Kenzü'l-İrfan

İbadet ve Ahlâk ile İlgili

1001 HADİS

Muhammed Es'ad Erbilî

ERKAM YAYINLARI

ERKAM
YAYIN VE SAN. MAM. SESLİ VE GÖRÜNTÜLÜ YAYINLAR, BİLGİSAYAR ÜRÜN İM. VE TİC. A.Ş.

- Organize San. Bölgesi Turgut Özal Cad. No: 117/2-C Başakşehir/İST. Tel : (212) 671 07 00 (Pbx) Faks : 671 07 17
- Ankara Caddesi Nakipoğlu İşhanı No: 60/5 Cağaloğlu / İSTANBUL Tel : (212) 513 35 80 Faks : 513 27 03

كنز العرفان

1001 HADİS

▪İbadet ve Ahlâk ile ilgili▪

Muhammed Es'ad Erbilî

ERKAM YAYINLARI 50

Dizgi: **Eldim**
Baskı - Cilt: Erkam Matbaası, 0212 - 671 07 00

KENZÜ'L-İRFAN HAKKINDA

Mutasavvıfların hadis ilmi ve hadis rivayetiyle ilgili çalışmaları, tasavvufun zuhuruna tekaddüm eden asırlara kadar uzanır. Tasavvuf tabakatının ilklerinden sayılan Sülemî'nin **Tabakatu's-sûfiyye**'sinde hayatı hakkında bilgi verilen 100'den fazla sûfînin yarıdan çoğunun hadis ilmi, ya da hadis rivayetiyle meşgul olduğu görülmektedir. Tarikat kurucusu ilk mutasavvıflardan Ahmed er-Rifâî, Abdulkadir Geylânî, Şihâbuddin Sühreverdî, İbn Arabî ve Sadreddin Konevî gibi mutasavvıfların hadis ilmiyle meşgul olduğu bilinmektedir. Mutasavvıfların hadislerden seçmeler yaparak derledikleri kırk hadisler ve tasavvufî hadis şerhi faaliyetleri, asrımıza kadar devam etmiştir. Nitekim geçen asrın büyük mutasavvıflarından bir kısmı, aynı zamanda muhaddistir. Ve bu konuda eser sahibidir. Ahmed Ziyaûddin Gümüşhânevî ile Ömer Ziyâeddin Dağıstanî, bunlara örnek olarak zikredilebilir.

Elinizdeki **Kenzu'l-İrfan** adlı eser, konularına göre tasnif edilmiş 1001 hadis tercemesidir ve son devir mutasavvıflarından Nakşî-Halidî şeyhi M. Es'ad Erbilî (ö. 1931)'ye aiddir. Daha çok ibâdet ve ahlâk konularındaki hadislerden derlenen bu eser, müellifi hayatta iken eski harflerle iki defa tab'edilmiştir. (İstanbul, 1317, 1327.)

Yeni harflerle de müteaddid neşirleri bulunan Kenzü'l-İrfân, Türk okuyucusu tarafından büyük bir hüsn-i kabûle mazhar olmuştur. Nitekim Üstad Necip Fazıl Kısakürek, eser ve müellifi hakkında şunları söylemektedir: "Es'ad Efendi'nin **Kenzu'l-İrfan** isimli eserinde aslî metne ve Osmanlıca'ya büyük bir sadakat ve hâkimiyet müşâhade ettiğimizi belirtmek borcundayız... Şiirlerine gelince, bunlar, Şeyh Es'ad Efendi'nin bir hassâsiyet ve şiir kabiliyetine mâlik bulunduklarına işâret.." (bkz. **Son Devrin Din Mazlumları**, İstanbul 1988, s. 169-170).

Mektûbat ve **Risâle-i Es'adiyye** adlı eserlerini neşrettiğimiz müellifin Kenzu'l-irfân adlı eseri, okuyucularımız tarafından sık sık aranıp sorulmakta idi. Okuyucularımızdan gelen bu ısrarlı talepler üzerine, üslûbunu bozmadan, fakat günümüz insanının da istifade edebileceği bir şekilde eseri yeniden neşre hazırlamaya karar verdik. Hadislerin Türkçe tercemesini aynen koruyarak anlaşılması zor kelime ve terkipleri parantez içinde bugünkü karşılıklarıyla açıkladık. Mütercimin asıl nüshada parantez içinde gösterdiklerini ise tırnak içine alarak orijinal metni korumaya çalıştık. Bu duruma göre, parantez içinde gösterilen kelimeler yok sayıldığında, ya da okunmadığı takdirde okuyucu, asıl metin ile karşı karşıya gelmiş olacaktır. Parantez içi açıklamalarda kelime ya da terkiplerin lügat manasından çok metinde kasdedilen manayı esas aldık. Arapça olan, bölüm başlıklarını aynen muhafaza ederek hemen altına günümüz Türkçesiyle karşılığını gösterdik.

Hadislerin metinlerini Arapça aslıyla dizdirdik ve eserden ilmî seviyede bir istifade sağlanması maksadıyla hadislerin tahrîcini yaptırdık.

Semâ-i saltanatın (saltanat semâsının) hurşîd-i rahşânı (parlak güneşi) sultan-ı selâtîn-i cihân (cihan padişahlarının padişâhı) veliyy-i ni'met-i bî-imtinân (minnetsiz bir şekilde nimetlerimizin sâhibi) es-Sultanu'l-Gâzî "Abdulhamîd" hân-i sâni -eyyedehullahu Teâlâ- (Allah Teâlâ kendisini güçlendirip yüceltsin), Efendimiz hazretlerinin sâye-i maârif ser-mâye-i hilâfet-penâhîlerinde (hilâfet zamanında) ikmâl ve itmâmına (tamamlamaya) muvaffak oldum.

Ümid ederim ki, **Kenzü'l-irfân** ser-levhasıyla (adıyla) tab' ve neşredilen (basılıp yayına sunulan) şu eser-i acizânemi mütâlâa edenler, artık ahlâk-ı hamîdenin menbaı (kaynağı) ve ulûm-i maârifin (ilim ve mârifetin) mecmaı (toplanıp birleştiği yer) dîn-i mübin-i islâm olduğunu tasdîk ve her türlü hallerini irâdât-ı ilhâm-gâyât-ı Cenâb-ı Risâlet-penâhî'ye (Cenâb-ı Peygamber'in ilhâm dolu düşünce ve iradelerine) tatbik ile ilmen ve amelen seâdet-i dareyn'e (iki cihân saâdetine) vâsıl olurlar. Ve minellahi't-tevfik (Başarı Allah'tan).

Muhammed Es'ad Erbilî

باب فضل البسملة

Besmele'nin fazîleti

١ – بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ مِفْتَاحُ كُلِّ كِتَابٍ .

1- Bilcümle kütüb-i semâviyyenin (ilâhî kitapların) miftâhı(anahtarı) besmele-i şerîfedir.[1]

٢ – كُلُّ أَمْرٍ ذِى بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللّٰهِ فَهُوَ اَقْطَعُ .

2- Umûr-ı meşrûanın (meşrû işlerin) her hangisi olur ise olsun besmele-i şerîfe ile bed'olunmazsa (başlanmazsa) behresiz (nasipsiz, güdük) olur.[2]

٣ – اِذَا وَقَعْتَ فِى وَرْطَةٍ فَقُلْ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِىِّ الْعَظِيمِ فَاِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَصْرِفُ بِهَا مَا يَشَاءُ مِنْ اَنْوَاعِ الْبَلَايَا .

1- Münâvi, Künûzü'l-hakâik, s. 52.
2- bk. Dârekutnî, Sünen, I, 229.

3- Bir vartaya (tehlikeye) düştüğün vakit "Bismillahirrahmânirrahîm ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-Aliyyi'l-Azîm"e devam etmeli; zîra Cenâb-ı Allah bunların şerefiyle belâ ve mesâibin envâını (musîbetlerin her türlüsünü) def'eder.

٤ – مَنْ اَرَادَ اَنْ يُنْجِيَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى مِنْ تِسْعَةَ عَشَرَ زَبَانِيَةً فَلْيَقْرَأْ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ .

4- Cehennemin başlıca memurları bulunan ondokuz zebâniyenin ta'zîbinden (azâb etmesinden) necat bulmasını (kurtulmasını) arzu eden kimse besmele-i şerîfeye devam etsin.

٥ – مَامِنْ اَحَدٍ يَقْصِدُ دُخُولَ الْبَيْتِ اِلاَّ وَيَتْبَعُهُ الشَّيْطَانُ فَاِنْ دَخَلَ الْبَيْتَ فَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ يَقُولُ الشَّيْطَانُ لاَ مَدْخَلَ لِى فِى هٰذَا الْبَيْتِ .

5- Sizden bir kimse evine girmek murad edince bir şeytan ol hâneye girmek için kendisini takîb eder. Lâkin hâneye girerken besmele-i şerîfeyi okur ise şeytan "Benim için bu hâneye medhal (girecek yer) yoktur" diye me'yûsen (ümidsiz olarak) avdet eder (geri döner).[5]

باب فضل الحمدلله

Elhamdu lillâh'ın fazîleti

٦ – كُلُّ اَمْرٍ ذِى بَالٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدُ لِلّٰهِ فَهُوَ اَقْطَعُ .

6- Umûr-ı meşrûaya (meşrû işlere) "el-Hamdu lillâh" ile ibtidâ olunmazsa (başlanmazsa) hayır ve bereketi maktû olur (kesilir).[6]

٧ – اَلْحَمْدُ عَلَى النِّعْمَةِ اَمَانٌ لِزَوَالِهَا.

5- bk. Müslim, eşribe, 103; Ebû Dâvud, etime 15.
6- Dârekutnî, I, 229; ibn Mâce, nikah 19; Ebû Dâvud, edeb 18; ibn Hibban, Sahih, I, 102.

7- Cenâb-ı Hakk'ın in'âmına (ihsânına) hamd ve senâ, insanı nimetin zevâlinden (yok olmasından) mahfuz eder (korur).(7)

٨ – اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَأْسُ الشُّكْرِ مَاشَكَرَ اللَّهَ عَبْدٌ لاَ يَحْمَدُهُ .

8- "Elhamdu lillâh" demek şükürlerin başıdır. Hamd ve senâ etmeyen kimse, Hakk'a şükretmemiş olur.(8)

٩ – اَفْضَلُ الذِّكْرِ اَلْحَمْدُ لِلَّهِ .

9- Cenâb-ı Hakk'ı senâ etmek için "el-Hamdu lillâh" demek zikirlerin efdalidir. (9)

باب فضل الصلوة على النبى

Peygamberimiz'e salât'ın fazîleti

١٠ – مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلْيُصَلِّ عَلَيَّ فَاِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَشْرًا .

10- Bir kimse nezdinde ismim zikrolunduğu halde, bana salât ü selâm göndersin. Tahkîka (gerçekten) bana bir kerre salât gönderenlere Cenâb-ı Allah on defa rahmet eder.(10)

١١ – اَلصَّلاَةُ عَلَى النَّبِيِّ اَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ الرِّقَابِ .

11- Efdal-i kâinât Efendimiz'e salât u selâm göndermek abd (köle) âzâd etmekten efdaldir.(11)

١٢ – مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَلْقَى اللَّهَ رَاضِيًا فَلْيُكْثِرِ الصَّلاَةَ عَلَيَّ .

7- Münâvî, Künûzü'l-hakâik s. 65.
8- Münâvî, Künûzu'l-Hakaik, s. 65
9- bk. İbn Mâce, edeb 55.
10- Ebû Nuaym, Hilye, I, 224.
11- Münâvî, Kunûzü'l-hakâik, s. 85.

12- Cenâb-ı Allah'a râziyen (hoşnud olarak) mulâkî olmak (kavuşmak) arzusunda bulunanlar bana çokça salât göndersinler.

١٣ – اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِى اَكْثَرُهُمْ عَلَىَّ صَلٰوةً .

13- Tahkîka (gerçekten) sizden bana en yakın olan kimse beni çokça salât u selâm ile yâd edenlerdir. (13)

١٤ – لِلْمُصَلِّى عَلَىَّ نُورٌ عَلَى الصِّرَاطِ وَمَنْ كَانَ عَلَى الصِّرَاطِ مِنْ
اَهْلِ النُّورِ لَمْ يَكُنْ مِنْ اَهْلِ النَّارِ .

14- Bana salât gönderenlere Cenâb-ı Hakk sırat köprüsü üzerinde bir nûr ihsân eder. Ehl-i nûr ise ehl-i nârdan (cehennemliklerden) olmayacağı bedîhîdir (açıktır). (14)

١٥ – اَكْثَرُكُمْ عَلَىَّ صَلٰوةً اَكْثَرُكُمْ اَزْوَاجاً فِى الْجَنَّةِ .

15- Sizden cennette en ziyâde hûri kazanan kimse bana çokça salât u selâm gönderenlerdir.

١٦ – مَنْ صَلَّى عَلَىَّ مَرَّةً وَاحِدَةً صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ عَشْرَ مَرَّاتٍ

16- Bir kerre bana salât gönderenlere Cenâb-ı Allah on defa rahmet eder. (16)

١٧ – مَنْ عَسُرَتْ عَلَيْهِ حَاجَةٌ فَلْيُكْثِرْ بِالصَّلَاةِ عَلَىَّ فَاِنَّهَا تَكْشِفُ
الْهُمُومَ وَالْغُمُومَ وَالْكُرُوبَ وَتُكْثِرُ الْاَرْزَاقَ وَتَقْضِى الْحَوَائِجَ .

17- Husûl-i matlabında (gayesini gerçekleştirmede) dûçâr-ı usret olan (zorluğa düşen) kimse bana çokça salât u selâm göndersin. Tahkika (gerçekten) salât u selâm, izâle-i gumûm (sıkıntıların giderilmesi) ve teksîr-i erzâk (rızkın çoğaltılması) ve hall-i müşkilât (müşkillerin çözülmesi) için bir vesîledir.

13- ibn Hibban, Sahih, II, 132.
14- ibn Hibban, Sahih, II, 142.

16- Ebû Davûd, vitr 26; Dârimî, rikak 58.

باب ماجاء فى الاسلام والايمان

İslâm ve Îman

١٨- اَلاِسْلاَمُ اَنْ تَشْهَدَ اَنْ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ وَتُقِيمَ الصَّلاَةَ وَتُؤْتِىَ الزَّكٰوةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ اِنِ اسْتَطَعْتَ اِلَيْهِ سَبِيلاً

18- İslâmiyet kelime-i şehâdetle, edâ-yı savm (oruç tutmak) ve salat (namaz kılmak) ve erbâb-ı servet (zenginler) için îfâ-yı hacc (hacca gitmek) ve zekâttan ibarettir.[18]

١٩ - اَلاِسْلاَمُ يَجُبُّ مَا كَانَ قَبْلَهُ .

19- Hukuk-ı ibâd (kul hakkı) müstesnâ olduğu halde dîn-i islâm, Zaman-ı küfürdeki (kâfirlik dönemindeki) mâsiyeti (günahı) imhâ (yok) eder. [19]

٢٠ - اَلاِيمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَقَوْلٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالاَرْكَانِ .

18- Ebû Dâvud, sünne 16; Nesâî, iman 5, 6; ibn Mâce, fiten 12; Ahmed b. Hanbel, I, 27, 51, II, 107.

19- Ahmed b. Hanbel, IV, 199, 204, 205.

20- Îman-ı kâmil, kalb ile mârifet (Hakk'ı tanımak), lisan ile ikrar, cevârih ve âzâ ile amel eylemekten ibârettir. [20]

٢١ – اَلاِيمَانُ بِالْقَدَرِ يُذْهِبُ الْهَمَّ وَالْحُزْنَ .

21- Kadere îman etmek, hüzün ve kederi giderir. [21]

٢٢ – اَلاِيمَانُ عَفِيفٌ عَنِ الْمَحَارِمِ عَفِيفٌ عَنِ الْمَطَامِعِ .

22- Îmân-ı kâmil, haramdan tama'dan müberrâdır (uzaktır).[22]

٢٣ – اَلاِيمَانُ وَالْعَمَلُ قَرِينَانِ لاَ يَصْلُحُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا اِلاَّ مَعَ صَاحِبِهِ

23- Îmân ile amel yek-diğeriyle mütekarin ve mütelâzimdir (birbirinden ayrılmayan iki arkadaştır). Binâen aleyh îman amelsiz, yahud amel îmânsız bir işe yaramaz. [23]

٢٤ – لَيْسَ الاِيمَانُ بِالتَّمَنِّى وَلاَ بِالتَّحَلِّى وَلٰكِنْ هُوَ مَاوَقَرَ فِى الْقَلْبِ
وَصَدَّقَهُ الْعَمَلُ .

24- Îman ne temennâ (temennî) ve arzû ile ve ne de zâhirde kendini kavlen (sözle) ne fiilen evliyâullah'a benzetmekle olur. Velâkin mümimin îmanı öyle bir şeydir ki kalbinde yer tutmuş ola ve ibâdeti de onu tasdik ede. [24]

٢٥ – اَلاِيمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَاِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالاَرْكَانِ .

25- Îmân kalb ile bilip lisan ile ikrar ve âzâ ve cevârihle (organlarla) amel ve ibadet eylemektir. [25]

٢٦ – اَلاِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَيَزِيدُ وَيَنْقُصُ.

26- İman kavl (söz) ve amel (iş)dir. Zâid ve nakıs olabilir (artıp eksi-

---

20- İbn Mâce, mukaddime 9.
21- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 156.
22- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 156.
23- Suyûti, el-Câmiûs-sağîr, I, 127.
24- Suyûti, el-Câmiûs-sağîr, II, 140.
25- bk. İbn Mâce, mukaddime 9.

lebilir). Yâni herkesin îmânı amel ve ibâdeti nisbetindedir.[26]

٢٧ - لايَقْبَلُ اللّٰهُ اِيمَاناً بِلا عَمَلٍ وَعَمَلاً بِلا اِيمَانٍ .

27- Cenâb-ı Allah amelsiz îmanı,ve îmânsız ameli kabûl buyurmaz.

باب فى النية
Niyyet

٢٨ - اِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ .

28- Amel ve ibâdetle me'cûr olmak (sevap kazanmak) hulûs-i niyyete (temiz bir niyyete) mütevakkıftır (bağlıdır).[28]

٢٩ - مَنْ اَتٰى فِرَاشَهُ وَهُوَ يَنْوِى اَنْ يَقُومَ يُصَلِّى مِنَ اللَّيْلِ فَغَلَبَتْهُ عَيْنُهُ حَتّٰى يُصْبِحَ كُتِبَ لَهُ مَانَوٰى وَكَانَ نَوْمُهُ صَدَقَةً عَلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ .

29- Bir kimse teheccüd namazına kalkmak niyyetiyle yatağa yatıp sonra nevm galebe ederek (uyku ağır basarak) uyanamazsa niyyeti nisbetinde me'cûr olur (sevap kazanır). Uykusu ise Cenâb-ı Hakk tarafından kendisine bir tasadduk (ikram) olur. [29]

٣٠ - نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ وَعَمَلُ الْمُنَافِقِ خَيْرٌ مِنْ نِيَّتِهِ .

30- Müminlerin niyyetleri amellerinden ve münafıkların da amelleri niyyetlerinden hayırlıdır.[30].

٣١ - اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُعْطِى الدُّنْيَا عَلٰى نِيَّةِ الْاٰخِرَةِ

31- Saâdet-i uhreviyye (âhiret mutluluğu) için ibadet ve tâatta bulu-

---

26- bk. Buhârî, iman 1; ibn Mâce, mukaddime 9.
27- Munâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 182.
28- Buhârî, bedü'l-vahy 1, ıtk 6, menâkibü'l-ensâr 43, talak 11; Müslim, imâre 155; Ebû Dâvud, talâk 11; İbn Mâce, zühd 26;Tirmizî, fedâilü'l-cihad 16; Nesâî, tahâre 59..
29- İbn Mâce, ikâme 177; bk. Ebû Dâvûd, tatavvu 20.
30- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 194.

nanların Cenâb-ı Hakk saâdet-i dünyeviyyesini (dünya mutluluğunu) da ihsan buyurur. [31]

٣٢ - رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ اِلاَّ الْجُوعُ وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ اِلاَّ السَّهْرُ .

32- Nice oruç tutan kimse vardır ki açlıktan başka bir şey istifâde edemez. Ve nice kaim kimseler (namaz kılanlar) vardır ki uykusuzluktan gayrı bir menfaat bulamaz. Yâni amel hüsn-i niyyete (iyi ve sağlam bir niyyete) tâbi olmalıdır. [32]

٣٣ - اَلنِّيَّةُ الْحَسَنَةُ تُدْخِلُ صَاحِبَهَا الْجَنَّةَ .

33- Cenâb-ı Allah'ın tahsîl-i rızâsı (hoşnudluğunu kazanmak) için beslenen niyyet, hasene (iyilik) sâhibini cennete dahil eyler. [33]

باب فضل الصدق والاخلاص فى العمل

Amelde sıdk ve ihlâsın fazîleti

٣٤ - اَخْلِصُوا اَعْمَالَكُمْ لِلّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ لاَ يَقْبَلُ اِلاَّ مَاخَلَصَ لَهُ .

34- Amel ve ibâdetinizi riyâdan, sivâdan (gösterişten) hâlis ediniz. Yoksa Cenâb-ı Hakk kabûl buyurmaz. [34]

٣٥ - اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا صَلَّى فِى الْعَلاَنِيَةِ فَاَحْسَنَ وَصَلَّى فِى السِّرِّ فَاَحْسَنَ قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى هٰذَا عَبْدِى حَقاًّ .

35- Tahkika (gerçekten) bir kul namazını gerek alenen ve gerekse sırren (gizlice) edâ eylediği esnâda âdâb ve erkânını sünen-i seniyyeye (sünnete) tevfik ederse (uygun yaparsa) Cenâb-ı Allah: "Hakka ki (şüphesiz) bu benim kulumdur" buyurur. [35]

31- ibn Hibban, Sahih, III, 150.
32- ibn Mâce, sıyâm 21; bk. Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IV, 270.
33- Münâvî, Künüzü'l-hakâik, s. 156.
34- bk. Nesâî, cihâd 24; Ahmed b. Hanbel, IV, 126; bk. Darekutnî, I, 51.
35- ibn Mâce, zühd 20.

٣٦ - إِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى إِلَى الْجَنَّةِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ صِدِّيقاً وَإِنَّ الْكِذْبَ يَهْدِى إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِى إِلَى النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ كَذَّاباً .

36- Tahkika (şüphesiz) doğru söylemek insanı hayra, hayr ise cennete îsâl eder (götürür). İnsan doğruyu iltizam ettikçe (doğru söylemeye devam ettikçe) ındallah (Allah katında) "sıddîk" olur. Kezâlik (aynı şekilde) kizb (yalan) insanı fıska (günahkârlığa), fısk ise nâr'a (cehenneme) îsâl eder (götürür).İnsan kizbi iltizam edince ındallah "kezzâb" (yalancı) yazılır. (36)

٣٧ - تَمَامُ الْبِرِّ أَنْ تَعْمَلَ فِى السِّرِّ عَمَلَ الْعَلاَنِيَةِ .

37- Ecir ve mesûbatın (sevapların) mükemmeli halvette (tenhâda) yapılan ibâdete dahî nâs (halk) içinde yapılan ibadet gibi itinâ ve dikkat eylemektir. (37)

٣٨ - مَنْ أَخْلَصَ لِلّٰهِ أَرْبَعِينَ يَوْماً ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ .

38- Bir kimse zâhir ve bâtınını (içini ve dışını) tanzif ve tathir ile (temizleyerek) kırk gün hâlisan Cenâb-ı Allah için amel ve ibâdet ederse kalbi menba-ı hikmet (hikmet pınarı) olup lisânından zülâl-i mârifet (marifetin tatlı suyu) cereyana (akmaya) başlar. (38)

٣٩ - أَخْلِصْ دِينَكَ يَكْفِكَ الْعَمَلُ الْقَلِيلُ .

39- İbâdetini riyâ (gösteriş) ve garaz ve ıvazdan (dünyevî maksat ve hesaplardan) hâlis et! O hâlde az bir amel senin için kâfîdir. (39)

36- ibn Hibban, Sahih, I, 246; Beyhakî, es-Sûnenü'l-kübrâ, X, 243.
37- Münâvî, Künüzu'l-hakâik, s. 58.
38- Ebû Nuaym, Hilye, V, 189.
39- Ebû Nuaym, Hilye, I, 224.

٤٠ - اِنَّ اللّٰهَ لَايَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ اِلاَّ مَاخَلُصَ لَهُ .

40- Tahkîka (şüphesiz) Cenâb-ı Allah, amel ve ibâdeti kabûl buyurmaz. Riyâ (gösteriş) ile garaz ve ıvazdan (dünyevî maksat ve hesaplardan) hâlis olmadıkça. (40)

٤١ - اَلاِحْسَانُ اَنْ تَعْبُدَ اللّٰهَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ فَاِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَاِنَّهُ يَرَاكَ .

41- İhsan; yâni en güzel bir hizmet Cenâb-ı Allah'ı görür gibi kemâl-i teeddüble (edebe yakışır tarzda) ibadette bulunmaklığındır. Gerçi sen O'nu göremiyorsan, muhakkaktır ki O seni görüyor. (41)

٤٢ - لَايُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتّٰى يَكُونَ قَلْبُهُ وَلِسَانُهُ سَوَاءً .

42- Lisân ile kalb bir olmadıkça hiçbir kul mümin-i kâmil olamaz. (42)

٤٣ - يَفْضُلُ عَمَلُ السِّرِّ عَلٰى عَمَلِ الْعَلَانِيَةِ سَبْعِينَ ضِعْفًا .

43- Riyâdan vareste (uzak) olduğu cihetle sırren (gizlice) vuku bulan amel ve ibadetin ecri cehren (açıktan) yapılandan yetmiş kat ziyâdedir. (43)

40- bk. Nesâî, cihad 24; Ahmed b. Hanbel, IV, 126.
41- Buhârî, tefsîru sûreti'l-lokman 2, iman 37; Müslim, iman 57; Ebû Dâvud, sünne 16; Tirmîzî, imân 4; ibn Mâce, mukaddime 9; Ahmed b. Hanbel, I, 27, 51, 53, II, 107, 426.
42- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 177.
43- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 192.

باب ماجاء فى النظافة وفضل السواك

Temizlik ve misvâk kullanmanın fazîleti

٤٤ – السِّوَاكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً .

44- Misvâk istimali (kullanılması) fesâhati tezyîd eder (artırır). (44)

٤٥ – صَلَاةٌ بِسِوَاكٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلوٰةً بِغَيْرِ سِوَاكٍ .

45- Misvâk ile (misvâk kullanılarak abdest alınıp) edâ olunan namazın, misvaksiz kılınan namaz üzerine fazlı (üstünlüğü) pek çoktur, demektir. (45)

٤٦ – السِّوَاكُ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَيُرْضِى الرَّبَّ .

46- Misvâk ağzın rayihasını (kokusunu) tatyîb ettiği (güzelleştirdiği) gibi, Cenâb-ı Allah'ın dahî rızâsını mûcib olur. (46)

44- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 80.
45- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, I, 38.
46- bk. İbn Hibban, Sahih, II, 201; İbn Hacer, el-Metâlibü'l-âliye, I, 23.

٤٧ - اَلنَّظَافَةُ تَدْعُو اِلَى الْاِيمَانِ .

47- Nezâfete (temizliğe) riâyet ve müdâvemet (devamlı olarak itinâ göstermek) insanı kemâl-i îmana (tam ve sağlam bir inanca) davet eder.(47)

باب ماجاء فى الوضوء
Abdest

٤٨ - اِذَا تَوَضَّأَ اَحَدُكُمْ فَهُوَ فِى صَلَاةٍ مَالَمْ يُحْدِثْ .

48- Sizden; yâni müminlerden bir kimse dâimâ abdestli bulunmak niyyetiyle abdest alır ise abdesti bozulmadıkça namazda bulunmuş gibi me'cûr olur (sevap kazanır).(48)

٤٩ - تَعَوَّذُوا بِاللّٰهِ مِنْ وَسْوَسَةِ الْوُضُوءِ.

49- Abdest alırken vesâvis-i şeytaniyyeden (şeytanın vereceği evhâm ve vesveselerden) Cenâb-ı Hakk'a sığınınız. Yâni vesveseyi takîb etmeyiniz. (49)

٥٠ - مَنْ تَوَضَّأَ عَلَى طُهْرٍ كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ .

50- Sünnet-i seniyyeye tebean (tâbi olarak) abdesti olduğu halde tekrar abdest alan kimseye on hasenat (sevap) verilir. (50)

٥١ - اَلْوُضُوءُ عَلَى الْوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ .

51- Abdest üzerine abdest almak, nûr üzerine nûr kabilindendir. (51)

47- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 155.
48- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 9.
49- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 57.
50- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, I, 62, Ebû Dâvud, tahare 32; Tirmizî, tahâre 42; ibn Mâce, tahâre 73.
51- Aclûnî, keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2898.

باب صلوة الفرائض وتركها وفضل الجماعة

Farz namazlar ve cemâatin fazîleti

٥٢ – لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَمٌ وَعَلَمُ الْاِيمَانِ الصَّلٰوةُ.

52- Herşeyin bir alâmeti vardır. Îmânın alâmeti ise namazdır. (52)

٥٣ – اَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلٰوةُ فَاِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ لَهُ سَائِرُ عَمَلِهِ وَاِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ.

53- Yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) muhâsebe-i ıbâd (kulların hesaba çekilmesi) namazdan bed'olunur (başlar). Bu hesab doğru verilirse âmâl-i sâirenin de kabûlüne yardımı olur. Aksi takdirde kadiyye (hüküm) ber-aks (tersine) olur. (53)

٥٤ – تَأْكُلُ النَّارُ ابْنَ آدَمَ اِلاَّ اَثَرَ السُّجُودِ.

52- bk. Tirmîzî, iman 9.

53- Tirmîzî, salât 188; Ebû Dâvud, salât 145; Nesâî, salât 9, tahrim 2; bk. ibn Mâce, ikâme 202.

54- Nâr-ı cahîm (cehennem ateşi) müstahıkk-ı azâb olan (azâbı hakk eden) müminlerin vücudunu yakar. Fakat Cenâb-ı Hakk'a secde ederken yere musâdif olan (değen) âzâya dokunamaz. [54]

٥٥ – بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلٰوةِ .

55- İnsan ile küfür beyninde (arasında) yalnız terk-i salât (namaz kılmamak) vardır. Yâni namazı terketmek insanı küfre yaklaştırır. [55]

٥٦ – صَلاَةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلٰوةَ الْفَذِّ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً .

56- Cemaatla edâ olunan namazın ecri münferiden (tek başına) kılınan namazın ecrinden yirmi beş derece efdaldir (daha fazîletlidir). [56]

٥٧ – لَيَنْتَهِيَنَّ رِجَالٌ عَنْ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ اَوْ لاَحْرِقَنَّ بُيُوتَهُمْ .

57- Cemaata devam etmeyenler nedâmet etmezlerse (pişmanlık duyup tevbe etmezlerse) elbette evlerini yakarım. Yâni harîk (yangın) terk-i cemaat edenlere dünyada bir cezâ-yı âdildir (ilâhî adaletin bir cezâsıdır). Bu hadîs-i şerîfin bir mu'cize-i bahire (apaçık bir mucize) olduğu herkesce müsellem (kabûl edilmiş,) olsa gerektir. Zîrâ zamanımızda câmii ve cemaatı terkedenler çoğaldığından harîk (yangın) vukuu da hemen o nisbette çoğalıyor. [57]

٥٨ – مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِى جَمَاعَةٍ فَكَاَنَّمَا قَامَ نِصْفَ لَيْلِهِ وَمَنْ صَلَّى
الصُّبْحَ فِى جَمَاعَةٍ فَكَاَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ .

58- Bir kimse yatsı namazını cemaatle kılsa o gecenin nısfını (yarısını) ibadetle geçirmiş, kezâlik (aynı şekilde) sabah namazını cemaatle kılarsa geceyi kâmilen (bütünüyle) namaz ile ihyâ etmiş (değerlendirmiş) gibi olur. [58]

54- bk. Buhârî, ezan 129, rikak 52, tevhid 24; Müslim, iman 299, ibn Mâce, zühd 38.
55- Müslim, imân 134; Tirmizî, îman 9; ibn Mâce, ikâme 77; Dârimî, salât 29.
56- Buhârî, ezan 30; Müslim, mesâcid 249; Nesâi, îmâre 42.
57- ibn Mâce, mesâcid 17; Nesâi, cum'a 2.
58- Müslim, mesâcid 260; Ebû Dâvud, salât 47; Tirmizî, mevâkit 50.

٥٩ – مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلاَتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَمْ يَزْدَدْ مِنَ اللّٰهِ اِلاَّ بُعْداً .

59- Bir kimsenin kıldığı namaz, kendisini menhiyyattan men'etmezse (kötülüklerden alıkoymazsa) o kimse için Cenâb-ı Allah'ın rahmetinden uzaklaşmadan başka bir fayda vermez. (59)

٦٠ – لاَصَلٰوةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ .

60- Taâm (yemek) hazır olduğu bir zamanda edâ edilen namaz nakıstır (eksiktir). Meğer ki vaktin fevtinden (kaçırılmasından) korkula. (60)

٦١ – اَلاِسْلاَمُ اَحْوَجُ اِلَى الْجَمَاعَةِ مِنَ الْجَمَاعَةِ اِلَى الاِسْلاَمِ .

61- Kuvvet bulmak için dîn-i islâmın cemâata olan ihtiyacı, sevâb almak için müminlerin cemaate olan ihtiyâcından ziyâdedir. (61)

٦٢ – بَيْنَ الْعَبْدِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلٰوةِ .

62- Abd ile (kul ile) şirk beyninde (arasında) terk-i salat (namazı terketme) vardır. Yâni salât terkedilince abd (kul) müşrik gibi olur. (62)

٦٣ – مَنْ تَرَكَ الصَّلٰوةَ لَقِيَ اللّٰهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانٌ .

63- Namazını terkeden kimse vefat edince Cenâb-ı Allah'ı gadab sıfatıyla bulur. (63)

٦٤ – مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَسْكُنَ بُحْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيَلْزَمِ الْجَمَاعَةَ .

64- Cennetin vasatında (ortasında) oturmasını arzu eden kimse cemaat namazından ayrılmasın. (64)

59- bk. Ahmed b. Hanbel, II, 371, 441.
60- Müslim, mesâcid 67.
61- Münâvi, Künûzü'l-hakâik, s. 50.
62- bk. Müslim, iman 134; Ebû Dâvud, sünne 15; Tirmizî, imân 9; ibn Mâce, ikâme 17.
63- bk. Ebû Nuaym, Hilye, VII, 254.
64- bk. Tirmizî, fiten 7.

٦٥ – مَنْ لَمْ يُصَلِّ فَلَا دِينَ لَهُ .

65- Namaz kılmayan kimse hiçbir din ihtiyar etmemiş gibidir. [65]

باب ماجاء فى الصلوة المسنونة

Sünnet namazlar

٦٦ – أَفْضَلُ الصَّلٰوةِ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ الصَّلٰوةُ فِى جَوْفِ اللَّيْلِ .

66- Ferâizden (farzlardan) sonra namazların efdali geceleri kılınan teheccüd namazıdır. [66]

٦٧ – مَنْ حَافَظَ عَلَى شُفْعَةِ الضُّحٰى غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ .

67- Salât-ı duhâ'ya (kuşluk namazına) devam edenin günah-ı sağîresi (küçük günahları) mağfur olur (bağışlanır) velev ki deniz köpüğü kadar çok olsun. [67]

٦٨ – مَنْ صَلَّى فِى الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ اثْنَتَىْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتاً فِى الْجَنَّةِ .

68- Bir gün bir gecede oniki rekat sünnet-i müekkedeye devam eden kimse için Cenâb-ı Allah cennette bir köşk halk eder (hazırlar). [68]

٦٩ – مَنْ صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعاً حَرَّمَهُ اللّٰهُ عَلَى النَّارِ .

65- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, III, 366.

66- Müslim, siyâm 202, 203; Ebû Dâvud, savm 55; Tirmîzî, mevâkit 207, 45; Nesâî, kıyâmü'l-leyl 6.

67- Ebû Dâvud, vitr 24; Tirmîzî, deâvât 59; Nesâî, sehv 96; ibn Mâce, ikâme 187, edeb 56.

68- Tirmîzî, salât 189; ibn Mâce, ikâme 187; Müslim, müsâfirîn 101, 102, 103; Ebû Dâvud, tatavvu 1.

69- İkindi namazından mukaddem (önce) dört rekât sünnet namazına devam edenleri Cenâb-ı Allah nâr ile muazzeb etmez (cehennem azâbına sokmaz). (69)

٧٠ – مَنْ صَلَّى سِتَّ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الْمَغْرِبِ قَبْلَ اَنْ يَتَكَلَّمَ غُفِرَ لَهُ بِهَا ذُنُوبُ خَمْسِينَ سَنَةً .

70- Akşam namazından sonra kable't-tekellüm (dünya kelâmı konuşmadan) altı rekat sünnet kılmaya devam edenlerin elli senelik günah-ı sagîresi (küçük günahları) mağfur olur (bağışlanır). (70)

٧١ – مَنْ تَرَكَ سُنَّتِى فَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ مِنَ الْخَاسِرِينَ .

71- Sünnetimi terkeden kimse ındallah (Hakk katında) hâsirîn gürûhundan (zarara uğrayanlar tâifesinden) olur. (71)

69- bk. Tirmizî, salât 201; Nesâî, imâme 65.
70- Tirmizî, mevâkit 204.
71- bk. Tirmizî, kader 17; Dârimî, mukaddime 22, 16.

باب فضل رمضان ومطلق الصوم

Ramazan ve orucun fazîleti

٧٢ – اِنْبَسِطُوا فِى النَّفَقَةِ فِى شَهْرِ رَمَضَانَ فَاِنَّ النَّفَقَةَ فِيهِ كَالنَّفَقَةِ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ .

72- Ramazan-ı şerîfte nafakalarınızı vüs'atlendiriniz (çok kimseyi yedirip içiriniz) . Zîra bu tevsî (nafakayı çoğaltıp yedirip içirme işi) mevk-ı muhârebede (savaş alanında) aç kalan gâzîleri doyurmak kadar câlib-i ecir ve sevâbdır (ecirli ve sevâbı bol) bir iştir. (72)

٧٣ – اِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فُتِحَتْ اَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ اَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ .

73- Ramazân-ı şerîfin dühûlüyle (girmesiyle) nüzûl-i rahmet için cennet kapıları küşâd (açıldığı) ve menâhîden ictinab (yasaklardan sakınma) sebebiyle ebvâb-ı cehennem (cehennem kapıları) mesdûd olduğu (kapandığı) gibi şeytanlar da zincir ile bağlı ve mahbûs olurlar (habso-

---

72- Suyûtî, el-câmiûs-sağîr, I, 110.

lunurlar). Şurası da şâyân-ı beyandır (açıklanmalıdır) ki fazâil-i mezkûre (bu sayılan fazîletler) oruçlarını şer-i şerîfe tatbikeden(islamî emirlere uygun olarak tutan) hürler içindir. Yoksa nefse esîr (köle) olanlar velevki şeyâtîn (şeytanlar)mahbûs olsun yine mazhar-ı hayrolamazlar.[73]

٧٤ – سَيِّدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَاَعْظَمُهَا حُرْمَةً ذُوالْحِجَّةِ .

74- Ayların efdali (en fazîletlisi) Ramazan-ı şerîf ve ziyâdemuhteremi ise Zilhicce'dir.[74]

٧٥ – صَوْمُ اَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ كَفَّارَةُ ثَلاثِ سِنِينَ وَالثَّانِى كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ وَالثَّالِثُ كَفَّارَةُ سَنَةٍ ثُمَّ كُلَّ يَوْمٍ شَهْراً .

75- Receb-i şerîf'in birinci gününde oruç tutmak üç senelik ve ikinci günü sâim (oruçlu) olmak iki senelik ve yine şehr-i mezkûrun (bu ayın) üçüncü günü oruçlu bulunmak bir senelik günah-ı sağîre (küçük günahlara) keffâret olur. Bunlardan sonra beher günü bir aylık sağîr (küçük) günâhın afv ve mağfiretine (bağışlanmasına) medar olur.[75]

٧٦ – صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ تُكَفِّرُ سَنَتَيْنِ مَاضِيَةً وَمُسْتَقْبَلَةً وَصَوْمُ عَاشُوراءَ يُكَفِّرُ سَنَةً مَاضِيَةً .

76- Yevm-i arefede (arefe gününde) oruç tutmak mâzî ve müstakbelden birer senenin günah-ı sağîresine (küçük günahına) keffâret olur. Savm-ı Âşûre (Aşure gününün orucu) ise yalnız geçmiş olan bir senelik günâhına keffâret olur.[76]

٧٧ – اَلصَّائِمُ فِى عِبَادَةٍ مَالَمْ يَغْتَبْ مُسْلِماً اَوْ يُؤْذِهِ .

77- Sâim (oruçlu) olan kimse bir mümini gıybet veyahut ezâ ve cefâ etmedikçe iftar edinceye kadar ibâdettedir.[77]

73- Buhârî, savm 5, bedü'l-halk 11; Müslim, sıyam 2; Nesâî, siyâm 4, 5.
74- Suyûtî, el-câmiûs-sağîr, II, 37.
75- Suyûtî, el-câmiûs-sağîr, II, 48.
76- Ahmed b. Hanbel, V, 296, 297, 304, 128.
77- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 51.

٧٨ – عَجِّلُوا الإِفْطَارَ وَأَخِّرُوا السَّحُورَ

78- İftarda taaccül (acele), sahûr için tehir ediniz (sahuru imsak vaktine doğru geciktiriniz).(78)

٧٩ – مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَاَتْبَعَهُ سِتّاً مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصَوْمِ الدَّهْرِ .

79- Bir kimse Ramazan-ı şerîf'i sâim (oruçlu) olup sitte-i Şevvâl'i (Şevval'den altı günü) dahî ona tabi ederse (oruçlu geçirirse) seneyi kâmilen (baştan sona) oruç tutmuş gibi olur. (79)

٨٠ – مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ايمَاناً وَاحْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ .

80- Ramazan-ı şerîfte sıdk ve yakîn ile (hakkını vererek) oruç tutanlar, namazlarını terketmeksizin salât-ı terâvihi (teravih namazını) da edâ etseler günâh-ı sağîreleri (küçük günahları) mağfûr olur (bağışlanır). (80)

٨١ – مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ ايمَاناً وَاحْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ .

81- Kadir gecesini sıdk ve yakîn ile (hakkını vererek) ihyâ eden mümin-i kâmilin günâh-ı sağîreleri (küçük günahları) mağfûr olur (bağışlanır). (81)

٨٢ – مَنْ وَجَدَ تَمْراً فَلْيُفْطِرْ عَلَيْهِ وَمَنْ لاَ فَلْيُفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ فَإِنَّهُ طَهُورٌ.

82- Sâim (oruçlu) olan kimse hurma ile iftar etsin, bulamadığı hâlde su ile iftar eylesin ki su tahûrdur (temizdir). (82)

٨٣ – لَيْسَ فِى الصَّوْمِ رِيَاءٌ .

78- Tirmîzî, savm 13; ibn Mâce, sıyâm 24; Dârimî, savm 11.

79- ibn Mâce, sıyam 33; Tirmîzî, savm 52, 45, 53; Müslim, sıyam 204.

80- Buhârî, îman 27; Müslim, müsâfirîn 173, 174; Ebû Dâvud, ramazan 1; Tirmizî, savm 1; Nesâî, kıyâmü'l-leyl 3, sıyam 39; ibn Mâce, ikâme 173, sıyam 2.

81- Buhârî,iman 27, 25, 28, 35, savm 6, terâvîh 1; Müslim, müsâfirîn 173, 176; Ebû Dâvud, ramazan 1; Tirmîzî, savm 1; Nesâî, sıyâm 39; ibn Mace, sıyam 2, 39.

82- Ebû Dâvud, savm 21; Tirmîzî, zekat 26; Nesâî, sıyam 28; ibn Mâce, sıyam 25.

83- Savmda (oruçta) riya tasavvur olunmaz. (83)

٨٤ - مَنْ صَامَ سِتاً بَعْدَ الفِطْرِ فَكَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ .

84- Iyd-i fıtrdan (Ramazan bayramından) sonra altı gün oruç tutan kimse o seneyi kâmilen (baştan sona) oruç tutmuş gibi olur. (84)

83- Münâvî, Künüzü l-hakâik, s. 125.
84- bk. ibn Mâce, sıyam 33; Tirmîzî, savm 52, 45.

باب الزكات ومانعيه

Zekât ve zekatı terkedenler

٨٥ – حَصِّنُوا اَمْوالَكُمْ بِالزَّكاةِ وَداوُوا مَرْضاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَاَعِدُّوا لِلْبَلاءِ الدُّعاءَ .

85- İ'tâ-yı zekât ile (zekâtını vermek sûretiyle) malınızı muhâfaza, fukarâya tasadduk ile (fakirlere sadaka vererek) hastalarınızı tedâvi, duâ ve tazarru (yalvarma) ile belâ ve mesâibi (musîbetleri) redd (def') ediniz.[85]

٨٦ – مانِعُ الزَّكاةِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِى النّارِ.

86- Malının zekâtını i'tâ etmeyen (vermeyen) yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde) nâr-ı cahîmdedir (cehennem ateşindedir).[86]

٨٧ – اَلْمُعْتَدى فِى الصَّدَقَةِ كَمانِعِها .

85- Münâvî, Kunûzü'l-hakâik, s. 63.
86- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 160.

87- Malının zekâtını müstahakkı olmayana (zekât düşmeyen kimseye) veren, zekât vermemiş gibi olur. (87)

٨٨ - تَمَامُ إِسْلَامِكُمْ اَدَاءُ الزَّكَاةِ .

88- İslâmiyyetinizin kemâli (tam oluşu) edâ-yı zekâta mütevakkıftır (zekât vermenize bağlıdır). (88)

٨٩ - مَانَقَصَتْ زَكَاةٌ مِنْ مَالٍ .

89- Re's-i maldan (sermayeden) zekâtın ihrâcı (çıkarılıp verilmesi) serveti tenkis etmez (azaltmaz). Yâni bir kimse malının zekâtını verirse bereketini tezyîd etmiş olur. (89)

٩٠ - مَانِعُ الزَّكَاةِ يُطَوَّقُ بِشُجَاعٍ اَسْوَدَ .

90- Zekât vermeyenlerin boyunlarına yevm-i kıyamette (kıyâmet gününde) halka gibi siyah bir yılan geçirilir. (90)

٩١ - مَنْ صَلَّى صَلَاةً وَلَمْ يُؤَدِّ الزَّكَاةَ فَلَا صَلَاةَ لَهُ .

91- Zekât vermeyenlerin kıldıkları namaz, şâyân-ı kabûl (kabûl edilmeye lâyık) olamaz. (91)

٩٢ - لَايَقْبَلُ اللّٰهُ الْايمَانَ وَالصَّلَاةَ اِلَّا بِالزَّكَاةِ .

92- Cenâb-ı Hakk, zekât vermeyenlerin îmân ve salâtını (namazını) kabûle şâyân buyurmaz. (92)

87- Tirmîzî, zekat 19; Ebû Dâvud, zekat 5; ibn Mâce, zekat 14.
88- Münâvî, Künüz'ül-hakâik, s. 58.
89- Müslim, birr 69; Tirmizî, birr 82; Dârimî, zekat 34.
90 bk. Buhârî, savm 3 ; ibn Mâce, savm 2.
91- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 143.
92- Münâvî, Künûzü'l-Hakâik, s. 183.

باب ماجاء فى الحجّ والعمرة والحجر الاسود

Hacc, Umre ve Hacer-i Esved

٩٣ – حُجُّوا فَاِنَّ اَلْحَجَّ يَغْسِلُ الذُّنُوبَ كَمَا يَغْسِلُ الْمَاءُ الدَّرْنَ .

93- Hacc ediniz; zâhirdeki kirleri su izâle ettiği gibi, günahları dahî hacc-ı şerîf imhâ eder. [93]

٩٤ – اَلْحَاجُّ فِى ضَمَانِ اللّهِ مُقْبِلاً وَمُدْبِراً .

94- Huccâc-ı zevi'l-ibtihâc (hacc sevincine erenler) zehâb ve iyâblarında (gidiş-gelişlerinde) Cenâb-ı Allah'ın hıfz ve himâyesindedir. [94]

٩٥ – اَلْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ اِلاَّ الْجَنَّةُ .

95- İhtilât-ı mehârimden masûn kalan (yasaklarından sakınılarak yapılan) hacc için cennetten başka bir cezâ (karşılık) yoktur. [95]

93- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, I, 151.

94- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 64.

95- Buhârî, umre 1; Müslim, hacc 437; Tirmîzî, hacc 2, 88; Nesâî, hacc 3, 5, 6; ibn Mâce, menâsik 3.

٩٦ - اَلْحَجَرُ الْاَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَكَانَ اَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَّدَتْهُ خَطَايَا اَهْلِ الشِّرْكِ .

96- Haceru'l-esved, Cennetten gelmedir. Kardan beyaz olduğu halde ehl-i şirkin (müşriklerin) günahından müteessiren (etkilenerek) siyahlanmıştır. (96)

٩٧ - مَنْ حَجَّ فَزَارَ قَبْرِى بَعْدَ وَفَاتِى كَانَ كَمَنْ زَارَنِى فِى حَيَاتِى .

97- Bir kimse hacc eder ve ba'dehû (arkasından) kabrimi ziyaret eylerse hayatımda beni ziyâret etmiş gibi olur. (97)

٩٨ - اَلْحَجُّ مِنَ الْجِهَادِ .

98- Şer'-i şerîfe muvafık (islâmî esaslara uygun) olan hacc , cihaddan ma'dûddur (sayılmıştır). (98)

٩٩ - اَلْعُمْرَةُ هِىَ الْحَجُّ الْاَصْغَرُ .

99- Umre, hacc-ı asgar (küçük hacc) demektir. (99)

١٠٠ - مَنْ حَجَّ وَلَمْ يَزُرْنِى فَقَدْ جَفَانِى .

100- Bir kimse hacc ettikten sonra beni ziyaret etmezse bana cefâ etmiş olur. (100)

96- Buhârî, hacc 56; Tirmizî, hacc 35, 43, kıyâme 15;Nesâî,menasik 145;ibn Mâce,menâsik 27.
97- Dârekutnî, Sünen, II, 278; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, V, 246.
98- Buhârî, cıhâd 62; İbn Mâce, menâsik 44; Nasâî, hacc 4.
99- Dârekutnî, Sünen, II, 285.
100- Münâvî, Künüzü'l-hakâik, s. 140.

باب ماجاء فى فضل ابى بكر الصديق

Hz. Ebû Bekir'in fazîleti

۱۰۱ – اَبُو بَكْرٍ خَيْرُ النَّاسِ اِلاَّ اَنْ يَكُونَ نَبِيًّا

101- Nebî müstesnâ olduğu halde Ebû Bekir herkesten efdaldir. (101)

۱۰۲ – اَبُو بَكْرٍ مِنِّى وَاَنَا مِنْهُ وَاَبُو بَكْرٍ اَخِى فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

102- Ebû Bekir benden, ben Ebû Bekir'denim. Ebû Bekir, dünya ve âhirette kardeşimdir. (102)

۱۰۳ – مُرُوا اَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ .

103- Ebû Bekir es-Sıddîk'a deyiniz imam olup nâs'a (halka) namaz kıldırsın. *Bu hadîs-i şerîf dahî Hazret-i Sıddîk'ın hilâfetine işaret olan hadislerdendir.* [103]

101- Suyûtî, el-Câmius-sağîr, I, 6.
102- Tirmîzî, menâkib 20; Buhârî, fedâilü's-sahâbe 5.
103- Dârekutnî, Sünen, I, 398; ibn Hibban, Sahih, III, 280, IX, 14.

١٠٤ - اَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ اُمَّتِى اَبُو بَكْرٍ .

104- Ümmetimden en evvel cennete dâhil olan (giren) Ebû Bekir'dir. (104)

١٠٥ - اَلنَّاسُ كُلُّهُمْ يُحَاسَبُونَ اِلاَّ اَبُو بَكْرٍ .

105- Yevm-i kıyamette herkesle hesap görülür, ancak Ebû Bekir müstesnâdır. (105)

باب ماجاء فى فضل ابى بكر وعمر

Ebû Bekir ve Ömer'in fazîleti

١٠٦ - اَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كُهُولِ اَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْاَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اِلاَّ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ .

106- Enbiyâ ve mürselin (nebî ve rasûl peygamberler) müstesnâ oldukları halde Ebû Bekir ve Ömer cennette bulunan bilcümle kamillerin (bütün büyüklerin) seyyididirler. (106)

١٠٧ - اَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنِّى بِمَنْزِلَةِ السَّمْعِ وَالْبَصَرِ مِنَ الرَّأْسِ

107- Ebû Bekir ve Ömer benim için başa nisbetle semi ve basar (göz ve kulak) gibi aziz ve mühimdirler. (107)

١٠٨ - عَلِىٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ اَهْلِى وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ اَهْلُ اللّٰهِ وَاَهْلُ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنْ اَهْلِى .

108- İmam Alî ve Fatıma ve Hasan ve Hüseyin benim ehlimdir ve Ebû Bekir ve Ömer ehlullahdır. Ehlullah ise benim ehlimden efdaldir.

104- Münâvî, Künüzü'l-hakâik, s. 47.
105- Münâvî, Künüzü'l-hakâik, s. 155.
106- Tirmizî, menâkib 16; ibn Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 80.
107- bk. Tirmizî, menâkıb 16.

١٠٩ - اِقْتَدُوا بِالَّذِينَ مِنْ بَعْدِى اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ .

109- Benden sonra gelen hulefâma (halifelerime) iktidâ ediniz (uyunuz). Onlar Ebû Bekir ve Ömer'dir. (109)

١١٠ - اِنَّ اللّٰهَ اَيَّدَنِى بِاَرْبَعَةِ وُزَرَاءَ اِثْنَيْنِ مِنْ اَهْلِ السَّمَاءِ جِبْرِيلَ
وَمِيكَائِيلَ وَاِثْنَيْنِ مِنْ اَهْلِ الْاَرْضِ اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ .

110- Cenâb-ı Allah beni vüzerâ-i erbaa (dört yardımcı) ile müeyyed buyurdu (güçlendirdi). İkisi ehl-i semâdan (gök ehlinden) yâni Cebrâîl ve Mîkâil ve ikisi de ehl-i arzdan (yeryüzü halkından) yâni Ebû Bekir ve Ömer hazarâtıdır. (110)

١١١ - حُبُّ اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ مِنَ الْاِيمَانِ وَبُغْضُهُمَا كُفْرٌ .

111- Ebû Bekir es-Sıddık ve Ömeru'l-Faruk -radıyallahu teâlâ anhümâ- Efendilerimiz hazarâtına muhabbet (sevgi) îmandan olup buğzları (onları sevmemek ve nefret) ise küfürdür.(111)

١١٢ - سَيِّدُ كُهُولِ اَهْلِ الْجَنَّةِ اَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَاِنَّ اَبَا بَكْرٍ فِى الْجَنَّةِ
مِثْلُ الثُّرَيَّا فِى السَّمَاءِ .

112- Ehl-i cennet (cennet halkının) kâmillerinin (ileri gelenlerinin) seyyidi (efendisi) Ebû Bekir ve Ömer hazarâtıdır. Tahkîka (şüphesiz) Ebû Bekir cennet ehli meyanında (arasında) semâda süreyyâ yıldızı gibi parlaktır. (112)

١١٣ - مَاقَدَّمْتُ اَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَدَّمَهُمَا .

113- Benden sonra hilâfetin Ebû Bekir ve ondan sonra Ömer hazarâtına intikali için vuku bulan işâretlerim kendiliğimden olmadı. Belki Cenâb-ı Allah bu iki zâtı sâirlerine takdim buyurdu (diğerlerinin önüne geçirdi). *Bunun hikmeti ise bâr-ı nübüvvet-i Muhammediyye'yi (Pey-*

109- Tirmîzî, menâkıb 16, 37; ibn Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, V, 382, 385.
110- bk. Tirmîzî, menâkıb 16.
111- bk. Ahmed b. Hanbel, V, 285, VI, 7.
112- bk. Tirmizî, menâkıb 16, 37 ibn Mâce, mukaddime 11: Ahmed b. Hanbel, I, 80.

gamberimizin peygamberlik yükünü) münhasıran (özellikle) müşârun ileyhima (adı geçen bu iki) efendilerimizin hâmil ve hâiz olması (taşıyıp yüklenmesi) ve bâr-ı nübüvvet (peygamberlik yükü), bâr-ı velâyetin (velilik yükünün) fevkında (üstünde) bulunmasıdır.[113]

١١٤ – اَلْخَلِيفَةُ مِنْ بَعْدِى اَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ يَقَعُ الْاِخْتِلَافُ .

114- Benden sonra makam-ı hilâfet Ebû Bekir'in, ve ondan sonra Ömer'indir. Bunlardan sonra ihtilâf zuhûr eder. [114]

باب فى فضل عمر

Hz. Ömer'in fazîleti

١١٥ – اِنَّ اللّٰهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلٰى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ .

115- Cenâb-ı Allah, kelime-i hakkı Hazret-i Ömer'in lisan ve kalbinden cârî buyurdu (Hazret-i Ömer hak lisânıyla konuşur). [115]

١١٦ – اَلْحَقُّ (وفى رواية) اَلصِّدْقُ مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ .

116- Hakk "yahut" sıdk (doğruluk) Ömer iledir. Nerede olursa olsun. [116]

١١٧ – لَوْ كَانَ بَعْدِى نَبِىٌّ لَكَانَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ .

117- Eğer benden sonra bir nebî olaydı Ömer ibnu'l-Hattâb olurdu. [117]

١١٨ – مَاطَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلٰى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ .

113- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, II, 153.
114- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 69
115- Tirmîzî, menâkıb 17, 19; ibn Mâce, mukaddime 11; Ebû Dâvud, imâre 18.
116- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, I, 157.
117- Bk. Buhârî, edeb 109; ibn Mâce, cenâiz 27.

118- Hazret-i Ömer'den hayırlı bir zât üzerine güneş doğmamıştır. *[Bu hadis-i şerif, İmam Ömer'in zaman-ı hilâfetlerinde (halifeliği döneminde) nâil olacakları makamı tebşîrdir (müjdelemedir). Yoksa Hazret-i Sıddîk'ın ondan efdal olduğu ahâdîs-i şerîfe ile müsbettir (sabit olmuştur).]*(118)

١١٩ – اَللّٰهُمَّ اَعِزَّ الدِّينَ بِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

119- Allah'ım, dîn-i İslâm'ı Ömer ibnu'l-Hattâb ile azîz et (119)

١٢٠ – رِضَاءُ اللّٰهِ رِضَاءُ عُمَرَ وَرِضَاءُ عُمَرَ رِضَاءُ اللّٰهِ .

120- Cenâb-ı Allah'ın rızâsı Ömer'in, Ömer'in rızâsı Allah'ın rızâsıdır. (120)

١٢١ – عُمَرُ مَعِى وَاَنَا مَعَ عُمَرَ وَالْحَقُّ مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ .

121- İmam Ömer benimle'dir. Ben dahî onunlayım. Hak ise her nerede olursa olsun Ömer'den ayrılmaz. (121)

١٢٢ – لَوْ لَمْ اُبْعَثْ فِيكُمْ لَبُعِثَ عُمَرُ فِيكُمْ .

122- Eğer içinizde ben vazîfe-i risâletle (peygamberlik göreviyle) ba'solunmasaydım (gönderilmeseydim) bu vazîfe İmam Ömer'e tevdi olunurdu (verilirdi). (122)

باب فى فضل عثمان
Hz. Osman'ın fazîleti

١٢٣ – عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ وَلِيِّى فِى الدُّنْيَا وَوَلِيِّى فِى الْآخِرَةِ .

118- Hâkim, Müstedrek, III, 90.
119- Tirmizî, menâkıb 17; ibn Mâce, mukaddime 11.
120- Münâvi, Künûzü'l-hakâik, s. 75.
121- Münâvi, Künûzü'l-hakâik, s. 92.
122- Münâvi, Künûzü'l-hakâik, s. 124.

123- Osman bin Affân hazretleri dünyada ve âhirette herkesten ziyâde bana karîbdir (yakındır). (123)

١٢٤ – عُثْمَانُ اَحْيَى اُمَّتِى وَاَكْرَمُهَا .

124- İmam Osman hazretleri ümmetimde hayâ ve sehâ ile mevsûf olanların (cömertlik sıfatı taşıyanların) birincisidir. (124)

İzahı: *İmam müşarun ileyh (Adı geçen halife) yalnız kölelerinden iki bin dört yüz neferini fî-sebilillah (Allah yolunda) âzâd buyurduğu mervîdir (rivayet olunmaktadır).*

١٢٥ – لِكُلِّ نَبِىٍّ رَفِيقٌ فِى الْجَنَّةِ وَرَفِيقِى فِيهَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ .

125- Cennette her nebî için bir refîk-ı mahsûs (özel arkadaş) var. Benim de refîkım Osman bin Affân'dır. (125)

١٢٦ – لَيَدْخُلَنَّ بِشَفَاعَةِ عُثْمَانَ سَبْعُونَ اَلْفاً كُلُّهُمْ قَدِاسْتَوْجَبُوا النَّارَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ .

126- Cehenneme müstahak olanlardan yetmiş bin şahıs, Hazret-i Osman'ın şefaatıyla bilâ-hısâb (hesap görmeden) cennete dâhil olurlar (girerler). (126)

١٢٧ – عُثْمَانُ رَفِيقِى مَعِى فِى الْجَنَّةِ .

127- İmam Osman, cennette benimledir ve refîkımdır.(127)

باب فى فضل على
Hz. Alî'nin fazîleti

١٢٨ – اَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِىٌّ بَابُهَا فَمَنْ اَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ الْبَابَ .

123- Suyutî, el-Camiu's-sağir, II 61
124. İbn Mâce, Mukaddime, 11; Ahmed b. Hanbel, I, 74, III, 184, 281; Ebû Nuaym, Hilye, I, 56.
125- Tirmîzî, menâkıb, 18; ibn Mâce, mukaddime 11.
126- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, II, 140.
127- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 88.

128- Ben ilmin medînesiyim (şehriyim), İmam Ali de kapısıdır. İlmi isteyen kapısına müracaat etsin.[128]

İzahı: Bu hadis-i şerîf, İmam Ali hazretlerinin ulûm-i dîniyyede (dînî ilimlerde) olan hazz-ı vâfirini (büyük hissesini) isbât ediyor, mesâil-i dîniyyeden bir mes'ele için Hazret-i Muâviye'ye müracaat olunduğu sırada: "İmam Alî hazretlerine müracaat ediniz, zîra benden â'lemdir (daha bilgilidir)" cevâbını verirdi.

١٢٩ – ذِكْرُ عَلِىٍّ عِبَادَةٌ .

129- İmam Alî hazretlerinin fazâil ve menakıbını (fazilet ve menkıbelerini) zikreylemek, yahut hakkında: -radıyallahu anh- söylemek ibadettir.[129]

İzahı: "Esmâullah'ın mâadâsı (Allah'ın isimlerinden başkasıyla) zikrolunmaz" diye itirâz olunmasın; zîra " ذِكْرُ الصَّالِحِينَ كَفَّارَةٌ *" (salihleri anmak keffarettir), "* تَنْزِلُ الرَّحْمَةُ عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ *" (salihlerin anıldığı yere rahmet iner.) gibi ahâdîs-i şerîfe dahî bu mânâyı müeyyiddir (teyid eder).*

١٣٠ – عَلِىٌّ اَخِى فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

130- İmam Alî, dünyada ve âhirette kardeşimdir.[130]

١٣١ – عَلِىٌّ مِنِّى بِمَنْزِلَةِ هٰرُونَ مِنْ مُوسٰى اِلَّا اَنَّهُ لَانَبِىَّ بَعْدِى

131- İmam Alî'nin bana olan nisbeti Hârûn'un Mûsâ -aleyhisselâm-'a olan nisbeti gibidir. Şu kadar var ki benden sonra kimse için nübüvvet olamaz (peygamberlik yoktur).[131]

İzahı: Bu hadîs-i şerîften anlaşılan nisbet, nisbet-i nübüvvet veyahut kendinden sonra intikal-i hilâfet (halîfeliğin Alî'ye intikali) değildir. Zîrâ Hârûn -aleyhisselâm-, Mûsâ -aleyhisselâm-'dan evvel dâr-ı ukbâya (âhirete) teşrif buyurmuşlardır. Belki maksad-ı Risalet penâhileri (Peygamberimiz'in bu sözden maksadı) Tebük gazâsına teşriflerinde İmam Ali

128- Tirmîzî, menâkıb 20.
129- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, II, 20.
130- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 69.
131- Buhârî, Fedâilü ashâbîn-nebî 3; Tirmizî, menâkıb 20; ibn Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 170.

hazretlerini istihlâf buyurdukları mânâdır (O'nu yerine vekîl bırakmasına işârettir).

۱۳۲ – عِنْوانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُبُّ عَلِىِّ بْنِ اَبِى طَالِبٍ .

132- Müminin sahîfe-i âmalinin (amel defterinin) alâmeti İmam Ali hazretlerinin muhabbetidir.(132)

۱۳۳ – مَنْ اَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ اَحَبَّنِى وَمَنْ اَبْغَضَ عَلِيًّا فَقَدْ اَبْغَضَنِى .

133- Bir kimse Alî'yi severse beni sevmiş olur. Ve Alî'ye buğz eden bana buğzetmiş olur.(133)

۱۳٤ – حُبُّ عَلِىٍّ حَسَنَةٌ لاَتَضُرُّ مَعَهَا سَيِّئَةٌ .

134- İmam Ali hazretlerinin muhabbeti öyle bir güzel şeydir ki onun sâhibine günah zarar veremez. Yâni günah işlemez ki zarar versin. *Binâen aleyh ahkam-ı şer'iyye (islâmî hükümler) hılâfında hareket edenlerde biliniz ki İmam Muşarun ileyh'in (İmam Alî'nin) muhabbeti yoktur.*(134)

۱۳٥ – عَادَى اللّٰهُ مَنْ عَادَى عَلِيًّا .

135- İmam Ali hazretlerine adâvet eden (düşmanlık besleyen) kimseye Cenâb-ı Allah aduvv (düşman) olsun! *Lâkin ictihâd üzerine olan ihtilâf-ı ashâba (sahâbîlerin görüş ayrılığına) adâvet ıtlak olunamaz (düşmanlık denilemez).*(135)

۱۳٦ – عَلِىٌّ وَشِيعَتُهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

136- İmam Ali hazretleriyle kavlen ve fiilen (söz ve davranışla) etbâ ve ensârı olanlar (O'nun yolundan gidip O'na yardım edenler) yevm-i kıyamette faiz ve ihsân-ı ilâhiyyeyi haizdirler (kıyamet gününde kurtuluşa ererek ilâhî ihsanlara kavuşacaklardır).(136)

132- Ebû Nuaym, Hilye, VIII, 235.
133- Hâkim, Müstedrek, III, 135.
134- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 62.
135- bk. İbn Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 118, 119.
136- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 62.

١٣٧ - النَّظَرُ اِلَى وَجْهِ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ

137- İmam Ali hazretlerinin vech-i şerîflerine (mübarek yüzüne) bakmak ibâdet makamına kaimdir (ibadet yerine geçer). (137)

باب ماجاء فى فضل الحسن والحسين

Hasan ve Hüseyn'in fazîleti

١٣٨ - اَتَانِى مَلَكٌ فَسَلَّمَ عَلَىَّ نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ لَمْ يَنْزِلْ قَبْلَهَا فَبَشَّرَنِى اَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ وَاَنَّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ .

138- Bir melek semâdan birinci defa olarak bana gelip selâm verdi. Hasan ile Hüseyin, şebâb-ı ehl-i cennetin (cennetlik gençlerin) seyyidleri (efendileri) ve Fatımatu'z-Zehrâ nisâ-i ehl-i cennetin (cennetlik kadınların) seyyidesi (efendisi) olduğunu tebşîr eyledi (müjdeledi).(138)

١٣٩ - اَحَبُّ اَهْلِ بَيْتِى اِلَىَّ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ

139- Ehl-i beyt'im meyânında (arasında) ziyâde sevdiğim Hasan ve Hüseyin'dir. (139)

١٤٠ - اِنَّ ابْنِى هٰذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللّٰهَ اَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

140- Tahkika (şüphesiz) benim bu mahdumum (oğlum) yâni Hasan -radıyallahu anh- büyük bir zattır. Me'mûl ederim ki (umarım ki) Cenâb-ı Hakk iki azîm (büyük) ordu içinde tekevvün edecek (oluşacak) olan münâzaayı bununla ıslah buyursun.(140)

137- Ebû Nuaym, Hilye, V, 58.
138- Tirmîzî, menâkıb 30; ibn Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 80, III, 62.
139- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 5.
140- Buhârî, sulb 9; fedâilü ashâbin-nebî, 22, fiten 20; Ebû Dâvud sünne 12, mehdî 8; Tirmîzî, menâkıb30; ibn Mace, cum'a 27.

İzahı: Vakıa İmam Muşarun ileyh (Hasan) hazretlerinin zaman-ı hilâfetlerinde (halîfeliği döneminde)ve taht-ı kumandasında (komutası altında) bulunan kırk-elli bin kadar asker ile Hazret-i Muâviye'ye tâbi olan asâkir-i kesire (kalabalık askerler) arasında muhârebe vukuuna ramak kalmış iken (nerede ise birbirlerine girecekleri sırada) İmam Hasan - radıyallahu anh- Efendimiz uhdesindeki hilâfeti Hazret-i Muâviye'ye terkederek âteş-i fitneyi ıtfâya (fitne ateşini söndürmeye) inâyet buyurmuşlardır (yardımcı olmuşlardır).

١٤١ – مَنْ اَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ اَحَبَّنِى وَمَنْ اَبْغَضَهُمَا فَقَدْ اَبْغَضَنِى .

141- Hazret-i Hasan ile Hazret-i Hüseyn'i seven tahkîka (gerçekten) beni sevmiş ve onlara buğz eden (nefret edip sevmeyen) muhakkak bana buğz etmiş olur. (141)

١٤٢ – مَنْ اَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ اَحَبَّنِى .

142- Hasan ve Hüseyn'i seven kimse muhakkak beni sevmiş olur. (142)

باب فضل فاطمة الزهراء

Hz. Fâtımatu'z-Zehrâ'nın fazîleti

١٤٣ – اَحَبُّ اَهْلِى اِلَىَّ فَاطِمَةُ .

143- Ehl-i beyt'im meyânında (arasında) en ziyade sevdiğim Fâtımâ'dır.(143)

١٤٤ – سَيِّدَةُ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ اَرْبَعٌ مَرْيَمُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ وَآسِيَةُ .

144- Cennet hanımlarının ekâbiri (büyükleri) dörttür. Onlar: Meryem ve Fatıma ve Hatice ve Âsiye hazârâtıdır. (144)

141- ibn Mâce, mukaddime 11.
142- bk. ibn Mâce, mukaddime 11.
143- bk. ibn Mâce, cenâiz 64.
144- bk. Tirmîzî, menâkıb,30; ibn Mâce, mukaddime 11.

١٤٥ – فاطمة بضعة منى فمن اغضبها اغضبنى .

145- Fâtımatu'z-Zehrâ benden bir cüzdür. O'nu gadaplandıran beni gadaplandırmış (öfkelendirmiş) olur. (145)

١٤٦ – فاطمة سيّدة نساء اهل الجنة الا مريم .

146- Hazret-i Meryem müstesnâ olduğu hâlde Fâtımatu'z-Zehrâ cennet kadınlarının büyüğüdür. (146)

باب فى فضل عائشة
Hz. Âişe'nin fazîleti

١٤٧ – اَحَبُّ النِّساءِ اِلَىَّ عائِشَةُ وَمِنَ الرِّجالِ اَبُوها .

147- Nisvan (hanımlar) içinde ziyâde sevdiğim Âişe, ricâlden (erkeklerden) ise pederi olan Hazret-i Sıddîktır. (147)

١٤٨ – اَحَبُّ النّاسِ اِلَىَّ عائِشَةُ .

148- Nasın (insanların) bana en sevgilisi Âişe-i Sıddîka'dır. (148)

١٤٩ – عائِشَةُ زَوْجَتِى فِى الْجَنَّةِ

149- Âişe-i Sıddîka, cennette refîkamdır (eşimdir). (149)

145- Buhârî, fedâilü's-sahâbe, 12, 16, 29, nikah 109; Müslim, fedâilü's-sahâbe 93, 94; Ebû Dâvud, nikah 12; Tirmîzî, menâkıb 60; ibn Mâce, nikah 56.
146- bk. Buhârî, fedâilü ashabîn-nebî 29; Tirmîzî, menâkıb 30.
147- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 6.
148- Ebû Nuaym, Hilye, IV, 332; bk. Nesâî, uşretü'n-nisâ 1.
149- bk. Tirmîzî, menâkıb 62.

باب ماجاء فى تعظيم الاصحاب والأصهار
وكف اللسان فى حقهم

Ashâba saygı ve onlara dil uzatmama

١٥٠ – دَعُوالى اَصْحٰابِى فَوَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لَوْ اَنْفَقْتُمْ مِثْلَ جَبَلِ اُحُدٍ ذَهَباً مٰابَلَغْتُمْ عَمَلَهُمْ .

150- Sahâbemi bana terkediniz. Nefsim kendi yedinde (elinde) olan Cenâb-ı Allah'a kasem ederim ki fukarâ ve duafâ'ya (fakir ve düşkünlere) cebel-i Uhud sıkletinde (Uhud dağı ağırlığında)altın infak etseniz onların amelinin sevâbı gibi bir sevâba nâil olamazsınız. (150)

١٥١ – دَعُوالِى اَصْحٰابِى وَاَصْهٰارِى فَمَنْ آذانِى فِى اَصْحٰابِى وَاَصْهٰارِى آذٰاهُ اللّٰهُ تَعٰالٰى يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

150- Buhârî, fedâilü ashâbîn-nebî 5; Müslim, fedâilü's-sahabe 222-221; Ebû Dâvud, sünne 16; Tirmîzî, mehâkıb 58; ibn Mâce, mukaddime 11.

151- Ashâbımı ve ashârımı (hısımlarımı) bana terkediniz. Onların aleyhinde itâle-i lisân ile (dil uzatarak) bana eziyyet verenleri yevm-i kıyâmette (kıyamet gününde) Cenâb-ı Allah muazzeb buyursun (cezalandırsın). (151)

١٥٢ - سَيِّدُ الشُّهَدٰاءِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ .

152- Şehidlerin büyüğü Hazret-i Hamza bin Abdulmuttalib'dir.(152)

١٥٣ - سَيِّدُ الشُّهَدٰاءِ جَعْفَرُ بْنُ اَبِى طَالِبٍ .

153- Şühedânın (şehîdlerin) büyüğü İmam Alî hazretlerinin biraderi olan Câfer bin Ebî Tâlib'dir. (153)

١٥٤ - لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ سَبَّ اَصْحٰابِى .

154- Ashâbımdan birine sebb ve şetm edene (sayıp sövene) Cenâb-ı Hakk lânet etsin. (154)

١٥٥ - مَنْ سَبَّ اَصْحٰابِى فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلائِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ .

155- Ashâbımdan birini sebb ve şetmedenlere (sayıp sövenlere) Cenâb-ı Allah ile melâike-i kiram ve cemî-i nâsın (bütün insanların) lâneti olsun. (155)

١٥٦ - اَسْخٰى اُمَّتِى مُعٰاوِيَةُ بْنُ اَبِى سُفْيٰانَ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ هٰادِياً مَهْدِياً .

156- Ümmetim meyanında (arasında) en sahî (cömerd) olan Muâviye'dir. Yâ Rabbi Muâviye'yi hâdî ve mehdî (hidâyet rehberi) kıl!

١٥٧ - اَللّٰهُمَّ عَلِّمْ مُعٰاوِيَةَ الْحِسٰابَ وَالْكِتٰابَ وَقِهِ الْعَذٰابَ .

151- bk. Müslim, fedâilü's-sahâbe 221, 222; Ebû Dâvud, sünne 16.
152- Hâkim, Müstedrek, III, 195.
153- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 37.
154- Buhârî, fedâilü ashâbîn-nebî 5; Müslim, fedâilüs-sahâbe 221, 222; Ebû Dâvud, sünne 10, Tirmîzî, menâkıb 58.
155- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 372.

157- Yâ Rabbi ilm-i hesab ve kitabı Muâviye'ye tâlim (öğret) ve kendisini azâb-ı âhiretten (âhiret azâbından) muhâfaza buyur (koru)! (157)

١٥٨ – اِنَّ شِرَارَ اُمَّتِى اَجْرَؤُهُمْ عَلٰى اَصْحَابِى .

158- Tahkika (şüphesiz) ümmetimin en ziyâde edepsizi ashâb-ı kiramımın aleyhinde itale-i lisâna (dil uzatmaya) cür'et ve cesâret eden eşirrâdır (kötülerdir). (158)

١٥٩ – حَفِظَ اللّٰهُ مَنْ حَفِظَنِى فِى اَصْحَابِى .

159- Ashâbımda kadir ve haysiyetimi muhâfaza edenleri Cenâb-ı Hakk muhâfaza buyursun; *yâni onlara isnâd edilen şeref benden muktebes bulunmağla (alınmış olmakla) hakikatte bana isnâd eylemektir. Kezâlik (bunun gibi) onları ta'n ve teşnî eylemek (haysiyetlerine dil uzatmak) dahî mânen bana aiddir.*(159)

١٦٠ – سَئَلْتُ اللّٰهَ لِاَصْهَارِى اَلْجَنَّةَ فَاَعْطَانِيهَا اَلْبَتَّةَ .

160- Damadlarımla kaim-peder ve kaim birâderlerim (kayınpeder ve kayınbiraderlerim) gibi zevcâtıma (zevcelerime) karâbeti (yakınlığı) bulunanların cennete dühûlleri (girmeleri) için Cenâb-ı Hakk'a tazarru ve niyâz eyledim. Cenâb-ı Hakk dahî kabûlüyle beni mesrûr eyledi. (160)

١٦١ – شِرَارُ اُمَّتِى اَجْرَؤُهُمْ عَلٰى صَحَابَتِي.

161- Ümmetimin en edebsizi ashâb-ı kiramımın aleyhinde itâle-i lisâna (dil uzatmaya) cür'et eden eşirrâdır (kötülerdir). (161)

١٦٢ – شَفَاعَتِى مُبَاحَةٌ اِلاَّ عَلٰى مَنْ سَبَّ اَصْحَابِى .

162- Şefaatım ümmetimden herbirine şâmildir, yalnız ashâbımı sebb ve şetm edenler (sayıp sövenler) mahrumdur. (162)

157- İbn Hibban, Sahih, IX, 170.
158- bk. Ebû Nuaym, Hilye, II, 183.
159- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 64.
160- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 77.
161- Ebû Nuaym, Hilye, II, 183.
162- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 81.

١٦٣ – مَنْ حَفِظَنِى فِى اَصْحَابِى وَرَدَ عَلَى حَوْضِى

163- Ashâbıma ihtirâm ile şan ve şerefimi muhâfaza eden kimse cennetteki havuzumdan su içer; *yâni etmeyen içmez. Zira dînimizin esası bulunan âyet-i kerîme ve ahâdîs-i şerîfe onlardan rivâyet olunduğu cihetle onlara isnâd-ı fısk (fâsıklık isnâdı) ancak dîn-i mübînin ibtâline (ortadan kaldırılmasına), teşne (çok istekli) olan bir zındıktan beklenilir.*[163]

١٦٤ – لاَتَمَسُّ النَّارُ مُسْلِماً رَاٰنِى اَوْ رَئَى مَنْ رَاٰنِى .

164- Nâr-ı cahîm (cehennem ateşi) dokunmaz şol bir müslime ki beni görmüş; yahud beni göreni görmüş ola.[164]

باب ماجاء فى تعظيم السلطان

Sultana saygı

١٦٥ – اَلسُّلْطَانُ ظِلُّ اللّٰهِ فِى الْاَرْضِ فَمَنْ اَكْرَمَهُ اَكْرَمَهُ اللّٰهُ وَمَنْ اَهَانَهُ اَهَانَهُ اللّٰهُ .

165- Hükümdar yeryüzünde Cenâb-ı Allah'ın zıllidir (gölgesidir). Evâmirine (emirlerine) itâat ve inkıyâd edeni Cenâb-ı Allah aziz ve hilâfı hâlinde bulunanları zelîl eyler.[165]

١٦٦ – مَنْ اَجَلَّ سُلْطَانَ اللّٰهِ اَجَلَّهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

166- Cenâb-ı Allah'ın sultanını iclâl edeni (yücelteni) Cenâb-ı Allah yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde) iclâl ve i'lâ eder (yüceltir).[166]

١٦٧ – مَنْ اَهَانَ سُلْطَانَ اللّٰهِ اَذَلَّهُ اللّٰهُ.

163- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 140.
164- Tirmîzî, menâkıb 56.
165- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VII, 164.
166- Tirmîzî, fiten 47; Ahmed b. Hanbel, V, 42, 49.

167- Sultan-ı islâm'a (islâm padişâhına) hürmet etmeyeni Cenâb-ı Allah zelîl eyler. (167)

١٦٨ – اَلسُّلْطَانُ ظِلُّ اللّٰهِ فِى الْاَرْضِ فَمَنْ غَشَّهُ ضَلَّ .

168- Hükümdar, fukara ve zuafânın (fakir ve düşkünlerin) âsâyiş ve istirahatı için Cenâb-ı Hakk'ın yeryüzünde sâyesidir (gölgesidir). Ona hile ve hıyânet eden dalâlette kalır. (168)

١٦٩ – اِنَّ اَفْضَلَ عِبَادِ اللّٰهِ عِنْدَ اللّٰهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِمَامٌ عَادِلٌ رَفِيقٌ .

169- Tahkîka (şüphesiz) yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) ındallah (Hakk katında) efdal-i ibâd (kulların en fazîletlisi) refîk ve şefîk (yumuşak tabiatlı ve merhametli) olan imam-ı âdildir (âdil devlet başkanıdır).(169)

١٧٠ – دُعَاءُ السُّلْطَانِ سَبَبُ الْغُفْرَانِ .

170- Hükümdâr-ı islâm'ın (islâm padişâhının) muvaffakıyet ve muzafferiyeti için duâ etmek, sebeb-i mağfirettir (bağışlanma vesilesidir). (170)

١٧١ – مَنْ يُطِعِ الْاَمِيرَ فَقَدْ اَطَاعَنِى وَمَنْ يَعْصِ الْاَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِى .

171- Emîru'l-müminîn'e (müminlerin başına) itaat eden kimse tahkîka (gerçekten) bana itâat ve ona mâsiyet eden (başkaldıran) kimse bana isyân etmiş olur. (171)

167- Tirmîzî, fiten 47; Ahmed b. Hanbel, V, 42, 49.
168- bk. Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VII, 164.
169- Tirmîzî, ahkâm 4.
170- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 77.
171- Buhârî, ahkam, 1; cihad, 109;Müslim, imâre, 32, 53:Nesâî, bey'at, 27;ibn Mâce, cihad,39.

باب فضل الورع والتقوى واهله

Takva, verâ ve ehli

١٧٢ – اِزْهَدْ فِى الدُّنْيَا يُحِبُّكَ اللّٰهُ وَازْهَدْ فِيمَا فِى اَيْدِى النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ

172- Dünya muhabbetini kalbinden çıkar ki Cenâb-ı Allah'ın mahbûbu (sevgilisi) olasın. Nasın (halkın) elindeki emvâlden (mallardan) tamaını kes ki nâs (insanlar) seni sevsin. (172)

١٧٣ – اَكْرَمُ النَّاسِ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقَاهُمْ .

173- Indallah (Hakk katında) nâsın (insanların) mükerrem ve muhteremi takvâ ve tâatı çok olan kimsedir. (173)

١٧٤ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِىَّ الْغَنِىَّ الْخَفِىَّ .

172- ibn Mâce, zühd, 1.
173- Buhârî, enbiyâ, 14.

174- Gınâ ve servet (zenginlik) ve takvâ ve tâat ve rıfk ve şefkat gibi evsâf-ı cemîleyi câmi olan (güzel sıfatları kendinde toplayan) ıbâdını (kullarını) Cenâb-ı Hakk sever. (174)

١٧٥ - مَنْ اِتَّقَى اللّٰهَ وَقَاهُ كُلَّ شَيْءٍ .

175- Cenâb-ı Allah kendine mutî olan kimseyi herşeyden mahfûz eder (korur). (175)

١٧٦ - اَلتَّقْوٰى هٰهُنَا وَاَشَارَ اِلٰى صَدْرِهِ .

176- Aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz kalb-i şeriflerine işâretle ''takva buradadır'' buyurmuşlardır. (176)

١٧٧ - رَكْعَتَانِ مِنْ وَرِعٍ اَفْضَلُ مِنْ اَلْفٍ مِنْ مُخْلِطٍ .

177- A'mâl-i sâliha'dan (sâlih amelden) ayrılmayan kimsenin iki rekât namazı, âmâl-i mahlûta ashâbının (iyi ile kötü ameli karışık kimselerin) bin rekât namazından efdaldir. (177)

١٧٨ - مَنْ اَرَادَ عِزاً بِلاَعَشِيرَةٍ فَلْيَتَّقِ اللّٰهَ .

178- Kavim ve kabilesi olmadığı hâlde izzet ve rif'at (şeref ve yücelik) arzu edenler takvâ ve tâata devam etsinler. (178)

١٧٩ - هَلِ الْعَاقِلُ اِلاَّ مَنْ يُطِيعُ اللّٰهَ وَيَتَّقِيهِ .

179- Cenâb-ı Allah'a mutî' (itâatkâr) ve muttaki olandan başka kimse âkıl (gerçek akıllı) değildir. (179)

174- Müslim, zühd, 11; Ahmed b. Hanbel, I, 168, 177.
175- Suyûtî, el-Câmius-sağîr, II. 166.
176- Müslim, birr, 32; Tirmizi, birr 18; Ahmed b.Hanbel, II, 277, 360.
177- Münâvî, Künûzu'l-hakaık, s. 75.
178- Münâvi, Künûzü'l-hakaık, s. 136.
179- Münâvi, Künûzu'l-hakaık, s. 162.

باب ماجاء فى فضل امته

Muhammed ümmetinin fazîleti

١٨٠ – اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَاِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ .

180- Mümin-i kâmilin (gerçek müminin) firasetinden hazer ediniz (sakınınız); zîra kalbindeki nûr-i ilâhî ile esrârınızı (sırlarınızı) keşfedeceği ağleb ihtimâldir (büyük ihtimâldir). (180)

١٨١ – اُمَّتِى اُمَّةٌ مُبَارَكَةٌ لَايُدْرٰى اَوَّلُهَا خَيْرٌ اَوْ آخِرُهَا .

181- Ümmetim mübarek bir ümmettir. Ashâb-ı kiram, tâbiîn ve tebe-i tabiîn (ashâbdan başlayarak birbirini izleyen üç nesil) müstesnâ olduğu halde ricâl-i ümmetin (bu ümmetin erlerinin) eslâf ve ahlâfından (öncekilerinden ve sonrakilerden) hangisi hayırlı olduğu bilinemez. (181)

Yâni velâyet ve uluvv-i derecâtı (velilik ve yüce dereceleri) sadr-ı evvelde (ilk devirlerde) bulunan evliyâ-i kirama hasr (tahsîs etmek) câiz olamaz. Çünkü Cenâb-ı Hakk, hiçbir zamanda füyûzâtını kulları üzerinden eksik eylemez.

180- Tirmizi, tefsîru sûre 15, 6.
181- bk. Tirmizî, âdâb, 81.

١٨٢ - يَقُولُ النَّارُ لِلْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ جُزْيَا مُؤْمِنُ فَقَدْ اَطْفَأَ نُورُكَ لَهَبِى .

182- Yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) sırat köprüsünden geçirilirken nâr-ı cahîm (cehennem ateşi): "Geç ya mümin, senin nûrun benim ateşimi söndürüyor" diyerek mümin-i kâmil'e hitâb eder.

١٨٣ - مَثَلُ اُمَّتِى مَثَلُ الْمَطَرِ لاَيُدْرٰى اَوَّلُهُ خَيْرٌ اَمْ آخِرُهُ .

183- Ümmetimin kümmelîni (seçkinleri) yağmur gibidir. Evvelinden mi, âhırından mı nâs (insanlar) hangisinden ziyâde müstefîd olacağı (daha çok faydalanacağı) mâlûm değildir. (183)

١٨٤ - اَلْمُؤْمِنُ اَكْرَمُ عَلَى اللّٰهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلاٰئِكَةِ .

184- Mümin-i kâmil olan kimse indallah (Hak katında) bazı melâikeden efdaldir. (184)

١٨٥ - اَلاِسْلاٰمُ يَعْلُو وَلاٰ يُعْلٰى عَلَيْهِ .

185- İslâmiyet dâimâ âlî ve gâlibdir, mağlûb olmaz. (185)

١٨٦ - كُلَّمَا طَالَ عُمْرُ الْمُسْلِمِ كَانَ خَيْراً لَهُ .

186- Müminlerin ömrü uzadıkça hakkında hayırlı olur. (186)

١٨٧ - مَنْ اَكْرَمَ اَخَاهُ الْمُؤْمِنَ فَاِنَّمَا يُكْرِمُ اللّٰهَ .

187- Bir kimse din kardeşine ikram ederse Cenâb-ı Hakk'a ikrâm etmiş olur. (187)

183- Tirmizi, âdâb, 81.
184- ibn Mâce, fiten, 6.
185- Buhârî, cenâiz, 79.
186- bk. Ahmed b.Hanbel, V, 267.
187- Münavî, Künûzu'l-hakaık, s. 137.

باب ماجاء فى فضل العلماء

Âlimlerin fazîleti

١٨٨ – اِتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَاِنَّهُمْ سِرَاجُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ .

188- Ulema-i âmilîne iktidâ ediniz (ilmiyle âmil olan âlimlere uyunuz). Zira taayyuş-i dünyevî (dünyevî yaşantınız) ve necât-ı uhreviyyeniz (âhiretteki kurtuluşunuz) için sülûk ettiğiniz tarîkın (tuttuğunuz yolun) münevviridirler (aydınlatıcısıdırlar). (188)

١٨٩ – اَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَاِنَّهُمْ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ فَمَنْ اَكْرَمَهُمْ فَقَدْ اَكْرَمَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ .

189- Ulema-i âmiline (ilmiyle âmil olan âlimlere) izaz ve ikrâm ediniz (saygı ve ikrâmda bulununuz). Zira onlar teblîğ-i ahkâm-ı ilâhi hususunda (ilâhî hükümleri tebliğ konusunda) verese-i enbiyâdırlar (peygamberlerin mîrâsçısıdırlar). Onlara ikrâm eden Cenâb-ı Allah ve Rasûlüne ikrâm etmiş olur. (189)

188- Aclûni, Keşfü'l-hafa, I, hadis no: 62.

189- Buhâri, ilim, 10; Ebû Dâvud, ilim, 1; ibn Mâce, mukaddime, 17; Dârimi, mukaddime, 32.

١٩٠ - بَيْنَ الْعَالِمِ وَالْعَابِدِ سَبْعُونَ دَرَجَةً .

190- Âlim-i âmilin (ilmiyle âmil olan alimin) âbid-i câhil (bilgisiz ibâdet düşkünü) üzerine yetmiş derece fazl u meziyeti (fazîlet ve üstünlüğü) vardır.[190]

١٩١ - صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ اِذَا صَلَحَا صَلَحَ النَّاسُ وَاِذَا فَسَدَا فَسَدَ النَّاسُ
اَلْعُلَمَاءُ وَالْاُمَرَاءُ .

191- Nâsdan (insanlardan) iki sınıf vardır ki, salâhları (sağlam ve sâlih oluşları) salâh-ı âmmeyi (umûmun sağlam oluşunu), fesâdları fesâd-ı âmmeyi (umumun bozulmasını) mûcib olur. Onların biri ulemâ (âlimler), diğeri ümerâdır (idârecilerdir).

١٩٢ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِى عَلَى اُمَّتِى .

192- Âlim-i âmilin (ilmiyle âmil alimin) âbid üzerine fazlı (üstünlüğü) benim ümmetim üzerine olan fazlım gibidir.[192]

١٩٣ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ
الْكَوَاكِبِ .

193- Âlim-i âmilin (ilmiyle âmil âlimin) âbid üzerine olan fazlı (üstünlüğü) ondört gecelik ayın, yıldızlar üzerine olan fazlı gibidir.[193]

١٩٤ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِىِّ عَلَى اُمَّتِهِ .

194- Alim-i âmilin (ilmiyle âmil âlimin) sâirleri (diğerleri) üzerine olan fazlı (üstünlüğü) nebînin ümmeti üzerine olan fazlı gibidir.[194]

190- Suyûti, el-Câmiu's-sağîr, I, 129.

192- Tirmizi, ilim, 19; ibn Mâce, mukaddime 17; Dârimi, mukaddime, 29.
193- Ebû Dâvûd, ilim 1; Tirmizî, ilim 19; ibn Mâce, mukaddime, 32.
194- Ebû Dâvud, ilim, 1; Tirmizi, ilim 19; ibn Mâce, mukaddime, 32.

١٩٥ - مَثَلُ الْعَالِمِ الَّذِى يُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى نَفْسَهُ كَمَثَلِ السِّرَاجِ يُضِيءُ لِلنَّاسِ وَيُحْرِقُ نَفْسَهُ .

195- Umûr-ı hayriyyeyi (hayırlı işleri) nâsa tâlim (insanlara öğreterek) ve nefsini unutup mahrum eden âlim bir muma benzer ki, kendini yakıp âlemi tenvir eder (aydınlatır).(195)

١٩٦ - عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعَمَلِهِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ عَابِدٍ .

196- İlminden istifâde olunan bir âlim bin âbidden hayırlıdır. (196)

١٩٧ - فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى النَّاسِ كَفَضْلِ اَبِى بَكْرٍ عَلَى اُمَّتِى .

197- Âlim-i âmilin (ilmiyle âmil olan âlimin) avâm (sıradan halk) üzerine olan fazl u meziyyeti (fazilet ve üstünlüğü) Ebû Bekir'in ümmetim üzerine olan fazl u meziyyeti gibidir.(197)

١٩٨ - مَنْ وَقَّرَ عَالِمًا فَقَدْ وَقَّرَ رَبَّهُ .

198- Bir âlim-i âmili (ilmiyle âmil olan âlimi) tâzîm ve tevkîr eden (saygı gösteren) mümin Cenâb-ı Hakk'ı tevkîr etmiş olur. (198)

١٩٩ - نَوْمُ الْعَالِمِ عِبَادَةٌ وَنَفَسُهُ تَسْبِيحٌ .

199- Âlimin uykusu sıhhat ve ibâdetine medâr olmak niyyetiyle olduğu için ibâdet ve nefesi tesbîhtir.(199)

٢٠٠ - اَلنَّظَرُ اِلَى وَجْهِ الْعَالِمِ عِبَادَةٌ .

200- Âlim-i âmilin (ilmiyle âmil olan âlimin) yüzüne bakmak ibâdet makamına kâim olur (ibâdet yerine geçer).(200)

195- Suyûti, el-camiu's-Sagir, II, 160.
196- Mûnavi, Kûnûzu'l-hakaık, s. 88.
197- Mûnavi, Kûnûzu'l-hakâık, s. 96.
198- Dârimi, fi tevkifi ulemâ, mukaddime 37.
199- Münavi, Kûnûzu'l-hakâık, s. 154.
200- Mûnavi, Kûnûzü'l-hakâık, s. 155.

٢٠١ - وقّروا عُلماء اُمّتى فانّهم نجوم الارض

201- Ümmetimin ulemâsını (âlimlerini) tâzîm ve tevkîr ediniz (hürmet ve saygı gösteriniz). Zirâ onlar yeryüzünün kevâkibidirler (yıldızlarıdır).(201)

٢٠٢ - انّ اللّه يحبّ الأُمراء اذا خالطوا العلماء .

202- Tahkika (şüphesiz) ulemâ ile muhabbet ve ihtilât eden (onları severek görüşen) ümerâyı (idârecileri) Cenâb-ı Allah sever. (202)

باب ماجاء فى الفقه والفقهاء

Fıkıh ve fakihler

٢٠٣ - انّ لكلّ شيىءٍ دِعامَةً ودعامة هذا الدّين الفقه ، والفقيه الواحد اشدّ على الشّيطان من الف عابدٍ .

203- Tahkika (gerçekten) herşeyin bir esâsı vardır. Bu dîn-i mübînin (yüce dînin) esası ise ilm-i şerîattır (fıkıh ilmidir). Binâenaleyh müteşerri (şeriate bağlı fakih) bir âlimin vücûdu şeytan için bin âbidin vücûdundan ağırdır. (203)

٢٠٤ - مَنْ يرد اللّه به خيراً يفقّهه فى الدّين

204- Cenab-ı Allah bir kimsenin hayrını murad ederse o kimseyi mesâil-i şer'iyyeye (dînî konulara) âlim eder. (204)

٢٠٥ - التّفقّه فى الدّين حقّ على كلّ مسلمٍ .

201- Münavi, Kunûzü'l-hakâık, s. 163.
202- Münâvî, Kunûzü'l-hakâık, s. 32.
203- ibn Mâce, mukaddime, 17; Tirmizi, ilim 19.
204- Buhâri, ilim, 10; i'tisam 10; Müslim, imaret 175, zekât 98, 100 Tirmizi, ilim 4; ibn Mâce, mukaddime 17

205- Cenâb-ıHakk'ın evâmir ve nevâhîsini (emir ve yasaklarını) ulemâ ve fukahâdan (âlim ve fakihlerden) öğrenmek herbir müslime farzdır.[205]

٢٠٦ – فَقيهٌ واحِدٌ اَشَدُّ عَلَى الشَّيْطانِ مِنْ اَلْفِ عابِدٍ .

206- Şeytan, ulûm-i şer'iyyeye (dînî ilimlere) âlim olan bir zattan korktuğu kadar bin âbidden (ibadete düşkün kimseden) korkmaz.[206]

٢٠٧ – مَجْلِسُ فِقْهٍ خَيْرٌ مِنْ عِبادَةِ سَنَةٍ .

207- Mesâil-i şer'iyyenin (dînî konuların) müzâkeresi için teşekkül eden bir mecliste (oluşan bir toplantıda) hazır bulunmak bir sene ibâdet eylemekten efdaldir.[207]

باب ماجاء فى طالب العلم

İlim öğrenmek

٢٠٨ – طالِبُ الْعِلْمِ اَفْضَلُ عِنْدَ اللّٰهِ مِنَ الْمُجاهِدِ فى سَبيلِ اللّٰهِ .

208- Dîn-i mübîne hizmet maksadıyla ilmi taleb ve tahsil edenler ındallah (Hakk katında) mücâhid fî-sebîlillâh'dan (Allah yolunda savaşan mücâhidden) efdaldir. *Zîra onlar, cihanın cemî-i cihâtında (bütün yörelerinde) bulunan muhâlifîni (dîne karşı olanları) seyf-i mânevî ile mağlûb etmeye, muhârebelerdeki mücâhidin (mücâhidler) ise bir cemâat-i mahsûsayı mukabeleye (belli bir topluluğa karşı koymaya) çalışmaktadır.*[208]

٢٠٩ – طالِبُ الْعِلْمِ طالِبُ الرَّحْمَةِ . طالِبُ العِلْمِ رُكْنُ الْاِسْلامِ
وَيُعْطى اَجْرُهُ مَعَ النَّبِيّينَ .

205- Mûnavi, Künûzu'l-hakâık, s. 60.
206- Darekutnî, sünen, III, 79.
207- Mûnavi, Kûnûzü'l-hakâık, s. 132.
208- Suyûtî, el-Camiu's-sagir, II, 56.

209- Tâlib-i ilim, tâlib-i rahmettir (ilim öğrenen rahmete talib olan kimse demektir, çünkü ilim) islâmın rüknüdür. Bunlara ecir ve mesûbât (sevâb) enbiyâ-yı izam ile (büyük peygamberlerle) beraber verilir. (209)

باب فضل العلم

İlmin fazîleti

٢١٠ – خُيِّرَ سُلَيْمَانُ بَيْنَ الْمَالِ وَالْمُلْكِ وَالْعِلْمِ فَاخْتَارَ الْعِلْمَ فَأُعْطِىَ الْمُلْكَ وَالْمَالَ لِاخْتِيَارِهِ الْعِلْمَ .

210- Cenâb-ı Allah, Hazret-i Süleyman -aleyhisselâm-'ı mal ve mülk ve ilim beyninde muhayyer buyurdu (zenginlik, sultanlık ve ilim arasında serbest bıraktı). Nebîyy-i muşârun ileyh (adı geçen Süleyman Peygamber) hazretleri tercîhan ilmi ihtiyar ettiği için (ilmî diğerlerine üstün görerek onu seçtiği için) mülk (sultanlık) ve mala dahî nâil oldu. (210)

٢١١ – لِكُلِّ شَيْءٍ طَرِيقٌ وَطَرِيقُ الْجَنَّةِ الْعِلْمُ .

211- Herşeye vusûl için bir tarîk (ulaşmak için bir yol) vardır. Cennetin tarîkı ise ulûm-i dîniyyedir (dînî ilimlerdir). (211)

٢١٢ – اَلْعِلْمُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ مِنْ حَيْثُ وَجَدَهُ اَخَذَهُ .

212- İlim ve irfan müminin kaybolmuş bir metaıdır (malıdır). Nerede bulursa alır. (212)

٢١٣ – اَلْعِلْمُ خَزَائِنُ وَمَفَاتِيحُهَا اَلسُّؤَالُ.

213- İlim hazînedir, anahtarı ise suâldir (sormaktır).(213)

209- Suyûti, el-câmiu's-sagir, II, 56.
210- Suyûti, el-câmiu's-sagir, II, 12.
211- Suyuti, el-câmiu's-sagir, II, 13.
212- bk. Tirmizi, ilim 19; ibn Mace, zühd 15.
213- Ebû Nuaym, Hılye, III, 192.

باب ماجاء فى طلب العلم وتعليمه

İlim öğrenmek ve öğretmek

٢١٤ - اَفضَلُ الصَّدَقَةِ اَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ عِلْماً ثُمَّ يُعَلِّمَهُ اَخَاهُ الْمُسْلِمِ .

214- Ulûm-i dîniyyeyi teallum ettikten (dînî ilimleri öğrendikten) sonra din kardeşlerini dahî tâlim etmek (onlara öğretmek) sadakâtın efdalidir (sadakaların en fazîletlisidir). (214)

٢١٥ - طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ .

215- Îmân ve islâmın erkân ve şerâitini (rükün ve şartlarını) ve Cenâb-ı Hakk'ın evâmir ve nevâhîsini (emir ve yasaklarını) öğrenmek herbir müslime farzdır. (215)

٢١٦ - مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِلّهِ تَكَفَّلَ اللّهُ بِرِزْقِهِ مِنْ حَيْثُ لاَيَحْتَسِبُ .

216- Allah için ilmi taleb edenlerin (öğrenenlerin) rızıklarını Cenâb-ı Allah memûl olunmadık mahallerden tekeffül etmiştir (umulmadık yerlerden garanti etmiştir). (216)

٢١٧ - كَلِمَةُ حِكْمَةٍ يَسْمَعُهَا الرَّجُلُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ .

217- İlmullah'dan (Allah'ın ilminden) bir kelimenin istimâı (dinlenip duyulması) insan için bir sene ibâdetten efdaldir. (217)

٢١٨ - مَنْ تَعَلَّمَ عِلْماً لِيُبَاهِىَ بِهِ اَدْخَلَهُ اللّهُ جَهَنَّمَ .

218- Fahr ve mubâhât (başkalarına övünüp böbürlenmek) için bir ilmi taallüm eden (öğrenen) kimseyi Cenâb-ı Hakk, cehennemine dâhil eder. (218)

214- Buhâri, nafaka, 2; Müslim, zekat, 95; Ebû Dâvud, zekat, 39; Nesâî, zekat 6; ibn Mâce, edeb 3.
215- ibn Mâce, mukaddime, 17.
216- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 182.
217- bk. ibn Mâce, mukaddime, 23; Dârîmi, mukaddime, 24; Ahmed b. Hanbel, I, 19.
218- Ebû Nuaym, Hılye, VII, 96.

٢١٩ – مَنْ كَانَ فِى طَلَبِ الْعِلْمِ كَانَتِ الْجَنَّةُ فِى طَلَبِهِ .

219- Ulûm-i dîniyyeye (dînî ilimlere) tâlib olan kimseye cennet tâlib olur. (219)

٢٢٠ – لَايَسْتَحِى الشَّيْخُ اَنْ يَجْلِسَ اِلَى الشَّابِّ فَيَتَعَلَّمَ مِنْهُ .

220- İhtiyarlar umûr-i dîniyyelerini (dînî işlerini) öğrenmek için fâzıl olan gençlerin huzûrunda oturmaktan sıkılmasınlar. (220)

٢٢١ – لَايَسْتَحِى الشَّيْخُ اَنْ يَتَعَلَّمَ الْعِلْمَ كَمَا لَايَسْتَحِى اَنْ يَأْكُلَ الْخُبْزَ

221- İhtiyârlar yemekten sıkılmadıkları gibi, taallüm-i ilimden (ilim öğrenmekten) dahî sıkılmasınlar. (221)

باب ماجاء فى علماء السوء
Kötü âlimler

٢٢٢ – اَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَالِمٌ لَمْ يَنْفَعْهُ عِلْمُهُ .

222- Yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) eşedd-i azâb ile (azâbın en şiddetlisiyle) muazzeb olan (azâb görecek olan) ilmiyle müntefi olmayan (ilmi kendisine fayda sağlamamış bulunan) alimdir. (222)

٢٢٣ – كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِى الْبَحْرِ وَالطَّيْرُ فِى السَّمَاءِ .

223- Ulûm-i dîniyyeyi muhtac olandan saklayan ulemâya (dînî ilimleri ihtiyâcı olanlara öğretmeyen âlimlere) denizdeki balıklara ve semâdaki kuşlara varıncaya kadar herşey lânet okur. (223)

219- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 146.
220- Münâvî, Künûzü'l-hakâık, s. 181.
221- Münâvi, Künûzu'l-hakaık, s. 181.
222- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, I, 185.
223- Suyûti, el-Câmiu's-sagir, II, 94.

٢٢٤ - مَنْ اِزْدَادَ عِلْماً وَلَمْ يَزْدَدْ فِى الدُّنْيَا زُهْداً لَمْ يَزْدَدْ مِنَ اللّٰهِ اِلاَّ بُعْداً .

224- Bir kimse ilmini tezyîd eder de (artırır da) zühd ve kanaati tezyîde gayret etmezse Cenâb-ı Hakk'a uzak kalmadan başka bir şey kazanamaz. [224]

٢٢٥ - مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ اُلْجِمَ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ .

225- Kendisinden suâl edilen (sorulan) bir mes'eleyi ehlinden ketmedip (gizleyip) cevâbını vermeyen âlimin ağzına nâr-ı cahîmden (cehennem ateşinden) bir gem vurulur. [225]

باب ماجاء فى الفتوى والقضاء من غير علم

Bilmeden fetvâ ve hüküm vermek

٢٢٦ - اَجْرَئُكُمْ عَلَى الْفُتْيَا اَجْرَئُكُمْ عَلَى النَّارِ .

226- Sizden nâr-ı cahîme (cehennem ateşine) en ziyâde cesûr olan kimse ilm-i yakînî (sağlam bilgisi) olmaksızın mesâil-i şer'iyyeyi iftâya cür'et eyleyendir (dînî mes'elelerde fetvâ vermeye cesâret gösterendir). [226]

٢٢٧ - قَاضِيَانِ فِى النَّارِ وَقَاضٍ فِى الْجَنَّةِ.

227- İlmi olmayan kadı ile, ilmi olduğu halde ilmiyle amel etmeyen kadı, ikisi de cehennemde, ilmiyle beraber haktan ayrılmayan kadı dahî cennettedir. [227]

٢٢٨ - مَنْ اَفْتَى بِغَيْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ مَلاَئِكَةُ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ .

224- Suyûti, el-Câmiu's-Sagir, II, 169.
225- Ebû Dâvud, ilim, 9; Tirmizi, ilim, 3; Ahmed b. Hanbel, I, 431; II, 263, 296; ibn Mâce, ahkam, 3
226- Dârimi, sünen, mukaddime 20.
227- Ebû Dâvud, akdiyye, 2; ibn Mâce, ahkam, 3.

228- Mesâli-i şer'iyyeye ilmi lâhık olmadıkça (dînî konularda yeterli ilmi bulunmadığı halde) bir mes'elede kendiliğinden fetvâ veren kimseye semâvât ve arzînde (göklerde ve yerlerde) mevcûd olan melâike lânet eder. (228)

٢٢٩ – مَنْ اَفْتٰى النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ المَلائِكَةُ .

229- Bilâ-ilim mesâil-i şer'iyyeye fetvâ veren (bilgisi olmadan dînî konularda ahkâm kesen) kimseye melâike lânet okur. (229)

228- Suyûti, el-Câmiu's-sagir, II, 172.
229- Hakim, Müstedrek, I, 126.

باب ماجاء فى قرائة القرأن وفضل القرأن

Kur'ân ve Kur'an okumanın fazîleti

٢٣٠ - اَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً اَلَّذِى اِذَا قَرَأَ رَأَيْتَ اَنَّهُ يَخْشَى اللّٰهَ .

230- Kelâm-ı Kadîm'i (Kur'ân-ı Kerîm'i) kıraat edenlerin ahseni (okuyanların en güzeli) esnâ-i kıraatta (kıraat sırasında) Cenâb-ı Hakk'tan havf ve haşyetini (korktuğunu) gördüğün kimsedir.[230]

٢٣١ - اَحْسِنُوا الْاَصْوَاتَ بِالْقُرْأٰنِ .

231- Tilâvet-i Kur'an'ı (Kur'ân okumayı) tertîl-i hurûf (harflerin hakkını vererek), tefekkür-i mânâ (mânâsını düşünerek) ve terfîk-ı asvât ile (sesinizi de ona katarak) tezyîn ediniz (güzelleştirip süsleyiniz)! *"Mânâ ale'l-kalbdir (mânâ batınî mânâdır). Beş hadis sonraya müracaat oluna!" (Hadis Nu: 237)*[231]

٢٣٢ - اِذَا اَحَبَّ اَحَدُكُمْ اَنْ يُحَدِّثَ رَبَّهُ فَلْيَقْرَأِ الْقُرْأٰنَ .

230- Suyûti, el-Câmiu's-Sagir, I, 13.
231- bk. Buhâri, tevhid, 52; Ebû Davud, vitr, 20; Nesâî, iftitah, 83; ibn Mâce, ikâme, 176.

232- Sizden birisi Cenâb-ı Hakk ile münâcât ve mükâlemeyi (O'na yalvarıp O'nunla konuşmayı) severse huzûr-i kalb ile Kur'an okusun. (232)

٢٣٣ – اَشْرافُ اُمَّتى حَمَلَةُ الْقُرْاٰنِ وَاَصْحابُ اللَّيْلِ .

233- Ümmetimin eşrefi (en şereflisi) Kur'an'ın ahkâm-ı celîlesiyle âmil ve tilâvetine muvâzıb olan (devam eden) huffâz (hafızlar) ile salât-ı teheccüd (teheccüd namazı) ve zikir için geceleri ihyâ edenlerdir. (233)

٢٣٤ – سَيِّدُ الْكَلامِ اَلْقُرْاٰنُ .

234- Lisândan cârî olan (dilden dökülen) bilcümle sözlerin efdali Kur'ân-ı Şerîf'tir.(234)

٢٣٥ – اَفْضَلُ عِبادَةِ اُمَّتى تِلاوَةُ الْقُرْاٰنِ نَظَراً .

235- Ümmetimin efdal ibâdeti Mushaf-ı Şerîf'e bakarak tilâvet-i Kur'ân eden kimsedir.(235)

٢٣٦ – اِقْرَأِ الْقُرْاٰنَ مانَهاكَ فَاِذا لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَأُهُ .

236- Kur'ân-ı Şerîf'in evâmir ve nevâhîsiyle (emir ve yasaklarıyla) âmil olarak Kur'ân'ı tilâvet et, yoksa tilâvet etmemiş olursun.(236)

٢٣٧ – حُسْنُ الصَّوْتِ زينَةُ الْقُرْاٰنِ .

237- Hüsn-i savt (güzel ses) Kur'an'ın bir nevi zînetidir ki tesîrini tezyîd eyler (artırır).(237)

٢٣٨ – فَضْلُ الْقُرْاٰنِ عَلٰى سائِرِ الْكَلامِ كَفَضْلِ الرَّحْمٰنِ عَلٰى سائِرِ خَلْقِهِ .

232- Ebû Nuaym, Hılye, VII, 99.
233- Suyûti, el-Camiu's-Sagir, I, 43.
234- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagir, II, 37.
235- Suyûti, el-Câmiu's-Sagir, I, 50.
236- Suyûti, el-Câmiu's-Sagir, I, 52.
237- Buhâri, fedâilu'l-Kur'ân, 31; Ebû Nuaym, Hılye, IV, 236.

238- Kur'ân-ı Azîmu'ş-şân'ın sâir kelâm (diğer sözler) üzerine olan fazîleti Halik'ın (Yaratan'ın) mahlûku (yaratığı) üzerine olan fazlı (üstünlüğü) gibidir.(238)

٢٣٩ – مَنْ قَرَأَ فِى لَيْلَةٍ مِاَةَ آيَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ .

239- Âyât-ı Kur'âniyye'den (Kur'ân âyetlerinden) bir gecede yüz âyet okuyan kimse gafilîn gürûhundan mâdûd olmaz (gafiller zümresinden sayılmaz.)(239)

٢٤٠ – مَنْ قَرَأَ يٰس كُلَّ لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ .

240- Her gece Yâsîn-i Şerîf'i kıraat eden (okuyan) mümin-i kâmilin günâh-ı sağâiri mağfûr olur (bağışlanır).(240)

٢٤١ – مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اَلْفَ مَرَّةٍ فَقَدِاشْتَرٰى نَفْسَهُ عَنِ النَّارِ .

241- İhlâs-ı Şerîf'i (İhlâs sûresini) bin defa kıraat eden (okuyan) mümin-i kâmil, nefsini nâr-ı cahimden (Cehennem ateşinden) kurtarmış olur.(241)

٢٤٢ – مَنْ دَامَ عَلٰى قِرَائَةِ يٰس كُلَّ لَيْلَةٍ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيداً .

242- Yâsîn-i Şerîf'i her gece kıraate (okumaya) devam eden kimse vefat ederken şehîd olarak vefat eder.(242)

٢٤٣ – مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ كُلَّ لَيْلَةٍ لَمْ تُصِبْهُ فَاقَةٌ اَبَداً

243- Her gece "İzâ Vakaa" (Vâkıât) sûresini tilâvet eden (okuyan) kimseye fakr-ı hâl (fakirlik) teveccüh etmez (gelmez).(243)

238- Buhârî, fedailu'l-Kur'ân, 17; Tirmîzî, sevabı Kur'an, 14.
239- ibn Hacer, el-Metalibu'l-âliye, III, 282.
240- ibn Hıbban, sahih, IV, 121; ibn Hâcer, el-Metâlibu'l-âliye, III, 361.
241- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 185.
242- Münâvi, Künûzu'l-hakaık, s. 140.
243- ibn Hacer, el-Metâlibü'l-âliye, III, 383.

٢٤٤ - اِذا وَضَعْتَ جَنْبَكَ عَلَى الْفِراشِ وَقَرَأْتَ فاتِحَةَ الْكِتابِ وَقُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ فَقَدْ اَمِنْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ اِلاَّ الْمَوْتَ .

244- Uyku için yatağa yatarken evvelâ (önce) Fâtiha, sâniyen (ikinci olarak) İhlâs-ı Şerîf'i okuduğun halde mevtten (ölümden) başka herşeyden emîn olursun.(244)

٢٤٥ - سُورَةُ تَبارَكَ هِيَ الْمانِعَةُ مِنْ عَذابِ الْقَبْرِ .

245- Tebâreke sûresinin kirâatına devâm eylemek azâb-ı kabrden (kabir azabından) emin olmaklığı istilzâm eder (gerektirir).(245)

باب ماجاء فى بعض الاذكار والاوراد

Bazı evrâd ve ezkâr

٢٤٦ - اَكْثِرْ مِنْ لاَحَوْلَ وَلاَقُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ فَاِنَّها مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ .

246- ''Lâ-havle ve lâ-kuvvete illâ billâh'' zikrini çok ediniz. Zira cennet hazînesinin mücevherâtındandır.(246)

٢٤٧ - اَللّٰهُمَّ اَكْفِنِى بِحَلالِكَ عَنْ حَرامِكَ وَاَغْنِنِى بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِواكَ .

247- Edâ-yı deyn için (borcumu ödemek için) ilâhî, mâl-i helâl ile (helâl mal ile) beni haramdan ve mahz-ı fazlınla (fazl u ihsanınla) mâsivâdan müstağnî buyur.(247)

Bu hadîs-i şerîfe devam eden kimse ne kadar borcu olursa olsun tesviyesine (ödemeye) muvaffak olur. Meğer ki Cenâb-ı Hakk'ın âsî ve mücrim kullarından olsun.

244- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 36.
245- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, II, 36.
246- bk. Tirmizi, deavât, 57, 119; Ahmed b. Hanbel, V. 156.
247- Tirmizi, duâ, 110.

٢٤٨ – حَسْبِىَ اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اَمَانٌ لِكُلِّ خَائِفٍ .

248- Kuvvet-i îman ve îykan ile (güçlü bir îman ve yakin duygusuyla) bu zikr-i şerîfin tekrar ve tilâvetine devam olunsa mal ve can üzerine nüzûlü (gelmesi) melhûz (muhtemel) olan mesâib ve mehâlikten (musîbet ve tehlikelerden) insanı mahfûz eder (korur).(248)

٢٤٩ – سَيِّدُ الْاِسْتِغْفَارِ اَنْ يَقُولَ اللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لَااِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِى
وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَااسْتَطَعْتُ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَاصَنَعْتُ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَىَّ وَاَبُوءُ بِذَنْبِى فَاغْفِرْلِى فَاِنَّهُ لَايَغْفِرُ
الذُّنُوبَ اِلَّا اَنْتَ .

249- Bir kimse bu istiğfârı sıdk ve îykan ile (sağlam bir îman ve samîmiyetle) sabah okuyup gününde (o gün) vefat ederse veyahut akşam üstü okuyup gecesi vefat eylerse tahkîka (şüphesiz) ehl-i cennettir.(249)

٢٥٠ – كَلِمَاتُ الْفَرَجِ لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْعَلِىُّ
الْعَظِيمُ لَااِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ .

250- Bu zikr-i şerîfe müdavemet olunursa (devam edilirse) bi-iznillâhi teâlâ sedâid ve mesâib (güçlük ve musîbetler) ferah ve ferece (sevinç ve neş'eye) mübeddel olur (dönüşür).(250)

٢٥١ – لَاحَوْلَ وَلَاقُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ دَوَاءٌ مِنْ تِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ دَاءً اَيْسَرُهَا الْهَمُّ .

251- Bu kelime-i tayyibe doksan dokuz illete devâ olur ki en hafifi hüzün ve kederdir.(251)

٢٥٢ – بِاسْمِكَ رَبِّى وَضَعْتُ جَنْبِى فَاغْفِرْلِى ذَنْبِى .

248- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 152.
249- Buhârî, deavât, 2, 16; Tirmizî, deavât, 15 Nesâî, istiâre, 57.
250- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 130.
251- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, II, 209.

252- Uyku için yatağa girildikte bu zikr-i şerîfi vird eylemek sünnet-i seniyyedir.[252]

باب فضيلة الذكر والفكر

Zikir ve fikrin fazîleti

٢٥٣ – إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ حِلَقُ الذِّكْرِ .

253- "Cennet bahçesine uğradığınız hâlde fevâkihinden (meyvelerinden) tenâvül ediniz (alıp yiyiniz)" buyurulmasıyla (cennet bahçesinden maksad ne idiği sahâbe-i kiram tarafından istizâh olundukta (îzâh olunması istendiğinde) "zikrullah için teşekkül eden (oluşan) halka olduğu" beyân buyurulmuştur.[253]

٢٥٤ – اَفْضَلُ الْاِيمَانِ اَنْ تَعْلَمَ اَنَّ اللّٰهَ مَعَكَ حَيْثُ مَاكُنْتَ .

254- Tarîka-i aliyyede mer'iyyü'l-icrâ bulunan (tarîkatlarda icrâ edilmekte olan) zikirlerden "murakabe-i maiy" nâmıyla mâruf olan (bilinen) zikre işâret buyurulan işbu hadîs-i şerîfin mânâsı îmânın efdali her nerede olursa olsun Cenâb-ı Allah seninle hâzır ve her hâline nâzır bulunduğunu bilmektir.[254]

٢٥٥ – اَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَفْضَلُ الدُّعَاءِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ .

255- Kelime-i tevhîd, aslı îmanı tevlid eylediği (imanın esâsını teşkil ettiği) için zikirlerin ekmeli ve Cenâb-ı Hakk'ı tahmîd (hamd etme), niam-i Samedâniyye'yi tezyîde (Allah'ın nimetlerini artırmaya) medâr (vesîle) olduğu için duâların efdalidir.[255]

252- Ebû Dâvud, edeb, 38; Tirmizi, deavât, 20.
253- Tirmizi, deavât, 82.
254- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 49.
255- ibn Mace, edeb, 55; Ebû Nuaym, Hılye, X, 387.

٢٥٦ – اَفْضَلُ الْعِبَادِ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ الذَّاكِرُونَ اللّٰهَ كَثِيراً .

256- Yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) ındallah (Hakk katında) efdal-i ibâd (kulların en faziletlisi) olan kimse Cenâb-ı Hakk'ı dünyada çok zikretmiş olandır.[256]

٢٥٧ – اَكْثِرُوا ذِكْرَ اللّٰهِ حَتّٰى يَقُولُوا مَجْنُونٌ .

257- Cenâb-ı Hakk'ın kesret-i zikriyle (çok çok anarak) o derece mest ve medhûş olunuz ki (kendinizden geçiniz ki) münafikîn (münafıklar) sizi mecnûn (deli) zannetsinler.[257]

٢٥٨ – اِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَقَالَةً وَاِنَّ سَقَالَةَ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللّٰهِ وَمَا مِنْ شَيْءٍ اَنْجٰى مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَلَوْ اَنْ تَضْرِبَ بِسَيْفِكَ حَتّٰى يَنْقَطِعَ .

258- Tahkika (gerçekten) herşeye cilâ verecek bir âlet var, kalbin cilâsı ise zikrullahdır. Azabdan necât (kurtulmak) için zikrullah gibi bir şey olamaz velev ki seyfin (kılıcın) kırılıncaya kadar fî-sebîlillâh muhârebe edesin.[258]

٢٥٩ – تَنَامُ عَيْنَايَ وَلَا يَنَامُ قَلْبِى .

259- Benim gözlerim uyur, lâkin kalbim uyumaz. Yâni zikrullahtan bir lâhza (bir ân) gâfil olmaz.[259]

٢٦٠ – خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِىُّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِى .

260- Zikrin ekmeli hafî (gizli) ve rızkın efdali mikdar-ı kâfî (yetecek kadar) olandır.(260)

256- bk. ibn Hacer, el-metalibu'l-âliye, II, 232.
257- Ahmed b. Hanbel, III, 68, 71.
258- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 99.
259- Buhâri, teheccüd, 16; teravih, 1; Müslim, müsafırîn, 125; Ebû Dâvûd, tahâre, 79; Tirmizi, mevâkıt, 208; Nesâi, leyl, 36.
260- Münâvi, Künûzü'l-hakaık, s. 67.

İzâhı: Burada zikr-i hafîden maksad, zikr-i kalbidir; zîra: كُلُّ سِرٍّ جاوز الإثنين شَاعَ (iki kişinin dışına taşan her gizli şey şayi olur, yayılır) mâ-sadakınca lisânen olunan bir zikir hiç olmazsa insanın sağ ve solunda bulunan meleklerle mülâzemetindeki (onunla beraber bulunan) şeytan tarafından işitileceğinden zikr-i hafî değildir.

٢٦١ – ذِكْرُ اللّٰهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ

261- Kalpte Cenâb-ı Hakk'ı zikir, hased, riyâ, kibir gibi emrâz-ı kalbiyyeyi (kalp hastalıklarını) izâle için ayn-i şifâdır (şifânın ta kendisidir).(261)

٢٦٢ – اَلذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصَّدَقَةِ .

262- Zikir sadakadan efdaldir.(262)

٢٦٣ – اَلشَّيْطَانُ يَلْتَقِمُ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ فَإِذَا ذَكَرَ اللّٰهَ خَنَسَ عِنْدَهُ وَإِذَا نَسِيَ اللّٰهَ الْتَقَمَ قَلْبَهُ .

263- Şeytan benî Âdem'in (İnsanoğlunun) kalbine icrâ-yı nüfûz için (nüfûz etmek için) istîlâ eder, lâkin kalb, Cenâb-ı Allah'ı zikredince me'-yûsen (ümitsiz olarak) geri çekilir, nisyan ederse (unutursa) istîlâ eder (onu etkisi altına alır).

٢٦٤ – قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى يَاابْنَ آدَمَ اِنَّكَ مَاذَكَرْتَنِي شَكَرْتَنِي وَاِذَا مَانَسِيتَنِي كَفَرْتَنِي .

264- Cenâb-ı Allah buyurmuştur ki: ''Ey benî Adem (insanoğlu) beni zikrettikçe şükrümü ifâ etmiş ve beni unuttukça hakkımı unutmuş olursun''.(264)

٢٦٥ – مَااجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ فَتَفَرَّقُوا عَنْهُ اِلاَّ قِيلَ لَهُمْ قُومُوا مَغْفُوراً لَكُمْ مِنْ اَجْلِ الذِّكْرِ .

261- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 72.
262- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 73.
264- Ebû Nuaym, Hılye, IV, 338, 303.

265- Hiçbir cemâat zikrullah için cem'olup dağılmadı ki zikirlerine sebeb Cenâb-ı Hakk tarafından afv ve mağfiret ile tebşîr olunmasın (bağışlanma ile müjdelenmesin).(265)

٢٦٦ – مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ اللّٰهِ فَقَدْ بَرِءَ مِنَ النِّفَاقِ .

266- Kesret-i muhabbetten (aşırı sevgiden) nâşi (dolayı) Cenâb-ı Allah'ı kalbinden çıkarmayan kimse nifaktan (münafıklıktan) kurtulur.(266)

٢٦٧ – مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ اللّٰهِ اَحَبَّهُ اللّٰهُ تَعَالٰى

267- Çok zikreden kimseyi Cenâb-ı Allah sever.(267)

٢٦٨ – اَلذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصِّيَامِ .

268- Zikir, farz olmayan oruçtan efdaldir.(268)

٢٦٩ – قَالَ اللّٰهُ مَنْ شَغَلَهُ ذِكْرِى عَنْ مَسْئَلَتِى اَعْطَيْتُهُ قَبْلَ اَنْ يَسْئَلَنِى .

269- Cenâb-ı Allah buyurmuştur ki: "Bir kul benim zikrimle iştigal eylemesinden dolayı kendi ihtiyâcâtının talebini unutursa ben, o kuluma kendisi istemezden evvel in'âm ve ihsân ederim."(269)

٢٧٠ – لاَعِبَادَةَ كَالتَّفَكُّرِ .

270- Cenâb-ı Hakk'ın niam-i celîlesini (nimetlerini) ve ahvâl-i âhireti (âhiretin durumunu) tefekkür gibi bir ibâdet olamaz.(270)

٢٧١ – عَوِّدُوا قُلُوبَكُمْ التَّرَقُّبَ .

271- Zikr-i murakabeyi kalbiniz için âdet ittihâz ediniz (kalplerinizi murakabeye alıştırınız)!(271)

265- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 147.
266- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 173.
267- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, II, 173.
268- Münâvi, Künûzu'el-hakaık, s. 73.
269- Tirmîzi, Sevabu'l-Kur'ân, 25; Dârimî, fedailu'l-Kur'ân, 6.
270- Münâvi, Künuzu'l-hakâık, s. 175.
271- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 92.

باب فضيلة الجهاد وجهاد النفس

Cihâd ve nefsle cihâdın fazîleti

٢٧٢ – اَقْرَبُ الْعَمَلِ اِلَى اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ اَلْجِهَادُ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَلَا يُقَارِبُهُ شَيْءٌ

272- Cenâb-ı Allah'ın rahmetini celb için en müessir (etkili) amel, cihâd fî-sebîlillâh'dır (Allah yolunda cihâddır) ki, efdaliyette ona bir şey takarrüb edemez.[272]

٢٧٣ – اَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ اُمَّتِى يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ قَدْ اَوْجَبُوا .

273- Ümmetimden en evvel deryâda cihâd eden fırka tahkika (gerçekten) cennet ve mağfireti kazandılar. *Bu şerefe Hazret-i Muâviye mazhar olmuştur.*[273]

٢٧٤ – اَلْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلَالِ السُّيُوفِ .

272- Suyûtî, el-Câmiu's-Sağîr, I, 53.
273- Buhârî, Cihad, 93.

274- Cennet, hîn-i muhârebede (savaş sırasında) guzât-ı muvahhıdînin (tevhîd ehli gâzîlerin) istimâl ettikleri (kullandıkları) kılınçların sâyesi (gölgesi) altındadır.[274]

٢٧٥ – اَلْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ .

275- Hakîkatte mücâhid, nefs-i emmâresiyle mücâhede eden kimsedir.[275]

٢٧٦ – اَلْحَرْبُ خُدْعَةٌ .

276- Muhârebe için en ziyâde lâzım olan istimâl-i hud'adır (hîle yapmaktır). [276]

Yâni fenn-i harbi bilmeyen kimse hasmına mağlûb olur.

٢٧٧ – مَنْ جَاهَدَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ .

277- Fî-sebîlillâh mücâhid olanları Cenâb-ı Hakk, cennete dâhil eder.[277]

274- Buhârî, cihad, 22, 113; Müslim, cihad, 20;Ebû Dâvud,cihad, 89;Tirmîzî,fedailü'l-cihad 23.
275- Tirmîzî, fedailu'l-cihad, 2; Ahmed b.Hanbel, VI, 20.
276- Buhârî, cihad, 157; menâkıb, 25; Müslim, cihad, 18, 19; Ebû Dâvud, cihad, 92; Tirmizî, cihad. 5.
277- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 139.

باب ماجاء فى فضل الولى وعلامته

Velînin alâmeti ve fazîleti

٢٧٨ – اَبَى اللّهُ اَنْ يَجْعَلَ لِلْبِلى سُلْطانا عَلى بَدَنِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِن

278- Cenâb-ı Hakk'ın sıyânetiyle (korumasıyla) belâ ve musîbet âbid (ibâdete düşkün)olan mümin-i kâmilin kalbini zikir ve fikirden men'eyleyemez(278)

٢٧٩ – فِى كُلِّ قَرْنٍ مِنْ اُمَّتِى سابِقُونَ وَهُمُ الْبُدَلاءُ وَالصِّدِّيقُونَ بِهِمْ يُسْقَوْنَ وَبِهِمْ يُرْزَقُونَ وَبِهِمْ يُدْفَعُ الْبَلاءُ عَنْ اَهْلِ الْاَرْضِ .

279- Her karnda (her asırda) benim ümmetimde sâbikun (önde gelenler) vardır ki bunlara büdelâ ve sıddîkun ıtlak olunur (söylenir). Haklarındaki inâyet ve merhamet-i ilâhiyye o kadar mebzûldur ki (boldur ki) sizler de o sâyede yer ve içersiniz. Ve ehl-i arz (yeryüzü halkı) için vukuu mutasavver olan (tasavvur olunan) belâ ve mesâib (musîbetler) onlarla def' ve ref' olur demektir.(279)

278- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, I, 5.
279- Münavi, Künûzü'l-hakâık, s. 98.

٢٨٠ – اَوْلِيَاءُ اللّٰهِ الَّذِينَ اِذَا رُؤُا ذُكِرَ اللّٰهُ .

280- Cenab-ı Hakk'ın velîleri onlardır ki görüldükte Allah hâtıra gelir. İllâ meğer ki gören kimsenin dünyadan başka bir arzusu olmasın.[280]

٢٨١ – عَلَامَةُ اَبْدَالِ اُمَّتِى اَنَّهُمْ لَايَلْعَنُونَ شَيْئًا اَبَدًا .

281- Mahlûkattan hiçbir şeye lânet etmemek makam-ı velâyette (velîlik makamında) bulunan ebdâlînin (abdalların) alâmetidir.[281]

٢٨٢ – عَلَامَةُ حُبِّ اللّٰهِ حُبُّ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَلَامَةُ بُغْضِ اللّٰهِ بُغْضُ ذِكْرِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ .

282- Cenâb-ı Allah'a muhabbetin alâmeti zikrullah'ı sevmek ve buğzunun (sevmemenin) alâmeti zikrullah'ı sevmemektir.[282]

٢٨٣ – اَلْاَوَّابُ الَّذِى يَذْكُرُ ذُنُوبَهُ فِى الْخَلَاءِ فَيَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ .

283- Evvâb şol kimselere denilir ki Allah ile kendi beyninde (arasında) geçmiş günahlarını tezekkürle (düşünüp hatırlayarak) tevbe ve istiğfârda buluna.[283]

٢٨٤ – يَقُولُ اللّٰهُ لِلدُّنْيَا اَخْدُمِى مَنْ خَدَمَنِى .

284- Cenâb-ı Allah dünyaya "Bana hizmet edenlere hizmet et!" diye ferman buyurur (emreder)[284]

280- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, I, 113.
281- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 89.
282- Münâvi, Künuzu'l-hakâık, s. 89.
283- Münavi, Künûzu'l-hakâık, s. 51.
284- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 192.

باب ماجاء فى الامر بالمعروف والدال على الخير والنصيحة

Emr bi'l-mâruf ve hayra delâlet

٢٨٥ – اَلآمِرُ بِالْمَعْرُوفِ كَفَاعِلِهِ .

285- Ef'âl-i müstahseneyi (güzel işleri) emredenler o fiilin fâili gibi me'cûr olurlar.(285)

٢٨٦ – خِيَارُ اُمَّتِى مَنْ دَعَا اِلَى اللّٰهِ تَعَالَى وَحَبَّبَ عِبَادَهُ اِلَيْهِ .

286- Nâsın ber-güzîdesi (insanların seçkini) âlemi ibâdât ve tâata teşvik edip o sûretle ibâdı (kulları) Mâbûduna sevdirmeye gayret eden kimsedir.(286)

٢٨٧ – دَلِيلُ الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (وفى رواية) اَلدَّالُ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ .

285- bk. Tirmîzî, ilim, 14.
286- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 8.

287- Umûr-i hayriyyeye delâlet eden (hayırlı işlerde yol göstericilik yapan) kimse o hayrı işleyen gibi me'cûr olur.(287)

٢٨٨ – اِنَّ اَحَبَّ عِبَادِ اللّٰهِ اِلَيْهِ اَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ .

288- Tahkika (şüphesiz) Cenâb-ı Hakk'ın kulları içinde en ziyâde sevdiği kimse nâsa (insanlara) nasîhat edenlerdir.(288)

٢٨٩ – حَبِّبُوا اللّٰهَ عَلٰى عِبَادِهِ يُحِبَّكُمُ اللّٰهُ .

289- Cenâb-ı Allah'ı ibadına (kullarına) sevdiriniz ki, Allah sizi sevsin.(289)

Yâni Cenâb-ı Hakk'ın dünyada ihsân ettiği âzâ ve cevârih (organlar), sıhhat ve âfiyet, rızık ve maîşet gibi tâdâdı adîmü'l-imkân olan (sayılması mümkin olmayan) niam-i gûnâ-gûn (çeşit çeşit nimetler) ile mevt (ölüm), kabir, haşir (kabirden kalkış), hesâb, sırat hengâmelerinde mü-minîn (müminler) için mev'ûd (vaad olunan) ve muntazar olan (beklenen) merâhim-i celîlesini (yüce merhametini) gâfil bulunan kullarına ihtâr ve tizkâr ederek (hatırlatıp uyararak) muhabbetlerini celbe sa'y ve gayret ediniz.

٢٩٠ – لَاَنْ يَهْدِىَ اللّٰهُ عَلٰى يَدَيْكَ رَجُلاً خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ .

290- Cenâb-ı Allah seninle bir şahsa hidâyet ederse senin için ondan hâsıl olacak ecir ve mesûbat (sevap) o kadar büyüktür ki üzerine şems tulû eden (güneş doğan) eşyânın kâffesinden (hepsinden) hayırlıdır.(290)

٢٩١ – قَالَ اللّٰهُ اَحَبُّ مَاتَعَبَّدَنِى بِهِ عَبْدِى اَلنُّصْحُ لِى .

287- Tirmîzî, ilim, 14.
288- Münavi, Künûzu'l-hakaık, s. 36.
289- Münâvî, Künûzu'l-hakaık, s. 63.
290- Buhârî, cihad, 102; megâzî, 38; Müslim, fedailu's-sahabe, 35

291- Cenâb-ı Allah buyurmuştur ki: "Kulumun bana en ziyâde makbûl bir ibâdeti hâlisan li-vechillâh (yalnız Hakk rızâsı için) nâsa (insanlara) nasîhat eylemektir.[291]

باب ماجاء فى فضل الشاب التائب

Tevbe-kâr gencin fazîleti

٢٩٢ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ الشَّابَّ التَّائِبَ.

292- Tahkika (şüphesiz) Hakk -celle ve alâ- hazretleri genç olan tevbekârları sever.[292]

٢٩٣ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ الشَّابَّ الَّذٖى يُفْنٖى شَبَابَهُ فٖى طَاعَةِ اللّٰهِ .

293- Tahkika (gerçekten) Allah Teâlâ ve Tekaddes hazretleri şol bir genci sever ki müddet-i şebabını (gençliğini) takvâ ve tâat-ı Bârî (Allah'a takvâ ile itâat) yolunda ifnâ etmiş (geçirmiş) olsun.[293]

٢٩٤ – فَضْلُ الشَّابِّ الْعَابِدِ الَّذٖى تَعَبَّدَ فٖى صِبَاهُ عَلَى الشَّيْخِ الَّذٖى تَعَبَّدَ بَعْدَ مَا كَبُرَتْ سِنُّهُ كَفَضْلِ الْمُرْسَلٖينَ عَلٰى سَائِرِ النَّاسِ .

294- Gençliklerinde ibâdet eden nev-civânların (gençlerin) ihtiyarlıktan sonra ibâdete başlayanlar üzerine olan fazlı (üstünlüğü) mürselînin (peygamberlerin) sâir-nâs (diğer insanlar) üzerine olan fazlı gibidir.[294]

٢٩٥ – اِنَّ اللّٰهَ يُبَاهٖى بِالشَّابِّ الْعَابِدِ الْمَلَائِكَةَ .

295- Tahkika (şüphesiz) Cenâb-ı Allah ibâdete devam eden gençleri melâike-i kirama gösterip onlarla mübâhât; yâni ızhâr-ı meserret ve

---

291- Ebû Nuaym, Hılye, VIII, 175.
292- bk. Tirmizî, zühd, 53; Ahmed b. Hanbel, II, 429.
293- Tirmizî, zühd, 53; Ahmed b. Hanbel, II, 429.
294- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, II, 79.
295- bk. Ebû Nuaym, Hılye, VIII, 216.

azamet eyler (onların hâlinden hoşlanıp meleklere karşı onlarla iftihâr eder).[295]

٢٩٦ - مَا مِنْ شَيْءٍ اَحَبَّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ شَابٍّ تَائِبٍ .

296- Cenab-ı Hakk'ın yanında tevbekâr olan gençlerden sevgili bir şey yoktur.[296]

باب ماجاء فى فضل الشهداء

Şehidlerin fazîletleri

٢٩٧ - شَهِيدُ الْبَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ اِلاَّ الدَّيْنُ وَالاَمَانَةُ وَشَهِيدُ الْبَحْرِ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَالدَّيْنُ وَالاَمَانَةُ

297- Berren (karada) mücâhede edip şehâdet şerbetini nûş edenlerin (içenlerin) günâhı, düyûnât ve emânât (borçları ve üzerlerindeki emanetleri) gibi hukuk-ı nas (kul hakkı) müstesnâ olduğu hâlde mağfûr olur (bağışlanır). Gazâ-yı bahrîde (deniz muhârebesinde) şehid olanlara gelince zimmetlerinde olan hukuk-ı nâs dahî afv ve mağfiret olarak onu Cenâb-ı Hakk hazîne-i gaybından îfâ ve ihsân eder.[297]

٢٩٨ - شَهِيدُ الْبَحْرِ مِثْلُ شَهِيدَيِ الْبَرِّ .

298- Bahren (denizde) şehîd olanların ecir ve mesûbâtı (sevâbı), berren (karada) şehid olanların ecir ve mesûbatının iki katıdır.[298]

٢٩٩ - اَلطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ .

299- Taûn ile vefât eden her bir müslim şehiddir.[299]

296- Münâvi, Künuzu'l-hakaık, s. 131.
297- İbn Mâce, cihad, 10.
298- İbn Mâce, cihad, 10.
299- Buhârî, cihad, 30, tıb, 30; Müslim, imâre, 166; Nesâî, cenâiz, 112.

٣٠٠ – اَلطَّعْنُ وَالطَّاعُونُ وَالْهَدْمُ وَاَكْلُ السَّبُعِ وَالْغَرْقُ وَالْحَرْقُ وَالْبَطْنُ وَذَاتُ الْجَنْبِ شَهَادَةٌ .

300- Zulmen âlât-ı câriha (kesici âletlerle) katl (öldürülen), tâûn ve ebniyenin hedmi (binâların yıkılması) sibâın ekli (yırtıcı hayvanların yemesi) gark (boğulma) ve hark-ı ishâl (ishâl sebebiyle için kuruyup yanması), zâtu'l-cenb hastalıkları, bunların kâffesi (hepsi) vesîle-i şehâdettir (şehîd olarak ölmeye sebeb olur). Yâni bunların biriyle vefat eden müslim, cemâat-i şühedâya iltihâk eder.[300]

٣٠١ – اَلشَّهِيدُ لَايَجِدُ اَلَمَ الْقَتْلِ اِلاَّ كَمَايَجِدُ اَحَدُكُمْ مَسَّ الْقُرْصَةِ .

301- Saff-ı harbde (harp safında) şehîd olan kimse maktûl olduğundan dolayı elem-i katli (ölüm acısını) duymaz. Ancak sizden birisinin âzâsı parmak ile sıkılırken ne kadar zahmet görürse bu dahî o kadar zahmet hisseder.[301]

٣٠٢ – مَوْتُ الْغَرِيبِ شَهَادَةٌ .

302- Gurbette vefat edenler şehiddir.[302]

٣٠٣ – اَلْبَطْنُ وَالْغَرْقُ شَهَادَةٌ .

303- Batın hastalığıyla (karın ağrısıyla) olsun mağrukan (boğularak) olsun vefat edenler şehîddir.[303]

٣٠٤ – اَلْحُمَّى شَهَادَةٌ .

304- Hummâ ile vefât edenler şehîddir.[304]

٣٠٥ – اَلشَّهِيدُ يَشْفَعُ فِى سَبْعِينَ مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ .

300- bk. Buhârî, cihad, 30; Müslim, imâre, 164; Tirmizî, cenaiz, 65.
301- Darîmi, Sünen, cihad, 16.
302- ibn Mace, cenâiz, 61.
303- Nesâî, cihad, 48; ibn Mâce, cihad, 17.
304- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 66.

305- Her bir şehîd ehl-i beytinden yetmiş kimse için şefaat etmeye mezûndur (yetkilidir).[305]

٣٠٦ – مَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً كَفَّرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ .

306- Mazlûmen (haksız yere) katlolunanların (öldürülenlerin) kâffe-i zûnûbu mağfur olur (bütün günahları bağışlanır).[306]

باب ماجاء فى فضل حفظ الحديث ونقله

Hadîs ezberlemek ve nakletmenin fazîleti

٣٠٧ – مَنْ اَدَّى اِلٰى اُمَّتِى حَديثاً لِتُقَامَ بِهِ سُنَّةٌ اَوتُثْلَمَ بِهٰا بِدْعَةٌ فَهُوَ فِى اْلجَنَّةِ .

307- Hılâf-ı şerîat (şeriate aykırı) bid'atlardan birinin def'i veyahut sünnet-i seniyyemden birinin icrâsı için ahâdîs-i şerîfemden birini ümmetime tebliğ eden zât cennettedir.[307]

٣٠٨ – مَنْ حَفِظَ عَلٰى اُمَّتِى اَرْبَعينَ حَديثاً مِنْ سُنَّتِى اَدْخَلْتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِى شَفٰاعَتِى .

308- Tezkiye-i nefs (nefsi arıtmaya) tathîr-i kulûb-i nâs'a (insanların kalplerini temizlemeye) muîn (yardımcı) olan ahâdîs-i şerîfemden ümmetine tebliğ için kırk hadis hıfz (ezberleyip) ve mahallinde (yerinde) sarfeden kimseyi yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde) şefâat-ı mahsûsama dâhil ederim (şefaatıma erdiririm).[308]

٣٠٩ –مَنْ حَمَلَ مِنْ اُمَّتِى اَرْبَعينَ حَديثاً بَعَثَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَقيهاً عٰالِماً .

305- Ebû Davûd, cihad, 26.
306- bk. Nesâi, tahrîm, 22.
307- Ebû Nuaym, Hılye, X, 44.
308- Ebû Nuaym, Hılye, IV, 189.

309- Ümmetimden kırk hadîs-i şerîfi hâmil ve hâfız olan (öğrenip belleyen) kimseyi Cenâb-ı Allah yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde) fukahâ-yı kirâm (seçkin fakihler), ulemâ-yı ızâm (büyük âlimler) zümresinde haşreder.[309]

٣١٠ - اِنَّهُ لَابَأْسَ بِالْحَدِيثِ قَدَّمْتَ فِيهِ اَوْ اَخَّرْتَ اِذَا اَصَبْتَ مَعْنَاهُ .

310- Tahkika (gerçekten) hadîs-i şerîfi rivâyet ederken mânâ bozulmamak şartıyla kelimatın (kelimelerin) takdîm ve tehirinde (öne geçmesinde, sonra gelmesinde) beîs yoktur.

باب ماجاء فى من قال فى القرأن والحديث من غير علم

Bilmeden Kur'an ve hadis hakkında söz söylemek

٣١١ - اِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُمْ .

311- Tahkîka (şüphesiz) tefsîr ve hadis gibi ulûm-i mühimme (önemli ilimler) üzerine mübtenî olan (binâ olunan) ahkâm-ı fer'iyye-i şer'iyye (şerîatın fer'î hükümleri) dîninizdir. Böyle bir emr-i mühimmi (önemli bir işi) ahzedeceğiniz (alıp öğreneceğiniz) kimselere dikkat ediniz! *Yâni kemâl-i ilim ve amel ile zâhir ve bâtını mâmur olmayanlara (sağlam bir ilim ve amelle içini ve dışını onarmamış bulunanlara) emniyet ve iktidâ (güvenip uymak) câiz olamaz.*[311]

٣١٢ - مَنْ قَالَ فِى الْقُرْاٰنِ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ .

312- Ulûm-i arabiyye'de âlim olmayan (Arapça olan âlet ilimleriyle dînî ilimleri bilmeyen) kimse âyât-ı Kur'âniyye'ye (Kur'ân âyetlerine) mânâ verirse nâr-ı cahîmden (cehennem ateşinden) kendisine yer hazırlasın.[312]

309- bk. Ebû Nuaym, Hılye, IV, 189.

311- Darimî, sünen, mukaddime, 38.
312- bk. Buhârî, ilim, 38; Ahmed b. Hanbel, I, 323, 327.

٣١٣ – مَنْ قَالَ فِى الْقُرْاٰنِ بِرَأْيِهِ فَاَصَابَ فَقَدْ اَخْطَأَ .

313- Ulûm-i arabiyye'ye müstenid olmaksızın (arapça olan dînî ilimlere dayanmadan) kendi reyiyle (görüşüyle) Kur'ân-ı Kerîm'e mânâ veren kimse isâbet etse bile tahkika (gerçekten) hata etmiş olur.(313)

٣١٤ – مَنْ كَذَبَ عَلَىَّ مُتَعَمِّداً فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ .

314- Söylemediğim bir hadîsi amden (kasden) bana isnâd edip rivâyet eden kimse kendisine nâr-ı cahîmden (cehennem ateşinden) yer hazırlasın.(314)

٣١٥ – مَنْ كَذَبَ عَلَىَّ فَهُوَ فِى النَّارِ .

315- Söylemediğim hadisi bana isnâd eden nâr-ı cahimdedir (cehennemdedir).(315)

٣١٦ – لاَتَأْخُذُوا الْحَدِيثَ اِلاَّ عَمَّنْ تُجِيزُونَ شَهَادَتَهُ .

316- Şehâdeti makbûl (şâhidliği geçerli) yâni adâletle mevsûf olmayan (adâlet sıfatı taşımayan) kimseden hadîs-i şerîfimi ahz ve kabûl etmeyiniz (dinleyip öğrenmeyiniz).(316)

٣١٧ – مَنْ فَسَّرَ الْقُرْاٰنَ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ .

317- Âyât-ı Kur'âniyye'ye (Kur'ân âyetlerine) kendi reyiyle mânâ veren kimse cehennemden kendisine yer hazırlasın.(317)

313- Tirmizi, tefsîr, 1; Ebû Davud, ilim, 5.
314- Buhâri, ilim, 38; cenâiz, 33; Müslim, iman, 112; zühd, 72; Ebu Dâvud, iman, 1; Tirmizî, fiten, 70, tefsîr, 1; menakıb, 19; ibn Mâce, mukaddime, 4, 23.
315- Buhârî, ilim, 38.
316- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 205.
317- bk. Buhârî, ilim, 38.

باب ماجاء فى فضل مكة والمدينة المنورة

Mekke ve Medîne'nin fazîleti

٣١٨ – رَمَضَانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدَانِ
وَجُمُعَةٌ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ جُمُعَةٍ فى مَاسِوَاهَا مِنَ الْبُلْدَانِ .

318- Medîne-i Münevvere'de bir Ramazan-ı şerîfi tutmak, bilâd-i sâirenin (diğer beldelerin) bin ramazanından, kezâlik (aynen onun gibi) bir cuma namazını orada edâ etmek bilâd-ı sâirenin (diğer beldelerin) bin cumasından efdaldir.(318)

٣١٩ – صَلاَةٌ فِى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مِاَةُ اَلْفِ صَلاَةٍ وَصَلاَةٌ فِى
مَسْجِدِى اَلْفُ صَلاَةٍ وَفِى بَيْتِ الْمَقْدِسِ خَمْسُ مِاَةِ صَلاَةٍ .

319- Beyt-i şerîfde (Kâbede) edâ olunan salâtın (namazın) biri mahâll-i sâiredeki (diğer yerlerdeki) namazların yüz binine ve benim mescidimde kılınan namazın biri kezalik (aynı şekilde) başka yerlerde kılınan namazların binine ve Beyt-i Makdis'te (Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'da) edâ edilen salâtın (kılınan namazın) biri dahi sâir mahallerde kılınan namazların beşyüzüne muâdildir (denktir).(319)

318- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, II, 26.
319- Müslim, hacc, 505, 510; Tirmizî, salat, 126; Nesâî, mesâcid, 4, 7; hacc, 122.

٣٢٠ - مٰاءُ زَمْزَمَ شِفٰاءٌ مِنْ كُلِّ دٰاءٍ .

320- Zemzem suyu ihlâs ve yakîn ile içilirse her derde devâdır.(320)

٣٢١ - مٰابَيْنَ بَيْتِى وَمِنْبَرِى رَوْضَةٌ مِنْ رِيٰاضِ الْجَنَّةِ .

321- Minberim ile hânemin beyni (evimin arası) cennet bahçelerinden bir bahçedir.(321)

٣٢٢ - مَنْ زٰارَ قَبْرِى وَجَبَتْ لَهُ شَفٰاعَتِى .

322- Kabrimi ziyaret eden kimseye şefaatım vâcib olur.(322)

٣٢٣ - مَنْ طٰافَ بِالْبَيْتِ سَبْعاً وَصَلّٰى رَكْعَتَيْنِ كٰانَ كَعِتْقِ رَقَبَةٍ .

323- Beyt-i şerîfi (Kabeyi) yedi defa tavâf edip iki rekât da namaz kılan kimse bir köle âzâd etmiş gibi me'cûr olur (sevap kazanır).(323)

٣٢٤ - مَنْ طٰافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ .

324- Elli defa Beyt-i mükerrem'i tavâf eden kimse anasından yeni doğmuş gibi günahsız olur.(324)

٣٢٥ - اَلنَّظَرُ اِلَى الْكَعْبَةِ عِبٰادَةٌ .

325- Kâbe-i Muazzama'ya nazar etmek ibâdettir.(325)

٣٢٦ - مَنْ زٰارَ قَبْرِى بَعْدَ مَوْتِى كٰانَ كَمَنْ زٰارَنِى فِى حَيٰاتِى .

326- Vefatımdan sonra kabrimi ziyâret eden mümin hayatımda beni ziyâret etmiş gibi olur.(326)

320- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 147.
321- Buhâri, mescidi Mekke, 5; mescidi Medine, 2; itisam, 16; Tirmizî, menakıb, 67; Nesâî, me sacid, 7.
322- ibn Hacer, el-Metalibu'l-âliye, I, 371.
323- Nesâî, menasık, 134.
324- bk. Buhârî, hacc, 63; Müslim, hacc, 206, 207; Tirmizî, hacc, 41, 109; ibn Mâce, menasık, 32.
325- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, II, 195.
326- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübra, V, 245.

باب ماجاء فى الشفاعة

Şefâat

٣٢٧ – شَفَاعَتِى لِأَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ اُمَّتِى .

327- Enbiyâ-yı sâireden (diğer peygamberlerden) fazla olarak kendime mahsûs bir şefaat var ki ümmetimden günâh-ı kebîre (büyük günah) ashâbını (sâhiplerini) onunla yâd ederim (hatırlarım). *Bu şefâat günahkârların bir kısmını dahî dühûlden (girdikten) sonra nâr-ı cahîm den (cehennem ateşinden) halâs eyler (kurtarır).* شَفَاعَتِى مُبَاحَةٌ إِلاَّ مَنْ سَبَّ أَصْحَابِى *(Şefâatim ashabıma sövenlerden başkalarına mubahtır) hadîs-i şerîfinden gaflet olunmaya.*[327].

٣٢٨ – شَفَاعَتِى لِأَهْلِ الذُّنُوبِ مِنْ اُمَّتِى

328- Şefâatim ümmetimin müznibi (günahkârları) içindir.[328]

٣٢٩ – شَفَاعَتِى لِأُمَّتِى مَنْ اَحَبَّ اَهْلَ بَيْتِى.

327- Ebû Dâvûd, Sünne, 21; Tirmizî, kıyame, 11; ibn Mace, zühd, 37.
328- bk. Ebû Dâvûd, Sünne, 21; Tirmizî, kıyame, 11.

329- Şefâat-i mahsusam (özel şefâatim) ümmetimden ehl-i beytime muhabbet edenler içindir.[(329)]

Mâlûm ola ki, ehl-i beyte muhabbet onların amel ve ibâdetlerine ittibâ eylemektir (uymaktır). Yoksa kavl-i mücerred (sadece söz) yâhud maâzallah sâir (diğer) ashâb-ı kirâma adâvet mânâsına değildir. Zira şeker gibi tatlı olan muhabbet-i ehl-i beyt (ehl-i beyt sevgisi) sümm (zehir) gibi muzır ve mühlik (zararlı ve tehlikeli) olan buğz-ı ashâb (sahâbîlerden nefret) ile karışırsa şüphesiz zarardan başka bir faydayı müntic olamaz (meydana getiremez).

٣٣٠ – لَيَخْرُجَنَّ قَوْمٌ مِنْ اُمَّتِي مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَتِي يُسَمُّونَ الْجَهَنَّمِيِّينَ .

330- Ümmetimden bir kavim cehenneme dâhil olduktan sonra şefaatim sayesinde çıkarlar ki bu kavm ''cehennemî'' tesmiye olunurlar (bunlara cehennemî adı verilir).[(330)]

٣٣١ – يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ثَلاثَةٌ اَلاَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ .

331- Yevm-i kıyamette üç fırka (kıyamet gününde üç grup) şefaat eder. Bunların **birincisi** enbiyâ -aleyhimüsselâm- (peygamberler), **ikincisi** ilmiyle amil olan ulemâ-i kirâm , **üçüncüsü** saff-ı harbde vefat eden şühedâ-i zevi'l-ihtirâmdır (saygıdeğer şehidlerdir).[(331)]

٣٣٢ – اِنَّ قَوْماً يَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ بِالشَّفَاعَةِ .

332- Tahkika (şüphesiz) bir kavim cehennemden şefâat sâyesinde çıkarlar.[(332)]

باب ماجاء فى حق الدعاء

Duâ

٣٣٣ – اِذَا وَقَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ الْعَظِيمِ فَقُولُوا حَسْبُنَااللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ .

329- Suyûtî, el-Camiu'sSagîr, II, 42.

330- Buhârî, rıkak, 51; Müslim, iman, 318; Ebû Dâvûd, Sünne, 21; Tirmîzî, cehennem, 1; ibn Mâce, zühd, 37.

331- ibn Mâce, zühd, 37.

332- bk. Buhârî, rıkak, 51; Müslim, iman, 318.

333- Müşkilât-ı azîmeye dûçâr olduğunuz (büyük bir sıkıntıya düştüğünüz) zaman "Hasbunallah ve ni'me'l-Vekîl" zikr-i cemîline devâm ediniz.(333)

٣٣٤ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ الْمُلِحِّينَ فِى الدُّعَاءِ .

334- Duâ ve tazarru zamanında ziyâde ilhâh ve ısrâr edenleri Cenâb-ı Hakk sever.(334)

٣٣٥ – اِذَا دَعَا الْعَبْدُ بِدَعْوَةٍ فَلَمْ تُسْتَجَبْ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ .

335- Eğer bir kul Cenâb-ı Hakk'tan birşey istirhâm eyler de merâmına (arzûsuna) nâil olmazsa Cenab-ı Allah onun için bir sevâb yazar.(335)

٣٣٦ – دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِىِّ لِأُمَّتِهِ .

336- Bir babanın oğlu için duâsı, bir peygamberin ümmeti hakkındaki duâsı gibi makbûldür.(336)

٣٣٧ – دُعَاءُ الْأَخِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ لَا يُرَدُّ .

337- Dîn karındaşı hakkında gıyâbî olarak yapılan duâ dergâh-ı icâbetten (kabûl olunma kapısından) reddolunmaz (geri çevrilmez).(337)

٣٣٨ – دُعَاءُ الْمُحْسَنِ اِلَيْهِ لِلْمُحْسِنِ لَا يُرَدُّ .

338- Ni'met-dîdelerin (nimete ermişlerin) in'âm ediciler (nimeti verenler) hakkındaki duâ-yı hayrı (hayır duâsı) reddolunmaz.(338)

٣٣٩ – اَلدُّعَاءُ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ مُسْتَجَابٌ فَادْعُوا .

339- Ezân ile ikamet beyninde (arasında) olunan duâ müstecâb olur (kabûl edilir), o meyanda (o esnâda) duâ ediniz.(339)

333- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 37.
334- Suyutî, el-Camiu's-Sagîr, I, 76.
335- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, I, 25.
336- bk. ibn Mâce, dua, 11.
337- Ebû Dâvud, vitr, 29.
338- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, II, 16.
339- Tirmizî, salat, 44, deâvât , 128; Ebû Dâvud, salat, 35, cihad 39.

٣٤٠ – اَلدُّعَاءُ مَحْجُوبٌ عِنْدَاللّٰهِ حَتّٰى يُصَلّٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاَهْلِ بَيْتِهِ .

340- Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz'le ehl-i beytine salât ü selâm okunmadıkça olunan duâ makam-ı icâbete (kabûl makamına) vâsıl olamaz.[(340)]

İzahı:

Duânın kabûlü için bir takım şartlar daha vardır ki, duâ eden kimse duânın bidâyet ve nihâyetiyle vasatında dahî salât ü selâmı tekrâr etmeli, duâdan akdem tasadduk (duâdan önce sadaka vermek) veyahut zikir ve fikir ve namaz gibi bir hayır işte bulunmalı, Cenâb-ı Hakk'a hamd ve senâ etmeli, hulûs-i kalb, nezâfet, tahâret, istikbâl-i kıble, ızhâr-ı meskenet (âcizliğini Hakk'a arzetmek), tezellül (düşkünlüğünü kabûl), tazarru ve enbiyâ ve evliyâya tevessül, günahkâr ve mücrim olduğunu itirâf ve ikrâr ile tevbe ve istiğfar edip ekl-i haramdan (haram yemekten), ictinâb etmeli (sakınmalı). Şu sûretle vâki olacak deavât-i hayriyyenin kabûlü için iştibâh olunamaz (kabûlünde şüphe olmaz). Bunu da ilâve edelim ki, nasın (insanların) bâzısı her ne kadar Cenâb-ı Hakk'ın kazâ ve kaderine rızâ gösterip sükût eylemek cihetini duâ üzerine tercih etmişlerse de ekser muhakkıkîn (tahkik ehli âlimlerin çoğu) masâlih-i dünyeviyye ve uhreviyye (dünya ve âhiret işleri) esbâbdan müterettib olduğu (sebeplere bağlı olarak meydana geldiği) ve duâ-yı müstecâb (kabûle şâyân bir duâ) ise sebeplerin biri bulunduğunu beyân ile duâ-yı terketmek, kazâya rızâ göstermek fikriyle yemek yememek şiddet-i şitâda (soğuk kış mevsiminde) elbise giymemek, hastalıkta ilaç, muhârebede silâh istimâl etmemek (kullanmamak) gibi bir takım harekât-ı nâ-meşrûayı (meşrû olmayan hareketleri) irtikâb kabilinden olur, demişlerdir. Husûsiyle duâ, ızhâr-ı ihtiyac (hâcetini açıkça söyleme) ve Cenâb-ı Hakk'a ilticâ (sığınma) olduğu için müstakıllen bir ibâdet makamına kaim olacağından (yerine geçeceğinden) şu hâlde lisânen duâ eylemek ve kalben Cenâb-ı Hakk'ın kazâ ve kaderine râzı ve teslim olmak evlâ ve ercâhtır (daha iyi ve tercihe şâyândır).

٣٤١ – ضَعْ أُصْبُعَكَ السَّبَّابَةَ عَلٰى ضِرْسِكَ ثُمَّ اقْرَأْ آخِرَ يٰسٓ .

341- Ağrıyan dişin üzerine şehâdet parmağını koyup Yâsîn-i şerîf'in

340- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 17.

âhirini yâni أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ âyet-i kerîmesini nihâyetine kadar okumalı. Bi-iznillahi Teâlâ(Allah'ın izniyle) şifâyâb olur (şifâ bulur).[341]

٣٤٢ – ضَعْ يَمِينَكَ عَلَى الْمَكَانِ الَّذِى تَشْتَكِى فَامْسَحْ بِهَا سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَااَجِدُ فِى كُلِّ مَسْحَةٍ .

342-Sağ elini vücudundan rahatsız olan mahalle (yere) vaz' edip (koyup) yedi defa mesh ve mesihde اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ duasını tilâvet etmeli (okumalı).Bi-iznillah (Allah'ın izniyle) şifâ bulur.[342]

٣٤٣ – قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ لَايَدْعُونِى اَغْضَبُ عَلَيْهِ .

343- Cenâb-ı Allah buyurur ki: Bir abd (kul), ellerini kaldırıp benden taleb etmezse ona gadab ederim. Zîra bu hâl ya gafletinden veyahut kibrinden ileri gelir.[343]

٣٤٤ – لَنْ يَنْفَعَ حَذَرٌ مِنْ قَدَرٍ وَلٰكِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ عِبَادَاللَّهِ .

344- Hazer (kaçınmak), kaderi def'edemez. Lâkin sulehânın (sâlih kulların) duâsı nüzûl etmiş ve edecek (inmiş ve inecek) olan belâ ve musîbeti def' ve ref'e (ortadan kaldırmaya) medâr (vesîle) olur. Öyle olunca, ey Allah'ın kulları duâ ediniz.[344]

٣٤٥ – مَعَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ .

345- Kur'ân-ı Azîmü'ş-şân her ne vakit hatmolunursa akâbinde (sonunda) olunan bir duâ müstecâbdır (kabûle lâyık olur).[345]

٣٤٦ – سَئَلْتُ اللَّهَ اَنْ لَايَقْبَلَ دُعَاءَ حَبِيبٍ عَلَى حَبِيبِهِ .

346- Bir kimsenin sevgilisi aleyhinde olan duâsının adem-i kabûlünü (kabûl buyrulmamasını) Cenâb-ı Hakk'tan istirhâm eyledim.[346]

341- Münâvî, Künuzu'l-hakâık, s. 86.
342- Suyûtî, el-Câmius's-Sagîr, II, 55.
343- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 99.
344- Ahmed b.Hanbel, V, 234.
345- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 162.
346- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 77.

٣٤٧ - مَنْ صَلَّى فَرِيضَةً فَلَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ .

347- Bir farz namazını huşû ile edâ eden kimsenin o namazın akabinde (sonunda) vâkı olacak bir duâsı müstecâb olur (kabûl olunur).(347)

باب ماجاء في دعوة المظلوم

Mazlûm'un duâsı

٣٤٨ - اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَاِنَّهَا تَصْعَدُ اِلَى السَّمَاءِ كَاَنَّهَا شَرَارَةٌ .

348- Mazlûmun duâsından hazer ediniz (sakınınız). Zîrâ sür'at-i seyr'-de (hızlılıkta) şirare (şimşek) gibi semâ-yı icâbete (kabûl olunma makamına) suûd eder (yükselir).(348)

٣٤٩ - دُعَاءُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَاِنْ كَانَ فَاجِراً .

349- Mazlûmun duâsı makbûldür, velev fâsık (günahkâr) olsun.(349)

347- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 143.
348- Hâkim, Müstedrek, I, 29.
349- bk. Buhârî, cihad, 180; Tirmizî, deavat, 47.

باب ماجاء فى الصدقة

Sadaka

٣٥٠ – اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ .

350- Sadaka ile nâr-ı cahîm'den (cehennnem ateşinden) hazer ediniz (korununuz). Velev bir hurmanın nısfı (yarısı) ile olsun. Ona da mâlik değilseniz kulûb-i nâs'ı (insanların gönüllerini) tatyîb (hoş) edecek bir kelime-i tayyibe ile (güzel ve hoş sözle) olsun tasadduk ve takvâda bulununuz.[350]

٣٥١ – اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اَنْ تَصَدَّقَ وَاَنْتَ صَحِيحٌ شَحِيحٌ تَأْمُلُ الْعَيْشَ وَتَخْشَى الْفَقْرَ وَلاَ تُمْهِلَ حَتَّى اِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ قُلْتَ لِفُلاَنٍ كَذَا وَلِفُلاَنٍ كَذَا اَلاَ وَقَدْ كَانَ لِفُلاَنٍ .

351- Sadâkatın (sadakaların) efdali (en fazîletlisi) vücûdun sâlim (sağlam), mâlın mahbûb (sevilen), imtidâd-ı hayât me'mûl olduğu (hayatın devamının umulduğu) ve fakru zaruretten korkulduğu bir zamanda bilâ- te'hîr (geciktirmeden) tasadduk ettiğin bir maldır. Can

---

350- Buhârî, edeb 34; zekat, 10; Müslim, zekat, 66, 67, 68, 70; Tirmizi, kıyâme, 1, Zühd, 37; Ne sâî, zekat, 63, 64; ibn Mace, mukaddime, 13, zekat, 28.

hulkuma (boğaza) gelinceye kadar imhâl edip (geciktirip) de o vakit: ''Filâna şu kadar ve filâna şu kadar'' deme ki, o anda ister istemez mal senin değil, gösterdiğin kimselerindir.(351)

٣٥٢ – اِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ السُّوءِ .

352- Tahkîka (gerçekten) tasadduk, Cenâb-ı Hakk'ın gadabını itfâ (söndürür) ve insanı seâdette ibka ile sû-i hâtîmeden (kötü sondan) muhâfaza eyler.(352)

٣٥٣ – اَنْفِقْ يَابِلاَلُ وَلاَتَخْشَ مِنْ ذِى الْعَرْشِ اِقْلاَلاً .

353- Yâ Bilâl, i'tâ ve infak et! Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla emvâline (mallarına) noksan ârız olacağından korkma!(353)

٣٥٤ – تَصَدَّقُوا فَاِنَّ الصَّدَقَةَ فِكَاكُكُمْ مِنَ النَّارِ .

354- Tasadduk ediniz (sadaka veriniz)! Zîrâ sadaka sizi nâr-ı cahîmden (cehennem ateşinden) fikâk yâni halâs eder (kurtarır).(354)

٣٥٥ – صَدَقَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ تَزِيدُ فِى الْعُمْرِ وَتَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ .

355- Müslim kimsenin sadakası tezyîd-i ömrü (ömrün artmasını) mucib olduğu (gerektirdiği) gibi sû-i hâtimeden de muhâfaza eder.(355)

٣٥٦ – اَلصَّدَقَةُ تَمْنَعُ سَبْعِينَ نَوْعاً مِنْ اَنْوَاعِ الْبَلاَءِ اَهْوَنُهَا الْجُذَامُ وَالْبَرَصُ .

356- Sadaka yetmiş nevi belâyı men'eder. Bunların hafifi cüzzâm ve baras (alatenlilik) illet-i meşhûrasıdır (ünlü hastalığıdır).(356)

٣٥٧ – اِنَّ الصَّدَقَةَ تَقَعُ فِى يَدِاللّٰهِ قَبْلَ اَنْ يَأْخُذَهَا السَّائِلُ .

351- Müslim, zekat, 93; Nesâî, zekat 60, vesâyâ, 1; ibn Mâce, vesâyâ, 4.
352- Tirmizî, zekat, 28.
353- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, I, 111.
354- Ebû Nuaym, Hılye, X, 40.
355- bk. Tirmizî, zekat, 28; Ahmed b. Hanbel, III, 502, 503.
356- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 52.

357- Tahkîka (gerçekten) sadakayı, sâil (ihtiyac sahibi) ahzetmeden (almadan) Cenâb-ı Hakk, yed-i kudretiyle (kudret eliyle) kabûl edip ahzeder (alır).(357)

٣٥٨ – اَلصَّدَقَةُ اَفْضَلُ مِنَ الصِّيَامِ وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ .

358- Sadaka savmdan (oruçtan) efdaldir. Savm ise insanı nâr-ı cahîmden (cehennem ateşinden) vikâye (korumak) için kalkan makamındadır.(358)

باب ماجاء فى فضل تسرير المؤمنين

Mümini sevindirmeğe dâir

٣٥٩ – اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ تَعَالَى بَعْدَ الْفَرَائِضِ اِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَى الْمُسْلِمِ .

359- Edâ-yı ferâizden (farzların yerine getirilmesinden) sonra Cenâb-ı Hakk'ın ziyâde sevdiği amel müslim bir kimsenin kalbini mesrûr eylemektir (sevindirmektir).(359)

٣٦٠ – مَنْ اَدْخَلَ عَلَى مُؤْمِنٍ سُرُوراً فَقَدْ سَرَّنِى .

360- Bir mümin kalbini mesrûr eden (sevindiren) kimse, beni mesrur etmiş (sevindirmiş) olur.(360)

357- Münâvî, Künûzu'l-hakâık, s. 34.
358- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 85.
359- Suyûti, el-Câmiu's-Sagîr, I, 11.
360- Münavi, Künûzu'l-hakâık, s. 135.

باب ماجاء فى فضل تكريم المسافر

Misâfire ikramın fazîleti

٣٦١ – اذا اتاكم الزائر فاكرموه .

361- Ziyâret maksadıyla gelen misafirlerinize ikrâm ediniz.[361]

٣٦٢ – اذا دخل الضيف على القوم دخل برزقه واذا خرج خرج بمغفرة ذنوبهم .

362- Bir kavme misâfir geldikte rızkıyla gelir. Gittikte o kavmin sebeb-i mağfireti olarak gider.[362]

٣٦٣ – حق الضيف حق واجب .

363- Misâfire hürmet ve riâyet vâcibdir.[363]

٣٦٤ – الضيف يأتى برزقه ويرتحل بذنوب القوم .

361- bk. ibn Mâce, edeb, 19.
362- bk. Ahmed b. Hanbel, II, 380.
363- bk. Buhârî, savm, 54; ibn Mace, edeb, 5.

364- Misâfir rızkıyla beraber gelir. Ve hâne sâhibinin günahını afva vesîle olarak gider.[364]

٣٦٥ – مَنْ اَكْرَمَ غريباً فِى غُرْبَتِهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ .

365- Gurbetine (garibliğine) acıyıp garibe ikram eden kimse için cennet vâcib olur.[365]

٣٦٦ – مَنْ تَبَسَّمَ فِى وَجْهِ الْغَرِيبِ ضَحِكَ اللّهُ لَهُ .

366- Kalbî nâşâd (üzüntülü) olan garibe güleç yüz gösterenleri Cenâb-ı Hakk taltîf buyurur.[366]

٣٦٧ – نُهِىَ عَنِ التَّكَلُّفِ لِلضَّيْفِ

367- Misâfir için tâkat hâricinde olan tekellüf (sıkıntıya girerek hazırlık) menhîdir (yasaklanmıştır).[367]

باب ماجاء فى فضل الكرم والجود

Kerem ve cömerdliğin fazîleti

٣٦٨ – اِنَّ اللّهَ تَعَالَى كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرَمَ وَيُحِبُّ مَعَالِى الاَخْلاقِ وَيَكْرَهُ سَفْسَافَهَا .

368- Cenâb-ı Allah kerîmdir, kerem sâhiplerini ve âlî-cenâbları (cömerdleri) sever, denî ve alçak tabiatta bulunanlardan ikrâh eder.[368]

٣٦٩ – اَلْجَنَّةُ دَارُ الاَسْخِيَاءِ .

369- Cennet ashiyânın (cömertlerin) hânesidir (evidir).[369]

364- Münâvî, Künuzu'l-hakaık, s. 82.
365- Münavi, Künuzu'l-hakaık, s. 137.
366- Münavi, Künuzu'l-hakaık, s. 138.
367- bk. Buhârî, edeb, 86.
368- Tirmizî, edeb, 41.
369- Suyuti, el-Camiu's-Sagîr, I, 150.

٣٧٠ – اَلسَّخَاءُ خُلُقُ اللّٰهِ الْاَعْظَمُ .

370- Cûd (cömerdlik) ve kerem Cenâb-ı Allah'ın ızam-ı sıfatındandır (sıfatlarının büyüklerindendir).(370)

٣٧١ – مَنْ صَنَعَ اِلٰى اَحَدٍ مِنْ اَهْلِ بَيْتِى يَداً كَافَاْتُهُ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

371- Ehl-i beytimden birine kavlen (sözlü) ve fiilen ihsan eden kimseye yevm-i kıyâmette (kayamet gününde) mükâfât ederim.(371)

٣٧٢ – سَتَرَ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ فِى الدُّنْيَا فَلَمْ يُفْضِحْهُ سَتَرَهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

372- Müslim karındaşının çıplak olduğunu görüp setr ile âlemde rüsvây etmeyen (utandırmayan) kimsenin Cenâb-ı Allah yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde) ayıplarını setreder (örter).(372)

٣٧٣ – جُودُوا يَجُدِ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ .

373- Cûd (cömerdlik) ve sehâ ile mevsûf olunuz ki, Cenâb-ı Allah hakkınızda cûd ile muâmele buyursun.(373)

٣٧٤ – اَلسَّخِىُّ الْجَهُولُ اَحَبُّ اِلَى اللّٰهِ مِنَ الْعَالِمِ الْبَخِيلِ .

374- Sehî (cömerd) olan bir câhil, indallah (Allah katında) bahîl (pinti) olan bir âlimden efdaldir.(374)

٣٧٥ – قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَنْفِقْ اُنْفِقْ عَلَيْكَ .

375- Cenâb-ı Hakk buyurmuştur ki, sen infak et,ben de sana infak edeyim.(375)

370- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, II, 39.
371- Suyutî, el-Camiu's-Sagîr, II, 181.
372- Buhârî, mezâlim, 3; Müslim, birr, 58, 72; Ebû Dâvûd, edeb, 38, 60; Tirmizî, hudud, 3; birr, 19; ibn Mace, mukaddime, 17.
373- Münâvi, Künuzû'l-hakâık, s. 61.
374- bk. Tirmizî, birr, 40.
375- Münavi, Künuzu'l-hakâık. s. 98.

٣٧٦ - لَجَاهِلٌ سَخِيٌّ اَحَبُّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ .

376- Sahî (cömerd) olan bir câhil, elbette bahîl (pinti) olan bir abidden indallah (Allah katında) daha makbûldür.(376)

٣٧٧ - مَنْ طَلَبَ مَحَبَّةَ النَّاسِ فَلْيَبْذِلْ مَالَهُ .

377- Nâs'ın (insanların) mahabbetini arzû eden kimse malını bezledip (dağıtıp) ihsan eylesin.(377)

376- Tirmizi, birr, 40.
377- Münavi, Künuzu'l-hakâık, 144.

باب ماجاء فى الرزق

Rızık

٣٧٨ – اِنَّ الرِّزْقَ لَيَطْلُبُ الْعَبْدَ اَكْثَرَ مِمَّا يَطْلُبُهُ اَجَلُهُ .

378- Tahkîka (gerçekten) erzak (rızıklar), insanı ecelinden daha ziyâde arar. Ve nerede olursa olsun sâhibini bulur.(378)

٣٧٩ – اَلرِّزْقُ اَشَدُّ طَلَباً لِلْعَبْدِ مِنْ اَجَلِهِ .

379- Rızık ecelinden ziyâde sâhibini arar, nerede olsa bulur.(379)

٣٨٠ – لَوْ اَنَّ ابْنَ آدَمَ هَرَبَ مِنْ رِزْقِهِ كَمَا يَهْرُبُ مِنَ الْمَوْتِ لَاَدْرَكَهُ رِزْقُهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ .

380- Benî Âdem (insanoğlu) ecelinden kaçtığı gibi rızıktan da kaçsa ecel, her nerede olsa onu bulduğu gibi rızıkta kendisini arar, bulur.(380)

378- Suyuti, el-Camiu's-Sagîr, I, 81.
379- Suyûti, el-Camiu's-Sagîr, II, 27.
380- Suyuti, el-Camiu's-Sagîr, II, 234.

٣٨١ – اِنَّ اللّٰهَ يُنْزِلُ الرِّزْقَ عَلٰى قَدَرِ الْمَؤُنَةِ .

381- Tahkîka (gerçekten) Cenâb-ı Allah, herkesin rızkını tekâlîfi, yâni âilesinin kıllet ve kesreti nisbetinde indirir.(381)

٣٨٢ – اَلرِّزْقُ يَطْلُبُ الْعَبْدَ كَمَا يَطْلُبُهُ اَجَلُهُ .

382- Rızık, ecel gibi Cenâb-ı Allah'ın ibâdını (kullarını) arar, nerede olsa bulur.(382)

٣٨٣ – لَوْ فَرَّ اَحَدُكُمْ مِنْ رِزْقِهِ لَاَدْرَكَهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ .

383- Sizden bir kimse rızkından firar etse bile rızık, mevt gibi kendisini bulur.(383)

باب ماجاء فى ذم التسئل

Dilenmenin kötülüğü

٣٨٤ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَبْغُضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ .

384- Cenâb-ı Allah, harîs ve muacciz olan (baş ağrıtan) sâilleri (dilencileri) buğzeder.(384)

٣٨٥ – لَوْ يَعْلَمُ صَاحِبُ الْمَسْئَلَةِ مَالَهُ فِيهَا لَمْ يَسْئَلْ .

385- Sâiller (dilenciler) tesâülde (dilenmede) olan züll ve hakareti bilselerdi, dünyada hiçbir sâil tesâül etmezdi.(385)

٣٨٦ – مَنْ سَئَلَ مِنْ غَيْرِ فَقْرٍ فَاِنَّمَا يَأْكُلُ الْجُمَرَ .

386- Fakr ve ihtiyacı olmaksızın tese'ül eden kimsenin ahz ve tenâvül ettiği (eline aldığı) şey, ateştir.(386)

381- Münâvi, Künûzu'l-hakaık, s. 32.
382- Münavi, Kunûzu'l-hakaık, s. 76.
383- Münavi, Künûzu'l-hakaık, s. 123.
384- Münavi, Kunûzu'l-hakaık, s. 31.
385- Münavi, Künûzu'l-hakaık, s. 124.
386- Ahmed b. Hanbel, IV, 165.

٣٨٧ - مَنْ كَانَ لَهُ قُوتُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ لَمْ يَحِلَّ لَهُ اَنْ يَسْئَلَ النَّاسَ .

387- Üç günlük kut'a (azığa) mâlik olan kimse için dilenmek helâl olmaz.[387]

باب ماجاء فى ذم البخل

Cimriliğin kötülüğü

٣٨٨ - اِنَّ السَّيِّدَ لاَيَكُونُ بَخِيلاً .

388- Tahkika (gerçekten) seyyid (efendi) olan, bahîl (cimri) olmaz; yâni buhl (cimrilik) ile büyüklük olamaz.[388]

٣٨٩ - اَلشَّحِيحُ لاَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ .

389- Bahîl (cimri) olan kable'l-azâb (azâbdan önce) cennete dâhil olamaz.[389]

٣٩٠ - قَسَمٌ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى لاَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ بَخِيلٌ

390- Bahillerin (cimrilerin) bilâ-azâb cennete giremeyeceklerine, Cenâb-ı Allah yemîn etmiştir.[390]

٣٩١ - لاَتَجْتَمِعُ خَصْلَتَانِ فِى مُؤْمِنٍ اَلْبُخْلُ وَالْكِذْبُ .

391- Buhl (cimrilik) ve kizb (yalan) sıfatları, îman ile cem'olmaz; yâni bu sıfatlar, mümin-i kâmilde bulunmaz.[391]

٣٩٢ - اِنَّ اللّٰهَ يَبْغُضُ الْبَخِيلَ فِى حَيَاتِهِ اَلسَّخِىَّ عِنْدَ مَوْتِهِ .

387- Münâvi, Künûzu'l-hakâık, s. 146.
388- Münavi, Künûzu'l-hakâık, s. 34.
389- bk. Nesai, cihad, 8.
390- Münavi, Kûnûzu'l-hakâık, 100.
391- Tirmizi, birr, 41.

392- Tahkika (gerçekten) hâl-i sıhhat ve hayatında bahîl olup da maraz-ı mevtinde (ölüm hastalığında) sehâvet gösterenlere Cenâb-ı Allah, buğzeder.[392]

٣٩٣ – لَمْ يَلِجِ الْجَنَّةَ شَحِيحٌ .

393- Bahîl kimse, bilâ-azâb (azâb görmeden) cennete dühûl edemez (giremez).[393]

٣٩٤ – لَايَجْتَمِعُ الْاِيمَانُ وَالشُّحُّ فِى قَلْبِ رَجُلٍ اَبَداً .

394- Îmân-ı kâmil ile buhl (cimrilik) bir kimsenin kalbinde kat'iyyen ictimâ eylemez (bir arada bulunmaz).[394]

392- Münavi, Kûnuzû'l-hakâık, s. 31.
393- Münavi, Kûnuzû'l-hakâık, s. 122.
394- Nesâî, cihad, 8; Ahmed b. Hanbel, II, 256.

باب ماجاء فى بعض النصائح

Bâzı öğütler

٣٩٥ – اِذا اَبْرَدْتُمْ اِلَيَّ بَريداً فَابْعَثُوهُ حَسَنَ الْوَجْهِ حَسَنَ الْاِسْمِ .

395- Bana elçi gönderdiğiniz hâlde hilkati (yaratılışı) güzel, ismi güzel birisini gönderiniz.(395)

٣٩٦ – اِذا رَأَيْتُمُ الْحَريقَ فَكَبِّرُوا فَاِنَّ التَّكْبيرَ يُطْفِئُهُ .

396- Bir harîk (yangın) vukuunu gördüğünüz halde "Allahü Ekber" diyerek tekrar tekrar tekbir alınız; zîrâ tekbîr, harîkı (yangını) itfâ eder (söndürür).(396)

٣٩٧ – اِسْتَعِدَّ لِلْمَوْتِ قَبْلَ نُزُولِ الْمَوْتِ .

397- Pençe-i mevt'e (ölümün eline) düşmezden evvel, tevbe, istiğfar ve redd-i mezâlim (haksız muâmelelerini düzeltmek) gibi mukaddimât (ön hazırlıklar) ile mevte (ölüme) hazırlan!(397)

395- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, I, 15.
396- Suyutî, el-Camiu's-Sagîr, I, 27.
397- Suyûtî, el-Camiu's-Sagîr, I, 40.

٣٩٨ - اطِعْ كُلَّ اَميرٍ وَصَلِّ خَلْفَ كُلِّ اِمَامٍ وَلَا تَسُبَّنَّ اَحَداً مِنْ اَصْحَابِى .

398- Her zamanın hükümdarına itaat et! Ve her bir imamın arkasında namaz kıl! Ve ashâbımdan hiçbirisini sebb ve şetm etme (sövüp sayma)![398]

٣٩٩ - اِعْلَمُوا اَنَّهُ لَيْسَ مِنْكُمْ اِلاَّ مَالُ وَارِثِهِ اَحَبُّ اِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ مَالُكَ مَاقَدَّمْتَ وَمَالُ وَارِثِكَ مَااَخَّرْتَ .

399- Biliniz ki sizden bir ferd yoktur, illâ vârisin malını kendi malından ziyâde sever, Hâl-i hayatında tasadduk ettiğin şeyler, kendi mülkündür ki, ba'de'l-mevt (ölümden sonra) semeresini (meyvesini) iktitaf edersin (koparırsın). Senden sonraya terkettiğin mal ise veresenindir (vârislerindir).[399]

٤٠٠ - اَفْضَلُ اُمَّتِى اَلَّذِينَ يَعْمَلُونَ بِالرُّخَصِ .

400- Ümmetimin efdali ruhsat-ı şer'iyye (şer'î ruhsat) ile âmil olan kimsedir. Yâni halka karşı ızhâr-ı salâh ve takvâ (sâlih ve takvâ sâhibi görünme) fikr-i mücerrediyle (düşüncesiyle) bir takım tekâlîf-i şâkka'-ya (zorluklara) müdâvim olanlar (devâm edenler) tehlike-i riyâdan (riyâ tehlikesinden) vâreste (uzak) olamaz.[400]

٤٠١ - اَلْهُوا وَالْعَبُوا فَاِنِّى اَكْرَهُ اَنْ يُرَى فِى دِينِكُمْ غِلْظَةٌ .

401- Dâire-i şerîattan (şerîat sınırından) hârice çıkmamak şartıyla biribirinizle mahabbet ve lâtife ediniz; zîrâ dîninize gılzat ve şiddet (sertlik ve kabalık) isnâdını sevmem.[401]

٤٠٢ - اُذْكُرُوا الْفَاجِرَ بِمَا فِيهِ يَحْذَرْهُ النَّاسُ .

402- Fusekayı (fâsıkları) irtikâb ettikleri fısklarıyla zikrediniz ki nâs

398- Suyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 44.
399- Nesâî, vesâyâ, 1.
400- bk. Ahmed b. Hanbel, II, 208.
401- Süyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, I, 63.

(insanlar) şerr ve şeâmetlerinden (kötülüklerinden) ictinâb etsin (sakınsın).[402]

٤٠٣ - اِتَّقُوا الْمَجْذُومَ كَمَا يُتَّقَى الْاَسَدُ .

403- Arslandan nasıl kaçarsanız cüzzâm illetine mübtelâ olmuş (cüzzâm hastalığına yakalanmış) kimseden öylece kaçınız.[403]

٤٠٤ - اُنْظُرُوا اِلَى مَنْ هُوَ اَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا اِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَهُوَ اَجْدَرُ اَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ .

404- Servet ve gınâda (zenginlikte) mâ-dününuza (kendinizden aşağıda olanlara) nazar ediniz (bakınız). Fevkinizde olan ağniyâya (sizden yukarda bulunan zenginlere) bakmayınız ki içinde bulunduğunuz nîmeti tasğîr etmeyesiniz (küçük görmeyesiniz); yâni bu yüzden dâreyn'de (dünyada ve âhirette) muazzeb olmayasınız (azâba uğramayasınız).[404]

٤٠٥ - تَعَرَّفْ اِلَى اللّٰهِ فِى الرَّخَاءِ يَعْرِفْكَ فِى الشِّدَّةِ .

405- Dünyanın geniş vakitlerinde; yâni sıhhat ve servet, âsâyiş ve emniyyet gibi esbâb-ı istirâhat mükemmel olduğu bir zamanda Cenâb-ı Hakk'a ibâdât ve tâat ile kendini takdim et ki, mudâyakalı (dar) bir zamanda seni lutf ile yâd buyursun.[405]

٤٠٦ - خَيْرُ جُلَسَائِكُمْ مَنْ ذَكَّرَكُمُ اللّٰهَ تَعَالَى رُؤْيَتُهُ وَزَادَ فِى عَمَلِكُمْ مَنْطِقُهُ وَذَكَّرَكُمُ الْآخِرَةَ عَمَلُهُ .

406- Rufeka ve cülesânızın (arkadaş ve yoldaşlarınızın) hayırlısı şol kimsedir ki rüyeti (görülmesi) Cenâb-ı Allah'ı size zikrettire (hatırlata). Sözleri amel ve ibâdetinizi tezyîd ede (artıra)! Fiili yevm-i ahireti (âhiret gününü) hatırınıza getire![406]

402- Suyûtî, el-Câmiu's-Sağîr, II, 3.
403- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, X, hadîs no: 28331.
404- Ebû Nuaym, Hilye, V, 60.
405- Ahmed b. Hanbel, I, 307.
406- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 24764, 24820.

٤٠٧ – رُبَّ عابِدٍ جاهِلٍ وَرُبَّ عالِمٍ فاجِرٍ فاحْذَرُوا الْجُهّالَ مِنَ الْعُبّادِ وَالْفُجّارَ مِنَ الْعُلَماءِ .

407- Nice âbid-i câhil (bilgisiz ibadet ehli kimseler) var ki, şeytana maskaradır. Ve nice âlim-i fâsık (günahkâr âlim) var ki ilmiyle muazzebdir (azaba uğrayacaktır). Bunlardan hazer ediniz.(407)

٤٠٨ – سافِرُوا تَصِحُّوا .

408- Sefer ediniz, sıhhatinizi mûcibdir.(408)

٤٠٩ – سافِرُوا مَعَ ذَوِى الْجُدُودِ وَالْمَيْسَرَةِ .

409- Ahlâk-ı hamîde (güzel ahlak) sâhibi olan ağniyâ-yı şâkirin (şükür ehli zenginler) ile sefer ediniz.(409)

Bundan maksad-ı Nebevî (Peygamberimiz'in kasdı) hâl-i seferde insân-ı kâmile lâzım olan bilcümle hâl ve harekâtı öğrenmek içindir.

٤١٠ – اَطِعْ رَبَّكَ تُسَمّى عاقِلاً وَلاتَعْصِهِ تُسَمّى جاهِلاً .

410- Cenâb-ı Allah'a mutî ol ki, âkıl (akıllı) denmeye şâyân (lâyık) olasın. Ve Cenâb-ı Allah'a mâsiyette (isyanda) bulunma ki câhil tesmiye olunmayasın (cahil adını almayasın)!(410)

٤١١ – كُنْ فِى الدُّنْيا كَاَنَّكَ غَرِيبٌ اَوْعابِرُ سَبِيلٍ وَعُدَّ نَفْسَكَ مِنْ اَهْلِ الْقُبُورِ .

411- Dünyada garîb, yahud bir yolcu gibi ol! Nefsini ehl-i kubûrdan (ölülerden) say!(411)

٤١٢ – مَنْ اَكْرَمَ فاسِقاً فَقَدْ اَعانَ عَلى هَدْمِ الْاِسْلامِ .

407- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 24847.
408- Ahmed b. Hanbel, II, 280.
409- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, VI, hadis no: 17472, 18471.
410- Ebû Nuaym, Hilye, VI, 345.
411- Tirmîzî, zühd 25; ibn Mâce, zühd 3; Ahmed b. Hanbel, II, 41, 343.

412- Fasık'a ikrâm eden kimse islâmiyyetin hedmine (yıkılmasına) muâvenet (yardım) etmiş olur.(412)

٤١٣ - كُلُّ اُمَّتِى يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ اِلاَّ مَنْ اَبَى .

413- Ümmetimin cümlesi cennete dâhil olur, ancak bana itaat etmeyenler; yâni onlar itaatsizlikleriyle mütenâsib (uygun) bir zaman için nâr-ı cahîm (cehennem ateşi) ile muazzeb olurlar.(413)

٤١٤ - مَنْ دَفَنَ ثَلاَثَةً مِنَ الْوَلَدِ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ النَّارَ .

414- Bir kimse, üç evlâd defnederse Cenab-ı Allah azâb-ı cahîmi (cehennem azâbını) ona haram eder.(414)

٤١٥ - مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِى الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِى الآخِرَةِ .

415- Sâfî ipekten mâmûl (yapılmış) libas giyenler âhirette onu giyemezler.(415)

٤١٦ - خَيْرُ الْمَجَالِسِ مَااسْتُقْبِلَ بِهِ الْقِبْلَةُ .

416- Oturulacak mahallerin (yerlerin) ahseni (en güzeli)şol bir mahaldir ki insanı kıbleye teveccüh etsin (yöneltsin).(416)

٤١٧ - كَفَى بِالشَّيْبِ وَاعِظاً .

417- Vaaz (öğüt) için ihtiyarlık kâfidir.(417)

٤١٨ - مَلْعُونٌ مَنْ لَعِبَ بِالشَّطْرَنْجِ .

418- Satranç oynayanlar, Allah'ın rahmetinden mahrumdur.(418)

٤١٩ - مَنْ لَعِبَ بِالنَّرْدِ فَقَدْ عَصَى اللّٰهَ وَرَسُولَهُ .

412- Münâvî, Künûzü'l-hakâık, s. 137.
413- Buhârî, el-i'tisam, 2.
414- Heysemî, Mecmâü'z-zevâid, III, 7.
415- Ahmed b. Hanbel, I, hadis no: 46.
416- Münâvî, künûzü'l-hakâık, s. 68.
417- Deylemî, Müsned, hadis no: 4869.
418- Deylemî, Müsned, hadis no: 6391.

419- Nerd (tavla) ile lâ'b eden (oyun oynayan) Cenâb-ı Allah ile Rasûlüne isyan etmiş olur.[419]

٤٢٠ – هَجْرُ الْمُسْلِمِ اَخَاهُ كَسَفْكِ دَمِهِ .

420- Bir müslimin bir müslim ile terk-i tekellümü (konuşmaması) kanını dökmek gibidir.[420]

٤٢١ – لاَيَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ .

421- Bir mümin için din kardeşiyle üç günden ziyâde terk-i tekellüm (konuşmamak) helâl olmaz.[421]

٤٢٢ – عَدْلُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً .

422- Bir saat icra-yı adalet (adaletle iş görmek) altmış senelik ibadetten hayırlıdır.[422]

٤٢٣ – يَدْخُلُ الْجَنَّةَ فُقَرَاءُ اُمَّتِى قَبْلَ اَغْنِيَائِهِمْ بِسَبْعِينَ عَاماً .

423- Ümmetimin fukarası, ağniyasından (zenginlerinden) yetmiş sene mukaddem (önce) dâhil-i cennet olur (cennete girer).[423]

٤٢٤ – حُمَّى لَيْلَةٍ كَفَّارَةُ سَنَةٍ .

424- Bir gecenin humması (ateşli hastalığı) bir senenin günah-ı sagirine (küçük günahına) keffarettir.[424]

419- Ebû Dâvud, edeb 56; ibn Mâce, edeb 43: Muvatta', rûya 6; Ahmed b. Hanbel, I, 394, 397, 400.
420- Deylemî, Müsned, hadis no: 7006 (farklı kelimeyle rivâyet edilmiştir).
421- Buhârî, edeb 57, 62, isti'zan 9; Müslim, birr 23, 25, 26; Ebû Dâvud, edeb 47; Tirmîzî, birr 21, 24; ibn Mâce, mukaddime, 7; Ahmed b. Hanbel, I, 176, 183, III, 110, 165, 199, 209 225, IV, 20, 327, 328.
422- Deylemî, Müsned, hadîs no: 4135 (farklı kelimeyle rivâyet edilmiştir).
423- bk. Ahmed b. Ḥanbel, III, 224
424- Münâvî, künûzü'l-hakâik, s. 64.

باب ماجاء فى اختلاف الامة واجتماعهم

Ümmetin ittifak ve ihtilâfı

٤٢٥ – اِخْتِلاَفُ اُمَّتِى رَحْمَةٌ .

425- Fukahâ (fakihler) ve müctehidîn-i izam (büyük islâm âlimleri)meyânındaki (arasındaki) ihtilâf, tevsî-i dâire-i şerîat'a (şeriat dairesini genişletmeye) ve teshîl-i muâmelât-ı ümmet'e (ümmetin dîni muâmelelerini kolaylaştırmaya) medâr (vesîle) olduğundan mahz-ı rahmettir (rahmetin ta kendisidir.)[425]

٤٢٦ – اِخْتِلاَفُ اَصْحَابِى رَحْمَةٌ .

426- Ashâbım beynindeki (arasındaki) ihtilâf, rahmettir.[426]

٤٢٧ – لاَتَجْتَمِعُ اُمَّتِى عَلَى الضَّلاَلَةِ .

427- Ulemâ-i ümmetim (ümmetimin âlimleri) hakk olmayanbir şeyde ittifak etmez.[427]

425- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, X, Hadis no: 28686.
426- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 7.
427- bk. İbn Mâce, fiten 8.

باب تعظيم الاكابر

Büyüklere saygı

٤٢٨ – اِذَا اَتَاكُمْ كَرِيمُ قَوْمٍ فَاَكْرِمُوهُ .

428- Size kavmin (toplumun) ehl-i salâh ve takvâsından (takva ve sâlih amel sâhiplerinden) bir zat geldikte ona ikram ediniz.(428)

٤٢٩ – قُومُوا اِلَى سَيِّدِكُمْ .

429- Büyüklerinize tâzîmen kıyam ediniz (saygı için ayağa kalkınız).(429)

٤٣٠ – مِنْ اِجْلاَلِ اللّٰهِ اِكْرَامُ ذِى الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ .

430- Sinni (yaşı) kemâle ermiş bir mümini ikrâm etmek, Cenâb-ı Hakk'ı tâzim etmektir.(430)

باب ماجاء فى بر الوالدين

Ana-babaya iyilik

٤٣١ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَزِيدُ فِى عُمْرِ الرَّجُلِ بِبِرِّهِ وَالِدَيْهِ .

431- Vâlideyn'e (ana-babaya) hizmet ve itaat ve ihsan sebebiyle Cenâb-ı Allah insanın ömrünü müzdâd buyurur (artırır). *Yâni vücûduna sıhhat, kalbine vüs'at (ferahlık) ihsân eder de enfâs-ı ma'dûdesini (sayılı nefeslerini) az bir zamanda ikmâl eylemez.*(431)

٤٣٢ – بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يُجْزِئُ عَنِ الْجِهَادِ .

428- Hâkim, Müstedrek, IV, 292.
429- İbn Hibban, Sahih, IX, 87.
430- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 133.
431- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45467.

432- Vâlideyn'e (ana-babaya) kavlen (sözlü) ve fiilen ihsân eylemek, fî-sebîlillah (Allah yolunda) cihadda bulunmak kadar faideyi mûcib olur (gerektirir).(432)

٤٣٣ – بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يَزِيدُ فِى الْعُمْرِ وَالْكِذْبُ يَنْقُصُ الرِّزْقَ وَالدُّعَاءُ
يَرُدُّ الْقَضَاءَ .

433- Vâlideyn'e (ana-babaya) ihsan ömrü tezyîd (artırır), kizb rızkı tenkıs (azaltır), duâ-i hayr, kazâları reddeder (savuşturur).(433)

٤٣٤ – ثَلاثَةٌ لاَيَنْفَعُ مَعَهُنَّ عَمَلٌ اَلشِّرْكُ بِاللّٰهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَالْفِرَارُ
مِنَ الزَّحْفِ .

434- Üç şey vardır ki onlarla amel ve ibâdet müfîd (faydalı) olamaz. Birincisi Cenâb-ı Allah'a şirk, ikincisi mümin olan ebeveyn'e (ana-babaya) isyan, üçüncüsü saff-ı harbden firardır (savaşta cepheden kaçmaktır).(434)

٤٣٥ – اَلْجَنَّةُ تَحْتَ اَقْدَامِ الْاُمَّهَاتِ .

435- Cennete dühûl (girmek), validelere (analara) tevâzu ve itaat ve istihsâl-i rızâları (hoşnudluklarını kazanmak) için hâk-i pâylerine (ayaklarına) kapanmakla olur.(435)

٤٣٦ – رِضَاءُ الرَّبِّ فِى رِضَاءِ الْوَالِدَيْنِ وَسَخَطُهُ فِى سَخَطِهِمَا .

436- Cenâb-ı Allah'ın rızâsı, ebeveynin rızâsında, gadabı da gadablarındadır.(436)

٤٣٧ – مَنْ اَحْزَنَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا .

437- Bir kimse vâlideyninin (ana-babasının) mahzûniyetini (üzülme-

---

432- Hâkim, Müstedrek, I, 188, 189.
433- bk. Hâkim, Müstedrek, I, 188, 189.
434- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 43824, 43937.
435- Deylemî, Müsned, hadis no: 2611.
436- bk. Ebû Nuaym, Hilye, VIII, 215; Hâkim, Müstedrek, IV, 152.

sini) mûcib (gerektirecek) harekette bulunursa günah-ı kebîre (büyük günah) sâhibi olur.[437]

٤٣٨ – اَلْعَبْدُ الْمُطيعُ لِوٰالِدَيْهِ وَلِرَبِّهِ فِى اَعْلاٰ عِلِّيِّينَ .

438- Ebeveynine (ana-babasına) ve hâlikına (yaratıcısına) mutî (itaatkâr) olan abd (kul), cennet-i âlâyı ıllîyyîndedir (cennetin en yüce makamlarındadır).[438]

٤٣٩ – نَظَرُ الرَّجُلِ اِلٰى وٰالِدَيْهِ حُباً لَهُمٰا عِبٰادَةٌ .

439- Ebeveynine (ana-babasına) muhabbetle nazar etmek (bakmak) evlâd için ibâdet makamındadır.[439]

باب ماجاء فى حق الاولاد

Evlâdın ana-baba üzerindeki hakkı

٤٤٠ – اِتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْدِلُوا فِى اَوْلاٰدِكُمْ .

440- Cenab-ı Hakk'tan korkunuz, in'âm ve ihsân husûsunda evlâdınız beyninde (arasında) adâlet ediniz.[440]

٤٤١ – اَدِّبُوا اَوْلاٰدَكُمْ عَلٰى ثَلاٰثِ خِصٰالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَحُبِّ اَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرٰائَةِ الْقُرْاٰنِ .

441- Evlâdlarınızı peygamberinize ve ehl-i beytine ve kirâat-i Kur'an'a mahabbet gibi üç hasletle terbiye ediniz.[441]

٤٤٢ – مَنْ وُلِدَ لَهُ ثَلاٰثَةُ اَوْلاٰدٍ فَلَمْ يُسَمِّ اَحَدَهُمْ مُحَمَّداً فَقَدْ جَهِلَ .

437- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45537, 45548.
438- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45480.
439- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 153.
440- Müslim, hîbe 13.
441- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45409.

442- Bir kimsenin üç mahdumu (oğlu) olur da birisini olsun ''Muhammed'' ism-i şerîfiyle tesmiye etmezse cehâlet etmiş olur.(442)

٤٤٣ – اَلْوَلَدُ مِنْ رَيْحَانِ الْجَنَّةِ .

443- Veledin (çocuğun) kokusu cennette bulunan ''reyhân'' kokusunu andırır, demektir.(443)

٤٤٤ – رَحِمَ اللّٰهُ وَالِداً اَعَانَ وَلَدَهُ عَلٰى بِرِّهِ .

444- Cenâb-ı Allah, şol pedere (o babaya) merhamet buyursun ki, evlâdına umûr-i hayriyye (hayırlı işler) için muâvenet eder (yardımcı olur).(444)

٤٤٥ – حَقُّ الْوَلَدِ عَلٰى الْوَالِدِ اَنْ يُحَسِّنَ اِسْمَهُ وَاَنْ يُحَسِّنَ اَدَبَهُ .

445- Evlâdın pederleri üzerindeki hakları, güzel bir isim ile tevsîm (isimlendirip) ve âdâb-ı islâmiyye ile kendilerini te'dîb ve ta'lîm etmektir (eğitmek ve yetiştirmektir).(445)

باب ماجاء فى نفقة الرجل على اهله

Çoluk çocuk nafakası

٤٤٦ – اِذَا اَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلٰى اَهْلِهِ نَفَقَةً وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً

446- Bir kimse tasadduk niyyet-i hayriyyesi (iyiniyeti) ile israf etmeksizin ehl u iyâline (çoluk çocuğuna)infak ederse (nafaka verirse) niyyeti nisbetinde me'cûr olur (sevab kazanır).(446)

٤٤٧ – اَوَّلُ مَايُوضَعُ فِى مِيزَانِ الْعَبْدِ نَفَقَتُهُ عَلٰى اَهْلِهِ .

442- bk. Hâkim, Müstedrek, IV, 336.
443- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 44422.
444- Deylemî, Müsned, hadis no: 3216.
445- Deylemî, Müsned, hadis no: 2670.
446- Buhârî, iman 41, nafakât 1; Müslim, zekat 49; Nesâî, zekat 60; Dârimî, istizan 35; Ahmed b. Hanbel, II, 2, 4, IV, 120, 122, V, 273.

447- Kulun mîzân-ı hasenatına (iyilik kefesine) en evvel vaz'olunan (konan) şey, ehl ü iyâline verdiği nafakadır.(447)

٤٤٨ - شَرُّ النَّاسِ الْمُضَيِّقُ عَلٰى اَهْلِهِ .

448- Nâs'ın fenâsı (insanların kötüsü) iktidarı olduğu halde ehl ü iyâlinin (çoluk çocuğunun) maîşetini tazyîk eden (dar tutan) kimsedir.(448)

٤٤٩ - لَيْسَ مِنَّا مَنْ وَسَّعَ اللّٰهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَتَرَ عَلٰى عِيَالِهِ .

449- Cenâb-ı Allah, vüs'at-i rızk (rızık bolluğu) ihsan ettikten sonra iyâlini tazyîk ile (sıkarak) iâşe eden (geçim sağlayan) kimse, ümmet-i kâmilemizden (seçkin ümmetimizden) değildir.(449)

٤٥٠ - نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلٰى اَهْلِهِ صَدَقَةٌ .

450- Bir insanın kendi ehlü iyâline (çoluk çocuğuna) verdiği nafakası sadaka makamındadır.(450)

باب ماجاء فى حق الاقارب

Akrabalık hakları

٤٥١ - اَلاَكْبَرُ مِنَ الْاِخْوَةِ بِمَنْزِلَةِ الْاَبِ .

451- Biraderlerin (erkek kardeşlerin) dînen ve ilmen büyük olanı peder makamındadır.(451)

٤٥٢ - خِدْمَتكِ زَوْجَكِ صَدَقَةٌ .

452- Zevcine(kocana) ettiğin hizmet sadakadır.(452)

447- Deylemî, Müsned, hadis no: 18.
448- Heysemî, Mecmâü'z-zevâid, VIII, 25.
449- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 44950.
450- Buhârî, iman 41, nafakât 1; Müslim, zekat 49; Nesâî, zekat 60; Dârimî, istizan 35; Ahmed b.Hanbel, II, 2, 4, IV, 120, 122, V, 273.
451- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45472.
452- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 45138.

Bu hadîs-i şerîf, fakr hâlinden dolayı sadaka veremediği için dil-hûn ve mahzun olan (içi kanağlayıp üzülen) bir hatuna hitâben îrâd buyurulmuştur.

٤٥٣ – اَلْخَالُ وَالِدُ مَنْ لاَوَالِدَ لَهُ .

453- Pederi olmayan bir çocuk için dayısı peder makamındadır.[453]

٤٥٤ – اَلْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْاُمِّ .

454- Hâle, yâni vâlidenin hemşiresi (ananın kızkardeşi olan teyze), insanın vâlidesi makamındadır.[454]

٤٥٥ – اَلْخَالَةُ وَالِدَةٌ وَالْعَمَّةُ وَالِدَةٌ .

455- Vâlidenin ve pederin hemşîreleri (teyze ve halalar) vâlide makamındadır.[455]

٤٥٦ – اَلْعَمُّ وَالِدٌ .

456- İnsanın amcası, pederi makamındadır.[456]

باب ماجاء فى حق الجيران

Komşuluk hakkı

٤٥٧ – لِلْجَارِ حَقٌّ .

457- Komşunun komşu üzerinde azîm (büyük) hakkı vardır.[457]

٤٥٨ – مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنْ اِلٰى جَارِهِ .

453- Deylemî, Müsned, hadis no: 3026.
454- Buhârî, sulh 6, megâzî 43; Ebû Dâvud, talâk 35; Tirmîzî, birr 6; Dârimî, ferâiz 38.
455- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XI, hadis no: 30380.
456- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1770; el-Müttekî, Kenzü'l-ummâl, XVI, hadis no: 45470.
457- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 34906.

458- Allah'a ve yevm-i kıyâmete îmanı olan kimse komşusuna ihsân etsin.[458]

٤٥٩ – حَدُّ الْجِوارِ اَرْبَعُونَ دٰاراً .

459- Komşuların haddi (sınırı) kırk hânedir. *Yâni bunun hâricine (dışına) komşu denilemez.*[459]

٤٦٠ – لَيْسَ الْمُؤْمِنُ اَلَّذِى يَشْبَعُ وَجٰارُهُ جٰائِعٌ .

460- Komşusu aç ve kendisi tok olan bir merhametsiz, mümin-i kâmil (gerçek mümin) olamaz.[460]

٤٦١ – مٰاآمَنَ مَنْ بٰاتَ جٰارُهُ جٰائِعاً .

461- Komşusunun yiyecek bulamayıp da aç olarak yattığını bildiği halde muâvenette (yardımda) bulunmayan bir ganî (zengin) kemâl-i îmân (gerçek iman) ile mevsûf (nitelenmiş) değildir, demektir.[461]

باب ماجاء فى من قضى حاجة اخيه المسلم وخدمه

Kardeşinin ihtiyâcını görmek

٤٦٢ مَنْ قَضٰى لِاَخِيهِ الْمُسْلِمِ حٰاجَةً كٰانَ لَهُ مِنَ الْاَجْرِكَمَنْ حَجَّ وَاعْتَمَرَ

462- Din kardeşinin dünyevî ve uhrevî bir müşkilini (sıkıntısını) halleden kimse için hacc ve umre gibi bir sevab yazılır.[462]

٤٦٣ – مَنْ يَكُنْ فِى حٰاجَةِ اَخِيهِ يَكُنِ اللّٰهُ فِى حٰاجَتِهِ .

458- Müslim, îman 74, 76, 77; ibn Mâce, edeb 4; Dârimî, et'ime 11; Ahmed b. Hanbel, II, 174, 267, 433, 463, IV, 31, VI, 384, 385.

459- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 24895.

460- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 24904.

461- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 24906; Heysemî, Mecmâüz-zevâid, VIII, 167. (değişik rivâyet)

462- el-Müttekî Kenzü'l-ummal, XV, hadis no: 43053.

463- Şol bir kimse ki din kardeşinin ihtiyacını def'eyler, Cenâb-ı Allah da o kimsenin hâcâtını (ihtiyaçlarını) revâ eder (giderir).[463]

٤٦٤ – اَللّٰهُ فِى عَوْنِ الْعَبْدِ مَادَامَ الْعَبْدُ فِى عَوْنِ اَخيهِ الْمُسْلِمِ .

464- Bir kul, din kardeşinin muâvenetinde (yardımında) bulundukça Cenâb-ı Allah da o kula muâvenet buyurur.[464]

٤٦٥ – خَادِمُ الْقَوْمِ اَعْظَمُهُمْ اَجْراً .

465- Kavmin hâdimi (hizmetkârı) sevâb almak için cümlesinin fevkındedir (üstündedir).[465]

٤٦٦ – مَنْ قَطَعَ رَجَاءَ مَنِ الْتَجَاَ اِلَيْهِ قَطَعَ اللّٰهُ رَجَائَهُ .

466- Kendisine iltica edenlerin (sığınanların) ricâsını kat'eyleyenin (yerine getirmeyenin) ricâsını Cenab-ı Allah tervîc eylemez (kabûl buyurmaz).[466]

باب ماجاء فى اطعام الطعام
Yemek yedirmek

٤٦٧ – مَنْ اَطْعَمَ مُسْلِماً جَائِعاً اَطْعَمَهُ اللّٰهُ ثِمَارَ الْجَنَّةِ .

467- Bir kimse aç bir mümini doyursa Cenâb-ı Allah da o kimseyi cennet meyveleriyle doyurur.[467]

٤٦٨ – اِنَّ مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ اِطْعَامُ الْمُسْلِمِ .

463- Buhârî, mezâlim 3, ikrah 7; Müslim, birr 58; Ebû Dâvud, edeb 38; Tirmîzî, hudut 3; Ahmed b. Hanbel, IV, 104.

464- Müslim, zikir 37, 38; Ebû Dâvud, edeb 60; Tirmîzî, hudut 3, kurân 10; ibn Mâce,mukaddime 17; Ahmed b. Hanbel, II, 202, 296, 500, 514.

465- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 69.

466- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 2573.

467- bk. Ebû Dâvud, zekat 41; Tirmizî, kıyame 18; Ahmed b. Hanbel, III, 14

468- Tahkîka (gerçekten) müslimi it'âm(Müslümana yemekyedirmek) mağfireti istilzâm eder (gerektirir).[468]

٤٦٩ - خِيَارُكُمْ مَنْ اَطْعَمَ الطَّعَامَ .

469- Sizin ber-güzîdeniz (hayırlınız) it'âm-ı taâm eden (yemek yediren) kimsedir .[469]

٤٧٠ - طَعَامُ السَّخِيِّ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّحِيحِ الْبَخِيلِ دَاءٌ .

470- Sahî'nin (cömerdin) taâmı devâ, bahîlin (cimrinin) ise dâ'dır (derddir).[470]

٤٧١ - مَاعَمَلٌ اَفْضَلَ مِنْ اِشْبَاعِ كَبِدٍ جَائِعَةٍ .

471- Aç bir karnı doyurmaktan efdal, bir amel ve ibâdet olamaz.[471]

٤٧٢ - مَنْ ذَبَحَ لِضَيْفٍ ذَبِيحَةً كَانَتْ فِدَاهُ مِنَ النَّارِ .

472- Misâfirine ikrâmen bir koyun zebheden (kesen) mümin için o koyun nârdan fidye-i necât (kurtuluş fidyesi) olur.[472]

٤٧٣ - لاَيُحَاسَبُ الْعَبْدُ عَلٰى مَاأَكَلَهُ مَعَ اِخْوَانِهِ .

473- İhvân ile ekl edilen (yenilen) taâm için yevm-i kıyâmette (kıyâmet gününde), insan ile hesap görülmez.

٤٧٤ - رُبَّ طَاعِمٍ شَاكِرٍ اَعْظَمُ اَجْرًا مِنْ صَائِمٍ قَائِمٍ .

474- Ramazan-ı şerîf müstesnâ olmak üzere, nice oruç olmayan kimse vardır ki, fukarâyı it'âm (yedirmek) ve zuafâ'yı infak (zayıflara ikramda

468- bk. Müslim, îman 151; Ahmed b. Hanbel, III, 391; Tirmîzî, deavât 97, vitr 17; ibn Mâce, ikâme 189.

469- Buhârî, vekâlet 5, 6, istikrâz 4, 6, 7, menâkıb 68, edeb 38, 39; Müslim; müsâkât 118, 123, fedâil 68; Ebû Dâvud, nikah 46, buyu' 11; Tirmîzî, buyu 73, rıdâ 11, birr 47; Nesâî, buyu' 64, 103; ibn Mâce, mukaddime 16, ezan 5, nikah 50, fiten 64, zühd 4; Dârimî, nikah 34, buyu' 89; Ahmed b. Hanbel, II, 161, 472, VI, 459.

470- Deylemî, Müsned, hadis no: 3954 (kelime ferkıyla rivâyet edilmiştir).

471- Deylemî, Müsned, hadis no: 6347 (kelime farkıyla rivâyet edilmiştir).

472- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, VI, hadis no: 25853.

bulunmak) sebebiyle gündüz sâim (oruç tutan) ve gece kaim olan (namaz kılan) âbidlerden ziyâde me'cûr olur (sevab kazanır).[474]

باب ماجاء فى بعض الآداب

Bir takım âdâb

٤٧٥ – اَنْزِلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ .

475- Nâs'a (insanlara) hâl ve şanlarıyla mütenâsib (uygun) mahaller gösteriniz; *yâni mecâlis ve mahâfilde (toplantılarda) olsun, meşy u harekette (yol yürürken) bulunsun Efâdilin (fazîletli insanların) haklarını kaybetmeyiniz; herkese lâyık olan muâmeleyi icrâ ediniz.*[475]

٤٧٦ – تَصَافَحُوا يُذْهِبِ الْغِلَّ عَنْ قُلُوبِكُمْ .

476- Musafaha ediniz, kalplerinizdeki buğz ve adâveti (düşmanlığı) giderir.[476]

Musafaha, hîn-i mülâkatta (buluşma ve kavuşma ânında) yek-diğerinin (birbirinin) elini tutup öpmek veyahud hafifçe sıkmak demektir.

٤٧٧ – رَأْسُ الْعَقْلِ الْمُدَارَاةُ

477- Aklın başı nâs ile (insanlarla) mülâyemet (yumuşak muâmele) ve hüsn-i muâşerettir (iyi geçinmedir).[477]

٤٧٨ – اَلسِّرُّ اَفْضَلُ مِنَ الْعَلاَنِيَةِ وَالْعَلاَنِيَةُ اَفْضَلُ لِمَنْ اَرَادَ الْاِقْتِدَاءَ بِهِ .

478- Hafî (gizli) olan amel ve ibâdet, celî (açık) olandan efdaldir. Lâkin nâs (insanlar), onu görüp iktidâ etsinler (uysunlar) fikriyle alenen yapılan ibadet daha efdaldir.[478]

474- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 620 (farklı bir kelimeyle...)
475- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 229.
476- Muvatta, hüsnü'l-hulk 16.
477- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7170.
478- Deylemî, Müsned, hadis no: 3572.

479- Vaad, borç gibidir.[479] ٤٧٩ – اَلْعِدَةُ دَيْنٌ .

٤٨٠ – مَاحَاكَ فِى صَدْرِكَ فَدَعْهُ .

480- Niyyet eylediğin bir iş için kalbinde havf (korku) ve tereddüd olursa o işi yapmamalı.[480]

٤٨١ – مُدَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ .

481- Kavlen ve fiilen nâs (insanlar) ile hoş geçinmek ve mülâtafe eylemek (şakalaşmak) sadakadır.[481]

٤٨٢ – مِنَ الْبِرِّ اَنْ تَصِلَ صَدِيقَ اَبِيكَ .

482- Pederinin ahbabını ziyâret hasenâttandır (sevaplı işlerdendir).[482]

٤٨٣ – اَلْمَجَالِسُ بِالْاَمَانَةِ .

483- Mecâliste (toplantılarda) cereyân eden sözler mektûm (gizli) tutulmalıdır.[483]

٤٨٤ – تَبَسُّمُكَ فِى وَجْهِ اَخِيكَ صَدَقَةٌ .

484- İhvân-ı dîn'e (dîn kardeşlerine) karşı tebessüm ve izhâr-ı ferah eylemek (sevgi ve sevinçle muâmele etmek) sadakadır.[484]

٤٨٥ – تَعَلَّمُوا الشِّعْرَ فَاِنَّهُ يُعْرِبُ اَلْسِنَتَكُمْ .

485- Eş'âr-ı arabiyyeyi (arap şiirlerini) ve belki şiir için lâzım olan şeyleri taallüm ediniz (öğreniniz). Zira inşâd-ı şiir (şiir söylemek için) istihsâli lâzım gelen (elde edilmesi gereken) mukaddimâtın (ön hazırlıkların) tahsîli lisânınızı fasîh eyler, demektir.[485]

479- Deylemî, Müsned, hadis no: 4228.
480- Ahmed b. Hanbel, V, 252, 256.
481- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 2272.
482- Heysemî, Mecmâü'z-zevâid, VII, 147.
483- Ebû Dâvud, edeb 32; Tirmîzî, birr 39.
484- Tirmîzî, birr 36.
485- Deylemî, Müsned, hadis no: 2239.

٤٨٦ – جَزَاءُ الْغَنِيِّ مِنَ الْفَقِيرِ اَلنَّصِيحَةُ وَالدُّعَاءُ .

486- İhsan sâhibi olan ağniyânın (zenginlerin) fukarâ tarafından mükâfatı nush ve pend (nasîhat ve öğüt) ile duâ-yı hayr eylemektir (hayır duâ etmektir).(486)

٤٨٧ – اَلشُّرْبُ مِنْ فَضْلِ الْمُؤْمِنِ شِفَاءٌ .

487- Müminin me'kûlat ve meşrûbâtından (yiyip içtiği şeylerden) fazla kalanını yemek ve içmek şifâdır.(487)

٤٨٨ – اَلْعِدَةُ دَيْنٌ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ اَخْلَفَ .

488- Vaad borçtur. Veyl (yazık) şol kimseye ki vaad eyler de sonra bir mâni-i şer'î (meşrû bir engel) bulunmaksızın îfâ etmez (vaadini yerine getirmez).(488)

٤٨٩ – كَلِّمُوا النَّاسَ بِمَا يَعْرِفُونَ وَدَعُوا مَايُنْكِرُونَ .

489- Nâs'a (insanlara) anlayabilecekleri mertebede söz söyleyiniz. İnkârlarını mûcib olacak (anlayamıyacakları) sözlerden sarf-ı nazar ediniz (sakınınız).(489)

٤٩٠ – مَنْ صَنَعَ اِلَيْكُمْ مَعْرُوفاً فَكَافِئُوهُ .

490- Size iyilik edenlere mükâfât ediniz (mukabil iyilikte bulununuz).(490)

٤٩١ – لاَيُلاَمُ الرَّجُلُ عَلَى حُبِّ قَوْمِهِ .

491- Bir kimse kavim ve kabilesine muhabbet etmekle (sevgi beslemekle) levm olunmaz (kınanmaz).(491)

486- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, VI, hadis no: 16827.
487- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IX, hadis no: 26143. (farklı bir şekilde rivâyet edilmiştir)
488- Deylemî, Müsned, hadis no: 4228.
489- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 109.
490- Nesâî, zekat 72; Ebû Dâvud, zekat 38, edeb 108; Ahmed b. Hanbel, II, 68, 99, 127.
491- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 183.

باب ماجاء فى صفات المؤمنين

Müminlerin özellikleri

٤٩٢ – اَلْمُؤْمِنُ يَأْلِفُ وَلاَخَيْرَ فِيمَنْ لاَيَأْلِفُ وَلاَيُؤْلَفُ .

492- Mümin olanlar, ehl-i îman ile ülfet ederler. Müminler ile râbıta-i ülfetten (dostluk bağından) munkati olanlarda (kopmuş bulunanlarda) hayır yoktur.(492)

٤٩٣ – اَلْمُؤْمِنُ يَسِيرُ الْمُؤْنَةِ .

493- Müminin nâs (insanlar) üzerinde külfet ve meşakkati (yük ve ağırlığı) az olur.(493)

٤٩٤ – اَلْمُؤْمِنُ الَّذِى يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلٰى اَذَاهُمْ اَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِى لاَيُخَالِطُ النَّاسَ وَلاَيَصْبِرُ عَلٰى اَذَاهُمْ .

494- Vaaz ve nasîhat için nâs (insanlar) ile ihtilat edip (onların arasına karışıp) ezâ ve cefalarına sabır ve tahammül eden âlim ve âbid ihtiyâr-

---

492- Ahmed b. Hanbel, II, 400, V, 335.
493- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 2691; Deylemî, Müsned, hadis no: 6555.

ı inzivâ hasebiyle (yalnızlığı seçerek) kimseye faydası dokunmayan sulehâdan (sâlihlerden) efdaldir.(494)

٤٩٥ - اَلْمُؤْمِنُ اَكْرَمُ عَلٰى اللّٰهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلاَئِكَةِ .

495- Mümin-i kâmil olanlar indallah (Allah katında)bâzı melaîkeden efdaldir.(495)

٤٩٦ - اَلْمُؤْمِنُ هَيِّنٌ لَيِّنٌ .

496- Mümin-i kâmil vakur (vakarlı) ve umûru (işleri) sehl ve kolay olur.(496)

٤٩٧ - لاَيُؤْمِنُ اَحَدُكُمْ حَتّٰى يُحِبَّ لِاَخِيهِ مَايُحِبُّ لِنَفْسِهِ .

497- Bir kimse kendi nefsi için arzu ettiği ecir ve mesûbât (sevâbı) din kardeşi için dahî arzû etmedikçe mümin-i kâmil (olgun müslüman) olamaz.(497)

٤٩٨ - اَلْمُؤْمِنُ حُلْوٌ يُحِبُّ الْحَلاَوَةَ .

498- Mümin, iman sebebiyle tatlıdır. Binâenaleyh tatlıya meyyaldir (tatlıyı sever).(498)

٤٩٩ - اَلْمُؤْمِنُ لَيِّنٌ تَخَالُهُ مِنَ اللِّينِ اَحْمَقَ .

499- Müminin mülâyemeti (yumuşaklığı) o kadar ziyâde olur ki kendisini görünce ''ahmak'' zannedersin.(499)

٥٠٠ - مَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِى فَلَيْسَ مِنِّى .

494- İbn Mâce, fiten 23; Tirmîzî, kıyâmet 55; Ahmed b. Hanbel, II, 43, V, 365.
495- ibn Mâce, fiten 6.
496- Deylemî, Müsned, hadis no: 6541.
497- Müslim, iman 71, 76; Buhârî, iman 7; Muvatta', kıyâme 59; Nesâî, imân 19, 33, ibn Mâce, mukaddime 9; Dârimî, rikak 29; Ahmed b. Hanbel, III, 176, 177, 206, 207, 251, 272, 225, 278, 289, IV, 233, 236.
498- Deylemî, Müsned, hadis no: 6551.
499- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 2674.

500- Sünnet-i seniyyeme tebeiyyet etmeyen (uymayan) benden değildir.[500]

٥٠١ – مِنْ حُسْنِ اِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَالَا يَعْنِيهِ .

501- Lûzumsuz kavil (söz) ve fiili terkeylemek insanın hüsn-i islâmiyyetine (müslümanlığının güzelliğine) delîldir.[501]

باب ماجاء فى الشكر

Şükür

٥٠٢ – اَلْاِيمَانُ نِصْفَانِ فَنِصْفٌ فِى الصَّبْرِ وَنِصْفٌ فِى الشُّكْرِ .

502- Îmân-ı kâmil iki nısftır (yarımdır). Bunların birisi irtikâb-ı menâhî'den (yasakların işlenmesinden) imtinâ (sakınmak, sabır) ve diğeri imtisal-i evâmir (emirlere uymak) ve itâat-i ilâhîden ibâret olan şükürdedir.[502]

٥٠٣ – اَشْكَرُكُمْ لِلّٰهِ اَشْكَرُكُمْ لِلنَّاسِ

503- Cenâb-ı Allah'a ziyâde şükreden kimseniz, iyilik gördüğü zata ziyâde şükredendir.[503]

٥٠٤ – اَلتَّحَدُّثُ بِالنِّعْمَةِ شُكْرٌ .

504- Cenâb-ı Hakk'ın in'âm ve ihsânını ikrar (dile getirmek) şükürdür.[504]

500- Buhârî, nikah 1; Müslim, nikah 5; Nesâî, nikah 4; Dârimî, nikah 3; Ahmed b. Hanbel, II, 158, III, 241, 259, 285, V, 409.

501- Buhârî, iman 31; Nesâî, iman 10; Tirmîzî, zühd 11; ibn Mâce,fiten 12; Muvatta, hüsnü'l-hulk 3, Ahmed b. Hanbel, I, 201.

502- Deylemî, Müsned, hadis no: 378.

503- Deylemî, Müsned, hadis no: 1455 (değişik lafızla rivâyet edilmiştir).

504- Ahmed b. Hanbel, VI, 278, 375.

باب ماجاء فى القناعة والتوكل والرضاء
Kanâat, tevekkül ve rıza

٥٠٥ – اَلْقَنَاعَةُ مَالٌ لاَيَنْفَدُ .

505- Cenâb-ı Hakk'ın verdiğine kanaat, tükenmez bir maldır.(505)

٥٠٦ – لَوْ اَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ عَلٰى اللّٰهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا تُرْزَقُ الطَّيْرُ .

506- Cenâb-ı Allah'a hakkıyla tevekkül etseniz kuşları merzûk ettiği (rızıklandırdığı) gibi sizi de merzûk eder.(506)

٥٠٧ – مَنْ رَضِىَ مِنَ اللّٰهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِىَ اللّٰهُ مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ .

507- Bir kimse Cenâb-ı Hakk'ın ihsan buyurduğu az bir rızka râzı olursa Cenab-ı Hakk da o kimseden az bir amel ve ibâdetle razı olur.(507)

٥٠٨ – مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَكُونَ اَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلٰى اللّٰهِ .

508- Herkesten kavî olmasını arzu eden kimse Cenâb-ı Hakk'a tevekkül etsin.(508)

٥٠٩ – خَيْرُ الْمُؤْمِنِينَ اَلْقَانِعُ وَشَرُّهُمْ الطَّامِعُ .

509- Müminlerin sâlihi kani' ve kötüsü tâmi' (tama'kâr) olandır.(509)

٥١٠ – عِزُّ الْمُؤْمِنِ اِسْتِغْنَاؤُهُ عَنِ النَّاسِ .

510- Müminin izzet ve rif'ati (şeref ve yüceliği) nâs'dan istiğnâsıdır (halka karşı müstağni davranmasıdır).(510)

505- Deylemî, Müsned, hadis no: 4699.
506- Tirmîzî, zühd 33; Ahmed b. Hanbel, I, 30, 52, ibn Mâce, zühd 14.
507- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 2487.
508- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5686.
509- Deylemî, Müsned, hadis no: 2885.
510- Ebû Nuaym, Hilye, VIII, 338.

٥١١ – اَلْغِنَاءُ الْيَأْسُ مَافِى اَيْدِى النَّاسِ .

511- Gınâ-yı hakiki (gerçek zenginlik) nâs'ın (halkın) malından kat'-ı tama etmektir (halkın malına tama etmemektir).(511)

٥١٢ – اَلْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لاَيَفْنَى .

512- Kanaat, tükenmez bir hazînedir.(512)

٥١٣ – مَنْ رَضِىَ بِقِسْمَةِ اللّٰهِ اِسْتَغْنَى .

513- Cenâb-ı Hakk'ın taksîmine râzı olan kimse gınâ-yı kalbe (gönül zenginliğine) mâlik olur.(513)

٥١٤ – مَنْ قَنَعَ بِمَارُزِقَ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

514- Cenâb-ı Hakk'ın verdiği rızka kanaat eden mümin cennete dâhil olur (girer).(514)

٥١٥ – قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ

515- Deveni bağla, Cenâb-ı Hakk'a da mütevekkil ol, *yâni emvâli (malı) muhâfaza tevekküle halel vermez.*(515)

باب ماجاء فى فضل الرفق والمرحمة
Şefkat ve merhametin fazîleti

٥١٦ – اِرْحَمُوا مَنْ فِى الْاَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِى السَّمَاءِ .

516- Yeryüzünde bulunan fukarâ ve zuafâya (düşkünlere) merhamet ediniz ki, gökte olan melâike-i kiram da size merhamet edip hakkınızda duâ-i hayr etsinler, demektir.(516)

511- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6121.
512- Deylemî, Müsned, hadis no: 4699.
513- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, 141.
514- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 17241.
515- bk. Tirmîzî, kıyâme 60.
516- Tirmîzî, birr 16.

٥١٧ - اَلرِّفْقُ رَأْسُ الْحِكْمَةِ .

517- Rıfk ve şefkat; yâni nâs (halk) ile mülâyemet ve lütuf ve merhamet eylemek akıl ve hikmetin başıdır.(517)

٥١٨ - اَحَبُّ بُيُوتِكُمْ اِلَى اللّٰهِ بَيْتٌ فيهِ يَتيمٌ مُكْرَمٌ .

518- Cenâb-ı Allah'ın ziyâde sevdiği hâne şol bir hânedir ki, onun içinde ihsan ve i'zâz ile bir yetim beslenilir; yâni bir yetimi hânesine alıp da ikram ve i'zâz ile büyütüp besleyenleri Cenâb-ı Hakk ziyâde sever.(518)

٥١٩ - سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ .

519- Kavmin (toplumun) muhterem ve mükerremi (saygı-değer olanı) Cenâb-ı Allah'ın rızası için kavmine hizmet eden kimsedir.(519)

٥٢٠ - لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغيرَنَا وَلَمْ يُوَقِّرْ كَبيرَنَا .

520- Küçüğümüze merhamet, büyüğümüze hürmet ve itaat etmeyenler ümmet-i kâmilemizden (seçkin ümmetimizden) değildir.(520)

٥٢١ - مَنْ اُذِلَّ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلٰى اَنْ يَنْصُرَهُ اَذَلَّهُ اللّٰهُ عَلٰى رُؤُسِ الْاَشْهَادِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

521- Bir mümine yapılan zillet ve hakareti görüp de men'ine muktedir iken (engel olmaya gücü yettiği hâlde) muâvenette (yardımda) bulunmayanları Cenâb-ı Hakk, mahşerde zelîl eder, demektir.(521)

٥٢٢ - مَنْ اَرَادَ اَنْ تُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَاَنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيُفَرِّجْ عَنْ مُعْسِرٍ .

522- Her kim ki duâlarının kabûlünü ve gumûm ve hümûmunun (gam

517- Deylemî, Müsned, hadis no: 3298.
518- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5930.
519- Deylemî, Müsned, hadis no: 3473.
520- Tirmîzî, birr 15; Ahmed b. Hanbel, I, 257, II, 207.
521- Ahmed b. Hanbel, VI, 256.

ve sıkıntısının) def' ve ref'ini murâd ederse sıkıntıda bulunanların imdadına yetişsin.[522]

٥٢٣ – مَنْ لاَيَرْحَمْ لاَيُرْحَمْ .

523- Merhamet etmeyenlere merhamet olunmaz; yâni nâs'a (halka) rahm ve şefkat etmeyen kimseye Cenâb-ı Hakk merhamet etmez.[523]

٥٢٤ – لاَتُنْزَعُ الرَّحْمَةُ اِلاَّ مِنْ شَقِيٍّ .

524- Bir kalbden merhamet eksik olmaz. Meğer ki o kalbin sâhibi şakî olsun (şakavet sıfatı sâhibidir).[524]

٥٢٥ – اَلرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمٰنُ .

525- Fukarâ ve zuafâya (düşkünlere) merhamet edenlere Cenâb-ı Hakk, merhamet eder.[525]

٥٢٦ – اَلرِّفْقُ يُمْنٌ وَالْخَرْقُ شُؤْمٌ .

526- Rıfk (şefkat) insan için müteyemmen (uğurlu) ve mes'ûd olduğu gibi aksi olan huşûnet (sertlik) dahî mûcib-i şeâmetidir (uğursuzluk sebebidir).[526]

٥٢٧ – مَنْ سَتَرَ عَوْرَةَ اَخِيهِ سَتَرَ اللّٰهُ عَوْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

527- İksâ-yı libas ile (elbise giydirerek) din karındaşının avretini setreden (örten) kimsenin avretini yevm-i kıyâmette Cenâb-ı Allah setr buyurur (örter).[527]

٥٢٨ – مَنْ لَمْ يَرْحَمِ النَّاسَ لَمْ يَرْحَمْهُ اللّٰهُ .

522- Ahmed b. Hanbel, VI, 23.
523- Buhârî, edeb 18, 27; Müslim, fedâil 65; Ebû Dâvud, edeb 145; Tirmîzî, birr 12, Ahmed b. Hanbel, II, 228, 241, 269, 514.
524- Ebû Dâvud, edeb 58; Tirmîzî, birr 16; Ahmed b. Hanbel, II, 301, 442, 461, 539.
525- Ebû Dâvud, edeb 58; Tirmîzî, birr 16.
526- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5447, 5448.
527- bk. Buhârî, mezâlim 3; Müslim, birr 58, 72, zikr 38; Ebû Dâvud, edeb, 38, 60; Tirmîzî, hudut 3, birr 19, Kurân 10; ibn Mâce, mukaddime 17, hudut 5, Ahmed b. Hanbel, III, 91, 252, 296, 389, 404, 500, 514, 522, IV, 62, 45. 104. V. 375.

528- Nâs'a (halka) merhamet etmeyenlere Cenâb-ı Hakk merhamet buyurmaz.(528)

٥٢٩ – وَالَّذى نَفْسِى بِيَدِهِ لاَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ اِلاَّ رَحِيمٌ .

529- Cenâb-ı Allah'a kasem ederim ki, kimse bilâ-azâb (azâb görmeden) cennete giremez, illâ ki rahîm (merhamet sâhibi) olsun.(529)

٥٣٠ – كُنْ لِلاَرْمَلَةِ كَالزَّوْجِ الصَّالِحِ .

530- Dul ve bî-kes (kimsesiz) kadınlara muâvenette zevc-i sâlih (iyi bir eş) gibi olunuz.

٥٣١ – كُنْ لِلْيَتِيمِ كَالاَبِ الرَّحِيمِ .

531- Yetimlere gayet rahîm ve şefîk (merhametli ve şefkatli) olan peder gibi olunuz, demektir.(531)

باب الحلم

Yumuşakbaşlılık

٥٣٢ – اَلْحَلِيمُ سَيِّدٌ فِى الدُّنْيَا وَسَيِّدٌ فِى الآخِرَةِ .

532- Halim (yumuşakbaşlı) olanlar dünyada ve âhirette büyük ve muhteremdirler.(532)

٥٣٣ – كَادَ الْحَلِيمُ اَنْ يَكُونَ نَبِياًّ .

533- Yâni hilim (yumuşakbaşlılık) nübüvvete karib bir fazîlettir (peygamberliğe yakın bir özelliktir).(533)

528- bk. Buhârî, tevhid 2; Müslim, fedâil 66; Tirmîzî, birr 16, zühd 48; Ahmed b. Hanbel, IV, 358, 360, 361, 365, 366.

529- Deylemî, Müsned, hadis no: 7067.

531- Heysemî, Mecmâû'z-zevâid VIII, 163.

532- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XIII, hadis no: 581.

533- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5813, XVI, Hadis no: 44123.

باب ماجاء فى الحياء

Hayâ

٥٣٤ – اُوصيكَ اَنْ تَسْتَحْيَى مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى كَمَاتَسْتَحْيِى مِنَ الرَّجُلِ الصَّالِحِ مِنْ قَوْمِكَ .

534- Kavim ve kabilendeki bir racül-i sâlihten (sâlih bir zattan) hayâ ettiğin gibi her hâline vâkıf olan Cenâb-ı Hakk'tan da hayâ ile hafî ve celî (gizli ve âşikâr) bir günâ fenâlığa tecâsür etmemek (cesâret etmemek) için sana vasiyyet eylerim.(534)

٥٣٥ – اَلْحَيَاءُ وَالْاِيمَانُ مَقْرُونَانِ لَايَفْتَرِقَانِ اِلاَّ جَمِيعاً .

535- Hayâ ile îman-ı kâmil mütelâzimdir; yek-diğerinden ayrılmaz; yani biri gidince öteki de kalmaz.(535)

٥٣٦ – مَنْ لَايَسْتَحْيِى مِنَ النَّاسِ لَايَسْتَحْيِى مِنَ اللّٰهِ .

536- Nas'dan (halktan) hayâ etmeyen Cenâb-ı Allah'dan da hayâ etmez.(536)

٥٣٧ – اَلْحَيَاءُ مِنَ الْاِيمَانِ .

537- Hayâ îmandandır.(537)

٥٣٨ – رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْاِيمَانِ بِاللّٰهِ الْحَيَاءُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ .

538- Aklın başı ba'de'l-îman (îmandan sonra) hayâ ile hüsn-i hulktur (güzel huydur).(538)

534- Deylemî, Müsned, hadis no: 1749.
535- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5759.
536- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5777.
537- Buhârî, îman, 16, 3, edeb 77; Müslim, iman 57, 59; Ebû Dâvud, sünne 14; Tirmizî, birr 56, 80, iman 7; Nesâî, iman 16, 27; ibn Mâce, mukaddime 9, zühd 17; Muvatta, hüsnü'l-hulk 10; Ahmed b. Hanbel, II, 56, 147, 292, 414, 442, 501.
538- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, X, 109 (farklı lafızla rivâyet edilmiştir). Deylemî, Müsned, hadis no: 2257.

٥٣٩ - قِلَّةُ الْحَيَاءِ كُفْرٌ .

539- Hayâ ve hicâbın azlığı alâim-i küfürdendir (küfür alâmetlerindendir).(539)

باب فى السكينة والوقار

Sekînet ve vakar

٥٤٠ - تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَتَعَلَّمُوا السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعَلَّمُونَ مِنْهُ فَإِنَّ الْعِلْمَ لَا يُنَالُ إِلَّا بِالتَّوَاضُعِ .

540- Ulûm-i şer'iyye'yi (dînî ilimleri) ve ona lâzım olan vakarı tahsîl ediniz ve ilmi ahzettiğiniz (aldığınız) zâta tevâzuda bulununuz. Çünkü tevazu olmadıkça ilme vusûl olamaz (ulaşılamaz).(540)

٥٤١ - سُرْعَةُ الْمَشْيِ تُذْهِبُ بَهَاءَ الْمُؤْمِنِ .

541- Serî yürümek, insanın vakarını izâle eder (yok eder).(541)

٥٤٢ - يَاأَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ .

542- Ey insanlar, vakar ve haysiyetinizi muhâfaza ediniz.(542)

539- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5790.
540- Deylemî, Müsned, hadis no: 2238.
541- Deylemî, Müsned, hadis no: 3508.
542- Buhârî, hacc 94, iman 42, ezan 21; Müslim, hacc 267; Ebû Dâvud, menâsik 63; Tirmîzî, hacc 54; Nesâî, menâsik 203, 204, 215, 219; Dârimî, salât 59, menâsik 59; Ahmed b. Hanbel, I, 21, 244, 269, 277, VI, 201, 202, 207, 379.

باب فضل الصبر وذم العجلة

Sabrın fazîleti, acelenin kötülüğü

٥٤٣ – اِنْتِظَارُ الْفَرَجِ بِالصَّبْرِ عِبَادَةٌ .

543- Mesâib (musîbet) zamanında sabr ile inâyet-i Bârî'ye intizar (Cenâb-ı Hakk'ın yardımını beklemek) ibadettir.[543]

٥٤٤ – اَلْاَنَاةُ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ .

544- Umûrda teennî (işlerde acele etmeden ağır davranmak) Cenâb-ı Hakk'tan ve acele ise şeytanın ilkaâtındandır (onun telkîniyle olur).[544]

٥٤٥ – اَلتُّؤَدَةُ فِى كُلِّ شَيْءٍ خَيْرٌ اِلاَّ فِى عَمَلِ الْاٰخِرَةِ .

545- Teennî(ağır ve tedbirli hareket) her şeyde güzeldir,yalnız âhirete müteallık amel ve ibâdette mûstahsen olan (güzel olan) isti'câldir (acele davranmaktır).[545]

543- bk. Tirmîzî, deavât 110.
544- Tirmîzî, birr 66.
545- Hâkim, Müstedrek, I, 64.

٥٤٦ – مَنْ اِسْتَعْجَلَ اَخْطَأَ .

546- Umûr-ı hayriyye (hayırlı işler) müstesnâ olduğu halde her işte acele eden hata eder.[546]

٥٤٧ – اِنَّ اللّٰهَ يُنْزِلُ الصَّبْرَ عَلٰى قَدَرِ الْبَلَاءِ .

547- Tahkika (gerçekten) Cenâb-ı Allah, sabrı belâ ve musîbet nisbetinde ihsân eder.[547]

٥٤٨ – اِنَ الصَّبْرَ الْجَمِيلَ الَّذِى لَاشَكْوٰى فِيهِ .

548- Tahkîka (gerçekten) sabr-ı cemîl (sabrın güzel olanı) şol bir kimsenin sabrıdır ki hâlinden kimseye şikâyet etmez.[548]

٥٤٩ – اَلصَّبْرُ عَلٰى الْبَلَاءِ عِبَادَةٌ .

549- Belâ ve musîbet üzerine sabır ve tahammül edip Cenâb-ı Hakk'ın nehy buyurduğu (yasakladığı) kavil ve fiili irtikâb etmemek (işlememek) ibâdettir.[549]

٥٥٠ – اَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَالزُّهْدُ غِنَاالْاَبَدِ .

550- Sabır ve tahammül, ferah ve sürûrun (sevincin) anahtarı olduğu gibi, zühd ve kanâat dahî gınâ-yı ebedîdir (dâimî zenginliktir).[550]

٥٥١ – اَلصَّبْرُ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ .

551- Sabır, cennet hazînelerinden bir hazînedir.[551]

546- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7667.
547- Münâvî, Künûz'ül-hakâik, s. 33.
548- Münâvî, Künûz'ül-hakâik, s. 34.
549- ibn Mâce, fiten 23.
550- Deylemî, Müsned, hadis no: 3844.
551- Deylemî, Müsned, hadis no: 1589.

باب ماجاء فى التدبر والاستشارة والاستخارة

Tedbir, istişâre ve istihâre

٥٥٢ – اذا اردت ان تفعل امراً فتدبّر عاقبته فان كان خيراً فامضه وان كان شراً فانته .

552- Bir işe başlamak istediğin zaman, âkıbetini tefekkür edip hayır ve sevâbı câlib ise (gerektiriyorsa) devam, şerr ve ikabı (kötülük ve cezâyı) mûcib ise ictinâb etmeli (sakınmalı).(552)

٥٥٣ – ماخاب من استخار ولاندم من استشار ولاعال من اقتصد .

553- Umurunda (işlerinde) istihâre edenler hâib (zarara uğramadıkları) ve istişâre eyleyenler nâdim (pişman) olmadıkları gibi, idâre-i maîşetlerinde (yaşantılarında) isrâf etmeyip itidâli iltizâm edenler (orta-yolu tutanlar) de fakr u zarûrete düşmediler.(553)

٥٥٤ – المستشار مؤتمن فاذا استشير فليشر بما هو صانع لنفسه .

554- İstişâre olunan zat, mü'temendir (kendisine güvenilen kişidir). İstişâre olundukta (kendine birşey danışıldığında) kendi nefsi için arzu ettiği hayırları kendisiyle istişâre edenlere de söylemeli, demektir.(554)

٥٥٥ – المستشار مؤتمن .

555- İstişâre olunacak (görüşüne baş vurulacak) zât, emniyyet-i kâmile ile mevsuf olmalıdır (kendisine tam bir güven duyulmalıdır), demektir.(555)

٥٥٦ – مارآه المسلمون حسنا فهو عند الله حسن .

552- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, I, 19.
553- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, VII, hadis no: 21532.
554- Ebû Dâvud, edeb 114; Tirmîzî, edeb 57, zühd 39; ibn Mâce, edeb 37; Dârimî, siyer 13; Ahmed b. Hanbel, V, 274.
555- Ebû Dâvud, edeb 114; Tirmîzî, edeb 57, zühd 39; ibn Mâce, edeb 37; Dârimî, siyer 13; Ahmed b. Hanbel, V, 274.

556- Müminlerin güzel gördüğü şey, indallah (Allah katında da) güzeldir.(556)

٥٥٧ - لاتَسْتَشِيرُوا اَهْلَ الْفِسْقِ فَلَيْسَ لَهُمْ رَأْىٌ .

557- Fuseka (fâsık, günahkâr kimseler) ile istişâre etmeyiniz; zîra onlar musîb bir re'ye (isâbetli bir görüşe) mâlik değillerdir.(557)

باب فى الامانة

Emânet

٥٥٨ - اَدِّ الْاَمَانَةَ اِلى مَنِ ائْتَمَنَكَ وَلاَ تَخُنْ مَنْ خَانَكَ .

558- Nezdînde emânet bırakılan eşyayı sâhibine iâde et. Sana hıyânet eden kimseye de hıyânet etme!(558)

٥٥٩ - اَلاَمَانَةُ غِنًى .

559- Emânet (güvene lâyık olmak) ayn-ı gınâdır (bir bakıma zenginliktir). Yâni emânetle mevsûf olan (başkalarının güvenine lâyık olan) zât servet-i itibâra (itibarın sağladığı bir zenginliğe) maliktir.(559)

٥٦٠ - اَلاَمَانَةُ تَجْلِبُ الرِّزْقَ وَالْخِيَانَةُ تَجْلِبُ الْفَقْرَ .

560- Nâs'ın (halkın) malında ve ırzında emanete mâlik olmak vüs'at-i rızkı (rızık bolluğunu), ve hiyânet ise bil'akis fakr ve ihtiyacı celbeder (çağırır).(560)

٥٦١ - لاَاِيمَانَ لِمَنْ لاَاَمَانَةَ لَهُ .

561- Emanete hıyânet edenler, kemâl-i îmandan mahrumdur.(561)

556- Ahmed b. Hanbel, I, 379.
557- Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, X, 27.
558- Ebû dâvud, buyu'79; Tirmîzî, buyu' 38; Dârimî, buyu' 57; Ahmed b. Hanbel, III, 414.
559- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5496.
560- Deylemî, Müsned, hadis no: 410.
561- Ahmed b. Hanbel, III, 135, 154, 210, 251.

٥٦٢ – اَلاَمَانَةُ عِزٌّ .

562- Emânet (güvene lâyık olmak) ayn-ı izzettir (şeref ve yüceliğin ta kendisidir).[562]

باب ماجاء فى حفظ اللسان والصمت

Sükût ve dile sâhib olmak

٥٦٣ – اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ حِفْظُ اللِّسَانِ .

563- Cenab-ı Hakk'ın ziyâde sevdiği amel, lisanı mâla-yânîden (boş sözlerden) husûsiyle kizb (yalan), ve gıybet (dedikodu), sebb ve şetm sövüp sayma) gibi menâhîden (yasaklardan) hıfzetmektir (korumaktır).[563]

٥٦٤ – اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ حِفْظُ اللِّسَانِ .

564- Sadakatın efdali (sadakaların en değerlisi) mâ-lâ-yânî ve haram olan sözlerden lisanını hıfz eylemektir.[564]

٥٦٥ – اَكْثَرُ خَطَايَا بَنِى آدَمَ مِنْ لِسَانِهِ .

565- Benî Âdem'in (insanoğlunun) başına gelen günahların ekserîsi lisanındandır.[565]

٥٦٦ – اَلْحِكْمَةُ عَشَرَةُ اَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ مِنْهَا فِى الْعُزْلَةِ وَوَاحِدٌ فِى الصَّمْتِ .

566- Hikmet ondur. Dokuzu uzlette (yalnız yaşamakve halkın arasına karışmamakta), diğer biri de sumt ve sükûttadır; yâni mâ-lâ-yânîden lisânını hıfzeylemektedir.[566]

562- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5498.
563- Buhârî, rikak 23; Tirmîzî, zühd 61; Dârîmi, rikak 4.
564- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7875.
565- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7841.
566- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6998.

٥٦٧- صُمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَائُهُ مُسْتَجَابٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ

567- Muharremattan (haramlardan) ictinâb eden (sakınan) sâimin sükûtu tesbîh, nevmi (uykusu) ibadet duâsı makbûl, amel ve ibâdeti mudâaf (kat kat) olur.(567)

٥٦٨ - اَلصُّمْتُ اَرْفَعُ الْعِبَادَةِ .

568- Mâ-lâ-yâni'den sükût, ibâdetlerin efdalidir.(568)

٥٦٩ - اَلصُّمْتُ زَيْنٌ لِلْعَالِمِ وَسَتْرٌ لِلْجَاهِلِ .

569- Nutk'a (konuşmaya) lüzûm-i şer'î olmazsa (dînî bir gerek bulunmazsa) sükût, ulemâyı (âlimleri) tezyîn eder, cühelânın (câhillerin) aybını örter.(569)

٥٧٠ - اَلصُّمْتُ سَيِّدُ الْاَخْلَاقِ .

570- Sükût, ahlâk-ı hamîde'nin (güzel ahlakın) başıdır.(570)

٥٧١ - مَنْ صَمَتَ نَجَا

571- Mâ-lâ-yânîden sükût eden zât, mehâlik-i dâreynden (dünya ve âhiretin tehlikelerinden) necat buldu (kurtuldu), demektir.(571)

٥٧٢ - مَنْ اَرَادَ اَنْ يَسْلَمَ فَلْيَحْفَظْ لِسَانَهُ

572- Selâmetini arzu edenler lisanlarını hıfz eylesinler.(572)

٥٧٣ - مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَسْلَمَ فَلْيَلْزَمِ الصُّمْتَ .

573- Selâmetini isteyen kimse, sumt ve sükûtu iltizâm etsin.(573)

567- Deylemî, Müsned, hadis no: 3761.
568- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6881.
569- Deylemî, Müsned, hadis no: 2771.
570- Deylemî, Müsned, hadis no: 3761.
571- Tirmîzî, kıyâme 50; Dârimî, rikak 5; Ahmed b. Hanbel, VI, 159, 177.
572- bk. Buhârî, rikak 23; Tirmîzî, zühd 61; Dârimî, rikak 4.
573- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6889.

باب ماجاء فى عفو الناس وكظم الغيظ

Afv ve öfkeyi yenme

٥٧٤ – قَالَ مُوسٰى بْنُ عِمْرَانَ لِرَبِّهِ يَارَبِّ مَنْ اَعَزُّ عِبَادِكَ عِنْدَكَ قَالَ مَنْ اِذَا قَدَرَ غَفَرَ .

574- Musa-aleyhi's-selâm-: "Yâ Rab senin ind-i ülûhiyyetinde eazz-i ibadın (en değerli kulun) kimdir?" diye suâl eyledikte Cenâb-ı Hakk cevabında: "Kendisine ezâ edenin cezâsını vermeye kudreti olduğu halde afveyleyenler" buyurdu.[574]

٥٧٥ – مَن دَفَعَ غَضَبَهُ دَفَعَ اللّٰهُ عَنْهُ عَذَابَهُ .

575- Kendi gadabını def' edenlerden Cenâb-ı Allah azâbını ref' eder.[575]

٥٧٦ – مَنْ عَفَا عِنْدَ الْقُدْرَةِ عَفَى اللّٰهُ عَنْهُ يَوْمَ الْعُسْرَةِ .

574- bk. Ebû Nuaym, Hilye, VI, 290.
575- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7707.

576- İntikama kadir olduğu halde kendine zulmedeni afveyleyen kimseyi Cenâb-ı Allah yevm-i kıyamette (kıyamet gününde) afveder.(576)

٥٧٧ – مَنْ عَفَا عَنْ دَمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ اِلاَّ الْجَنَّةُ .

577- Maktûl'ün (öldürülen kimsenin) kanını afveden verese (vârisler) için cennetten başka bir ecir yoktur.(577)

٥٧٨ – مَنْ عَفَا عَنْ قَاتِلِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

578- Esnâ-yı katl ve cerhinde (öldürülmek istenmesi ya da yaralanması halinde) katlini afveden maktûl, cennete dahil olur.(578)

٥٧٩ – خِيَارُ اُمَّتِى اَحْرَارُهَا اَلَّذِينَ اِذَا غَضِبُوا رَجَعُوا .

579- Ümmetimin ber-güzîdesi (hayırlısı) şol bir hürlerdir ki, gadab ettiklerinde ''Nefslerine esir olup fenalık yapmazlar'' Allah için gadablarından rücû ederler, demektir.(579)

٥٨٠ – اَلْغَضَبُ يُفْسِدُ الْاِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ .

580- Sirke balı ifsâd ettiği gibi gadab dahî îmanı ifsâd eyler. Yâni lütuf ve şefkat ve hilim gibi evsâf-ı cemîlesini (güzel sıfatlarını) izâle eder.(580)

576- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7007, 7023.
577- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XV, hadis no: 39854.
578- bk. Heysemî, Mecmâûz-zevâid, VIII, 68.
579- bk. Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1228.
580- Deylemî, Müsned, hadis no: 4315.

باب ماجاء فى حسن الخلق وسوئه

Güzel ahlak ve kötü huy

٥٨١ – اَحَبُّ عِبَادِ اللّٰهِ اِلَى اللّٰهِ اَحْسَنُهُمْ خُلُقًا .

581- İndallah (Allah katında) ibâdın ziyâde sevgilisi ahlâk-ı hamîde'-ye (güzel ahlâka) mâlik olandır.(581)

٥٨٢ – اِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ الْخُلُقِ دَرَجَةَ الْقَائِمِ الصَّائِمِ .

582- Tahkîka (gerçekten) mümin, ahlâk-ı hamîde (güzel ahlâk) ve evsâf-ı ber-güzîdesiyle (iyi özellikleriyle) sâimu'd-dehr (gündüzleri devamlı oruçlu) ve kaimu'l-leyl olan (geceleri namaz ve ibadetle geçiren) zâhidlerin makam-ı âlîsine nâil olur.(582)

Şer'an ve aklen güzel olan ef'âlin (fiillerin) sudûru (ortaya çıkması) için müheyyâ olan (hazırlanan) kuvve-i nefsâniyyeye "hüsn-i hulk" (güzel huy) namı verilir. Sû-i hulk bunun aksidir.

٥٨٣ – سُوءُ الْخُلُقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ

581- bk. Buhârî,fedâil'ûs-sahâbe 27,menâkıb 23; Tirmîzî,birr 71; Ahmed b. Hanbel,IV,193.
582- ibn Hibban, Sahih, I, 350. (kelime farkıyla rivâyet edilmiştir)

583- Sirke balı ifsâd ettiği gibi sû-i hulk dahî amel ve ibâdeti ifsâd eder.[583]

٥٨٤ – اَلْخُلُقُ الْحَسَنُ يُدْخِلُ صَاحِبَهُ الْجَنَّةَ .

584- Ahlâk-ı hasene (güzel ahlâk) kendi sâhibini cennete dâhil eder.[584]

٥٨٥ – رُفَقَائِى مِنْكُمْ فِى الْجَنَّةِ اَحَاسِنُكُمْ اَخْلَاقًا فِى الدُّنْيَا .

585- Sizlerden cennette bana refik olan kimse dünyada ahlâk-i haseneye (güzel ahlâka) mâlik olanlarınızdır.[585]

٥٨٦ – سُوءُ الْخُلُقِ شُؤُمٌ وَشِرَارُكُمْ اَسْوَءُكُمْ اَخْلَاقًا .

586- Sû-i hulk (kötü huy) insan için şeâmeti mûcib olur. Sizin en fenânız, ahlâk-ı seyyie (kötü huy ve ahlâk) sâhibidir.[586]

٥٨٧ – كَمَالُ الْاِيمَانِ حُسْنُ الْخُلُقِ .

587- İmanın kemâli hüsn-i hulktur (güzel huydur).[587]

باب ماجاء فى التواضع

Tevâzu

٥٨٨ – اِنَّ اللّٰهَ اَوْصٰى اِلَىَّ اَنْ تَوَاضَعُوا .

588- Cenâb-ı Allah, tevâzu ediniz, diye bana emir buyurdu.[588]

583- bk. Ebû Dâvud, talak 40; Tirmîzî, birr 41; Ahmed b. Hanbel, VI, 85.

584- Buhârî, edeb 39; Müslim, birr 14, 15; Ebû Dâvud, edeb 7; Tirmîzî, birr 62, zühd 52; ibn Mâce, zühd 24, 29; Dârimî, rikak 47, 73; Muvatta,hüsnü'l-hulk 6; Ahmed b. Hanbel, II, 177, 220, VI, 74, 90, 133, 159, 187, 291, 392.

585- Deylemî, Müsned, hadis no: 3269.

586- Ebû Dâvud, edeb, 126.

587- Deylemî, Müsned, hadis no: 2262.

588- Müslim, cenne.64; Ebû Dâvud edeb 40; ibn Mâce, zühd 16, 23.

٥٨٩ – تَوَاضَعُوا وَجَالِسُوا الْمَسَاكِينَ تَكُونُوا مِنْ كُبَرَاءِ اللّٰهِ وَتَخْرُجُوا مِنَ الْكِبْرِ .

589- Nâs ile (insanlarla) tevâzu ve fukarâ ile mücâleset ediniz (oturup kalkınız).Zîrâ indallah Allah katında mükerrem olduğunuz gibi kibir sıfat-ı kabîhasından (kötü özelliklerinden) dahî kurtulursunuz.(589)

٥٩٠ – مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰهُ .

590- Bir kimse Allah korkusuyla tevâzû ederse Cenâb-ı Hakk onu âlî eder (yüceltir), demektir.(590)

٥٩١ – اَلتَّوَاضُعُ لَايَزِيدُ الْعَالِمَ اِلَّا رِفْعَةً.

591- Âlim olan zat, halka tevâzu gösterirse kadir ve haysiyetini (değer ve şerefini) tezyîd etmiş (artırmış) olur, demektir.(591)

٥٩٢ – اَلْجُلُوسُ مَعَ الْفُقَرَاءِ مِنَ التَّوَاضُعِ .

592- Fukara ile mücâleset (oturup kalkmak) tevâzudur.(592)

٥٩٣ – لَاتَكُونُ زَاهِداً حَتّٰى تَكُونَ مُتَوَاضِعاً .

593- Mütevâzi olmadıkça zâhid olamazsın.(593)

٥٩٤ – اِنَّ مِنَ التَّوَاضُعِ الرِّضَاءَ بِالدُّونِ مِنْ شَرَفِ الْمَجَالِسِ .

594- Mecâlis ve mehâfilin (toplantı yerlerinin) eser-i şeref olmayan bir noktasında oturmaya râzı olmak tevâzudandır.(594)

589- Deylemî, Müsned, hadis no: 2262.
590- Müslim, birr 69; Tirmîzî, birr 82; Dârimî, zekat 34; Muvatta', sadaka 12; Ahmed b. Hanbel, II, 382, III, 76.
591- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1028; el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5719, 5740.
592- Deylemî, Müsned, hadis no: 2646.
593- Ebû Nuaym, Hilye, II, 102.
594- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5724.

باب حسن الظن

Hüsn-i zann

٥٩٥ – حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ جُمْلَةِ حُسْنِ الْعِبَادَةِ .

595- Müminlere hüsn-i zann ibâdetin birincilerindendir.(595)

٥٩٦ – قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِى بِى فَلْيَظُنَّ بِى مَاشَاءَ .

596- Cenâb-ı Allah buyurdu ki: "Ben abdimin (kulumun) zannı indindeyim. İstediği gibi bana zannetsin. Hiç şüphe yoktur ki, mutî ve muhibb olan kullar, hüsn-i zanndan, ve asî ve mücrim (günahkârlar) olanlar ise havf ve haşyetten (korku ve endişeden) vâreste olamazlar (uzak kalamazlar).(596)

٥٩٧ – مَاعُبِدَ اللّٰهُ بِشَيْءٍ اَحَبَّ اِلَيْهِ مِنْ حُسْنِ الظَّنِّ .

597- Hüsn-i zannın fevkında bir ibâdetle Cenâb-ı Allah'a ibâdet olunmamıştır.(597)

٥٩٨ – مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ الْمَرْءِ حُسْنُ ظَنِّهِ .

598- Şer-i şerîf dâiresinde hareket eden müminlere hüsn-i zann, insanın güzel ibâdetlerindendir.(598)

باب ماجاء فى الموعظة

Mev'ıza ve öğüt

٥٩٩ – اِتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ اَعْبَدَ النَّاسِ .

595- Ebû Dâvud, edeb 81; Tirmîzî, deavât 115; Ahmed b. Hanbel, II, 297, 304, 359, 407, 491; Dârimî, rikak 22.

596- Buhârî, tevhid 15, 35; Müslim, tevbe 1, zikr 2, 19; Tirmîzî, zühd 51, deavât 131; ibn Mâce, edeb 58; Dârimî, rikak 22; Ahmed b. Hanbel, II, 251, 315, 391, 413, 445, 480, 482, 516, 524, 534, 539.

597- Deylemî, Müsned, hadis no: 6276.

598- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, II, 164.

599- Muharremattan (haramlardan) hazer et (sakın); nâs'ın a'bedi (insanların en âbidi) olursun.[599]

٦٠٠ - اَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَلاَتَرُدُّوا الْهَدِيَّةَ وَلاَتَضْرِبُوا الْمُسْلِمِينَ .

600- Velîme (düğün yemeği) gibi bir cem'iyyet-i hayriyye için olunan davete icâbet ediniz. Rüşvet nev'inden olmayan bir hediyyeyi redd ve müslümanları ruhsat-ı şer'iyye (dini bir ruhsat) olmaksızın darb etmeyiniz (dövmeyiniz), demektir.[600]

٦٠١ - اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ الصَّلاَةُ لِوَقْتِهَا ثُمَّ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ

601- Cenab-ı Hakk'ın birinci sevdiği amel, vaktin hulûlüyle (girmesiyle) beraber edâ olunan namazdır. İkincisi vâlideyn'e (ana-babaya) ihsân ve muhâlif-i şerîat (dine aykırı) olmayan emirlerine imtisâldir (uymaktır). Üçüncüsü mahzâ fî-sebîlillâh (Allah yolunda) olan cihâddır.[601]

٦٠٢ - اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ اَدْوَمُهَا وَاِنْ قَلَّ .

602- Cenâb-ı Hakk'ın ziyâde sevdiği amel, dâimî sûrette edilen bir ameldir, velev az olsun.[602]

٦٠٣ - اَحِبَّ لِلنَّاسِ مَاتُحِبُّ لِنَفْسِكَ .

603- Nefsin için arzu ettiğin hayrı nâs (insanlar) için dahî arzû et![603]

٦٠٤ - اَحْسِنُوا اِذَا وُلِّيتُمْ وَاعْفُوا عَمَّا مَلَكْتُمْ .

599- Ahmed b. Hanbel, II, 31; Tirmîzî, zühd 2; ibn Mâce, zühd 24.
600- ibn Hibban, Sahih, VII, 448.
601- bk. Müslim, îman 140; Buhârî, libas 43, rikak 18; Müslim, müsâfirîn, 215, 218; Nesâî, kıble 13; Ahmed b. Hanbel, V, 146, VI, 165, 268, 273, 61.
602- Nesâî, kıble 13; Buhârî iman 32, rikak 18; Müslim, müsâfirîn 216, 218, münâfıkîn 78; Ebû Dâvud, tatavvu' 27; ibn Mâce, zühd 28; Ahmed b. Hanbel, II, 350, V, 219, VI, 40, 61, 125, 165, 176, 18, 241, 268, 273, 322.
603- Tirmîzî, zühd 2; ibn Mâce, zühd 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310, III, 473, IV, 70, 77.

604- Sıfat-ı âmiriyyeti hâiz olduğunuz halde (insanlar üzerine idareci olduğunuz zaman) halka ihsân ve memlûkünüze (kölelerinize ve işçilerinize) afv ile muâmele ediniz.[604]

٦٠٥ – اِذَا مَاتَ الْاِنْسَانُ اِنْقَطَعَ عَمَلُهُ اِلاَّ مِنْ ثَلاَثٍ صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ
اَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ اَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ .

605- İnsan fevt olursa (ölünce) amel ve ibâdetin sevâbı munkati' olur (sona erer). Şu kadar var ki, bir mülk vakfeder, yahut ulûm-i diniyyeyi (dînî bilgileri) tedris ile çırak yetiştirir. Ve yahut kendisini ed'iyye-i hayriyye (hayır duâ) ile yâd ettirir bir veled-i sâlih terkederse işte bunların baka ve teselsülüyle (devam edip durmasıyla) ecir ve mesûbâtı (sevâbı) devâm ve tevâli eder.[605]

٦٠٦ – اِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ اَوْ سَافَرَ كَتَبَ اللّٰهُ تَعَالٰى لَهُ مِنَ الْاَجْرِ مِثْلَ
مَاكَانَ يَعْمَلُ صَحِيحاً مُقِيماً .

606- Abd (kul) hasta olur veya seferde bulunursa hâl ve sıhhat ve ikametinde itiyâd ettiği (alışageldiği) amel ve ibâdetin sevâbı gibi Cenâb-ı Allah kendisine ecir ve mesûbât in'âm ve ihsân eder.[606]

٦٠٧ – اَقَلُّ اُمَّتِى اَبْنَاءُ السَّبْعِينَ .

607- Ümmetimden yetmiş sene yaşayan pek azdır, demektir.[607]

٦٠٨ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ اَنْ يَرٰى اَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلٰى عَبْدِهِ .

608- Cenâb-ı Hakk ibâdına (kullarına) i'tâ buyurduğu (verdiği) nimetlerin âsârını (eserlerini) görmek ister. Ulemâda (âlimlerde) tedris (öğretim) ümerâda (idâreciler de) adâlet, ağnıyâda (zenginlerde) tasadduk gibi.[608]

604- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, VI, hadis no: 1409.
605- Müslim, vasiyye 14; Ebû Dâvud, vasâyâ 14; Tirmizî, ahkâm 38; Nesâî, vesâyâ 8; Ahmed b. Hanbel, II, 372.
606- bk. Buhârî, cihad 134; Ahmed b. Hanbel, IV, 410, 418.
607- el-Mütteki, Kenzü'l-ummâl, XV, hadis no: 42698.
608- Tirmizî, edeb 54; Ahmed b. Hanbel, II, 311, 438.

٦٠٩ - إِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْماً نَشَرَهُ وَوَلَداً صَالِحاً تَرَكَهُ وَمُصْحَفاً وَرَّثَهُ اَوْ مَسْجِداً بَنَاهُ اَوْ بَيْتاً لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ اَوْ نَهراً اَجْرَاهُ اَوْ صَدَقَةً اَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِى صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ تَلْحَقُهُ مِنْ مَوْتِهِ .

609- Tahkika (gerçekten) ba'de'l-mevt (ölümden sonra) müminîne (müminlere) vâsıl olan ecir ve mesûbat (sevap) neşr-i ilminden, veled-i sâlihinden tevris ettiği (miras bıraktığı) Mushaf-ı şerîf'ten yaptırmış olduğu câmiden, yollar da binâ-kerdesi olan (yaptırmış bulunduğu) misâfirhânelerden, cârî ettiği (çeşme yapıp akıttığı) sulardan, hâl-i sıhhat ve hayatında malından vermiş olduğu sadakadan ibârettir.[609]

٦١٠ - اِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَاِنَّ عِبَادَ اللّٰهِ لَيْسُوا بِالْمُتَنَعِّمِينَ .

610- Tena'um'a dalmaktan (nimet peşine düşmekten) hazer ve ictinâb et! Zîrâ Cenâb-ı Allah'a abd (kul) olanlar, dâimâ mütena'ım olmak (nimete dalmak) fikrinde bulunmazlar, demektir.[610]

٦١١ - اِيَّاكُمْ وَالْحُمْرَةَ فَاِنَّهَا اَحَبُّ الزِّينَةِ اِلَى الشَّيْطَانِ .

611- Gayetle kırmızı renkli libastan hazer ediniz (sakınınız). Zîrâ şeytanın en ziyâde sevdiği bir zînettir.[611]

٦١٢ - اَلثُّومُ وَالْبَصَلُ وَالْكُرَّاثُ مِنْ سُكِّ اِبْلِيس

612- Sarmısak ve pişmemiş soğan ve pırasa şeytanın ıtriyyatındandır (kokularındandır).[612]

609- ibn Mâce, mukaddime 20.

610- Ahmed b. Hanbel, V, 243, 244.

611- bk. Buhârî, İtikat 10, bedü'l-halk 7; Müslim, iman 267, buyu' 51, Ebû Dâvud, savm 80, imâre 36, melâhim 14, libas 17; Tirmizî, edeb 47, fiten 26; ibn Mâce, sıyâm 66; Ahmed b. Hanbel, I, 19, 96, 101, 116, 117, 127, 134, III, 19, 5, 266.

612- Deylemî, Müsned, hadis no: 2560.

باب ماجاء فى محبة الله وخوفه

Allah sevgi ve korkusu

٦١٣ - رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللّٰهِ .

613- Hikmetin başı insanı her türlü günahtan men'eden mahâfetullah'dır (Allah korkusudur).[613]

٦١٤ - شَيَّبَتْنِى هُود وَاَخَوَاتُهَا .

614- Sûre-i Hûd ile emsâli beni ihtiyarlattı. *''Maksad-ı Risâletpenâhîleri'' bu sûre-i şerîfelerde mezkûr olan ehvâl-i âhiret (âhiretin dehşeti) ve ümmetin* فاستقم كما أمرت *(Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!) muktezâsı üzere saâdeti için mevkuf aleyh olan (üzerinde durulan) emr-i istikamet (doğru olma işi) hâtıra geldikçe bu yüzden hâsıl olan gam ve gâile-i azîmeyi (büyük sıkıntıyı) takdir ve beyandır.*[614]

٦١٥ - مَنْ اَحَبَّ لِقَاءَ اللّٰهِ اَحَبَّ اللّٰهُ لِقَائَهُ .

615- Bir kimse kesret-i muhabbetten (aşırı sevgiden) dolayı Cenâb-ı Hakk'ın likasını (O'na ulaşmayı) severse Cenâb-ı Hakk da onun likası-

613- Deylemî, Müsned, hadis no: 3258.
614- Tirmîzî, tefsîru sure 56.

nı sever. Bu muhabbet ekser müminler için mevte karîb (ölüme yakın) bir zamanda zuhûr eder.(615)

٦١٦ - مَنْ رَضِىَ عَنِ اللّٰهِ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ .

616- Cenâb-ı Hakk'ın kazâ ve kaderine râzı olandan Cenâb-ı Hakk râzı olur.(616)

٦١٧ - اِذَا اَحَبَّ اللّٰهُ عَبْداً لَمْ يَضُرَّهُ ذَنْبٌ .

617— Cenâb-ı Allah'ın sevdiği kula günah zarar vermez. *Yâni o gibi kimseleri Cenâb-ı Allah maâsîden (günahlardan) muhâfaza eyler ve geçmiş günahlarını da tevbe ile afv ve mağfiret buyurur.*(617)

٦١٨ - اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ

618- Tahkîka (gerçekten) şedâid-i uhreviyyeyi (âhiret sıkıntılarını) teemmül ve tefekkürle kalbi mahzûn olanları Cenâb-ı Allah sever.(618)

٦١٩ - عَلاَمَةُ حُبِّ اللّٰهِ حُبُّ ذِكْرِهِ وَعَلاَمَةُ بُغْضِ اللّٰهِ بُغْضُ ذِكْرِهِ .

619- Muhabbetullah'ın alâmeti zikrullahı sevmek olduğu gibi buğzunun alâmeti dahi zikrini buğz etmektir (sevmemektir).(619)

٦٢٠ - مَنْ خَافَ اللّٰهَ خَوَّفَ اللّٰهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ .

620- Cenâb-ı Allah kendisinden korkan mutîlere (itaatkârlara) bir heybet ihsan eder ki herşey ondan korkar, demektir.(620)

٦٢١ - وَاللّٰهِ لاَيُلْقِى اللّٰهُ حَبِيبَهُ فِى النَّارِ

621- Vallahi Cenâb-ı Allah kendi sevgilisini nâr-ı cahîme (cehennem ateşine) ilka etmez (atmaz).(621)

615- Müslim, zikr 14, 18; Tirmizî, cenâiz 67, zühd 6; Nesâî, cenâiz 10; Dârimî, rikak 43; Muvatta, cenâiz 51; Ahmed b. Hanbel, II, 313, 346, 418, 420, 451, 107, VI, 44, 55, 207, 218, 236.
616- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 5956.
617- Heysemî, Mecmâü'z-zevâid, X, 285, 271 (değişik lafızla rivâyet edilmiştir).
618- Deylemî, Müsned, hadis no: 572.
619- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, I, hadis no: 1776.
620- Deylemî, Müsned, hadis no: 5539.
621- Ahmed b. Hanbel, III, 235, 104.

باب ماجاء فى البكاء والخشية والخشوع

Ağlâma, haşyet ve huşû

٦٢٢ – دَعْهُنَّ يَبْكِينَ وَإِيَّاكُنَّ نعيقَ الشَّيْطٰانِ إِنَّهُ مَهْمٰا كٰانَ مِنَ الْعَيْنِ وَالْقَلْبِ فَمِنَ اللّٰهِ وَمِنَ الرَّحْمَةِ وَمَهْمٰا كٰانَ مِنَ الْيَدِ وَاللِّسٰانِ فَمِنَ الشَّيْطٰانِ .

622- İmam Ömer -radıyallahu Teâlâ anh- Efendimiz'in kerîmesi Rukiye'nin vefatında cemaat-i nisvân (kadınlar topluluğu) ağlamaya başlamalarıyla İmam Muşârun ileyh (adı geçen Ömer) Efendimiz bunların men'i için darblarına (vurulup dövülmelerine) kadar bir muâmele-i şedîdede bulunduğu Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz tarafından müşâhede buyuruldukta: ''Yâ Ömer, dokunma ağlasınlar'' buyurduktan sonra hanımlara hitaben de: ''Şeytan sayhasından (çağırışmasından) hazer ediniz! Tahkika (gerçekten) ağlamak, gözden, kalpten olursa Rahmânî; elden,lisândan olursa şeytânî''olduğunu beyan buyurmuştur.(622)

622- Ahmed b. Hanbel, I, 238, 325.

٦٢٣ - مَنْ ذَكَرَ اللّٰهَ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ حَتّٰى يُصِيبَ الْاَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ لَمْ يُعَذِّبْهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

623- Bir kimse Cenâb-ı Allah'ı zikreder de havf ve haşyetten (korkudan) göz yaşları yere dökülürse Cenâb-ı Allah, kıyâmette onu muazzeb etmez (azaba uğratmaz).[623]

٦٢٤ - بُكَاءُ الْعُيُونِ وَخَشْيَةُ الْقُلُوبِ رَحْمَةٌ .

624- Gözyaşı dökerek sedasız (sessizce) ağlamak nâr-ı Cahîmden halâs ve necâtı mûcibdir (cehennem kurtuluşu gerektirir).[624]

٦٢٥ - اَلْبُكَاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ .

625- Gözyaşı dökerek sadâsız (sessizce) ağlamak, nâr-i cahîmden halâs ve necâtı mûcibdir (cehennemden kurtuluşu gerektirir.)[625]

٦٢٦ - اَلْبُكَاءُ مِنَ الرَّحْمَةِ وَالصُّرَاخُ مِنَ الشَّيْطَانِ .

626- Ağlamak rahmet-i Rahmândan, bağırmak, çağırmak ise iğva - yı şeytandandır.[626]

٦٢٧ - وَاللّٰهِ اِنِّى لَاَعْلَمُكُمْ بِاللّٰهِ وَاَشَدُّكُمْ مِنْهُ خَشْيَةً .

627- Vallahi ben, cümlenizden ziyâde Cenâb-ı Hakk'ı bilirim ve cümlenizden ziyâde ondan korkarım.[627]

٦٢٨ - لَاصَلَاةَ لِمَنْ لَايَخْشَعُ فِى صَلَاتِهِ .

628- Namazında huşû ve huzuru olmayan kimsenin namazı şâyân-ı kabûl (kabûle lâyık) bir namaz değildir.[628]

623- bk. Tirmîzî, fedâilü'l-cihad 25.
624- Deylemî, Müsned, hadis no: 241.
625- bk. Tirmîzî, fedâilü'l-cihad 8, 12, 25; Buhârî, rikak 24; Nesâî, cihad 8; ibn Mâce, zühd 19; Dârimî, cihad 11; Ahmed b. Hanbel, II, 505, IV, 135.
626- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XV, hadis no: 42415.
627- Buhârî, edeb 72, i'tisam 5; Müslim, fedâil 127, 128; Dârimî, mukaddime 32; Ahmed b. Hanbel, VI, 45, 181.
628- Deylemî, Müsned, hadis no: 7935.

٦٢٩ - لَايَلِجُ النَّارَ اَحَدٌ بَكٰى مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ .

629- Haşyet-i ilâhî'den (Allah korkusundan) ağlayan bir kimse nâr-ı cahîme (cehennem ateşine) dâhil olmaz (girmez).(629)

باب ماجاء فى العمل والعبادة

Amel ve ibâdet

٦٣٠ - تَعَلَّمُوا مِنَ الْعِلْمِ مَاشِئْتُمْ فَوَاللّٰهِ لَاتُؤْجَرُوا بِجَمْعِ الْعِلْمِ حَتّٰى تَعْمَلُوا .

630- İstediğiniz kadar ilmi tahsil ediniz. Allah hakkı için, ameliniz olmadıkça ilmin cem'iyle me'cûr olamazsınız (tam ecir ve sevab kazanamazsınız).(630)

٦٣١ - اِذَا قَصَّرَ الْعَبْدُ فِى الْعَمَلِ اِبْتَلَاهُ اللّٰهُ تَعَالٰى بِالْهَمِّ .

631- Vazâif-i ubûdiyyetini (kulluk vazîfelerini) îfâda kusur edenleri Cenâb-ı Hakk, gam ve kedere mübtelâ eder.(631)

٦٣٢ - لَايُقْبَلُ اِيمَانٌ بِلَا عَمَلٍ وَلَاعَمَلٌ بِلَااِيمَانٍ .

632- Îmân amelsiz, amel de îmansız makbûl olamaz.(632)

٦٣٣ - اُعْبُدِ اللّٰهَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ فَاِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَاِنَّهُ يَرَاكَ .

633- Cenâb-ı Allah'ı gûyâ ki karşında görüyorsun gibi kemâl-i huşû ve huzûr ile ibadet et, zîrâ her ne kadar sen O'nu göremiyorsan da muhakkak o seni görüyor.(633)

٦٣٤ - اِعْمَلْ يَامُعَاذُ وَلَاتَتَّكِلْ عَلٰى شَفَاعَتِى .

629- Tirmîzî, fedâilü'l-cihad 8, zühd 8; Nesâî, cihad 8; Ahmed b. Hanbel, II, 505, IV, 136.
630- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, X, hadis no: 28719.
631- Deylemî, Müsned, hadis no: 1140.
632- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, I, hadis no: 260.
633- Buhârî, iman 37, tefsîru sûre 31, 6; Müslim, iman 1, 5, 7; Nesâî, iman 5, 6.

634- Yâ Muâz! İbâdet et! Benim şefaatime tevekkül etme! (Şefâatime güvenip ibadette kusur etme).[634]

٦٣٥ - اِعْمَلُوا فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ .

635- Ey müminler, ibâdet ediniz! Zira her kimse cennet veya cehennemden herhangi biri için halk olunmuş (yaratılmış) ise onunla mütenasib amelde bulunur.[635]

٦٣٦ - اَلدُّنْيَا مَزْرَعَةُ الْآخِرَةِ .

636- Dünya âhiretin mezraasıdır. Yâni dünyada ne ekilirse âhirette o biçilir.[636]

٦٣٧ - كَمَا تَدِينُ تُدَانُ .

637- Amelin nisbetinde ceza görürsün. Bu hadis, اَلْجَزَاءُ مِنْ جِنْسِ الْعَمَلِ ("Cezâ amel çeşidinden olur" hadisi) gibidir.[637]

٦٣٨ - مَنْ تَمَسَّكَ بِالسُّنَّةِ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

638- Sünnet-i seniyye-i Nebeviyye'ye temessük eden (Hz. Peygamber'in yüce sünnetine sarılan) mümin cennete dâhil olur (girer).[638]

٦٣٩ - مَنْ عَمِلَ بِمَا عَلِمَ رَزَقَهُ اللّٰهُ عِلْمَ مَالَمْ يَعْلَمْ .

639- İlmiyle âmil olan âlime Cenâb-ı Allah ilm-i ledünnü ihsân eder, demektir.[639]

٦٤٠ - وَيْلٌ لِمَنْ لَا يَعْلَمُ وَوَيْلٌ لِمَنْ عَلِمَ ثُمَّ لَا يَعْمَلُ .

640- Yâni azâb, şol bir kimseye ki, evâmir-i ilâhiyyeyi (ilâhî emirleri)

634- Buhârî, tefsîru sûre 92, 3, 5, kader 4, tevhid 54; Müslim, kader 17; Ebû Dâvud, edeb 120; Tirmîzî, kader 3; ibn Mâce, mukaddime 10; Ahmed b. Hanbel, I, 29, 133, 140.

635- Buhârî, kader 4, tefsîru sûre 92, 3, 4, 5, 7, tevhid 54; Müslim, kader 6, 7, 8; Tirmîzî, kader 3, tefsîru sûre 92; Ahmed b. Hanbel, IV, 67.

636- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1320.

637- Buhârî, tefsîru sûre 1.

638- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 139.

639- Deylemî, Müsned, hadis no: 7161.

öğrenmez, kezâlik (aynı şekilde) azâb şol bir kimseye de olsun ki evâmir-i ilâhiyyeyi öğrenir de mûcibince amel etmez.(640)

٦٤١ - لَاأَجْرَ لِمَنْ لَاحَسَنَةَ لَهُ .

641- Dünyada hasenâtı olmayan kimse için kıyâmette ecir ve sevâb yoktur.(641)

٦٤٢ - لَاتَلْقَى اللّٰهَ وَاَنْتَ آثِمٌ .

642- Günâhkâr ve âsî olduğun halde Cenâb-ı Hakk'ın şeref-i likasına (O'nunla mülâki olma şerefine) nâil olamazsın. Meğer ki fazlıyla muâmele buyursun.(642)

باب ماجاء فى حق المساجد

Mescidler

٦٤٣ - اِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاَشْهِدُوا لَهُ بِالْاِيمَانِ .

643- Vazâif-i ubûdiyyeti (kulluk vazifelerini) îfâ için kalbi, mesâcid-i şerîfeye muhib ve merbut olan (gönlü câmilere bağlı ve onları seven) bir zâtı görürseniz kemâl-i îmânına şehâdet ediniz!(643)

٦٤٤ - بَشِّرِ الْمَشَّائِينَ فِى الظُّلَمِ اِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

644- Gece karanlığında mesâcid-i şerîfeye (câmilere) gidenleri yevm-i kıyâmette nûr-i tâm ile tebşîr ediniz (müjdeleyiniz!)(644)

٦٤٥ - رِيَاضُ الْجَنَّةِ الْمَسَاجِدُ .

640- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 7250.
641- Deylemî, Müsned, hadis no: 7483.
642- Tirmîzî, tefsiru sûre 9, 8; ibn Mâce, mesâcid 19; Dârimî, salât 23; Ahmed b. Hanbel, III, 28, 76.
643- Tirmîzî, mevâkıt 51; ibn Mâce, mesâcid 14.
644- bk. Tirmîzî, deavât 82.

645- Mesâcid (câmiler), cennet bahçeleridir. Binâen aleyh ibâdet için mesâcidde bulunmak cennette bulunmak, demektir.[645]

٦٤٦ – مَنْ بَنَى لِلّٰهِ مَسْجِداً بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتاً فِى الْجَنَّةِ .

646- Hâlisan li-vechillâh (sırf Allah rızası için) bir mescid binâ eden kimse için Cenâb-ı Allah cennette bir hâne yapar.[646]

٦٤٧ – لاَصَلاَةَ لِجَارِ الْمَسْجِدِ اِلاَّ فِى الْمَسْجِدِ .

647- Mescide komşu olan kimsenin mescidin gayrında kıldığı namaz nâkıstır (eksiktir).[647]

٦٤٨ – اَلاَبْعَدُ فَالاَبْعَدُ مِنَ الْمَسْجِدِ اَعْظَمُ اَجْراً .

648- Cemaata gidenler için yolarının bu'd ve mesâfesi nisbetinde (uzaklığı ölçüsünde) ecr-i azîm (büyük mükâfât) vardır, demektir.[648]

٦٤٩ – مَنْ اَلِفَ الْمَسْجِدَ اَلِفَ اللّٰهَ .

649- İbâdât u tâat için mescide ülfet eden (kalben ısınıp devam eden) kimse Cenâb-ı Hakk'a ülfet etmiş, demektir.[649]

٦٥٠ – مَنِ انْتَظَرَ صَلاَةً فَهُوَ فِى صَلاَةٍ حَتَّى يُصَلِّيَهَا .

650- Edâ-yı salâtı (namaz kılmayı) gözeten kimse namaza durmuş, gibidir. Namazını edâ edinceye kadar sevâb istimrâr eder (devam eder).[650]

٦٥١ – مَنْ جَلَسَ فِى الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلاَةَ فَهُوَ فِى صَلاَةٍ .

645- Müslim, mesâcid 24, 25, müsâfirîn 103, zühd 43, 44; Buhârî, salat 65; Ebû Dâvud, tatavvu 1; Tirmîzî, salât 120; 129, 204; Nesâî, mesâcid 1, kıyâmü'l-leyl 66, 67; ibn Mâce, ikâme 100, 185, mesâcid 1, 9; Ahmed b. Hanbel, I, 20, 53, 61, 70.

646- Deylemî, Müsned, hadis no: 7929.

647- Ebû Dâvud, salat 48; Buhârî, ezan 31; ibn Mâce, mesâcid 15; Muvatta', tahâre 33.

648- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, VII, hadis no: 20727.

649- Ahmed b. Hanbel, V, 451.

650- Ebû Dâvud, salât 201; Tirmîzî, cum'a 2; Nesâî, mesâcid 40; Muvatta', cum'a 16; Ahmed b. Hanbel, V, 451, 453.

651- Mescidde oturup namaza muntazır olan (bekleyen) kimse, bilfiil namazda bulunmuş gibidir.[651]

باب ماجاء فى التوبة والاستغفار

Tevbe ve istiğfâr

٦٥٢ – اَلاِسْتِغْفَارُ فِى الصَّحِيفَةِ يَتَلَأْلَأُ نُوراً

652- İstiğfâr, insanın sahife-i âmâlinde (amel defterinde) nûr gibi parlar.[652]

٦٥٣ – اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَاذَنْبَ لَهُ وَالْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَيْهِ كَالْمُسْتَهْزِئِ بِرَبِّهِ .

653- Günahdan tevbe eden kimse günah etmemiş gibi olur. Bir taraftan istiğfâr, diğer taraftan günahta ısrar eden ise ''el-ıyâzu billâh'' (Allah'a sığınırız) Cenâb-ı Hakk ile istihzâ (alay) etmiş gibi olur.[653]

٦٥٤ – مَنْ اَكْثَرَ مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللّٰهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجاً وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجاً وَرَزَقَهُ اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ .

654- Bir kimse kalben ve kalıben (cesed itibâriyle) ''Estağfirullah'' zikr-i şerîfine devam ederse Cenâb-ı Allah, o kimsenin gamlarını feraha (üzüntülerini sevince) ve muzâyakasını vüs'ate tebdîl ile (darlığını genişliğe çevirerek) me'mûl olunmadık (umulmadık) bir taraftan kendisini merzûk eder (nasîblendirir).[654]

٦٥٥ – لَاكَبِيرَةَ مَعَ الْاِسْتِغْفَارِ وَلَاصَغِيرَةَ مَعَ الْاِصْرَارِ .

655- Tevbe ve istiğfâr ile günah-ı kebâir afvolunduğu gibi mükerre-

---

651- Deylemî, Müsned, hadis no: 429.
652- bk. İbn Mâce, zühd 20.
653- Ebû Dâvud, vitr 26; ibn Mâce, edeb 57; Ahmed b. Hanbel, I, 248.
654- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, IV, hadis no: 10238.

ren (tekrar tekrar) irtikâb edilen günah-ı sağire (küçük günah) dahî kebîre (büyük günah) a'dâdına (sırasına) dahil olur, demektir.[655]

٦٥٦ – اِنّى لَاَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ فِى الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً .

656- Tahkîka (gerçekten) ben, günde yetmiş defa Cenâb-ı Hakk'a tevbe ederim.[656]

٦٥٧ – اِنّى لَاَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ فِى الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً .

657- Tahkîka ben, günde yetmiş defa Hazret-i Allah'dan mağfiret isterim.[657]

٦٥٨ – اَلْاِسْتِغْفَارُ فِى اللِّسَانِ تَوْبَةُ الْكَذَّابِينَ .

658- Kalbinde nedâmet olmadığı halde yalnız lisânen edilen istiğfâr, yalancılar tevbesidir.[658]

٦٥٩ – تُوبُوا اِلَى رَبِّكُمْ فَاِنّى اَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ فِى الْيَوْمِ مِاَةَ مَرَّةٍ .

659- Cenâb-ı Hakk'a tevbe ediniz, tahkika ben, günde yüz defa Cenâb-ı Allah'a tevbe ederim.[659]

٦٦٠ – تُوبُوا اِلَى اللّٰهِ فِى كُلِّ يَوْمٍ مِاَةَ مَرَّةٍ .

660- Günde yüz defa Cenâb-ı Hakk'a tevbe ve istiğfâr ediniz.[660]

٦٦١ – اَلتَّوْبَةُ مِنَ الذَّنْبِ اَنْ لَايَعُودَ اِلَيْهِ اَبَداً .

661- Günahdan tevbe bir daha o günahı işlememeyi cezmeylemektir (kesin karar vermektir).[661]

655- Buhârî, deavât 3; Müslim, zikr 42; Ebû Dâvud, diyât 3; ibn Mâce, edeb 57; Ahmed b. Hanbel, IV, 211, 260, 261, 40, 411.
656- Buhârî, deavât 3; Müslim, zikr 42; Ebû Dâvud, diyât 3; ibn Mâce, edeb 57; Ahmed b. Hanbel, IV, 211, 260, 261, 411.
657- Deylemî, Müsned, hadis no: 427.
658- Müslim, zikr 41; Ebû Dâvud, vitr 26; Tirmîzî, tefsîru sûre 47, 1; ibn Mâce, edeb 57; Dârimî, rikak 15; Ahmed b. Hanbel, II, 45, IV, 260, V, 394, 396, 397, 402.
659- Müslim, zikr 41; Ebû Dâvud, vitr 26; Tirmîzî, tefsîru sûre 47, 1; ibn Mâce, edeb 57; Dârimî, rikak 15; Ahmed b. Hanbel, II, 45, IV, 260, V, 394, 396, 397, 402.
660- bk. Ahmed b. Hanbel, I, 446.
661- ibn Mâce, edeb 57.

٦٦٢ – طُوبٰى لِمَنْ وَجَدَ فِى صَحِيفَتِهِ اِسْتِغْفَاراً كَثِيراً .

662- Cennet ve rahat şol bir kimse içindir ki defter-i a'mâlında (amel defterinde) kesretle "Estağfirullah" zikr-i şerîfini bulur.[662]

٦٦٣ – يَاأَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا اِلَى اللّٰهِ قَبْلَ اَنْ تَمُوتُوا .

663- Ey nâs (insanlar)! Mevtten mukaddem (ölümden önce) tâib ve müstağfir olunuz (tevbe ve istiğfar ediniz!), demektir.[663]

662- ibn Mâce, ikâme 78.
663- Deylemî, Müsned, hadis no: 363.

باب ماجاء في ذم الدنيا واموالها

Dünya ve dünya malının kötülüğü

٦٦٤ – اُتْرُكُوا الدُّنْيَا لِاَهْلِهَا فَاِنَّهُ مَنْ اَخَذَ مِنْهَا فَوْقَ مَايَكْفِيهِ اَخَذَ مِنْ حَتْفِهِ وَهُوَ لَايَشْعُرُ .

664- Mâl-i dünyayı (dünya malını) ehline terkediniz. Zira ondan kifayet fevkinde (yetenin dışında) ahzeden (alan) kimse bilâ-şuûr (şuûrsuzca) kendini helâk etmiş olur.[664]

٦٦٥ – حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ .

665- Dünya muhabbeti her günahın başıdır.[665]

٦٦٦ – اِحْذَرُوا الدُّنْيَا فَاِنَّهَا اَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ وَمَارُوتَ .

666- Dünyadan hazer ediniz (sakınınız)! Zira Hârût ve Mârût'un * fevkinde bir sâhiredir (büyüleyici özelliğe sahiptir).[666]

★ **Hârût ve Mârût:** Kur'an'da insanlara sihri öğrettiği bildirilen iki melek. Tafsîlât için Bakara Sûresi 102. âyetin tefsirlerine bakılmalıdır.

664- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6114.
665- el-Müttekî, Kenzül-ummal, III, hadis no: 6065.
666- Tirmîzî, Zühd 26; Ahmed b. Hanbel, IV, 160.

٦٦٧ – لِكُلِّ اُمَّةٍ فِتْنَةٌ وَفِتْنَةُ اُمَّتِى الْمَالُ .

667- Her ümmetin helâkini mûcib bir fitne vardır. Benim ümmetimin sebeb-i helâki ise mâl-i dünyâdır.(667)

٦٦٨ – مَنْ اَصْبَحَ وَهَمُّهُ الدُّنْيَا شَتَّتَ اللّٰهُ عَلَيْهِ اَمْرَهُ .

668- Bir kimse uykudan uyanır uyanmaz, herşeyden mukaddem (önce) dünyayı düşünürse Cenâb-ı Allah onun işini perîşân edip rahatını selbeder (söküp alır).(668)

٦٦٩ – هَاجِرُوا مِنَ الدُّنْيَا وَمَافِيهَا .

669- Dünyadan ve zînet-i metâından (süslü mallarından) muhabbetinizi kat'ediniz (kesiniz)!(669)

٦٧٠ – لَاتُشْغِلُوا قُلُوبَكُمْ بِذِكْرِ الدُّنْيَا .

670- Dünya muhabbetiyle kalbinizi işgâl ve Cenâb-ı Hakk'ın zikir ve muhabbetinden tâtîl etmeyiniz (habersiz hâle getirmeyiniz)!(670)

٦٧١ – اَكْبَرُ الْكَبَائِرِ حُبُّ الدُّنْيَا .

671- Dünyaya muhabbet, günah-ı kebâirin ekberidir (büyük günahların en büyüğüdür). *Vâkıa, dünya muhabbetine dûçâr olanların (tutulanların) her türlü menâhîyi (yasağı) irtikâb edegeldikleri müsellemdir (herkesin bilip kabul ettiği bir husûstur).*(671)

٦٧٢ – اِنَّ هٰذَا الدِّينَارَ وَالدِّرْهَمَ اَهْلَكَا مَنْ قَبْلَكُمْ وَهُمَامُهْلِكَاكُمْ .

672- Tahkîka bu altın ve gümüş, sizden mukaddem (önce) gelen ümmeti ihlâk ettiler (helâkine sebeb oldular). Buhl (cimrilik),hırs ve tefâ-

---

667- Hâkim, Müstedrek, IV, 317. (Değişik lafızla)

668- bk. Buhârî, cihad 5, 6, 73, rikak 3, 51; Müslim, iman 242, imâre 112, 115; Tirmizî, tefsîru sûre 3, 22; Ahmed b. Hanbel, III, 141, 151, 157, 207, 264, 433, 434, V, 275, 330, 335, 337, 339, 438.

669- el-Mütteki, Kenzü'l-ummal, III, hadis no: 6153.

670- Deylemî, Müsned, hadis no: 1468.

671- Deylemî, Müsned, hadis no: 898.

hurdan (övünmeden) ictinâb etmediğiniz takdirde bunlar sizin dahi sebeb-i helâkiniz olur.(672)

٦٧٣ – اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ .

673- Dünya müminin cehennemi ve kâfirin cennetidir. *Yâni bir mümin dünyada ne kadar garik-ı niam-i lâ-yuhsâ (sayısız nimetlere gark) olsa yine cennete nisbetle cehennemdir. Ve bir kâfir, dünyâda ne kadar belâ ve musîbetle muazzeb bulunsa yine cehenneme nisbetle cennettir.*(673)

٦٧٤ – لُعِنَ عَبْدُ الدِّينَارِ لُعِنَ عَبْدُ الدِّرْهَمِ .

674- Altın ve gümüşe tapanlar; yâni Cenâb-ı Hakk'ı unutup da muhabbetlerini onlara hasredenler mel'ûndur (lânete uğramıştır).(674)

٦٧٥ – حِسَابُ ذِى الدِّرْهَمَيْنِ اَشَدُّ حِسَاباً مِنْ ذِى الدِّرْهَمِ .

675- İki dirheme mâlik olanın hesâbı, bir dirheme mâlik olan kimsenin hesâbından eşeddir (daha zorludur).(675)

باب ماجاء فى الموت والموتى
Ölüm ve ölüler

٦٧٦ – اِدْفِنُوا مَوْتَاكُمْ وَسْطَ قَوْمٍ صَالِحِينَ فَاِنَّ الْمَيِّتَ يَتَاَذَّى بِجَارِ السُّوءِ كَمَا يَتَاَذَّى الْحَىُّ بِجَارِ السُّوءِ .

676- Mevtânızı (ölülerinizi) sulehâ civarında (sâlih kimselerin yanında) defnediniz. Zira diriler, fenâ komşudan muazzeb olduğu (sıkıntı çektiği) gibi, ölüler de fenâların mûcâveretiyle (kötülerin komşuluklarından) rahatsız olur.(676)

672- Müslim, zühd 1; Tirmîzî, zühd 16; ibn Mâce, zühd 3; Ahmed b. Hanbel. III, 197, 323, 389, 485.
673- Tirmîzî, zühd 42.
674- Deylemî, Müsned, hadis no: 2709.
675- Ebû Nuaym, Hilye, VI, 354.
676- Ebû Dâvud, cenâiz 20; ibn Mâce, cenâiz 4; Ahmed b. Hanbel, V, 26, 27.

٦٧٧ – اقرأوا على موتاكم يس .

677- Ölüm mukaddimeleri (işaretleri) zuhûr eden hastalarınız üzerine Yâsin-i şerîf'i kırâat ediniz.(677)

٦٧٨ – كفى بالموت واعظا وكفى باليقين غنى .

678- Nâs'a (halka) vaaz için tefekkür-i mevt yetişir. Gınâ (zenginlik) için de, Rezzâk-ı hakîki'ye sıdk ve yakîn kâfidir.(678)

٦٧٩ – لقنوا موتاكم لااله الا الله .

679- Mukaddimât-ı mevt (ölüm alâmetleri) zâhir olan hastalarınızın yanlarında kelime-i tevhidi tekrar ile kendilerine ismâ' ve ihtâr ediniz, (onlara bunu işittirip söylemelerini sağlayınız) demektir.(679)

٦٨٠ – من اتبع الجنازة فليحمل بجوانب السرير كلها .

680- Cenâzeyi teşyî eden kimse tabutun her bir koluna girip birkaç hutve (adım) götürmeli.(680)

٦٨١ – من مات على شيء بعثه الله عليه .

681- Ömrünü ibâdetle geçirip vefat edenleri Cenâb-ı Hakk hayır ile ihyâ buyuracağı gibi vakitlerini meâsî ve menâhî (isyan ve günahlar) ile imrâr eyleyenleri (geçirenleri) dahî amelleriyle mütenâsib bir sûrette ba'seyler (diriltir).(681)

٦٨٢ – موت الفجأة راحة للمؤمنين واخذة اسف للفاجر .

682- Mevt-i mufacie; yâni keyifsiz olmaksızın birden bire vefat etmek, redd-i mezâlim (hakk sâhiplerine haklarını vermek) ve vasiyyet gibi mukaddimât-ı saâdeti (mutluluğun ön hazırlıklarını) ikmâl etmiş sule-

---

677- Deylemî, Müsned, Hadis no: 4866
678- Müslim, cenaiz 1, 2; Ebû Dâvud, cenâiz 16; Tirmîzî, cenâiz 7; Nesâî, cenâiz 4; ibn Mâce, cenâiz 3; Ahmed b. Hanbel, III, 3.
679- ibn Mâce, cenâiz 15.
680- Hâkim, Müstedrek, IV, 313.
681- Ebû Dâvud, cenâiz 10; Ahmed b. Hanbel, III, 424, IV, 219.

hâ için sebeb-i rahat, ve fuseka (fâsıklar) için dahî alâmet-i gadabdır (gadab-ı ilâhiyye uğrama işâretidir).[682]

٦٨٣ - لاتُؤَخِّرُوا الْجَنَازَةَ إِذَا حَضَرَتْ .

683- Cenâze hazır olunca defnini tehir etmeyiniz; *lâkin namaz kılanlar yüze yahut kırka bâliğ olmak (ulaşmak) için zararsız tehir, müstesnâdır.*[683]

٦٨٤ - لاتَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ .

684- Tezyîd-i ibâdet, (ibâdeti artırmak) nimet-i hayata mutevakkıf (hayat nimetine bağlı) bulunduğundan mevt (ölüm) ile o nimetin zevâlini (yok olmasını) temennî etmeyiniz, demektir.[684]

٦٨٥ - يُبْعَثُ الْعَبْدُ عَلَى مَامَاتَ عَلَيْهِ .

685- Salâh-ı hâl ile (iyi bir hâlde) vefât edenler mesrûren (sevinerek) dirileceği gibi, -el-lyâzü billâh- (Allah'a sığınırız) isyân ve tuğyan (azgınlık ve taşkınlık) içinde vefât edenler de me'yûsen (ümidsiz) dirilecektir.[685]

٦٨٦ - ذِكْرُ الْمَوْتِ صَدَقَةٌ .

686- Mevti tezekkür (ölümü hatırlama) yâni dünyada misafir olduğunu ve karîben (yakında) cemaat-i emvât'a (ölüler kervanına) iltihak edeceğini tefekkür (düşünmek) sadakadır.[686]

٦٨٧ - ذِكْرُ الْقَبْرِ يُقَرِّبُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ .

687- Hakikatte hâneniz kabir olduğunu tahattur eylemek (düşünmek) sizi a'mâl-i sâlihaya teşvik cennete karîb eyler (yaklaştırır), demektir.[687]

682- İbn Mâce, cenâiz 18.
683- Buhârî, temennî 6; Müslim, zikr 11; Tirmizî, cenâiz 3, kıyâme 40; ibn Mâce, zühd 13; Ahmed b. Hanbel, III, 258, V, 109, 110, 111.
684- Müslim, cenne 83.
685- bk. Tirmizî, zühd 4; Nesâî, cenâiz 3.
686- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 72.
687- ibn Mâce, cenâiz 19.

٦٨٨ – مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ مِأَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غُفِرَ لَهُ .

688- Bir müslim meyyitin (ölünün) üzerine müslimînden (müslümanlardan) yüz kişi namaz kılarsa mağfûr olur (bağışlanır).(688)

٦٨٩ – مَنْ كَفَّنَ مَيِّتًا كَسَاهُ اللّٰهُ مِنَ السُّنْدُسِ .

689- Muhtac bir meyyiti (ölüyü) tekfin eyleyen (kefenleyen) mümini Cenâb-ı Allah cennet sündüsü (ipeği) ile iksâ eder (örter).(689)

باب فى الوصية وتركه

Vasiyyet

٦٩٠ – تَرْكُ الْوَصِيَّةِ عَارٌ فِى الدُّنْيَا وَنَارٌ وَشَنَارٌ فِى الْآخِرَةِ .

690- Terk-i vasiyyet (vasiyyet etmemek) dünyada ayıp ve âr olduğu gibi, ukbada da bâis-i şeyn ve nâr olur (âhirette de kusûr ve cehenneme girme sebebi olur).(690)

٦٩١ – اَلْمَحْرُومُ مَنْ حُرِمَ الْوَصِيَّةَ .

691- Mahrûm şol bir kimsedir ki vasiyyet gibi sebeb-i necât ve ulüvv-i derecâtı (kurtuluşa ve yüksek derecelere ermeyi) müstelzim olan (gerektiren) hayırdan mahrûm olarak vefât eder, demektir.(691)

٦٩٢ – مَنْ لَمْ يُوصِ لَمْ يُؤْذَنْ فِى الْكَلَامِ مَعَ الْمَوْتَى .

692- Vasiyyet etmeksizin vefat eden bir mümin, civârında medfûn olan emvât (ölüler) ile tekellüm ve muhabbet etmeye (görüşüp konuşmaya) mezûn olamaz (bu konuda kendisine izin verilmez).(692)

688- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 147.
689- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XVI, hadis no: 46019.
690- bk. ibn Mâce, vesâyâ 2.
691- bk. Dârimî, vesâyâ 3.
692- Deylemî, Müsned, hadis no: 7259.

٦٩٣ – اَلْوَصِيَّةُ حَقٌّ عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ .

693- Vasiyyet etmek, her mümin üzerine haktır.(693)

باب ماجاء فى النياحة

Ölüye bağırarak ağlamak

٦٩٤ – اِثْنَتَانِ هُمَابِهِمْ كُفْرٌ اَلطَّعْنُ فِى الْاَنْسَابِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ .

694- İki şey vardır ki onlar bir insanda bulunursa sıfat-ı küfürden (küfür özelliklerinden) sayılır. Birisi sahîhu'n-neseb (nesebi sahîh) olan bir kimseye veled-i zinâ; yâni piçtir, diyerek iftirâ ve bu sûretle kendisini tâfdîh eylemek (rezil ve mahcûb etmek). Diğeri vefât etmiş bir zâtın evsâf ve ahvâlini (özellik ve ve sıfatlarını) nazmen ve nesren (şiir veya nesir yoluyla) zikir ve ta'dâd ederek (sayıp dökerek) savt (ses) ile ağlamaktır.(694)

٦٩٥ – اِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ الْحَيِّ .

695- Tahkika (gerçekten) meyyit (ölü), dirilerin savt (ses) ile olan bükâlarından (ağlamalarından) muazzeb olur (sıkıntı çeker, azâb duyar).(695)

٦٩٦ – اَنَا بَرِيءٌ مِمَّنْ حَلَقَ وَسَلَقَ وَخَرَقَ .

696- Musîbet zamanında saçını yolmak, savt (ses) ile ağlamak, yakasını yırtıp elbisesini parçalamak gibi âdât-ı kabîhayı (çirkin âdetleri) irtikâb edenlerden ben, teberrî ederim (uzak dururum).(696)

693- Müslim, iman, 161.

694- Buhârî, cenâiz 32, 33, 44, megâzî 8; Müslim, cenâiz 16, 18, 19, 22, 23, 25, 27, 28; Ebû Dâvud, cenâiz 24, 25; Tirmîzî, cenâiz 22, 24; ibn Mâce, cenâiz 54; Muvattâ, cenâiz 27, Ahmed b. Hanbel, I, 36, 38, 41.

695- Buhârî, ilim 23, 24, 46, hacc 125, 130, 131, iman 15; Müslim, hacc 327, 330, 331; Ebû Dâvud, menâsik 78, 87; Tirmîzî, hacc 76; Nesâî, hacc 225; ibn Mâce, menâsik 74; Muvatta, hacc 242; Ahmed b. Hanbel, I, 216, 258, 269, 291, 300, 311.

696- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XV, hadis no: 42416.

٦٩٧ – تُجْعَلُ النَّوائِحُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ صَفَّيْنِ صَفٌّ عَنْ يَمينِهِمْ وَصَفٌّ عَنْ يَسارِهِمْ فَيَنْبَحْنَ عَلى اَهْلِ النَّارِ كَما يَنْبَحُ الْكِلابُ .

697- Emvât (ölüler) için savt ile (sesli) ağlayanlar yevm-i kıyâmette iki saf üzerine tertib olunurlar. Saffın birisi ehl-i azâbın (azâb görenlerin) sağında, diğeri solunda ahz-ı mevkı-i şeâmet ederler (uğursuz yerlerini alırlar). Ve kelplerin bağırışı gibi bağırarak, haykırarak derekât-i nâr-ı cahîm için (cehennem ateşinin alt basamaklarına) sevkolunurlar.(697)

٦٩٨ – ثَلاثٌ مِنَ الْكُفْرِ شَقُّ الْجَيْبِ وَالنِّياحَةُ وَالطَّعْنُ فِى النَّسَبِ

698- Üç şey, ehl-i küfür ef'âlindendir (davranışlarındandır). Musîbet zamanında yaka yırtmak, emvat (ölüler) için savt ile (sesli) ağlamak ve neseb hakkında ta'netmek (kişilerin nesebleri hakkında ileri geri konuşmak).(698)

٦٩٩ – صَوْتانِ مَلْعُونانِ فِى الدُّنْيا وَالْآخِرَةِ مِزْمارٌ عِنْدَ نِعْمَةٍ وَرَنَّةٌ عِنْدَ مُصيبَةٍ

699- İki sadâ (ses) vardır ki, bu sadâların sahibi iki cihanda mel'ûn; yâni rahmet-i Hakk'tan mahrûmdur. Birisi hengâm-ı sürûrda (sevinç ânında) düdük ve zurna; birisi musîbet zamanında feryâd ile ağlamak sadâsıdır.(699)

٧٠٠ – لَعَنَ اللّٰهُ النّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ .

700- Musîbet için savt ile (sesli) ağlayan ve istimâ' edenlere (dinleyenlere) Cenâb-ı Hakk lânet etsin. İşte bunun için matemde bulunmak câiz olamaz.(700)

٧٠١ – اِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبُكاءِ اَهْلِهِ عَلَيْهِ .

697- bk. Tirmîzî, cenâiz 23; Ahmed b. Hanbel, II, 526; Nesâî, cenâiz 21, 85; Buhârî, cenâiz 78; İbn Mâce, cenâiz 40.
698- Deylemî, Müsned, hadis no: 3778 (değişik kelimeyle).
699- Ebû Dâvud, cenâiz 25; Ahmed b. Hanbel, III, 65.
700- Nesâî, cenâiz 15; Ahmed b. Hanbel, I, 26, 36.

701- Tahkika (gerçekten) vefat eden kimse âilesinin bükâsıyla (ağlamasıyla) kabirde muazzeb olur (azâb görür, sıkıntı çeker).[(701)]

باب ماجاء فى عذاب القبر ودخول جهنم

Kabir azabı ve cehennem

٧٠٢ – اِتَّقُوا الْبَوْلَ فَاِنَّهُ اَوَّلُ مَايُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ فِى الْقَبْرِ .

702- İstibrâ husûsunda takvâ üzere olunuz; zîrâ kabirde birinci muhâsebe (hesap görme) bevlden taharet (idrardan temizlenmek) hakkındadır.[(702)]

٧٠٣ – عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهِ عُذِّبَ فِيهِ .

703- Kabir azâbı hakktır. Tasdîk etmeyen kimse kabirde muazzeb olur (azab görür).[(703)]

٧٠٤ – اَلْمُوَحِّدُونَ مِنْ اُمَّتِى يُعَذَّبُونَ عَلٰى نُقْصَانِ اِيمَانِهِمْ .

704- Ümmetim olan muvahhidin (tevhid ehli müminler) mükellef oldukları ibâdâtın (ibâdetlerin) noksanıyla muazzeb olurlar (azab görürler).[(704)]

٧٠٥ – يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ ذَرَّةٌ مِنْ اِيمَانٍ .

705- Kalbinde zerre kadar îmanı olan kimse, nâr-ı cahîmde (cehennem ateşinde) ebedî olarak kalmaz, demektir.[(705)]

701- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 35.
702- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 74.
703- Buhâri, cenâiz 87; Nesâî, sehv 64; Ahmed b. Hanbel, VI, 174.
704- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XIV, hadis no: 39551.
705- bk. Buhârî, tevhid 24, 36; Müslim, îman 147, 149; 185, 302; Tirmîzi birr 61; Nesâi, îman 18; Ahmed b. Hanbel I, 296, 416; II, 166, III, 94; V 43.

باب ماجاء فى المديون

Borçlu

٧٠٦ – صاحِبُ الدَّيْنِ مَأْسُورٌ فِى قَبْرِهِ .

706- Medyûn (borçlu) kabrinde mahbûstur (orada da rahat değildir, esir ve hapis gibidir).(706)

٧٠٧ – صاحِبُ الدَّيْنِ مَغْلُولٌ فِى قَبْرِهِ لاَيَفُكُّهُ اِلاَّقَضاءُ دَيْنِهِ .

707- Medyûnen (borçlu olarak) vefat edenlerin kabirlerinde elleri omuzlarına bağlıdır. Edâ-yı deynden (borçlarını ödemekten) başka, ellerini birşey açamaz.(707)

٧٠٨ – خِيارُكُمْ اَحْسَنُكُمْ قَضاءً لِلدَّيْنِ .

708- Sizin ber-güzîdeniz (hayırlınız) şol bir kimsedir ki, zimmetinde olan borcu hakk sâhibini incitmeden îfâ eder.(708)

706- bk. Deylemî, Müsned, hadis no: 3787.

707- Deylemî, Müsned, hadis no: 3788.

708- Buharî, vekâle 5, 6; istikrâz 4, 6, 7; hibe 23, 25; Müslim, musâkât 118, 122; Ebû Dâvud, buyû' 11; Tirmizî buyû' 73, 75; Nesâî, buyû' 64, 103; ibn Mâce sadakât 16, ticârât 62; Muvatta', buyû' 79; Dârimî, buyû' 31; Ahmed b. Hanbel, II, 377, 393, 416, 431, 456, 476, 509, VI, 390.

باب القرض

Borç verme

٧٠٩ - كُلُّ قَرْضٍ صَدَقَةٌ .

709- Muhtâc olup da mürâcaat edenlere verilen şeylerin kâffesi (tamamı), sadaka gibi ecir ve mesûbâtı (sevâbı) mûcibdir.(709)

٧١٠ - كُلُّ قَرْضٍ جَرَّ مَنْفَعَةً فَهُوَ رِبَاءٌ .

710- Herhangi bir karz (borç) ki bir menfaati (faydayı) cerr etsin (celb etsin) fâiz gibi haramdır.(710)

٧١١ - قَرْضُ الْغَنِىِّ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ .

711- Ağniyânın (zenginlerin) muhtâcin'e (ihtiyac sâhiplerine) ikrâzı (borç vermesi), sadakasından efdaldir. Zirâ muhtac olmayan istikrâz etmez (borç istemez).(711)

باب ماجاء فى الربا

Ribâ (fâiz)

٧١٢ - اَلآخِذُ وَالْمُعْطٰى فِى الرِّبَا سَوَاءٌ .

712- Fâizde alan-veren müsâvîdir (eşittir, günahta ortaktır).(712)

٧١٣ - بَشِّرْ آكِلَ الرِّبَا وَمَانِعَ الزَّكوةِ بِالنَّارِ .

713- Fâiz yiyenlerle zekât vermeyenleri nâr-ı cahîm ile (cehennem ateşiyle) tebşîr et (müjdele).(713)

709- Suyûtî, el-Câmi'u's-sağîr, II, 98.
710- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ II, hadis no: 1991.
711- bk. Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, V, 354.
712- Müslim, müsâkât 82; Nesâi, buyû 44.
713- Deylemî, Müsned; hadis no: 2171.

باب ماجاء فى الطمع

Tama'

٧١٤ – إِيَّاكُمْ وَالطَّمَعَ فَإِنَّهُ هُوَ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَإِيَّاكُمْ وَمَا يُعْتَذَرُ مِنْهُ .

714- Nâs'ın (halkın) elinde bulunan şeye tama'dan hazer ediniz; zîrâ tama' ayn-ı fakrdır (fakirliğin ta kendisidir). Kezâlik (aynı şekilde) neticesi mahcûbiyetle mazereti müstelzim (mahcub olup özür dilemeyi gerektirecek) olan fenâlıktan da ictinâb ediniz (sakınınız).(714)

٧١٥ – الطَّمَعُ يُذْهِبُ الْحِكْمَةَ مِنْ قُلُوبِ الْعُلَمَاءِ

715- Mal-i dünyaya (dünya malına) tama; marifetullah'ı kulûb-i ulemâdan (âlimlerin kalplerinden) izâle eder.(715)

714- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 859.
715- Suyûtî, el-Camî'u's-sağîr, II, 60.

باب ماجاء فى النهب والسرقة والغش والخيانة

Hırsızlık, adam kandırma ve hıyânet

٧١٦ – لَيْسَ مِنَّا مَنِ انْتَهَبَ اَوْ سَلَبَ اَوْ اَشَارَ بِالسَّلْبِ .

716- Nehb u gâret edenler (çapulculuk ve yağmacılık edenler) ve haksız yere insanları soyanlar, veyahut soymak için emir ve işâret edenler, bizden değillerdir. Yâni ümmet-i kâmilemizden hâricdirler. [716]

٧١٧ – لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّ .

717- Gaşş ve hîle eden (başkasını kandıran) kimseler cemaat-i islâmiyyemizden ma'dûd olmaz (müslümânlardan sayılamaz).[717]

٧١٨ – مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا .

718- Muâmelâtta bize gaşş (kandır ma) ve hîle edenler bizden değildir.[718]

٧١٩ – اَلْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ .

719- Muhtekir (ihtikâr yapan, karaborsacı) mel'ûndur.[719]

716- Hâkim, Müstedrek, II, 135.

717- Müslim, îman 164; Ebû Dâvûd, buyû 50; Tirmizî, buyû' 72; ibn Mâce, ticârât 36; Dârimî, buyû' 10; Ahmed b. Hanbel, II, 50, 242, 417, III, 466, IV, 45.

718- 717 nolu hadiste geçen kaynaklar.

719- ibn Mâce, ticârât 6; Dârimî, buyû' 12.

٧٢٠ - مَنْ غَشَّ اُمَّتِى فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ .

720- Muâmelât-ı dünyeviyyede (dünyevî işlerde) olsun, umûr-i dîniyyede (dînî konularda) olsun, ümmetime hîle ve hud'a eden kimseye Cenâb-ı Hakk lânet etsin.(720)

باب ماجاء فى الرشوة

Rüşvet

٧٢١ - اَخْذُ الْاَمِيرِ الْهَدِيَّةَ سُحْتٌ وَقَبُولُ الْقَاضِى الرِّشْوَةَ كُفْرٌ .

721- Âmirlerin aldığı hediyye haram, kadıların rüşvet kabûlü ise küfre karîb (yakın) bir günahtır.(721)

٧٢٢ - اَلرَّاشِى وَالْمُرْتَشِى فِى النَّارِ .

722- Rüşveti veren ve alan her ikisi de nâr-ı cahîmdedir.(722)

٧٢٣ - لَعَنَ اللّٰهُ الرَّاشِىَ وَالْمُرْتَشِىَ وَالرَّائِشَ الَّذِى يَمْشِى بَيْنَهُمَا .

723- Rüşveti alana, verene ve tavassut edene Cenâb-ı Hakk lânet etsin.(723)

٧٢٤ - لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الرَّاشِى وَالْمُرْتَشِى .

724- Rüşveti veren ve alana Hazret-i Allah lânet etsin.(724)

٧٢٥ - مَنْ اَخَذَ رِشْوَةً فِى الْحُكْمِ كَانَتْ سِتْرًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ .

725- Hükm-i şer'îyi infâz için hâkimin aldığı rüşvet kendisiyle cennet arasında, bir hâil-i hâil (korkulu perde) olur.(725)

720- 717 nolu hadisteki kaynaklar.

721- Suyûtî, el-Cami'u's-sağîr, I, 14.

722- Tirmizî; ahkâm 9; Ebu Dâvûd, ekziye 4; ibn Mâce ahkâm 2; Ahmed b. Hanbel II, 164, 190, 194, 212, 387, 388, V, 279.

723- Tirmizî; ahkâm 9; Ebu Dâvûd, ekziye 4; ibn Mâce ahkâm 2; Ahmed b. Hanbel II 164, 190, 194, 212, 387, 388, V, 279.

724- Tirmizî; ahkâm 9; Ebu Dâvûd, ekziye 4; ibn Mâce ahkâm 2; Ahmed b. Hanbel II 164, 190, 194, 212, 387, 388, V, 279.

725- Dârimî, ekziye 4; ahkâm 2; Muvatta', musâkât 2.

باب ماجاء فى الكذب والزور
Yalan konuşmak

٧٢٦ – اِذا كَذَبَ الْعَبْدُ كِذْبَةً تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِيْلاً مِنْ نَتْنِ مَاجَاءَ بِهِ

726- İnsan kizbi (yalanı) irtikâb edince o kizbin râyiha-i kerîhesiyle (kötü kokusuyla) muhâfızı olan melâike-i kirâm kendisinden bir mil tebâud eder (uzaklaşır).(726)

٧٢٧ – اَعْظَمُ الْخَطَايَا اللِّسَانُ الْكَذُوبُ .

727- Günahların a'zamı (en büyüğü) lisânın kizbidir (yalandır).(727)

٧٢٨ – اَنْهَاكُمْ عَنِ الزُّورِ .

728- Kizb (yalan), bühtân (iftirâ), gıybet (dedikodu), şehâdet-i zûr (yalancı şahidlik) gibi kabâyihten (günahlardan) sizi nehyederim.(728)

٧٢٩ – اِيَّاكُمْ وَالْكِذْبَ فَاِنَّ الْكِذْبَ مُجَانِبٌ لِلْاِيمَانِ .

726- Tirmizî, birr 46.
727- Suyûtî, el-Cami'u's-sağîr, I, 48.
728- Suyûtî, el-Cami'u's-sağîr, I, 111.

729- Yalandan hazer ediniz (sakınınız). Zira yalan ile iman cem'olmaz (bir arada bulunmaz).(729)

٧٣٠ - اَلْكِذْبُ يُسَوِّدُ الْوَجْهَ وَالنَّمِيمَةُ عَذَابُ الْقَبْرِ .

730- Kizb (yalan) insanın yüzünü kara eyler, iki şahsın beynini ifsâda (arasını bozmaya) çalışmak, azâb-ı kabri intâc eder (kabir azâbını gerektirir).(730)

٧٣١ - اَلْكِذْبُ مُجَانِبُ الْإِيمَانِ .

731- Yalan ile iman bir mahalde bulunmaz.(731)

٧٣٢ - اَلْكِذْبُ يَنْقُصُ الرِّزْقَ .

732- Yalan rızkın bereketini tenkis eder (eksiltir).(732)

٧٣٣ - مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ كَذَبَ .

733- Yalan söyleyenler ekîden (muhakkak) mel'undur (lânete uğramıştır).(733)

٧٣٤ - مَنْ كَذَبَ كِذْبَةً فَهُوَ مَلْعُونٌ ثَلٰثاً .

734- Bir defa yalan söyleyen üç defa lânete müstahak olur.(734)

باب ماجاء فى الغيبة

Gıybet (dedikodu)

٧٣٥ - اِيَّاكُمْ وَالْغِيبَةَ فَاِنَّ الْغِيبَةَ اَشَدُّ مِنَ الزِّنَا .

729- Ahmed b. Hanbel, I, 5.
730- Aclûnî, keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1920.
731- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1921.
732- Deylemî, Müsned, hadis no: 4947.
733- Deylemî, Müsned, hadis no: 6394.
734- el-Müttekî, Kenzü'l-ummâl, III, hadis no: 7033.

735- Gıybetten hazer ediniz (sakınınız); zira gıybetin bir kısmı zinâdan eşeddir (beterdir).(735)

٧٣٦ – لَيْسَ لِلْفَاسِقِ غِيبَةٌ .

736- Fısk ve fücûru zâhir olanların (haramları açıktan işleyen fasıkların) gıybeti haram olmaz.(736)

٧٣٧ – مَنْ اَلْقَى جِلْبَابَ الْحَيَاءِ فَلَا غِيبَةَ لَهُ .

737- Bir kimse hayâ libâsını bırakırsa (hayâsızlaşırsa) gıybeti haram olmaz.(737)

٧٣٨ – اَلْغِيبَةُ اُخْتُ الزِّنَا وَهِيَ مُضَارِعَتُهُ .

738- Gıybet, zînânın hemşîresi (kızkardeşi) ve onun şebîhesidir (benzeridir).(738)

٧٣٩ – اَلْمُغْتَابُ وَالْمُسْتَمِعُ شَرِيكَانِ فِي الْاِثْمِ .

739- Gıybet edenlerle istimâ eyleyenler (gıybeti dinleyenler) günahta şeriktirler (ortaktırlar).(739)

باب ماجاء في الحسد
Hased (kıskançlık)

٧٤٠ – اِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَاِنَّ الْحَسَدَ تَاْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَاْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ

740- Hasedden hazer ediniz (sakınınız). Tahkika (gerçekten) ateş hatabı (odunu) mahvettiği gibi hased de hasenâtın mahvına (sevap ve iyiliklerin yok olmasına) sebep olur.(740)

735- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1812.
736- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2151.
737- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2151.
738- bk. Deylemî, Müsned, hadis no: 4323.
739- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2323.
740- İbn Mâce, zühd, 22; Ebû Dâvûd, edeb, 44.

٧٤١ – اَلْحَسَدُ يُفْسِدُ الْاِيمٰانَ كَمٰا يُفْسِدُ الصَّبِرُ الْعَسَلَ .

741- Sarı sabir (acı otun özü) balı ifsâd ettiği gibi hased de müminin îmanını ifsâd eder (bozar).[741]

٧٤٢ – لاٰيَجْتَمِعُ الْاِيمٰانُ وَالْحَسَدُ فِى قَلْبِ عَبْدٍ اَبَداً .

742- Îmân ile hased bir mümin-i kâmilin kalbinde kat'iyyen birleşmez.[742]

٧٤٣ – اَلْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنٰاتِ كَمٰا تَأْكُلُ النّٰارُ الْحَطَبَ .

743- Ateş hatabı (odunu) yakıp imhâ ettiği gibi gayrda (başkasında) olan nimetin zevâlini arzu eylemek mânâsında olan ''hased'', dahî insanın amel ve ibâdetini mahveyler.[743]

باب ذم العجب والكبر
Ucüb ve kibir

٧٤٤ – اِنَّ الْعُجْبَ لَيَحْبِطُ عَمَلَ سَبْعِينَ سَنَةً .

744- Tahkika (gerçekten) ucüb yâni bir insan kendini beğenip diğerini (başkasını) beğenmemek, yetmiş sene bile ibadeti ifnâ ve imhâ eder (yok eder).[744]

٧٤٥ – اِيّٰاكُمْ وَالْكِبْرَ فَاِنَّ اِبْلِيسَ حَمَلَهُ الْكِبْرُ عَلٰى اَنْ لاٰيَسْجُدَ لِآدَمَ .

745- Kibirden hazer ediniz (sakınınız); zîra İblis'i, Adem -aleyhisselâm-'a secde etmemeye kibir, sevk etmiştir.[745]

741- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1131.
742- Nesâî, cihad 8.
743- Ebû Dâvûd, edeb 44; ibn Mâce, zühd 22.
744- Suyûti, el-câmi'u's-sağîr, I, 84.
745- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, X, 226.

٧٤٦ - بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَخَيَّلَ واخْتَالَ وَنَسِىَ الْكَبِيرَ الْمُتَعَالَ بِئْسَ الْعَبْدُ
عَبْدٌ تَجَبَّرَ وَاعْتَدٰى وَنَسِىَ الْجَبَّارَ الْاَعْلٰى .

746- Ne fenâ bir kuldur şol kimse ki kendini fâzıl (değerli) bilip kibreyler ve azamet-i kibriyâ (gerçek büyüklük) Cenâb-ı Hakk'a mahsûs olduğunu düşünmez. Kezâlik (aynı şekilde) ne kadar kötüdür şol kimse ki tecebbür ve teaddî ile (büyüklenerek ve zulmederek) hukuk-ı ibâda (kul hakkına) tecâvüz eder, Cebbâr olan Cenâb-ı Aliyyü'l-A'lâ'yı unutur.(746)

٧٤٧ - قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَلْكِبْرِيَاءُ رِدَائِى فَمَنْ نَازَعَنِى فِى رِدَائِى قَصَمْتُهُ .

747- Cenâb-ı Allah buyurmuştur ki, büyüklük kendime mahsûs bir sıfat-ı Sübhâniye'mdir. Bunda benimle iştirak eylemek fikrinde bulunan mütekebbirleri yevm-i kıyâmette zelîl ve helâk ederim.(747)

٧٤٨ - مَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللّٰهُ .

748- Bir kimse kendini büyük zannedip nâs'ı (insanları) tasgîr ederse (küçük görürse) Cenâb-ı Allah o kimseyi hakîr eder.(748)

٧٤٩ لاَيَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ

749- Kalbinde cüz'î (zerre kadar) bir kibir bulunan kimse azâb görmedikçe cennete dâhil olmaz.(749)

746- Tirmizî, kıyâme 17; Ahmed b. Hanbel, V, 445.
747- Ahmed b. Hanbel, II, 248, 376, 414, 427, 442; Ebû Dâvûd, libâs 25; ibn Mâce, zühd 16.
748- ibn Mâce, zühd 16.
749- Buhârî, îman 15; rikâk 35, 51; fiten 13, tevhid 24, 36; Müslim, îman 147, 149, 185, 230, 302, 304, 326, fiten 52, 116; ibn Mâce, mukaddime 9, zühd 16, 37; Dârimî, mukaddime 8; Ahmed b. Hanbel, I, 272, 296, 399, 412, 416, 451, II, 164, 166, 215, III, 12, 17, IV, 151, V, 198, 199.

باب ماجاء فى المنافق والشرك الخفى

Münafıklık ve şirk-i hafî

٧٥٠ – اَخْوَفُ مَاأَخافُ عَلى اُمَّتِى كُلُّ مُنافِقٍ عَلِيمِ اللِّسانِ .

750- Ümmetim üzerine en ziyâde korktuğum şey, amel ve ibâdeti olmadığı halde mehâfil ve mecâliste (toplantı ve meclislerde) ibrâz-ı ilim ve fesâhat (ilim ve güzel konuşma gösterisi) gibi sıfat-ı nifakı (nifak özelliklerini) ihtiyâr eden kimsenin hâl ve şânıdır (durumudur).[750]

٧٥١ – ذُوالْوَجْهَيْنِ فِى الدُّنْيا يَاْتِى يَوْمَ الْقِيمَةِ وَلَهُ وَجْهانِ مِنْ نارٍ .

751- Dünyada ikiyüzlü olan hâin ve münâfıklar yevm-i kıyamete iki yüzü ateş olduğu hâlde gelirler.[751]

٧٥٢ – اَلشِّرْكُ الْخَفِىُّ اَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكانِ الرَّجُلِ .

752- Şirk-i hafî (gizli şirk) nâs'ın (halkın) medhini veya ihsânını veya-

750- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 160.
751- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, VIII, 95.

hud tâzîmini kazanmak maksadıyla amel ve ibâdet etmektir. *Şirk-i zâhir ise beyandan müstağnidir (açıklamaya gerek yok).*(752)

٧٥٣ – اَلشِّرْكُ اَخْفىٰ فِى اُمَّتِى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا فِى اللَّيْلَةِ الظَّلْمَاءِ وَاَدْنَاهُ اَنْ تُحِبَّ عَلىٰ شَيْءٍ مِنَ الْجَوْرِ اَوْ تُبْغِضَ عَلىٰ شَيْءٍ مِنَ الْعَدْلِ .

753- Şirk benim ümmetimde karanlık geceleri mermer taş üzerinde yürüyen karıncanın izinden, eserinden daha hafîdir (gizlidir). Bunun ednâsı (aşağı derecesi) cevr ile (zulümle) yapılan ef'âli (davranışları) hoş görmek yahud adâlet dairesinde görülen birşeyi sevmemektir.(753)

٧٥٤ – مَنْ اَرَى النَّاسَ فَوْقَ مَاعِنْدَهُ مِنَ الْخَشْيَةِ فَهُوَ مُنَافِقٌ .

754- Nâs'a (halka) sâlih (iyi) görünmek için Cenâb-ı Hakk'tan olan havf ve haşyetinin (korkusunun) fevkında bir haşyet gösterenler riyâkâr ve münâfıktır.(754)

٧٥٥ – مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِعَمَلِ الْاٰخِرَةِ فَمَالَهُ فِى الْاٰخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ .

755- Dünya için ibâdet eden kimse nâm-i uhravî'den (ahiret rahatlığından ve cennetten) mahrum olur. *Meğer ki mağfûr olsun (ilâhî afva nâil bulunsun).*(755)

٧٥٦ – وَيْلٌ لِمَنْ لَبِسَ الصُّوفَ وَخَالَفَ فِعْلُهُ قَوْلَهُ .

756- Veyl şol bir kimseye (yazıklar olsun o adama) ki, libâs-ı sûfiyyeyi iksâ eder (derviş hırkası giyer) de kavil ve fiili birbirine muhâlif olur.(756)

٧٥٧ – وَيْلٌ لِمَنْ يَذْكُرُ اللّٰهَ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِيهِ بِقَلْبِهِ .

752- bk. Deylemî, Müsned, hadis no: 3675.
753- Ebû Nuaym, Hilye, IX, 253.
754- Deylemî, Müsned, hadis no: 5880.
755- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2527.
756- Deylemî, Müsned, hadis no: 7162.

757- Veyl şol kimseye (yazıklar olsun o şahsa) ki lisan ile Allah'ı zikreder, kalbinden ise Cenâb-ı Hakk'ın yaptığına râzı olmaz.(757)

٧٥٨ – وَيْلٌ لِمَنْ يُكْثِرُ ذِكْرَ اللّٰهِ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِى اللّٰهَ بِعَمَلِهِ .

758- Veyl şol kimseye (yazıklar olsun o şahsa) ki lisân ile Cenâb-ı Allah'ı çok zikreder, fiile gelince şer'im hilâfını (şerîatın emirinin aksini) irtikâb ile Allah'a âsî olur.(758)

٧٥٩ – فِى اُمَّتِى كَذَّابُونَ دَجَّالُونَ .

759- Ümmetimde yalancılar, deccâllar vücûda gelir. *Yalancı ve deccâlden maksad-ı Risalet-penâhîleri (Peygamberimizin bundan kasdı), zâhirde nâs'ı (halkı) irşâd ve ıslah etmek sıfatıyla görünüp hakikatte halkı mütâbaat-i şerîatten (şeriata uymaktan) alıkoyanlardır.*(759)

باب ماجاء فى ذم الجهل

Cehâletin kötülüğü

٧٦٠ – ذَنْبُ الْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذَنْبَانِ .

760- Âlimin günâhı birdir, cahilin ise ikidir. Zira cehl (bilmemek) de bir günah addolunur.(760)

٧٦١ – اَلْمُتَعَبِّدُ بِغَيْرِ فِقْهٍ كَالْحِمَارِ فِى الطَّاحُونِ .

761- Feraiz-i diniyyesini(dînin emrettiği farzları) öğrenmeksizin ibâdet edenler değirmen eşeği gibidir; *yâni seyr u sülûk edip Hakk'a vâsıl olamaz.*(761)

757- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 164.
758- Deylemî, Müsned, hadis no: 7160.
759- el-Müttekî, Kenzü'l-ummâl, XIV, hadis no: 38360.
760- Deylemî, Müsned, hadis no: 3165.
761- Dârimî, Mukaddime 29.

باب في السب والشتم والاذى

İnsanlara sövmek, kötü söz söylemek ve onlara eziyet etmek

٧٦٢ – سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ .

762- Mümini sebb ve şetmetmek (sövüp saymak) fısk ve bi-gayri hakkın (haksız yere) katli ise küfre karîbdir (yakındır).(762)

٧٦٣ – مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللّٰهَ .

763- Bir müslim'e ezâ eden bana ezâ etmiş olur. Ve bana yapılan ezâ ise Cenâb-ı Hakk'a rücû eder.(763)

٧٦٤ – مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ .

764- Her kim ki hükûmet-i islâmiyyenin (islâm devletinin) zîr-i cenâh (kanadı altında) ve taht-ı emânetinde (emaneti altında) bulunan bir gayr-i müslim'e ezâ ederse ben o kimsenin hasmıyım.(764)

762- Buhârî, îman 36, edeb 44, fiten 48; Müslim, îman 116; Tirmizî, birr 51, îman 15; Nesâî, tahrim 27; ibn Mace, fiten 4, mukaddime 7, 9; Ahmed b. Hanbel, I, 176, 178, 385, 411, 417, 433, 439, 446, 454, 460.

763- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2349.

764- Suyûtî, el-Cami'u's-sağîr, II, 165.

٧٦٥ - مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلَاحَ فَلَيْسَ مِنَّا .

765- Müminlere teşhîr-i silâh eden (müminlere kullanmak üzere silâh taşıyan) kimse, cemâat-i müminine iltihak etmez (onlara karışamaz), demektir.(765)

٧٦٦ - مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظُلْماً اُقِيدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيمَةِ .

766- Memlûkûnü (kölesini veya işçisini) haksız yere darb eden (döven) kimse, yevm-i kıyâmette mahbûsiyetle cezâ görür.(766)

٧٦٧ - قِتَالُ الْمُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ .

767- Müslimi katl (müslimanı öldürmek) küfür gibi günah, sebb ve şetm (sövüp saymak) ise bâis-i fısktır (günaha girmeğe sebebdir). Kezâlik (aynı şekilde) bir mümin için üç günden ziyâde din kardeşiyle kîn tutmak câiz olamaz.(767)

٧٦٨ - مَنْ عَيَّرَ اَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتّٰى يَعْمَلَهُ .

768- Din kardeşini meâyibden biriyle (herhangi bir ayıpla) tâyîb eden (ayıplayan) kimse, o aybı bizzat kendisi yapmadıkça vefât etmez.(768)

٧٦٩ - اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ .

769- Müslim-i kâmil (gerçek müslüman) şol bir kimsedir ki, müslümanlar onun dilinden ve elinden emîn olsun.(769)

765- Buhârî, fiten 7, diyât 2; Müslim, îman 161, 163, 164, fiten 16; Nesâî, tahrim 26, 29; Tirmizî, hudûd 26; ibn Mâce, fiten 11; Dârimî, siyer 76; Ahmed b. Hanbel II, 3, 53, 184, 185, 224, 329, 417.

766- Müslim, îman 29.

767- Buhârî, îman 36, edeb 44, fiten 8; Müslim, îman 116; Tirmizî, birr 51, îman 15; Nesâî, tahrîm 27; ibn Mâce, fiten 4, mukaddime 8, 9; Ahmed b. Hanbel, I, 176, 178, 385, 411, 433, 454, 417, 439, 446, 460.

768- Tirmizî, kıyâme 53.

769- Buhârî, îman 4, 5, rikâk 26; Müslim, îman 64, 65; Ebû Dâvûd, cihad 2; Tirmizî, kıyâme 52, îman 12; Nesâî, îman 8, 9; Dârimî, rikâk 4, 8; Ahmed b. Hanbel, II, 160, 163; 187, 191, 192, 195, 205, 206, 209, 212, 215, 224, 379, III, 154, 372, 391, 440, IV, 114, 385, VI, 21, 22.

٧٧٠ - لَايَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئُ الْمَلَكَةِ .

770- Kölelerine bed (kötü) muâmelede bulunan kimse azâbsız cennete dühûl edemez (giremez).[770]

٧٧١ - اَلْوَيْلُ لِمَنْ غَضِبَ وَيَنْسَى غَضَبَ اللّٰهِ .

771- Veyl şol kimseye (yazıklar olsun o şahsa) ki bir mümine gadab eder, Cenâb-ı Hakk'ın gadabını düşünmez.[771]

٧٧٢ - لَاتَقُلْ لِقَصِيرٍ يَاقَصِيرُ تُرِيدُ بِذٰلِكَ عَيْبَهُ .

772- Aybını yüzüne söylemek üzere kasîr olanlara (kısa boylulara): "Yâ kasîr" (hey kısa boylu) diyerek hitâb eyleme![772]

باب شهادة الزور
Yalancı şahidlik

٧٧٣ - شَاهِدُ الزُّورِ لَاتَزُولُ قَدَمَاهُ حَتّٰى يُوجِبَ اللّٰهُ لَهُ النَّارَ .

773- Şâhid-i zûr (yalancı şâhid) edâ-yı şehâdet için (şahidlik etmek üzere) daha yerinden hareket etmezden evvel, kendisini Cenâb-ı Allah azâb-ı cahîm'e (cehennem azabına) müstahak eder.[773]

٧٧٤ - مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً اِذَا دُعِيَ اِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ .

774- Edâ-yı şehâdet için (şahidlik etmek üzere) dâvet olunan kimse şehâdetini ketmederse (gördüğünü söylemezse) şâhid-i zûr (yalancı şâhid) gibi bir günah-ı kebîr (büyük günah) irtikâb etmiş olur.[774]

770- ibn Mâce, edeb 10.
771- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2976.
772- Münâvî, Künûzü'l-hakâık, s. 161.
773- ibn Mâce, ahkâm 32.
774- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid IV, 200.

باب ماجاء فى الزنا

Zînâ

٧٧٥ – اِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْاِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظُّلَّةِ فَاِذَا اَقْلَعَ رَجَعَ اِلَيْهِ .

775- Bir kul zînâ ettikte nûr-ı îman kalbinden hâric olur (çıkar, gider). Bir gölge gibi üstünde bulunur. Ancak tevbe ile rücû eder (geri döner).(775)

٧٧٦ – اِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتِ الرَّجْفَةُ .

776- Zinâ gibi fuhşiyâtın (kötülüklerin) zuhûru, hareket-i arzın vukuunu (yerin sarsılmasını) mûcib olur.(776)

٧٧٧ – اِنَّ الزُّنَاةَ يَوْمَ الْقِيمَةِ تَشْتَعِلُ وُجُوهُهُمْ نَاراً .

777- Tahkîka (gerçekten) zinâ eden kimselerin vücûdu yevm-i kıyamette ateş kesilir, fırın gibi iştiâl eder (alev alır parlar).(777)

775- Ebû Dâvûd, sünne 15; Tirmizî, îman 11.
776- Deylemî, Müsned, hadis no: 1010.
777- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, VI, 255.

٧٧٨ - إِيَّاكُمْ وَالزِّنَا فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعَ خِصَالٍ يُذْهِبُ الْبَهَاءَ عَنِ الْوَجْهِ وَيَقْطَعُ الرِّزْقَ وَيُسْخِطُ الرَّحْمٰنَ وَ يُورِثُ الْخُلُودَ فِى النَّارِ .

778- Zinâdan hazer ediniz (sakınınız). Zirâ zînâda dört hal vardır. Vecihte (yüzde) olan nûr-i cemâli (güzellik nûrunu), rızıkta olan hayır ve bereketi giderir. Cenâb-ı Allah'ın gadabını ve tûl müddet nâr-ı cahîm ile azâbı intâc eder (uzun süre, cehennem azâbına uğramayı gerektirir).(778)

٧٧٩ - زِنَاءُ الْعَيْنَيْنِ النَّظَرُ .

779- Gözlerin zinâsı, harama nazardır.(779)

٧٨٠ - زِنَاءُ اللِّسَانِ الْكَلَامُ .

780- Lisanın zinâsı, câiz olmayan kelâmı söylemektir.(780)

٧٨١ - مَنْ زَنٰى خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَإِنْ تَابَ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِ .

781- Bir kimse zinâ ederse îmanı ondan çıkar. Şu kadar var ki kemâl-i nedâmetle (tam bir pişmanlıkla) hâlisan tevbe ederse afvolunur.(781)

٧٨٢ - مَنْ حَفِظَ مَابَيْنَ فَكَّيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

782- Bir kimse ağzını menhiyâttan (yasaklardan) ve fercini (avret mahallini) fuhşiyâttan (haram münâsebetlerden) hıfz ederse (korursa) cennete dahil olur.(782)

Yâni bazı kimseler, her hâl ve harekâtını Şer'-i şerîf'e tevfîk etmiş (uydurmuş) iken yalnız lisanını muhâfaza edemediği; veyâhud esîr-i şehvet olduğu görülür ki bu gibiler işbu hadîs-i şerîfin hükmüyle âmil oldukları hâlde dâhil-i cennet olacakları şüphesizdir.

٧٨٣ - اَلزِّنَا يُورِثُ الْفَقْرَ .

778- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 858; Ebû Nuaym, Hılye, IV, 111.
779-780- Ahmed b. Hanbel, II, 276, 318, 329, 343, 344, 349, 372, 379, 411, 431, 535, 536; Buhârî, İsti'zân 12, kader 9; Müslim, kader 2021; Ebû Dâvûd, nikah 43.
781- Ebû Dâvûd, sünne 15; Tirmizî, îmân 11.
782- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no; 2462.

783- Zinâ, fakrı tevlîd eder (fakirlik meydana getirir).[783]

باب فى عمل قوم لوط
Livâta

٧٨٤ – مَنْ مٰاتَ مِنْ اُمَّتِى يَعْمَلُ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ نَقَلَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِمْ حَتَّى يُحْشَرَ مَعَهُمْ .

784- Lût kavminin amelini işleyenler, yâni livata edenler vefat edince Cenâb-ı Allah cesedlerini kavm-i mezkûr'a (Lût kavmine) ilhak edip onlarla haşreyler.[784]

٧٨٥ – لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ عَمِلَ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ .

785- Lût kavminin fiilini irtikâb edenlere Cenâb-ı Hakk lânet etsin![785]

٧٨٦ – مَلْعُونٌ مَنْ عَمِلَ بِعَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ .

786- Lût kavminin ef'âl-i şenîasını (kötü fiilini) irtikâb edenler mel'ûndur.[786]

783- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1427, 1432.
784- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2621.
785- Ahmed b. Hanbel, I, 309, 317.
786- Tirmizî, hudûd 24; Ahmed b. Hanbel, I, 217.

باب ماجاء فى النهى عن المسكرات

Alkollü içkilerden nehy hakkında

٧٨٧ – اجْتَنِبُوا كُلَّ مُسْكِرٍ .

787- Her ne olursa olsun kesiri (çoğu) müskir olan (sarhoşluk veren) şeylerin kalîlinden de (azından da) ictinâb ediniz (sakınınız).[787]

٧٨٨ – أَنْهَاكُمْ عَنْ قَلِيلِ مَاأَسْكَرَ كَثِيرُهُ .

788- Kesîri (çoğu) müskir olan (sarhoşluk veren) şeylerin azından da sizi nehyederim (sakındırırım).[788]

٧٨٩ – شَارِبُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ .

789- Şarab içen puta ibâdet eden gibidir.[789]

٧٩٠ – كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ .

787- Nesâî, cenâiz 100, eşribe 40, duhâya 36; ibn Mâce, eşribe 14; Ahmed b. Hanbel I, 452, IV, 187, V, 359.

788- Ebû Dâvûd, eşribe 5; Tirmizî, eşribe 3; Nesâî, eşribe 25; Dârimî, eşribe 8; Ahmed b. Hanbel, II, 91, 167, 179, III, 343.

789- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, V, 70.

790- Her sekr (sarhoşluk) veren haramdır.(790)

٧٩١ – كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ .

791- Her sekr (sarhoşluk) veren hamrdır (alkollü içkidir).(791)

٧٩٢ – مَاأَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ .

792- Kesiri (çoğu) müskir olan (sarhoşluk veren) şeyin kalîli de haramdır.(792)

٧٩٣ – مَنْ شَرِبَ خَمْراً خَرَجَ نُورُ الْإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ .

793- Nûr-ı îman şarab içenin kalbinden çıkar.(793)

٧٩٤ – مَنْ شَرِبَ مُسْكِراً لَمْ يَقْبَلِ اللّٰهُ لَهُ صَلَاةَ أَرْبَعِينَ يَوْماً .

794- Bir kimse sekr (sarhoşluk) verici birşeyi içerse Cenâb-ı Allah o kimsenin kırk gün namazını kabûl buyurmaz.(794)

٧٩٥ – إِنَّهُ لَيْسَ بِدَوَاءٍ وَلٰكِنَّهُ دَاءٌ يَعْنِي الْخَمْرَ .

795- Tahkîka (gerçekten) hamr (şarap) devâ değildir. Bilakis marazdır (hastalık sebebidir).(795)

٧٩٦ – شَارِبُ الْخَمْرِ مَلْعُونٌ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ .

796- Müskîratı (alkollü içkileri) içen kimsenin Cenâb-ı Allah'ın rahmetinden mahrûm olacağı Tevrat ve İncil ve Kur'ân'da beyan buyurulmuştur.(796)

790-791- Müslim, eşribe 64, 69, 73, 75; Buhârî, edeb 80, ahkâm 22, meğâzî 60; Ebû Dâvud, eşribe 5, 7; Tirmizî, eşribe 1, 2; Nesâî, eşribe 40, 49, 53; ibn Mâce, eşribe 9, 13, 14; Dârimî, eşribe 8, Muvatta, duhâya 8; Ahmed b. Hanbel I, 274, 279, 350, II, 16, 29, 31, 91, 98, 105, 158, 171, 175, 429, 501, III, 63, 66, 112, 119, 237, 361, 466, IV, 410, 416, 417, V, 356, VI, 314, 333.

792- Ebû Dâvud, eşribe 5; Tirmizî, eşribe 3, Nesâî, eşribe 25, ibn mâce 10; Dârimî, eşribe 8; Ahmed b. Hanbel, II, 91, 167, 179, III, 343.

793- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, V, 72.

794- Tirmizî, eşribe 1; ibn Mâce, eşribe 4; Ahmed b. Hanbel, II, 35, 176, 189, 197; Nesâî, eşribe 43.

795- Dârimî, eşribe 6; Müslim, eşribe 12; Ebû Dâvud, tıb 11; Tirmizî, tıb 8.

796- Deylemî, Müsned, hadis no: 3638.

٧٩٧ – لَتَشْرِبَنَّ طَائِفَةٌ مِنْ اُمَّتِى الْخَمْرَ بِاسْمٍ يُسَمُّونَهَا اِيَّاهُمْ .

797- Ümmetimden bir tâife olur ki hamr (içki) içerler ve hamrın nâmını tebdîl edip (adını değiştirip) istedikleri bir ismi ona takarlar.(797)

باب ماجاء فى قص الشوارب وماشبه ذلك

Bıyıkları kısaltmak

٧٩٨ – اَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحَا .

798- Dudaklarınız üzerine gelen bıyıklarınızı kesiniz, sakallarınızı çok kesmeyiniz, demektir.(798)

٧٩٩ – اَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحَا وَلاَتَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ .

799- Bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyâde kesmeyiniz ve kendinizi yahûdîlere benzetecek kadar da uzatmayınız.(799)

٨٠٠ – اِحْلِقُوهُ كُلَّهُ اَوِ اتْرُكُوهُ كُلَّهُ .

800- Saçlarınızı tamamiyle traş ediniz, yahud tamamıyla traş etmeyiniz; yâni bir bölüğünü traş edip diğerini bırakmayınız.(800)

٨٠١ – اَنْهِكُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحٰى .

801- Dudaklarınız görülecek kadar bıyığınızı kesiniz, sakalınızı terkediniz (bırakınız).(801)

٨٠٢ – جُزُّوا الشَّوَارِبَ وَارْخُوا اللِّحٰى وَخَالِفُوا الْمَجُوسَ .

797- Ahmed b. Hanbel, V, 342.

798- Müslim, tahâre 52-55; Buhârî, libâs 64; Tirmizî, edeb 18; Nesâî, tahâre 14; Ahmed b. Hanbel, II, 16, 52, 229, 239, 283, 356, 365, 366, 387, 410, 489.

799- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 142.

800- ibn Hıbbân, Sahîh, IV, 417.

801- Buhârî, libâs 65.

802- Dudaklarınız üzerine inmiş olan bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyâde kesmeyiniz; yâni mecûsîlere muhâlefet ediniz.(802)

٨٠٣ – قُصُّوا الشَّوارِبَ مَعَ الشِّفاهِ .

803- Bıyıklarınızı dudaklarınızla beraber edinceye kadar kesiniz.(803)

٨٠٤ – مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شارِبِهِ فَلَيْسَ مِنَّا .

804- Bıyığını dudakları görününceye kadar kesmeyen bizden; yâni ümmet-i kâmilemizden (seçkin ümmetimizden) değildir.(804)

٨٠٥ – اَوْفِرُوا اللِّحا وَقُصُّوا الشَّوارِبَ .

805- Sakalınızı çoğaltınız, bıyıklarınızı kısaltınız.(805)

٨٠٦ – قَصُّ الشّارِبِ مِنَ الدِّينِ .

806- Bıyık kesmek dînimizin şiârındandır (dinimize has özelliklerdendir).(806)

٨٠٧ – مَنْ طَوَّلَ شارِبَهُ لَمْ يَسْتَجِبِ اللّٰهُ دُعائَهُ .

807- Bıyıklarını kesmeyip dudakları üstüne uzatan kimsenin duâsını Cenâb-ı Allah kabûl buyurmaz.(807)

٨٠٨ – وَفِّرُوا عَثانِيَكُمْ وَقُصُّوا سِبالَكُمْ .

808- Sakalınızı uzatınız ve bıyıklarınızı kesiniz.(808)

802- Müslim, tahâre 55; Ahmed b. Hanbel, II, 365, 366.
803- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1876.
804- Tirmizî, edeb 16; Nesâî, tahâre 12, ziynet 2.
805- Buhârî, libâs 64.
806- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 100.
807- Deylemî, Müsned, hadis no: 5648.
808- Ahmed b. Hanbel, IV, 265.

باب ماجاء فى صاحب البدعة

Bid'at ve ehli

٨٠٩ – اَبَى اللّٰهُ اَنْ يَقْبَلَ عَمَلَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ حَتّٰى يَدَعَ بِدْعَتَهُ .

809- Akayid-i fâside ashâbının (bozuk inanç sahiplerinin) ibâdetini Cenâb-ı Allah kabûlden imtinâ buyurmuştur. Meğer ki tevbe edip ehl-i sünnet ve cemâat itikadına rücû etsin (dönsün).[809]

٨١٠ – كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ اِلَّا فِى عِبَادَةٍ .

810- Bid'atın cümlesi dalâlettir. Meğer ki ibâdet nev'inden olsun.[810]

باب ماجاء فى النهى عن بعض المجالسة

Kötülerle oturup kalkmaktan sakınmak

٨١١ – اِجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الْعَشِيرَةِ .

809- ibn Mâce, mukaddime 7.
810- bk. Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1981.

811- Tazyî-i evkat (zaman kaybını) ve gafleti mucib olan mecâlis ve mehâfilden (toplantı ve meclislerden) ictinâb ediniz (sakınınız).[811]

٨١٢ – اِيَّاكَ وَقَرِينَ السُّوءِ فَاِنَّكَ بِهِ تُعْرَفُ .

812- Sû-i karîn'den yâni âsî ve mücrim rüfekadan (günahkâr ve isyânkâr arkadaşlardan) hazer et (sakın). Zira senin de onlardan olduğun anlaşılır, demektir.[812]

٨١٣ – نُهِىَ عَنْ اِجَابَةِ طَعَامِ الْفَاسِقِينَ .

813- Fusekanın (alenen haram işleyen fasık kimselerin) ziyâfet ve dâvetine icâbet menhiyâttandır (yasaklar cümlesindendir).[813]

باب ماجاء فى الرياء وماشبه ذلك

Riyâ ve benzeri davranışlar

٨١٤ – اِحْذَرُوا الشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ الْعَالِمُ يُحِبُّ اَنْ يُجْلَسَ اِلَيْهِ .

814- Şehvet-i hafiyyeden (gizli şehvetten) hazer ediniz (sakınınız). Meselâ bir âlimin nâsın (insanların) rağbet ve ikbâlini arzu edip başına toplanmasını sevdiği gibi.[814]

٨١٥ – اِحْذَرُوا الشُّهْرَتَيْنِ الصُّوفَ وَالْخَزَّ .

815- Halka karşı zühd ve takvâ ibraz için (gösteri yapmak üzere) libâs-ı sûfiyye (dervişlik hırkası) veyahud mütemevvil (zengin) görünmek üzere elbise-i fâhire (pahalı giysiler) iksâsıyla (giyerek) hâsıl olacak şöhretlerden hazer ediniz (sakınınız).[815]

٨١٦ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى حَرَّمَ الْجَنَّةَ عَلٰى كُلِّ مُرَاءٍ .

811- Suyûti el-Camiu's-sağîr, I, 10.
812- Suyûti, el-Camiu's-sağîr, I, 118.
813- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, IV, 54.
814- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, I, 12.
815- Deylemî, Müsned, hadis no: 258.

816- Tahkîka (gerçekten) Cenâb-ı Allah riyâkârların bilâ-azâb (azâb görmeden) cennete dühûlünü haram buyurmuştur.[816]

٨١٧ – اَلشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ وَالرِّيَاءُ شِرْكٌ .

817- Şehvet-i hafiyye (gizli şehvet) ile riyâ, şerrin asgarıdır (en küçüğüdür). *Riyâ, nâs'a (halka) göstermek üzere yapılan ibâdete, "şehvet-i hafiyye" ise nâs'ın hüsn-i zannını kazanmak maksadıyla taklîl-i taâm (yemeği azaltmak), terk-i kelâm (az konuşmak) gibi şeylere ıtlak olunur (denir).*[817]

٨١٨ – مَنْ رَائَى بِاللّٰهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ فَقَدْ بَرِئَ مِنَ اللّٰهِ .

818- Bir kimse nâs'a (halka) göstermek maksadıyla amel ve ibâdette bulunursa tahkîka (gerçekten) merâhim-i celîle-i ilâhî'den (Cenâb-ı Hakk'ın yüce merhametinden) mahrum olur.[818]

٨١٩ – اَشَدُّ النَّاسِ عَذَاباً مَنْ يُرَى النَّاسَ فِيهِ خَيْراً وَلَا خَيْرَ فِيهِ .

819- Nâs'ın (halkın) ziyâde müstehakk-ı azâb olanları (azabı hakk edenleri) şol bir kimsedir ki, kendini âleme iyi gösterir, halbuki hakikatte hayırdan behresizdir.[819]

816- Suyûti, el-Camiu's-sağîr, I, 70.
817- Tirmizî, nüzûr 9; ibn Mâce, fiten 16; Ahmed b. Hanbel, V, 428.
818- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, X, 223.
819- Deylemî, Müsned, hadis no: 1458.

احاديث متفرقة

Muhtelif hadîs-i şerifler

٨٢٠ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى لَيُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ .

820- Cenâb-ı Allah, dîn-i islâm'ı bir racül-i fâcir ile (günahkâr bir adamla) da teyid eder (güçlendirir). *Racûl-i fâcir, ilmiyle âmil olmayan âlime de şâmildir.*(820)

٨٢١ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يَبْغَضُ كُلَّ عَالِمٍ بِالدُّنْيَا جَاهِلٍ بِالْآخِرَةِ .

821- Muâmelât-ı dünyeviyyeyi (dünyaya âid muâmeleleri) tamamiyle öğrenip de umûr-i âhirete (âhiret işlerine) cahil kalanlara Cenâb-ı Hakk buğz eder.(821)

٨٢٢ – اِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ آيَسَ اَنْ يَعْبُدَهُ الْمُصَلُّونَ وَلٰكِنْ فِى التَّحْرِيشِ بَيْنَهُمْ .

822- Tahkîka şeytan musallî olan kimselerin (namaz kılanların) ken-

---

820- Buhârî, cihâd, 182, meğâzî 38, kader 5; Müslim, îmân 178; ibn Mâce, fiten 35, Dârimî, siyer 73; Ahmed b. Hanbel, II, 309, V, 45.

821- Suyûti, el-Câmiu's-sağîr, I, 75.

dine ibâdet etmesini beklemez. Lâkin o gibiler arasına buğz ve adâvet gibi mesâvî (kötülükler) ilkası için (sokmak üzere) son derecelerde çalışıyor.[822]

٨٢٣ – اِنَّ الصُّبْحَةَ تَمْنَعُ بَعْضَ الرِّزْقِ .

823- Tahkîka sabah namazıyla tulû-ı şems beyninde olan taksîm-i erzâk (rızık dağılımı) zamanını uykuda geçirmek rızkın bir kısmına mâni olur.[823]

٨٢٤ – اِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِحْراً وَاِنَّ مِنَ الشِّعْرِ حِكَماً .

824- Tahkîka gayet fesâhatla (düzgün ve edebî lâfızlarla) vakı olan nasâyıh ve mevâizdeki (öğüt ve nasîhatlardaki) tesîrât-ı azîmeye (büyük tesire) sihir denilse sezâ (layıktır). Ve Cenâb-ı Allah ve Rasûlullah'ın hamd ve senâsında ve menakıb-i asliyâda ve guzzâtı teşcî (gâzîleri harb ve cihada teşvik) ve ümmeti hayır ve hasenâta teşvik yolunda kemâl-i belâgatla (beliğ bir üslûpla) inşâd olunan (söylenen) eş'âr-ı müessireye (etkili şiirlere) ayn-ı hikmet söylenilse (hikmetin ta kendisi dense) becâdır (yeridir), demektir.[824]

٨٢٥ – اِنِّى فِيمَالَمْ يُوحَ اِلَىَّ كَأَحَدِكُمْ .

825- Tahkika vahiy nâzil olmayan mesâilde (konularda) ben de sizler gibiyim.[825]

٨٢٦ – اِنِّى لَأَمْزَحُ وَلاَاَقُولُ اِلاَّحَقاًّ .

826- Tahkîka ben lâtife ve mizâh ederim. Lâkin Hakk'ın gayrısını da söylemem. Meselâ sinn-i şeyhûhata (ihtiyarlık çağına) vasıl olmuş bir hatûna: اَلْجَنَّةُ لاَتَدْخُلُهَا عَجُوزٌ "İhtiyar kadın cennete dâhil olamaz." yolunda vâkı olan iltifât ve lâtîfe-i Risâletpenâhileri gibi ki bundan maksad-ı

822- Müslim, münâfikîn 65; Tirmizî, birr 25, fiten 2; ibn Mâce, menâsik 76.
823- Ahmed b. Hanbel, I, 73.
824- Buhârî, nikâh 47, tıb 51; Müslim, cum'a 47; Ebû Dâvud, edeb 87; Tirmizî, birr 81; Dârimî, salât 199; Muvattâ, kelâm 7; Ahmed b. Hanbel, I, 269, 303, 309, 313, 327, 332, 397, II,16, 59, 62, 94; III, 470, IV, 263.
825- Heysemî Mecmeu'z-zevâid, IX, 46.

âlîleri Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla cennete dâhil olacak zevâtın umûmiyyetle genç olacağına işaret buyurmaktır.[826]

٨٢٧ – اَلاَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ فَمَاتَعَارَفَ مِنْهَا اِئْتَلَفَ وَمَاتَنَاكَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ .

827- Ervâh (ruhlar) mütenevvi ve muhteliftir (değişik değişiktir). Evsâf ve ahlâkı muvâfık (uygun) olanlar dünyada diğerleriyle ülfet ve istînâs ederler. Muvafık olmayanlar, sevişemezler, demektir.[827]

٨٢٨ – اَلْبَرَكَةُ فِى نَوَاصِى الْخَيْلِ .

828- Hayır ve bereket, cihâd gibi makasıd-i mebrûra (iyi gâyeler) üzerine beslenen at ve kısrakların nâsiyesindedir (alnındadır).[828]

٨٢٩ – تَقَرَّبُوا اِلَى اللّٰهِ بِبُغْضِ اَهْلِ الْمَعَاصِى .

829- Erbâb-ı mâsiyete (günahkârlara) buğz ile Cenâb-ı Hakk'a takrîb ediniz (yaklaşmaya çalışınız).[829]

٨٣٠ – ثَلاَثَةٌ يُهْلَكُونَ عِنْدَ الْحِسَابِ جَوَادٌ وَشُجَاعٌ وَعَالِمٌ .

830- Üç fırka (grup) yevm-i hisâbda (hesap gününde) helâk olur. **Birincisi** ihsân ve in'âmı Allah için olmayan eshıyâ (cömerdler); **ikincisi** mahzâ (yalınız) din uğrunda muhârebeye gitmeyen şüc'ân; **üçüncüsü** ilmiyle âmil olmayan ulemâdır (âlimlerdir).[830]

٨٣١ – جَمَالُ الرَّجُلِ فَصَاحَةُ لِسَانِهِ .

831- Ricâlin (erkeklerin) hüsn-i cemâli (güzelliği) lisânındaki fesâhat ve belâgatidir (düzgün ve edebî konuşmasıdır.)[831]

826a- bk. ibn Mâce, cihâd 40.
826b- (الجنة لاتدخلها عجوز) Şemâilü't-Tirmizî, bab: fî sıfatı mîzahi resulillah (S.A.V.)
827- Buhârî, enbiyâ 2; Müslim, birr 159, 160; Ebû Dâvud, cihâd 16; Ahmed b. Hanbel, II, 295, 527, 537.
828- Buhâri, cihâd 43; Müslim, imâret 100; Nesâî, hayl 6; ibn Mâce, ticârât 69; Ahmed b. Hanbel, III, 114, 127, 171, IV, 184, 188.
829- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1008.
830- Hâkim, Müstedrek, I, 108.
831- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ I, hadis no: 1075.

٨٣٢ - حُبُّ الثَّنَاءِ مِنَ النَّاسِ يُعْمِي وَيُصِمُّ .

832- Nâs'ın (halkın) medih ve senâsıyla mesrür ve müftahir olmak (sevinç ve övünç duymak) insanı kendi aybını görmekten kör ve işitmekten sağır eder.[(832)]

٨٣٣ - حُبُّكَ الشَّيْءَ يُعْمِي وَيُصِمُّ .

833- Senin birşeye veyahut bir şahsa muhabbetin, onun meâyib ve kabâyıhından (ayıp ve kusurlarından) seni görmez ve işitmez eder.[(833)]

٨٣٤ - دِينُ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَمَنْ لَا عَقْلَ لَهُ لَا دِينَ لَهُ .

834- Din ile akıl birdir. Aklı olmayanın dini de yok demektir. *Yâni din, akıl nisbetinde olur ki erbâb-ı ukul (akıl sâhipleri) dâimâ rızâullah'ı istihsâl yolunda kimseyi incitmeyerek kulûb-i nâs'ı (insanların kalplerini) tatyîb ve taltîfe (hoş tutmaya) say ve ihtimam ile (gayret göstererek) dinlerini takviye ederler (güçlendirirler).*[(834)]

٨٣٥ - اَلدَّجَّالُ اَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيُسْرٰى جُفَالُ الشَّعْرِ مَعَهُ جَنَّةٌ وَنَارٌ فَنَارُهُ جَنَّةٌ وَجَنَّتُهُ نَارٌ .

835- Deccâlın sol gözü yoktur. Vücûdu gâyet tüylüdür. Cennet ve cehennem nâmıyla nezdinde iki mevki vardır. Lâkin hakikatte cehennem gösterdiği mevki cennet ve cennet gösterdiği mevki ise cehennemdir.[(835)]

٨٣٦ - ذَرَارِى الْمُسْلِمِينَ فِى الْجَنَّةِ يَكْفُلُهُمْ اِبْرَاهِيمُ .

836- Etfâl-i müslimîn (müslümanların çocukları) cennette İbrahim - aleyhisselâm- hazretlerinin taht-i tekeffül ve terbiyelerinde (teminat ve eğitimi altında) bulunurlar.[(836)]

832- Deylemî, Müsned, hadis no: 2726.
833- Ebû Dâvud, edeb 116; Ahmed b. Hanbel, V, 194, VI, 450.
834- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 3065.
835- Müslim, fiten 104; ibn Mâce, fiten 33; Ahmed b. Hanbel, V, 383, 397.
836- Ahmed b. Hanbel, II, 326.

٨٣٧ – اَلشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الْجُنُونِ .

837- Gençlik cünûndan bir şûbedir (deliliğin bir çeşididir).

Bu hadis-i şerîften anlaşılıyor ki, gençlerin kendi akıllarına itimâdları câiz olmayıp belki dâima ehl-i fadl (fazilet sahiplerine) ve erbâb-ı kemâle (olgun kişilere) müracaat eylemeleri ehemm ve elzemdir (gerekli ve önemlidir).[837]

٨٣٨ – قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلٰى حُبِّ اِثْنَتَيْنِ طُولُ الْحَيَاةِ وَكَثْرَةُ الْمَالِ

838- İhtiyarların kalbi, iki şeyin muhabbetinde gençtir. Birisi çok yaşamak, diğeri para toplamak.[838]

٨٣٩ – كَادَ الْفَقْرُ اَنْ يَكُونَ كُفْراً .

839- Fakr ve ihtiyâç kısmet-i ilâhiyye'ye (ilahî taksime) itirâz ve adem-i rizâyı (râzı olmamayı) intâc edince küfre karib (yakın) olur.[839]

٨٤٠ – لَيْسَ شَيْءٌ خَيْراً مِنْ اَلْفٍ مِثْلِهِ اِلاَّ اْلاِنْسَانُ .

840- İnsandan başka birşey yoktur ki, ''biri'' kendi cinsinden ''bine'' değsin.[840]

٨٤١ – لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا .

841- Kendilerini ehl-i küfre benzetenler bizden değiller.[841]

٨٤٢ – وَيْلٌ لِلْعَالِمِ مِنَ الْجَاهِلِ وَوَيْلٌ لِلْجَاهِلِ مِنَ الْعَالِمِ .

842- Veyl (yazık) şol bir âlimedir ki, muhtac olan bir câhile farâiz-i dîniyyesini (dînin emirlerini) tâlim etmez (öğretmez). Kezâlik (aynı şekilde) cehennem şol bir câhil içindir ki faraiz-i dîniyyesini ulemâdan öğrenmeye sa'y ve gayret eylemez (uğraşmaz).[842]

837- bk. Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1530.
838- Müslim, zekât 113-114; Tirmizî, zühd 28; ibn Mâce, zühd 27; Ahmed b. Hanbel, II, 358, 379, 380, 394, 443, 447, 501.
839- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1919.
840- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2141.
841- Tirmizî, İstî'zân 7.
842- Aclûni, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2974.

٨٤٣ - اِنَّمَا الْمَجْنُونُ الْمُقِيمُ عَلَى مَعْصِيَةِ اللّٰهِ .

843- Mecnûn ancak şol bir kimsedir ki tevbe ve nedâmet etmeyip mâsiyette devam ede.[843]

٨٤٤ - بَيْتٌ لاَصِبْيَانَ فِيهِ لاَبَرَكَةَ فِيهِ .

844- Çocuk bulunmayan bir hânede bereket yoktur.[844]

٨٤٥ - كَرَمُ الدُّنْيَا الْغِنَا وَكَرَمُ الْآخِرَةِ التَّقْوٰى .

845- Dünyanın izzeti (şerefi) gına ve servetle (zenginlik ve mal ile), âhiretin saâdeti ise takvâ ve tâatladır.[845]

٨٤٦ - ذَرَارِى الْمُشْرِكِينَ خَدَمُ اَهْلِ الْجَنَّةِ .

846- Müşrikinin (müşriklerin) sinn-i bülûğa (ergenlik çağına) ermeyen çocukları ehl-i cennete hizmetçi olurlar.[846]

٨٤٧ - رِيحُ الْوَلَدِ مِنْ رِيحِ الْجَنَّةِ .

847- Evlâd kokusu,cennet kokusundandır.*Bu kokunun hafîd'e (toruna) da şü mûlü olduğu nice meşhûd ve muhakkaktır (görülmüş ve kesinlik kazanmıştır).*[847]

٨٤٨ - اَلشِّعْرُ كَلاَمٌ فَحَسَنُهُ حَسَنٌ وَقَبِيحُهُ قَبِيحٌ .

848- Şiir kelâmdır. Şer'a muvâfık (şeriata uygun) ve Hakk'a muşavvık (teşvîk edici) olanları güzel ve bunun hilâfında bulunanları çirkindir.[848]

٨٤٩ - مَنْ اَحَبَّ شَيْئًا اَكْثَرَ ذِكْرَهُ .

843- Munâvî, Künûzü'l-hakâık s. 41.
844- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 938.
845- Deylemî, Müsned, hadis no: 4893.
846- bk. Müslim, cihâd 27; Ebû Dâvud, sünne 17; Nesâi, cenâiz 60; Ahmed b. Hanbel, I, 215.
847- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, hadis no: 1402.
848- Buhârî, Edebü'l-müfred, II, sh: 20, hadis no: 865-866.

849- İnsan bir şeyi severse dâima onu yâd eder (anar). *Yâni bir insan Cenâb-ı Hakk'ı çok zikretmezse iddiâ-yı muhabbette (sevgi iddiâsında) kâzibdir (yalancıdır).*(849)

٨٥٠ – مَنْ اَرَادَ اَنْ يَشُمَّ رَائِحَتِى فَلْيَشُمَّ الْوَرْدَ الْاَحْمَرَ .

850- Benim râyihamı (kokumu) almak arzu edenler, kırmızı gül koklasınlar.(850)

٨٥١ – مَنْ عَشِقَ فَعَفَّ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيداً .

851- Bir kimse aşka dûçâr olur da iffetine halel getirmezse (harama düşmezse) vefat ederken şühedâ zümresine (şehidler kervanına) lâhik olur (karışır).(851)

٨٥٢ – مَنْ قَالَ اَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ .

852- İlim ve irfan sâhibi olduğunu iddiâ eden câhildir.(852)

٨٥٣ – مَنْ قَالَ اَنَا فِى الْجَنَّةِ فَهُوَ فِى النَّارِ .

853- Bir kimse Cenâb-ı Hakk'ın gadabından emîn olarak herhalde cennete gideceğini iddiâ ederse cehennemdedir.(853)

٨٥٤ – لَاتَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَى فَاِنَّ اللَّبَنَ يُعَدِّى .

854- Akılsız; yâni diyânetsiz (dindar olmayan) kadınların südünü çocuklarınıza vermeyiniz; zirâ tesîr eder.(854)

٨٥٥ – لَايُغْنِى حَذَرٌ مِنْ قَدَرٍ .

855- Hazer (sakınma ve tedbîr) kaderden kurtulmaya medâr olamaz. *Lâkin bu kaderden maksad, duâ ve tasadduk gibi hiçbir şeye muallak olmayan (bağlı bulunmayan) bir kaderdir.*(855)

849- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2352.
850- Deylemî, Müsned, hadis no: 5863.
851- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2538.
852- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, I, 186.
853- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, I, 186.
854- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, IV, 262.
855- Ahmed b. Hanbel, V, 234.

باب ماجاء فى النكاح

Nikâh

٨٥٦ – تَنَاكَحُوا تَكْثُرُوا فَاِنِّى اُبَاهِى بِكُمُ الْاُمَمَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

856- Teehhül ediniz (evleniniz), çok olunuz; zîrâ ben sizin kesretinizle ümem-i sâlife (geçmiş ümmetler) üzerine iftihâr ederim.(856)

٨٥٧ – خَيْرُ النِّكَاحِ اَيْسَرُهُ .

857- Nikâhın hayırlısı gerek mehir ve gerekse kabûl ve muvâfakat cihetlerinden olsun, kolaylıkla husûle gelenidir.(857)

٨٥٨ – مَنْ اَرَادَ اَنْ يَلْقَى اللّٰهَ طَاهِراً مُطَهَّراً فَلْيَتَزَوَّجِ الْحَرَائِرَ .

858- Günahtan pâk olarak Cenâb-ı Hakk'a mülâki olmasını murad eden kimse, teehhül etmelidir, (evlenmelidir) demektir.(858)

٨٥٩ – تَزَوَّجُوا النِّسَاءَ فَاِنَّهُنَّ يَاْتِينَ بِالْمَالِ .

856- Ebû Dâvud, nikâh 3; ibn Mâce, nikah 1.
857- Ebû Dâvud, nikâh 31.
858- ibn Mâce, nikâh 8.

859- Nisâ tezvîc ediniz (kadınlarla evleniniz); zira onlar, mal ve rızık ile gelirler.*Yâni iâşelerinden korkup* teksîr-*i nüfûs-i islâm (müslümanların sayısı artması) için meşrû ve mesnûn (şeriat ve sünnete uygun) olan emr-i nikâhı (evlenme konusunu) terketmeyiniz.*[859]

٨٦٠ – مِنْ يُمْنِ الْمَرْأَةِ تَيْسِيرُ اَمْرِهَا وَقِلَّةُ صَدَاقِهَا .

860- Mehrinin kılleti (azlığı) ve mukaddimat-ı nikâhın (nikâh hazırlıklarının) teshîl ve teysiri (kolaylaştırılması) kadınların meymenetine (uğur ve bereketine) delâlet eder.[860]

٨٦١ – مَنْ زَوَّجَ كَرِيمَتَهُ مِنْ فَاسِقٍ فَقَدْ قَطَعَ رَحِمَهَا .

861- Her kimse ki kerîmesini (kızını) bir fasıka tezvîc ederse (verirse) kat'-ı rahm etmiş olur (kızıyla akrabalık bağını kesmiş olur).[861]

٨٦٢ – اَلنِّكَاحُ مِنْ سُنَّتِى فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِى فَلَيْسَ مِنِّى .

862- Nikâh benim sünnetimdir. Sünnetimle âmil olmayan kimse ümmet-i kâmilemden değildir.[862]

٨٦٣– حُبِّبَ اِلَىَّ مِنْ دُنْيَاكُمُ النِّسَاءُ وَالطِّيبُ وَجُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِى فِى الصَّلاَةِ

863- Cenâb-ı Allah bana dünyanızdan nisâ (kadınlar) ile ıtriyyâtı (güzel kokuyu) sevdirdi. Mahzûziyyet-i kesîrem (en çok hazz aldığım şey) ise münâcât-ı Halık'tan (Yaratıcı'ya yalvarmaktan) ibâret olan salât ile husûle geldi.[863]

859- Hâkim, Müstedrek, II, 161.
860- Ahmed b. Hanbel, VI, 77, 91.
861- Deylemî, Müsned, hadis no: 5645.
862- ibn Mâce, nikâh 1.
863- Nesâî, işretü'n-nisâ 1; Ahmed b. Hanbel, III, 128, 199, 285.

باب ماجاء في حق النساء

Kadınlar

٨٦٤ — أَبْغَضُ الْحَلَالِ إِلَى اللهِ الطَّلَاقُ .

864- Cenâb-ı Allah, şer'an câiz olan şeyler meyânında (arasında) ta-lâkı (boşanmayı) sevmez.(864)

٨٦٥ – إِذَا اسْتَعْطَرَتِ الْمَرْأَةُ فَمَرَّتْ عَلَى الْقَوْمِ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فَهِيَ زَانِيَه

865- Râyiha-i tayyibesini (güzel kokusunu) nâs'a (insanlara) duyur-mak üzere istimâl-i ıtriyyât eden (güzel koku kullanan) kadınlar zâniye (zinâ etmiş) hükmündedir.(865)

٨٦٦ – إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا دَخَلَتِ الْجَنَّةَ .

864- Ebû Dâvud, talâk 3; ibn Mâce, talâk 1.

865- Ebû Dâvud, tereccül 7; Tirmizî, edeb 35; Nesâî, zînet 35; Dârimî, isti'zân 18; Ahmed b. Hanbel, IV, 414, 418.

866- Kadın beş vakit namazını kılar, ramazan orucunu tutar, fercini hıfz (namusunu korur) ve zevcine (kocasına) itâat ederse muazzeb olmaksızın (azab görmeden) cennete dâhil olur.(866)

٨٦٧ – اِطَّلَعْتُ فِى الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ اَكْثَرَ اَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ وَاطَّلَعْتُ فِى النَّارِ فَرَأَيْتُ اَكْثَرَ اَهْلِهَا النِّسَاءَ .

867- Cennete muttali oldum (baktım). Ehlinin ekserîsini dünyada fakir olan kimselerden buldum. Nâr-ı cahîme (cehenneme) kesb-i vukuf eyledim (baktım). Ehlinin ekserisini kadınlardan gördüm.(867)

٨٦٨ – اَيُّمَا امْرَأَةٍ اَغْضَبَتْ زَوْجَهَا فَعَلَيْهَا لَعْنَةُ اللّٰهِ .

868- Hangi kadın ki zevcini (kocasını) gadablandırır (öfkelendirir), Cenâb-ı Allah'ın lânetine müstehak olsun.(868)

٨٦٩ – اَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتِ الْجَنَّةَ .

869- Zevci (kocası) kendisinden râzı olduğu halde bir kadın vefat ederse cennete dâhil olur. Bu hadîs-i şerîfteki beşaret (müjde) günah-ı kebîreden (büyük günahtan) masûn olan (korunan) hanımlara âid olduğu âşikârdır.(869)

866- Ahmed b. Hanbel, I, 191.
867- Buhârî, nikâh 88, rikâk 16, 51, bed'ül-halk 8, Tirmîzî cehennem 11; Ahmed b. Hanbel, I, 234, 359, II, 173, 297, IV, 429, 443.
868- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 49.
869- ibn Mâce, nikah 4; Tirmîzî, rıdâ 10.

باب ماجاء فى المال الصالح

Helâl ve temiz mal

٨٧٠ – نِعْمَ الْعَوْنُ عَلٰى تَقْوٰى اللّٰهِ الْمَالُ .

870- Takvâ ve tâat için mal ve servet, müminlere ne güzel bir muindir (yardımcıdır).(870)

٨٧١ – نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَى الدِّينِ قُوتُ سَنَةٍ .

871- Bir senelik taayyüşüne (hayatına) medar (yeterli) olan kut (azık) insanın diyânetine ne güzel bir muindir (yardımcıdır).(871)

٨٧٢ – نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ

872- Racül-i sâlih (salih adam) için mâl-i helâl (helâl mal) ne güzeldir.(872)

870- Aclûnî; Keşfü'lhafâ, II, hadis no: 2820.
871- Aclûnî, keşfül'hafâ, II, hadis no: 2819.
872- Ahmed b. Hanbel, IV, 197, 202.

باب فضل الاخوان والتودد

Dostluk ve kardeşliğin fazîleti

٨٧٣ – اِسْتَكْثِرُوا الْاِخْوٰانَ فَاِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ شَفَاعَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

873- Sulehâdan (sâlîhlerden) birçok ihvan edininiz. Zirâ sulehâdan her ferd, şefaat için kıyâmette mezûndur (şefaatine izin verilecektir).(873)

٨٧٤ – اَفْضَلُ الْاَعْمٰالِ بَعْدَ الْاِيمٰانِ بِاللّٰهِ تَعٰالٰى التَّوَدُّدُ اِلَى النَّاسِ .

874- Cenâb-ı Allah'a imandan sonra efdal-i a'mâl (amellerin en fazîletlisi) sulehâ (salih kimseler) ile muhabbet ve meveddet (dostluk) eylemektir.(874)

٨٧٥ – اَفْضَلُ الْاَعْمٰالِ الْحُبُّ فِى اللّٰهِ وَالْبُغْضُ فِى اللّٰهِ .

875- Efdal-i a'mâl (amellerin en değerlisi) Allah için sulehâyı sevmek, Allah için fusehaya (fâsıklara) buğzeylemektir.(875)

873- Âclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 352.
874- Âclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 450.
875- Ebû Dâvud , sünne 2.

٨٧٦ – رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الاِيمَانِ بِاللّٰهِ اَلتَّحَبُّبُ (وفى رواية) اَلتَّوَدُّدُ اِلَى النَّاسِ .

876- Aklın başı ba'de'l-îmân (îmândan sonra) kavlen ve fiilen nâs (insanlar) ile muhabbet ve meveddeti (dostluğu) husûle getirmektir.(876)

٨٧٧ – اَلشَّيْطَانُ يَهِمُّ بِالْوَاحِدِ وَالاِثْنَيْنِ فَاِذَا كَانُوا ثَلاَثَةً لَمْ يَهِمَّ بِهِمْ .

877- Şeytan bir veya iki mümine tasalluta ikdâm eder (yönelir). Lâkin üç olunca me'yûs olur (ümidsizliğe düşer). *Yâni insan namaz için olsun, zikir için olsun, dâimâ cemaatten ayrılmamalıdır. Bir sefer bile murâd olundukta kezâlik (aynı şekilde) sulehâdan (sâlihlerden) müteaddid (birkaç) refik aramalıdır.*(877)

٨٧٨ – لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْمَسَاكِينِ وَالْفُقَرَاءِ .

878- Herşey için bir anahtar vardır.Cennetin anahtarı ise fukara ve mesâkîni (fakir ve miskinleri) sevmektir.(878)

٨٧٩ – مَنْ اَحَبَّ لِلّٰهِ وَاَبْغَضَ لِلّٰهِ وَاَعْطَى لِلّٰهِ وَمَنَعَ لِلّٰهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الاِيمَانَ

879- Bir kimse hubb ve buğzunu (sevgi ve düşmanlığını); men' ve atasını (vermesini ve vermemesini) hâlisan Cenâb-ı Allah rızâsı için ederse tahkîka îmanını kâmil etmiş olur.(879)

٨٨٠ – اَلْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضاً

880- Mümin mümin için duvar gibidir. Birbirinden kuvvet alır. *Filhakika (gerçekte) ne büyük hikmettir ki müminler kemal-i ihlas ve muhabbetle yekdiğerine (birbirine) rabt-ı kalb edince (gönül bağlayınca) maddi olsun, mânevî bulunsun zuhûr ve sudûru (ortaya çıkması) me'mûl ve melhûz olan (umulan) mekâyid ve mefasid-i a'dâdan (düşmanların hîle ve bozgunculuklarından)masûn ve mahfûz olur (korunur).*(880)

876- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1352.
877- Muvatta, isti'zân 36.
878- Deylemî, Müsned, hadis no: 4993.
879- Ebû Dâvud, sünne 15; Tirmîzî, kıyâme 60; Ahmed b. Hanbel, III, 438, 440.
880- Buhârî, salât 88, edeb 36, mezâlim 5; Müslim, birr 65; Tirmîzî, birr 18; Nesâî, zekat 67; Ahmed b. Hanbel, IV, 104, 405, 409.

٨٨١ – اَلْمُتَحَابُّونَ فِى اللّٰهِ عَلٰى كَرَاسِىَّ مِنْ يَاقُوتٍ حَوْلَ الْعَرْشِ .

881- Hasbeten lillâh (sadece Allah rızâsı için) yekdiğerine muhabbet eden müminler etrâf-ı Arş-ı azîmde (Arş'ın çevresinde) yakuttan musanna' (yapılmış) kursîler üzerinde otururlar.(881)

٨٨٢ – اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ .

882- İnsan sevdiğiyle haşrolunur.(882)

٨٨٣–اَلْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ السُّوءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ

883- Yalnız bulunmak, kötü refikleriyle (arkadaşlarıyla) bulunmaktan ve sulehâ (salihler) ile refakat (arkadaşlık) yalnızlıktan hayırlıdır.(883)

٨٨٤ – لَاتُصَاحِبْ اِلَّا مُؤْمِناً .

884- Mümin-i kâmilden başka kimse ile musâhabe etme (sohbet etme).(884)

٨٨٥ – اَحِبَّ لِلنَّاسِ مَاتُحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِماً .

885- Nefsin için sevdiğin hayrı nâs (halk) için dahî sev; o halde müslim-i kâmil (gerçek müslüman) olursun.(885)

٨٨٦ – اَحِبُّوا الْمَسَاكِينَ وَجَالِسُوهُمْ .

886- Fukarâ ve mesâkini (fakir ve miskinleri) seviniz ve onların mecalisinde (toplantılarında) oturunuz.(886)

٨٨٧ – اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُدَاوَمَةَ عَلَى الْاِخَاءِ الْقَدِيمِ .

881- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, X, 278.
882- Buhârî, edeb 96; Müslim, birr 165; Tirmîzî, zühd 50, deavât 98; Dârimî, rikak 71; Ahmed b. Hanbel, I, 392, III, 104, 110, 159, 165, 167, 168, 172, 173, 178, 192, 198, 200, 202, 207, 208, 213, 222, 226, 227, 228, 255, 268, 276, 283, 288, 336, 394, IV, 107, 160, 239, 241, 392, 395, 398, 405.
883- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2893.
884- Ebû Dâvud, edeb 16; Tirmîzî, zühd 56.
885- Tirmîzî, zühd 2; ibn Mâce, zühd 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310, III, 473, IV, 70, 77.
886- Hâkim, Müstedrek, IV, 332.

887- Tahkika (gerçekten) uhuvvetin (kardeşliğin) muhâfazasıyla muhabbet-i kadimeye (eski dostluğa) devam olunmasını Cenab-ı Allah sever.(887)

٨٨٨ – اِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِى اللّٰهِ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ .

888- Tahkika Cenâb-ı Allah için birbirini sevenler, yevm-i kıyamette Arşu'llah'ın gölgesinde kemâl-i âsâyiş (tam bir emniyyet) ve istirahatla mahfuz olurlar (korunurlar).(888)

٨٨٩ – اَلْحُبُّ فِى اللّٰهِ فَرِيضَةٌ وَالْبُغْضُ فِى اللّٰهِ فَرِيضَةٌ .

889- Allah için sulehâyı sevmek, Allah için fusekaya (fasıklara) buğz eylemek (onları sevmemek) farzdır.(889)

٨٩٠ – مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ اَنْ يَكُونَ اِخْوَانُهُ صَالِحِينَ .

890- Sâlih ihvana mâlik olmak, insanın saâdet ve selâmetindendir.(890)

٨٩١ – مَنْ اَحَبَّ قَوْماً حَشَرَهُ اللّٰهُ فِى زُمْرَتِهِمْ .

891- Cenâb-ı Hakk, herkesi sevdiği tâife ile haşreder (diriltir).(891)

٨٩٢ – مَنْ اَحَبَّ قَوْماً عَلٰى اَعْمَالِهِمْ حُشِرَ فِى زُمْرَتِهِمْ .

892- Bir insan bir tâifeyi yaptıkları amel sebebiyle severse yevm-i kıyâmette onlarla haşrolunur.(892)

٨٩٣ – اَكْثِرْ مِنَ الْاَصْدِقَاءِ فَاِنَّهُمْ شُفَعَاءُ .

893- Sıdk ve salâh ile (doğruluk ve iyilikle) mevsûf olanlardan ahbâbı çoğaltınız; zîrâ onlar şefaat ederler.

887- Deylemî, Müsned, hadis no: 563.
888- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, I, 85.
889- Buhârî, iman 1.
890- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 134.
891-892- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2353.

باب ماجاء فى الهدية والصدقة وطلب الحاجة

Hediye, sadaka ve ihtiyacını istemek

٨٩٤ – مَاآتَاكَ اللَّهُ مِنْ اَمْوَالِ السُّلْطَانِ مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ وَلاَاِشْرَافٍ فَكُلْهُ وَتَمَوَّلْهُ .

894- Taleb ve tese'ül etmeksizin (dilenmeksizin) emvâl-i selâtînden (sultanların mallarından) Cenâb-ı Allah sana birşey ihsân ederse onu alıp yemeli ve kendine mal etmelisin.(894)

٨٩٥ – اِبْتَغُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حِسَانِ الْوُجُوهِ .

895- İ'tâ ve in'âm ederken (verirken) yüzünde âsâr-ı lütuf ve şefkat nemûdar olan (görünen) zevât-ı kiramda (değerli şahsiyetlerde) hayrınızı arayınız.(895)

٨٩٦ – اِذَا اُعْطِيتَ شَيْئاً مِنْ غَيْرِ اَنْ تَسْئَلَ فَكُلْ وَتَصَدَّقْ .

894- Suyûti, el-câmiûs-sağîr, II, 147.
895- Aclûni, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 28.

896- Bilâ-tese'ül (dilenmeksizin) mâl-i helâlden (helâl maldan) sana birşey i'tâ olundukta (verildiğinde) bittenâvül (alarak) fazlasını tasadduk et.(896)

٨٩٧ – اُطْلُبُوا الْحَوٰائِجَ بِعِزَّةِ الْاَنْفُسِ فَاِنَّ الْاُمُورَ تَجْرِى بِالْمَقَادِيرِ .

897- Muhtac olduğunuz şeyleri izzet-i nefs ile isteyiniz; zîrâ umûrun kâffesi (işlerin hepsi) mukadderât-ı ilâhiyye ile cereyân eder (meydana gelir).(897)

٨٩٨ – تَهَادَوْا تَحَابُّوا .

898- Yekdiğerinize (birbirinize) hediyye veriniz, beyninizde (aranızda) muhabbet vücûda getiriniz.(898)

٨٩٩ – تَهَادَوْا الطَّعَامَ بَيْنَكُمْ فَاِنَّ ذٰلِكَ تَوْسِعَةٌ فِى اَرْزَاقِكُمْ .

899- Yekdiğerinizle (birbirinizle) taâtî-i taâm ediniz (karşılıklı birbirinize yemek ikram ediniz). Zîrâ tevsı-i rızka (rızkın bollaşmasına) medar olur (sebeb olur).(899)

٩٠٠ – مَنْ آتَاهُ اللّٰهُ مِنْ هٰذَا الْمَالِ شَيْئاً مِنْ غَيْرِ اَنْ يَسْئَلَهُ فَلْيَقْبَلْهُ .

900- Mâl-i dünyâdan her kime istemeksizin bir şey verilirse onu kabûl etmeli.(900)

٩٠١ – تَهَادَوْا تَزْدَادُوا حُباً .

901- Hediyeleşiniz, bu sûretle beyninizdeki (aranızdaki) muhabbeti teksîr ve tezyîd etmiş (artırmış) olursunuz.(901)

896- Ebû Dâvud, zekat 28; Müslim, zekat 112; Nesâî, zekat 94.
897- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 399.
898- bk. Muvatta, hüsnü'l-hulk 16.
899- Suyûtî, el-Câmiûs-sağîr, I, 137.
900- bk. Nesâî, zekat, 94; Ahmed b. Hanbel, V, 65.
901- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1023.

٩٠٢ – تَهَادَوْا فَانَّ الْهَدِيَّةَ تَزِيدُ فِى الْقَلْبِ حُباً .

902- Yekdiğerinize (birbirinize) hediyye veriniz; zîra hediyye kalpteki muhabbeti tezyîd eder (artırır).(902)

باب ماجاء فى فضل التجارة والكسب والحرفة

Ticaret, kazanç ve meslek

٩٠٣ – اَفْضَلُ كَسْبِ الرَّجُلِ وَلَدُهُ وَكُلُّ بَيْعٍ مَبْرُورٍ .

903- İnsanın kazandığı şeylerin efdali (en değerlisi) yetiştirdiği evlâdı ve hiyânetsiz olan mubâyeatıdır (alış-verişidir).(903)

٩٠٤ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ الْمُحْتَرِفَ

904- Temîn-i maîşet (geçimini sağlamak) için çalışan hirfet ve san'at sâhiplerini Cenâb-ı Hakk sever.(904)

٩٠٥ – اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْاَمِينُ يُحْشَرُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ .

905- Sâdik ve emîn olan tâcir yevm-i kıyâmette enbiyâ (nebîler) ve sıddîkîn (sıddiklar) ve şühedâ (şehidler) ile haşrolunur.(905)

٩٠٦ – اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

906- Sıdk ile mevsûf olan tâcir yevm-i kıyâmette Arşullah sâyesinde (Allah'ın Arş'ının gölgesinde) harâretten (sıcaktan) mahfûz olur (korunur).(906)

902- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1023.
903- bk. Ahmed b. Hanbel, III, 466.
904- Heysemî, Mecmeûz-zevâid, X, 200.
905- ibn Mâce, ticârât 1; Tirmîzî, buyû' 4; Dârîmî, buyu' 8.
906- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 941.

٩٠٧ – اَلتَّاجِرُ الْجَبَانُ مَحْرُومٌ وَالتَّاجِرُ الْجَسُورُ مَرْزُوقٌ .

907- Korkak tâcir, ticâretten mahrum, ve cesûr ise bilâkis merzûk (rızkı bol) olur.(907)

٩٠٨ – اَلْجَالِبُ مَرْزُوقٌ وَالْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ .

908- Vatanına hizmet ve kendisine ticâret maksadıyla diyâr-ı âhardan (başka beldeden) erzâk celbedenler (rızk getirenler) merzûk (rızkı bol), ve yüksek fiyatla satmak garazıyla (amacıyla) erzâkı (rızıkları) hapseden muhtekirler (karaborsacılar) mel'ûndur.(908)

٩٠٩ – طَلَبُ الْحَلاَلِ جِهَادٌ .

909- Helâl lokma aramak, ve onunla karnını doyurmak, cihâd gibi mûcib-i ecirdir (sevap kazandırır).(909)

٩١٠ – مَنْ غَرَسَ غَرْساً لَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَلاَخَلْقٌ مِنْ خَلْقِ اللّٰهِ
اِلاَّ كَانَ لَهُ صَدَقَةً .

910- Bir ağacın yenilen meyvesi o ağacı diken için sadaka olur, demektir.(910)

907- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 942.
908- ibn Mâce, ticârât 6.
909- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1929.
910- Ahmed b. Hanbel, III, 362, 391.

باب ماجاء فى الاطعمة والاشربة

Yiyecek ve içecekler

٩١١ – اَبْرِدُوا بِالطَّعَامِ فَاِنَّ الْحَارَّ لاَبَرَكَةَ فِيهِ .

911- El ve ağız yakacak kadar sıcak olan taâmdan vücûd müstefîd olamıyacağı cihetle derece-i itidâli buluncaya kadar soğutunuz.(911)

٩١٢ – اَبِنِ الْقَدَحَ عَنْ فِيكَ ثُمَّ تَنَفَّسْ .

912- Su içerken nefes almak îcâb ederse bardağı ağzından ayır, sonra nefes al.(912)

٩١٣ – اِجْتَمِعُوا عَلٰى طَعَامِكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ يُبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ .

913- Taâma (yemeye) müctemian (topluca) oturunuz ve besmele-i şerîfe ile bed'ediniz (başlayınız); o taâm sizin için bil-vücûh (pekçok bakımdan) mübârek ve müteyemmen (uğurlu) olur.(913)

911- Aclûnî, Keşfü'l.-hafâ, I, hadis no: 36.
912- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 56.
913- Ebû Dâvud, etime 14; ibn Mâce, etîme 17.

٩١٤ – اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ اَنْ يَرٰى اَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلٰى عَبْدِهِ فِى مَأْكَلِهِ وَمَشْرَبِهِ .

914- Cenâb-ı Allah kullarının me'kûlât ve meşrûbâtında (yiyecek ve içeceklerinde) -ve belki melbûsâtında (giyeceklerinde) bile- âsâr-ı ni'-metini (nimetinin izlerini)görmeyi sever.(914)

٩١٥ – اِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ فِى وَسَطِ الطَّعَامِ فَكُلُوا مِنْ حَافَاتِهِ وَلَا تَأْكُلُوا مِنْ وَسَطِهِ .

915- Tahkika bereket, Cenâb-ı Allah tarafından taâmın vasatına nâ-zil olur. Binâenaleyh yemeğin sonuna kadar taâmı kenardan yiyiniz, ortasından yemeyiniz.(915)

٩١٦ – سَيِّدُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ اللَّحْمُ .

916- Dünya ve âhiret taâmının (yemeğinin) eaz ve elezzi (en değer-lisi ve en lezzetlisi) lâhmdır (ettir).(916)

٩١٧ – شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعٰى اِلَيْهِ الشَّبْعَانُ وَيُحْبَسُ عَنْهُ الْجَائِعُ

917- Taâmların (yemeklerin) fenâsı bir velîme taâmıdır (düğün yemeğidir) ki ona tok ve ağniyâ (zenginler) dâvet olunup ac ve muh-tac olan fukarâ ondan mahrum edilir.(917)

٩١٨ – كُلُوا جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا فَاِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ الْجَمَاعَةِ .

918- Taâmı (yemeği) müctemian (topluca) yiyiniz. İnfirâd etmeyiniz (tekbaşınıza yemeyiniz); zîra bereket cemaatladır.(918)

914- Ahmed b. Hanbel, II, 182.
915- Tirmizî, etime 12; Ebû Dâvud, et'ime 17; ibn Mâce, et'ime 12; Dârimî, et'ime 16; Ahmed b. Hanbel, I, 270, 343, 345, 364, III, 490.
916- ibn Mâce, et'ime 27.
917- Buhârî, nikah 72; ibn Mâce, nikah 25; Muvatta, nikah 50.
918- ibn Mâce, et'ime 17.

٩١٩ - لاَتَأْكُلُوا بِالشِّمَالِ فَاِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِالشِّمَالِ .

919- Sol el ile yemek yemeyiniz; zîra şeytan sol eliyle yer.(919)

٩٢٠ - اِذا اَقَلَّ اَحَدُكُمُ الطَّعَامَ مُلأَ قَلْبُهُ نُوراً .

920- Bir insan Allah için az yerse kalbi nûr ile memlû olur (dolar).(920)

٩٢١ - اِنَّ اللّٰهَ يَبْغُضُ الْاَكْلَ فَوْقَ شِبَعِهِ .

921- Tahkika, doyduktan sonra yemek yenilmesine Cenâb-ı Allah buğz eder.(921)

٩٢٢ - اَيُّمَا لَحْمٍ نَبَتَ مِنْ حَرَامٍ فَالنَّارُ اَوْلَى بِهِ .

922- Lokma-i haramdan (haram lokmadan) neşv u nemâ bulan (gelişip büyüyen) vücûd-i insana (insan vücûduna)nâr-ı cahîm (cehennem ateşi) evlâdır (daha uygundur.)(922)

٩٢٣ - اَلاَكْلُ فِى الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ اِسْرَافٌ .

923- Bir günde iki defa yemek israftır.(923)

٩٢٤ - كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَاِنَّهُ مُبَارَكٌ .

924- Zeytin yağını yiyiniz ve hastalarınıza sürünüz. Tahkika o, mubârektir.(924)

٩٢٥ - مَنْ تَعَوَّدَ كَثْرَةَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ قَسَا قَلْبُهُ .

925- Çok yiyip içen kimsenin kalbi kasî (kasvetli ve kara) olur; yâni zikredemez.(925)

919- ibn Mâce, et'ime 8; Müslim, eşribe 104-106; Ebû Dâvud, et'ime 15, Tirmizî, et'ime 9; Muvatta, sıfâtü'n-nebî 6; Ahmed b. Hanbel,II, 8, 33, 80, 106, 128, 135, 146.
920- Deylemî, Müsned, hadis no: 1138.
921- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 760.
922- el-Müttekî, Kenzü'l-ummal, XII, hadis no: 35699 .
923- bk. Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 518.
924- Tirmizî, et'ime 43; ibn Mâce, et'ime 43; Dârimî, et'ime 20; Ahmed b. Hanbel, II, 497.
925- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 139.

٩٢٦ - دَعْ مَايُرِيبُكَ اِلَى مَالاَيُرِيبُكَ .

926- Hıll ve hürmeti (haram ve helâl oluşu) dâî-i şüphe olan (şüpheli bulunan) nesneyi terk ve helâl olduğu muhakkak bulunan şeyleri kabûl et.(926)

Bu hadîs-i şerif, insan bâtınını haramdan tevakki etmek (korumak) için kemâl-i ihtiyât üzere bulunmasının lüzûmu hakkında îrâd buyurulmuş ise de ef'âl ve akvâl (söz ve davranışları) vesair muâmelâtına dahi tatbîk için bir kaide-i külliyye (genel kural) tarzında bulunmuştur.

٩٢٧ - نُهِيَ عَنِ الشُّرْبِ قَائِماً وَالْاَكْلِ قَائِماً .

927- Kıyamen ekl ve şurb menhîdir (Ayakta yiyip içmek yasaktır).(927)

باب ماجاء فى التختم
Yüzük kullanmak

٩٢٨ - تَخَتَّمُوا بِالْعَقِيقِ فَاِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ .

928- Kaşı akik taşından olan hâtemi (yüzüğü) istimâl ediniz (kullanınız); zîra gam-ı fakrı (fakirlik derdini) ifnâ eder (yok eder), demektir.(928)

٩٢٩ - تَخَتَّمُوا بِالزَّبَرْجَدِ فَاِنَّهُ يُسْرٌ لاَعُسْرَ فِيهِ .

929- Kaşı zeberced taşından olan hâtemi (yüzüğü) istimâl ediniz. Tahkika usrsüz bir yusrdur. (Gerçekten zorluğu olmayan bir kolaylıktır).(929)

٩٣٠ - تَخَتَّمُوا بِالزُّمُرُّدِ فَاِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ .

926- Buhârî, buyû 3; Tirmizî, kıyâme 60; Ahmed b. Hanbel, III, 153.
927- Müslim, eşribe 112-115; Tirmizî, eşribe 11; ibn Mâce, eşribe 21; Dârimî, eşribe 24; Ahmed b. Hanbel, III, 54, 182, 199, 250, 277, 291, (Not: Bu kaynaklarda gösterilen yerler ayakta su içmenin yasak olduğuna dâir olup, ayakta yemenin yasak olduğunu göstermemektedir.)
928- bk. Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 958.
929- bk. Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 956.

930- Kaşı zümrüdden hâtem ediniz (yüzük yapınız); zîra fakrı (fakirliği) izâle eder (yok eder).[930]

۹۳۱ – مَنْ تَخَتَّمَ بِالْيَاقُوتِ الْاَصْفَرِ لَمْ يَفْتَقِرْ .

931- Yakut-i asferden (sarı yakuttan) hâtem istimâl eden (kullanan) kimse fakîr olmaz.[931]

باب ماجاء فى المصافحة والتقبيل

Musâfaha ve el öpme

۹۳۲ – تَقْبِيلُ الْمُسْلِمِ يَدَ اَخِيهِ مُصَافَحَةٌ

932- Din kardeşinin elini öpmek musâfahadır. *Öyle olunca* تصافحوا *ilh, (musâfaha ediniz) hadîs-i şerîfi mûcibince el öpmek sünnet-i seniyyeden olur.*[932]

930- bk. Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 957.
931- bk. Aclûnî, keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 958.
932- el-Müttekî, Kenzü'l-ummâl, IX, hadis no: 25367.

باب صلة الرحم

Sıla-i rahim

٩٣٣ - صِلَةُ الرَّحْمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ وَصَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ

933- Sıla-i rahim ömrü tezyîd (artırır), ve sadaka-i hafiyye (gizlice verilen sadaka) Cenâb-ı Hakk'ın gadabını ıtfâ eder (söndürüp rızâsını kazandırır).(933)

٩٣٤ - مَنْ قَطَعَ رَحِماً قَطَعَ اللّٰهُ حَسَنَاتِهِ مِنَ الْجَنَّةِ .

934- Sıla-i rahimi kat'eden (akrabâ ile bağını koparan) kimsenin nasîbini Cenâb-ı Allah cennetten keser.(934)

٩٣٥ - قَطِيعَةُ الرَّحْمِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكَبَائِرِ .

935- Sıla-i rahimi kat'eden (akrabâ ile bağını koparan) ve ebeveynine (ana-babaya) isyan, günâh-ı kebairdendir (büyük günahlardandır).(935)

933- Tirmizî, zekat 28.
934- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 146.
935- Buhârî, edeb 6, iman 16, diyât 2, istitâbe 1; Tirmizî, tefsîr 4. sûre 4, 6, 7; Nesâî, tahrim 3, kasame 48; Dârimî, diyât 9; Ahmed b. Hanbel, II, 201, 214, III, 495.

باب ماجاء فى اصلاح ذات البين وذم الفتنة

İnsanların arasını ıslâh ve fitne

٩٣٦ – اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اِصْلاَحُ ذَاتِ الْبَيْنِ .

936- Iki zat beynindeki (iki kişi arasındaki) adâveti (düşmanlığı) izâle ve ıslah, efdal-i sadakattandır (sadakaların fazîletlilerindendir).(936)

٩٣٧ – اَلْفِتْنَةُ نَائِمَةٌ لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ اَيْقَظَهَا .

937- Fitne hadd-i zâtında uykudadır Cenâb-ı Allah onu uyandıranlara lânet etsin.(937)

٩٣٨ – اَصْلِحْ بَيْنَ النَّاسِ وَلَوْ تَبْغِى الْكِذْبَ .

938- Nâs'ın (halkın) beynini (arasını) ıslah et, velev ki yalan bir sözü irtikâb ile olsun.(938)

936- Buhârî, sulh 1, 11; Ebû Dâvud, edeb 50; Muvatta', hüsnü'l-hulk 7; Ahmed b. Hanbel, VI, 445.
937- Müslim, fiten 12; Ahmed b. Hanbel, I, 448.
938- Suyûtî, el-Câmi'u's-sağîr, I, 43-44.

باب فضل الجمعة

Cumanın fazîleti

٩٣٩ – تُضَاعَفُ الْحَسَنَاتُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ .

939- Cuma gününe müsâdîf (rastlayan) hasenâtın ecri mudâaftır (kat kattır).(939)

٩٤٠ – مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ ثَلاثاً مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ .

940- Bilâ-özür (özürsüz yere) üç cuma namazını terkedenler münâfıkîn gürûhundan (münâfıklar topluluğundan) yazılırlar.(940)

٩٤١ – مَنْ مَاتَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وُقِيَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ .

941- Cuma günü vefat eden mümin azâb-ı kabirden hıfz buyurulur (korunur).(941)

939- Heysemî, Mecmeûz-zevâid, II, 164.

940- Ebû Dâvud, salât 205; Tirmizî, cum'a 7; Nesâî, cum'a 3; ibn Mâce, ikâme 93; Dârimî, salât 205; Muvattâ, cum'a 20; Ahmed b. Hanbel, III, 332, 425, V, 8.

941-bk. Tirmizî, fedâilü'l-cihad 26; Ahmed b. Hanbel, II, 237, 289.

باب ماجاء فى الامام والمؤذن

İmam ve müezzin

٩٤٢ - لِلْاِمَامِ وَالْمُؤَذِّنِ مِثْلُ اَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُمَا .

942- İmam ve müezzin için hâsıl olan ecir, cemaatin umumuna verilen ecrin bir mislidir.(942)

٩٤٣ - اَلْمُؤَذِّنُونَ اَطْوَلُ النَّاسِ اَعْنَاقًا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ .

943- Cenâb-ı Allah'ın in'âm ve ihsânını herkesten ziyâde bekleyen fî-sebîlillah ezan okuyanlardır, demektir.(943)

942- Deylemî, Müsned, hadis no: 4964.
943- Müslim, salât 14; ibn Mâce, ezân 5; Ahmed b. Hanbel, III, 169, 264, IV, 95, 98.

باب ماجاء فى كلمة الشهادة

Kelime-i şehâdet

٩٤٤ – مَنْ شَهِدَ اَنْ لاَاِلٰهَ اِلاَّاللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

944- Her kim Cenâb-ı Hakk'ın birliğine şehâdet ederse cennete dâhil olur —velev ki günahı nisbetinde bir zaman muazzab olsun—(944)

٩٤٥ – مَنْ شَهِدَ اَنْ لاَاِلٰهَ اِلاَّاللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ النَّارَ .

945- Her kim ki Cenâb-ı Hakk'ın vahdâniyyetini ve Muhammed el-Mustafâ -aleyhi ekmelü't-tehâyâ- Efendimiz'in rasûlullah (Allah'ın peygamberi) olduğunu kemâl-i hulûs ile tasdîk ederse onun üzerine azâb-ı ebedî (devamlı azâb) haram olur.(945)

٩٤٦ – مَنْ قَالَ لاَاِلٰهَ اِلاَّاللّٰهُ مُخْلِصاً دَخَلَ الْجَنَّةَ .

944- ibn Hibban, Sahih, I, 211, 212, 214.
945- Müslim, iman 47, Buhârî, cihâd 102; Tirmizî, iman 17; Dârimî, siyer 11; Ahmed b. Hanbel, III, 451, 467, IV, 402, 411, V, 236, 318, 413.

946- Bir kimse hulûs-ı kalb ile kelime-i tevhidi söylerse cennete dâhil olur; *yâni günahı nisbetinde muazzeb olsa (azab görse) bile, nihâyet afv olunur.*[946]

٩٤٧ – مَنْ كَانَ آخِرُ كَلاَمِهِ لاَاِلٰهَ اِلاَّاللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

947- "Lâ ilâhe illallah" kelime-i tayyibesiyle hatm-ı hayat eden (hayatını tamamlayan) mümin cennete dahil olur.[947]

باب ماجاء فى الانبياء

Peygamberler

٩٤٨ – اَشَدُّ النَّاسِ بَلاَءً اَلاَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْاَمْثَلُ فَالْاَمْثَلُ .

948- Nâs (halk) içinde ziyâde mihnet ve meşakkatle (sıkıntı ve güçlükle) imtihan olunan enbiyâ-i ızâm (büyük peygamberler), ikinci derecede evliyâ-i kirâm ve üçüncü derecede onlara müşâbih (benzeyen) zevât-ı zevi'l-ihtiramdır (saygıya lâyık kimselerdir).[948]

٩٤٩ – اَلاَنْبِيَاءُ تَنَامُ اَعْيُنُهُمْ وَلاَتَنَامُ قُلُوبُهُمْ .

949- Enbiyânın gözleri uyur, kalbleri uyumaz; yâni dâimâ Cenâb-ı Hakk'ı zikreder.[949]

946- Tirmizî, iman 17; cehennem 9; ibn Mâce, zühd 37; Ahmed b. Hanbel, II, 68, 128, 210, 214 238, 302, 310, 360, 371, 375, 483, III, 116, 173, 178, 276, 345, 383, IV, 103, 285, 286, V 391, VI, 442.

947- Buhârî, cenâiz 1; Ebû Dâvud, cenâiz 16.

948- Tirmizî, zühd 57; ibn Mâce, fiten 23; Dârimî, rikak 67.

949- Buhârî, menâkıb 24, tevhid 37.

باب من لم يصل على النبى

Peygamberimize salat ü selâm getirmeyen

٩٥٠ – انَّ اَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ

950- Tahkika (gerçekten) nâsın (insanların) en ziyâde bahili (cimrisi) ismimi işitip de bana salât ü selâm göndermeyen kimsedir.(950)

٩٥١ – مِنَ الْجَفَاءِ اَنْ اُذْكَرَ عِنْدَ الرَّجُلِ فَلاَيُصَلِّى عَلَيَّ

951- Bir kimse ismimi işitir de salât ü selâm getirmezse bana cefâ etmiş olur.(951)

٩٥٢ – مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَهُوَ شَقِيٌّ .

952- Bir kimse indinde ismim zikrolunur da bana salât ü selâm göndermezse o kimse şakidir (kötüdür).(952)

950- bk. Tirmizî, deavât 100; Ahmed b. Hanbel, I, 201.
951- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, II, 163.
952- Heysemî, Mecme'ü'z-zevâid, III, 139.

٩٥٣ - مَنْ نَسِيَ الصَّلَاةَ عَلَيَّ اَخْطَأَ طَرِيقَ الْجَنَّةِ .

953- Bana salevât vermeyi unutan kimse cennetin yolunu şaşırır.[953]

باب ماجاء في السلام وتركه

Selâm vermek, ya da vermemek

٩٥٤ - اِنَّ اَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ .

954- Tahkika nâs'ın (halkın) ziyâde bahîl olanı mülâkî olduğu (karşılaştığı) din kardeşlerine selâm vermeyen kimsedir.[954]

٩٥٥ - تَرْكُ السَّلَامِ عَنِ الضَّرِيرِ خِيَانَةٌ .

955- A'mâya selâm vermemek hıyânettir.[955]

٩٥٦ - اَلسَّلَامُ تَطَوُّعٌ وَالرَّدُّ فَرِيضَةٌ .

956- Selâm vermek sünnet, ve reddetmek yâni: "ve aleykümü's-selâm" demek farzdır.[956]

٩٥٧ - مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَذْلُ السَّلَامِ وَحُسْنُ الْكَلَامِ

957- Müminlere selâm vermek ve umûr-i hayriyyeye (iyi işlere) dâir güzel söz söylemek, Cenâb-ı Hakk'ın afv ve mağfiretini mûcib olan şeylerdendir.[957]

953- ibn Mâce, ikâme 25.
954- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 667.
955- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 970.
956- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, hadis no: 1476
957- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 134.

باب ماجاء فى كثرة الكلام والضحك

Çok konuşmak ve gülmek

٩٥٨ – مَنْ اَذْنَبَ وَهُوَ يَضْحَكُ دَخَلَ النَّارَ وَهُوَ يَبْكِى .

958- Bir kimse gülerek günah işlerse ağlayarak cehenneme dahil olur.(958)

٩٥٩ – مَنْ كَثُرَ كَلاَمُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ وَمَنْ كَثُرَ سَقَطُهُ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ وَمَنْ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ كَانَتِ النَّارُ اَوْلَى بِهِ .

959- Çok söyleyenlerin hatâsı çok olur. Hatâsı çok olanların ise günahları çok olur, günahı çok olanlara da yevm-i kıyâmette lâyık olan azâbdır.(959)

٩٦٠ – اَلْقَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللّٰهِ .

960- Kahkaha ile gülmek şeytandan, ve gülümsemek Rahmân'dandır.(960)

٩٦١ – كَثْرَةُ الضَّحْكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ وَتُورِثُ الْفَقْرَ

961- Çok gülmek kalbi öldürür; yâni zikirden gafil eder, mûcib-i fakr olur (fakirliğe düşürür).(961)

958- Ebû Nuaym, Hilye, IV, 96.
959- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2592.
960- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, X, 296.
961- bk. Tirmizî, zühd 2; ibn Mâce, zühd 19, 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310.

باب ماجاء فى زيارة القبور وذكر الموت

Kabir ziyâreti ve ölümü hatırlama

٩٦٢ – مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ أَوْ اَحَدِهِمَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَقَرَأَ عِنْدَهُ يٰس غُفِرَ لَهُ .

962- Bir kimse ebeveyninin (ana-babasının) veya onlardan birisinin cuma günü kabrini ziyâretle Yâsîn-i şerîf okusa günâh-ı sağairi (küçük günahları) mağfûr olur (bağışlanır).(962)

٩٦٣ – زُورُوا الْقُبُورَ فَاِنَّهَا تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ .

963- Kabirleri ziyâret ediniz; zîrâ âhireti hatırınıza getirir.(963)

٩٦٤ – عُودُوا الْمَرْضٰى وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ يُذَكِّرْكُمُ الْآخِرَةَ .

964- Hastaları iyâdet (ziyâret) ve cenazeleri teşyî ediniz (cenâze merasimine katılınız); zîrâ bunlar âhireti hatırınıza getirirler.

962- bk. Heysemî, Mecme'ü'z-zevâid, III, 59.
963- Müslim, cenâiz 108; Tirmizî, cenâiz 60; Nesâî, cenâiz 101; İbn Mâce, cenâiz, 47, 48.

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اَكْثِرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ. (Peygamber -aleyhisselâm-: ölümü çokça hatırlayınız, buyurmuştur.)[964]

٩٦٥ – مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ اَحَبَّهُ اللّٰهُ .

965- Mevti (ölümü) çokça tezekkür ve tefekkür edenleri (hatırlayanları) Cenâb-ı Allah sever.[965]

باب ماجاء فى قيام الساعة

Kıyâmet

٩٦٦ – لَاتَقُومُ السَّاعَةُ حَتّٰى لَايُقَالَ فِى الْاَرْضِ اَللّٰهْ اَللّٰهْ .

966- Yeryüzünde: "Allah Allah" zikri munkatı" olmadıkça (kesilmedikçe) kıyâmet zamanı gelmez.[966]

٩٦٧ – لَاتَقُومُ السَّاعَةُ حَتّٰى لَايُحَجَّ الْبَيْتُ .

967- Beytullah'ı tavâf etmek terkolunmadıkça kıyâmet kaim olmaz (kopmaz).[967]

٩٦٨ – لَاتَقُومُ السَّاعَةُ حَتّٰى يُرْفَعَ الرُّكْنُ وَالْقُرْاٰنُ .

968- Kur'ân ile Hacer-i Esved, yeryüzünden kalkmadıkça kıyamet kaim olmaz (kopmaz).[968]

٩٦٩ – يَكُونُ فِى آخِرِ الزَّمَانِ عُبَّادٌ جُهَّالٌ وَقُرَّاءٌ فَسَقَةٌ .

969- Âhir zamanda bir takım âbid zuhur eder ki, faraiz-i dîniyyesini (dinî farzları) olsun öğrenmemiştir. Kezâlik (aynı şekilde) bazı kurrâya (ilimle uğraşanlara) tesâdüf olunur ki fısk ile âlûdedir (bulaşık haldedir).[969]

964- ibn Hibban, sahih IV, 267.
965- Heysemî, Mecmeûz-zevâid, X, 325.
966- ibn Hibban, Sahih, VIII, 299.
967- Buhârî, hacc 47.
968- Deylemî, Müsned, hadis no: 7531.
969- Hâkim, Müstedrek, IV, 315.

باب ماجاء فى سقى الماء

Su hayrı

٩٧٠ – اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَقْىُ الْماءِ .

970- Sadakanın efdali (en değerlisi) muhtac olanlara su içirmektir.(970)

٩٧١ – لَيْسَ صَدَقَةٌ اَعْظَمَ اَجْراً مِنْ سَقْيِ الْماءِ .

971- Hiçbir sadaka yoktur ki su içirmek gibi bir ecr-i azîmi (büyük sevâbı) müstelzim olsun (gerektirsin).(971)

٩٧٢ – مَنْ سقى عَطْشاناً فَاَرْواهُ فُتِحَ لَهُ باب الْجَنَّةِ .

972- Susuz kalan bir şahsı su ile doyuran kimse için cennet kapısı küşâd olunur (açılır).(972)

٩٧٣ – مَنْ سَقى مُؤْمِناً عَلى ظَمَاءٍ سَقاهُ اللّهُ مِنَ الرَّحيقِ الْمَخْتُومِ .

973- Susuz bir mümini sakyeden (sulayan) kimseye Cenâb-ı Allah cennet şarâbından ihsân eder.(973)

970- Nesâî, vesâyâ 9; ibn Mâce, edeb 8; Ahmed b. Hanbel, V, 285, VI, 7.
971- Deylemî, Müsned, hadis no: 5223.
972- Heysemî, Mecmeûz-zevâid, III, 131.
973- Ahmed b. Hanbel, III, 13; Ebû Dâvud, zekat 41; Tirmizî, kıyâme 18.

باب فى الرؤيا والمبشرات

Rüyâ

٩٧٤ – اِنَّ الرِّسالَةَ وَالنُّبُوَّةَ قَدِ انْقَطَعَتْ فَلاَرَسُولَ بَعْدِى وَلاَنَبِىَّ وَلٰكِنِ الْمُبَشِّرَاتُ رُؤْيَا الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ وَهِىَ جُزْءٌ مِنْ اَجْزَاءِ النُّبُوَّةِ .

974- Tahkika risâlet ve nübüvvet munkatı oldu. Benden sonra dünyaya rasûl ve nebî gelmez, ancak mümin-i kâmil'in âlem-i mânâda (rüyâda) gördüğü mübeşşirât; yâni rüyâ-yı sâliha munkati olmaz (sona ermez). Bunu eczâ-yı nübüvvetten (peygamberlik cüzlerinden) bir cüz makamında kabûl ve telâkki ediniz.(974)

٩٧٥ – ذَهَبَتِ النُّبُوَّةُ وَبَقِيَتِ الْمُبَشِّرَاتُ .

975- Benden sonra nübüvvet kalmaz; lâkin rüyâ-yı sâliha bâkîdir (o, devam eder).(975)

٩٧٦ – اَلرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْءٌ مِنْ سِتٍّ وَاَرْبَعِينَ جُزْأً مِنَ النُّبُوَّةِ .

974- Tirmizî, rüyâ 2; Ahmed b. Hanbel, III, 267.
975- ibn Mâce, rûyâ 1; Dârimî, rûyâ 3.

976- Rüyâ-yı sâliha, nübüvvetin (peygamberliğin) kırkaltı cüz'ünün birisidir; *zîra Aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz, müddet-i nübüvveti (peygamberlik süresi) olan yirmi üç sene zarfında evâmir-i ilâhiyyeyi (ilâhî emirleri) altı mâh (ay) rüyâ ile ahz ve telâkkî buyurmuştur. Altı mâh (ay) ise yirmi üç senenin kırkaltı cüz'ünden bir cüzdür.*(976)

٩٧٧ – مَنْ رَآنِى فِى مَنَامِهِ فَقَدْ رَآنِى فَاِنَّ الشَّيْطَانَ لاَيَتَمَثَّلُ بِى .

977- Âlem-i mânâda beni gören, hakikatte görmüştür. Zîra şeytan bana temessül edemez (benim şeklime giremez).(977)

٩٧٨ – بُشْرَى الْمُؤْمِنِ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ .

978- Rüyâ-yı sâliha, mümin için beşârettir (müjdedir).(978)

٩٧٩ – شُرْبُ اللَّبَنِ مَحْضُ الْاِيمَانِ اَىْ مَنَاماً .

979- Rüyâda süt içmek kemâl-i îmana işârettir.(979)

٩٨٠ – لاَتَقُصَّ الرُّؤْيَا اِلاَّ عَلَى عَالِمٍ اَوْ نَاصِحٍ .

980- Rüyâyı ulemâ ve sulehânın gayrı bir kimseye tabir ettirme!(980)

976- Buhârî, ta'bîr 3, 4, 10, 26; Müslim, rûyâ 6, 7, 8, 9; Ebû Dâvud, edeb 88; ibn Mâce, rû'ya 1, 3, 6, 9; Dârimî, ru'ya 2; Muvatta, ru'yâ 1, 3; Ahmed b. Hanbel, II, 18, 50, 219, 232, 233, 269, 314, 342, 369, 438, 495, 507, IV, 10, 11, 12, 13, V, 316, 319.

977- Buhârî, ilim 38; ta'bîr 10; Müslim, ru'ya 11; Ebû Dâvud, edeb 88; Tirmizî, rüyâ 4, 7; ibn Mace, rûya 2; Dârimî, ru'yâ 4; Ahmed b. Hanbel, II, 232, 261, 342, 410, 411, 425, 463, 469, 472, V, 306, VI, 394.

978- Münâvî, Feyzü'l-kadîr, III, hadis no: 314.

979- Deylemî, Müsned, hadis no: 3640.

980- Tirmizî, ru'yâ 7; Dârimî, ru'yâ 10.

باب ماجاء فى اصابة العين

Nazar değmesi

٩٨١ - اِسْتَعِيذُوا بِاللّٰهِ مِنَ الْعَيْنِ فَاِنَّ لَهَا حَقًّا .

981- İsâbet-i ayndan (göz değmesinden) muhâfazanız için Cenâb-ı Allah'a sığınınız; zira isâbet-i ayn vardır.(981)

٩٨٢ - تَعَوَّذُوا بِاللّٰهِ مِنَ الْعَيْنِ وَالنَّفَسِ .

982- Gözden ve nefesten Cenâb-ı Hakk'a sığınınız.(982)

٩٨٣ - اَلْعَيْنُ حَقٌّ تُدْخِلُ الرَّجُلَ الْقَبْرَ وَالْجَمَلَ الْقِدْرَ .

983- İsâbet-i ayn haktır. İnsanı kabire deveyi kazana idhâl eder.(983)

٩٨٤ - اَلْعَيْنُ حَقٌّ تَسْتَنْزِلُ الْحَالِقَ .

984- İsâbet-i ayn haktır, dağı yerinden oynatır.(984)

981- ibn Mâce, tıb; 32
982- Münâvî, Kunûzu'l - Hakaik, s. 58.
983- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 1797.
984- Ahmed b. Hanbel, I, 274, 294.

باب ماجاء فى الصور والمصور

Resim ve resim yapan

٩٨٥ – اَشَدُّ النَّاسِ عَذاباً عِنْدَ اللّهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ الْمُصَوِّرُونَ .

985- Tahkîka (şüphesiz) yevm-i kıyâmette eşedd-i azâb ile muazzeb olan (azâb gören) bir hayvanın (canlının) resmini çıkaran kimsedir.(985)

٩٨٦ – اِنَّ الْبَيْتَ الَّذى فِيهِ الصُّوَرُ لاتَدْخُلُهُ الْمَلائِكَةُ .

986- Tahkika (şüphesiz) içinde hayvan (canlı) resmi bulunan bir hâneye melâike-i rahmet (rahmet melekleri) girmez.(986)

٩٨٧ – قاتَلَ اللّهُ قَوْماً يُصَوِّرُونَ مالاٰيَخْلُقُونَ

987- Cenâb-ı Allah o kimseleri helâk etsin ki, halkına kadir olamadıkları zî-rûhu (canlıları) tasvîr ederler (resimlerini yaparlar).(987)

985- Buhârî, libas 79, 91, 92, 95; Müslim, libas 96, 97, 98, 99; Nesâî, zînet 113; Ahmed b. Hanbel, I, 326, 375, III, 26.

986- Buhârî, libâs 95, bedü'l-halk 7, 17, nikah 76, 96; Ebû Dâvud, tahâre, 89, libas 44, 45; Tirmizî, edeb 44; Nesâî, tahâre 167, sayd, 9, 11, zînet 110; Dârimî, isti'zan 34; Ahmed b. Hanbel, I, 83, 104, 107, 139, 146, 148, 150, 277, III, 90, IV, 28, 29, 30, VI, 143, 246, 330.

987- Heysemî, Mecmeu'z-zevâid, V, 173.

٩٨٨ - مَنْ صَوَّرَ صُورَةَ الْأَرْوَاحِ فَهُوَ مَلْعُونٌ .

988- Zî-rûh (canlı) olanların resmini çıkaran kimse mel'ûndur.(988)

٩٨٩ - لاَتَدْخُلُ الْمَلاَئِكَةُ بَيْتاً فِيهِ كَلْبٌ اَوْ صُورَةٌ .

989- İçinde kelb veya heykel mevcûd olan hâneye melâike-i rahmet (rahmet melekleri) dâhil olmaz.(989)

باب ماجاء فى امر التداوى
Tedavi olma

٩٩٠ - اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى اَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا فَلاَتَتَدَاوَوْا بِحَرَامٍ .

990- Cenâb-ı Hakk, derdi de, devâyı da nâzil ettiği (indirdiği) gibi her derd için bir devâ halk buyurmuştur (yaratmıştır). Binaenaleyh tedâviye devam ediniz; fakat haram ile tedâvi etmeyiniz.(990)

٩٩١ - اَلدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَقَدْ يَنْفَعُ بِاِذْنِ اللّٰهِ تَعَالٰى .

991- Devâ (ilâç) mukadderât-ı ilâhiyyedendir (onun etkisi de ilâhi takdire bağlıdır). Tahkika (şüphesiz) Cenâb-ı Hakk'ın lütuf ve ihsanıyla menfaat-bahş olur (fayda sağlar).(991)

٩٩٢ - تَدَاوَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَمْ يُنْزِلْ دَاءً اِلاَّ اَنْزَلَ دَوَاءً .

988- Münâvî, Künûzü'l-hakâik, s. 143.

989- Buhârî, bedü'l-halk 7, 17, megâzî, 12, libas 88, 94; Müslim, libas 81, 82, 83, 84; Ebû Dâvud, tahâre 89, libas 45; Tirmizî, edeb 44; Nesâî, tahâre 167, sayd 9, 11, zînet 110; ibn Mâce, libas 44; Dârimî, istizan 34; Ahmed b. Hanbel, I, 80, 83, 104, 107, 139, 148, 150, II, 390, IV, 28, 29, 30, V, 203, 353, VI, 143, 330.

990- Ebû Dâvud, tıb 11; Muvatta, ayn 12.

991- Heysemî, Mecmeûz-zevâid, V, 85.

992- Bir hastalık zuhûrunda tedâviye devam ediniz; zîra Cenâb-ı Allah devâsız bir hastalık nâzil buyurmamıştır (yaratıp yeryüzüne indirmemiştir).[992]

٩٩٣ - مَنْ تَدَاوٰى بِحَرَامٍ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ شِفَاءً .

993- Bir kimse şarap gibi birşey ile tedâvi ederse Cenâb-ı Allah onu kendine şifâ etmez.[993]

باب ماجاء فى الايام

Günler

٩٩٤ - مَنْ وَسَّعَ عَلٰى عِيَالِهِ فِى يَوْمِ عَاشُورَاءَ وَسَّعَ اللّٰهُ عَلَيْهِ فِى سَنَتِهِ كُلِّهَا

994- Bir kimse Aşûre gününde ehl ü iyâlinin(çoluk çocuğunun) rızkını tevsi ederse Cenâb-ı Allah o kimsenin senesini kâmilen (tamâmen) vüs'at-i rızk (rızık bolluğu) ile geçirir.[994]

٩٩٥ - يَوْمُ الْاَحَدِ يَوْمُ غَرْسٍ وَبِنَاءٍ .

995- Pazar günü ağaç dikmek ve ebniye (binâ) yaptırmak için mübârek bir gündür.[995]

٩٩٦ - يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ يَوْمُ طَلَبِ سَفَرٍ وَرِزْقٍ

996- Pazartesi günü sefer ve taleb-i rızık (rızık aramak) için mübârek bir gündür.[996]

٩٩٧ - يَوْمُ الثُّلٰثَةِ يَوْمُ حَدِيدٍ وَبَأْسٍ .

997- Salı günü, hiddet ve şiddet ve muhârebe günüdür.[997]

992- bk. Tirmizî, tıb 2; Ebû Dâvud tıb 1, 11; ibn Mâce, tıb 1; Ahmed b. Hanbel, III, 156, IV, 278.
993- Suyûtî, el-Câmiu's-sağîr, II, 151.
994- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2642.

٩٩٨ - يَوْمُ الْأَرْبِعَاءِ يَوْمُ لَا أَخْذَ وَلَا عَطَاءَ .

998- Çarşamba günü, ahz ve itâ (alıp vermek) için meş'ûd bir gün değildir.(998)

٩٩٩ - يَوْمُ الْخَمِيسِ يَوْمُ طَلَبِ الْحَوَائِجِ .

999- Perşembe günü taleb-i hâcât (ihtiyaçların temin edilmesi) için mübarek bir gündür.(999)

١٠٠٠ - يَوْمُ الْجُمُعَةِ يَوْمُ عِيدٍ وَذِكْرٍ .

1000- Cuma günü ibâdât ve ezkâr (zikir) ile müminlerin kalbi mesrûr olacak bir yevm-i îddir (bayram günüdür).(1000)

١٠٠١ - يَوْمُ السَّبْتِ يَوْمُ مَكْرٍ وَخُدْعَةٍ .

1001- Cumartesi günü a'dâ-yı dîn-i mübîne (din düşmanlarına) letâif-i hiyel (hoş hileler) ile gâlib olacak bir gündür.(1001)

995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001- Ebû Ya'lâ ibn Abbas'dan haftanın 7 günü hakkında merfû olarak rivâyette bulunmuş, ancak bu rivâyetler zayıftır. bk. **Keşfü'l-hafa**, II, 3255 no'lu hadisin altındaki açıklamada yer almaktadır.

... kendine sıra almaz.

994- Bir kimse ... ile ... ederse Cenâb-ı Allah o kimsenin senesini kâmilen (tamamen) vüs'at-ı rızk (rızık bolluğu) ile geçirir.[994]

[illegible]

995- Pazar günü ağaç dikmek ve ebniye (bina) yaptırmak için mübarek bir gündür.[995]

[illegible]

996- Pazartesi günü sefer ve taleb-i rızk (rızık aramak) için mübah bir gündür.[996]

[illegible]

997- Salı günü, hiddet ve şiddet ve muhârebe günüdür.[997]

994- Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, II, hadis no: 2642.

KENZÜ'L-İRFAN'A YAZILAN TAKRİZLER

Fâzıl-i şehîr ve ârif-i rûşen zamîr Mektûbî-i ser-askerî utûfetlû Muhtar Bey Efendi hazretlerinin takrîz-i âlîleridir.*

1 Bârekellah ey mukaddes kenz-i irfan u hüdâ
Sendedir envâr-ı tevfîk-i ilâhî rüşenâ

2 Her güher kim senden oldu cilve-sâz-ı itibar
Dîde-i akla verir nûr-i yakîn ü ihtidâ

3 Cevheru'l-asl-ı füyûzundan olanlar behre-mend
Olsa lâyıktır seâdet-yâb-ı nef'-i dû-serâ

4 Vacibu't-takdîssin zîrâ tecellî eyledi
Senden envâr-ı ahâdîs-i Habîb-i Kibriyâ

5 Bâdî-i îcâd-ı âlem şâfi-i rûz-i nedem
Seyyid-i evlâd-ı Âdem nûr-i çeşm-i enbiyâ

6 Sırr-ipâk-i akl-ı küll ayn-ı tecellî-i rusül
Hâdî-i hayru's-sübül Ahmed Muhammed Mustafâ

7 Her hadîsidir Anın bir gevher-i rahşân-ı vahy
Nûr-i feyz-efrûzuna karşı güneştir çün sehâ

8 Âfitâbın nûru zâildir, bu nûr amma verir
Subh-ı mahşerde uyûn-i mü'minîne incilâ

9 Hasılı bilcümle meknûzât-ı hikmet-perverin
Her biridir ehline bir âfitâb-ı Hakk-nümâ

10 Söyle kimdir hâzin-i danişver-i ulviyyetin
Kim seni keşfetti ey kenz-i hakayık-ihtivâ

11 Himmet-i ulyâsı şöhret-gîr olan ârif midir
Eyleyen senden nikab-endâz-ı eşkâl u hafâ

* Takrîz'in nâzımı, Gazî Ahmed Muhtar Paşa'nın oğlu, Mahmud Muhtar Paşa'dır.

12 Mürşid-i rûşen-güher allâme-i ulvî-nazar
Şeyh-i Bistâmî-siyer, minhâc-ı Hakka pîşuvâ

13 Hazret-i Es'ad Efendi kim uluvv-i şânını
Dâniş u irfanını tasdîk eder ehl-i nihâ

14 Teng'estân-ı meânî-i hadîs-i envere
Kenz-i irfan açtı ol gencûr-i irşâd u tuka

15 Hikmet-i vakte göre cem-i ahâdîs eyleyip
Türkçe medlûlâtını tezyîle kıldı i'tinâ

16 "Kellimu'n-nâse" hadîs-i intibâh-efzâsına
İmtisâlen meslek-i îcâz'a kıldı iktifâ

17 Behre-dâr etti Arabca bilmeyen müminleri
Hikmet-i hükm-i ahâdis-i Nebî'den ni'me-zâ

18 Nef'i şâmil, feyzi kâmil böyle bir türkî eser
İntibâ etmiş eğer varsa cihana es-salâ

19 Revnak-ı taht-i hilâfet rûh-ı cism-i saltanat
Hâmî-i irfan-ı ümmet Husrev-i fermân-revâ

20 Hazret-i Abdülhamîd Han'ın mukaddes asrıdır
Böyle âsâra veren hüsn-i revâc u i'tilâ

21 Hakk Teâlâ ömr ü iclâlin firâvân eylesin
Her işi olsun tahakkuk-yâb-ı tevfîk-i Hudâ

22 Ahd-i lütfunda nice âsâr-ı feyzâ feyz-i dîn
Münteşir olsun uyûn-i ehl-i Hakk bulsun cilâ

23 Her ne sûye' veche-dâr olsa cünûd-i şevketi
Mazhar-ı nasr u fütûh olsun ilâhî dâimâ

24 Bu duâya lâ-cerem Muhtâr âmîn-hân olur
Yerde müminler, semâda hep serv-şân-ı alâ

İÇİNDEKİLER

ERKAM YAYINLARI

Ramazanoğlu Mahmûd Sâmî'den

1. Hz. İbrâhîm Aleyhisselam ....
2. Hz. Yûsuf Aleyhisselam ....
3. Yûnus ve Hûd Sûreleri Tefsiri ....
4. Bedir Gazvesi ve Enfal Sûresi Tefsiri ....
5. Uhud Gazvesi ....
6. Tebûk Seferi ....
7. Hz. Ebûbekir (r.a.) ....
8. Hz. Ömer (r.a.) ....
9. Hz. Osman (r.a) ....
10. Hz. Ali (r.a.) ....
11. Hz. Halid b. Velid (r.a.) ....
12. Ashab-ı Kiram (1-2) ....
13. Musahabe 1 ....
    Musahabe 2 ....
    Musahabe 3 ....
    Musahabe 4 ....
    Musahabe 5 ....
    Musahabe 6 ....
    Musahabe 1-6 Takım
14. Fatiha Sûresi Tefsiri ....
15. Bakara Sûresi Tefsiri ....
16. Dualar ve Zikirler ....

Bütün yayınlarımız ödemeli olarak gönderilir. 10 takımdan yukarı yapılan toplu isteklerde % 25 indirim uygulanır.

ERKAM YAYINLARI

Diğer Eserlerimiz :

1. Adâb / **Muhammed Hânî** ....
2. Yavrularımıza Peygamber Sevgisi / **M.Abduh Yemanî** ....
3. Tevhide Giriş / **Muhammed Pârsâ** ....
4. Tasavvufun Esasları (Avârifü'l-meârif) / **Sühreverdî** ....
5. Tezkiretü'l-Evliya / **Ferîdüddin Attâr** ....
6. Peygamberimiz ve Ashabı / **Ahmed b. Mustafa** ....
7. Uhud'dan Kalan Hatıra / **Necîb Geylâni** ....
8. İlim-Amel-Seyr ü Sülûk / **Aziz Mahmûd Hüdayî** ....
9. Risâle-i Es'adiye / **Es'ad Erbilî** ....
10. Mescid-i Nebevî Posteri

Bütün yayınlarımız ödemeli olarak gönderilir. 10 takımdan yukarı yapılan toplu isteklerde % 25 indirim uygulanır.

ERKAM YAYIN VE SANAYİ MAMÜLLERİ A. Ş.
İkitelli Organize Sanayi Bölgesi, Turgut Özal Cad. No: 117 İkitelli - İstanbul
Tel: (0212) 671 07 00 (Pbx)
Fax: (0212) 671 07 17

Elinizdeki Kenzü'l-İrfan adlı eser konularına göre tasnif edilmiş 1001 hadis ve tercemesidir. Son devir mutasavvıflarından Nakşî-Hâlidî Şeyhi M. Es'ad Erbilî Hazretleri (ö. 1931)'ne aittir. Daha çok ibâdet ve ahlak konularındaki hadis-i şeriflerden derlenen bu eser, müellifi hayatta iken arap alfabesi ile iki defa neşredilmiştir.

Türkçe tercemesi ile birçok neşri bulunan Kenzü'l-İrfan Türk okuyucusu tarafından büyük bir hüsn-i kabûle mazhar olmuştur. Nitekim merhum Üstad Necip Fâzıl Kısakürek, eser ve müellifi hakkında şunları söylemektedir: *"Es'ad Efendi'nin Kenzü'l-İrfan isimli eserinde aslî metne ve Osmanlıca'ya büyük bir sadâkat ve hâkimiyet müşâhade ettiğimizi belirtmek borcundayız... Şiirlerine gelince, bunlar, Şeyh Es'ad Efendi'nin bir hassasiyet ve şiir kabiliyetine mâlik bulunduklarına işaret..."*

KENZÜ'L İRFÂN

DİN VE DÜNYA SAADETİNE
ULAŞTIRAN
1001 Hadis-i Şerif

Osmanlıca ve Türkçe

Muhammed Es'ad Erbîlî
(Kuddise Sırruhu)

yasin
yayınevi

كنز العرفان

فى احاديث نبى الرحمن

اربيلى الحاج محمد اسعد افندى
[قدس سره]

عهد جدید مشروطیتك پادشاه نوجاهی وخاندان آل عثمانك وارث بی
اشتباهی بولنان سلطان محمد خان خامس حضرتلرینك زمان سعداقتران
خلافتپناهیلرنده اك اول طبع ونشری تحقق ایدن اشبو کتاب شریفك حق
احق شاهانه‌لرنده بادئ انواع مسعدت ووسیلهٔ انحاء یمن وبرکت اولمسنی
جناب رب العزت حضرتلرندن تضرع واسترحام ایلرم. رب یسر ولا تعسر.

* * *

اشبو رساله‌ده جمع ایدیلن احادیث شریفه‌نك نهایتلرینه موضوع
اشارتلردن (جا) جامع الصغیر (م) مناوی (ن) نوادر
الاصول نام کتب معتبره‌دن مأخوذ اولدقلرینه
علامتدر دوچار اشتباه اولانلرك کتب
مذکوره‌یه مراجعت ایتملری
عرض اولنور

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ.

شو بدايع خانۀ عالمده جوهر انسانيتى شعشعه‌دار ايله‌يان نه قدر اخلاق حميده و اوصاف جميله وار ايسه جمله‌سى عمان عرفان اولان پيغمبر ذيشان افنديمز حضرتلرندن آلنمش و ترجمه‌لرله بتون جهانه طاغلمش ايكن معارف اسلاميه‌دن بى بهره قالان نو رسيدكان زماندن بعضيلرينك گويا منبع معارف اجانبده ايمش زعم فاسدينه دوشدكلرينى وقت وقت ايشيدر متأثر اولوردم.

بر كون شو ذهاب باطلى ايكى گنج لساننده بالذات دخى ايشتمكله اولبابده‌كى تأثراتم آرتدى بناءً عليه نهايتى وخيم اولان بو گبى افكار سقيمه‌دن اخوان دينمزى قورتارمق اوزره نبى مشاراليه افندمز حضرتلرينك احاديث شريفه‌لرندن سعادت دينيه ودنيويه‌يى مشتمل ومستكمل بيك بر قدرينى جمع وترجمه‌يه باشلادم.

اميد ايدرم كه (كنز العرفان) سرلوحه‌سيله طبع ونشر ايديلن شو اثر عاجزانه‌مى مطالعه ايدنلر آرتق اخلاق حميده‌نك منبعى وعلوم معارفك مجمعى دين مبين اسلام اولديغنى تصديق وهر درلو حاللرينى ارادات الهامغايات جناب رسالتپناهى‌يه تطبيق ايله علماً وعملاً سعادت دارينه واصل اولورلر. ومن الله التوفيق.

٥- مَا مِنْ اَحَدٍ يَقْصِدُ دُخُولَ الْبَيْتِ اِلاَّ وَيَتْبَعُهُ الشَّيْطَانُ فَاِنْ دَخَلَ الْبَيْتَ فَقَالَ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ يَقُولُ الشَّيْطَانُ لاَمَدْخَلَ لِى فِى هٰذَا الْبَيْتِ (ن)

سزدن بر کیمسه اوینه گیرمك مراد ایدنجه بر شیطان اول خانه‌یه گیرمك ایچون کندیسنی تعقیب ایدر لکن خانه‌یه گیرر ایکن بسملهٔ شریفه‌یی اوقور ایسه شیطان (بنم ایچون بو خانه‌یه مدخل یوقدر) دیه مأیوساً عودت ایدر.

٢- باب فضل الحمد لله

٦- كُلُّ اَمْرٍ ذِى بَالٍ لاَ يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ لِلّٰهِ فَهُوَ اَقْطَعُ (جا)

امور مشروعه‌یه الحمد لله ایله ابتدا اولنماز ایسه خیر وبرکتی مقطوع اولور.

٧- اَلْحَمْدُ عَلَى النِّعْمَةِ اَمَانٌ لِزَوَالِهَا (جا)

جناب حقك انعامنه حمد وثنا انسانی نعمتك زوالندن محفوظ ایدر.

٨- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَأْسُ الشُّكْرِ مَا شَكَرَ اللّٰهَ عَبْدٌ لاَ يَحْمَدُهُ (م)

الحمد لله دیمك شکرلرك باشیدر. حمد وثنا ایتمیان کیمسه حقه شکر ایتمه‌مش اولور.

٩- اَفْضَلُ الذِّكْرِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ (م)

جناب حقی ثنا ایچون الحمد لله دیمك ذکرلرك افضلیدر.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١- باب فضل البسملة

١- بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ مِفْتَاحُ كُلِّ كِتَابٍ (جا)

بالجمله كتب سماويه‌نك مفتاحى بسملهٔ شريفه‌در.

٢- كُلُّ اَمْرٍ ذِى بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللهِ فَهُوَ اَقْطَعُ (م)

امور مشروعه‌نك هرهانگيسى اولور ايسه اولسون بسملهٔ شريفه ايله بدأ اولنماز ايسه بهره‌سزدر.

٣- اِذَا وَقَعْتَ فِى وَرْطَةٍ فَقُلْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ فَاِنَّ اللهَ تَعَالَى يَصْرِفُ بِهَا مَا يَشَاءُ مِنْ اَنْوَاعِ الْبَلاَيَا (ن)

بر ورطه‌يه دوشديگك وقت (بسم الله الرحمن الرحيم ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم)ه دوام ايتملى زيرا جناب الله بونلرك شرفيله بلا ومصائبك انواعنى دفع ايدر.

٤- مَنْ اَرَادَ اَنْ يُنْجِيَهُ اللهُ تَعَالَى مِنْ تِسْعَةَ عَشَرَ زَبَانِيَةً فَلْيَقْرَأْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ (ن)

جهنمك باشلوجه مأمورلرى بولنان اون طقوز زبانيه‌نك تعذيبندن نجات بولمسنى آرزو ايدن كيمسه بسملهٔ شريفه‌يه دوام ايتسون.

١٥- اَكْثَرُكُمْ عَلَىَّ صَلوةً اَكْثَرُكُمْ اَزْوَاجاً فِى الْجَنَّةِ (م)

سزدن جنتده اڭ زياده حورى قزانان كيمسه بڭا چوقجه صلات وسلام گوندرنلردر.

١٦- مَنْ صَلَّى عَلَىَّ مَرَّةً وَاحِدَةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ عَشْرَ مَرَّاةٍ (م)

بر كره بڭا صلات گوندرنلره جناب الله اون دفعه رحمت ايدر.

١٧- مَنْ عَسُرَتْ عَلَيْهِ حَاجَةٌ فَلْيُكْثِرْ بِالصَّلاَةِ عَلَىَّ فَاِنَّهَا تَكْشِفُ الْهُمُومَ وَالْغُمُومَ وَالْكُرُوبَ وَتُكْثِرُ الْاَرْزَاقَ وَ تَقْضِى الْحَوَائِجَ (ن)

حصول مطلبنده دوچار عسرت اولان كيمسه بڭا چوقجه صلات وسلام گوندرسون تحقيقا صلات وسلام ازالهٔ غموم وتكثير ارزاق وحل مشكلات ايچون يگانه بر وسيله‌در.

٤- باب ماجاء فى الاسلام والايمان

١٨- اَلْاِسْلاَمُ اَنْ تَشْهَدَ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ وَتُقِيمَ الصَّلاَةَ وَتُؤْتِىَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحِجَّ الْبَيْتَ اِنِ اسْتَطَعْتَ اِلَيْهِ سَبِيلاً (جا)

اسلاميت كلمهٔ شهادتله اداى صوم وصلات وارباب ثروت ايچون ايفاى حج وزكاتدن عبارتدر.

٣- باب فضل الصلوة على النبى

١٠- مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلْيُصَلِّ عَلَيَّ فَاِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ عَشْرًا (جا)

بر كيمسه نزدنده اسمم ذكر اولنديغى حالده بڭا صلات وسلام گوندرسون تحقيقا بڭا بر كره صلات گوندرنلره جناب الله اون دفعه رحمت ايدر.

١١- اَلصَّلاَةُ عَلَى النَّبِيِّ اَفْضَلُ مِنْ عِتْقِ الرِّقَابِ (م)

افضل كائنات افندمزه صلات وسلام گتورمك عبد آزاد ايتمكدن افضلدر.

١٢- مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَلْقَى اللهَ رَاضِياً فَلْيُكْثِرِ الصَّلَاةَ عَلَيَّ (م)

جناب اللهه راضياً ملاقى اولمق آرزوسنده بولنانلر بڭا چوقجه صلاة گوندرسونلر.

١٣- اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِى يَوْمَ الْقِيَامَةِ اَكْثَرُهُمْ عَلَيَّ صَلاَةً (جا)

تحقيقا سزدن بڭا اڭ يقين اولان كيمسه بنى چوقجه صلات وسلام ايله ياد ايدنلردر.

١٤- لِلْمُصَلِّى عَلَيَّ نُورٌ عَلَى الصِّرَاطِ وَمَنْ كَانَ عَلَى الصِّرَاطِ مِنْ اَهْلِ النُّورِ لَمْ يَكُنْ مِنْ اَهْلِ النَّارِ (ن)

بڭا صلات گوندرنلره جناب حق صراط كوپريسى اوزرنده بر نور احسان ايدر. اهل نور ايسه اهل ناردن اولميه‌جغى بديهيدر.

اولور ولکن مؤمنك ایمانی اویله بر شیدر که قلبنده یر طوتمش اوله وعمل وعبادتیده آنی تصدیق ایده.

٢٥- اَلْاِیمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَاِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْاَرْكَانِ (م)

ایمان قلب ایله بیلوب لسان ایله اقرار واعضا وجوارحله عمل وعبادت ایلمکدر.

٢٦- اَلْاِیمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَیَزِیدُ وَیَنْقُصُ (م)

ایمان قول وعملدر زائد وناقص اوله‌بیلیر یعنی هرکسك ایمانی عمل وعبادتی نسبتنده‌در.

٢٧- لاَ یَقْبَلُ اللّٰهُ اِیمَانًا بِلاَ عَمَلٍ وَعَمَلاً بِلاَ اِیمَانٍ (م)

جناب الله عملسز ایمانی وایمانسز عملی قبول بیورماز

٥- باب فی النیة

٢٨- اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (م)

عمل وعبادتله مأجور اولمق خلوص نیته متوقفدر.

٢٩- مَنْ اَتَی فِرَاشَهُ وَهُوَ یَنْوِی اَنْ یَقُومَ یُصَلِّی مِنَ اللَّیْلِ فَغَلَبَتْهُ عَیْنُهُ حَتَّی یُصْبِحَ كُتِبَ لَهُ مَا نَوَی وَكَانَ نَوْمُهُ صَدَقَةً عَلَیْهِ مِنْ رَبِّهِ (جا)

١٩- اَلْاِسْلاَمُ يَجُبُّ مَاكَانَ قَبْلَهُ (جا)

حقوق عباد مستثنى اولديغى حالده دينِ اسلام زمانِ كفردهكى معصيتى امحا ايدر.

٢٠- اَلْاِيمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَقَوْلٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْاَرْكَانِ (جا)

ايمانِ كاملِ قلب ايله معرفت، لسان ايله اقرار، جوارح واعضا ايله عمل ايلمكدن عبارتدر.

٢١- اَلْاِيمَانُ بِالْقَدَرِ يُذْهِبُ الْهَمَّ وَالْحُزْنَ (جا)

قدره ايمان ايتمك حزن وكدرى گيدرر.

٢٢- اَلْاِيمَانُ عَفِيفٌ عَنِ الْمَحَارِمِ عَفِيفٌ عَنِ الْمَطَامِعِ (جا)

ايمان كامل حرامدن طمعدن مبرادر.

٢٣- اَلْاِيمَانُ وَالْعَمَلُ قَرِينَانِ لاَ يَصْلُحُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا اِلاَّ مَعَ صَاحِبِهِ (جا)

ايمان ايله عمل يكديكريله متقارن ومتلازمدر بناءً عليه ايمان عملسز ياخود عمل ايمانسز بر ايشه يراماز.

٢٤- لَيْسَ الْاِيمَانُ بِالتَّمَنِّى وَلاَ بِالتَّحَلِّى وَلَكِنْ هُوَ مَا وَقَرَ فِى الْقَلْبِ وَصَدَّقَهُ الْعَمَلُ (جا)

ايمان نه تمنا وآرزو ايله ونهده ظاهرده كنديني قولاً وفعلاً اولياءُ اللهه بكزتمكله

٦- باب فضل الصدق والاخلاص فى العمل

٣٤- اَخْلِصُوا اَعْمَالَكُمْ لِلّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ لاَيَقْبَلُ اِلاَّ مَاخَلُصَ لَهُ (جا)

عمل وعبادتكزى ريادن، سوادن خالص ايديكز يوقسه جناب حق قبول بيورمز.

٣٥- اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا صَلَّى فِى الْعَلاَنِيَةِ فَاَحْسَنَ وَصَلَّى فِى السِّرِّ فَاَحْسَنَ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى هَذَا عَبْدِى حَقاًّ (جا)

تحقيقا بر قول نمازينى گرك علناً وگركسه سراً ادا ايلديگى اثناده آداب واركاننى سنن سنيه‌يه توفيق ايدر ايسه جنابِ الله (حقا كه بو بنم قولمدر) بيورر.

٣٦- اِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى اِلَى الْبِرِّ وَاِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى اِلَى الْجَنَّةِ وَاِنَّ الرَّجُلَ لَيَصْدُقُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ صِدِّيقاً وَاِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِى اِلَى الْفُجُورِ وَاِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِى اِلَى النَّارِ وَاِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللّٰهِ كَذَّاباً (جا)

تحقيقا طوغرى سويلمك انسانى خيره، خير ايسه جنته ايصال ايدر. انسان طوغرى‌يى التزام ايتدكجه عند الله صديق اولور كذلك كذب انسانى فسقه، فسق ايسه ناره ايصال ايدر انسان كذبى التزام ايدنجه عند الله كذاب يازيلور.

٣٧- تَمَامُ الْبِرِّ اَنْ تَعْمَلَ فِى السِّرِّ عَمَلَ الْعَلاَنِيَةِ (جا)

اجر ومثوباتك مكملى خلوتده ياپيلان عبادته دخى ناس ايچنده ياپيلان عبادت گبى اعتنا ودقت ايلمكدر.

بر کیمسه تهجد نمازینه قالقمق نیتیله یتاغنه یاتوب صکره نوم غلبه ایدرك اویانه‌مازسه نیتی نسبتنده مأجور اولور اویقوسی ایسه جناب حق طرفندن کندیسنه بر تصدق اولور.

۳۰- نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ وَعَمَلُ الْمُنَافِقِ خَيْرٌ مِنْ نِيَّتِهِ (جا)

مؤمنلرك نیتلری عمللرندن ومنافقلرکده عمللری نیتلرندن خیرلیدر.

۳۱- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُعْطِى الدُّنْيَا عَلَى نِيَّةِ الْاٰخِرَةِ (جا)

سعادت اخرویه ایچون عبادات وطاعاتده بولنانلرك جناب حق سعادت دنیویه‌سنی ده احسان بیورر.

۳۲- رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ اِلاَّ الْجُوعُ، وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ اِلاَّ السَّهَرُ (جا)

نیجه اوروج طوتان کیمسه واردرکه آچلقدن بشقه بر شی استفاده ایده‌مز ونیجه قائم کیمسه‌لر واردرکه اویقوسزلقدن غیری بر منفعت بولامز یعنی عمل حسن نیته تابع اولملیدر.

۳۳- اَلنِّيَّةُ الْحَسَنَةُ تُدْخِلُ صَاحِبَهَا اَلْجَنَّةَ (م)

جناب اللهك تحصیل رضاسیچون بسله‌نن نیت حسنه صاحبنی جنته داخل ایله‌ر.

٤٣- يَفْضُلُ عَمَلُ السِّرِّ عَلَى عَمَلِ الْعَلاَنِيَةِ سَبْعِينَ ضِعْفاً (م)

زيادن وارسته اولديغى جهتله سراً وقوع بولان عمل وعبادتك اجرى جهراً ياپيلاندن يتمش قات زياده‌در.

٧- باب ما جاء فى النظافة وفضل السواك

٤٤- اَلسِّوَاكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً (جا)

مسواك استعمالى فصاحتى تزييد ايدر

٤٥- صَلاَةٌ بِسِوَاكٍ اَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلٰوةً بِغَيْرِ سِوَاكٍ (جا)

مسواك ايله ادا اولنان نمازك مسواكسز قيلنان نماز اوزرينه فضلى پك چوقدر ديمكدر.

٤٦- اَلسِّوَاكُ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَيُرْضِى الرَّبَّ (م)

مسواك آغزك رايحه‌سنى تطييب ايتديكى گبى جناب اللهك دخى رضاسنى موجب اولور.

٤٧- اَلنَّظَافَةُ تَدْعُو اِلَى الْاِيمَانِ (م)

نظافته رعايت ومداومت انسانى كمالِ ايمانه دعوت ايدر.

٣٨- مَنْ اَخْلَصَ لِلّٰهِ اَرْبَعِينَ يَوْماً، ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ (جا)

بر كيمسه ظاهر وباطننى تنظيف وتطهير ايله قرق گون خالصاً جناب الله ايچون عمل وعبادت ايدر ايسه قلبى منبع حكمت اولوب لساننდن زلالِ معرفت جريانه باشلار.

٣٩- اَخْلِصْ دِينَكَ يَكْفِكَ الْقَلِيلُ مِنَ الْعَمَلِ (جا)

عبادتكى ريا وغرض وعوضدن خالص ايت او حالده آز بر عمل سنك ايچون كافيدر.

٤٠- اِنَّ اللّٰهَ لاَ يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ اِلاَّ مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا، وَابْتُغِىَ بِهِ وَجْهُهُ (جا)

تحقيقا جناب الله عمل وعبادتى قبول بيورماز ريا ايله غرض وعوضدن خالص اولمدقجه.

٤١- اَلْاِحْسَانُ اَنْ تَعْبُدَ اللّٰهَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ فَاِنْ لَمْ تكُنْ تَرَاهُ فَاِنَّهُ يَرَاكَ (م)

احسان يعنى اڭ گوزل بر خدمت جناب اللهى گورر گبى كمال تأدبله عبادتده بولنمقلغڭدر اگرچه سن آنى گورەميورسەڭ محققدركه اوسنى گورييور.

٤٢- لاَ يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يَكُونَ قَلْبُهُ وَلِسَانُهُ سَوَاءً (م)

لسان ايله قلب بر اولمدقجه هيچ بر قول مؤمن كامل اولەماز.

٥٣- اَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ اَلصَّلاَةُ: فَاِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ لَهُ سَائِرُ عَمَلِهِ، وَاِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ (جا)

يومِ قيامتده محاسبهٔ عباد نمازدن بدأ اولنور بو حساب طوغرى ويريليرسه اعمال سائرهنك ده قبولنه ياردمى اولور عكسى تقديرده قضيه بَرعكس اولور.

٥٤- تَأْكُلُ النَّارُ ابْنَ آدَمَ اِلاَّ اَثَرَ السُّجُودِ (جا)

نارِ جحيم مستحقِ عذاب اولان مؤمنلرك وجودينى ياقار فقط جناب حقه سجده ايدركن يره مصادف اولان اعضايه طوقونهمز

٥٥- بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلٰوةِ (جا)

انسان ايله كفر بيننده يالگز تركِ صلات واردر. يعنى نمازى ترك ايتمك انسانى كفره ياقلاشديرر.

٥٦- صَلاَةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلاَةَ الْفَذِّ بِخَمْسٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً (جا)

جماعت ايله ادا اولنان نمازك اجرى منفرداً قيلنان نمازك اجرندن يگرمى بش درجه افضلدر.

٥٧- لَيَنْتَهِيَنَّ رِجَالٌ عَنْ تَرْكِ الْجَمَاعَةِ اَوْ لَاُحْرِقَنَّ بُيُوتَهُمْ (جا)

جماعته دوام ايتميانلر ندامت ايتمزلر ايسه البته اولرينى ياقارم. يعنى حريق تركِ جماعت ايدنلره دنياده بر جزاىِ عاجلدر. بو حديث شريفك بر معجزهٔ باهره اولديغى هركسجه مسلّم اولسه گركدر زيرا زمانمزده جامعى وجماعتى ترك ايدنلر چوغالديغندن حريق وقوعي ده همان او نسبتده چوغاليور.

٨- باب ماجاء فى الوضوء

٤٨- إِذَا تَوَضَّأَ اَحَدُكُمْ فَهُوَ فِي صَلاَةٍ مَالَمْ يُحْدِثْ (م)

سزدن يعنى مؤمنلردن بر كيمسه دائما آبدستلى بولنمق نيتيله آبدست آلور ايسه آبدستى بوزولمدقجه نمازده بولنمش گبى مأجور اولور.

٤٩- تَعَوَّذُوا بِاللّٰهِ مِنْ وَسْوَسَةِ الْوُضُوءِ (م)

آبدست آليركن وساوسِ شيطانيه‌دن جناب حقه صيغنكز يعنى وسوسه‌يى تعقيب ايتمه‌يكز.

٥٠- مَنْ تَوَضَّأَ عَلَى طُهْرٍ كُتِبَ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ (م)

سنتِ سنيه‌يه تبعاً آبدستى اولديغى حالده تكرار آبدست آلان كيمسه‌يه اون حسنات ويريلير.

٥١-اَلْوُضُوءُ عَلَى الْوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ (م)

آبدست اوزرينه آبدست آلمق نور اوزرينه نور قبيلندندر.

٩- باب صلوة الفرائض وتركها وفضل الجماعة

٥٢- لِكُلِّ شَىْءٍ عَلَمٌ وَعَلَمُ الْاِيمَانِ اَلصَّلٰوةُ (م)

هرشيئك بر علامتى واردر ايمانك علامتى ايسه نمازدر.

٦٣- مَنْ تَرَكَ الصَّلاَةَ لَقِيَ اللّٰهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانٌ (م)

نمازینی ترك ایدن کیمسه وفات ایدنجه جناب اللهی غضب صفتیله بولور.

٦٤- مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَسْكُنَ بُحْبُوحَةَ الْجَنَّةِ فَلْيُلْزِمِ الْجَمَاعَةَ (م)

جنتك وسطنده اوتورماسنی آرزو ایدن کیمسه جماعت نمازندن آیریلمسون.

٦٥- مَنْ لَمْ يُصَلِّ فَلاَ دِينَ لَهُ (م)

نماز قیلمیان کیمسه هیچ بر دین اختیار ایتمه‌مش گبیدر.

١٠- باب ماجاء فی الصلوة المسنونة

٦٦- اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ بَعْدَ الْمَكْتُوبَةِ، الصَّلٰوةُ فِی جَوْفِ اللَّيْلِ (جا)

فرائضدن صوڭره نمازلرك افضلی گیجه‌لری قیلنان تهجد نمازیدر.

٦٧- مَنْ حَافَظَ عَلَى شُفْعَةِ الضُّحٰى غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَاِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ (جا)

صلات ضحایه دوام ایده‌نك گناهِ صغیره‌سی مغفور اولور ولو که دڭز کوپوگی قدر چوق اولسون.

٦٨- مَنْ صَلَّى فِی الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ اثْنَتَیْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا، بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتًا فِی الْجَنَّةِ (جا)

بر گون بر گیجه‌ده اون ایکی رکعت سنتِ مؤکده‌یه دوام ایدن کیمسه ایچون جناب الله جنتده بر کوشك خلق ایدر.

٥٨- مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِى جَمَاعَةٍ فَكَاَنَّمَا قَامَ نِصْفَ لَيْلِهِ، وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِى جَمَاعَةٍ فَكَاَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ (جا)

بر كيمسه ياتسو نمازينى جماعتله قيلسه او گيجه‌نك نصفنى عبادتله گچيرمش، كذلك صباح نمازينى جماعتله قيلارسه گيجه‌يى كاملاً نماز ايله احيا ايتمش گبى اولور.

٥٩- مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلاَتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَمْ يَزْدَدْ مِنَ اللهِ اِلاَّ بُعْدًا (جا)

بر كيمسه‌نك قيلديغى نماز كنديسنى منهياتدن منع ايتمزسه او كيمسه ايچون جناب اللهك رحمتندن اوزاقلاشمقدن بشقه بر فائده ويرمز.

٦٠- لاَ صَلاَةَ بِحَضْرَةِ طَعَامٍ (جا)

طعام حاضر اولديغى بر زمانده ادا ايديلن نماز ناقصدر مگركه وقتك فوتندن قورقوله.

٦١- اَلْاِسْلاَمُ اَحْوَجُ اِلَى الْجَمَاعَةِ مِنَ الْجَمَاعَةِ اِلَى الْاِسْلاَمِ (م)

قوت بولمق ايچون دين اسلامك جماعته اولان احتياجى، ثواب آلمق ايچون مؤمنلرك جماعته اولان احتياجندن زياده‌در.

٦٢- بَيْنَ الْعَبْدِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاَةِ (م)

عبد ايله شرك بيننده ترك صلات واردر. يعنى صلات ترك ايديلنجه عبد مشرك گبى اولور.

رمضان شریفڭ دخولیله نزول رحمت ایچون جنت قپولری کشاد ومناهیدن اجتناب سببیله ابواب جهنم مسدود اولدیغی گبی شیطانلرده زنجیرلر ایله باغلی ومحبوس اولورلر.شوراسی‌ده شایان بیاندرکه فضائل مذکوره اوروجلرینی شرع شریفه تطبیق ایدن حرلر ایچوندر یوقسه نفسه اسیر اولانلر ولوکه شیاطین محبوس اولسون ینه مظهر خیر اوله‌مازلر.

٧٤- سَيِّدُ الشُّهُورِ شَهْرُ رَمَضَانَ وَاَعْظَمُهَا حُرْمَةً ذُوالْحِجَّةِ (جا)

آیلرڭ افضلی رمضان شریف وزیاده محترمی ایسه ذی الحجه‌در

٧٥- صَوْمُ اَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ كَفَّارَةُ ثَلاَثِ سِنِينَ، وَالثَّانِى كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ، وَالثَّالِثُ كَفَّارَةُ سَنَةٍ، ثُمَّ كُلِّ يَوْمٍ شَهْرًا (جا)

رجب شریفڭ برنجی گوننده اوروج طوتمق اوچ سنه‌لك وایکنجی گونی صائم اولمق ایکی سنه‌لك وینه شهر مذکورڭ اوچنجی گونی اوروجلی بولنمق بر سنه‌لك گناه صغیره کفاره اولور بونلردن صوڭره بهر گونی بر آیلق صغیر گناهنڭ عفو ومغفرتنه مدار اولور.

٧٦- صَوْمُ يَوْمِ عَرَفَةَ يُكَفِّرُ سَنَتَيْنِ مَاضِيَةً وَمُسْتَقْبَلَةً وَصَوْمُ عَاشُورَاءَ يُكَفِّرُ سَنَةً مَاضِيَةً (جا)

یوم عرفه‌ده اوروج طوتمق ماضی ومستقبلدن برر سنه‌نڭ گناهِ صغیره‌سنه کفاره اولور صوم عاشورا ایسه یالگز گچمش اولان برسنه‌نڭ گناهنه کفاره اولور.

٦٩- مَنْ صَلّٰى قَبْلَ الْعَصْرِ اَرْبَعًا حَرَّمَهُ اللّٰهُ عَلَى النَّارِ (م)

ايكندى نمازندن مقدم درت ركعت سنت نمازينه دوام ايدنلرى جناب الله نار ايله معذب ايتمز.

٧٠- مَنْ صَلّٰى سِتَّ رَكَعَاتٍ بَعْدَ الْمَغْرِبِ، قَبْلَ اَنْ يَتَكَلَّمَ، غُفِرَ لَهُ بِهَا ذُنُوبُ خَمْسِينَ سَنَةً (جا)

آخشام نمازندن صوكره قبل التكلم آلتى ركعت سنت قيلمغه دوام ايدنلرك اللى سنه‌لك گناه صغيره‌سى مغفور اولور.

٧١- مَنْ تَرَكَ سُنَّتِى فَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ مِنَ الْخَاسِرِينَ (م)

سنتمى ترك ايدن كيمسه عندالله خاسرين گروهندن اولور.

١١- باب فضل رمضان ومطلق الصوم

٧٢- اِنْبَسِطُوا فِى النَّفَقَةِ فِى شَهْرِ رَمَضَانَ، فَاِنَّ النَّفَقَةَ فِيهِ كَالنَّفَقَةِ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ (جا)

رمضان شريفده نفقه‌لريكزى وسعتلنديريكز زيرا بو توسيع، موقع محاربه‌ده آچ قالان غازيلرى طويورمق قدر جالب اجر وثوابدر.

٧٣- اِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ، فُتِحَتْ اَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَغُلِّقَتْ اَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ (جا)

٨٣- لَيْسَ فِى الصَّوْمِ رِيَاءٌ (م)

صومده ريا تصور اولنمز.

٨٤- مَنْ صَامَ سِتًّا بَعْدَ الْفِطْرِ فَكَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ (م)

عيدِ فطردن صوڭره آلتى گون اوروج طوتان كيمسه اوسنه‌يى كاملاً اوروج طوتمش گبى اولور.

١٢- باب الزكات ومانعيه

٨٥- حَصِّنُوا اَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ، وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَاَعِدُّوا لِلْبَلاَءِ الدُّعَاءَ (جا)

اعطاىِ زكات ايله مالڭزى محافظه فقرايه تصدق ايله خسته‌لريڭزى تداوى، دعا وتضرع ايله بلا ومصائبى رد ايديڭز.

٨٦- مَانِعُ الزَّكَاةِ يَوْمَ الْقِيمَةِ فِى النَّارِ (جا)

مالنڭ زكاتنى اعطا ايتميان يوم قيامتده نارِ جحيمده‌در.

٨٧- اَلْمُعْتَدِى فِى الصَّدَقَةِ كَمَانِعِهَا (جا)

مالنڭ زكاتنى مستحقى اولميانه ويرن زكات ويرمه‌مش گبى اولور.

٨٨- تَمَامُ اِسْلاَمِكُمْ اَدَاءُ الزَّكَاةِ (م)

اسلاميتڭزڭ كمالى اداىِ زكاته متوقفدر.

٧٧- اَلصَّائِمُ فِى عِبَادَةٍ مَا لَمْ يَغْتَبْ مُسْلِمًا اَوْ يُؤْذِهِ (جا)

صائم اولان كيمسه بر مؤمنى غيبت وياخود اذا وجفا ايتمدكجه افطار ايدنجه‌يه قدر عبادتده‌در.

٧٨- عَجِّلُوا الْاِفْطَارَ وَاَخِّرُوا السُّحُورَ (جا)

افطارده تعجيل، سحور ايچون تأخير ايديڭز.

٧٩- مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَاَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصَوْمِ الدَّهْرِ (جا)

بر كيمسه رمضان شريفى صائم اولوب ستۀ شوالى دخى اڭا تابع ايدرسه سنه‌يى كاملاً اوروج طوتمش گبى اولور.

٨٠- مَنْ قَامَ رَمَضَانَ اِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ (جا)

رمضانِ شريفده صدق ويقين ايله اوروج طوتانلر نمازلرينى ترك ايتمكسزين صلات تراويحى ده ادا ايتسه‌لر گناهِ صغيره‌لرى مغفور اولور.

٨١- مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ اِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ (جا)

قدر گيجه‌سنى صدق ويقين ايله احيا ايدن مؤمن كاملك گناه صغيره‌لرى مغفور اولور.

٨٢- مَنْ وَجَدَ تَمْراً فَلْيُفْطِرْ عَلَيْهِ وَمَنْ لاَ، فَلْيُفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ، فَاِنَّهُ طَهُورٌ (جا)

صائم اولان كيمسه خورما ايله افطار ايتسون بوله‌مديغى حالده صو ايله افطار ايلسون كه صو طهوردر.

٩٥- اَلْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ اِلاَّ الْجَنَّةَ (جا)

اختلاط محارمدن مصون قالان حج ايچون جنتدن بشقه جزا يوقدر.

٩٦- اَلْحَجَرُ الْاَسْوَدُ مِنَ الْجَنَّةِ وَكَانَ اَشَدَّ بَيَاضًا مِنَ الثَّلْجِ حَتَّى سَوَّدَتْهُ خَطَايَا اَهْلِ الشِّرْكِ (جا)

حجر الاسود جنتدن گلمه‌در قاردن بياض اولديغى حالده اهلِ شركك گناهندن متأثراً سياهلانمشدر.

٩٧- مَنْ حَجَّ فَزَارَ قَبْرِى بَعْدَ وَفَاتِى كَانَ كَمَنْ زَارَنِى فِى حَيَاتِى (جا)

بر كيمسه حج ايدر وبعده قبرمى زيارت ايلرسه حياتمده بنى زيارت ايتمش گبى اولور.

٩٨- اَلْحَجُّ مِنَ الْجِهَادِ (م)

شرع شريفه موافق اولان حج جهاددن معدوددر.

٩٩- اَلْعُمْرَةُ هِىَ الْحَجُّ الْاَصْغَرُ (م)

عمره حجِّ اصغر ديمكدر.

١٠٠- مَنْ حَجَّ وَلَمْ يَزُرْنِى فَقَدْ جَفَانِى (جا)

بر كيمسه حج ايتدكدن صكڭره بنى زيارت ايتمزسه بكڭا جفا ايتمش اولور.

٨٩- مَا نَقَصَتْ زَكَاةٌ مِنْ مَالٍ (م)

رأس المالدن زكاتك اخراجى ثروتى تنقيص ايتمز يعنى بر كيمسه مالنك زكاتنى ويررسه بركتنى تزييد ايتمش اولور.

٩٠- مَانِعُ الزَّكَاةِ يُطَوَّقُ بِشُجَاعٍ اَسْوَدَ (م)

زكات ويرميانلرك بويونلرينه يوم قيامتده حلقه گبى سياه ييلان گچيريلور.

٩١- مَنْ صَلَّى صَلاَةً وَلَمْ يُؤَدِّ الزَّكَاةَ فَلاَ صَلاَةَ لَهُ (م)

زكات ويرمينلرك قيلدقلرى نماز شايانِ قبول اولەمز.

٩٢- لاَ يَقْبَلُ اللهُ الْاِيمَانَ وَالصَّلاَةَ اِلاَّ بِالزَّكَاةِ (م)

جنابِ حق زكات ويرميانلرك ايمان وصلاتنى قبوله شايان بيورماز.

١٣- باب ماجاء فى الحجّ والعمرة والحجر الاسود

٩٣- حُجُّوا فَاِنَّ الْحَجَّ يَغْسِلُ الذُّنُوبَ كَمَا يَغْسِلُ الْمَاءُ الدَّرْنَ (م)

حج ايديگز زيرا ظاهرده‌كى كيرلرى صو ازاله ايتديگى گبى گناهلرى دخى حجّ شريف امحا ايدر.

٩٤- اَلْحَاجُّ فِى ضَمَانِ اللهِ مُقْبِلاً وَمُدْبِراً (جا)

حجاجِ ذوى الابتهاج ذهاب واياب‌لرنده جنابِ اللهك حفظ وحمايه‌سنده‌در.

انبيا ومرسلين مستثنا اولدقلرى حالده ابو بكر وعمر جنتده بولنان بالجمله كامللرك سيدىدرلر.

١٠٧- اَبو بَكْرٍ وَعُمَرُ مِنّى بِمَنْزِلَةِ السَّمْعِ وَالْبَصَرِ مِنَ الرَّأْسِ (جا)

ابو بكر وعمر بنم ايچون باشه نسبتله سمع وبصر گبى عزيز ومهمدرلر.

١٠٨- عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ اَهْلِى وَاَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ اَهْلُ اللهِ وَاَهْلُ اللهِ خَيْرٌ مِنْ اَهْلِى (ن)

امام على وفاطمه وحسن وحسين بنم اهلمدر وابو بكر وعمر اهل اللهدر اهل الله ايسه بنم اهلمدن افضلدر.

١٠٩- اِقْتَدُوا بِالَّذَيْنَ مِنْ بَعْدِى، اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ (جا)

بندن صكڑه گلن خلفامه اقتدا ايديكز آنلر ابى بكر وعمردر.

١١٠- اِنَّ اللهَ اَيَّدَنِى بِاَرْبَعَةِ وُزَرَاءَ؛ اثْنَيْنِ مِنْ اَهْلِ السَّمَاءِ: جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ، وَاثْنَيْنِ مِنْ اَهْلِ الْاَرْضِ: اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ (جا)

جناب الله بنى وزراءِ اربعه ايله مؤيد بيوردى ايكيسى اهل سمادن يعنى جبرائيل وميكائيل وايكيسيده اهل ارضدن يعنى ابو بكر وعمر حضراتيدر.

١١١- حُبُّ اَبِى بَكْرٍ وَعُمَرَ مِنَ الْاِيمَانِ وَبُغْضُهُمَا كُفْرٌ (جا)

ابو بكر الصديق وعمر الفاروق رضى الله تعالى عنهما افنديلرمز حضراتنه محبت ايماندن اولوب بغضلرى ايسه كفردر.

١٤- باب ما جاء فى فضل ابى بكر الصديق

١٠١- اَبُو بَكْرٍ خَيْرُ النَّاسِ، اِلاَّ اَنْ يَكُونَ نَبِىٌّ (جا)

نبى مستثنا اولديغى حالده ابو بكر هركسدن افضلدر.

١٠٢- اَبُو بَكْرٍ مِنِّى وَاَنَا مِنْهُ، وَاَبُو بَكْرٍ اَخِى فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ (جا)

ابو بكر بندن وبن ابو بكردنم ابو بكر دنيا واخرتده قرداشمدر.

١٠٣- مُرُوا اَبَا بَكْرٍ فَلْيُصَلِّ بِالنَّاسِ (جا)

ابو بكر الصديقه دييگز امام اولوب ناسه نماز قيلديرسون. بو حديث شريف دخى حضرت صديقك خلافتنه اشارت اولان حديثلردندر.

١٠٤- اَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ اُمَّتِى اَبُو بَكْرٍ (م)

امتمدن الك اول جنته داخل اولان ابو بكردر.

١٠٥- اَلنَّاسُ كُلُّهُمْ يُحَاسَبُونَ اِلاَّ اَبُو بَكْرٍ (م)

يوم قيامتده هركسله حساب گوريلور آنجق ابو بكر مستثنادر.

١٥- باب ما جاء فى فضل ابى بكر وعمر

١٠٦- اَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ سَيِّدَا كُهُولِ اَهْلِ الْجَنَّةِ مِنَ الْاَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ اِلاَّ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ (جا)

١١٧- لَوْ كَانَ بَعْدِی نَبِیٌّ لَكَانَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ (جا)

اگر بندن صوڭره بر نبی اولایدی عمر بن الخطاب اولور ایدی.

١١٨- مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٌ مِنْ عُمَرَ (جا)

حضرت عمردن خیرلی بر ذات اوزرینه گونش طوغمامشدر (بو حدیث شریف امام عمرڭ زمان خلافتلرنده نائل اولەجقلری مقامی تبشیردر. یوقسه حضرت صدیقڭ آندن افضل اولدیغی احادیث شریفه ایله مثبتدر.)

١١٩- اَللّٰهُمَّ اَعِزَّ الدِّينَ بِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ (م)

اللهم دینِ اسلامی عمر بن خطاب ایله عزیز ایت.

١٢٠- رِضَاءُ اللّٰهِ رِضَاءُ عُمَرَ وَرِضَاءُ عُمَرَ رِضَاءُ اللّٰهِ (م)

جناب اللهڭ رضاسی عمرڭ وعمرڭ رضاسی جناب اللهڭ رضاسیدر.

١٢١- عُمَرُ مَعِی وَاَنَا مَعَ عُمَرَ وَالْحَقُّ مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ (م)

امام عمر بنملەدر بن دخی آنكلەیم حق ایسه هر نرەده اولور ایسه اولسون عمردن آیرلماز.

١٢٢- لَوْ لَمْ اُبْعَثْ فِيكُمْ لَبُعِثَ عُمَرُ فِيكُمْ (م)

اگر ایچگزده بن وظیفۀ رسالتله بعث اولنماسه ایدم بو وظیفه امام عمره تودیع اولنوردی.

١١٢- سَيِّدَا كُهُولِ اَهْلِ الْجَنَّةِ اَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَاِنَّ اَبَا بَكْرٍ فِى الْجَنَّةِ مِثْلُ الثُّرَيَّا فِى السَّمَاءِ (جا)

اهل جنت كامللرينك سيدى ابو بكر وعمر حضراتيدر تحقيقاً ابو بكر جنت اهلى ميانده سماده ثريا يلديزى گبى پارلاقدر.

١١٣- مَا قَدَّمْتُ اَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ وَلَكِنَّ اللّٰهَ قَدَّمَهُمَا (جا)

بندن صوڭره مقامِ خلافتك ابو بكر وآندن صوڭره عمر حضراتنه انتقالى ايچون وقوع بولان اشارتلرم كنديلگمدن اولمادى بلكه جنابِ الله بو ايكى ذاتى سائرلرينه تقديم بيوردى. بونك حكمتى ايسه بار نبوت محمديه‌يى منحصراً مشار اليهما افنديلرمزك حامل وحائز اولمسى وبار نبوت بار ولايتك فوقنده بولنمسيدر.

١١٤- اَلْخَلِيفَةُ مِنْ بَعْدِى اَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ يَقَعُ الْاِخْتِلَافُ (م)

بندن صوڭره مقامِ خلافت ابو بكرك وآندن صوڭره عمرڭدر بونلردن صوڭره اختلاف ظهور ايدر.

١٦- باب فى فضل عمر

١١٥- اِنَّ اللّٰهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ (جا)

جنابِ الله كلمهٔ حقى حضرت عمرك لسان وقلبندن جارى بيوردى.

١١٦- اَلْحَقُّ (وفى رواية) اَلصِّدْقُ بَعْدِى مَعَ عُمَرَ حَيْثُ كَانَ (جا)

حق (ياخود) صدق عمر ايله‌در نره‌ده اولور ايسه اولسون.

١٨ - باب فی فضل علي

١٢٨ - اَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بَابُهَا فَمَنْ اَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِ الْبَابَ (جا)

بن علمك مدينه‌سی‌یم امام علي ده قپوسیدر علمی استیان قپوسنه مراجعت ایتسون. بو حدیث شریف امام علی حضرتلرینك علومِ دینیه‌ده اولان حظ وافرینی اثبات ایدییور مسائل دینیه‌دن بر مسئله ایچون حضرت معاویه‌یه مراجعت اولندیغی صیره‌ده امام علی حضرتلرینه مراجعت ایدیگز زیرا بندن اعلمدر جوابنی ویرر.

١٢٩ - ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ (جا)

امام علی حضرتلرینك فضائل ومناقبنی ذکر ایلمك یاخود حقنده رضی الله عنه سویلمك عبادتدر. (اسماء اللهك ماعداسی ذکر اولنماز) دیه اعتراض اولنماسون زیرا (ذکر الصالحین کفارة) (تنزل الرحمة عند ذکر الصالحین) گبی احادیث شریفه دخی بو معنایی مؤیددر.

١٣٠ - عَلِيٌّ اَخِى فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ (جا)

امام علی دنیاده وآخرتده قرداشمدر.

١٣١ - عَلِيٌّ مِنِّى بِمَنْزِلَةِ هٰرُونَ مِنْ مُوسَى، اِلاَّ اَنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِى (جا)

امام علینك بڭا اولان نسبتی هارونك موسی علیه السلامه اولان نسبتی گبیدر شو قدر وارکه بندن صوڭره کیمسه ایچون نبوت اولاماز. بو حدیث شریفدن آڭلاشیلان نسبت، نسبتِ نبوت ویاخود کندندن صوڭره انتقال خلافت دگلدر زیرا هارون علیه السلام موسی علیه السلامدن اول دار عقبایه تشریف

١٧- باب فى فضل عثمان

١٢٣- عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ وَلِيِّى فِى الدُّنْيَا وَوَلِيِّى فِى الْآخِرَةِ (جا)

عثمان بن عفان حضرتلرى دنياده و آخرتده هر كسدن زياده بڭا قريبدر.

١٢٤- عُثْمَانُ اَحْيٰى اُمَّتِى وَاَكْرَمُهَا (جا)

امام عثمان حضرتلرى امتمده حيا وسخا ايله موصوف اولنلرڭ برنجيسيدر. امام مشار اليه يالڭز كولهلرندن ايكى بيڭ درت يوز نفرينى فى سبيل الله آزاد بيورديغى مرويدر رضى الله عنه.

١٢٥- لِكُلِّ نَبِيٍّ رَفِيقٌ فِى الْجَنَّةِ وَرَفِيقِى فِيهَا عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ (جا)

جنتده هر نبى ايچون بر رفيقِ مخصوص وار بنمده رفيقم عثمان بن عفاندر.

١٢٦- لَيَدْخُلَنَّ بِشَفَاعَةِ عُثْمَانَ سَبْعُونَ اَلْفًا كُلُّهُمْ قَدِ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ، الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ (جا)

جهنمه مستحق اولنلردن يتمش بيڭ شخص حضرت عثمانڭ شفاعتيله بلا حساب جنته داخل اولورلر.

١٢٧- عُثْمَانُ رَفِيقِى مَعِى فِى الْجَنَّةِ (م)

امام عثمان جنتده بنملهدر. رفيقمدر.

١٣٧- اَلنَّظَرُ اِلَى وَجْهِ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ (م)

امام علی حضرتلرینك وجه شریفلرینه باقمق عبادت مقامنه قائمدر.

١٩- باب ما جاء فی فضل الحسن والحسین

١٣٨- اَتَانِى مَلَكٌ فَسَلَّمَ عَلَىَّ، نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ لَمْ يَنْزِلْ قَبْلَهَا فَبَشَّرَنِى اَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ وَاَنَّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ (جا)

بر مَلَك سمادن برنجی دفعه اوله‌رق بڭا گلوب سلام ویردی حسن ایله حسین شبابِ اهلِ جنتك سیدلری وفاطمة الزهرا نساءِ اهلِ جنتك سیده‌سی اولدیغنی تبشیر ایلدی.

١٣٩- اَحَبُّ اَهْلِ بَيْتِى اِلَىَّ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ (م)

اهلِ بیتم میاننده زیاده سودیگم حسن وحسیندر.

١٤٠- اِنَّ ابْنِى هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللهَ اَنْ يُصْلِحَ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ (جا)

تحقیقا بنم بو مخدومم یعنی حسن رضی الله عنه بیوك بر ذاتدر مأمول ایدرم که جنابِ حق ایکی عظیم اوردو ایچنده تکون ایده‌جك اولان منازعه‌یی بونڭله اصلاح بیورسون. واقعا امام مشار الیه حضرتلرینك زمانِ خلافتلرنده وتحتِ قومانداسنده بولنان قرق اللی بیك قدر عسکر ایله حضرت معاویه‌یه تابع اولان

بیورمشلردر بلکه مقصد رسالتپناهیلری تبوك غزاسنه تشریفلرنده امام علی حضرتلرینی استخلاف بیوردقلری معنادر.

۱۳۲- عِنْوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ، حُبُّ عَلِيِّ بْنِ اَبِی طَالِبٍ (جا)

مؤمنك صحیفۀ اعمالنك علامتی امام علی حضرتلرینك محبتیدر.

۱۳۳- مَنْ اَحَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ اَحَبَّنِی وَمَنْ اَبْغَضَ عَلِيًّا فَقَدْ اَبْغَضَنِی (م)

بر کیمسه علی‌یی سور ایسه بنی سومش اولور وعلی‌یه بغض ایدن بڭا بغض ایتمش اولور.

۱۳٤- حُبُّ عَلِيٍّ حَسَنَةٌ لاَ تَضُرُّ مَعَهَا سَيِّئَةٌ (م)

امام علی حضرتلرینك محبتی اویله بر گوزل شیدرکه آنك صاحبنه گناه ضرر ویره‌مز. یعنی گناه ایشلمزکه ضرر ویرسون بناءً علیه احکامِ شرعیه خلافنده حرکت ایدنلرده بیلگزکه امام مشار الیهك محبتی یوقدر.

۱۳۵- عَادَی اللهُ مَنْ عَادٰی عَلِيًّا (م)

امام علی حضرتلرینه عداوت ایدن کیمسه‌یه جناب الله عدو اولسون. لکن اجتهاد اوزرینه اولان اختلاف اصحابه عداوت اطلاق اولنماز.

۱۳٦- عَلِيٌّ وَشِيعَتُهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (م)

امام علی حضرتلریله قولاً وفعلاً اتباع وانصاری اولانلر یوم قیامتده فائز واحسان الهیه‌یی حائزدرلر.

١٤٦- فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ اِلاَّ مَرْيَمُ (م)

حضرت مريم مستثنا اولديغى حالده فاطمة الزهرا جنت قادينلرينك بيوگيدر.

٢١- باب فى فضل عائشة

١٤٧- اَحَبُّ النِّسَاءِ اِلَىَّ عَائِشَةُ، وَمِنَ الرِّجَالِ اَبُوهَا (جا)

نسوان ايچنده زياده سوديگم عايشه رجالدن ايسه پدرى اولان حضرت صديقدر.

١٤٨- اَحَبُّ النَّاسِ اِلَىَّ عَائِشَةُ (م)

ناسك بڭا اڭ زياده سوگيليسى عايشهٔ صديقه‌در.

١٤٩- عَائِشَةُ زَوْجَتِى فِى الْجَنَّةِ (م)

عايشهٔ صديقه جنتده رفيقه‌مدر.

٢٢- باب ما جاء فى تعظيم الاصحاب والاصهار وكف اللسان فى حقهم

١٥٠- دَعُوا لِى اَصْحَابِى فَوَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لَوْ اَنْفَقْتُمْ مِثْلَ اُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغْتُمْ عَمَلَهُمْ (جا)

عساکر کثیره آراسنده محاربه وقوعنه رمق قالمش ایکن امام حسن رضی الله عنه افندیمز عهده‌سنده‌کی خلافتی حضرت معاویه‌یه ترك ایدرك آتشِ فتنه‌یی اطفایه عنایت بیورمشلردر.

١٤١- مَنْ اَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ اَحَبَّنِى وَمَنْ اَبْغَضَهُمَا فَقَدْ اَبْغَضَنِى (جا)

حضرت حسن ایله حضرت حسینی سون تحقیقاً بنی سومش وآنلره بغض ایدن محقق بکا بغض ایتمش اولور.

١٤٢- مَنْ اَحَبَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ فَقَدْ اَحَبَّنِى (م)

حسن وحسینی سون کیمسه محقق بنی سومش اولور.

٢٠- باب فضل فاطمة الزهراء

١٤٣- اَحَبُّ اَهْلِى اِلَىَّ فَاطِمَةُ (جا)

اهلِ بیتم میاننده اڭ زیاده سودیگم فاطمه‌در.

١٤٤- سَيِّدَاتُ نِسَاءِ اَهْلِ الْجَنَّةِ اَرْبَعٌ مَرْيَمُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ وَآسِيَةُ (جا)

جنت خانملرینڭ اکابری درتدر انلر مریم وفاطمه وخدیجه وآسیه حضراتیدر.

١٤٥- فَاطِمَةُ بِضْعَةٌ مِنِّى فَمَنْ اَغْضَبَهَا اَغْضَبَنِى (جا)

فاطمة الزهرا بندن بر جزؤدر آنی غضبلندیران بنی غضبلندیرمش اولور.

۱۵۷ - اَللّٰهُمَّ عَلِّمْ مُعَاوِيَةَ الْحِسَابَ وَالْكِتَابَ وَقِهِ الْعَذَابَ (م)

یاربی علمِ حساب وکتابی معاویه‌یه تعلیم وکندیسنی عذاب آخرتدن محافظه بیور.

۱۵۸ - اِنَّ شِرَارَ اُمَّتِى اَجْرَؤُهُمْ عَلَى اَصْحَابِى (م)

تحقیقا امتمك اڭ زیاده ادبسزی اصحاب کراممك علیهنده اطالهٔ لسانه جرأت وجسارت ایدن اشرّادر.

۱۵۹ - حَفِظَ اللّٰهُ مَنْ حَفِظَنِى فِى اَصْحَابِى (م)

اصحابمده قدر وحیثیتمی محافظه ایدنلری جناب حق محافظه بیورسون یعنی آنلره اسناد ایدیلن شرف بندن مقتبس بولنمغله حقیقتده بڭا اسناد ایلمکدر کذلك آنلری طعن وتشنیع ایلمك دخی معناً بڭا عائددر.

۱۶۰ - سَأَلْتُ اللّٰهَ لِاَصْهَارِى الْجَنَّةَ فَاَعْطَانِيهَا اَلْبَتَّةَ (م)

دامادلرمله قائم پدر وقائم برادرلرم گبی زوجاتمه قرابتی بولنانلرك جنته دخوللری ایچون جناب حقه تضرع ونیاز ایلدم. جناب حق دخی قبولیله بنی مسرور ایلدی.

۱۶۱ - شِرَارُ اُمَّتِى اَجْرَؤُهُمْ عَلَى صَحَابَتِى (م)

امتمك اڭ ادبسزی اصحاب کراممك علیهنده اطالهٔ لسانه جرأت ایدن اشرّادر.

۱۶۲ - شَفَاعَتِى مُبَاحَةٌ اِلاَّ عَلَى مَنْ سَبَّ اَصْحَابِى (م)

شفاعتم امتمدن هر برینه شاملدر یالڭز اصحابمی سب وشتم ایدنلر محرومدر.

صحابه‌می بڭا ترك ایدیگز نفسم کندی یدنده اولان جناب اللهه قسم ایدرمکه فقرا وضعفایه جبل احد ثقلتنده آلتون انفاق ایتسه‌ڭز آنلرڭ عملنڭ ثوابی گبی بر ثوابه نائل اوله‌مازسڭز.

١٥١ – دَعُوا لِی اَصْحَابِی وَاَصْهَارِی (فَمَنْ آذَانِی فِی اَصْحَابِی وَاَصْهَارِی آذَاهُ اللّٰهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيٰمَةِ) (جا)

اصحاب واصهارمی بڭا ترك ایدیگز آنلرڭ علیهنده اطالهٔ لسان ایله بڭا اذیت ویرنلری یوم قیامتده جناب الله معذب بیورسون.

١٥٢ – سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ (جا)

شهیدلرڭ بیوگی حضرت حمزه بن عبد المطلبدر.

١٥٣ – سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ جَعْفَرُ بْنُ اَبِی طَالِبٍ (جا)

شهدانڭ بیوگی امام علی حضرتلرینڭ برادری اولان جعفر بن ابی طالبدر.

١٥٤ – لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ سَبَّ اَصْحَابِی (جا)

اصحابمدن برینه سب وشتم ایده‌نه جناب حق لعنت ایتسون.

١٥٥ – مَنْ سَبَّ اَصْحَابِی فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ (جا)

اصحابمدن برینی سب وشتم ایدنلره جناب الله ایله ملائکهٔ کرام وجمیع ناسڭ لعنتی اولسون.

١٥٦ – مُعَاوِيَةُ بْنُ أَبِی سُفْيَانَ أَجْوَدُ أُمَّتِی/اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا (ن)

امتم میاننده اڭ سخی اولان معاویه‌در یاربی معاویه‌یی هادی ومهدی قیل.

١٦٨- اَلسُّلْطَانُ ظِلُّ اللهِ فِى الْاَرْضِ فَمَنْ غَشَّهُ ضَلَّ (جا)

پادشاه فقرا وضعفانك آسايش واستراحتى ايچون جنابِ حقك يريوزنده سايه‌سيدر اڭا حيله وخيانت ايدن ضلالتده قالير.

١٦٩- اِنَّ اَفْضَلَ عِبَادِ اللهِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِمَامٌ عَادِلٌ رَفِيقٌ (م)

تحقيقاً يوم قيامتده عند الله افضلِ عباد رفيق وشفيق اولان امام عادلدر.

١٧٠- دُعَاءُ السُّلْطَانِ سَبَبُ الْغُفْرَانِ (م)

پادشاهِ اسلامك موفقيت ومظفريتى ايچون دعا ايتمك سبب مغفرتدر.

١٧١- مَنْ يُطِعِ الْاَمِيرَ فَقَدْ اَطَاعَنِى وَمَنْ يَعْصِ الْاَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِى (ن)

امير المؤمنينه اطاعت ايدن كيمسه تحقيقا بڭا اطاعت واڭا معصيت ايدن كيمسه بڭا عصيان ايتمش اولور.

٢٤- باب فضل الورع والتقوى واهله

١٧٢- اِزْهَدْ فِى الدُّنْيَا يُحِبَّكَ اللهُ، وَازْهَدْ فِيمَا فِى اَيْدِى النَّاسِ يُحِبَّكَ النَّاسُ (جا)

دنيا محبتنى قلبڭدن چيقاركه جناب اللهك محبوبى اوله‌سك ناسك النده‌كى اموالدن طمعڭى كس كه ناس سنى سوسون.

١٧٣- اَكْرَمُ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ اَتْقَاهُمْ (م)

عند الله ناسك مكرم ومحترمى تقوى وطاعتى چوق اولان كيمسه‌در.

١٦٣- مَنْ حَفِظَنِى فِى اَصْحَابِى وَرَدَ عَلَى حَوْضِى (م)

اصحابمه احترام ايله شان وشرفمى محافظه ايدن كيمسه جنتده‌كى حوضمدن صو ايچر يعنى ايتميان ايچمز. زيرا دينمزك اساسى بولنان آيات كريمه واحاديث شريفه آنلردن روايت اولنديغى جهتله آنلره اسناد فسق آنجق دين مبينك ابطالنه تشنه اولان بر زنديقدن بكله‌نيلير.

١٦٤- لاَ تَمَسُّ النَّارُ مُسْلِمًا رَأَنِى اَوْ رَئٰى مَنْ رَأٰنِى (م)

نار جحيم طوقنماز شول بر مسلمه‌كه بنى گورمش، ياخود بنى گورنى گورمش اوله.

٢٣- باب ما جاء فى تعظيم السلطان

١٦٥- اَلسُّلْطَانُ ظِلُّ اللّٰهِ فِى الْاَرْضِ، فَمَنْ اَكْرَمَهُ اَكْرَمَهُ اللّٰهُ، وَمَنْ اَهَانَهُ اَهَانَهُ اللّٰهُ (جا)

پادشاه ير يوزنده جناب اللهك ظليدر اوامرينه اطاعت وانقياد ايدنى جناب الله عزيز وخلافى حالنده بولنانلرى ذليل ايلەر.

١٦٦- مَنْ اَجَلَّ سُلْطَانَ اللّٰهِ اَجَلَّهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (م)

جناب اللهك سلطاننى اجلال ايدنى جناب الله قيامتده اجلال واعلا ايدر.

١٦٧- مَنْ اَهَانَ سُلْطَانَ اللّٰهِ اَذَلَّهُ اللّٰهُ (م)

سلطانِ اسلامه حرمت ايتميانى جناب الله ذليل ايلەر.

۲۵- باب ما جاء فى فضل امته

۱۸۰- اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَاِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (م)

مؤمنِ كاملك فراستندن حذر ايديگز زيرا قلبندهكى نورِ الهى ايله اسراريگزى كشف ايدهجگى اغلب احتمالدر.

۱۸۱- اُمَّتِى اُمَّةٌ مُبَارَكَةٌ لاَ يُدْرَى اَوَّلُهَا خَيْرٌ اَوْ آخِرُهَا (جا)

امتم مبارك بر امتدر، اصحاب كرام تابعين وتبع تابعين مستثنا اولديغى حالده رجال امتك اسلاف واخلافندن هانگيسى خيرلى اولديغى بيلنهمز يعنى ولايت وعلو درجاتى صدر اولده بولنان اولياىِ كرامه حصر جائز اولامز. چونكه جناب حق هيچ بر زمانده فيوضاتنى قوللرى اوزرندن اكسك ايلهمز.

۱۸۲- تَقُولُ النَّارُ لِلْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ جُزْ يَا مُؤْمِنُ فَقَدْ اَطْفَأَ نُورُكَ لَهَبِى (جا)

يوم قيامتده صراط كوپريسندن گچيلور ايكن نار جحيم (گچ يا مؤمن زيرا سنك نورك بنم آتشمى سونديرييور) ديهرك مؤمنِ كامله خطاب ايدر.

۱۸۳- مَثَلُ اُمَّتِى مَثَلُ الْمَطَرِ لاَيُدْرَى اَوَّلُهُ خَيْرٌ اَمْ آخِرُهُ (جا)

امتمك كملينى ياغمور گبيدر اولندنمى آخرندنمى ناس هانگيسندن زياده مستفيد اولهجغى معلوم دگلدر.

۱۸٤- اَلْمُؤْمِنُ اَكْرَمُ عَلَى اللهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلاَئِكَةِ (جا)

مؤمن كامل اولان كيمسه عند الله بعض ملائكهدن افضلدر.

١٧٤- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُحِبُّ الْعَبْدَ التَّقِىَّ الْغَنِىَّ الْخَفِىَّ (جا)

غنا وثروت، وتقوى وطاعت ورفق وشفقت، گبى اوصاف جميله‌يى جامع اولان عبادينى جناب حق سور.

١٧٥- مَنِ اتَّقَى اللّٰهَ، وَقَاهُ كُلَّ شَيْئٍ (جا)

جناب الله كنديـنه مطيع اولان كيمسه‌يى هرشيدن محفوظ ايدر.

١٧٦- اَلتَّقْوٰى هٰهُنَا وَاَشَارَ اِلٰى صَدْرِهِ (م)

عليه الصلاة والسلام افنديمز قلبِ شريفلرينه اشارتله تقوا بوراده‌در بيورمشلر.

١٧٧- رَكْعَتَانِ مِنْ وَرِعٍ اَفْضَلُ مِنْ اَلْفٍ مِنْ مُخْلِطٍ (م)

اعمالِ صالحه‌دن آيرلميان كيمسه‌نك ايكى ركعت نمازى اعمال مخلوطه اصحابنك بيك ركعت نمازندن افضلدر.

١٧٨- مَنْ اَرَادَ عِزًّا بِلاَ عَشِيرَةٍ فَلْيَتَّقِ اللّٰهَ (م)

قوم وقبيله‌سى اولمديغى حالده عزت ورفعت آرزو ايدنلر تقوا وطاعته دوام ايتسونلر.

١٧٩- هَلِ الْعَاقِلُ اِلاَّ مَنْ يُطِيعُ اللّٰهَ وَيَتَّقِيهِ (م)

جناب اللهه مطيع ومتقى اولاندن بشقه كمسنه عاقل دگلدر.

١٩١- صِنْفَانِ مِنَ النَّاسِ اِذَا صَلَحَا صَلَحَ النَّاسُ، وَاِذَا فَسَدَا فَسَدَ النَّاسُ؛ اَلْعُلَمَاءُ وَالْاُمَرَاءُ (جا)

ناسدن ایکی صنف واردرکه صلاحلری صلاح عامه‌یی وفسادلری فساد عامه‌یی موجب اولور آنلرك بری علما دیگری امرادر.

١٩٢- فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ، كَفَضْلِى عَلَى اُمَّتِى (جا)

عالم عاملك عابد اوزرینه اولان فضلی بنم امتم اوزرینه اولان فضلم گبیدر.

١٩٣- فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ (جا)

عالم عاملك عابد اوزرینه اولان فضلی اون درت گیجه‌لك آیك یلدیزلر اوزرینه اولان فضلی گبیدر.

١٩٤- فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى غَيْرِهِ كَفَضْلِ النَّبِىِّ عَلَى اُمَّتِهِ (م)

عالم عاملك سائرلری اوزرینه اولان فضلی نبینك امتی اوزرینه اولان فضلی گبیدر.

١٩٥- مَثَلُ الْعَالِمِ الَّذِى يُعَلِّمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسَى نَفْسَهُ كَمَثَلِ السِّرَاجِ يُضِىءُ لِلنَّاسِ وَيُحْرِقُ نَفْسَهُ (جا)

امور خیریه‌یی ناسه تعلیم ونفسنی اونودوب محروم ایدن عالم بر مومه بگزرکه کندینی یاقوب عالمی تنویر ایدر.

١٨٥ - اَلْاِسْلاَمُ يَعْلُو وَلاَ يُعْلَى عَلَيْهِ (م)

اسلاميت دائما عالى وغالبدر مغلوب اولماز.

١٨٦ - كُلَّمَا طَالَ عُمْرُ الْمُسْلِمِ كَانَ خَيْراً لَهُ (م)

مؤمنلرك عمرى اوزادقچه حقنده خيرلى اولور.

١٨٧ - مَنْ اَكْرَمَ اَخَاهُ الْمُؤْمِنَ فَاِنَّمَا يُكْرِمُ اللّٰهَ (م)

بر كيمسه دين قرداشنه اكرام ايدر ايسه جناب حقه اكرام ايتمش اولور.

٢٦- باب ما جاء فى فضل العلماء

١٨٨ - اِتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَاِنَّهُمْ سُرُجُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ (جا)

علماءِ عاملينه اقتدا ايديكز زيرا تعيش دنيوى ونجات اخرويه‌كز ايچون سلوك ايتديككز طريقك منوريدرلر.

١٨٩ - اَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَاِنَّهُمْ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ، فَمَنْ اَكْرَمَهُمْ فَقَدْ اَكْرَمَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ (جا)

علماء عاملينه اكرام واعزاز ايديكز زيرا آنلر تبليغِ احكامِ الهى خصوصنده ورثهٔ انبيادرلر آنلره اكرام ايدن جناب الله ورسولنه اكرام ايتمش اولور.

١٩٠ - بَيْنَ الْعَالِمِ وَالْعَابِدِ، سَبْعُونَ دَرَجَةً (جا)

عالمِ عاملك، عابدِ جاهل اوزرينه يتمش درجه فضل ومزيتى واردر.

٢٧- باب ما جاء فی الفقه والفقهاء

٢٠٣- اِنَّ لِكُلِّ شَيْئٍ دِعَامَةً وَدِعَامَةُ هَذَا الدِّينِ اَلْفِقْهُ، وَلَفَقِيهٌ وَاحِدٌ اَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ اَلْفِ عَابِدٍ (جا)

تحقیقا هر شیئك بر اساسی واردر بو دین مبینك اساسی ایسه علم شریعتدر. بناء علیه متشرع بر عالمك وجودی شیطان ایچون بیك عابدك وجودندن آغردر.

٢٠٤- مَنْ يُرِدِ اللّٰهُ بِهِ خَيْراً يُفَقِّهْهُ فِى الدِّينِ (جا)

جناب الله بر کیمسه‌نك خیرینی مراد ایدر ایسه او کیمسه‌یی مسائل شرعیه‌یه عالم ایدر.

٢٠٥- اَلتَّفَقُّهُ فِى الدِّينِ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ (م)

جناب حقك اوامر ونواهیسنی علما وفقهادن اوگرنمك هر بر مسلمه فرضدر.

٢٠٦- فَقِيهٌ وَاحِدٌ اَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ اَلْفِ عَابِدٍ (م)

شیطان علوم شرعیه‌یه عالم اولان بر ذاتدن قورقدیغی قدر بیك عابددن قورقماز.

٢٠٧- مَجْلِسُ فِقْهٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ (م)

مسائل شرعیه‌نك مذاکره‌سی ایچون تشکل ایدن بر مجلسده حاضر بولنمق بر سنه عبادت ایلمکدن افضلدر.

١٩٦- عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ عَابِدٍ (م)

علمندن استفاده اولنان بر عالم بيك عابددن خيرليدر.

١٩٧- فَضْلُ الْعَالِمِ عَلَى النَّاسِ كَفَضْلِ اَبِى بَكْرٍ عَلَى اُمَّتِى (م)

عالم عاملك عوام اوزرينه اولان فضل ومزيتى ابى بكرك امتم اوزرينه اولان فضل ومزيتى گبيدر.

١٩٨- مَنْ وَقَّرَ عَالِماً فَقَدْ وَقَّرَ رَبَّهُ (م)

بر عالم عاملى تعظيم وتوقير ايدن مؤمن جناب حقى توقير ايتمش اولور.

١٩٩- نَوْمُ الْعَالِمِ عِبَادَةٌ وَنَفَسُهُ تَسْبِيحٌ (م)

عالمك اويقوسى صحت وعبادتنه مدار اولمق نيتيله اولديغيچون عبادت ونفسى تسبيحدر.

٢٠٠- اَلنَّظَرُ اِلَى وَجْهِ الْعَالِمِ عِبَادَةٌ (م)

عالم عاملك يوزينه باقمق عبادت مقامنه قائم اولور.

٢٠١- وَقِّرُوا عُلَمَاءَ اُمَّتِى فَاِنَّهُمْ نُجُومُ الْاَرْضِ (م)

امتمك علماسنى تعظيم وتوقير ايديگز زيرا آنلر ير يوزينك كواكبيدرلر.

٢٠٢- اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْاُمَرَاءَ اِذَا خَالَطُوا الْعُلَمَاءَ (م)

تحقيقا علما ايله محبت واختلاط ايدن امرايى جناب الله سور.

٢١٢- اَلْعِلْمُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ مِنْ حَيْثُ وَجَدَهُ اَخذَهُ (م)

علم وعرفان مؤمنك غائب اولمش بر متاعيدر نره‌ده بولور ايسه آلور.

٢١٣- اَلْعِلْمُ خَزَائِنُ وَمَفَاتِيحُهَا اَلسُّؤَالُ (م)

علم خزينه‌در اناختارى ايسه سؤالدر.

٣٠- باب ما جاء فى طلب العلم وتعليمه

٢١٤- اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اَنْ يَتَعَلَّمَ الْمَرْءُ الْمُسْلِمُ عِلْمًا ثُمَّ يُعَلِّمَهُ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ (م)

علوم دينيه‌يى تعلم ايتدكدن صكره دين قرنداشلرينى دخى تعليم ايتمك صدقاتك افضليدر.

٢١٥- طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ (جا)

ايمان واسلامك اركان وشرائطنى وجناب حقك اوامر ونواهيسنى اوگرنمك هر بر مسلمه فرضدر.

٢١٦- مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِلّٰهِ تكَفَّلَ اللّٰهُ بِرِزْقِهِ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ (جا)

الله ايچون علمى طلب ايدنلرك رزقلرينى جناب الله مأمول اولنمدق محللردن تكفل ايتمشدر.

٢١٧- كَلِمَةُ حِكْمَةٍ يَسْمَعُهَا الرَّجُلُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ (م)

علم اللهدن بر كلمه‌نك استماعى انسان ايچون برسنه عبادتدن افضلدر.

٢٨- باب ما جاء فى طالب العلم

٢٠٨- طَالِبُ الْعِلْمِ اَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ مِنَ الْمُجَاهِدِ فِى سَبِيلِ اللهِ (جا)

دين مبينه خدمت مقصديله علمى طلب وتحصيل ايدنلر عند الله مجاهد فى سبيل اللهدن افضلدر، زيرا آنلر جهانك جميع جهاتنده بولنان مخالفينى سيف معنوى ايله مغلوب ايتمگه، محاربه‌لرده‌كى مجاهدين ايسه بر جماعت مخصوصه‌يى مقابله‌يه چالشمقده‌در.

٢٠٩- طَالِبُ الْعِلْمِ طَالِبُ الرَّحْمَةِ. طَالِبُ الْعِلْمِ رُكْنُ الْاِسْلَامِ وَيُعْطَى اَجْرُهُ مَعَ النَّبِيِّينَ (جا)

طالب علم طالب رحمتدر اسلامك ركنيدر بونلره اجر ومثوبات انبياى عظام ايله برابر ويريلير.

٢٩- باب فضل العلم

٢١٠- خُيِّرَ سُلَيْمَانُ بَيْنَ الْمَالِ وَالْمُلْكِ وَالْعِلْمِ فَاخْتَارَ الْعِلْمَ فَاُعْطِيَ الْمُلْكَ وَالْمَالَ لِاخْتِيَارِهِ الْعِلْمَ (جا)

جناب الله حضرت سليمان عليه السلامى مال، وملك، وعلم، بيننده مخير بيوردى نبى مشار اليه حضرتلرى ترجيحاً علمى اختيار ايتديگچون ملك وماله دخى نائل اولدى.

٢١١- لِكُلِّ شَيْءٍ طَرِيقٌ وَطَرِيقُ الْجَنَّةِ اَلْعِلْمُ (جا)

هر شيئه وصول ايچون بر طريق واردر. جنتك طريقى ايسه علوم دينيه‌در.

علوم دينيه‌يى محتاج اولاندن صاقلايان علمايه دگزده‌كى بالقلره، وسماده‌كى قوشلره، وارنجه‌يه قدر هر شئ لعنت اوقور.

٢٢٤- مَنِ ازْدَادَ عِلْمًا وَلَمْ يَزْدَدْ فِى الدُّنْيَا زُهْدًا لَمْ يَزْدَدْ مِنَ اللّٰهِ اِلاَّ بُعْدًا (جا)

بر كيمسه علمنى تزييد ايدرده زهد وقناعتى تزييده غيرت ايتمزسه جناب حقه اوزاق قالمقدن بشقه بر شيئى قزانه‌مز.

٢٢٥- مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ اُلْجِمَ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ (م)

كنديسندن سؤال ايديلن بر مسئله‌يى اهلندن كتم ايدوب جوابنى ويرميان عالمك آغزينه نار جحيمدن بر گم اوريلور.

٣٢- باب ماجاء فى الفتوى والقضاء من غير علم

٢٢٦- اَجْرَئُكُمْ عَلَى الْفُتْيَا اَجْرَئُكُمْ عَلَى النَّارِ (جا)

سزدن نار جحيمه اڭ زياده جسور اولان كيمسه علم يقينى اولمقسزين مسائل شرعيه‌يى افتايه جرأت ايله‌يندر.

٢٢٧- قَاضِيَانِ فِى النَّارِ وَقَاضٍ فِى الْجَنَّةِ (م)

علمى اولميان قاضى ايله، علمى اولديغى حالده علميله عمل ايتميان قاضى، ايكيسيده جهنمده، علميله برابر حقدن آيرلميان قاضى دخى جنتده‌در.

٢١٨- مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا لِيُبَاهِيَ بِهِ اَدْخَلَهُ اللّٰهُ جَهَنَّمَ (م)

فخر ومباهات ايچون بر علمى تعلم ايدن كيمسه‌يى جناب حق جهنمه داخل ايدر.

٢١٩- مَنْ كَانَ فِى طَلَبِ الْعِلْمِ كَانَتِ الْجَنَّةُ فِى طَلَبِهِ (م)

علوم دينيه‌يه طالب اولان كيمسه‌يه جنت طالب اولور.

٢٢٠- لاَ يَسْتَحْيِ الشَّيْخُ اَنْ يَجْلِسَ اِلَى الشَّابِّ فَيَتَعَلَّمَ مِنْهُ (م)

اختيارلر امور دينيه‌لرينى اوگرنمك ايچون فاضل اولان گنجلرك حضورنده اوطورمقدن صيقلمسونلر.

٢٢١- لاَ يَسْتَحْيِي الشَّيْخُ اَنْ يَتَعَلَّمَ الْعِلْمَ كَمَالاَ يَسْتَحْيِي اَنْ يَأْكُلَ الْخُبْزَ (م)

اختيارلر يمكدن صيقلمدقلرى گبى تعلم علمدن دخى صيقلمسونلر.

٣١- باب ما جاء فى علماء السوء

٢٢٢- اَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَالِمٌ لَمْ يَنْفَعْهُ عِلْمُهُ (جا)

يوم قيامتده اشد عذاب ايله معذّب اولان علميله منتفع اولميان عالمدر.

٢٢٣- كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِى الْبَحْرِ وَالطَّيْرُ فِى السَّمَاءِ (جا)

٢٣٤- سَيِّدُ الْكَلاَمِ اَلْقُرْآنُ (ن)

لساندن جارى اولان بالجمله سوزلرك افضلى قرآن شريفدر.

٢٣٥- اَفْضَلُ عِبَادَةِ اُمَّتِى تِلاَوَةُ الْقُرْآنِ نَظَرًا (جا)

امتمك افضل عبادتى مصحفِ شريفه باقه‌رق تلاوت قرآن ايدن كيمسه‌در.

٢٣٦- اِقْرَأِ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ فَاِذَا لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَأُهُ (جا)

قرآن شريفك اوامر ونواهيسى ايله عامل اوله‌رق قرآنى تلاوت ايت يوقسه تلاوت ايتمه‌مش اولورسك.

٢٣٧- حُسْنُ الصَّوْتِ زِينَةُ الْقُرْآنِ (جا)

حسنِ صوت قرآنك بر نوع زينتيدر كه تأثيرينى تزييد ايلر.

٢٣٨- فَضْلُ الْقُرْآنِ عَلَى سَائِرِ الْكَلاَمِ كَفَضْلِ الرَّحْمٰنِ عَلَى سَائِرِ خَلْقِهِ (جا)

قرآن عظيم الشانك سائر كلام اوزرينه اولان فضيلتى خالقك مخلوقى اوزرينه اولان فضلى گبيدر.

٢٣٩- مَنْ قَرَأَ فِى لَيْلَةٍ مِائَةَ آيَةٍ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ (جا)

آيات قرآنيه‌دن بر گيجه‌ده يوز آيت اوقويان كيمسه غافلين گروهندن معدود اولماز.

٢٢٨- مَنْ اَفْتٰی بِغَیْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ مَلاَئِکَةُ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ (جا)

مسائل شرعیه‌یه علمی لاحق اولمدقچه بر مسئله‌ده کندیلگندن فتوا ویرن کیمسه‌یه سماوات وارضینده موجود اولان ملائکه لعنت ایدر.

٢٢٩- مَنْ اَفْتَی النَّاسَ بِغَیْرِ عِلْمٍ لَعَنَتْهُ الْمَلاَئِکَةُ (م)

بلا علم مسائل شرعیه‌یه فتوا ویرن کیمسه‌یه ملائکه لعنت اوقور.

٣٣- باب ما جاء فی قرائة القرآن وفضل القرآن

٢٣٠- اَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً اَلَّذِی اِذَا قَرَأَ رَأَیْتَ اَنَّهُ یَخْشَی اللّٰهَ (جا)

کلام قدیمی قرائت ایدنلرڭ احسنی اثنایِ قرائتنده جناب حقدن خوف وخشیتنی گوردیگك کیمسه‌در.

٢٣١- اَحْسِنُوا الْاَصْوَاتَ بِالْقُرْآنِ (جا)

تلاوت قرآنی ترتیل حروف وتفکر معنی، وترفیق اصوات ایله تزیین ایدیگز «معنی علی القلبدر بش حدیث صڭره‌یه مراجعت اولنه».

٢٣٢- اِذَا اَحَبَّ اَحَدُکُمْ اَنْ یُحَدِّثَ رَبَّهُ فَلْیَقْرَإِ الْقُرْآنَ (جا)

سزدن بریسی جناب حق ایله مناجات ومکالمه‌یی سورسه حضور قلب ایله قرآن اوقوسون.

٢٣٣- اَشْرَافُ اُمَّتِی حَمَلَةُ الْقُرْآنِ وَاَصْحَابُ اللَّیْلِ (جا)

امتمك اشرفی قرآنك احکام جلیله‌سیله عامل وتلاوتنه مواظب اولان حفاظ ایله صلات تهجد وذکر ایچون گیجه‌لری احیا ایدنلردر.

٣٤- باب ما جاء فى بعض الاذكار والاوراد

٢٤٦- اَكْثِرْ مِنْ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ فَاِنَّهَا مِنْ كَنْزِ الْجَنَّةِ (جا)

(لا حول ولا قوة الا بالله) ذكرينى چوق ايديگز زيرا جنت خزينه‌سنك مجوهراتندندر.

٢٤٧- اَللّٰهُمَّ اكْفِنِى بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَاَغْنِنِى بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ (جا)

اداىِ دين ايچون:" الهى مالِ حلال ايله بنى حرامدن ومحض فضلڭله ماسوادن مستغنى بيور." بو حديث شريفه دوام ايدن كيمسه نه قدر بورجى اولورسه اولسون تسويه‌سنه موفق اولور مگركه جناب حقك عاصى ومجرم قوللرندن اولسون.

٢٤٨- حَسْبِىَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اَمَانٌ لِكُلِّ خَائِفٍ (جا)

قوت ايمان وايقان ايله بو ذكر شريفك [حَسْبِىَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ] تكرار وتلاوتنه دوام اولنسه مال وجان اوزرينه نزولى ملحوظ اولان مصائب ومهالكدن انسانى محفوظ ايدر.

٢٤٩- سَيِّدُ الْاِسْتِغْفَارِ اَنْ يَقُولَ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لاَ اِلَهَ اِلاَّ اَنْتَ خَلَقْتَنِى وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَااسْتَطَعْتُ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوءُ بِذَنْبِى فَاغْفِرْلِى فَاِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلاَّ اَنْتَ (جا)

٢٤٠- مَنْ قَرَأَ يس كُلَّ لَيْلَةٍ غُفِرَ لَهُ (جا)

هر گیجه یس شریفی قرائت ایدن مؤمنِ کاملك گناهِ صغائری مغفور اولور.

٢٤١- مَنْ قَرَأَ قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ اَلْفَ مَرَّةً فَقَدِ اشْتَرَى نَفْسَهُ عَنِ النَّارِ(جا)

اخلاص شریفی بیك دفعه قرائت ایدن مؤمن کامل نفسنی نار جحیمدن قورتارمش اولور.

٢٤٢- مَنْ دَامَ عَلَى قِرَائَةِ يس كُلَّ لَيْلَةٍ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيدًا (م)

یس شریفی هر گیجه قرائته دوام ایدن کیمسه وفات ایدرکن شهید اولەرق وفات ایدر.

٢٤٣- مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْوَاقِعَةِ كُلَّ لَيْلَةٍ لَمْ تُصِبْهُ فَاقَةٌ اَبَدًا (م)

هر گیجه "اذا وقعة" سورەسنی تلاوت ایدن کیمسەیه فقر حال توجه ایتمز.

٢٤٤- اِذَا وَضَعْتَ جَنْبَكَ عَلَى الْفِرَاشِ وَقَرَأْتَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ وَقُلْ هُوَاللهُ اَحَدٌ فَقَدْ اَمِنْتَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ اِلاَّ الْمَوْتَ (جا)

اویقو ایچون یتاغه یتار ایکن اولا "فاتحه" ثانیاً "اخلاص" شریفی اوقودیغك حالده موتدن بشقه هر شیدن امین اولورسك.

٢٤٥- سُورَةُ تَبَارَكَ هِيَ الْمَانِعَةُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ (جا)

"تبارك" سورەسنك قرائتنه دوام ایلمك عذاب قبردن امین اولمقلغی استلزام ایدر.

٣٥- باب فضيلة الذكر والفكر

٢٥٣- اِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا قَالُوا وَمَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ قَالَ حِلَقُ الذِّكْرِ (جا)

جنت باغچه‌سنه اوغراديغكز حالده فواكهندن تناول ايديكز بيورلمسيله جنت باغجه‌سندن مقصد نه ايدوگى صحابهٔ كرام طرفندن استيضاح اولندقده ذكر الله ايچون تشكل ايدن حلقه اولديغى بيان بيورلمشدر.

٢٥٤- اَفْضَلُ الْاِيمَانِ اَنْ تَعْلَمَ اَنَّ اللّٰهَ مَعَكَ حَيْثُ مَا كُنْتَ (جا)

طريقهٔ عليه‌ده مرعىّ الاجرا بولنان ذكرلردن "مراقبهٔ معى" ناميله معروف اولان ذكره اشارت بيوريلان اشبو حديث شريفك معناسى ايمانك افضلى هر نرده اولورسه اولسون جناب الله سنگله حاضر وهر حالگه ناظر بولنديغنى بيلمكدر.

٢٥٥- اَفْضَلُ الذِّكْرِ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاَفْضَلُ الدُّعَاءِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ (جا)

كلمهٔ توحيد اصل ايمانى توليد ايلديگيچون ذكرلرك اكملى وجناب حقى تحميد نعم صمدانيه‌يى تزييده مدار اولديغيچون دعالرك افضليدر.

٢٥٦- اَفْضَلُ الْعِبَادِ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلذَّاكِرُونَ اللّٰهَ كَثِيرًا (جا)

يوم قيامتده عند الله افضلِ عباد اولان كيمسه جناب حقى دنياده چوق ذكر ايتمش اولاندر.

٢٥٧- اَكْثِرُوا ذِكْرَ اللّٰهِ حَتّٰى يَقُولُوا مَجْنُونٌ (جا)

جناب حقك كثرت ذكريله او درجه مست ومدهوش اولگزكه منافقين سزى مجنون ظن ايتسونلر.

بر کیمسه بو استغفاری [اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبّی لاَ اِلَهَ اِلاَّ اَنْتَ خَلَقْتَنِی وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰی عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَااسْتَطَعْتُ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوءُ بِذَنْبِی فَاغْفِرْلِی فَاِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلاَّ اَنْتَ] صدق وایقان ایله صباح اوقویوب گوننده وفات ایدر ایسه ویاخود آخشام اوستی اوقویوب گیجه‌سی وفات ایلرسه تحقیقاً اهلِ جنتدر.

۲۵۰- كَلِمَاتُ الْفَرَجِ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ الْعَلِیُّ الْعَظِيمُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ (جا)

بو ذکر شریفه [لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ الْعَلِیُّ الْعَظِيمُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمُ] مداومت اولنور ایسه باذن الله تعالی شدائد ومصائب فرح وفرجه مبدّل اولور.

۲۵۱- لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ دَوَاءٌ مِنْ تِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ دَاءً اَيْسَرُهَا اَلْهَمُّ (جا)

بو کلمهٔ طیبه [لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ] طقسان طقوز علته دوا اولورکه اڭ خفیفی حزن وکدردر.

۲۵۲- بِاسْمِكَ رَبِّی وَضَعْتُ جَنْبِی فَاغْفِرْلِی ذَنْبِی (م)

اویقو ایچون یتاغه گیرلدکده بو ذکر شریفی [بِاسْمِكَ رَبِّی وَضَعْتُ جَنْبِی فَاغْفِرْلِی ذَنْبِی] ورد ایلمك سنت سنیه‌دندر.

٢٦٣- اَلشَّيْطَانُ يَلْتَقِمُ قَلْبَ ابْنِ آدَمَ فَاِذَا ذَكَرَ اللّٰهَ خَنَسَ عِنْدَهُ وَاِذَا نَسِىَ اللّٰهَ اِلْتَقَمَ قَلْبَهُ (ن)

شيطان بنى آدمك قلبنه اجراىِ نفوذ ايچون استيلا ايدر لكن قلب جناب اللهى ذكر ايدنجه مأيوساً گرى چكيلير نسيان ايدرسه استيلا ايدر.

٢٦٤- قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى يَا ابْنَ آدَمَ اِنَّكَ مَا ذَكَرْتَنِى شَكَرْتَنِى وَاِذَا مَا نَسِيتَنِى كَفَرْتَنِى (جا)

جناب الله بيورمشدركه؛ اى بنى آدم بنى ذكر ايتدكجه شكرمى ايفا ايتمش وبنى اونوتدقجه حقيمى اونوتمش اولورسك.

٢٦٥- مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلَى ذِكْرِ اللّٰهِ فَتَفَرَّقُوا عَنْهُ اِلاَّ قِيلَ لَهُمْ قُومُوا مَغْفُورًا لَكُمْ مِنْ اَجْلِ الذِّكْرِ (جا)

هيچ بر جماعت ذكر الله ايچون جمع اولوب طاغلمدى كه ذكرلرينه سبب جناب حق طرفندن عفو ومغفرت ايله تبشير اولونمسون.

٢٦٦- مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ اللّٰهِ فَقَدْ بَرَأَ مِنَ النِّفَاقِ (جا)

كثرت محبتدن ناشى جناب اللهى قلبندن چيقارميان كيمسه نفاقدن قورتيلور.

٢٦٧- مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ اللّٰهِ اَحَبَّهُ اللّٰهُ تَعَالَى (جا)

چوق ذكر ايدن كيمسه‌يى جناب الله سور.

٢٦٨- اَلذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصِّيَامِ (م)

ذكر، فرض اولميان اوروجدن افضلدر.

٢٥٨- اِنَّ لِكُلِّ شَيْئٍ سَقَالَةً وَاَنَّ سَقَالَةَ الْقُلُوبِ ذِكْرُ اللهِ وَمَا مِنْ شَيْئٍ اَنْجَى مِنْ عَذَابِ اللهِ مِنْ ذِكْرِ اللهِ وَلَوْ اَنْ تَضْرِبَ بِسَيْفِكَ حَتَّى يَنْقَطِعَ (جا)

تحقيقاً هر شيئه جلا ويرەجك بر آلت وار قلبك جلاسى ايسه ذكر اللهدر عذابدن نجات ايچون ذكر الله گبى بر شئ اولەماز ولو كه سيفك قيريلنجەيه قدر فى سبيل الله محاربه ايدەسك.

٢٥٩- تَنَامُ عَيْنَاىَ وَلاَ يَنَامُ قَلْبِى (م)

بنم گوزلرم اويور لكن قلبم اويوماز يعنى ذكر اللهدن بر لحظه غافل اولماز.

٢٦٠- خَيْرُ الذِّكْرِ اَلْخَفِيُّ وَخَيْرُ الرِّزْقِ مَا يَكْفِى (م)

ذكرلرك اكملى خفى ورزقك افضلى مقدار كافى اولاندر بورادەكى ذكر خفيدن مقصد ذكر قلبيدر زيرا (كُلُّ سِرٍّ جَاوَزَ الْاِثْنَيْنِ شَاعَ) ماصدقنجه لساناً اولنان بر ذكر هيچ اولمازسه انسانك صاغ وصولنده بولنان ملكلرله ملازمتندەكى شيطان طرفندن ايشيديلەجگندن ذكر خفى دگلدر.

٢٦١- ذِكْرُ اللهِ شِفَاءُ الْقُلُوبِ (م)

قلبده جناب حقى ذكر حسد، ريا، كبر گبى امراض قلبيەيى ازاله ايچون عين شفادر.

٢٦٢- اَلذِّكْرُ خَيْرٌ مِنَ الصَّدَقَةِ (م)

ذكر صدقەدن افضلدر.

٢٧٤- اَلْجَنَّتُ تَحْتَ ظِلاَلِ السُّيُوفِ (جا)

جنت حين محاربەده غزات موحدينك استعمال ايتدكلرى قلنجلرك سايەسى آلتندەدر.

٢٧٥- اَلْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِى ذَاتِ اللّٰهِ (م)

حقيقتده مجاهد نفس امارەسيله مجاهده ايدن كيمسەدر.

٢٧٦- اَلْحَرْبُ خُدْعَةٌ (م)

محاربه ايچون اڭ زياده لازم اولان استعمال خدعەدر. يعنى فن حربى بيلميان كيمسه خصمنه مغلوب اولور.

٢٧٧- مَنْ جَاهَدَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ (م)

فى سبيل الله مجاهد اولنلرى جناب حق جنته داخل ايدر.

٣٧- باب ما جاء فى فضل الولي وعلامته

٢٧٨- اَبَى اللّٰهُ اَنْ يَجْعَلَ لِلْبِلْى سُلْطَانًا عَلَى بَدَنِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ (جا)

جناب حقك صيانتيله بلا ومصيبت عابد اولان مؤمن كاملك قلبنى ذكر وفكردن منع ايليەمز.

٢٧٩- فِى كُلِّ قَرْنٍ مِنْ اُمَّتِى سَابِقُونَ وَهُمُ الْبُدَلاَءُ وَالصِّدِّيقُونَ بِهِمْ يُسْقَوْنَ وَبِهِمْ يُرْزَقُونَ وَبِهِمْ يُدْفَعُ الْبَلاَءُ عَنْ اَهْلِ الْاَرْضِ (ن)

٢٦٩- قَالَ اللهُ مَنْ شَغَلَهُ ذِكْرِى عَنْ مَسْئَلَتِى اَعْطَيْتُهُ قَبْلَ اَنْ يَسْئَلَنِى(م)
جناب الله بيورمشدركه بر قول بنم ذكرمله اشتغال ايلمسندن طولايى كندى احتياجاتنك طلبنى اونوديرسه بن اوقولمه كنديسى ايستهمزدن اول انعام واحسان ايدرم.

٢٧٠- لاَ عِبَادَةَ كَالتَّفَكُّرِ (م)
جناب حقك نعم جليلهسنى واحوال آخرتى تفكر گبى بر عبادت اولهمز.

٢٧١- عَوِّدُوا قُلُوبَكُمْ اَلتَّرَقُّبَ (م)
ذكر مراقبهيى قلبكز ايچون عادت اتخاذ ايديگز.

٣٦- باب فضيلة الجهاد وجهاد النفس

٢٧٢- اَقْرَبُ الْعَمَلِ اِلَى اللهِ عَزَّ وَجَلَّ اَلْجِهَادُ فِى سَبِيلِ اللهِ وَلاَ يُقَارِبُهُ شَيْئٌ (جا)
جناب اللهك رحمتنى جلب ايچون الك مؤثر عمل جهاد فى سبيل اللهدركه افضليتده اكا بر شى تقرب ايدهمز.

٢٧٣- اَوَّلُ جَيْشٍ مِنْ اُمَّتِى يَرْكَبُونَ الْبَحْرَ قَدْ اَوْجَبُوا (م)
امتمدن الك اول درياده جهاد ايدن فرقه تحقيقا جنت ومغفرتى قزانديلر بو شرفه حضرت معاويه مظهر اولمشدر.

٣٨- باب ما جاء فی الامر بالمعروف والدال علی الخیر والنصیحة

٢٨٥- اَلْآمِرُ بِالْمَعْرُوفِ كَفَاعِلِهِ (جا)

افعال مستحسنه‌یی امر ایدنلر او فعلك فاعلی گبی مأجور اولورلر.

٢٨٦- خِيَارُ اُمَّتِى مَنْ دَعَا اِلَى اللّٰهِ تَعَالٰى وَحَبَّبَ عِبَادَهُ اِلَيْهِ (جا)

ناسك بر گزیده‌سی عالمی عبادات وطاعاته تشویق ایدوب او صورتله عبادی معبودینه سودیرمگه غیرت ایدن کیمسه‌در.

٢٨٧- دَلِيلُ الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (وفی روایة) اَلدَّالُ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (جا)

امور خیریه‌یه دلالت ایدن کیمسه او خیری ایشلیان گبی مأجور اولور.

٢٨٨- اِنَّ اَحَبَّ عِبَادِ اللّٰهِ اِلَيْهِ اَنْصَحُهُمْ لِعِبَادِهِ (م)

تحقیقا جناب حقك قوللری ایچنده اك زیاده سودیگی کیمسه ناسه نصیحت ایدنلردر.

٢٨٩- حَبِّبُوا اللّٰهَ عَلَى عِبَادِهِ يُحِبُّكُمُ اللّٰهُ (م)

جناب اللهی عبادینه سودیریگزکه الله سزی سوسون یعنی جناب حقك دنیاده احسان ایتدیگی اعضا وجوارح، صحت وعافیت، رزق ومعیشت گبی تعدادی عدیم الامکان اولان نعم گونا گون ایله موت، قبر، حشر، حساب، صراط

هر قرنده بنم امتمده سابقون واردركه بونلره بدلا وصديقون اطلاق اولنور حقلرندەكى عنايت ومرحمت الهيه اوقدر مبذولدركه سزلرده او سايەده يير وايچرسكز واهل ارض ايچون وقوعى متصور اولان بلا ومصائب آنلرله دفع ورفع اولور ديمكدر.

٢٨٠- اَوْلِيَاءُ اللهِ اَلَّذِينَ اِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللهُ (جا)

جناب حقك وليلرى آنلردركه گورلدكده الله خاطره گلور الا مگركه گورن كيمسەنك دنيادن بشقه بر آرزوسى اولماسون.

٢٨١- عَلاَمَةُ اَبْدَالِ اُمَّتِى اَنَّهُمْ لاَ يَلْعَنُونَ شَيْئًا اَبَدًا (جا)

مخلوقاتدن هيچ بر شيئه لعن ايتمەمك مقام ولايتده بولنان ابدالينك علامتيدر.

٢٨٢- عَلاَمَةُ حُبِّ اللهِ حُبُّ ذِكْرِ اللهِ وَعَلاَمَةُ بُغْضِ اللهِ بُغْضُ ذِكْرِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (جا)

جناب اللهه محبتك علامتى ذكراللهى سومك وبغضنك علامتى ذكراللهى سومەمكدر.

٢٨٣- اَلاَوَّابُ اَلَّذِى يَذْكُرُ ذُنُوبَهُ فِى الْخَلاَءِ فَيَسْتَغْفِرُ اللهَ (م)

اواب شول كيمسەلره دينلوركه الله ايله كندى بيننده گچمش گناهلرينى تذكرله توبه واستغفارده بولنه.

٢٨٤- يَقُولُ اللهُ لِلدُّنْيَا اُخْدُمِى مَنْ خَدَمَنِى (م)

جناب الله دنيايه (بڭا خدمت ايدنلره خدمت ايت) ديه فرمان بيورر.

٢٩٤- فَضْلُ الشَّابِّ الْعَابِدِ الَّذِى تَعَبَّدَ فِى صِبَاهُ عَلَى الشَّيْخِ الَّذِى تَعَبَّدَ بَعْدَمَا كَبُرَتْ سِنُّهُ كَفَضْلِ الْمُرْسَلِينَ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ (جا)

گنجلكلرنده عبادت ايدن نوجوانلرك اختيارلقدن صوڭره عبادته باشلايانلر اوزرينه اولان فضلى مرسلينك سائر ناس اوزرينه اولان فضلى گبيدر.

٢٩٥- اِنَّ اللهَ يُبَاهِى بِالشَّابِّ الْعَابِدِ الْمَلاَئِكَةَ (م)

تحقيقا جناب الله عبادته دوام ايدن گنجلرى ملائكهٔ كرامه گوستروب آنلرله مباهات يعنى اظهار مسرت وعظمت ايلر.

٢٩٦- مَا مِنْ شَيْئٍ اَحَبَّ اِلَى اللهِ مِنْ شَابٍّ تَائِبٍ (م)

جناب حقك ياننده توبه‌كار اولان گنجلردن سوگيلى بر شى يوقدر.

٤٠- باب ما جاء فى فضل الشهداء

٢٩٧- شَهِيدُ الْبَرِّ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ اِلاَّ الدَّيْنُ وَالْاَمَانَةُ وَشَهِيدُ الْبَحْرِ يُغْفَرُ لَهُ كُلُّ ذَنْبٍ وَالدَّيْنُ وَالْاَمَانَةُ (جا)

براً مجاهده ايدوب شهادت شربتنى نوش ايدنلرك گناهى ديونات وامانات گبى حقوق ناس مستثنا اولديغى حالده مغفور اولور. غزاى بحريده شهيد اولنلره گلنجه ذمتلرنده اولان حقوق ناس دخى عفو ومغفرت اولنه‌رق آنى جناب حق خزينهٔ غيبندن ايفا واحسان ايدر.

هنگامه‌لرنده مؤمنين ايچون موعود ومنتظر اولان مراحم جليله‌سنى غافل بولنان قوللرينه اخطار وتذكار ايدرك محبتلرينى جلبه سعى وغيرت ايديگز.

٢٩٠- لَاَنْ يَهْدِىَ اللّٰهُ عَلَى يَدَيْكَ رَجُلاً خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ (م)

جناب الله سنگله بر شخصه هدايت ايدرسه سنك ايچون آندن حاصل اوله‌جق اجر ومثوبات او قدر بيوكدركه اوزرينه شمس طلوع ايدن اشيانك كافه‌سندن خيرليدر.

٢٩١- قَالَ اللّٰهُ اَحَبُّ مَا تَعَبَّدَنِى بِهِ عَبْدِى اَلنُّصْحُ لِى (م)

جناب الله بيورمشدركه قولمك بڭا اك زياده مقبول بر عبادتى خالصاً لوجه الله ناسه نصيحت ايلمكدر.

٣٩- باب ما جاء فى فضل الشاب التائب

٢٩٢- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ الشَّابَّ التَّائِبَ (جا)

تحقيقا حق جل وعلى حضرتلرى گنج اولان توبه‌كارلرى سور.

٢٩٣- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ الشَّابَّ الَّذِى يُفْنِى شَبَابَهُ فِى طَاعَةِ اللّٰهِ (جا)

تحقيقا الله تعالى وتقدس حضرتلرى شول بر گنجى سوركه مدت شبابنى تقوى وطاعت بارى يولنده افنا ايتمش اولسون.

٣٠٤- اَلْحُمّٰى شَهَادَةٌ (م)

حما ایله وفات ایدنلر شهیددر.

٣٠٥- اَلشَّهِيدُ يَشْفَعُ فِى سَبْعِينَ مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ (م)

هر بر شهید اهل بیتندن یتمش کیمسه ایچون شفاعت ایتمگه مأذوندر.

٣٠٦- مَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا كَفَّرَ اللّٰهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ (م)

مظلوماً قتل اولنانلرك کافۀ ذنوبی مغفور اولور.

٤١- باب ماجاء فی فضل حفظ الحدیث ونقله

٣٠٧- مَنْ اَدّٰى اِلٰى اُمَّتِى حَدِيثًا لِتُقَامَ بِهِ سُنَّةٌ اَوْ تُثْلَمَ بِهَا بِدْعَةٌ فَهُوَ فِى الْجَنَّةِ (جا)

خلافِ شریعت بدعتلردن برینك دفعی ویاخود سنت سنیه‌مدن برینك اجراسیچون احادیث شریفه‌مدن برینی امتمه تبلیغ ایدن ذات جنتده‌در.

٣٠٨- مَنْ حَفِظَ عَلٰى اُمَّتِى اَرْبَعِينَ حَدِيثًا مِنْ سُنَّتِى اَدْخَلْتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِى شَفَاعَتِى (جا)

تزکیۀ نفس وتطهیر قلوب ناسه معین اولان احادیث شریفه‌مدن امتمه تبلیغ ایچون قرق حدیث حفظ ومحلنده صرف ایدن کیمسه‌یی یوم قیامتده شفاعت مخصوصه‌مه داخل ایدرم.

۲۹۸- شَهِيدُ الْبَحْرِ مِثْلُ شَهِيدَيِ الْبَرِّ (جا)

بحراً شهید اولانلرك اجر ومثوباتی براً شهید اولانلرك اجر ومثوباتنك ایکی قاتیدر.

۲۹۹- اَلطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ مُسْلِمٍ (جا)

طاعون ایله وفات ایدن هر بر مسلم شهیددر.

۳۰۰- اَلطَّعْنُ وَالطَّاعُونُ وَالْهَدْمُ وَاَكْلُ السَّبُعِ وَالْغَرَقُ وَالْحَرَقُ وَالْبَطْنُ وَذَاتُ الْجَنْبِ شَهَادَةٌ (جا)

ظلماً آلات جارحه ایله قتل وطاعون وابنیه‌نك هدمی سباعك اكلی غرق وحرق اسهال ذات الجنب خسته‌لقلری بونلرك كافه‌سی وسیلهٔ شهادتدر. یعنی بونلرك بریله وفات ایدن مسلم جماعت شهدایه التحاق ایدر.

۳۰۱-اَلشَّهِيدُ لاَ يَجِدُ اَلَمَ الْقَتْلِ اِلاَّ كَمَا يَجِدُ اَحَدُكُمْ مَسَّ الْقُرْصَةِ(جا)

صف حربده شهید اولان کیمسه مقتول اولدیغندن طولایی الم قتلی طویماز آنجق سزدن بریسنك اعضاسی پارمق ایله صیقیلیرکن نه قدر زحمت گوررسه بو دخی اوقدر زحمت حس ایدر.

۳۰۲- مَوْتُ الْغَرِيبِ شَهَادَةٌ (جا)

غربتده وفات ایدنلر شهیددر.

۳۰۳- اَلْبَطْنُ وَالْغَرَقُ شَهَادَةٌ (م)

بطن خسته‌لغیله اولسون مغروقًا اولسون وفات ایدنلر شهیددر.

٣١٣- مَنْ قَالَ فِى الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَاَصَابَ فَقَدْ اَخْطَأَ (م)

علوم عربيه‌يه مستند اولمقسزين كندى رأييله قرآن كريمه معنى ويرن كيمسه اصابت ايتسه بيله تحقيقا خطا ايتمش اولور.

٣١٤- مَنْ كَذَبَ عَلَىَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ (جا)

سويلمديگم بر حديثى عمداً بكّا اسناد ايدوب روايت ايدن كيمسه كنديسنه نار جحيمدن ير حاضرله‌سون.

٣١٥- مَنْ كَذَبَ عَلَىَّ فَهُوَ فِى النَّارِ (جا)

سويلمديگم حديثى بكّا اسناد ايدن نار جحيمده‌در.

٣١٦- لاَ تَأْخُذُوا الْحَدِيثَ اِلاَّ عَمَّنْ تُجِيزُونَ شَهَادَتَهُ (جا)

شهادتى مقبول يعنى عدالتله موصوف اولميان كيمسه‌دن حديث شريفمى اخذ وقبول ايتمه‌يكز.

٣١٧- مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ (م)

آيات قرآنيه‌يه كندى رأييله معنى ويرن كيمسه جهنمدن كنديسنه ير حاضرله‌سون.

٣٠٩- مَنْ حَمَلَ مِنْ اُمَّتِى اَرْبَعِينَ حَدِيثًا بَعَثَهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَقِيهًا عَالِمًا (جا)

امتمدن قرق حديث شريفى حامل وحافظ اولان كيمسه‌يى جناب الله يوم قيامتده فقهاى كرام، علماى عظام زمره‌سنده حشر ايدر.

٣١٠- اِنَّهُ لاَ بَأْسَ بِالْحَدِيثِ قَدَّمْتَ فِيهِ اَوْ اَخَّرْتَ اِذَا اَصَبْتَ مَعْنَاهُ (م)

تحقيقا حديث شريفى روايت ايدركن معنى بوزلمامق شرطيله كلماتك تقديم وتأخيرنده بأس يوقدر.

٤٢- باب ما جاء فى من قال فى القرآن والحديث من غير علم

٣١١- اِنَّ هٰذَا الْعِلْمَ دِينٌ فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُمْ (جا)

تحقيقا تفسير وحديث گبى علوم مهمه اوزرينه مبتنى اولان احكام فرعيهٔ شرعيه دينڭزدر بويله بر امر مهمى اخذ ايده‌جگڭز كيمسه‌لره دقت ايديڭز يعنى كمال علم وعمل ايله ظاهر وباطنى معمور اولميانلره امنيت واقتدا جائز اوله‌ماز.

٣١٢- مَنْ قَالَ فِى الْقُرْآنِ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ (جا)

علوم عربيه‌ده عالم اولميان كيمسه آيات قرآنيه‌يه معنى ويررسه نار جحيمدن كنديسنه ير حاضرله‌سون.

٣٢٣- مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا وَصَلّٰى رَكْعَتَيْنِ كَانَ كَعِتْقِ رَقَبَةٍ (جا)

بيت شريفى يدى دفعه طواف ايدوب ايكى ركعتده نماز قيلان كيمسه بر كوله آزاد ايتمش گبى مأجور اولور.

٣٢٤-مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ خَمْسِينَ مَرَّةً خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ اُمُّهُ(جا)

اللى دفعه بيت مكرّمى طواف ايدن كيمسه آناسندن يڭى طوغمش گبى گناهسز اولور.

٣٢٥- اَلنَّظَرُ اِلَى الْكَعْبَةِ عِبَادَةٌ (جا)

كعبهٔ معظمه‌يه نظر ايتمك عبادتدر.

٣٢٦- مَنْ زَارَ قَبْرِى بَعْدَ مَوْتِى كَانَ كَمَنْ زَارَنِى فِى حَيَاتِى (م)

وفاتمدن صوڭره قبرمى زيارت ايدن مؤمن حياتمده بنى زيارت ايتمش گبى اولور.

٤٤- باب ما جاء فى الشفاعة

٣٢٧- شَفَاعَتِى لِاَهْلِ الْكَبَائِرِ مِنْ اُمَّتِى (جا)

انبياى سائره‌دن فضله اوله‌رق كندمه مخصوص بر شفاعت واركه امتمدن گناه كبيره اصحابنى آنڭله ياد ايدرم بو شفاعت گناهكارلرك بر قسمنى دخول ناردن قورتارر وبر قسمنى دخى دخولدن صوڭره نار جحيمدن خلاص ايله‌ر لكن (شفاعتى مباحة الا من سب اصحابى) حديث شريفندن غفلت اولنميه.

٤٣- باب ماجاء فى فضل مكة والمدينة المنورة

٣١٨- رَمَضَانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدَانِ وَجُمُعَةٌ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ جُمُعَةٍ فِى مَا سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدَانِ (جا)

مدينۀ منورەده بر رمضان شريفى طوتمق بلاد سائرەنك بيك رمضانندن كذلك بر جمعه نمازينى اوراده ادا ايتمك بلاد سائرەنك بيك جمعەسندن افضلدر.

٣١٩- صَلاَةٌ فِى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ مِأَةُ اَلْفِ صَلاَةٍ وَصَلاَةٌ فِى مَسْجِدِى اَلْفُ صَلاَةٍ وَفِى بَيْتِ الْمُقَدَّسِ خَمْسُ مِأَةِ صَلاَةٍ (جا)

بيت شريفده ادا اولنان صلاتك برى محال سائرەدەكى نمازلرك يوز بيڭنه وبنم مسجدمده قيلنان نمازك برى كذلك بشقه يرلرده قيلنان نمازلرك بيڭنه وبيت مقدسده ادا ايديلن صلاتك برى دخى سائر محللرده قيلنان نمازلرك بشيوزينه معادلدر.

٣٢٠- مَاءُ زَمْزَمَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ (جا)

زمزم صويى اخلاص ويقين ايله ايچولورسه هر درده دوادر.

٣٢١- مَا بَيْنَ بَيْتِى وَمِنْبَرِى رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ (جا)

منبرم ايله خانەمك بينى جنت باغچەلرندن بر باغچەدر.

٣٢٢- مَنْ زَارَ قَبْرِى وَجَبَتْ لَهُ شَفَاعَتِى (م)

قبرمى زيارت ايدن كيمسەيه شفاعتم واجب اولور.

٤٥- باب ما جاء فى حق الدعاء

٣٣٣- اِذَا وَقَعْتُمْ فِى الْاَمْرِ الْعَظِيمِ فَقُولُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ (جا)

مشكلات عظيمه‌يه دوچار اولديغكز زمان "حسبنا الله ونعم الوكيل" ذكر جميلنه دوام ايديكز.

٣٣٤- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ الْمُلِحِّينَ فِى الدُّعَاءِ (جا)

دعا وتضرع زماننده زياده الحاح واصرار ايدنلرى جناب حق سه‌ور.

٣٣٥- اِذَا دَعَا الْعَبْدُ بِدَعْوَةٍ فَلَمْ تُسْتَجَبْ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ (جا)

اگر بر قول جناب حقدن بر شى استرحام ايله‌ر ده مرامنه نائل اولمازسه جناب الله آنك ايچون بر ثواب يازار.

٣٣٦- دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِاُمَّتِهِ (جا)

بر بابانك اوغلى ايچون دعاسى بر پيغمبرك امتى حقنده‌كى دعاسى گبى مقبولدر.

٣٣٧- دُعَاءُ الْاَخِ لِاَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ لاَ يُرَدُّ (جا)

دين قرنداشى حقنده غيابى اوله‌رق ياپيلان دعا درگاه اجابتدن رد اولنماز.

٣٣٨- دُعَاءُ الْمُحْسَنِ اِلَيْهِ لِلْمُحْسِنِ لاَ يُرَدُّ (جا)

نعمت ديده‌لرك انعام ايديجيلر حقنده‌كى دعاى خيرى رد اولنماز.

٣٢٨- شَفَاعَتِى لِاَهْلِ الذُّنُوبِ مِنْ اُمَّتِى (جا)

شفاعتم امتمك مذنبى ايچوندر.

٣٢٩- شَفَاعَتِى لِاُمَّتِى مَنْ اَحَبَّ اَهْلَ بَيْتِى (جا)

شفاعت مخصوصەم امتمدن اهل بيتمه محبت ايدنلر ايچوندر. معلوم اولەكه اهل بيته محبت آنلرك عمل وعبادتلرينه اتباع ايلمكدر يوقسه قول مجرد ياخود معاذالله سائر اصحاب كرامه عداوت معناسنه دگلدر زيرا شكر گبى طاتلى اولان محبت اهل بيت سم گبى مضر ومهلك اولان بغض اصحاب ايله قاريشرسه شبهەسز ضرردن بشقه بر فائدەيى منتج اولەماز.

٣٣٠-لَيَخْرُجَنَّ قَوْمٌ مِنْ اُمَّتِى مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَتِى يُسَمُّونَ الْجَهَنَّمِيِّينَ(جا)

امتمدن بر قوم جهنمه داخل اولدقدن صكره شفاعتم سايەسنده چيقارلركه بو قوم، جهنمى تسميه اولنورلر.

٣٣١- يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ثَلاَثَةٌ اَلْاَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ (جا)

يوم قيامتده اوچ فرقه شفاعت ايدر بونلرك برنجيسى انبيا عليهم السلام ايكنجيسى علميله عامل اولان علماىِ كرام اوچنجيسى صفِ حربده وفات ايدن شهداىِ ذوى الاحترامدر.

٣٣٢- اِنَّ قَوْمًا يَخْرُجُونَ مِنَ النَّارِ بِالشَّفَاعَةِ (م)

تحقيقا بر قوم جهنمدن شفاعت سايەسنده چيقارلر.

٣٤١- ضَعْ اُصْبُعَكَ السَّبَّابَةَ عَلٰى ضِرْسِكَ ثُمَّ اقْرَأْ آخِرَ يس (جا)

آغريان ديشك اوزرينه شهادت پرمغكى قويوب "ياسين" شريفك آخرينى يعنى (اولم ير الانسان) آيت كريمه‌سنى نهايتنه قدر اوقوملى باذن الله تعالى شفاياب اولور.

٣٤٢- ضَعْ يَمِينَكَ عَلَى الْمَكَانِ الَّذِى تَشْتَكِى فَامْسَحْ بِهَا سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا اَجِدُ فِى كُلِّ مَسْحَةٍ (جا)

صاغ النى وجودندن راحتسز اولان محله وضع ايدوب يدى دفعه مسح وهر مسحده (اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا اَجِدُ) دعاسنى تلاوت ايتملى باذن الله تعالى شفا بولور.

٣٤٣- قَالَ اللهُ تَعَالَى مَنْ لاَ يَدْعُونِى اَغْضَبُ عَلَيْهِ (جا)

جناب الله بيوربيوركه بر عبد اللرينى قالديروب بندن طلب ايتمزسه آكا غضب ايدرم. زيرا بو حال ياغفلتدن وياخود كبرندن ايلرو گلور.

٣٤٤- لَنْ يَنْفَعَ حَذَرٌ مِنْ قَدَرٍ وَلٰكِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ فَعَلَيْكُمْ بِالدُّعَاءِ عِبَادَ اللهِ (جا)

حذر، قدرى دفع ايده‌مز لكن صلحانك دعاسى نزول ايتمش وايده‌جك اولان بلا ومصيبتى دفع ورفعه مدار اولور، اويله اولنجه اى اللهك قوللرى دعا ايديگز.

٣٤٥- مَعَ كُلِّ خَتْمَةٍ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ (جا)

قرآن عظيم الشان هرنه وقت ختم اولنورسه عقبنده اولنان بر دعا مستجابدر.

٣٣٩- اَلدُّعَاءُ بَيْنَ الْاَذَانِ وَالْاِقَامَةِ مُسْتَجَابٌ فَادْعُوا (جا)

اذان ايله اقامت بيننده اولنان دعا مستجاب اولور او ميانده دعا ايديڭز.

٣٤٠-اَلدُّعَاءُ مَحْجُوبٌ عِنْدَ اللهِ حَتّٰى يُصَلّٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاَهْلِ بَيْتِهِ(جا)

عليه الصلاة والسلام افندمزله اهل بيتنه صلات وسلام اوقونمدقجه اولنان دعا مقام اجابته واصل اولەماز. دعانڭ قبولى ايچون بر طاقم شرطلر دها واردركه دعا ايدن كيمسه دعانڭ بدايت ونهايتيله وسطنده دخی صلات وسلامی تكرار ايتمەلی، دعادن اقدم تصدق، وياخود ذكر وفكر ونماز گبی بر خير ايشده بولنمەلی، جناب حقه حمد وثنا ايتمەلی، خلوص قلب، نظافت طهارت، استقبال قبله، اظهار مسكنت تذلل، تضرع، وانبيا واوليايه توسل، گناهكار ومجرم اولديغنی اعتراف واقرار ايله توبه واستغفار ايدوب اكل حرامدن اجتناب ايتمەلی. شو صورتله واقع اولەجق دعوات خيريەنڭ قبولی ايچون اشتباه اولنەماز. بونی ده علاوه ايدەلم كه ناسڭ بعضيسی هر نه قدر جناب حقڭ قضا وقدرينه رضا گوستروب سكوت ايلمك جهتنی دعا اوزرينه ترجيح ايتمشلرسەده اكثر محققين مصالح دنيويه واخروی اسبابدن مترتب اولديغنی ودعای مستجاب ايسه سببلرڭ بری بولنديغنی بيان ايله دعايی ترك ايتمك، قضايه رضا گوسترمك، فكريله يمك ييمەمك، شدت شتاده البسه گيمەمك، خستەلقده علاج، محاربەده سلاح، استعمال ايتمەمك گبی بر طاقم حركات نامشروعەيی ارتكاب قبيلندن اولور ديمشلردر, خصوصيله دعا اظهار احتياج وجناب حقه التجا اولديغيچون مستقلاً بر عبادت مقامنه قائم اولەجغندن شو حالده لساناً دعا ايلمك وقلباً جناب حقڭ قضا وقدرينه راضی وتسليم اولمق اولی وارجحدر.

٣٥١- اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اَنْ تَصَدَّقَ وَاَنْتَ صَحِيحٌ شَحِيحٌ تَأْمُلُ الْعَيْشَ وَتَخْشَى الْفَقْرَ وَلاَ تُمْهِلَ حَتَّى اِذٰا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَ قُلْتَ لِفُلاَنٍ كَذٰا وَلِفُلاَنٍ كَذٰا اَلاَ وَقَدْ كَانَ لِفُلاَنٍ (جا)

صدقاتك افضلی وجودك سالم، مالك محبوب، امتداد حيات مأمول اولديغی، وفقر وضرورتدن قورقلديغی، بر زمانده بلا تأخير تصدق ايتديگك بر مالدر جان حلقومه گلنجه‌يه قدر امهال ايدوب ده اول وقت فلانه شوقدر وفلانه شو قدر ديمه‌كه او آنده ايستر ايسته‌مز مال سنك دگل گوسترديگك كيمسه‌لرگدر.

٣٥٢- اِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ السُّوءِ (جا)

تحقيقا تصدق جناب حقك غضبنی اطفا وانسانی سعادتده ابقا ايله سوء خاتمه‌دن محافظه ايله‌ر.

٣٥٣- اَنْفِقْ يَا بِلاَلُ وَلاَ تَخْشَ مِنْ ذِى الْعَرْشِ اِقْلاَلاً (جا)

يا بلال اعطا وانفاق ايت، جناب حقك لطفيله اموالنه نقصان عارض اوله‌جغندن قورقما.

٣٥٤- تَصَدَّقُوا فَاِنَّ الصَّدَقَةَ فِكَاكُكُمْ مِنَ النَّارِ (جا)

تصدق ايديگز زيرا صدقه سزی نار جحيمدن فكاك يعنی خلاص ايدر.

٣٥٥- صَدَقَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ تَزِيدُ فِى الْعُمْرِ وَتَمْنَعُ مِيتَةَ السُّوءِ (جا)

مسلم كيمسه‌نك صدقه‌سی تزييد عمری موجب اولديغی گبی سوء خاتمه‌دنده محافظه ايدر.

٣٤٦- سَأَلْتُ اللّٰهَ اَنْ لاَ يَقْبَلَ دُعَاءَ حَبِيبٍ عَلَى حَبِيبِهِ (م)

بر كيمسه‌نك سوگيليسى عليهنده اولان دعاسنك عدم قبولنى جناب حقدن استرحام ايله‌دم.

٣٤٧- مَنْ صَلّٰى صَلاَةً فَرِيضَةً فَلَهُ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ (م)

بر فرض نمازينى خشوع ايله ادا ايدن كيمسه‌نك او نمازك عقبنده واقع اوله‌جق بر دعاسى مستجاب اولور.

٤٦- باب ما جاء فى دعوت المظلوم

٣٤٨- اِتَّقُوا دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَاِنَّهَا تَصْعَدُ اِلَى السَّمَاءِ كَاَنَّهَا شَرَارَةٌ (جا)

مظلومك دعاسندن حذر ايديگز زيرا سرعت سيرده شراره گبى سماى اجابته صعود ايدر.

٣٤٩- دُعَاءُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَاِنْ كَانَ فَاجِرًا (جا)

مظلومك دعاسى مقبولدر ولوكه فاسق اولسون.

٤٧- باب ما جاء فى الصدقة

٣٥٠- اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ (جا)

صدقات ايله نار جحيمدن حذر ايديگز، ولو كه بر خرمانك نصفيله اولسون، آڭاده مالك دگل ايسه‌گز قلوب ناسى تطييب ايده‌جك بر كلمهٔ طيبه ايله اولسون تصدق وتقواده بولنگز.

٤٩- باب ما جاء فی فضل تکریم المسافر

٣٦١- اِذَا اَتَاكُمُ الزَّائِرُ فَاَكْرِمُوهُ (جا)

زیارت مقصدیله گلن مسافرلریگزه اکرام ایدیگز.

٣٦٢- اِذَا دَخَلَ الضَّيْفُ عَلَى الْقَوْمِ دَخَلَ بِرِزْقِهِ وَاِذَا خَرَجَ خَرَجَ بِمَغْفِرَةِ ذُنُوبِهِمْ (جا)

بر قومه مسافر گلدکده رزقیله گلیر، گیتدکده او قومك سبب مغفرتی اولەرق گیدر.

٣٦٣- حَقُّ الضَّيْفِ حَقٌّ وَاجِبٌ (م)

مسافره حرمت ورعایت واجبدر.

٣٦٤- اَلضَّيْفُ يَأْتِى بِرِزْقِهِ وَيَرْتَحِلُ بِذُنُوبِ الْقَوْمِ (م)

مسافر رزقیله برابر گلیر وخانه صاحبنك گناهنی عفوه وسیله اولەرق گیدر.

٣٦٥- مَنْ اَكْرَمَ غَرِيبًا فِى غُرْبَتِهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ (م)

غربتنه آجیوب غریبه اکرام ایدن کیمسه ایچون جنت واجب اولور.

٣٦٦- مَنْ تَبَسَّمَ فِى وَجْهِ الْغَرِيبِ ضَحِكَ اللّٰهُ لَهُ (م)

قلبی ناشاد اولان غریبه کولنج یوز گوسترنلری جناب حق تلطیف بیورر.

٣٦٧- نُهِىَ عَنِ التَّكَلُّفِ لِلضَّيْفِ (م)

مسافر ایچون طاقت خارجنده اولان تکلف منهیدر.

٣٥٦- اَلصَّدَقَةُ تَمْنَعُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ اَنْوَاعِ الْبَلاَءِ اَهْوَنُهَا اَلْجُذَامُ وَالْبَرَصُ (جا)

صدقه يتمش نوع بلايى منع ايدر بونلرك خفيفى جذام وبرص علت مشهورەسيدر.

٣٥٧- اِنَّ الصَّدَقَةَ تَقَعُ فِى يَدِ اللهِ قَبْلَ اَنْ يَأْخُذَهَا السَّائِلُ (م)

تحقيقا صدقەيى سائل اخذ ايتمەدن، جناب حق يد قدرتيله قبول ايدوب اخذ ايدر.

٣٥٨- اَلصَّدَقَةُ اَفْضَلُ مِنَ الصِّيَامِ وَالصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ (م)

صدقه صومدن افضلدر صوم ايسه انسانى نار جحيمدن وقايه ايچون قالقان مقامندەدر.

٤٨- باب ما جاء فى فضل تسرير المؤمنين

٣٥٩- اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللهِ تَعَالَى بَعْدَ الْفَرَائِضِ اِدْخَالُ السُّرُورِ عَلَى الْمُسْلِمِ (جا)

اداى فرائضدن صوڭره جناب حقك زياده سوديگى عمل مسلم بر كيمسەنك قلبنى مسرور ايلمكدر.

٣٦٠- مَنْ اَدْخَلَ عَلَى مُؤْمِنٍ سُرُورًا فَقَدْ سَرَّنِى (م)

بر مؤمنك قلبنى مسرور ايدن كيمسه بنى مسرور ايتمش اولور.

٣٧٤- اَلسَّخِيُّ الْجَهُولُ اَحَبُّ اِلَى اللهِ مِنَ الْعَالِمِ الْبَخِيلِ (م)

سخى اولان بر جاهل عند الله بخيل اولان بر عالمدن افضلدر.

٣٧٥- قَالَ اللهُ تَعَالَى اَنْفِقْ اُنْفِقْ عَلَيْكَ (م)

جناب حق بيورمشدركه سن انفاق ايت بن ده سكا انفاق ايده‌يم.

٣٧٦- اَلْجَاهِلُ السَّخِيُّ اَحَبُّ اِلَى اللهِ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ (م)

سخى اولان بر جاهل البتده بخيل اولان بر عابددن عند الله دها مقبولدر.

٣٧٧- مَنْ طَلَبَ مَحَبَّةَ النَّاسِ فَلْيَبْذِلْ مَالَهُ (م)

ناسك محبتنى آرزو ايدن كيمسه مالنى بذل ايدوب احسان ايلسون.

٥١- باب ما جاء فى الرزق

٣٧٨- اِنَّ الرِّزْقَ لَيَطْلُبُ الْعَبْدَ اَكْثَرَ مِمَّا يَطْلُبُهُ اَجَلُهُ (جا)

تحقيقا ارزاق انسانى اجلندن دها زياده آرار، ونره‌ده اولورسه اولسون صاحبنى بولور.

٣٧٩- اَلرِّزْقُ اَشَدُّ طَلَبًا لِلْعَبْدِ مِنْ اَجَلِهِ (جا)

رزق اجلندن زياده صاحبنى آرار نره‌ده اولسه بولور.

٥٠- باب ما جاء فى فضل الكرم والجود

٣٦٨- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى كَرِيمٌ يُحِبُّ الْكَرَمَ وَيُحِبُّ مَعَالِيَ الْاَخْلَاقِ وَيُكْرِهُ سَفْسَافَهَا (جا)

جناب الله كريمدر، كرم صاحبلرينى وعاليجناب كيمسه‌لرى سه‌ور، دنى وآلچق طبيعتده بولنانلردن اكراه ايدر.

٣٦٩- اَلْجَنَّةُ دَارُ الْاَسْخِيَاءِ (جا)

جنت اسخيانك خانه‌سيدر.

٣٧٠- اَلسَّخَاءُ خُلُقُ اللّٰهِ الْاَعْظَمُ (جا)

جود وكرم جناب اللهك اعظم صفاتندندر.

٣٧١- مَنْ صَنَعَ اِلَى اَحَدٍ مِنْ اَهْلِ بَيْتِى يَدًا كَافَأْتُهُ عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ(جا)

اهل بيتمدن برينه قولاً وفعلاً احسان ايدن كيمسه‌يه يوم قيامتده مكافات ايدرم.

٣٧٢- مَنْ سَتَرَ اَخَاهُ الْمُسْلِمَ فِى الدُّنْيَا فَلَمْ يُفْضِحْهُ سَتَرَهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (جا)

مسلم قرنداشنك چپلاق اولديغنى گوروب ستر ايله عالمده رسواى ايتمه‌ين كيمسه‌نك جناب الله يوم قيامتده عيبلرينى ستر ايدر.

٣٧٣- جُودُوا يَجُدِ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ (م)

جود وسخا ايله موصوف اولگزكه جناب الله حقگزده جود ايله معامله بيورسون.

۳۸٦- مَنْ سَئَلَ مِنْ غَيْرِ فَقْرٍ فَاِنَّمَا يَأْكُلُ الْجُمَرَ (جا)

فقر واحتیاجی اولمقسزین تسئل ایدن کیمسه‌نك اخذ وتناول ایتدیگی شی آتشدر.

۳۸۷- مَنْ كَانَ لَهُ قُوتُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ لَمْ يَحِلَّ لَهُ اَنْ يَسْئَلَ النَّاسَ (م)

اوچ گونلك قوته مالك اولان کیمسه ایچون دیلنمك حلال اولماز.

۵۳- باب ما جاء فی ذم البخل

۳۸۸- اِنَّ السَّيِّدَ لاَ يَكُونُ بَخِيلاً (جا)

تحقیقا سید اولان، بخیل اولماز یعنی بخل ایله بیوکلك اوله‌ماز.

۳۸۹- اَلشَّحِيحُ لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ (جا)

بخیل اولان قبل العذاب جنته داخل اوله‌ماز.

۳۹۰- قَسَمٌ مِنَ اللهِ تَعَالَى لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ بَخِيلٌ (جا)

بخیللرك بلا عذاب جنته گیره‌میه‌جکلرینه، جناب الله یمین ایتمشدر.

۳۹۱- لاَ تَجْتَمِعُ خَصْلَتَانِ فِى مُؤْمِنٍ اَلْبُخْلُ وَالْكِذْبُ (جا)

بخل وکذب صفتلری، ایمان ایله جمع اولماز، یعنی بو صفتلر مؤمن کاملده بولنماز.

٣٨٠- لَوْ اَنَّ ابْنَ آدَمَ هَرَبَ مِنْ رِزْقِهِ كَمَا يَهْرَبُ مِنَ الْمَوْتِ لَاَدْرَكَهُ رِزْقُهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ (جا)

بنى آدم اجلدن قاجديغى گبى رزقدن ده قاچسه اجل هر نره‌ده اولسه آنى بولديغى گبى رزقده كنديسنى آرار بولور.

٣٨١- اِنَّ اللّٰهَ يُنْزِلُ الرِّزْقَ عَلَى قَدَرِ الْمُؤْنَةِ (م)

تحقيقا جناب الله هركسك رزقنى تكاليفى يعنى عائله‌سنك قلت وكثرتى نسبتنده ايندير.

٣٨٢- اَلرِّزْقُ يَطْلُبُ الْعَبْدَ كَمَا يَطْلُبُهُ اَجَلُهُ (م)

رزق اجل گبى جناب اللهك عبادينى آرار نره‌ده اولسه بولور.

٣٨٣- لَوْ فَرَّ اَحَدُكُمْ مِنْ رِزْقِهِ لَاَدْرَكَهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ (م)

سزدن بر كيمسه رزقندن فرار ايتسه بيله رزق موت گبى كنديسنى بولور.

٥٢- باب ما جاء فى ذم التسئل

٣٨٤- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يَبْغُضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ (جا)

جناب الله حريص ومعجز اولان سائللرى بغض ايدر.

٣٨٥- لَوْ يَعْلَمُ صَاحِبُ الْمَسْئَلَةِ مَالَهُ فِيهَا لَمْ يَسْئَلْ (جا)

سائللر تسئلده اولان ذل وحقارتى بيلسه‌لر ايدى دنياده هيچ بر سائل تسئل ايتمز ايدى.

٣٩٨- اَطِعْ كُلَّ اَمِيرٍ وَصَلِّ خَلْفَ كُلِّ اِمَامٍ وَلاَ تَسُبَّنَّ اَحَدًا مِنْ اَصْحَابِى (جا)

هرزمانك پادشاهنه اطاعت ايت وهر بر امامك آرقه‌سنده نماز قيل واصحابمدن هيچ بريسنى سب وشتم ايتمه.

٣٩٩- اِعْلَمُوا اَنَّهُ لَيْسَ مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ اِلاَّ مَالُ وَارِثِهِ اَحَبُّ اِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ مَالُكَ مَا قَدَّمْتَ وَمَالُ وَارِثِكَ مَا اَخَّرْتَ (جا)

بيلڭزكه سزدن بر فرد يوقدر الا وارثنك مالنى كندى مالڭدن زياده سه‌ور، حال حياتنده تصدق ايتديگك شيلر كندى مالڭدركه بعد الموت ثمره‌سنى اقتطاف ايدرسك، سندن صوڭره‌يه ترك ايتديگك مال ايسه ورثه‌نڭدر.

٤٠٠- اَفْضَلُ اُمَّتِى اَلَّذِينَ يَعْمَلُونَ بِالرُّخَصِ (م)

امتمك افضلى رخصت شرعيه ايله عامل اولان كيمسه‌در، يعنى خلقه قارشو اظهار صلاح وتقوى فكر مجرديله بر طاقم تكاليف شاقه‌يه مداوم اولانلر، تهلكهٔ ريادن وارسته اولاماز.

٤٠١- اُلْهُوا وَالْعَبُوا فَاِنِّى اَكْرَهُ اَنْ يُرَى فِى دِينِكُمْ غِلْظَةٌ (جا)

دائرهٔ شريعتدن خارجه چيقمامق شرطيله برى بريكزله محبت ولطيفه ايديگز زيرا دينگزه غلظت وشدت اسنادينى سه‌ومم.

٤٠٢- اُذْكُرُوا الْفَاجِرَ بِمَا فِيهِ يَحْذَرْهُ النَّاسُ (جا)

فسقايى ارتكاب ايتدكلرى فسقلريله ذكر ايديگز كه ناس شر وشئامتلرندن اجتناب ايتسون.

٣٩٢- اِنَّ اللّٰهَ يَبْغُضُ الْبَخِيلَ فِى حَيَاتِهِ اَلسَّخِىَّ عِنْدَ مَوْتِهِ (م)

تحقيقا حال صحت وحياتنده بخيل اولوب ده مرض موتنده سخاوت گوسترنلره جناب الله بغض ايدر.

٣٩٣- لَمْ يَلِجِ الْجَنَّةَ شَحِيحٌ (جا)

بخيل كيمسه بلا عذاب جنته دخول ايدهمز.

٣٩٤- لاَ يَجْتَمِعُ الْاِيمَانُ وَالشُّحُّ فِى قَلْبِ رَجُلٍ اَبَدًا (م)

ايمان كامل ايله بخل، بر كيمسهنڭ قلبنده قطعياً اجتماع ايلمز.

٥٤- باب ما جاء فى بعض النصائح

٣٩٥- اِذَا اَبْرَدْتُمْ اِلَىَّ بَرِيدًا فَابْعَثُوهُ حَسَنَ الْوَجْهِ حَسَنَ الْاِسْمِ (جا)

بڭا ايلچى گوندرديگڭز حالده خلقتى گوزل اسمى گوزل بريسنى گوندريڭز.

٣٩٦- اِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا فَاِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ (جا)

بر حريق وقوعنى گورديگڭز حالده «الله اكبر» ديهرك تكرار تكرار تكبير آلڭز زيرا حريقى اطفا ايدر.

٣٩٧- اِسْتَعِدَّ لِلْمَوْتِ قَبْلَ نُزُولِ الْمَوْتِ (جا)

پنجۀ موته دوشمزدن اول توبه واستغفار، ورد مظالم گبى مقدمات ايله موته حاضرلان.

٤٠٧- رُبَّ عَابِدٍ جَاهِلٍ وَرُبَّ عَالِمٍ فَاجِرٍ فَاحْذَرُوا الْجُهَّالَ مِنَ الْعُبَّادِ وَالْفُجَّارَ مِنَ الْعُلَمَاءِ (جا)

نيجه عابد جاهل واركه شيطانه مسخرهدر، ونيجه عالم فاسق واركه علميله معذبدر، بونلردن حذر ايديكز.

٤٠٨- سَافِرُوا تَصِحُّوا (جا)

سفر ايديكز، صحتكزى موجبدر.

٤٠٩- سَافِرُوا مَعَ ذَوِى الْجُدُودِ وَالْمَيْسَرَةِ (م)

اخلاق حميده صاحبى اولان اغنياى شاكرين ايله سفر ايديكز. بوندن مقصد نبوى حال سفرده انسان كامله لازم اولان بالجمله حال وحركاتى اوگرنمك ايچوندر.

٤١٠- اَطِعْ رَبَّكَ تُسَمَّى عَاقِلاً وَلاَ تَعْصِهِ تُسَمَّى جَاهِلاً (م)

جناب اللهه مطيع اول كه عاقل دينمگه شايان اولهسك وجناب اللهه معصيتده بولونماكه جاهل تسميه اولونمايهسك.

٤١١- كُنْ فِى الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ اَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ وَعُدَّ نَفْسَكَ مِنْ اَهْلِ الْقُبُورِ (م)

دنياده غريب ياخود بر يولجى گبى اول نفسنى اهل قبوردن صاى.

٤١٢- مَنْ اَكْرَمَ فَاسِقًا فَقَدْ اَعَانَ عَلَى هَدْمِ الْاِسْلَامِ (م)

فاسقه اكرام ايدن كيمسه اسلاميتك هدمنه معاونت ايتمش اولور.

۴۰۳- اِتَّقُوا الْمَجْذُومَ كَمَا يُتَّقَى الْاَسَدُ (جا)

آرسلاندن نصل قاچارسه‌ڭز جذام علتنه مبتلا اولمش کیمسه‌دنده اویله‌جه قاچڭز.

۴۰۴- اُنْظُرُوا اِلَى مَنْ هُوَ اَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلاَ تَنْظُرُوا اِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَهُوَ اَجْدَرُ اَنْ لاَ تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ (م)

ثروت وغناده مادونڭزه نظر ایدیڭز، فوقڭزده اولان اغنیایه باقمایڭزکه ایچنده بولندیغڭز نعمتی تصغیر ایتمیه‌سڭز، یعنی بو یوزدن دارینده معذب اولمایه‌سڭز.

۴۰۵- تَعَرَّفْ اِلَى اللّٰهِ فِي الرَّخَاءِ يَعْرِفْكَ فِي الشِّدَّةِ (م)

دنیانڭ گنیش وقتلرنده یعنی، صحت وثروت وآسایش وامنیت گبی اسباب استراحت مکمل اولدیغی بر زمانده جناب حقه عبادات وطاعات ایله کندیڭی تقدیم ایت که مضایقه‌لی بر زمانده سنی لطف ایله یاد بیورسون.

۴۰۶- خَيْرُ جُلَسَائِكُمْ مَنْ ذَكَّرَكُمُ اللّٰهَ تَعَالَى رُؤْيَتُهُ وَزَادَ فِي عَمَلِكُمْ مَنْطِقُهُ وَذَكَّرَكُمُ الْآخِرَةَ عَمَلُهُ (جا)

رفقا وجلساڭزڭ خیرلیسی شول کیمسه‌درکه رؤیتی جناب اللهی سزه ذکر ایتدیره، سوزلری عمل وعبادتڭزی تزیید ایده، فعلی یوم آخرتی خاطریڭزه گتیره.

٤٢١ - لاَ يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ (م)

بر مؤمن ایچون دین قرنداشیله اوچگوندن زیاده ترك تكلم حلال اولماز.

٤٢٢ - عَدْلُ يَوْمٍ وَاحِدٍ اَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً (م)

بر گُونْ اجرای عدالت ایتمك آلتمش سنه‌لك عبادتدن خیرلیدر.

٤٢٣ - يَدْخُلُ فُقَرَاءُ اُمَّتِي الْجَنَّةَ قَبْلَ اَغْنِيَائِهِمْ بِسَبْعِينَ عَامًا (م)

امتمك فقراسی اغنیاسندن یتمش سنه مقدم داخل جنت اولور.

٤٢٤ - حُمَّى لَيْلَةٍ كَفَّارَةُ سَنَةٍ (م)

بر گیجه‌نك حماسی بر سنه‌نك گناه صغیرینه کفاره‌در.

٥٥ - باب ماجاء فی اختلاف الامة واجتماعهم

٤٢٥ - اِخْتِلاَفُ اُمَّتِي رَحْمَةٌ (جا)

فقها ومجتهدین عظام میانه‌کی اختلاف توسیع دائرهٔ شریعته وتسهیل معاملات امته مدار اولدیغندن محض رحمتدر.

٤٢٦ - اِخْتِلاَفُ اَصْحَابِي رَحْمَةٌ (م)

اصحابم بیننده‌کی اختلاف رحمتدر.

٤٢٧ - لاَ تَجْتَمِعُ اُمَّتِي عَلَى ضَلاَلَةٍ (م)

علمایِ امتم حق اولمیان بر شیده اتفاق ایتمز.

٤١٣- كُلُّ اُمَّتِى يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ اِلاَّ مَنْ اَبَى (جا)

امتمك جملەسى جنته داخل اولور آنجق بڭا اطاعت ايتمەينلر يعنى آنلر اطاعتسزلكلريله متناسب بر زمان ايچون نار جحيم ايله معذب اولورلر.

٤١٤- مَنْ دَفَنَ ثَلاَثَةً مِنَ الْوَلَدِ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ النَّارَ (جا)

بر كيمسه اوچ اولاد دفن ايدر ايسه جناب الله عذاب جحيمى اڭا حرام ايدر.

٤١٥- مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِى الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِى الْآخِرَةِ (جا)

صافى ايپكدن معمول لباس گينلر آخرتده آنى گيەمزلر.

٤١٦- خَيْرُ الْمَجَالِسِ مَا اسْتُقْبِلَ بِهِ الْقِبْلَةُ (م)

اوطوريلەجق محللرك احسنى شول بر محلدركه انسانى قبلەيه توجه ايتسون.

٤١٧- كَفَى بِالشَّيْبِ وَاعِظًا (م)

وعظ ايچون اختيارلق كافيدر.

٤١٨- مَلْعُونٌ مَنْ لَعِبَ بِالشَّطْرَنْجِ (م)

سطرنج اوينايانلر اللهك رحمتندن محرومدر.

٤١٩- مَنْ لَعِبَ بِالنَّرْدِ فَقَدْ عَصَى اللّٰهَ وَرَسُولَهُ (م)

نرد ايله لعب ايدن جناب الله ايله رسولنه عصيان ايتمش اولور.

٤٢٠- هَجْرُ الْمُسْلِمِ اَخَاهُ كَسَفْكِ دَمِهِ (م)

بر مسلمك بر مسلم ايله ترك تكلمى قاننى دوكمك گبيدر.

٤٣٣- بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يَزِيدُ فِى الْعُمْرِ وَالْكِذْبُ يَنْقُصُ الرِّزْقَ وَالدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ (جا)

والدينه احسان عمرى تزييد، كذب رزقى تنقيص، دعاءِ خير، قضالرى رد ايدر.

٤٣٤- ثَلاَثَةٌ لاَ يَنْفَعُ مَعَهُنَّ عَمَلٌ اَلشِّرْكُ بِاللّٰهِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَالْفِرَارُ مِنَ الزَّحْفِ (جا)

اوچ شي واردر كه آنلرله عمل وعبادت مفيد اوله‌ماز. برنجيسى جناب اللهه شرك ايكنجيسى مؤمن اولان ابوينه عصيان اوجنجيسى صف حربدن فراردر.

٤٣٥- اَلْجَنَّةُ تَحْتَ اَقْدَامِ الْاُمَّهَاتِ (جا)

جنته دخول والده‌لره تواضع واطاعت واستحصال رضالريچون خاكپايلرينه قپانمقله اولور.

٤٣٦- رِضَاءُ الرَّبِّ فِى رِضَاءِ الْوَالِدَيْنِ وَسَخَطُهُ فِى سَخَطِهِمَا (جا)

جناب اللهك رضاسى ابوينك رضاسنده غضبى ده غضبلرنده در.

٤٣٧- مَنْ اَحْزَنَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا (م)

بر كيمسه والديننك محزونيتنى موجب حركتده بولنورسه گناه كبيره صاحبى اولور.

٤٣٨- اَلْعَبْدُ الْمُطِيعُ لِوَالِدَيْهِ وَلِرَبِّهِ فِى اَعْلاَ عِلِّيِّينَ (م)

ابويننه وخالقنه مطيع اولان عبد جنت اعلاى عليينده در.

٥٦- باب تعظیم الاکابر

٤٢٨- اِذَا اَتَاكُمْ كَرِيمُ قَوْمٍ فَاَكْرِمُوهُ (جا)

سزه قومك اهل صلاح وتقواسندن بر ذات گلدكده اڭا اكرام ايديڭز.

٤٢٩- قُومُوا اِلَى سَيِّدِكُمْ (م)

بيوكلريڭزه تعظيماً قيام ايديڭز.

٤٣٠- مِنْ اِجْلاَلِ اللهِ اِكْرَامُ ذِى الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ (م)

سنى كماله ايرمش بر مؤمنى اكرام ايتمك جناب حقى تعظيم ايتمكدر.

٥٧- باب ما جاء فی بر الوالدين

٤٣١- اِنَّ اللهَ تَعَالَى يَزِيدُ فِى عُمْرِ الرَّجُلِ بِبِرِّهِ وَالِدَيْهِ (جا)

والدينه خدمت واطاعت واحسان سببيله جناب الله انسانك عمرينى مزداد بيورر يعنى وجودينه صحت قلبنه وسعت احسان ايدرده انفاس معدودەسنى آز بر زمانده اكمال ايلمز.

٤٣٢- بِرُّ الْوَالِدَيْنِ يُجْزِئُ عَنِ الْجِهَادِ (جا)

والدينه قولاً وفعلاً احسان ايلمك فى سبيل الله جهادده بولنمق قدر فائدەيى موجب اولور.

٤٤٥ - حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ اَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَاَنْ يُحَسِّنَ اَدَبَهُ (م)

اولادك پدرلرى اوزرندەكى حقلرى گوزل بر اسم ايله توسيم وآداب اسلاميه ايله كنديلرينى تأديب وتعليم ايتمكدر.

٥٩ - باب ما جاء فى نفقة الرجل على اهله

٤٤٦ - اِذَا اَنْفَقَ الرَّجُلُ عَلَى اَهْلِهِ نَفَقَةً وَهُوَ يَحْتَسِبُهَا كَانَتْ لَهُ صَدَقَةً (جا)

بر كيمسه تصدق نيت خيريەسيله اسراف ايتمكسزين اهل وعيالنه انفاق ايدرسه نيتى نسبتنده مأجور اولور.

٤٤٧ - اَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِى مِيزَانِ الْعَبْدِ نَفَقَتُهُ عَلَى اَهْلِهِ (م)

قولك ميزان حسناتنه الك اول وضع اولنان شئ اهل وعيالنه ويرديگى نفقەدر.

٤٤٨ - شَرُّ النَّاسِ اَلْمُضَيِّقُ عَلَى اَهْلِهِ (م)

ناسك فناسى اقتدارى اولديغى حالده اهل وعيالنك معيشتنى تضييق ايدن كيمسەدر.

٤٤٩ - لَيْسَ مِنَّا مَنْ وَسَّعَ اللهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَتَرَ عَلَى عِيَالِهِ (م)

جناب الله وسعت رزق احسان ايتدكدن صوڭره عيالنى تضييق ايله اعاشه ايدن كيمسه امت كاملەمزدن دگلدر.

٤٣٩- نَظَرُ الرَّجُلِ اِلَى وَالِدَيْهِ حُبًّا لَهُمَا عِبَادَةٌ (م)

ابويننه محبتله نظر ايتمك اولاد ايچون عبادت مقامنده در.

٥٨- باب ما جاء فى حق الاولاد

٤٤٠- اِتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْدِلُوا فِى اَوْلاَدِكُمْ (جا)

جناب حقدن قورقڭز انعام واحسان خصوصنده اولاديڭز بيننده عدالت ايديڭز.

٤٤١- اَدِّبُوا اَوْلاَدَكُمْ عَلَى ثَلاَثِ خِصَالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَحُبِّ اَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرَائَةِ الْقُرْآنِ (جا)

اولادلرڭزى پيغمبريڭزه واهل بيتنه وقرائت قرآنه محبت گبى اوچ خصلتله تربيه ايديڭز.

٤٤٢- مَنْ وَلَدَ لَهُ ثَلاَثَةُ اَوْلاَدٍ فَلَمْ يُسَمِّ اَحَدَهُمْ مُحَمَّدًا فَقَدْ جَهِلَ (جا)

بر كيمسه‌نڭ اوچ مخدومى اولورده بريسنى اولسون محمد اسم شريفيله تسميه ايتمزسه جهالت ايتمش اولور.

٤٤٣- اَلْوَلَدُ مِنْ رَيْحَانِ الْجَنَّةِ (جا)

ولدڭ قوقوسى جنتده بولنان ريحان قوقوسنى آڭديرر ديمكدر.

٤٤٤- رَحِمَ اللّٰهُ وَالِدًا اَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ (م)

جناب الله شول پدره مرحمت بيورسون كه اولادينه امور خيريه ايچون معاونت ايدر.

٦١- باب ما جاء فى حق الجيران

٤٥٧- لِلْجَارِ حَقٌّ (جا)

قومشونك قومشو اوزرنده عظيم حقى واردر.

٤٥٨- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُحْسِنْ اِلَى جَارِهِ (م)

اللهه ويوم قيامته ايمانى اولان كيمسه قومشوسنه احسان ايتسون.

٤٥٩- حَدُّ الْجِوَارِ اَرْبَعُونَ دَارًا (م)

قومشولرك حدى قرق خانه‌در يعنى بونك خارجنه قومشو دينله‌مز.

٤٦٠- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِى يَشْبَعُ وَجَارُهُ جَائِعٌ (م)

قومشوسى آچ وكنديسى طوق اولان بر مرحمتسز، مؤمن كامل اولاماز.

٤٦١- مَا آمَنَ مَنْ بَاتَ جَارُهُ جَائِعًا (م)

قومشوسنك ييه‌جك بولامايوب ده آچ اوله‌رق ياتديغنى بيلديكى حالده معاونتده بولنميان بر غنى كمال ايمان ايله موصوف دكلدر ديمكدر.

٦٢- باب ما جاء فى من قضى حاجة اخيه المسلم وخدمهم

٤٦٢- مَنْ قَضَى لِاَخِيهِ الْمُسْلِمِ حَاجَةً كَانَ لَهُ مِنَ الْاَجْرِ كَمَنْ حَجَّ وَاعْتَمَرَ (م)

۴۵۰- نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَى اَهْلِهِ صَدَقَةٌ (م)

بر انسانك كندی اهل وعيالنه ويرديگی نفقه‌سی صدقه مقامنده‌در.

۶۰- باب ما جاء فی حق الاقارب

۴۵۱- اَلْاَكْبَرُ مِنَ الْاِخْوَةِ بِمَنْزِلَةِ الْاَبِ (م)

برادرلرك ديناً وعلماً بيوك اولانی پدر مقامنده‌در.

۴۵۲- خِدْمَتُكِ زَوْجَكِ صَدَقَةٌ (جا)

زوجگه ايتديگك خدمت صدقه‌در. بو حديث شريف فقر حالندن طولايی صدقه ويرمديگيچون دلخون ومحزون اولان بر خاتونه خطاباً ايراد بيورلمشدر.

۴۵۳- اَلْخَالُ وَالِدُ مَنْ لاَ وَالِدَ لَهُ (م)

پدری اولميان بر چوجق ايچون داييسی پدر مقامنده‌در.

۴۵۴- اَلْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الْاُمِّ (م)

خاله يعنی والده‌نك همشيره‌سی انسانك والده‌سی مقامنده‌در.

۴۵۵- اَلْخَالَةُ وَالِدَةٌ وَالْعَمَّةُ وَالِدَةٌ (م)

والده‌نك وپدرك همشيره‌لری والده مقامنده‌در.

۴۵۶- اَلْعَمُّ وَالِدٌ (م)

انسانك عموجه‌سی پدری مقامنده‌در.

٤٦٩- خِيَارُكُمْ مَنْ اَطْعَمَ الطَّعَامَ (م)

سزك بر گزیده‌ڭز اطعام طعام ایدن کیمسه‌در.

٤٧٠- طَعَامُ السَّخِيِّ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّحِيحِ الْبَخِيلِ دَاءٌ (م)

سخینك طعامی دوا بخیلك ایسه داء در.

٤٧١- مَا عَمَلٌ اَفْضَلَ مِنْ اِشْبَاعِ كَبِدٍ جَائِعَةٍ (م)

آچ بر قارنی طویورمقدن افضل بر عمل وعبادت اولاماز.

٤٧٢- مَنْ ذَبَحَ لِضَيْفٍ ذَبِيحَةً كَانَتْ فِدَاهُ مِنَ النَّارِ (م)

مسافرینه اکراماً بر قویون ذبح ایدن مؤمن ایچون او قویون ناردن فدیۀ نجات اولور.

٤٧٣- لاَ يُحَاسَبُ الْعَبْدُ عَلَى مَا اَكَلَهُ مَعَ اِخْوَانِهِ (م)

اخوان ایله اکل ایدیلن طعام ایچون یوم قیامتده انسان ایله حساب گورلمز.

٤٧٤- رُبَّ طَاعِمٍ شَاكِرٍ اَعْظَمُ اَجْرًا مِنْ صَائِمٍ قَائِمٍ (م)

رمضان شریف مستثنا اولمق اوزره نیجه اوروج اولمیان کیمسه واردرکه فقرایی اطعام وضعفایی انفاق سببیله گوندوز صائم وگیجه قائم اولان عابدلردن زیاده مأجور اولور.

دين قرنداشنك دنيوى واخروى بر مشكلنى حل ايدن كيمسه ايچون حج وعمره گبى بر ثواب يازيلير.

٤٦٣- مَنْ يَكُنْ فِى حَاجَةِ اَخِيهِ يَكُنِ اللّٰهُ فِى حَاجَتِهِ (جا)

شول بر كيمسه‌كه دين قرداشنك احتياجنى دفع ايله‌ر جناب الله ده او كيمسه‌نك حاجتنى روا ايدر.

٤٦٤- اَللّٰهُ فِى عَوْنِ الْعَبْدِ مَادَامَ الْعَبْدُ فِى عَوْنِ اَخِيهِ الْمُسْلِمِ (م)

بر قول دين قرداشنك معاونتنده بولندقجه جناب الله ده او قوله معاونت بويورر.

٤٦٥- خَادِمُ الْقَوْمِ اَعْظَمُهُمْ اَجْرًا (م)

قومك خادمى ثواب آلمق ايچون جمله‌سنك فوقنده‌در.

٤٦٦- مَنْ قَطَعَ رَجَاءَ مَنْ اِلْتَجَا اِلَيْهِ قَطَعَ اللّٰهُ رَجَائَهُ (م)

كنديسنه التجا ايدنلرك رجاسنى قطع ايليه‌نك رجاسنى جناب الله ترويج ايلمز.

٦٣- باب ما جاء فى اطعام الطعام

٤٦٧- مَنْ اَطْعَمَ مُسْلِمًا جَائِعًا اَطْعَمَهُ اللّٰهُ ثِمَارَ الْجَنَّةِ (م)

بر كيمسه آچ بر مؤمنى طويورسه جناب الله ده اول كيمسه‌يى جنت ميوه‌لريله طويورر.

٤٦٨- اِنَّ مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ اِطْعَامُ الْمُسْلِمِ (م)

تحقيقا مسلمى اطعام مغفرتى استلزام ايدر.

٤٨٠- مَاحَاكَ فِی صَدْرِكَ فَدَعْهُ (جا)

نيت ايلديگڭ بر ايش ايچون قلبڭده خوف وتردد اولور ايسه او ايشی ياپماملی.

٤٨١- مُدَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ (جا)

قولاً وفعلاً ناس ايله خوش گچنمك وملاطفه ايلمك صدقه‌در.

٤٨٢- مِنَ الْبِرِّ اَنْ تَصِلَ صَدِيقَ اَبِيكَ (جا)

پدرڭك احبابنی زيارت حسناتدندر.

٤٨٣- اَلْمَجَالِسُ بِالْاَمَانَةِ (جا)

مجالسده جريان ايدن سوزلر مكتوم طوتلمليدر.

٤٨٤- تَبَسُّمُكَ فِی وَجْهِ اَخِيكَ صَدَقَةٌ (م)

اخوان دينه قارشو تبسم واظهار فرح ايلمك صدقه‌در.

٤٨٥- تَعَلَّمُوا الشِّعْرَ فَاِنَّهُ يُعْرِبُ اَلْسِنَتَكُمْ (م)

اشعار عربيه‌يی وبلكه شعر ايچون لازم اولان شيلری تعلّم ايديڭز، زيرا انشاد شعر ايچون استحصالی لازم گلن مقدماتڭ تحصيلی لسانڭزی فصيح ايله‌ر ديمكدر.

٦٤- باب ما جاء فى بعض الآداب

٤٧٥- اَنْزِلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ (جا)

ناسه حال وشانلريله متناسب محللر گوستريڭز يعنى مجالس ومحافلده اولسون، مشى وحركتده بولنسون افاضلك حقلرينى غائب ايتمه‌يڭز، هر كسه لايق اولان معامله‌يى اجرا ايديڭز.

٤٧٦- تَصَافَحُوا يُذْهِبِ الْغِلَّ عَنْ قُلُوبِكُمْ (جا)

مصافحه ايديڭز قلبلريڭزده‌كى بغض وعداوتى گيده‌رير (مصافحه حين ملاقتده يكديگرينك النى طوتوب اوپمك وياخود خفيفجه صيقمق ديمكدر.)

٤٧٧- رَأْسُ الْعَقْلِ الْمُدَارَاةُ (جا)

عقلك باشى ناس ايله ملايمت وحسن معاشرتدر.

٤٧٨- اَلسِّرُّ اَفْضَلُ مِنَ الْعَلاَنِيَةِ وَالْعَلاَنِيَةُ اَفْضَلُ لِمَنْ اَرَادَ الْاِقْتِدَاءَ بِهِ (جا)

خفى اولان عمل وعبادت جلى اولاندن افضلدر لكن ناس آنى گوروب اقتدا ايتسونلر فكريله علناً ياپيلان عبادت دها افضلدر.

٤٧٩- اَلْعِدَةُ دَيْنٌ (م)

وعد بورج گبيدر.

٤٨٠- مَاحَاكَ فِى صَدْرِكَ فَدَعْهُ (جا)

نيت ايلديگك بر ايش ايچون قلبگده خوف وتردد اولور ايسه او ايشى ياپماملى.

٤٨١- مُدَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ (جا)

قولاً وفعلاً ناس ايله خوش گچنمك وملاطفه ايلمك صدقه‌در.

٤٨٢- مِنَ الْبِرِّ اَنْ تَصِلَ صَدِيقَ اَبِيكَ (جا)

پدرڭك احبابنى زيارت حسناتدندر.

٤٨٣- اَلْمَجَالِسُ بِالْاَمَانَةِ (جا)

مجالسده جريان ايدن سوزلر مكتوم طوتلمليدر.

٤٨٤- تَبَسُّمُكَ فِى وَجْهِ اَخِيكَ صَدَقَةٌ (م)

اخوان دينه قارشو تبسم واظهار فرح ايلمك صدقه‌در.

٤٨٥- تَعَلَّمُوا الشِّعْرَ فَاِنَّهُ يُعْرِبُ اَلْسِنَتَكُمْ (م)

اشعار عربيه‌يى وبلكه شعر ايچون لازم اولان شيلرى تعلّم ايديڭز، زيرا انشاد شعر ايچون استحصالى لازم گلن مقدماتك تحصيلى لسانڭزى فصيح ايله‌ر ديمكدر.

٦٤- باب ما جاء فى بعض الآداب

٤٧٥- اَنْزِلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ (جا)

ناسه حال وشانلريله متناسب محللر گوستريگز يعنى مجالس ومحافلد
اولسون، مشى وحركتده بولنسون افاضلك حقلرينى غائب ايتمه‌يگز، هر كسه
لايق اولان معامله‌يى اجرا ايديگز.

٤٧٦- تَصَافَحُوا يُذْهِبِ الْغِلَّ عَنْ قُلُوبِكُمْ (جا)

مصافحه ايديگز قلبلريگزده‌كى بغض وعداوتى گيده‌رير (مصافحه حين ملاقتد
يكديگرينك النى طوتوب اوپمك وياخود خفيفجه صيقمق ديمكدر.)

٤٧٧- رَأْسُ الْعَقْلِ الْمُدَارَاةُ (جا)

عقلك باشى ناس ايله ملايمت وحسن معاشرتدر.

٤٧٨- اَلسِّرُّ اَفْضَلُ مِنَ الْعَلاَنِيَةِ وَالْعَلاَنِيَةُ اَفْضَلُ لِمَنْ اَرَادَ الْاِقْتِدَا
بِهِ (جا)

خفى اولان عمل وعبادت جلى اولاندن افضلدر لكن ناس آنى گوروب اقتد
ايتسونلر فكريله علناً ياپيلان عبادت دها افضلدر.

٤٧٩- اَلْعِدَةُ دَيْنٌ (م)

وعد بورج گبيدر.

٦٥- باب ما جاء فی صفات المؤمنين

٤٩٢- اَلْمُؤْمِنُ يَأْلِفُ وَلاَخَيْرَ فِيمَنْ لاَيَأْلِفُ وَلاَ يُؤْلَفُ (جا)

مؤمن اولانلر اهل ايمان ايله الفت ايدرلر، مؤمنلره رابطهٔ الفتدن منقطع اولنلرده خير يوقدر.

٤٩٣- اَلْمُؤْمِنُ يَسِيرُ الْمُؤْنَةِ (جا)

مؤمنك ناس اوزرنده کلفت ومشقتی آز اولور.

٤٩٤- اَلْمُؤْمِنُ الَّذِی يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى اَذَاهُمْ اَفْضَلُ مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِی لاَ يُخَالِطُ النَّاسَ وَلاَ يَصْبِرُ عَلَى اَذَاهُمْ (جا)

وعظ ونصيحت ايچون ناس ايله اختلاط ايدوب اذا وجفالرينه صبر وتحمل ايدن عالم وعابد اختيار انزوا حسبيله کيمسه‌يه فائده‌سی طوقنميان صلحادن افضلدر.

٤٩٥- اَلْمُؤْمِنُ اَكْرَمُ عَلَى اللهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلاَئِكَةِ (جا)

مؤمن كامل اولانلر عند الله بعض ملائكه‌دن افضلدر.

٤٩٦- اَلْمُؤْمِنُ هَيِّنٌ لَيِّنٌ (م)

مؤمن كامل وقور واموری سهل وقولای اولور.

٤٨٦- جَزَاءُ الْغَنِىِّ مِنَ الْفَقِيرِ اَلنَّصِيحَةُ وَالدُّعَاءُ (م)

احسان صاحبى اولان اغنيانك فقرا طرفندن مكافاتى نصح وپند ايله دعاى خير ايلمكدر.

٤٨٧- اَلشُّرْبُ مِنْ فَضْلِ الْمُؤْمِنِ شِفَاءٌ (م)

مؤمنك مأكولات ومشروباتندن فضله قالاننى يمك وايچمك شفادر.

٤٨٨- اَلْعِدَةُ دَيْنٌ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ اَخْلَفَ (م)

وعد بورجدر ويل شول كيمسه‌يه كه وعد ايله‌ر ده صكره بر مانع شرعى بولنمقسزين ايفا ايتمز.

٤٨٩- كَلِّمُوا النَّاسَ بِمَا يَعْرِفُونَ وَدَعُوا مَا يُنْكِرُونَ (م)

ناسه آڭلايه‌بيله‌جكلرى مرتبه‌ده سوز سويليڭز، انكارلرينى موجب اوله‌جق سوزلردن صرف نظر ايديڭز.

٤٩٠- مَنْ صَنَعَ اِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ (م)

سزه اييلك ايدنلره مكافات ايديڭز.

٤٩١- لاَ يُلاَمُ الرَّجُلُ عَلَى حُبِّ قَوْمِهِ (م)

بر كيمسه قوم وقبيله‌سنه محبت ايتمكله لوم اولنماز.

٥٠٤- اَلتَّحَدُّثُ بِالنِّعْمَةِ شُكْرٌ (م)

جناب حقك انعام واحساننى اقرار شكردر.

٦٧- باب ما جاء فى القناعة والتوكل والرضاء

٥٠٥- اَلْقَنَاعَةُ مَالٌ لاَ يَنْفَدُ (جا)

جناب حقك ويرديكنه قناعت توكنمز بر مالدر.

٥٠٦- لَوْ اَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا تُرْزَقُ الطَّيْرُ (جا)

جناب اللهه حقيله توكل ايتسه‌ڭز قوشلرى مرزوق ايتديكى گبى سزى ده مرزوق ايدر.

٥٠٧- مَنْ رَضِىَ مِنَ اللهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِىَ اللهُ مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ (م)

بر كيمسه جناب حقك احسان بيورديكى آز بر رزقه راضى اولورسه جناب حقده او كيمسه‌دن آز بر عمل وعبادتله راضى اولور.

٥٠٨- مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَكُونَ اَقْوَى النَّاسِ فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ (جا)

هر كسدن قوى اولمسنى آرزو ايدن كيمسه جناب حقه توكل ايتسون.

٥٠٩- خَيْرُ الْمُؤْمِنِينَ اَلْقَانِعُ وَشَرُّهُمْ اَلطَّامِعُ (م)

مؤمنلرك صالحى قانع وكوتوسى طامع اولاندر.

۴۹۷- لاَیُؤْمِنُ اَحَدُکُمْ حَتّٰی یُحِبَّ لِاَخِیهِ مَا یُحِبُّ لِنَفْسِهِ (م)

بر کیمسه کندی نفسی ایچون آرزو ایتدیگی اجر ومثوباتی دین قرنداشی ایچون دخی آرزو ایتمدکجه مؤمن کامل اولاماز.

۴۹۸- اَلْمُؤْمِنُ حُلْوٌ یُحِبُّ الْحَلاَوَةَ (م)

مؤمن ایمان سببیله طاتلیدر بناءً علیه دائما طاتلی‌یه میالدر.

۴۹۹- اَلْمُؤْمِنُ لَیِّنٌ تَخَالُهُ مِنَ اللِّینِ اَحْمَقَ (م)

مؤمنڭ ملایمتی او قدر زیاده اولورکه کندیسنی گورنجه احمق ظن ایدرسڭ.

۵۰۰- مَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِی فَلَیْسَ مِنِّی (م)

سنت سنیه‌مه تبعیت ایتمه‌ین بندن دگلدر.

۵۰۱- مِنْ حُسْنِ اِسْلاَمِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَالاَیَعْنِیهِ (م)

لزومسز قول وفعلی ترك ایلمك انسانڭ حسن اسلامیتنه دلیلدر.

۶۶- باب ما جاء فی الشکر

۵۰۲- اَلْاِیمَانُ نِصْفَانِ فَنِصْفٌ فِی الصَّبْرِ وَنِصْفٌ فِی الشُّکْرِ (جا)

ایمان کامل ایکی نصفدر بونلرڭ بریسی ارتکاب مناهیدن امتناع ودیگری امتثال اوامر واطاعت الهیدن عبارت اولان شکردەدر.

۵۰۳- اَشْکَرُکُمْ لِلّٰهِ اَشْکَرُکُمْ لِلنَّاسِ (م)

جناب اللهه زیاده شکر ایدن کیمسه‌ڭز ایولك گوردیگی ذاته زیاده شکر ایدندر.

۵۱۷- اَلرِّفْقُ رَأْسُ الْحِكْمَةِ (جا)

رفق وشفقت یعنی ناس ایله ملایمت ولطف ومرحمت ایلمك عقل وحکمتك باشیدر.

۵۱۸- اَحَبُّ بُيُوتِكُمْ اِلَى اللّٰهِ بَيْتٌ فِيهِ يَتِيمٌ مُكْرَمٌ (جا)

جناب اللهك زیاده سودیگی خانه شول بر خانه‌درکه آنك ایچنده احسان واعزاز ایله بر یتیم بسله‌نیلیر یعنی بر یتیمی خانه‌سنه آلوبده اکرام واعزاز ایله بیودوب بسله‌ینلری جناب حق زیاده سه‌ور.

۵۱۹- سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ (جا)

قومك محترم ومکرمی جناب اللهك رضاسیچون قومنه خدمت ایدن کیمسه‌در.

۵۲۰- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَلَمْ يُوَقِّرْ كَبِيرَنَا (جا)

کوچگمزه مرحمت، بیوگمزه حرمت واطاعت ایتمه‌ینلر امت کامله‌مزدن دگلدر.

۵۲۱- مَنْ اُذِلَّ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى اَنْ يَنْصُرَهُ اَذَلَّهُ اللّٰهُ عَلَى رُؤُسِ الْاَشْهَادِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (م)

بر مؤمنه یاپیلان ذلت وحقارتی گوروب ده منعنه مقتدر ایکن معاونتده بولنمیانلری جناب حق محشرده ذلیل ایدر دیمکدر.

۵۲۲- مَنْ اَرَادَ اَنْ تُسْتَجَابَ دَعْوَتُهُ وَاَنْ تُكْشَفَ كُرْبَتُهُ فَلْيُفَرِّجْ عَنْ مُعْسِرٍ (جا)

٥١٠- عِزُّ الْمُؤْمِنِ اِسْتِغْنَاؤُهُ عَنِ النَّاسِ (م)

مؤمنك عزت رفعتی ناسدن استغناسیدر.

٥١١- اَلْغِنَاءُ اَلْيَأْسُ مِمَّا فِی اَيْدِی النَّاسِ (م)

غنای حقیقی ناسك مالندن استغناسیدر.

٥١٢- اَلْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لاَ يَفْنَى (م)

قناعت، توكنمز بر خزینه‌در.

٥١٣- مَنْ رَضِىَ بِقِسْمَةِ اللهِ اِسْتَغْنَى (م)

جناب حقك تقسیمنه راضی اولان کیمسه غنای قلبه مالك اولور.

٥١٤- مَنْ قَنَعَ بِمَا رُزِقَ دَخَلَ الْجَنَّةَ (م)

جناب حقك ویردیکی رزقه قناعت ایدن مؤمن جنته داخل اولور.

٥١٥- قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ (م)

دوه‌ڭی باغله جناب حقه ده متوكل اول یعنی اموالی محافظه توكله خلل ویرمز.

٦٨- باب ما جاء فی فضل الرفق والمرحمة

٥١٦- اِرْحَمُوا مَنْ فِی الْاَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِی السَّمَاءِ (جا)

یر یوزنده بولنان فقرا وضعفایه مرحمت ایدیگزکه گوکده اولان ملائكهٔ كرام ده سزه مرحمت ایدوب حقكزده دعاىِ خیر ایتسونلر دیمكدر.

٥٢٩- وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ اِلاَّ رَحِيمٌ (م)

جناب اللهه قسم ايدرم كه بر كيمسه بلا عذاب جنته گيره‌مز الاكه رحيم اولسون.

٥٣٠- كُنْ لِلْاَرْمَلَةِ كَالزَّوْجِ الصَّالِحِ (م)

طول وبيكس قادينلره معاونتده زوج صالح گبى اولگز.

٥٣١- كُنْ لِلْيَتِيمِ كَالْاَبِ الرَّحِيمِ (م)

يتيملره غايت رحيم وشفيق اولان پدر گبى اولگز ديمكدر.

٦٩- باب الحلم

٥٣٢- اَلْحَلِيمُ سَيِّدٌ فِى الدُّنْيَا وَسَيِّدٌ فِى الْآخِرَةِ (جا)

حليم اولانلر دنياده وآخرتده بيوك ومحترمدرلر.

٥٣٣- كَادَ الْحَلِيمُ اَنْ يَكُونَ نَبِيًّا (جا)

يعنى حلم، نبوته قريب بر فضيلتدر.

هر کیم که دعالرینك قبولنی وغموم وهمومنك دفع ورفعنی مراد ایدر ایسه صیقینتیده بولنانلرك امدادینه یتیشسون.

۵۲۳- مَنْ لاَ يَرْحَمُ لاَ يُرْحَمْ (جا)

مرحمت ایتمه‌ینلره مرحمت اولنماز یعنی ناسه رحم وشفقت ایتمه‌ین کیمسه‌یه جناب حق مرحمت ایتمز.

۵۲٤- لاَ تُنْزَعُ الرَّحْمَةُ اِلاَّ مِنْ شَقِيٍّ (جا)

بر قلبدن مرحمت اکسك اولماز مگرکه او قلبك صاحبی شقی اولسون.

۵۲۵- اَلرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمٰنُ (م)

فقرا وضعفایه مرحمت ایدنلره جناب حق مرحمت ایدر.

۵۲٦- اَلرِّفْقُ يُمْنٌ وَالْخُرْقُ شُؤْمٌ (م)

رفق انسان ایچون متیمن ومسعود اولدیغی گبی عکسی اولان خشونت دخی موجب شأمتیدر.

۵۲۷- مَنْ سَتَرَ عَوْرَةَ اَخِيهِ سَتَرَ اللّٰهُ عَوْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (م)

اکسای لباس ایله دین قرنداشنك عورتنی ستر ایدن کیمسه‌نك عورتنی یوم قیامتده جناب الله ستر بیورر.

۵۲۸- مَنْ لَمْ يَرْحَمِ النَّاسَ لَمْ يَرْحَمْهُ اللّٰهُ (م)

ناسه مرحمت ایتمه‌ینلره جناب حق مرحمت بیورماز.

٧١- باب فى السكينة والوقار

٥٤٠- تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَتَعَلَّمُوا السَّكِينَةَ وَالْوَقَارَ وَتَوَاضَعُوا لِمَنْ تَعَلَّمُونَ مِنْهُ فَاِنَّ الْعِلْمَ لاَ يُنَالُ اِلاَّ بِالتَّوَاضُعِ (جا)

علوم شرعيه‌يى وآكا لازم اولان وقارى تحصيل ايديكز وعلمى اخذ ايتديككز ذاته تواضعده بولنكز چونكه تواضع اولمدقجه علمه وصول اوله‌ماز.

٥٤١- سُرْعَةُ الْمَشْيِ تُذْهِبُ بَهَاءَ الْمُؤْمِنِ (جا)

سريع يورومك انسانك وقارينى ازاله ايدر.

٥٤٢- يَا اَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالسَّكِينَةِ وَالْوَقَارِ (م)

ايها الناس وقار وحيثيتكزى دائما محافظه ايديكز.

٧٢- باب فضل الصبر وذم العجلة

٥٤٣- اِنْتِظَارُ الْفَرَجِ بِالصَّبْرِ عِبَادَةٌ (جا)

مصائب زماننده صبر ايله عنايت بارى‌يه انتظار عبادتدر.

٥٤٤- اَلْاَنَاةُ مِنَ اللهِ تَعَالَى وَالْعَجَلَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ (جا)

اورده تأنى جناب حقدن وعجله ايسه شيطانك القاآتندندر.

٥٤٥- اَلتُّؤَدَةُ فِى كُلِّ شَيْءٍ خَيْرٌ اِلاَّ فِى عَمَلِ الْآخِرَةِ (جا)

تأنى هر شيده گوزلدر يالكز آخرته متعلق عمل وعبادتده مستحسن اولان استعجالدر.

٧٠- باب ما جاء فى الحياء

٥٣٤- أُوصِيكَ اَنْ تَسْتَحْيِيَ مِنَ اللهِ تَعَالَى كَمَا تَسْتَحْيِي مِنَ الرَّجُلِ الصَّالِحِ مِنْ قَوْمِكَ (جا)

قوم وقبيله‌ڭده‌كى بر رجل صالحدن حيا ايتديگك گبى هر حالڭه واقف اولان جناب حقدن ده حيا ايله خفى وجلى بر گونا فنالغه تجاسر ايتمه‌مك ايچون سڭا وصيت ايلرم.

٥٣٥- اَلْحَيَاءُ وَالْاِيمَانُ مَقْرُونَانِ لاَيَفْتَرِقَانِ اِلاَّ جَمِيعًا (جا)

حيا ايله ايمان كامل متلازمدر. يكديگرندن آيرلماز يعنى برى گيدنجه اوته‌كي ده قالماز.

٥٣٦- مَنْ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ النَّاسِ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ اللهِ (جا)

ناسدن حيا ايتمه‌ين جناب اللهدن ده حيا ايتمز.

٥٣٧- اَلْحَيَاءُ مِنَ الْاِيمَانِ (م)

حيا، ايماندندر.

٥٣٨- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْاِيمَانِ بِاللهِ اَلْحَيَاءُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ (م)

عقلك باشى بعد الايمان، حيا ايله حسن خلقدر.

٥٣٩- قِلَّةُ الْحَيَاءِ كُفْرٌ (م)

حيا وحجابك آزلغى علائم كفردندر.

٧٣- باب ما جاء فى التدبر والاستشارة والاستخارة

٥٥٢- اِذَا اَرَدْتَ اَنْ تَفْعَلَ اَمْرًا فَتَدَبَّرْ عَاقِبَتَهُ فَاِنْ كَانَ خَيْرًا فَامْضِهِ وَاِنْ كَانَ شَرًّا فَانْتَهِ (جا)

بر ايشه باشلامق ايستديكك زمان عاقبتنى تفكر ايدوب خير وثوابى جالب ايسه دوام، شر وعقابى موجب ايسه اجتناب ايتملى.

٥٥٣- مَا خَابَ مَنِ اسْتَخَارَ وَلاَ نَدِمَ مَنِ اسْتَشَارَ وَلاَ عَالَ مَنِ اقْتَصَدَ (جا)

امورنده استخاره ايدنلر خائب واستشاره ايله‌ينلر نادم اولمدقلرى گبى ادارهٔ معيشتنده اسراف ايتميوب اعتدالى التزام ايدنلرده فقر وضرورته دوشمديلر.

٥٥٤- اَلْمُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ فَاِذَا اسْتُشِيرَ فَلْيُشِرْ بِمَا هُوَ صَانِعٌ لِنَفْسِهِ (جا)

استشاره اولنان ذات مؤتمندر، استشاره اولندقده كندى نفسى ايچون آرزو ايتديكى خيرلرى كنديسيله استشاره ايدنلره ده سويله‌ملى ديمكدر.

٥٥٥- اَلْمُسْتَشَارُ مُؤْتَمَنٌ (جا)

استشاره اولنه‌جق ذات امنيت كامله ايله موصوف اولماليدر ديمكدر.

٥٥٦- مَا رَأَهُ الْمُسْلِمُونَ حَسَنًا فَهُوَ عِنْدَ اللهِ حَسَنٌ (م)

مؤمنلرك گوزل گورديكى شئ عند الله گوزلدر.

٥٤٦- مَنِ اسْتَعْجَلَ اَخْطَأَ (جا)

امور خيريه مستثنى اولديغى حالده هر ايشده عجله ايدن خطا ايدر.

٥٤٧- اِنَّ اللهَ يُنْزِلُ الصَّبْرَ عَلَى قَدَرِ الْبَلاَءِ (م)

تحقيقا جناب الله صبرى بلا ومصيبت نسبتنده احسان ايدر.

٥٤٨- اِنَّ الصَّبْرَ الْجَمِيلَ اَلَّذِى لاَ شَكْوَى فِيهِ (م)

تحقيقا صبر جميل شول بر كيمسه‌نك صبريدركه حالندن كيمسه‌يه شكايت ايتمز.

٥٤٩- اَلصَّبْرُ عَلَى الْبَلاَءِ عِبادَةٌ (م)

بلا ومصيبت اوزرينه صبر وتحمل ايدوب جناب حقك نهى بيورديغى قول وفعلى ارتكاب ايتمه‌مك عبادتدر.

٥٥٠- اَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ وَالزُّهْدُ غِنَا الْاَبَدِ (م)

صبر وتحمل فرج وسرورك آناختارى اولديغى گبى زهد وقناعت دخى غناىِ ابديدر.

٥٥١- اَلصَّبْرُ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ (م)

صبر جنت خزينه‌لرندن بر خزينه‌در.

٧٥- باب ما جاء فی حفظ اللسان والصمت

٥٦٣- اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَی اللّٰهِ حِفْظُ اللِّسَانِ (م)

جناب حقك زیاده سه‌ودیکی عمل لسانی ما لایعنیدن خصوصیله کذب وغیبت، سب وشتم گبی مناهیدن حفظ ایتمکدر.

٥٦٤- اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ حِفْظُ اللِّسَانِ (جا)

صدقاتك افضلی مالایعنی وحرام اولان سوزلردن لسانی حفظ ایلمکدر.

٥٦٥- اَكْثَرُ خَطَايَا بَنِی آدَمَ مِنْ لِسَانِهِ (جا)

بنی آدمك باشنه گلن گناهلرك اكثریسی لسانندندر.

٥٦٦- اَلْحِكْمَةُ عَشَرَةُ اَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ مِنْهَا فِی الْعُزْلَةِ وَوَاحِدٌ فِی الصَّمْتِ (جا)

حکمت اوندر طقوزی عزلتده دیگر بریده صمت وسکوتده‌در یعنی مالایعنیدن لسانںی حفظ ایلمکده‌در.

٥٦٧- صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ (جا)

محرماتدن اجتناب ایدن صائمك سكوتی تسبیح نومی عبادت دعاسی مقبول عمل وعبادتی مضاعف اولور.

٥٥٧- لاَ تَسْتَشِيرُوا اَهْلَ الْفِسْقِ فَلَيْسَ لَهُمْ رَأْىٌ (م)

فسقا ايله استشاره ايتميگز زيرا آنلر مصيب بر رأيه مالك دگللردر.

٧٤- باب فى الامانة

٥٥٨- اَدِّ الْاَمَانَةَ اِلَى مَنِ ائْتَمَنَكَ وَلاَ تَخُنْ مَنْ خَانَكَ (جا)

نزدگده امانت براقيلان اشيايى صاحبنه اعاده ايت، سگا خيانت ايدن كيمسه‌يه‌ده خيانت ايتمه.

٥٥٩- اَلْاَمَانَةُ غِنًى (جا)

امانت عين غنادر يعنى امانتله موصوف اولان ذات ثروت اعتباره مالكدر.

٥٦٠- اَلْاَمَانَةُ تَجْلِبُ الرِّزْقَ وَالْخِيَانَةُ تَجْلِبُ الْفَقْرَ (جا)

ناسك مالنده وعرضنده امانته مالك اولمق وسعت رزقى وخيانت ايسه بالعكس فقر واحتياجى جلب ايدر.

٥٦١- لاَ اِيمَانَ لِمَنْ لاَ اَمَانَةَ لَهُ (جا)

امانته خيانت ايدنلر كمال ايماندن محرومدر.

٥٦٢- اَلْاَمَانَةُ عِزٌّ (م)

امانت عين عزتدر.

٥٧٥- مَنْ دَفَعَ غَضَبَهُ دَفَعَ اللّٰهُ عَنْهُ عَذَابَهُ (جا)

كندى غضبنى دفع ايدنلردن جناب الله عذابنى رفع ايدر.

٥٧٦- مَنْ عَفَا عِنْدَ الْقُدْرَةِ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُ يَوْمَ الْعُسْرَةِ (جا)

انتقامه قادر اولديغى حالده كنديله ظلم ايدنى عفو ايله‌ين كيمسه‌يى جناب الله يوم قيامتده عفو ايدر.

٥٧٧- مَنْ عَفَا عَنْ دَمٍ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ اِلاَّ الْجَنَّةُ (جا)

مقتولك قاتلنى عفو ايدن ورثه ايچون جنتدن بشقه بر اجر يوقدر.

٥٧٨- مَنْ عَفَا عَنْ قَاتِلِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ (جا)

اثناى قتل وجرحنده قاتلنى عفو ايدن مقتول جنته داخل اولور.

٥٧٩- خِيَارُ اُمَّتِى اَحْرَارُهَا الَّذِينَ اِذَا غَضِبُوا رَجَعُوا (م)

امتمك بر گزيده‌سى شول بر حرلردركه غضب ايتدكلرنده (نفسلرينه اسير اولوب فنالق ياپمزلر) الله ايچون غضبلرندن رجوع ايدرلر ديمكدر.

٥٨٠- اَلْغَضَبُ يُفْسِدُ الْاِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ (م)

سركه بالى افساد ايتديكى گبى غضب دخى ايمانى افساد ايله‌ر يعنى لطف وشفقت وحلم گبى اوصاف جميله‌سنى ازاله ايدر.

٥٦٨- اَلصَّمْتُ اَرْفَعُ الْعِبَادَةِ (م)

مالايعنيدن سكوت عبادتلرك افضليدر.

٥٦٩- اَلصَّمْتُ زَيْنٌ لِلْعَالِمِ وَسَتْرٌ لِلْجَاهِلِ (جا)

نطقه لزوم شرعى اولمازسه سكوت علمايى تزيين ايدر وجهلانك عيبنى اورتر.

٥٧٠- اَلصَّمْتُ سَيِّدُ الْاَخْلَاقِ (م)

سكوت اخلاق حميدهنك باشيدر.

٥٧١- مَنْ صَمَتَ نَجَا (م)

مالا يعنيدن سكوت ايدن ذات مهالك دارينده نجات بولدى ديمكدر.

٥٧٢- مَنْ اَرَادَ اَنْ يَسْلَمَ فَلْيَحْفَظْ لِسَانَهُ (م)

سلامتنى آرزو ايدنلر لسانلرينى حفظ ايلسونلر.

٥٧٣- مَنْ سَرَّهُ اَنْ يَسْلَمَ فَلْيَلْزَمِ الصَّمْتَ (م)

سلامتنى ايستهين كيمسه صمت وسكوتى التزام ايتسون.

٧٦ - باب ما جاء فى عفو الناس وكظم الغيظ

٥٧٤- قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ لِرَبِّهِ يَارَبِّ مَنْ اَعَزُّ عِبَادِكَ عِنْدَكَ قَالَ مَنْ اِذَا قَدَرَ غَفَرَ (جا)

موسى عليه السلام (يا رب سنك عند الوهيتكده اعز عبادك كيمدر) ديه سؤال ايلدكده جناب حق جوابنده (كنديسنه اذا ايدهنك جزاسنى ويرمكه قدرتى اولديغى حالده عفو ايلهيندر) بيوردى.

۵۸۷- كَمَالُ الْاِيمَانِ حُسْنُ الْخُلْقِ (م)

ايمانك كمالى حسن خلقدر.

۷۸- باب ما جاء فی التواضع

۵۸۸- اِنَّ اللّٰهَ اَوْصَى اِلَيَّ اَنْ تَوَاضَعُوا (جا)

جناب الله تواضع ايديكز ديه بكا امر بيوردى.

۵۸۹- تَوَاضَعُوا وَجَالِسُوا الْمَسَاكِينَ تكُونُوا مِنْ كُبَرَاءِ اللّٰهِ وَتَخْرُجُوا مِنَ الْكِبْرِ (جا)

ناس ايله تواضع وفقرا ايله مجالست ايديكز زيرا عند الله مكرم اولديغكز گبى كبر صفت قبيحه‌سندن دخى قورتيلورسكز.

۵۹۰- مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰهُ (جا)

بر كيمسه الله قورقوسيله تواضع ايدرسه جناب حق ده آنى عالى ايدر ديمكدر.

۵۹۱- اَلتَّوَاضُعُ لاَ يَزِيدُ الْعَالِمَ اِلاَّ رَفْعَةً (م)

عالم اولان ذات خلقه تواضع گوسترير ايسه قدر وحيثيتنى تزييد ايتمش اولور ديمكدر.

۵۹۲- اَلْجُلُوسُ مَعَ الْفُقَرَاءِ مِنَ التَّوَاضُعِ (م)

فقرا ايله مجالست تواضعدندر.

٧٧- باب ما جاء فى حسن الخلق وسيئه

٥٨١- اَحَبُّ عِبَادِ اللهِ اِلَى اللهِ اَحْسَنُهُمْ خُلُقًا (م)

عند الله عبادك زياده سوگيليسى اخلاق حميدهيه مالك اولاندر.

٥٨٢- اِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُدْرِكُ بِحُسْنِ الْخُلْقِ دَرَجَةَ الْقَائِمِ الصَّائِمِ (جا)

تحقيقا مؤمن اخلاق حميده واوصاف بر گزيدهسيله صائم الدهر وقائم الليل اولان زاهدلرك مقام عاليسنه نائل اولور (شرعا وعقلا گوزل اولان افعالك صدوريچون مهيا اولان قوۀ نفسانيهيه حسن خلق نامى ويريلور سوء خلق بونك عكسيدر.)

٥٨٣- سُوءُ الْخُلْقِ يُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ (م)

سركه بالى افساد ايتديگى گبى سوء خلق دخى عمل وعبادتى افساد ايدر.

٥٨٤- اَلْخُلُقُ الْحَسَنُ يُدْخِلُ صَاحِبَهُ الْجَنَّةَ (م)

اخلاق حسنه كندى صاحبنى جنته داخل ايدر.

٥٨٥- رُفَقَائِى مِنْكُمْ فِى الْجَنَّةِ اَحَاسِنُكُمْ اَخْلَاقًا فِى الدُّنْيَا (م)

سزلردن جنتده بڭا رفيق اولان كيمسه دنياده اخلاق حسنهيه مالك اولانڭزدر.

٥٨٦- سُوءُ الْخُلُقِ شُؤْمٌ وَشِرَارُكُمْ اَسْوَءُكُمْ اَخْلَاقًا (م)

سوء خلق انسان ايچون شئامتى موجب اولور. سزك اڭ فناڭز اخلاق سيئه صاحبيدر.

۸۰- باب ما جاء فی الموعظة

۵۹۹- اِتَّقِ الْمَحَارِمَ تكُنْ اَعْبَدَ النَّاسِ (م)

محرماتدن حذر ایت ناسك اعبدی اولورسك.

۶۰۰- اَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَلاَ تَرُدُّوا الْهَدِيَّةَ وَلاَ تَضْرِبُوا الْمُسْلِمِينَ (جا)

ولیمه گبی بر جمعیت خیریه ایچون اولنان دعوته اجابت ایدیگز رشوت نوعندن اولمیان بر هدیه‌یی رد ومسلمانلری رخصت شرعیه اولمقسزین ضرب ایتمه‌یگز دیمکدر.

۶۰۱- اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ اَلصَّلاَةُ لِوَقْتِهَا ثُمَّ بِرُّ الْوَالِدَيْنِ ثُمَّ الْجِهَادُ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ (جا)

جناب حقك برنجی سودیگی عمل وقتك حلولیله برابر ادا اولنان نمازدر ایکنجیسی والدینه احسان ومخالف شریعت اولمیان امرلرینه امتثالدر اوچنجیسی محضا فی سبیل الله اولان جهاددر.

۶۰۲- اَحَبُّ الْاَعْمَالِ اِلَى اللّٰهِ اَدْوَمُهَا وَاِنْ قَلَّ (جا)

جناب حقك زیاده سودیگی عمل دائمی صورتده ایدیلن بر عملدر ولو که آز اولسون.

۶۰۳- اَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تكُنْ مُسْلِمًا (م)

نفسك ایچون آرزو ایتدیگك خیری ناس ایچون دخی آرزو ایت.

٥٩٣- لاَ تكُونُ زَاهِدًا حَتَّى تكُونَ مُتَوَاضِعًا (م)

متواضع اولمدقجه زاهد اوله‌مازسك.

٥٩٤- اِنَّ مِنَ التَّوَاضُعِ الرِّضَى بِالدُّونِ مِنْ شَرَفِ الْمَجَالِسِ (م)

مجالس ومحافلك حائز شرف اولميان بر نقطه‌سنده اوطورمغه راضى اولمق تواضعدندر.

٧٩- باب حسن الظن

٥٩٥- حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ (م)

مؤمنلره حسن ظن عبادتك برينجيلرندندر.

٥٩٦- قَالَ اللهُ تَعَالَى اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِى بِى فَلْيَظُنَّ بِى مَا شَاءَ (جا)

جناب الله بيوردى كه بن عبدمك ظنى عندنده‌يم ايستديگى گبى بكا ظن ايتسون. هيچ شبهه يوقدركه مطيع ومحب اولان قوللر حسن ظندن وعاصى ومجرم اولانلر ايسه خوف وخشيتدن وارسته اوله‌مازلر.

٥٩٧- مَا عُبِدَ اللهُ بِشَيْءٍ اَحَبَّ اِلَيْهِ مِنْ حُسْنِ الظَّنِّ بِهِ (م)

حسن ظنك فوقنده بر عبادتله جناب اللهه عبادت اولنمامشدر.

٥٩٨- مِنْ حُسْنِ عِبَادَةِ الْمَرْاِ حُسْنُ ظَنِّهِ (م)

شرع شريف دائره‌سنده حركت ايدن مؤمنلره حسن ظن انسانك گوزل عبادتلرندندر.

٦٠٩- اِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا نَشَرَهُ وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ وَمُصْحَفًا وَرَّثَهُ اَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ اَوْ بَيْتًا لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ اَوْ نَهْرًا اَجْرَاهُ اَوْ صَدَقَةً اَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِى صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ تَلْحَقُهُ مِنْ مَوْتِهِ (جا)

تحقيقا بعد الموت مؤمنينه واصل اولان اجر ومثوبات نشر علمندن، ولد صالحندن، توريث ايتديگى مصحف شريفدن، ياپديرمش اولديغى جامعدن يوللرده، بنا كردهسى اولان مسافرخانهلردن، جارى ايتديگى صولردن، حال صحت وحياتنده مالندن ويرمش اولديغى صدقهدن عبارتدر.

٦١٠- اِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَاِنَّ عِبَادَ اللّٰهِ لَيْسُوا بِالْمُتَنَعِّمِينَ (جا)

تنعمه طالمقدن حذر واجتناب ايت زيرا جناب اللهه عبد اولانلر دائما متنعم اولمق فكرنده بولنمازلر ديمكدر.

٦١١- اِيَّاكُمْ وَالْحُمْرَةَ فَاِنَّهَا اَحَبُّ الزِّينَةِ اِلَى الشَّيْطَانِ (م)

غايتله قيرمزى رنكلى لباسدن حذر ايديكز زيرا شيطانك اڭ زياده سوديگى بر زينتدر.

٦١٢- اَلثُّومُ وَالْبَصَلُ وَالْكُرَّاثُ مِنْ سُكِّ اِبْلِيسَ (جا)

صارمصاق وپيشمامش صوغان وپراصه شيطانك عطرياتندندر.

٦٠٤- اَحْسِنُوا اِذَا وُلِّيتُمْ وَاعْفُوا عَمَّا مَلَكْتُمْ (جا)

صفت آمريتى حائز اولديغكز حالده خلقه احسان ومملوككزه عفو ايله معامله ايديكز.

٦٠٥- اِذَا مَاتَ الْاِنْسَانُ اِنْقَطَعَ عَمَلُهُ اِلاَّ مِنْ ثَلاَثٍ صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ اَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ اَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ (جا)

انسان فوت اولورسه عمل وعبادتك ثوابى منقطع اولور شو قدر واركه بر ملك وقف ايدر ياخود علوم دينيه‌يى تدريس ايله چراغ يتيشديرر وياخود كنديسنى ادعيهٔ خيريه ايله ياد ايتديرر بر ولد صالح ترك ايدر ايسه ايشته بونلرك بقا وتسلسليله اجر ومثوباتى دوام وتوالى ايدر.

٦٠٦- اِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ اَوْ سَافَرَ كَتَبَ اللّٰهُ تَعَالَى لَهُ مِنَ الْاَجْرِ مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ صَحِيحًا مُقِيمًا (جا)

عبد خسته اولور ويا سفرده بولنورسه حال صحت واقامتنده اعتياد ايتديكى عمل وعبادتك ثوابى گبى جناب الله كنديسنه اجر ومثوبات انعام واحسان ايدر.

٦٠٧- اَقَلُّ اُمَّتِى اَبْنَاءُ السَّبْعِينَ (جا)

امتمدن يتمش سنه يشايان پك آزدر ديمكدر.

٦٠٨- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ اَنْ يَرَى اَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ (جا)

جناب حق عبادينه اعطا بيورديغى نعمتلرك آثارينى گورمك ايستر علماده تدريس امراده عدالت اغنياده تصدق گبى.

٦١٨- اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ كُلَّ قَلْبٍ حَزِينٍ (م)

تحقيقا شدائد اخرويه‌يى تأمل وتفكرله قلبى محزون اولانلرى جناب الله سه‌ور.

٦١٩- عَلاَمَةُ حُبِّ اللّٰهِ حُبُّ ذِكْرِهِ وَعَلاَمَةُ بُغْضِ اللّٰهِ بُغْضُ ذِكْرِهِ (م)

محبت اللهك علامتى ذكر اللهى سومك اولديغى گبى بغضنك علامتى دخى ذكرينى بغض ايتمكدر.

٦٢٠- مَنْ خَافَ اللّٰهَ خَوَّفَ اللّٰهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْئٍ (م)

جناب الله كنديسندن قورقان مطيعلره بر هيبت احسان ايدركه هر شئ آندن قورقار ديمكدر.

٦٢١- وَاللّٰهِ لاَ يُلْقِى اللّٰهُ حَبِيبَهُ فِى النَّارِ (م)

والله جناب الله كندى سوگيليسنى نار جحيمه القا ايتمز.

٨٢- باب ما جاء فى البكاء والخشية والخشوع

٦٢٢- دَعْهُنَّ يَبْكِينَ وَاِيَّاكُنَّ نَعِيقَ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ مَهْمَا كَانَ مِنَ الْعَيْنِ وَالْقَلْبِ فَمِنَ اللّٰهِ وَمِنَ الرَّحْمَةِ وَمَهْمَا كَانَ مِنَ الْيَدِ وَاللِّسَانِ فَمِنَ الشَّيْطَانِ (حا)

امام عمر رضى الله تعالى عنه افندمزك كريمه‌سى رقيه‌نك وفاتنده جماعت نسوان آغلامغه باشلامليله امام مشار اليه افندمز بونلرك منعى ايچون ضربلرينه قدر بر معاملهٔ شديده‌ده بولنديغى عليه الصلوة والسلام افندمز طرفندن مشاهده

٨١- باب ما جاء فى محبة الله وخوفه

٦١٣- رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللهِ (جا)

حكمتك باشى انسانى هر درلو گناهدن منع ايدن مخافة اللهدر.

٦١٤- شَيَّبَتْنِى هُودٌ وَاَخَوَاتُهَا (م)

سورۀ هود ايله امثالى بنى اختيارلتدى (مقصد رسالتپناهيلرى) بو سورۀ شريفه‌لرده مذكور اولان اهوال آخرت، وامتك (فاستقم كما امرت) مقتضاسى اوزره سعادتى ايچون موقوف عليه اولان امر استقامت خاطره گلدكجه بو يوزدن حاصل اولان غم وغائلۀ عظيمه‌يى تقدير وبياندر.

٦١٥- مَنْ اَحَبَّ لِقَاءَ اللهُ اَحَبَّ اللهُ لِقَائَهُ (جا)

بر كيمسه كثرت محبتندن طولايى جناب حقك لقاسنى سه‌ورسه جناب حق ده آنك لقاسنى سه‌ور بو محبت اكثر مؤمنلر ايچون موته قريب بر زمانده ظهور ايدر.

٦١٦- مَنْ رَضِىَ عَنِ اللهِ رَضِىَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ (جا)

جناب حقك قضا وقدرينه راضى اولاندن جناب حق راضى اولور.

٦١٧- اِذَا اَحَبَّ اللهُ عَبْدًا لَمْ يَضُرَّهُ ذَنْبٌ (م)

جناب اللهك سه‌وديگى قوله گناه ضرر ويرمز او گبى كيمسه‌لرى جناب الله معاصيدن محافظه ايله‌ر وگچمش گناهلرينى ده توبه ايله عفو ومغفرت بيورر.

٦٢٨- لاَ صَلاَةَ لِمَنْ لاَ يَخْشَعُ فِى صَلاَتِهِ (م)

نمازنده خشوع وحضورى اولميان كيمسه‌نك نمازى شايان قبول بر نماز دگلدر.

٦٢٩- لاَ يَلِجُ النَّارَ اَحَدٌ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللهِ (م)

خشيت الهيه‌دن آغلايان بر كيمسه نار جحيمه داخل اولماز.

٨٣- باب ما جاء فى العمل والعبادة

٦٣٠- تَعَلَّمُوا مِنَ الْعِلْمِ مَا شِئْتُمْ فَوَاللهِ لاَ تُؤْجَرُوا بِجَمْعِ الْعِلْمِ حَتَّى تَعْمَلُوا (جا)

ايستديككز قدر علمى تحصيل ايديكز الله حقيچون عملكز اولمدقجه علمك جمعيله مأجور اوله‌مازسكز.

٦٣١- اِذَا قَصَّرَ الْعَبْدُ فِى الْعَمَلِ اِبْتَلاَهُ اللهُ تَعَالَى بِالْهَمِّ (جا)

وظائف عبوديتنى ايفاده قصور ايدنلرى جناب حق غم وكدره مبتلا ايدر.

٦٣٢- لاَ يُقْبَلُ اِيمَانٌ بِلاَ عَمَلٍ وَلاَ عَمَلٌ بِلاَ اِيمَانٍ (جا)

ايمان عملسز، عمل ده ايمانسز مقبول اولاماز.

٦٣٣- اُعْبُدِ اللهَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ فَاِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَاِنَّهُ يَرَاكَ (م)

جناب اللهى گويا كه قارشوگده گوريورسڭ گبى كمال خشوع وحضور ايله عبادت ايت زيرا هر نه قدر سن آنى گوره‌ميورسڭ محقق او سنى گوريور.

بيورلدقده يا عمر طوقونما اغلاسونلر بيوردقدن صكڑه خانملره خطاباًده شيطان صيحه‌سندن حذر ايديكڑ تحقيقا آغلامق گوزدن قلبدن اولورسه رحمانی الدن لساندن اولورسه شيطانی اولديغنی بيان بيورمشدر.

٦٢٣- مَنْ ذَكَرَ اللّٰهَ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ حَتّٰى يُصِيبَ الْاَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ لَمْ يُعَذِّبْهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (م)

بر كيمسه جناب اللهی ذكر ايدر ده خوف وخشيتندن گوز ياشلری يره دوكيلورسه جناب الله يوم قيامتده آنی معذب ايتمز.

٦٢٤- بُكَاءُ الْعُيُونِ وَخَشْيَةُ الْقُلُوبِ رَحْمَةٌ (م)

گوز ياشی دوكه‌رك صداسز آغلامق وقلباً جناب حقدن قورقمق رحمت الهيه‌دندر.

٦٢٥- اَلْبُكَاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ (م)

جناب حقك قورقوسندن صداسز آغلامق نار جحيمدن خلاص ونجاتی موجبدر.

٦٢٦- اَلْبُكَاءُ مِنَ الرَّحْمَةِ وَالصُّرَاخُ مِنَ الشَّيْطَانِ (م)

آغلامق رحمت رحماندن باغرمق چاغيرمق ايسه اغوای شيطاندندر.

٦٢٧- وَاللّٰهِ اِنِّی لَاَعْلَمُكُمْ بِاللّٰهِ وَاَشَدُّكُمْ مِنْهُ خَشْيَةً (م)

والله بن جمله‌كزدن زياده جناب حقی بيليرم وجمله‌كزدن زياده آندن قورقارم.

٦٤١- لاَ اَجْرَ لِمَنْ لاَ حِسْبَةَ لَهُ (م)

دنياده حسناتی اولميان كيمسه ايچون قيامتده اجر وثواب يوقدر.

٦٤٢- لاَ تَلْقَ اللّٰهَ وَاَنْتَ آثِمٌ (م)

گناهكار وعاصی اولديغك حالده جناب حقك شرف لقاسنه نائل اوله‌مازسك. مگركه فضليله معامله بيورسون.

٨٤- باب ما جاء فی حق المساجد

٦٤٣- اِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ فَاَشْهَدُوا لَهُ بِالْاِيمَانِ (جا)

وظائف عبوديتی ايفا ايچون قلبی مساجد شريفه‌يه محب ومربوط اولان بر ذاتی گوررسه‌ڭز كمال ايمانانه شهادت ايديڭز.

٦٤٤- بَشِّرِ الْمَشَّائِينَ فِی الظُّلَمِ اِلَی الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (جا)

گيجه قراڭلغنده مساجد شريفه‌يه گيدنلری يوم قيامتده نور تام ايله تبشير ايديڭز.

٦٤٥- رِيَاضُ الْجَنَّةِ اَلْمَسَاجِدُ (جا)

مساجد جنت باغچه‌لريدر، بناءً عليه عبادت ايچون مساجدده بولنمق جنتده بولنمق ديمكدر.

٦٤٦- مَنْ بَنَى لِلّٰهِ مَسْجِدًا بَنَى اللّٰهُ لَهُ بَيْتًا فِی الْجَنَّةِ (جا)

خالصاً لوجه الله بر مسجد بنا ايدن كيمسه ايچون جناب الله جنتده بر خانه ياپار.

٦٣٤- اِعْمَلْ يَا مَعَاذُ وَلاَ تَتَّكِلْ عَلَى شَفَاعَتِى (م)

يا معاذ عبادت ايت بنم شفاعتمه توكل ايتمه.

٦٣٥- اِعْمَلُوا فَكُلٌّ مُيَسَّرٌ لِمَا خُلِقَ لَهُ (م)

اى مؤمنلر عبادت ايديكز زيرا هركيمسه جنت وياجهنمدن هرهانگى برى ايچون خلق اولنمش ايسه آنگله متناسب عمله بولنور.

٦٣٦- اَلدُّنْيَا مَزْرَعَةُ الْآخِرَةِ (م)

دنيا آخرتك مزرعه‌سيدر يعنى دنياده نه اكيلورسه آخرتده او بيچيلور.

٦٣٧- كَمَا تَدِينُ تُدَانُ (م)

عملك نسبتنده جزا گوررسك (الجزاء من جنس العمل) گبى در.

٦٣٨- مَنْ تَمَسَّكَ بِالسُّنَّةِ دَخَلَ الْجَنَّةَ (م)

سنت سنيۀ نبويه‌يه تمسك ايدن مؤمن جنته داخل اولور.

٦٣٩- مَنْ عَمِلَ بِمَا عَلِمَ رَزَقَهُ اللّٰهُ عِلْمَ مَالَمْ يَعْلَمْ (م)

علميله عامل اولان عالمه جناب الله علم لدنى احسان ايدر ديمكدر.

٦٤٠- وَيْلٌ لِمَنْ لاَ يَعْلَمُ وَوَيْلٌ لِمَنْ عَلِمَ ثُمَّ لاَ يَعْمَلُ (م)

يعنى عذاب شول بر كيمسه‌يه كه اوامر الهيه‌يى اوگرنمز، كذلك عذاب شول بر كيمسه‌يه‌ده اولسون كه اوامر الهيه‌يى اوگره‌نورده موجبنجه عمل ايتمز.

٦٥٣- اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُ وَالْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَهُوَ مُقِيمٌ عَلَيْهِ كَالْمُسْتَهْزِئِ بِرَبِّهِ (جا)

گناهندن توبه ايدن كيمسه گناه ايتمه‌مش گبى اولور، بر طرفدن استغفار ديگر طرفدن گناهنده اصرار ايدن ايسه العياذ بالله جناب حق ايله استهزا ايتمش گبى اولور.

٦٥٤- مَنْ اَكْثَرَ مِنَ الْاِسْتِغْفَارِ جَعَلَ اللهُ لَهُ مِنْ كُلِّ هَمٍّ فَرَجًا وَمِنْ كُلِّ ضِيقٍ مَخْرَجًا وَرَزَقَهُ اللهُ مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ (جا)

بر كيمسه قلباً وقالباً (استغفر الله) ذكر شريفنه دوام ايدر ايسه جناب الله او كيمسه‌نك غملرينى فرحه ومضايقه‌سنى وسعته تبديل ايله مأمول اولنمدق بر طرفدن كنديسنى مرزوق ايدر.

٦٥٥- لاَ كَبِيرَةَ مَعَ الْاِسْتِغْفَارِ وَلاَ صَغِيرَةَ مَعَ الْاِصْرَارِ (جا)

توبه واستغفار ايله گناه كبائر عفو اولنديغى گبى مكرراً ارتكاب ايديلن گناه صغير دخى كبيره اعدادينه داخل اولور ديمكدر.

٦٥٦- اِنِّى لَاَتُوبُ اِلَى اللهِ فِى الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً (م)

تحقيقا بن گونده يتمش دفعه جناب حقه توبه ايدرم.

٦٥٧- اِنِّى لَاَسْتَغْفِرُ اللهَ فِى الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً (م)

تحقيقا بن گونده يتمش دفعه حضرت اللهدن مغفرت استرم.

٦٤٧- لاَ صَلاَةَ لِجَارِ الْمَسْجِدِ اِلاَّ فِى الْمَسْجِدِ (م)

مسجده قومشو اولان كيمسه‌نك مسجدك غيرنده قيلديغى نماز ناقصدر.

٦٤٨- اَلْاَبْعَدُ فَالْاَبْعَدُ مِنَ الْمَسْجِدِ اَعْظَمُ اَجْرًا (م)

جماعته گيدنلر ايچون يوللرينك بعد ومسافه‌سى نسبتنده اجر عظيم واردر ديمكدر.

٦٤٩- مَنْ اَلِفَ الْمَسْجِدَ اَلِفَ اللّٰهُ (م)

عبادات واطاعات ايچون مسجده الفت ايدن كيمسه جناب حقه الفت ايتمش ديمكدر.

٦٥٠- مَنْ اِنْتَظَرَ صَلاَةً فَهُوَ فِى صَلاَةٍ حَتَّى يُصَلِّيَهَا (م)

اداى صلاتى گوزه‌دن كيمسه نمازه طورمش گبيدر، نمازينى ادا ايدنجه‌يه قدر ثواب استمرار ايدر.

٦٥١- مَنْ جَلَسَ فِى الْمَسْجِدِ يَنْتَظِرُ الصَّلاَةَ فَهُوَ فِى صَلاَةٍ (م)

مسجدده اوطوروب نمازه منتظر اولان كيمسه بالفعل نمازده بولنمش گبيدر.

٨٥- باب ما جاء فى التوبة والاستغفار

٦٥٢- اَلْاِسْتِغْفَارُ فِى الصَّحِيفَةِ يَتَلَئْلَأُ نُورًا (جا)

استغفار انسانك صحيفهٔ اعمالنده نور گبى پارلار.

٨٦- باب ما جاء فى ذم الدنيا واموالها

٦٦٤- اُتْرُكُوا الدُّنْيَا لِاَهْلِهَا فَاِنَّهُ مَنْ اَخَذَ مِنْهَا فَوْقَ مَا يَكْفِيهِ اَخَذَ مِنْ حَتْفِهِ وَهُوَ لاَ يَشْعُرُ (جا)

مال دنيايى اهلنه ترك ايديگز. زيرا آندن كفايت فوقنده اخذ ايدن كيمسه بلا شعور كنديني هلاك ايتمش اولور.

٦٦٥- حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ (م)

دنيا محبتى هر گناهك باشيدر.

٦٦٦- اِحْذَرُوا الدُّنْيَا فَاِنَّهَا اَسْحَرُ مِنْ هَارُوتَ وَمَارُوتَ (جا)

دنيادن حذر ايديگز. زيرا هاروت وماروتك فوقنده بر ساحره‌در.

٦٦٧- لِكُلِّ اُمَّةٍ فِتْنَةٌ وَفِتْنَةُ اُمَّتِى اَلْمَالُ (م)

هر امتك هلاكنى موجب بر فتنه واردر. بنم امتمك سبب هلاكى ايسه مال دنيادر.

٦٦٨- مَنْ اَصْبَحَ وَهَمُّهُ الدُّنْيَا شَتَّتَ اللّٰهُ عَلَيْهِ اَمْرَهُ (م)

بر كيمسه اويقودن اويانير اويانمز هرشيدن مقدم دنيايى دوشنورسه جناب الله آنك ايشنى پريشان ايدوب راحتنى سلب ايله‌ر.

٦٦٩- هَاجِرُوا مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا (م)

دنيادن وزينت متاعندن محبتگزى قطع ايديگز.

٦٥٨- اَلْاِسْتِغْفَارُ فِی اللِّسَانِ تَوْبَةُ الْكَذَّابِینَ (م)

قلبنده ندامت اولمدیغی حالده یالکز لساناً ایدیلن استغفار یالانجیلر توبه‌سیدر.

٦٥٩- تُوبُوا اِلَی رَبِّكُمْ فَاِنِّی اَتُوبُ اِلَی اللهِ فِی الْیَوْمِ مِائَةَ مَرَّةٍ (م)

جناب حقه توبه ایدیکز، تحقیقا بن کونده یوز دفعه جناب اللهه توبه ایدرم.

٦٦٠- تُوبُوا اِلَی اللهِ فِی كُلِّ یَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ (م)

کونده یوز دفعه جناب حقه توبه واستغفار ایدیکز.

٦٦١- اَلتَّوْبَةُ مِنَ الذَّنْبِ اَنْ یَتُوبَ مِنْهُ، ثُمَّ اَنْ لاَ یَعُودَ اِلَیْهِ اَبَدًا (م)

کناهدن توبه، بر دها او کناهی ایشلمه‌مکی جزم ایلمکدر.

٦٦٢- طُوبَی لِمَنْ وَجَدَ فِی صَحِیفَتِهِ اِسْتِغْفَارًا كَثِیرًا (م)

جنت وراحت شول بر کیمسه ایچوندرکه دفتر اعمالنده کثرتله استغفر الله ذکر شریفنی بولور.

٦٦٣- یَااَیُّهَا النَّاسُ تُوبُوا اِلَی اللهِ قَبْلَ اَنْ تَمُوتُوا (م)

ای ناس موتدن مقدم تائب ومستغفر اولکز دیمکدر.

٨٧- باب ما جاء فی الموت والموتی

٦٧٦- اِدْفِنُوا مَوْتَاكُمْ وَسْطَ قَوْمٍ صَالِحِينَ فَإِنَّ الْمَيِّتَ يَتَأَذَّى بِجَارِ السُّوءِ كَمَا يَتَأَذَّى الْحَيُّ بِجَارِ السُّوءِ (جا)

موتاڭزى صلحا جوارنده دفن ايديگز. زيرا ديريلر فنا قومشودن معذب اولديغى گبى اولولرده فنالرڭ مجاورتيله راحتسز اولور.

٦٧٧- اِقْرَأُوا عَلَى مَوْتَاكُمْ يس (جا)

اولوم مقدمه‌لرى ظهور ايدن خسته‌لريگز اوزرينه يس شريفى قرائت ايديگز.

٦٧٨- كَفَى بِالْمَوْتِ وَاعِظاً وَكَفَى بِالْيَقِينِ غِنًى (جا)

ناسه وعظ ايچون تفكر موت يتيشور، غنا ايچون ده رزاق حقيقى يه صدق ويقين كافيدر.

٦٧٩- لَقِّنُوا مَوْتَاكُمْ لاَاِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ (جا)

مقدمات موت ظاهر اولان خسته‌لريگزڭ يانلرنده كلمۀ توحيدى تكرار ايله كنديلرينه اسماع واخطار ايديگز ديمكدر.

٦٨٠- مَنِ اتَّبَعَ الْجَنَازَةَ فَلْيَحْمِلْ بِجَوَانِبِ السَّرِيرِ كُلِّهَا (جا)

جنازه‌يى تشييع ايدن كيمسه تابوتڭ هر بر قولنه گيروب بر قاچ خطوه گوتورملى.

٦٧٠- لاَ تَشْغَلُوا قُلُوبَكُمْ بِذِكْرِ الدُّنْيَا (م)

دنيا محبتيله قلبگزى اشغال وجناب حقك ذكر ومحبتندن تعطيل ايتمه‌يگز.

٦٧١- اَكْبَرُ الْكَبَائِرِ حُبُّ الدُّنْيَا (م)

دنيايه محبت گناه كبائرك اكبريدر، واقعا دنيا محبتنه دوچار اولانلرك هر درلى مناهى‌يى ارتكاب ايده‌گلدكلرى مسلمدر.

٦٧٢- اِنَّ هَذَا الدِّينَارَ وَالدِّرْهَمَ اَهْلَكَا مَنْ قَبْلَكُمْ وَهُمَا مُهْلِكَاكُمْ (جا)

تحقيقا بو آلتون وگموش سزدن مقدم گلن امتى اهلاك ايتديلر، بخل وحرص وتفاخردن اجتناب ايتمديگگز تقديرده بونلر سزك دخى سبب هلاكگز اولور.

٦٧٣- اَلدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ (م)

دنيا مؤمنك جهنمى وكافرك جنتيدر. يعنى بر مؤمن دنياده نه‌قدر غريق نعم لا تحصى اولسه ينه جنته نسبتله جهنمدر وبر كافر دنياده نه قدر بلا ومصيبتله معذب بولنسه ينه جهنمه نسبتله جنتدر.

٦٧٤- لُعِنَ عَبْدُ الدِّينَارِ لُعِنَ عَبْدُ الدِّرْهَمِ (جا)

آلتون وگموشه طاپانلر يعنى جناب حقى اونودوب ده محبتلرينى آنلره حصر ايدنلر ملعوندر.

٦٧٥- حِسَابُ ذِى الدِّرْهَمَيْنِ اَشَدُّ حِسَابًا مِنْ ذِى الدِّرْهَمِ (م)

ايكى درهمه مالك اولانك حسابى بر درهمه مالك اولان كيمسه‌نك حسابندن اشددر.

٦٨٦- ذِكْرُ الْمَوْتِ صَدَقَةٌ (م)

موتى تذكر يعنى دنياده مسافر اولديغنى وقريباً جماعت امواته التحاق ايده‌جگنى تفكر صدقه‌در.

٦٨٧- ذِكْرُ الْقَبْرِ يُقَرِّبُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ (م)

حقيقتده خانه‌ڱز قبر اولديغنى تخطر ايلمك، سزى اعمال صالحه‌يه تشويق ايله جنته قريب ايله‌ر ديمكدر.

٦٨٨- مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ مِائَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ غُفِرَ لَهُ (م)

بر مسلم ميتڭ اوزرينه مسلميندن يوز كشى نماز قيلارسه مغفور اولور.

٦٨٩- مَنْ كَفَّنَ مَيِّتًا كَسَاهُ اللّٰهُ مِنَ السُّنْدُسِ (م)

محتاج بر ميتى تكفين ايله‌ين مؤمنى جناب الله جنت سندسى ايله اكسا ايدر.

٨٨- باب فى الوصية وتركه

٦٩٠- تَرْكُ الْوَصِيَّةِ عَارٌ فِى الدُّنْيَا وَنَارٌ وَشَنَارٌ فِى الْآخِرَةِ (جا)

ترك وصيت دنياده عيب وعار اولديغى گبى عقباجه‌ده باعث شين ونار اولور.

٦٩١- اَلْمَحْرُومُ مَنْ حَرُمَ الْوَصِيَّةَ (جا)

محروم شول بر كيمسه‌دركه وصيت گبى سبب نجات وعلو درجاتى مستلزم اولان خيردن محروم اوله‌رق وفات ايدر ديمكدر.

٦٨١- مَنْ مَاتَ عَلَى شَيْئٍ بَعَثَهُ اللهُ عَلَيْهِ (جا)

عمرينى عبادتله گچيروب وفات ايدنلرى جناب حق خير ايله احيا بيوره‌جغى گبى وقتلرينى معاصى ومناهى ايله امرار ايله‌ينلرى دخى عمللريله متناسب بر صورتده بعث ايلەر.

٦٨٢- مَوْتُ الْفُجْأَةِ رَاحَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَاَخْذَةُ اَسَفٍ لِلْفَاجِرِ (جا)

موت مفاجئه يعنى كيفسز [راحتسز] اولمقسزين بردنبره وفات ايتمك رد مظالم ووصيت گبى مقدمات سعادتى اكمال ايتمش اولان صلحا ايچون سبب راحت وفسقا ايچون دخى علامت غضبدر.

٦٨٣- لاَ تُؤَخِّرُوا الْجَنَازَةَ اِذَا حَضَرَتْ (جا)

جنازه حاضر اولنجه دفننى تأخير ايتمه‌يڭز، لكن نماز قيلانلر يوزه ياخود قرقه بالغ اولمق ايچون ضررسز تأخير مستثنادر.

٦٨٤- لاَ تَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ (جا)

تزييد عبادت، نعمت حياته متوقف اولديغندن موت ايله او نعمتك زوالنى تمنى ايتمه‌يڭز ديمكدر.

٦٨٥- يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ (جا)

صلاح حال ايله وفات ايدنلر مسروراً ديريله‌جكى گبى العياذ بالله عصيان وطغيان ايچنده وفات ايدنلرده مأيوساً ديريله‌جكدر.

٦٩٧- تُجْعَلُ النَّوَائِحُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ صَفَّيْنِ صَفٌّ عَنْ يَمِينِهِمْ وَصَفٌّ عَنْ يَسَارِهِمْ فَيَنْبَحْنَ عَلَى اَهْلِ النَّارِ كَمَا يَنْبَحُ الْكِلاَبُ (جا)

اموات ايچون صوت ايله آغلايانلر يوم قيامتده ايكى صف اوزرينه ترتيب اولنورلر صفك بريسى اهل عذابك صاغنده ديگرى صولنده اخذ موقع شئامت ايدرلر وكلبلرك باغريشى گبى باغرەرق هايقرەرق دركات نار جحيم ايچون سوق اولنورلر.

٦٩٨- ثَلاَثٌ مِنَ الْكُفْرِ بِاللّٰهِ شَقُّ الْجَيْبِ وَالنِّيَاحَةُ وَالطَّعْنُ فِى النَّسَبِ (جا)

اوچ شئ اهل كفر افعالندندر مصيبت زماننده ياقه ييرتمق، اموات ايچون صوت ايله آغلامق ونسب حقنده طعن ايتمك.

٦٩٩- صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مِزْمَارٌ عِنْدَ نِعْمَةٍ وَرَنَّةٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ (جا)

ايكى صدا واركه بو صدالرك صاحبى ايكى جهانده ملعون يعنى رحمت حقدن محرومدر، بريسى هنگام سرورده دودك وسورنا وديگر بريسى مصيبت زماننده فرياد ايله آغلامق صداسيدر.

٧٠٠- لَعَنَ اللّٰهُ النَّائِحَةَ وَالْمُسْتَمِعَةَ (جا)

مصيبت ايچون صوت ايله آغلايان واستماع ايدنلره جناب حق لعنت ايتسون. اشته بونك ايچون ماتمده بولنمق جائز اولەماز.

٦٩٢- مَنْ لَمْ يُوصِ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ فِي الْكَلَامِ مَعَ الْمَوْتَى (م)

وصیت ایتمکسزین وفات ایدن بر مؤمن، جوارنده مدفون اولان اموات ایله تکلم ومحبت ایتمگه مأذون اولاماز.

٦٩٣- اَلْوَصِيَّةُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ (م)

وصیت ایتمك هر مؤمن اوزرینه حقدر.

٨٩- باب ما جاء فی النیاحة

٦٩٤- اِثْنَتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ اَلطَّعْنُ فِي الْاَنْسَابِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ (جا)

ایکی شیٔ واردرکه آنلر بر انسانده بولنورسه صفات کفردن صاییلور بریسی صحیح النسب اولان بر کیمسه‌یه ولد زنادر یعنی پیچدر دیه‌رك افترا وبوصورتله کندیسنی تفضیح ایلمك، دیگری وفات ایتمش بر ذاتك اوصاف واحوالنی نظماً ویا نثراً ذکر وتعداد ایده‌رك صوت ایله آغلامقدر.

٦٩٥- اِنَّ الْمَيِّتَ لَيُعَذَّبُ بِبُكَاءِ الْحَيِّ (جا)

تحقیقا میت دیریلرك صوت ایله اولان بکالرندن معذب اولور.

٦٩٦- اَنَا بَرِيءٌ مِمَّنْ حَلَقَ وَسَلَقَ وَخَرَقَ (جا)

مصیبت زماننده صاچنی یولمق، صوت ایله آغلامق، یاقه‌سنی ییرتوب البسه‌سنی پارچه‌له‌مق گبی عادات قبیحه‌یی ارتکاب ایدنلردن بن تبری ایدرم.

٧٠٧- صَاحِبُ الدَّيْنِ مَغْلُولٌ فِى قَبْرِهِ لاَ يَفُكُّهُ اِلاَّ قَضَاءُ دَيْنِهِ (م)

مديوناً وفات ايدنلرك قبرلرنده اللرى اوموزلرينه باغليدر، اداى ديندن باشقه اللرينى بر شى آچاماز.

٧٠٨- خِيَارُكُمْ اَحْسَنُكُمْ قَضَاءً (لِلدَّيْنِ) (م)

سزك بر گزيده‌كز شول بر كيمسه‌دركه ذمتنده اولان بورجى حق صاحبنى انجتمه‌دن ايفا ايدر.

٩٢- باب القرض

٧٠٩- كُلُّ قَرْضٍ صَدَقَةٌ (جا)

محتاج اولوب ده مراجعت ايدنلره قرضاً ويريلن شيلرك كافه‌سى صدقه گبى اجر ومثوباتى موجبدر.

٧١٠- كُلُّ قَرْضٍ جَرَّ مَنْفَعَةً فَهُوَ رِبًا (جا)

هر هانكى قرض كه بر منفعتى جر ايتسون، فائض گبى حرامدر.

٧١١- قَرْضُ الشَّيْءِ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَتِهِ (م)

انسانك محتاجينه اولان اقراضى صدقه‌سندن افضلدر زيرا محتاج اولميان استقراض ايتمز.

٧٠١- اِنَّ الْمَيِّتَ يُعَذَّبُ بِبَكَاءِ اَهْلِهِ عَلَيْهِ (م)
تحقيقا وفات ايدن كيمسه عائله‌سنك بكاسيله قبرده معذب اولور.

٩٠- باب ما جاء فى عذاب القبر ودخول جهنم

٧٠٢- اِتَّقُوا الْبَوْلَ فَاِنَّهُ اَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ فِى الْقَبْرِ (جا)
استبرا خصوصنده تقوى اوزره اولگز، زيرا قبرده برنجى محاسبه بولدن طهارت حقنده‌در.

٧٠٣- عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِهِ عُذِّبَ فِيهِ (جا)
قبر عذابى حقدر، تصديق ايتمه‌ين كيمسه قبرده معذب اولور.

٧٠٤- اَلْمُوَحِّدُونَ مِنْ اُمَّتِى يُعَذَّبُونَ فِى النَّارِ عَلَى نُقْصَانِ اِيمَانِهِمْ (م)
امتم اولان موحدين مكلف اولدقلرى عباداتك نقصانيله معذب اولورلر.

٧٠٥- يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ ذَرَّةٌ مِنْ اِيمَانٍ (م)
قلبنده ذره قدر ايمانى اولان كيمسه نار جحيمده ابدى اوله‌رق قالماز ديمكدر.

٩١- باب ما جاء فى المديون

٧٠٦- صَاحِبُ الدَّيْنِ مَأْسُورٌ بِدَيْنِهِ فِى قَبْرِهِ (جا)
مديون قبرنده محبوسدر.

۷۱۷- لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّ (جا)

غِش وحیله ایدن کیمسه‌لر جماعت اسلامیه‌مزدن معدود اوله‌ماز.

۷۱۸- مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا (جا)

معاملاتده بزه غش وحیله ایدنلر بزدن دگلدر.

۷۱۹- اَلْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ (جا)

محتکرلر ملعوندر.

۷۲۰- مَنْ غَشَّ اُمَّتِى فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللّٰهِ (م)

معاملات دنیویه‌ده اولسون امور دینیه‌ده اولسون امتمه حیله وخدعه ایدن کیمسه‌یه جناب حق لعنت ایتسون.

۹۶- باب ما جاء فی الرشوة

۷۲۱- اَخْذُ الْاَمِيرِ الْهَدِيَّةَ سُحْتٌ وَقَبُولُ الْقَاضِى الرِّشْوَةَ كُفْرٌ (جا)

آمرلرك آلدیغی هدیه حرام، قاضیلرك رشوت قبولی ایسه کفره قریب بر گناهدر.

۷۲۲- اَلرَّاشِى وَالْمُرْتَشِى فِى النَّارِ (جا)

رشوتی ویرن وآلان هر ایکیسی ده نار جحیمده‌در.

۷۲۳- لَعَنَ اللّٰهُ الرَّاشِىَ وَالْمُرْتَشِىَ وَالرَّائِشَ الَّذِى يَمْشِى بَيْنَهُمَا (م)

رشوتی آلانه، ویره‌نه وتوسط ایدنه جناب حق لعنت ایتسون.

٩٣- باب ما جاء فى الربا

٧١٢- اَلْآخِذُ وَالْمُعْطِى فِى الرِّبَا سَوَاءٌ (م)

فائضده آلان ويرن مساويدر.

٧١٣- بَشِّرْ آكِلَ الرِّبَا وَمَانِعَ الزَّكَاةِ بِالنَّارِ (م)

فائض يينلرله ذكات ويرمينلرى نار جحيم ايله تبشير ايت.

٩٤- باب ما جاء فى الطمع

٧١٤- اِيَّاكُمْ وَالطَّمَعَ فَاِنَّهُ هُوَ الْفَقْرُ الْحَاضِرُ وَاِيَّاكُمْ وَمَا يُعْتَذَرُ مِنْهُ(جا)

ناسك النده بولنان شيئه طمعدن حذر ايديكز زيرا طمع عين فقردر كذلك نتيجه‌سى محجوبيتله معذرتى مستلزم اولان فنالقدن ده اجتناب ايديكز.

٧١٥- اَلطَّمَعُ يُذْهِبُ الْحِكْمَةَ مِنْ قُلُوبِ الْعُلَمَاءِ (م)

مال دنيايه طمع، معرفة اللهى قلوب علمادن ازاله ايدر.

٩٥- باب ما جاء فى النهب والسرقة والغش والخيانة

٧١٦- لَيْسَ مِنَّا مِنْ اِنْتَهَبَ اَوْ سَلَبَ اَوْ اَشَارَ بِالسَّلْبِ (جا)

نهب وغارت ايدنلر وحقسز يره انسانلرى صويانلر وياخود صويمق ايچون امر واشارت ايدنلر بزدن دگللردر يعنى امت كامله‌مزدن خارجدرلر.

۷۳۰- اَلْكَذِبُ يُسَوِّدُ الْوَجْهَ وَالنَّمِيمَةُ عَذَابُ الْقَبْرِ (م)

کذب انسانك یوزینی قاره ایلەر ایکی شخصك بیننی افساده چالشمق عذابِ قبری انتاج ایدر.

۷۳۱- اَلْكِذْبُ مُجَانِبُ الْاِيمَانِ (م)

یالان ایله ایمان بر محلده بولنماز.

۷۳۲- اَلْكِذْبُ يَنْقُصُ الرِّزْقَ (م)

یالان رزقك برکتنی تنقیص ایدر.

۷۳۳- مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ كَذَبَ (م)

یالان سویلەینلر اکیداً ملعوندر.

۷۳۴- مَنْ كَذَبَ كِذْبَةً فَهُوَ مَلْعُونٌ ثَلاَثًا (م)

بر دفعه یالان سویلەین اوچ دفعه لعنته مستحق اولور.

٦٨- باب ما جاء فی الغیبة

۷۳۵- اِيَّاكُمْ وَالْغِيبَةَ فَاِنَّ الْغِيبَةَ اَشَدُّ مِنَ الزِّنَا (جا)

غیبتدن حذر ایدیکز زیرا غیبتك بر قسمی زنادن اشددر.

۷۳٦- لَيْسَ لِلْفَاسِقِ غِيبَةٌ (جا)

فسق وفجوری ظاهر اولانلرك غیبتی حرام اولماز.

۷۲۴- لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الرَّاشِى وَالْمُرْتَشِى (م)

رشوتی ویرن وآلانه حضرت الله لعنت ایتسون.

۷۲۵- مَنْ اَخَذَ رِشْوَةً فِى الْحُكْمِ كَانَتْ سَتْرًا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ (م)

حکم شرعی‌یی انفاذ ایچون حاکمك آلدیغی رشوت کندیسیله جنت آره‌سنده بر حائلِ هائل اولور.

۹۷- باب ما جاء فی الکذب والزور

۷۲۶- اِذَا كَذَبَ الْعَبْدُ كِذْبَةً تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَكُ مِيلاً مِنْ نَتْنِ مَا جَاءَ بِهِ (جا)

انسان کذبی ارتکاب ایدنجه اوکذبك رایحۀ کریهه‌سیله محافظی اولان ملائکۀ کرام کندیسندن بر میل تباعد ایدر.

۷۲۷- اَعْظَمُ الْخَطَايَا اَللِّسَانُ الْكَذُوبُ (م)

گناهلرك اعظمی، لسانك کذبیدر دیمکدر.

۷۲۸- اَنْهَاكُمْ عَنِ الزُّورِ (جا)

کذب، بهتان، غیبت، شهادت زور گبی قبایحدن سزی نهی ایدرم.

۷۲۹- اِيَّاكُمْ وَالْكِذْبَ فَاِنَّ الْكِذْبَ مُجَانِبٌ لِلْاِيمَانِ (جا)

یالاندن حذر ایدیگز زیرا یالان ایله ایمان جمع اولماز.

٧٤٣- اَلْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ (م)

آتش حطبی یاقوب امحا ایتدیگی گبی غیرده اولان نعمتك زوالنی آرزو ایله‌مك معناسنده اولان حسد دخی انسانك عمل وعبادتنی محو ایله‌ر.

١٠٠- باب ذم العجب والكبر

٧٤٤- اِنَّ الْعُجْبَ لَيُحْبِطُ عَمَلَ سَبْعِينَ سَنَةً (جا)

تحقیقا عجب یعنی بر انسان کندینی بگنوب دیگرینی بگنمه‌مك، یتمش سنه‌لك عبادتنی افنا وامحا ایدر.

٧٤٥- اِيَّاكُمْ وَالْكِبْرَ فَاِنَّ اِبْلِيسَ حَمَلَهُ الْكِبْرُ عَلَى اَنْ لاَ يَسْجُدَ لِآدَمَ (جا)

کبردن حذر ایدیگز زیرا ابلیسی، آدم علیه السلامه سجده ایتمه‌مگه کبر سوق ایتمشدر.

٧٤٦- بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَخَيَّلَ وَاخْتَالَ وَنَسِيَ الْكَبِيرَ الْمُتَعَالَ بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ تَجَبَّرَ وَاعْتَدَى وَنَسِيَ الْجَبَّارَ الْاَعْلَى (جا)

نه فنا بر قولدر شول کیمسه‌که کندینی فاضل بیلوب کبر ایله‌ر وعظمت کبریا جناب حقه مخصوص اولدیغنی دوشنمز کذلك نه‌قدر کوتودر شول کیمسه‌که تجبر وتعدی ایله حقوق عباده تجاوز ایدر جبار اولان جناب علی الاعلی‌یی اونودر.

۷۳۷- مَنْ اَلْقَى جِلْبَابَ الْحَيَاءِ فَلاَ غِيبَةَ لَهُ (جا)

بر کیمسه حیا لباسنی براقیر ایسه غیبتی حرام اولماز.

۷۳۸- اَلْغِيبَةُ اَخُو الزِّنَا وَهُوَ مُضَارِعَهُ (م)

غیبت زنانك برادری و آنك شبیهه‌سیدر.

۷۳۹- اَلْمُغْتَابُ وَالْمُسْتَمِعُ شَرِيكَانِ فِى الْاِثْمِ (م)

غیبت ایدنلرله استماع ایله‌ینلر گناهده شریکدرلر.

۹۹- باب ما جاء فی الحسد

۷٤۰- اِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَاِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ (جا)

حسددن حذر ایدیگز، تحقیقا آتش حطبی محو ایتدیکی گبی حسد ده حسناتك محوینه سبب اولور.

۷٤۱- اَلْحَسَدُ يُفْسِدُ الْاِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الصَّبِرُ الْعَسَلَ (م)

صاری صبر، بالی افساد ایتدیکی گبی حسد ده مؤمنك ایماننی افساد ایدر.

۷٤۲- لاَ يَجْتَمِعُ الْاِيمَانُ وَالْحَسَدُ فِى قَلْبِ عَبْدٍ اَبَدًا (م)

ایمان ایله حسد بر مؤمن کاملك قلبنده قطعیاً برلشمز.

٧٥٢- اَلشِّرْكُ الْخَفِیُّ اَنْ یَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكَانِ الرَّجُلِ (جا)

شرك خفی ناسك مدحنی ویا احساننی ویاخود تعظیمنی قزانمق مقصدیله عمل وعبادت ایتمکدر، شرك ظاهر ایسه بیاندن مستغنیدر.

٧٥٣- اَلشِّرْكُ اَخْفَی فِی اُمَّتِی مِنْ دَبِیبِ النَّمْلِ عَلَی الصَّفَا فِی اللَّیْلَةِ الظَّلْمَاءِ وَاَدْنَاهُ اَنْ تُحِبَّ عَلَی شَیْءٍ مِنَ الْجَوْرِ اَوْ تُبْغِضَ عَلَی شَیْءٍ مِنَ الْعَدْلِ (جا)

شرك بنم امتمده قراڭلق گیجه‌لری مرمر طاش اوزرنده یوروین قارنجه‌نك ایزندن اثرندن دها خفیدر. بونك ادناسی جور ایله یاپیلان افعالی خوش گورمك یاخود عدالت دائره‌سنده گوریلن بر شیئی سومه‌مكدر.

٧٥٤- مَنْ اَرَی النَّاسَ فَوْقَ مَا عِنْدَهُ مِنَ الْخَشْیَةِ فَهُوَ مُنَافِقٌ (جا)

ناسه صالح گورنمك ایچون جناب حقدن اولان خوف وخشیتنك فوقنده بر خشیت گوسترنلر ریاكار ومنافقدر.

٧٥٥- مَنْ طَلَبَ الدُّنْیَا بِعَمَلِ الْآخِرَةِ فَمَا لَهُ فِی الْآخِرَةِ مِنْ نَصِیبٍ (م)

دنیا ایچون عبادت ایدن کیمسه نعیم اخرویدن محروم اولور. مگرکه مغفور اولسون.

٧٥٦- وَیْلٌ لِمَنْ لَبِسَ الصُّوفَ وَخَالَفَ فِعْلُهُ قَوْلَهُ (م)

ویل شول بر کیمسه‌یه‌كه لباس صوفیه‌یی اكسا ایدرده قول وفعلی بربرینه مخالف اولور.

٧٤٧- قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى اَلْكِبْرِيَاءُ رِدَائِى فَمَنْ نَازَعَنِى فِى رِدَائِى قَصَمْتُهُ (م)

جناب الله بيورمشدركه بيوكلك كندمه مخصوص بر صفت سبحانيه‌مدر. بونده بنمله اشتراك ايلمك فكرنده بولنان متكبرلرى يوم قيامتده ذليل وهلاك ايدرم.

٧٤٨- مَنْ تكَبَّرَ وَضَعَهُ اللّٰهُ (م)

بر كيمسه كنديني بيوك ظن ايدوب ناسى تصغير ايدرسه جناب الله او كيمسه‌يى حقير ايدر.

٧٤٩- لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ (م)

قلبنده جزئى بر كبر بولنان كيمسه عذاب گورمدكجه جنته داخل اوله‌ماز.

١٠١- باب ما جاء فى المنافق والشرك الخفى

٧٥٠- اَخْوَفُ مَا اَخَافُ عَلَى اُمَّتِى كُلُّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ (جا)

امتم اوزرينه الك زياده قورقديغم شى، عمل وعبادتى اولمديغى حالده محافل ومجالسده ابراز علم وفصاحت گبى صفت نفاقى اختيار ايدن كيمسه‌نك حال وشانيدر.

٧٥١- ذُوالْوَجْهَيْنِ فِى الدُّنْيَا يَأْتِى يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَهُ وَجْهَانِ مِنْ نَارٍ (جا)

دنياده ايكى يوزلى اولان خائن ومنافقلر، يوم قيامته ايكى يوزى آتش اولديغى حالده گلورلر.

١٠٣- باب فى السب والشتم والاذى

٧٦٢- سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ (جا)

مؤمنى سب وشتم ايتمك فسق، وبغير حق قتلى ايسه كفره قريبدر.

٧٦٣- مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِى وَمَنْ آذَانِى فَقَدْ آذَى اللّٰهَ (م)

بر مسلمه اذا ايدن بڭا اذا ايتمش اولور. وبڭا ايديلن اذا ايسه جناب حقه رجوع ايدر.

٧٦٤- مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ (م)

هر كيم كه حكومت اسلاميه‌نك زير جناح وتحت امانتنده بولنان بر غير مسلمه اذا ايدرسه بن او كيمسه‌نك خصمی‌يم.

٧٦٥- مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلاَحَ فَلَيْسَ مِنَّا (م)

مؤمنلره تشهير سلاح ايدن كيمسه، جماعت مؤمنينه التحاق ايتمز ديمكدر.

٧٦٦- مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظُلْمًا اُقِيدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (م)

مملوكنى حقسز يره ضرب ايدن كيمسه يوم قيامتده محبوسيتله جزا گورر.

٧٦٧- قِتَالُ الْمُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ اَيَّامٍ (جا)

مسلمى قتل كفر گبى گناه، سب وشتم ايسه باعث فسقدر، كذلك بر مؤمن ايچون اوچ گوندن زياده دين قرنداشيله كين طوتمق جائز اوله‌ماز.

٧٥٧- وَيْلٌ لِمَنْ يَذْكُرُ اللهَ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِيهِ بِقَلْبِهِ (م)

ويل شول كيمسه‌يه‌كه لسان ايله اللهى ذكر ايدر، قلبندن ايسه جناب حقك ياپديغنه راضى اولماز.

٧٥٨- وَيْلٌ لِمَنْ يُكْثِرُ ذِكْرَ اللهِ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِى اللهَ فِى عَمَلِهِ (م)

ويل شول كيمسه‌يه‌كه لسان ايله جناب اللهى چوق ذكر ايدر، فعله گلنجه شرعك خلافنى ارتكاب ايله اللهه عاصى اولور.

٧٥٩- فِى اُمَّتِى كَذَّابُونَ دَجَّالُونَ (م)

امتمده يالانجيلر دجاللر وجوده گلير. يلانجى ودجالدن مقصد رسالتپناهيلرى ظاهرده ناسى ارشاد واصلاح ايتمك صفتيله گورينوب حقيقتده خلقى متابعت شريعتدن آليقويانلردر.

١٠٢- باب ما جاء فى ذم الجهل

٧٦٠- ذَنْبُ الْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذَنْبَانِ (م)

عالمك گناهى بردر، جاهلك ايسه ايكيدر، زيرا جهل‌ده بر گناه عد اولنور.

٧٦١- اَلْمُتَعَبِّدُ بِغَيْرِ فِقْهٍ كَالْحِمَارِ فِى الطَّاحُونِ (م)

فرائض دينيه‌سنى اوگرنمكسزين عبادت ايدنلر، دگرمن اشگى گبيدر. يعنى سير وسلوك ايدوب حقه واصل اوله‌ماز.

٧٥٢- اَلشِّرْكُ الْخَفِىُّ اَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ لِمَكَانِ الرَّجُلِ (جا)

شرك خفى ناسك مدحنى ويا احساننى وياخود تعظيمنى قزانمق مقصديله عمل وعبادت ايتمكدر، شرك ظاهر ايسه بياندن مستغنيدر.

٧٥٣- اَلشِّرْكُ اَخْفَى فِى اُمَّتِى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَا فِى اللَّيْلَةِ الظَّلْمَاءِ وَاَدْنَاهُ اَنْ تُحِبَّ عَلَى شَيْئٍ مِنَ الْجَوْرِ اَوْ تُبْغِضَ عَلَى شَيْءٍ مِنَ الْعَدْلِ (جا)

شرك بنم امتمده قراڭلق گيجه‌لرى مرمر طاش اوزرنده يوروين قارنجه‌نك ايزندن اثرندن دها خفيدر. بونك ادناسى جور ايله ياپيلان افعالى خوش گورمك ياخود عدالت دائره‌سنده گوريلن بر شيئى سومه‌مكدر.

٧٥٤- مَنْ اَرَى النَّاسَ فَوْقَ مَا عِنْدَهُ مِنَ الْخَشْيَةِ فَهُوَ مُنَافِقٌ (جا)

ناسه صالح گورنمك ايچون جناب حقدن اولان خوف وخشيتنك فوقنده بر خشيت گوسترنلر رياكار ومنافقدر.

٧٥٥- مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِعَمَلِ الْآخِرَةِ فَمَا لَهُ فِى الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ (م)

دنيا ايچون عبادت ايدن كيمسه نعيم اخرويدن محروم اولور. مگركه مغفور اولسون.

٧٥٦- وَيْلٌ لِمَنْ لَبِسَ الصُّوفَ وَخَالَفَ فِعْلُهُ قَوْلَهُ (م)

ويل شول بر كيمسه‌يه‌كه لباس صوفيه‌يى اكسا ايدرده قول وفعلى بربرينه مخالف اولور.

٧٤٧- قَالَ اللهُ تَعَالَى اَلْكِبْرِيَاءُ رِدَائِى فَمَنْ نَازَعَنِى فِى رِدَائِى قَصَمْتُهُ (م)

جناب الله بيورمشدركه بيوكلك كندمه مخصوص بر صفت سبحانيه‌مدر. بونده بنمله اشتراك ايلمك فكرنده بولنان متكبرلرى يوم قيامتده ذليل وهلاك ايدرم.

٧٤٨- مَنْ تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللهُ (م)

بر كيمسه كنديني بيوك ظن ايدوب ناسى تصغير ايدرسه جناب الله او كيمسه‌يى حقير ايدر.

٧٤٩- لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ (م)

قلبنده جزئى بر كبر بولنان كيمسه عذاب گورمدكجه جنته داخل اوله‌ماز.

١٠١- باب ما جاء فى المنافق والشرك الخفى

٧٥٠- اَخْوَفُ مَا اَخَافُ عَلَى اُمَّتِى كُلُّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ (جا)

امتم اوزرينه اڭ زياده قورقديغم شى، عمل وعبادتى اولمديغى حالده محافل ومجالسده ابراز علم وفصاحت گبى صفت نفاقى اختيار ايدن كيمسه‌نڭ حال وشانيدر.

٧٥١- ذُوالْوَجْهَيْنِ فِى الدُّنْيَا يَأْتِى يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَهُ وَجْهَانِ مِنْ نَارٍ (جا)

دنياده ايكى يوزلى اولان خائن ومنافقلر، يوم قيامته ايكى يوزى آتش اولديغى حالده گلورلر.

١٠٣- باب فی السب والشتم والاذی

٧٦٢- سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ (جا)

مؤمنی سب وشتم ایتمك فسق، وبغیر حق قتلی ایسه كفره قریبدر.

٧٦٣- مَنْ آذَى مُسْلِمًا فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللّٰهَ (م)

بر مسلمه اذا ایدن بڭا اذا ایتمش اولور. وبڭا ایدیلن اذا ایسه جناب حقه رجوع ایدر.

٧٦٤- مَنْ آذَى ذِمِّيًّا فَأَنَا خَصْمُهُ (م)

هر كیم كه حكومت اسلامیه‌نك زیر جناح وتحت امانتنده بولنان بر غیر مسلمه اذا ایدرسه بن او كیمسه‌نك خصمی‌یم.

٧٦٥- مَنْ حَمَلَ عَلَيْنَا السِّلاَحَ فَلَيْسَ مِنَّا (م)

مؤمنلره تشهیر سلاح ایدن كیمسه، جماعت مؤمنینه التحاق ایتمز دیمكدر.

٧٦٦- مَنْ ضَرَبَ مَمْلُوكَهُ ظُلْمًا أُقِيدَ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (م)

مملوكنی حقسز یره ضرب ایدن كیمسه یوم قیامتده محبوسیتله جزا گورر.

٧٦٧- قِتَالُ الْمُسْلِمِ كُفْرٌ وَسِبَابُهُ فُسُوقٌ وَلاَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ اَنْ يَهْجُرَ اَخَاهُ فَوْقَ ثَلاَثَةِ اَيَّامٍ (جا)

مسلمی قتل كفر گبی گناه، سب وشتم ایسه باعث فسقدر، كذلك بر مؤمن ایچون اوچ گوندن زیاده دین قرنداشیله كین طوتمق جائز اوله‌ماز.

٧٥٧- وَيْلٌ لِمَنْ يَذْكُرُ اللّٰهَ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِيهِ بِقَلْبِهِ (م)

ويل شول كيمسه‌يه‌كه لسان ايله اللهى ذكر ايدر، قلبندن ايسه جناب حقك ياپديغنه راضى اولماز.

٧٥٨- وَيْلٌ لِمَنْ يُكْثِرُ ذِكْرَ اللّٰهِ بِلِسَانِهِ وَيَعْصِى اللّٰهَ فِى عَمَلِهِ (م)

ويل شول كيمسه‌يه‌كه لسان ايله جناب اللهى چوق ذكر ايدر، فعله گلنجه شرعك خلافنى ارتكاب ايله اللهه عاصى اولور.

٧٥٩- فِى اُمَّتِى كَذَّابُونَ دَجَّالُونَ (م)

امتمده يالانجيلر دجاللر وجوده گلير. يلانجى ودجالدن مقصد رسالتپناهيلرى ظاهرده ناسى ارشاد واصلاح ايتمك صفتيله گورينوب حقيقتده خلقى متابعت شريعتدن آليقويانلردر.

١٠٢- باب ما جاء فى ذم الجهل

٧٦٠- ذَنْبُ الْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ وَذَنْبُ الْجَاهِلِ ذَنْبَانِ (م)

عالمك گناهى بردر، جاهلك ايسه ايكيدر، زيرا جهل‌ده بر گناه عد اولنور.

٧٦١- اَلْمُتَعَبِّدُ بِغَيْرِ فِقْهٍ كَالْحِمَارِ فِى الطَّاحُونِ (م)

فرائض دينيه‌سنى اوگرنمكسزين عبادت ايدنلر، دگرمن اشگى گبيدر. يعنى سير وسلوك ايدوب حقه واصل اوله‌ماز.

٧٧٤- مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً اِذَا دُعِىَ اِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ (جا)

ادای شهادت ایچون دعوت اولنان كيمسه شهادتنى كتم ايدرسه شاهد زور گبى بر گناه كبيره ارتكاب ايتمش اولور.

١٠٥- باب ما جاء فى الزنا

٧٧٥- اِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْاِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظُّلَّةِ فَاِذَا اَقْلَعَ رَجَعَ اِلَيْهِ (جا)

بر قول زنا ايتدكده نور ايمان قلبندن خارج اولور، بر گولگه كبى اوستنده بولنور، انجق توبه ايله رجوع ايدر.

٧٧٦- اِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتِ الرَّجْفَةُ (جا)

زنا گبى فحشياتك ظهورى، حركت ارضك وقوعنى موجب اولور.

٧٧٧- اِنَّ الزُّنَاةَ يَأْتُونَ فَتَشْتَعِلُ وُجُوهُهُمْ نَارًا (جا)

تحقيقا زنا ايدن كيمسه‌لرك وجودى يوم قيامتده آتش كسيلور، فرون گبى اشتعال ايدر.

٧٧٨- اِيَّاكُمْ وَالزِّنَا فَاِنَّ فِيهِ اَرْبَعَ خِصَالٍ يُذْهِبُ الْبَهَاءَ عَنِ الْوَجْهِ وَيَقْطَعُ الرِّزْقَ وَيُسْخِطُ الرَّحْمٰنَ وَالْخُلُودَ فِى النَّارِ (جا)

زنادن حذر ايديگز، زيرا زناده درت حال واردر. وجهده اولان نور جمالى، رزقده اولان خير وبركتى گيده‌رير. جناب اللهك غضبنى وطول مدت نار جحيم ايله عذابى انتاج ايدر.

٧٦٨- مَنْ عَيَّرَ اَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ (جا)

دین قرنداشنی معایبدن بریله تعییب ایدن کیمسه او عیبی بالذات کندیسی یاپمدقجه وفات ایتمز.

٧٦٩- اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ (جا)

مسلم کامل شول بر کیمسه‌درکه مسلمانلر آنك دیلندن والندن امین اولسون.

٧٧٠- لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئُ الْمَلَكَةِ (جا)

کوله‌لرینه بد معامله‌ده بولنان کیمسه عذابسز جنته دخول ایده‌مز.

٧٧١- اَلْوَيْلُ لِمَنْ يَغْضِبُ وَيَنْسَى غَضَبَ اللّٰهِ (م)

ویل شول کیمسه‌یه‌که بر مؤمنه غضب ایدر جناب حقك غضبنی دوشنمز.

٧٧٢- لاَ تَقُلْ لِقَصِيرٍ يَاقَصِيرُ تُرِيدُ بِذَلِكَ عَيْبَهُ (م)

عیبنی یوزینه سویلمك اوزره قصیر اولانلره یاقصیر دیه‌رك خطاب ایلمه.

١٠٤- باب شهادة الزور

٧٧٣- شَاهِدُ الزُّورِ لاَ تَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى يُوجِبَ اللّٰهُ لَهُ النَّارَ (جا)

شاهد زور ادای شهادت ایچون دها یرندن حرکت ایتمزدن اول کندیسنی جناب الله عذاب جحیمه مستحق ایدر.

٧٧٤- مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً اِذَا دُعِىَ اِلَيْهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَ بِالزُّورِ (جا)

ادای شهادت ایچون دعوت اولنان کیمسه شهادتنی کتم ایدرسه شاهد زور گبی بر گناه کبیره ارتکاب ایتمش اولور.

١٠٥- باب ما جاء فى الزنا

٧٧٥- اِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْاِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظُّلَّةِ فَاِذَا اَقْلَعَ رَجَعَ اِلَيْهِ (جا)

بر قول زنا ایتدکده نور ایمان قلبندن خارج اولور، بر گولگه کبی اوستنده بولنور، انجق توبه ایله رجوع ایدر.

٧٧٦- اِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتِ الرَّجْفَةُ (جا)

زنا گبی فحشیاتك ظهوری، حرکت ارضك وقوعنی موجب اولور.

٧٧٧- اِنَّ الزُّنَاةَ يَأْتُونَ فَتَشْتَعِلُ وُجُوهُهُمْ نَارًا (جا)

تحقیقا زنا ایدن کیمسه‌لرك وجودی یوم قیامتده آتش کسیلور، فرون گبی اشتعال ایدر.

٧٧٨- اِيَّاكُمْ وَالزِّنَا فَاِنَّ فِيهِ اَرْبَعَ خِصَالٍ يُذْهِبُ الْبَهَاءَ عَنِ الْوَجْهِ وَيَقْطَعُ الرِّزْقَ وَيُسْخِطُ الرَّحْمٰنَ وَالْخُلُودَ فِى النَّارِ (جا)

زنادن حذر ایدیگز، زیرا زناده درت حال واردر. وجهده اولان نور جمالی، رزقده اولان خیر وبرکتی گیده‌ریر. جناب اللهك غضبنی وطول مدت نار جحیم ایله عذابی انتاج ایدر.

٧٦٨- مَنْ عَيَّرَ اَخَاهُ بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَعْمَلَهُ (جا)

دين قرنداشنى معايبدن بريله تعييب ايدن كيمسه او عيبى بالذات كنديسى ياپمدقجه وفات ايتمز.

٧٦٩- اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ (جا)

مسلم كامل شول بر كيمسه‌دركه مسلمانلر آنك ديلندن والندن امين اولسون.

٧٧٠- لاَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ سَيِّئُ الْمَلَكَةِ (جا)

كوله‌لرينه بد معامله‌ده بولنان كيمسه عذابسز جنته دخول ايده‌مز.

٧٧١- اَلْوَيْلُ لِمَنْ يَغْضِبُ وَيَنْسَى غَضَبَ اللهِ (م)

ويل شول كيمسه‌يه‌كه بر مؤمنه غضب ايدر جناب حقك غضبنى دوشنمز.

٧٧٢- لاَ تَقُلْ لِقَصِيرٍ يَاقَصِيرُ تُرِيدُ بِذَلِكَ عَيْبَهُ (م)

عيبنى يوزينه سويلمك اوزره قصير اولانلره ياقصير ديه‌رك خطاب ايلمه.

١٠٤- باب شهادة الزور

٧٧٣- شَاهِدُ الزُّورِ لاَ تَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى يُوجِبَ اللهُ لَهُ النَّارَ (جا)

شاهد زور اداى شهادت ايچون دها يرندن حركت ايتمزدن اول كنديسنى جناب الله عذاب جحيمه مستحق ايدر.

١٠٦- باب فی عمل قوم لوط

٧٨٤- مَنْ مَاتَ مِنْ اُمَّتِی یَعْمَلُ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ نَقَلَهُ اللّٰهُ اِلَیْهِمْ حَتَّی یُحْشَرَ مَعَهُمْ (جا)

لوط قومنڭ عملنی ایشلەینلر یعنی لواطه ایدنلر وفات ایدنجه جناب الله جسدلرینی قوم مذکوره الحاق ایدوب آنلرله حشر ایلەر.

٧٨٥- لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ عَمِلَ عَمَلَ قَوْمِ لُوطٍ (م)

لوط قومنڭ فعلنی ارتکاب ایدنلره جناب حق لعنت ایتسون.

٧٨٦- مَلْعُونٌ مَنْ عَمِلَ بِعَمَلِ قَوْمِ لُوطٍ (م)

لوط قومنڭ افعال شنیعەسنی ارتکاب ایدنلر ملعوندر.

١٠٧- باب ما جاء فی النهی عن المسکرات

٧٨٧- اِجْتَنِبُوا کُلَّ مُسْکِرٍ (جا)

هرنه اولور ایسه اولسون کثیری مسکر اولان شیلرڭ قلیلندن ده اجتناب ایدیڭز.

٧٨٨- اَنْهَاکُمْ عَنْ قَلِیلِ مَا اَسْکَرَ کَثِیرُهُ (جا)

کثیری مسکر اولان شیلرڭ آزندن ده سزی نهی ایدرم.

٧٨٩- شَارِبُ الْخَمْرِ کَعَابِدِ وَثَنٍ (جا)

شراب ایچن، پته عبادت ایدن گبیدر.

٧٧٩- زِنَاءُ الْعَيْنَيْنِ اَلنَّظَرُ (جا)

گوزلرك زناسی حرامه نظردر.

٧٨٠- زِنَاءُ اللِّسَانِ الْمَنْطِقُ (جا)

لسانك زناسی جائز اولمیان کلامی سویلمكدر.

٧٨١- مَنْ زَنَى خَرَجَ مِنْهُ الْاِيمَانُ فَاِنْ تَابَ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِ (جا)

بر کیمسه زنا ایدرسه ایمانی اندن چیقار، شو قدر وارکه کمال ندامتله خالصاً توبه ایدر ایسه عفو اولنور.

٧٨٢- مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ فَكَّيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ (م)

بر کیمسه آغزینی منهیاتدن وفرجنی فحشیاتدن حفظ ایدرسه جنته داخل اولور. یعنی بعض کیمسه‌لر هر حال وحرکاتنی شرع شریفه توفیق ایتمش ایکن یالکز لساننی محافظه ایده‌مدیگی ویاخود اسیر شهوت اولدیغی گوریلورکه بو گبیلر اشبو حدیث شریفك حکمیله عامل اولدقلری حالده داخل جنت اوله‌جقلری شبهه‌سزدر.

٧٨٣- اَلزِّنَا يُورِثُ الْفَقْرَ (م)

زنا فقری تولید ایدر.

٧٩٧- لَتَشْرِبَنَّ طَائِفَةٌ مِنْ اُمَّتِى الْخَمْرَ بِاسْمٍ يُسَمُّونَهَا اِيَّاهُمْ (جا)

امتمدن بر طائفه اولورکه خمر ایچرلر وخمرك نامنى تبديل ايدوب ايستدكلرى بر اسمى اڭا طاقارلر.

١٠٨- باب ما جاء فى قص الشوارب وما اشبه ذلك

٧٩٨- اَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحَا (جا)

دوداقلرڭز اوزرينه گلن بييق قيللرينى كسيڭز صقاللرڭزى چوق كسميڭز ديمكدر.

٧٩٩- اَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحَا وَلاَ تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ (جا)

بييقلرڭزى كسيڭز، صقالڭزى زياده كسمهيڭز وكنديڭزى يهوديلره بڭزەدەجك قدرده اوزاتمايڭز.

٨٠٠- اِحْلِقُوهُ كُلَّهُ اَواتْرُكُوهُ كُلَّهُ (جا)

صاچلريڭزى تماميله تراش ايديڭز ياخود تماميله تراش ايتميڭز يعنى بر بلوگنى تراش ايدوب ديگرينى براقمايڭز.

٨٠١- اَنْهِكُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللِّحَى (جا)

دوداقلرڭز گوريلەجك قدر بييغڭزى كسيڭز صقالڭزى ترك ايديڭز.

٧٩٠- كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ (جا)

هر سكر ويرن حرامدر.

٧٩١- كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ (جا)

هر سكر ويرن خمردر.

٧٩٢- مَا اَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ (جا)

كثيرى مسكر اولان شيئك قليلي ده حرامدر.

٧٩٣- مَنْ شَرِبَ خَمْرًا خَرَجَ نُورُ الْاِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ (جا)

نور ايمان شراب ايچنك قلبندن چيقار.

٧٩٤- مَنْ شَرِبَ مُسْكِرًا مَا، لَمْ يَقْبَلِ اللّٰهُ لَهُ صَلاَةَ اَرْبَعِينَ يَوْمًا (جا)

بر كيمسه سكر ويريجى بر شيئى ايچرسه جناب الله او كيمسه‌نك قرق گون نمازينى قبول بيورماز.

٧٩٥- اِنَّهُ لَيْسَ بِدَوَاءٍ وَلَكِنَّهُ دَاءٌ يَعْنِى الْخَمْرَ (جا)

تحقيقا خمر دوا دگلدر، بالعكس مرضدر.

٧٩٦- شَارِبُ الْخَمْرِ مَلْعُونٌ فِى التَّوْرَاةِ وَالْاِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ (جا)

مسكراتى ايچن كيمسه‌نك جناب اللهك رحمتندن محروم اوله‌جغى تورات وانجيل وقرآنده بيان بيورلمشدر.

١٠٩- باب ما جاء فی صاحب البدعة

٨٠٩- اَبَی اللّٰهُ اَنْ یَقْبَلَ عَمَلَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ حَتّٰی یَدَعَ بِدْعَتَهُ (جا)

عقاید فاسده اصحابنك عبادتنی جناب الله قبولدن امتناع بیورمشدر مگرکه توبه ایدوب اهل سنت وجماعت اعتقادینه رجوع ایتسون.

٨١٠- کُلُّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ اِلاَّ فِی عِبَادَةٍ (م)

بدعتك جملهسی ضلالتدر مگرکه عبادت نوعندن اولسون.

١١٠- باب ما جاء فی النهی عن بعض المجالسة

٨١١- اِجْتَنِبُوا مَجَالِسَ الْعَشِیرَةِ (جا)

تضییع اوقات وغفلتی موجب اولان مجالس ومحافلدن اجتناب ایدیگز.

٨١٢- اِیَّاكَ وَقَرِینَ السُّوءِ فَاِنَّكَ بِهِ تُعْرَفُ (م)

سوء قریندن یعنی عاصی ومجرم رفقادن حذر ایت زیرا سنك ده آنلردن اولدیغك اڭلاشیلور دیمکدر.

٨١٣- نُهِیَ عَنْ اِجَابَةِ طَعَامِ الْفَاسِقِینَ (م)

فسقانك ضیافت ودعوتنه اجابت منهیاتدندر.

٨٠٢- جُزُّوا الشَّوَارِبَ وَارْخُو اللِّحَى وَخَالِفُوا الْمَجُوسَ (م)

دوداقلرڭز اوزرينه اينمش اولان بيقلريڭزى كسيڭز صقالڭزى زياده كسميڭز يعنى مجوسيلره مخالفت ايديڭز.

٨٠٣- قُصُّوا الشَّوَارِبَ مَعَ الشِّفَاهِ (جا)

بيقلرڭزى دوداقلرڭزله برابر ايدنجه‌يه قدر كسيڭز.

٨٠٤- مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شَارِبِهِ فَلَيْسَ مِنَّا (جا)

بيغنى دوداقلرى گورننجيه قدر كسمه‌ين بزدن يعنى امت كامله‌مزدن دگلدر.

٨٠٥- اَوْفِرُوا اللِّحَا وَقُصُّوا الشَّوَارِبَ (م)

صقالڭزى چوغالديڭز بيقلرڭزى قيصالديڭز.

٨٠٦- قَصُّ الشَّارِبِ مِنَ الدِّينِ (م)

بيق كسمك دينمزڭ شعارندندر.

٨٠٧- مَنْ طَوَّلَ شَارِبَهُ لَمْ يَسْتَجِبِ اللّٰهُ دُعَاءَهُ (م)

بيقلرينى كسميوب دوداقلرى اُوستنه اوزاتان كيمسه‌نڭ دعاسنى جناب الله قبول بيورماز.

٨٠٨- وَقِّرُوا عَثَانِيكُمْ وَقُصُّوا سِبَالَكُمْ (م)

صقالڭزى اوزاديڭز وبيقلرڭزى كسيڭز.

۸۱۹- اَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا مَنْ يُرِى النَّاسَ فِيهِ خَيْرًا وَلاَ خَيْرَ فِيهِ (م)

ناسك زياده مستحق عذاب اولانلری شول بر كيمسه‌دركه كنديني عالمه ايو گوسترر حالبوكه حقيقتده خيردن بهره‌سزدر.

۱۱۲- احادیث متفرقه

۸۲۰- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى لَيُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ (جا)

جناب الله دين اسلامی بر رجل فاجر ايله‌ده تأييد ايدر، رجل فاجر علميله عامل اولميان عالمه‌ده شاملدر.

۸۲۱- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يَبْغَضُ كُلَّ عَالِمٍ بِالدُّنْيَا جَاهِلٍ بِالْآخِرَةِ (جا)

معاملات دنيويه‌يی تماميله اوگرنوبده امور آخرته جاهل قالانلره جناب حق بغض ايدر.

۸۲۲- اِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ آيَسَ اَنْ يَعْبُدَهُ الْمُصَلُّونَ وَلَكِنْ فِى التَّحْرِيشِ بَيْنَهُمْ (جا)

تحقيقا شيطان مصلی اولان كيمسه‌لرك كندينه عبادت ايتمسنی بكله‌مز لكن او گبيلر آره‌سنه بغض وعداوت گبی مساوی القاسيچون صوك درجه‌لرده چاليشيور.

۸۲۳- اِنَّ الصُّبْحَةَ تَمْنَعُ بَعْضَ الرِّزْقِ (جا)

تحقيقا صباح نمازيله طلوع شمس بيننده اولان تقسيم ارزاق زماننی اويقوده گچيرمك رزقك بر قسمنه مانع اولور.

١١١- باب ما جاء فی الریاء وما اشبه ذلك

٨١٤- اِحْذَرُوا الشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ اَلْعَالِمُ يُحِبُّ اَنْ يُجْلَسَ اِلَيْهِ (جا)

شهوت خفیه‌دن حذر ایدیکز مثلا بر عالمك ناسك رغبت واقبالنی آرزو ایدوب باشنه طوپلانمسنی سودیگی گبی.

٨١٥- اِحْذَرُوا الشُّهْرَتَيْنِ اَلصُّوفَ وَالْخَزَّ (م)

خلقه قارشو زهد وتقوی ابراز ایچون لباس صوفیه ویاخود متمول گورنمك اوزره البسهٔ فاخره اکساسیله حاصل اوله‌جق شهرتلردن حذر ایدیکز.

٨١٦- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى حَرَّمَ الْجَنَّةَ عَلَى كُلِّ مُرَاءٍ (م)

تحقیقا جناب الله ریاکارلرك بلاعذاب جنته دخولنی حرام بیورمشدر.

٨١٧- اَلشَّهْوَةُ الْخَفِيَّةُ وَالرِّيَاءُ شِرْكٌ (جا)

شهوت خفیه ایله ریا شرك اصغردر ریا ناسه گوسترمك اوزره یاپیلان عبادته، شهوت خفیه ایسه ناسك حسن ظننی قزانمق مقصدیله تقلیل طعام ترك کلام گبی شیلره اطلاق اولنور.

٨١٨- مَنْ رَاءَى بِاللّٰهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ فَقَدْ بَرَأَ مِنَ اللّٰهِ (جا)

بر کیمسه ناسه گوسترمك مقصدیله عمل وعبادتده بولنورسه تحقیقا مراحم جلیلهٔ الهیه‌دن محروم اولور.

٨٢٨- اَلْبَرَكَةُ فِی نَوَاصِی الْخَيْلِ (جا)

خير وبركت جهاد گبی مقاصد مبروره اوزرينه بسلەنن آت وقصراقلرك ناصيەسندەدر.

٨٢٩- تَقَرَّبُوا اِلَی اللهِ بِبُغْضِ اَهْلِ الْمَعَاصِی (جا)

ارباب معصيته بغض ايله جناب حقه تقرب ايديگز.

٨٣٠- ثَلاثَةٌ يُهْلَكُونَ عِنْدَ الْحِسَابِ جَوَادٌ وَشُجَاعٌ وَعَالِمٌ (جا)

اوچ فرقه يوم حسابده هلاك اولور. برنجيسی احسان وانعامی الله ايچون اولميان اسخيا ايكنجيسی محضا دين اغورنده محاربەيه گيتمەين شجعان اوچنجيسی علميله عامل اولميان علمادر.

٨٣١- جَمَالُ الرَّجُلِ فَصَاحَةُ لِسَانِهِ (جا)

رجالك حسن جمالی لساننده‌كی فصاحت وبلاغتدر.

٨٣٢- حُبُّ الثَّنَاءِ مِنَ النَّاسِ يُعْمِی وَيُصِمُّ (جا)

ناسك مدح وثناسيله مسرور ومفتخر اولمق انسانی كندی عيبنی گورمكدن كور وايشتمكدن صاغر ايدر.

٨٣٣- حُبُّكَ الشَّيْءَ يُعْمِی وَيُصِمُّ (جا)

سنك بر شيئه وياخود بر شخصه محبتك، آنك معايب وقبايحندن سنی گورمز وايشتمز ايدر.

٨٢٤- اِنَّ مِنَ الْبَيَانِ سِحْرًا وَاِنَّ مِنَ الشِّعْرِ حِكَمًا (جا)

تحقيقا غايت فصاحتله واقع اولان نصايح ومواعظه‌كى تأثيرات عظيمه‌يه سحر دينلسه سزا وجناب الله ورسول اللهك حمد وثناسنده ومناقب اولياده وغزاتى تشجيع وامتى خير وحسناته تشويق يولنده كمال بلاغتله انشاد اولنان اشعار مؤثره‌يه عين حكمت سويلنلسه بجادر ديمكدر.

٨٢٥- اِنِّى فِيمَا لَمْ يُوحَ اِلَىَّ كَأَحَدِكُمْ (جا)

تحقيقا وحى نازل اولميان مسائلده بنده سزلر گبى‌يم.

٨٢٦- اِنِّى لَأَمْزَحُ وَلاَ اَقُولُ اِلاَّ حَقًّا (م)

تحقيقا بن لطيفه ومزاح ايدرم لكن حقك غيريسنى ده سويله‌مم مثلا سن شيخوخته واصل اولمش بر خاتونه (اَلْجَنَّةُ لاَ تَدْخُلُهَا عَجُوزٌ) اختيار قادين جنته داخل اوله‌ماز يولنده واقع اولان التفات ولطيفهٔ رسالتپناهيلرى گبى كه بوندن مقصد عاليلرى جناب حقك لطفيله جنته داخل اوله‌جق ذواتك عموميتله گنج اوله‌جغنه اشارت بيورمقدر.

٨٢٧- اَلْاَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا اِئْتَلَفَ وَمَا تَنَاكَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ (م)

ارواح متنوع ومختلفدر اوصاف واخلاقى موافق اولانلر دنياده يكديگريله الفت واستيناس ايدرلر موافق اولميانلر سويشه‌مزلر ديمكدر.

٨٣٨- قَلْبُ الشَّيْخِ شَابٌّ عَلَى حُبِّ اثْنَتَيْنِ طُولُ الْحَيَاتِ وَكَثْرَةُ الْمَالِ (جا)

اختيارلرڭ قلبى ايكى شيئڭ محبتنده گنجدر، بريسى چوق يشامق ديگرى پاره طوپلامق.

٨٣٩- كَادَ الْفَقْرُ اَنْ يَكُونَ كُفْرًا (جا)

فقر واحتياج قسمت الهيه‌يه اعتراض وعدم رضايى انتاج ايدنجه كفره قريب اولور.

٨٤٠- لَيْسَ شَيْئٌ خَيْرًا مِنْ اَلْفِ مِثْلِهِ اِلاَّ الْاِنْسَانُ (جا)

انساندن بشقه بر شئ يوقدركه برى كندى جنسندن بيڭه دگسون.

٨٤١- لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ بِغَيْرِنَا (جا)

كنديلرينى اهل كفره بڭزه‌دنلر بزدن دگللردر.

٨٤٢- وَيْلٌ لِلْعَالِمِ مِنَ الْجَاهِلِ وَوَيْلٌ لِلْجَاهِلِ مِنَ الْعَالِمِ (م)

ويل شول بر عالمه‌در كه محتاج اولان بر جاهله فرائض دينيه‌سنى تعليم ايتمز، كذلك جهنم شول بر جاهل ايچوندركه فرائض دينيه‌سنى علمادن اوگرنمگه سعى وغيرت ايلمز.

٨٤٣- اِنَّمَا الْمَجْنُونُ اَلْمُقِيمُ عَلَى مَعْصِيَةِ اللّٰهِ (م)

مجنون آنجق شول بر كيمسه‌دركه توبه وندامت ايتميوب معصيتده دوام ايده.

٨٣٤- دِينُ الْمَرْءِ عَقْلُهُ وَمَنْ لاَعَقْلَ لَهُ لاَ دِينَ لَهُ (م)

دين ايله عقل بردر. عقلى اولميانك دينى ده يوق ديمكدر يعنى دين عقل نسبتنده اولوركه ارباب عقول دائما رضاء اللهى استحصال يولنده كيمسه‌يى انجتميه‌رك قلوب ناسى تطييب وتلطيفه سعى واهتمام ايله دينلرينى تقويه ايدرلر.

٨٣٥- اَلدَّجَّالُ اَعْوَرُ الْعَيْنِ الْيُسْرَى جُفَالُ الشَّعْرِ مَعَهُ جَنَّةٌ وَنَارٌ فَنَارُهُ جَنَّةٌ وَجَنَّتُهُ نَارٌ (م)

دجالك صول گوزى يوقدر، وجودى غايت تويليدر، جنت وجهنم ناميله نزدنده ايكى موقع واردر، لكن حقيقتده جهنم گوستر ديگى موقع جنت و جنت گوستر ديگى موقع ايسه جهنمدر.

٨٣٦- ذَرَارِى الْمُسْلِمِينَ فِى الْجَنَّةِ يَكْفُلُهُمْ اِبْرَاهِيمُ (جا)

اطفال مسلمين جنتده ابراهيم عليه السلام حضرتلرينك تحت تكفل وتربيه‌لرنده بولنورلر.

٨٣٧- اَلشَّبَابُ شُعْبَةٌ مِنَ الْجُنُونِ (جا)

گنجلك جنوندن بر شعبه‌در بو حديث شريفدن آڭلاشيليوركه گنجلرك كندى عقللرينه اعتمادلرى جائز اولميوب بلكه دائما اهل فضل وارباب كماله مراجعت ايلملرى اهم والزمدر.

٨٥١- مَنْ عَشَقَ فَعَفَّ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيدًا (م)

بر كيمسه عشقه دوچار اولورده عفتنه خلل گتيرمزسه وفات ايدركن شهدا زمره‌سنه لاحق اولور.

٨٥٢- مَنْ قَالَ اَنَا عَالِمٌ فَهُوَ جَاهِلٌ (م)

علم وعرفان صاحبى اولديغنى ادعا ايدن جاهلدر.

٨٥٣- مَنْ قَالَ اَنَا فِى الْجَنَّةِ فَهُوَ فِى النَّارِ (م)

بر كيمسه جناب حقك غضبندن امين اوله‌رق هر حالده جنته گيده‌جگنى ادعا ايدرسه او كيمسه جهنمده‌در.

٨٥٤- لاَ تَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَى فَاِنَّ اللَّبَنَ يُعَدِّى (م)

عقلسز يعنى ديانتسز قادينلرك سودينى چوجقلرڭزه ويرميكز زيرا تأثير ايدر.

٨٥٥- لاَ يُغْنِى حَذَرٌ مِنْ قَدَرٍ (م)

حذر قدردن قورتولمغه مدار اوله‌ماز. لكن بو قدردن مقصد دعا وتصدق گبى هيچ بر شيئه معلق اولميان بر قدردر.

١١٣- باب ما جاء فى النكاح

٨٥٦- تَنَاكَحُوا تكْثُرُوا فَاِنِّى اُبَاهِى بِكُمُ الْاُمَمَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (جا)

تأهل ايديگز، چوق اولڭز، زيرا بن سزك كثرتڭزله امم سالفه اوزرينه افتخار ايدرم.

٨٤٤- بَيْتٌ لاَ صِبْيَانَ فِيهِ لاَ بَرَكَتَ فِيهِ (م)

چوجق بولنميان بر خانه‌ده برکت يوقدر.

٨٤٥- كَرَمُ الدُّنْيَا الْغِنَا وَكَرَمُ الْآخِرَةِ التَّقْوٰى (م)

دنيانك عزتى غنا وثروتله، آخرتك سعادتى ايسه تقوا وطاعتله‌در.

٨٤٦- ذَرَارِى الْمُشْرِكِينَ خَدَمُ اَهْلِ الْجَنَّةِ (م)

مشركينك سن بلوغه ايرمه‌ين چوجقلرى اهل جنته خدمتجى اولورلر.

٨٤٧- رِيحُ الْوَلَدِ مِنْ رِيحِ الْجَنَّةِ (م)

اولاد قوقوسى جنت قوقوسندندر بو قوقونك حفيده‌ده شمولى اولديغى بنجه مشهود ومحققدر.

٨٤٨- اَلشِّعْرُ كَلاَمٌ فَحَسَنُهُ حَسَنٌ وَقَبِيحُهُ قَبِيحٌ (م)

شعر كلامدر. شرعه موافق وحقه مشوق اولانلرى گوزل وبونك خلافنده بولنانلرى چيركيندر.

٨٤٩- مَنْ اَحَبَّ شَيْئًا اَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِهِ (م)

انسان بر شيئى سه‌ورسه دائما آنى ياد ايدر، يعنى بر انسان جناب حقى چوق ذكر ايتمزسه ادعاى محبتده كاذبدر.

٨٥٠- مَنْ اَرَادَ اَنْ يَشُمَّ رَايِحَتِى فَلْيَشُمَّ الْوَرْدَ الْاَحْمَرَ (م)

بنم رايحه‌مى آلمق آرزو ايدنلر قرمزى گل قوقلاسونلر.

٨٦٣- حُبِّبَ اِلَیَّ مِنْ دُنْیَاكُمْ اَلنِّسَاءُ وَالطِّیبُ وَجُعِلَتْ قُرَّةُ عَیْنِی فِی الصَّلاَةِ (جا)

جناب الله بڭا دنیاڭزدن نسا ایله عطریاتی سودیردی محظوظیت کثیره‌م ایسه مناجات خالقدن عبارت اولان صلات ایله حصوله گلدی.

١١٤- باب ما جاء فی حق النساء

٨٦٤- اَبْغَضُ الْحَلاَلِ اِلَی اللهِ اَلطَّلاَقُ (جا)

جناب الله شرعاً جائز اولان شیلر میاننده طلاقی سومز.

٨٦٥- اِذَا اسْتَعْطَرَتِ الْمَرْءَةُ فَمَرَّتْ عَلَی الْقَوْمِ لِیَجِدُوا رِیحَهَا فَهِیَ زَانِیَةٌ (جا)

رایحهٔ طیبه‌سنی ناسه طویورمق اوزره استعمال عطریات ایدن قادینلر زانیه حکمنده‌در.

٨٦٦- اِذَا صَلَّتِ الْمَرْءَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا وَاَطَاعَتْ زَوْجَهَا دَخَلَتِ الْجَنَّةَ (جا)

قادین بش وقت نمازینی قیلار، رمضان اوروجنی طوتار، فرجنی حفظ وزوجنه اطاعت ایدرسه معذب اولمقسزین جنته داخل اولور.

٨٥٧- خَيْرُ النِّكَاحِ اَيْسَرُهُ (جا)

نكاحك خيرلوسى گرك مهر وگركسه قبول وموافقت جهتلرندن اولسون قولايلقله حصوله گلنيدر.

٨٠٨- مَنْ اَرَادَ اَنْ يَلْقَى اللهَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا فَلْيَتَزَوَّجِ الْحَرَائِرَ (جا)

گناهدن پاك اولەرق جناب حقه ملاقى اولمسنى مراد ايدن كيمسه تأهل ايتمليدر. ديمكدر.

٨٥٩- تَزَوَّجُوا النِّسَاءَ فَاِنَّهُنَّ يَأْتِينَ بِالْمَالِ (م)

نسا تزوج ايديگز زيرا آنلر مال ورزق ايله گليرلر، يعنى اعاشەلرندن قورقوب تكثير نفوس اسلام ايچون مشروع ومسنون اولان امر نكاحى ترك ايتميگز.

٨٦٠- مِنْ يُمْنِ الْمَرْءَةِ تَيْسِيرُ اَمْرِهَا وَقِلَّةُ صِدَاقِهَا (م)

مهرينك قلتى ومقدمات نكاحك تسهيل وتيسيرى قادينلرك ميمنتنه دلالت ايدر.

٨٦١- مَنْ زَوَّجَ كَرِيمَتَهُ مِنْ فَاسِقٍ فَقَدْ قَطَعَ رَحْمَهَا (م)

هر كيمسەكه كريمەسنى بر فاسقه تزويج ايدرسه قطع رحم ايتمش اولور.

٨٦٢- اَلنِّكَاحُ مِنْ سُنَّتِى فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِى فَلَيْسَ مِنِّى (م)

نكاح بنم سنتمدر، سنتمله عامل اولميان كيمسه امت كاملەمدن دگلدر.

١١٦- باب فضل الاخوان والتودد

٨٧٣- اِسْتَكْثِرُوا مِنَ الْاِخْوَانَ فَاِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ شَفَاعَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (جا)

صلحادن بر چوق اخوان ايدينكز زيرا صلحادن هر فرد شفاعت ايچون قيامتده مأذوندر.

٨٧٤- اَفْضَلُ الْاَعْمَالِ بَعْدَ الْاِيمَانِ بِاللّٰهِ تَعَالَى التَّوَدُّدُ اِلَى النَّاسِ (جا)

جناب اللهه ايماندن صوكره افضل اعمال، صلحا ايله محبت ومودت ايلمكدر.

٨٧٥- اَفْضَلُ الْاَعْمَالِ اَلْحُبُّ فِى اللّٰهِ وَالْبُغْضُ فِى اللّٰهِ (م)

افضل اعمال، الله ايچون صلحايى سومك، الله ايچون فسقايه بغض ايلمكدر.

٨٧٦- رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْاِيمَانِ بِاللّٰهِ اَلتَّحَبُّبُ.(وفى رواية) اَلتَّوَدُّدُ اِلَى النَّاسِ (جا)

عقلك باشى بعد الايمان قولاً وفعلاً ناس ايله محبت ومودتى حصوله گتيرمكدر.

٨٧٧- اَلشَّيْطَانُ يَهِمُّ بِالْوَاحِدِ وَالْاِثْنَيْنِ فَاِذَا كَانُوا ثَلاَثَةً لَمْ يَهِمَّ بِهِمْ(جا)

شيطان بر ويا ايكى مؤمنه تسلطه اقدام ايدر لكن اوچ اولنجه مأيوس اولور يعنى انسان نماز ايچون اولسون ذكر ايچون اولسون دائما جماعتدن آيرلماليدر، بر سفر بيله مراد اولندقده كذلك صلحادن متعدد رفيق آراماليدر.

٨٦٧- اِطَّلَعْتُ فِى الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ اَكْثَرَ اَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ وَاطَّلَعْتُ فِى النَّارِ فَرَأَيْتُ اَكْثَرَ اَهْلِهَا النِّسَاءَ (جا)

جنته مطلع اولدم، اهلنك اكثريسنى دنياده فقير اولان كيمسه‌لردن بولدم، نار جحيمه‌ده كسب وقوف ايلدم، اهلنك اكثريسنى قادينلردن گوردم.

٨٦٨- اَيُّمَا امْرَأَةٍ اَغْضَبَتْ زَوْجَهَا فَعَلَيْهَا لَعْنَةُ اللهِ (م)

هانگى قادين كه زوجنى غضبلنديرر جناب اللهك لعنتنه مستحق اولسون.

٨٦٩- اَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتِ الْجَنَّةَ (م)

زوجى كنديسندن راضى اولديغى حالده بر قادين وفات ايدر ايسه جنته داخل اولور، بو حديث شريفده‌كى بشارت گناه كبيره‌دن مصون اولان خانملره عائد اولديغى آشكاردر.

١١٥- باب ما جاء فى المال الصالح

٨٧٠- نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَى تَقْوَى اللهِ اَلْمَالُ (م)

تقوى وطاعت ايچون مال وثروت مؤمنلره نه گوزل بر معيندر.

٨٧١- نِعْمَ الْعَوْنُ عَلَى الدِّينِ قُوتُ سَنَةٍ (م)

بر سنه‌لك تعيشنه مدار اولان قوت انسانك ديانتنه نه گوزل بر معيندر.

٨٧٢- نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ (م)

رجل صالح ايچون مال حلال نه گوزلدر.

٨٨٣- اَلْوَحْدَةُ خَيْرٌ مِنْ جَلِيسِ السُّوءِ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنَ الْوَحْدَةِ (م)

يالكز بولنمق كوتو رفيقلرله بولنمقدن وصلحا ايله رفاقت يالكزلقدن خيرليدر.

٨٨٤- لاَ تُصَاحِبْ اِلاَّ مُؤْمِنًا (م)

مؤمن كاملدن بشقه كيمسه ايله مصاحبه ايتمه.

٨٨٥- اَحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ تكُنْ مُسْلِمًا (م)

نفسك ايچون سوديگك خيرى ناس ايچون دخى سو، او حالده مسلم كامل اولورسك.

٨٨٦- اَحِبُّوا الْمَسَاكِينَ وَجَالِسُوهُمْ (م)

فقرا ومساكينى سويكز وآنلرك مجالسنده اوتوريكز.

٨٨٧- اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُدَاوَمَةَ عَلَى الْاِخَاءِ الْقَدِيمِ (م)

تحقيقا اخوتك محافظه‌سيله محبت قديمه‌يه مداومت اولنمسنى جناب الله سور.

٨٨٨- اِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِى اللهِ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ (م)

تحقيقا جناب الله ايچون برى برينى سونلر يوم قيامتده عرش اللهك گولگه‌سنده كمال آسايش واستراحتله محفوظ اولورلر.

٨٧٨- لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْمَسَاكِينِ وَالْفُقَرَاءِ (جا)

هر شئ ایچون بر آناختار واردر. جنتك اناختاری ایسه فقرا ومساکینی سومکدر.

٨٧٩- مَنْ اَحَبَّ لِلّٰهِ وَاَبْغَضَ لِلّٰهِ وَاَعْطَا لِلّٰهِ وَمَنَعَ لِلّٰهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْاِيمَانَ (جا)

بر کیمسه حب وبغضنی، منع وعطاسنی، خالصاً جناب الله رضاسیچون ایدرسه تحقیقا ایمانینی کامل ایتمش اولور.

٨٨٠- اَلْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا (م)

مؤمن مؤمن ایچون دیوار گبیدر بری برندن قوت آلور، فی الحقیقه نه‌بیوك حکمتدر که مؤمنلر کمال اخلاص ومحبتله یکدیگرینه ربط قلب ایدنجه مادی اولسون معنوی بولنسون ظهور وصدوری مأمول وملحوظ اولان مکاید ومفاسد اعدادن مصون ومحفوظ اولور.

٨٨١- اَلْمُتَحَابُّونَ فِي اللهِ عَلَى كَرَاسِيَّ مِنْ يَاقُوتٍ حَوْلَ الْعَرْشِ (م)

حسبةً لله یکدیگرینه محبت ایدن مؤمنلر اطراف عرش عظیمه یاقوتدن مصنع کرسیلر اوزرنده اوتوررلر.

٨٨٢- اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ (م)

انسان سودیگیله حشر اولنور.

۸۹۵- اِبْتَغُوا لْخَيْرَ عِنْدَ حِسَانِ الْوُجُوهِ (جا)

اعطا وانعام ایدرکن یوزنده آثار لطف وشفقت نمودار اولان ذوات کرامده خیریگزی آرایگز.

۸۹٦- اِذَا اُعْطِيتَ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ اَنْ تَسْئَلَ فَكُلْ وَتَصَدَّقْ (جا)

بلا تسأل مال حلالدن سکا بر شئ اعطا اولندقده بالتناول فضلەسنی تصدق ایت.

۸۹۷- اُطْلُبُوا الْحَوَائِجَ بِعِزَّةِ الْاَنْفُسِ فَاِنَّ الْاُمُورَ تَجْرِى بِالْمَقَادِيرِ (جا)

محتاج اولدیغگز شیلری عزت نفس ایله ایستەیگز، زیرا امورك کافەسی مقدرات الهیه ایله جریان ایدر.

۸۹۸- تَهَادَوْا تَحَابُّوا (جا)

یکدیگریگزه هدیه ویریگز، بینگزده محبت وجوده گتیریگز.

۸۹۹- تَهَادَوُا الطَّعَامَ بَيْنَكُمْ فَاِنَّ ذَلِكَ تَوْسِعَةٌ فِى اَرْزَاقِكُمْ (جا)

یکدیگریگزله تعاطئ طعام ایدیگز زیرا توسیع رزقه مدار اولور.

۹۰۰- مَنْ آتَاهُ اللّٰهُ مِنْ هَذَا الْمَالِ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ اَنْ يَسْئَلَهُ فَلْيَقْبَلْهُ (جا)

مال دنیادن هر کیمه ایستەمکسزین بر شئ ویریلورسه آنی قبول ایتمەلی.

۹۰۱- تَهَادَوْا تَزْدَادُوا حُبًّا (م)

هدیەلشگز، بو صورتله بینگزدەکی محبتی تکثیر وتزیید ایتمش اولورسگز.

٨٨٩- اَلْحُبُّ فِى اللّٰهِ فَرِيضَةٌ وَالْبُغْضُ فِى اللّٰهِ فَرِيضَةٌ (م)

الله ايچون صلحايى سومك، الله ايچون فسقايه بغض ايلمك فرضدر.

٨٩٠- مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ اَنْ يَكُونَ اِخْوَانُهُ صَالِحِينَ (م)

صالح اخوانه مالك اولمق انسانك سعادت وسلامتندندر.

٨٩١- مَنْ اَحَبَّ قَوْمًا حَشَرَهُ اللّٰهُ فِى زُمْرَتِهِمْ (م)

جناب حق هركسى سوديكى طائفه ايله حشر ايدر.

٨٩٢- مَنْ اَحَبَّ قَوْمًا عَلَى اَعْمَالِهِمْ حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ زُمْرَتِهِمْ (جا)

بر انسان بر طائفه‌يى ياپدقلرى عمل سببيله سورسه يوم قيامتده آنلرله حشر اولنور.

٨٩٣- اَكْثِرْ مِنَ الْاَصْدِقَاءِ فَاِنَّهُمْ شُفَعَاءُ (م)

صدق وصلاح ايله موصوف اولانلردن احبابى چوغالديكز زيرا آنلر شفاعت ايدرلر.

١١٧- باب ما جاء فى الهدية والصدقة وطلب الحاجة

٨٩٤- مَا اَتَاكَ اللّٰهُ مِنْ اَمْوَالِ السُّلْطَانِ مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ وَلاَ اِشْرَافٍ فَكُلْهُ وَتَمَوَّلْهُ (جا)

طلب وتسأل ايتمكسزين اموال سلاطيندن جناب الله سكا بر شى احسان ايدرسه آنى آلوب يملى وكنديكه مال ايتمليسك.

۹۰۸- اَلْجَالِبُ مَرْزُوقٌ وَالْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ (جا)

وطننه خدمت وکندیسنه تجارت مقصدیله دیار آخردن ارزاق جلب ایدنلر مرزوق ویوکسك فیئاتله صاتمق غرضیله ارزاقی حبس ایدن محتکرلر ملعوندر.

۹۰۹- طَلَبُ الْحَلاَلِ جِهَادٌ (جا)

حلال لقمه آرامق وآنکله قارننی طویورمق جهاد گبی موجب اجردر.

۹۱۰- مَنْ غَرَسَ غَرْسًا لَمْ يَأْكُلْ مِنْهُ آدَمِيٌّ وَلاَ خَلْقٌ مِنْ خَلْقِ اللهِ اِلاَّ كَانَ لَهُ صَدَقَةً (جا)

بر آغاجك ییلنلن میوه‌سی او آغاجی دیکن ایچون صدقه اولور دیمکدر.

۱۱۹- باب ما جاء فی الاطعمة والاشربة

۹۱۱- اِبْرِدُوا بِالطَّعَامِ فَاِنَّ الْحَارَّ لاَ بَرَكَةَ فِيهِ (جا)

ال وآغز یاقه‌جق قدر صیجاق اولان طعامدن وجود مستفید اوله‌میه‌جغی جهتله درجهٔ اعتدالی بولنجه‌یه قدر صغودیگز.

۹۱۲- اَبِنِ الْقَدَحَ عَنْ فِيكَ ثُمَّ تَنَفَّسْ (جا)

صو ایچرکن نفس آلمق ایجاب ایدرسه بارداغی اغزگدن آییر صوگره نفس آل.

۹۱۳- اِجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللهِ يُبَارِكْ لَكُمْ فِيهِ (جا)

طعامه مجتمعاً اوتوریگز وبسملهٔ شریفه ایله بدأ ایدیگز او طعام سزك ایچون بالوجوه مبارك ومتیمن اولور.

٩٠٢- تَهَادَوْا فَاِنَّ الْهَدِيَّةَ تَزِيدُ فِى الْقَلْبِ حُبًّا (م)

يكديگريگزه هديه ويريگز زيرا هديه قلبده‌كى محبتى تزييد ايدر.

١١٨- باب ما جاء فى فضل التجارة والكسب والحرفة

٩٠٣- اَفْضَلُ كَسْبِ الرَّجُلِ وَلَدُهُ وَكُلُّ بَيْعٍ مَبْرُورٍ (جا)

انسانڭ قزانديغى شيلرڭ افضلى يتشديرديگى اولادى وخيانتسز اولان مبايعاتيدر.

٩٠٤- اِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ الْمُحْتَرِفَ (جا)

تأمين معيشت ايچون چاليشان حرفت وصنعت صاحبلرينى جناب حق سور.

٩٠٥- اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْاَمِينُ يُحْشَرُ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ (جا)

صادق وامين اولان تاجر يوم قيامتده انبيا وصديقين وشهدا ايله حشر اولنور.

٩٠٦- اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ (جا)

صدق ايله موصوف اولان تاجر يوم قيامتده عرش الله سايه‌سنده حرارتدن محفوظ اولور.

٩٠٧- اَلتَّاجِرُ الْجَبَانُ مَحْرُومٌ وَالتَّاجِرُ الْجَسُورُ مَرْزُوقٌ (جا)

قورقاق تاجر تجارتدن محروم وجسور ايسه بالعكس مرزوق اولور.

٩٢٠- اِذَا اَقَلَّ اَحَدُكُمْ اَلطَّعْمَ مَلاَءَ قَلْبُهُ نُورًا (م)

بر انسان الله ايچون آز ييرسه قلبى نور ايله مملو اولور.

٩٢١- اِنَّ اللّٰهَ يَبْغُضُ الْاَكْلَ فَوْقَ شَبَعِهِ (م)

تحقيقا طويدقدن صڭره يمك ييلمسنه جناب الله بغض ايدر.

٩٢٢- اَيَّمَا لَحْمٍ نَبَتْ مِنْ حَرَامٍ فَالنَّارُ اَوْلَى بِهِ (م)

لقمۀ حرامدن نشو ونما بولان وجود انسانه، نار جحيم اولىدر.

٩٢٣- اَلْاَكْلُ فِى الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ اِسْرَافٌ (م)

بر گونده ايكى دفعه ييمك اسرافدر.

٩٢٤- كُلُوا الزَّيْتَ وَادَّهِنُوا بِهِ فَاِنَّهُ مُبَارَكٌ (م)

زيتون ياغنى ييڭز وخستهلريڭزه سوريڭز تحقيقا او مباركدر.

٩٢٥- مَنْ تَعَوَّدَ كَثْرَةَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ قَسَا قَلْبُهُ (م)

چوق ييوب ايچن كيمسهنڭ قلبى قاسى اولور يعنى ذكر ايدهمز.

٩٢٦- دَعْ مَا يُرِيبُكَ اِلَى مَا لاَ يُرِيبُكَ (جا)

حل وحرمتى داعئ شبهه اولان نسنهيى ترك وحلال اولديغى محقق بولنان شيلرى قبول ايت. بو حديث شريف انسان باطننى حرامدن توقى ايتمك ايچون كمال احتياط اوزره بولنمسنڭ لزومى حقنده ايراد بيورلمش ايسهده افعال واقوال وسائر معاملاتنه دخى تطبيق ايچون بر قاعدۀ كليه طرزنده بولنمشدر.

٩١٤- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى يُحِبُّ اَنْ يَرَى اَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ فِى مَأْكَلِهِ وَمَشْرَبِهِ (جا)

جناب الله قوللرينك مأكولات ومشروباتنده (وبلكه ملبوساتنده بيله) آثار نعمتنى گورمگى سور.

٩١٥- اِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ فِى وَسَطِ الطَّعَامِ فَكُلُوا مِنْ حَافَاتِهِ وَلاَ تَأْكُلُوا مِنْ وَسَطِهِ (جا)

تحقيقا بركت جناب الله طرفندن طعامك وسطنه نازل اولور بناءً عليه يمكك صوڭنه قدر طعامى كناردن ييڭز اورتهسندن يمهيڭز.

٩١٦- سَيِّدُ طَعَامِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اَللَّحْمُ (جا)

دنيا واخرت طعامنك اعز والذى لحمدر.

٩١٧- شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى اِلَيْهِ الشَّبْعَانُ وَيُحْبَسُ عَنْهُ الْجَائِعُ (جا)

طعاملرڭ فناسى بر وليمه طعاميدركه اڭا طوق واغنيا دعوت اولنوب آچ ومحتاج اولان فقرا آندن محروم ايديلير.

٩١٨- كُلُوا جَمِيعًا وَلاَ تَفَرَّقُوا فَاِنَّ الْبَرَكَةَ مَعَ الْجَمَاعَةِ (م)

طعامى مجتمعاً ييڭز، انفراد ايتمهيڭز، زيرا بركت جماعتلهدر.

٩١٩- لاَ تَأْكُلُوا بِالشِّمَالِ فَاِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِالشِّمَالِ (جا)

صول ال ايله يمك ييمهيڭز زيرا شيطان صول اليله يير.

١٢٢- باب صلة الرحم

٩٣٣- صِلَةُ الرَّحْمِ تَزِيدُ فِى الْعُمْرِ وَصَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ (جا)

صلهٔ رحم عمرى تزييد وصدقهٔ خفيه جناب حقك غضبنى اطفا ايدر.

٩٣٤- مَنْ قَطَعَ رَحْمًا قَطَعَ اللّٰهُ حَسَنَاتِهِ مِنَ الْجَنَّةِ (م)

صلهٔ رحمى قطع ايدن كيمسه‌نك نصيبينى جناب الله جنتدن كسر.

٩٣٥- قَطِيعَةُ الرَّحْمِ وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكَبَائِرِ (م)

صلهٔ رحمى قطع وابوينه عصيان گناه كبائردندر.

١٢٣- باب ما جاء فى اصلاح ذات البين وذم الفتنة

٩٣٦- اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ اِصْلاَحُ ذَاتِ الْبَيْنِ (جا)

ايكى ذات بيننده‌كى عداوتى ازاله واصلاح افضل صدقاتدندر.

٩٣٧- اَلْفِتْنَةُ نَائِمَةٌ لَعَنَ اللّٰهُ مَنْ اَيْقَظَهَا (جا)

فتنه حد ذاتنده اويقوده‌در جناب الله آنى اوياندیرانلره لعنت ايتسون.

٩٣٨- اَصْلِحْ بَيْنَ النَّاسِ وَلَوْ تَعْنِى الْكِذْبَ (م)

ناسك بيننى اصلاح ايت ولوكه يالان بر سوزى ارتكاب ايله اولسون.

٩٢٧- نُهِىَ عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا وَالْاَكْلِ قَائِمًا (م)

قياماً اكل وشرب منهيدر.

١٢٠- باب ما جاء فى التختم

٩٢٨- تَخَتَّمُوا بِالْعَقِيقِ فَاِنَّهُ يُنْفِى الْفَقْرَ (جا)

قاشى عقيق طاشندن اولان خاتمى استعمال ايديكز زيرا غم فقرى افنا ايدر ديمكدر.

٩٢٩- تَخَتَّمُوا بِالزَّبَرْجَدِ فَاِنَّهُ يُسْرٌ لاَ عُسْرَ فِيهِ (م)

قاشى زبرجد طاشندن اولان خاتمى استعمال ايديكز تحقيقا عسرسز بر يسردر.

٩٣٠- تَخَتَّمُوا بِالزُّمَرَّدِ فَاِنَّهُ يُنْفِى الْفَقْرَ (م)

قاشى زمرددن خاتم استعمال ايديكز زيرا فقرى ازاله ايدر.

٩٣١- مَنْ تَخَتَّمَ بِالْيَاقُوتِ الْاَصْفَرِ لَمْ يَفْتَقِرْ (م)

ياقوت اصفردن خاتم استعمال ايدن كيمسه فقير اولماز.

١٢١- باب ما جاء فى المصافحة والتقبيل

٩٣٢- تَقْبِيلُ الْمُسْلِمِ يَدَ اَخِيهِ مُصَافَحَةٌ (م)

دين قرنداشنك النى اوپمك مصافحه‌در اويله اولنجه (تصافحوا) الى اخره حديث شريفى موجبنجه ال اوپمك سنت سنيه‌دن اولور.

١٢٦- باب ما جاء فى كلمة الشهادة

٩٤٤- مَنْ شَهِدَ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ (م)

هر كيم جناب حقك برلگنه شهادت ايدرسه جنته داخل اولور. (ولوكه گناهى نسبتنده بر زمان معذب اولسون).

٩٤٥- مَنْ شَهِدَ اَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ النَّارَ (جا)

هر كيم كه جناب حقك وحدانيتنى ومحمد المصطفى عليه اكمل التحايا افندمزك رسول الله اولديغنى كمال خلوص ايله تصديق ايدرسه آنك اوزرينه عذاب ابدى حرام اولور.

٩٤٦- مَنْ قَالَ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ مُخْلِصًا دَخَلَ الْجَنَّةَ (جا)

بر كيمسه خلوص قلب ايله كلمهٔ توحيدى سويلر ايسه جنته داخل اولور يعنى گناهى نسبتنده معذب اولسه بيله نهايت عفو اولنور.

٩٤٧- مَنْ كَانَ آخِرُ كَلاَمِهِ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ (م)

لا اله الا الله كلمهٔ طيبه‌سيله ختم حيات ايدن مومن جنته داخل اولور.

١٢٧- باب ما جاء فى الانبياء

٩٤٨- اَشَدُّ النَّاسِ بَلاَءً اَلْاَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ ثُمَّ الْاَمْثَلُ فَالْاَمْثَلُ (جا)

ناس ايچنده زياده محنت ومشقتلر امتحان اولنان انبياىِ عظام ايكنجى درجه‌ده اولياء كرام واوچنجى درجه‌ده آنلره مشابه ذوات ذوى الاحترامدر.

١٢٤- باب فضل الجمعة

٩٣٩- تُضَاعَفُ الْحَسَنَاتُ يَوْمَ الْجُمْعَةِ (م)

جمعه گوننه مصادف حسناتك اجرى مضاعفدر.

٩٤٠- مَنْ تَرَكَ الْجُمْعَةَ ثَلاَثًا مِنْ غَيْرِ عُذْرٍ كُتِبَ مِنَ الْمُنَافِقِينَ (م)

بلا عذر اوچ جمعه نمازينى ترك ايدنلر منافقين كروهندن يازيليرلر.

٩٤١- مَنْ مَاتَ يَوْمَ الْجُمْعَةِ وُقِىَ فِتْنَةَ الْقَبْرِ (م)

جمعه گونى وفات ايدن مؤمن عذاب قبردن حفظ بيوريلور.

١٢٥- باب ما جاء فى الامام والمؤذن

٩٤٢- لِلاِمَامِ وَالْمُؤَذِّنِ مِثْلُ اَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُمَا (م)

امام ومؤذن ايچون حاصل اولان اجر، جماعتك عمومنه ويريلان اجرك بر مثليدر.

٩٤٣- اَلْمُؤَذِّنُونَ اَطْوَلُ النَّاسِ اَعْنَاقًا يَوْمَ الْقِيمَةِ (جا)

جناب اللهك انعام واحساننى هر كسدن زياده بكلهين فى سبيل الله اذان اوقويانلردر ديمكدر.

٩٥٥- تَرْكُ السَّلاَمِ عَنِ الضَّرِيرِ خِيَانَةٌ (م)

اعمایه سلام ویرمه‌مك خیانتدر.

٩٥٦- اَلسَّلاَمُ تَطَوُّعٌ وَالرَّدُّ فَرِيضَةٌ (م)

سلام ویرمك سنت ورد ایتمك یعنی وعلیکم السلام دیمك فرضدر.

٩٥٧- مِنْ مُوجِبَاتِ الْمَغْفِرَةِ بَذْلُ السَّلاَمِ وَحُسْنُ الْكَلاَمِ (م)

مؤمنلره سلام ویرمك وامور خیریه‌یه دائر گوزل سوز سویلمك جناب حقك عفو ومغفرتنی موجب اولان شیلردندر.

١٣٠- باب ما جاء فی کثرة الکلام والضحك

٩٥٨- مَنْ اَذْنَبَ وَهُوَ يَضْحَكُ دَخَلَ النَّارَ وَهُوَ يَبْكِى (م)

بر کیمسه کوله‌رك گناه ایشلرسه آغلایه‌رق جهنمه داخل اولور.

٩٥٩- مَنْ كَثُرَ كَلاَمُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ وَمَنْ كَثُرَ سَقَطُهُ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ وَمَنْ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ كَانَتِ النَّارُ اَوْلَى بِهِ (جا)

چوق سویله‌ینلرك خطاسی چوق اولور خطاسی چوق اولانلرك ایسه گناهلری چوق اولور گناهی چوق اولانلره ده یوم قیامتده لایق اولان عذابدر.

٩٦٠- اَلْقَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللّٰهِ (م)

قهقهه ایله گولمك شیطاندن وگولومسه‌مك رحماندندر.

٩٤٩- اَلْاَنْبِيَاءُ تَنَامُ اَعْيُنُهُمْ وَلاَ تَنَامُ قُلُوبُهُمْ (م)

انبيانك گوزلرى اويور قلبلرى اويومز يعنى دائما جناب حقى ذكر ايدر.

١٢٨- باب من لم يصل على النبى

٩٥٠- اِنَّ اَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ (م)

تحقيقا ناسك اڭ زياده بخيلى اسممى ايشيدوب ده بڭا صلوت وسلام گوندرمه‌ين كيمسه‌در.

٩٥١- مِنَ الْجَفَاءِ اَنْ اُذْكَرَ عِنْدَ الرَّجُلِ فَلاَ يُصَلِّي عَلَيَّ (م)

بر كيمسه اسممى ايشيديرده صلات وسلام گتيرمزسه بڭا جفا ايتمش اولور.

٩٥٢- مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَهُوَ شَقِيٌّ (م)

بر كيمسه عندنده اسمم ذكر اولنورده بڭا صلوت وسلام گوندرمزسه او كيمسه شقيدر.

٩٥٣- مَنْ نَسِيَ الصَّلاَةَ عَلَيَّ اَخْطَأَ طَرِيقَ الْجَنَّةِ (م)

بڭا صلوات ويرمه‌يى اونودان كيمسه جنتك يولنى شاشيرر.

١٢٩- باب ما جاء فى السلام وتركه

٩٥٤- اِنَّ اَبْخَلَ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلاَمِ (م)

تحقيقا ناسك زياده بخيل اولانى ملاقى اولديغى دين قرداشلرينه سلام ويرمه‌ين كيمسه‌در.

۱۳۲- باب ما جاء فی قیام الساعة

۹٦٦- لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لاَ يُقَالَ فِى الْاَرْضِ اَللّٰهْ اَللّٰهْ (م)

یر یوزنده الله الله ذکری منقطع اولمدقجه قیامت زمانی گلمز.

۹٦۷- لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى لاَ يُحَجَّ الْبَيْتُ (م)

بیت اللهی طواف ایتمك ترك اولنمدقجه قیامت قائم اولماز.

۹٦۸- لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُرْفَعَ الرُّكْنُ وَالْقُرْآنُ (جا)

قرآن ایله حجر اسود یر یوزندن قالقمدقجه قیامت قائم اولماز.

۹٦۹- يَكُونُ فِى آخِرِ الزَّمَانِ عُبَّادٌ جُهَّالٌ وَقُرَّاءٌ فَسَقَةٌ (م)

آخر زمانده بر طاقم عابد ظهور ایدرکه فرائض دینیه‌سنی اولسون اوگرنمه‌مشدر. کذلك بعض قرایه تصادف اولنورکه فسق ایله آلوده‌در.

۱۳۳- باب ما جاء فی سقی الماء

۹۷۰- اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَقْىُ الْمَاءِ (م)

صدقه‌نك افضلی محتاج اولانلره صو ایچرمکدر.

۹۷۱- لَيْسَ صَدَقَةٌ اَعْظَمَ اَجْرًا مِنْ سَقْىِ الْمَاءِ (م)

هیچ بر صدقه یوقدرکه صو ایچرمك گبی بر اجر عظیمی مستلزم اولسون.

٩٦١- كَثْرَةُ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ وَتُورِثُ الْفَقْرَ (م)

چوق گولمك قلبى اولديرر يعنى ذكردن غافل ايدر وموجب فقر اولور.

١٣١- باب ما جاء فى زيارة القبور وذكر الموت

٩٦٢- مَنْ زَارَ قَبْرَ وَالِدَيْهِ اَوْ اَحَدِهِمَا يَوْمَ الْجُمْعَةِ فَقَرَأَ عِنْدَهُ يس غُفِرَ لَهُ (م)

بر كيمسه ابويننك وياخود آنلردن بريسنك جمعه گونى قبرينى زيارتله ياسين شريف اوقوسه گناه صغائرى مغفور اولور.

٩٦٣- زُورُوا الْقُبُورَ فَاِنَّهَا تُذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ (م)

قبرلرى زيارت ايديگز زيرا آخرتى خاطريگزه گتيرر.

٩٦٤- عَوِّدُوا الْمَرْضَى وَاتْبِعُوا الْجَنَائِزَ يُذَكِّرْكُمُ الْآخِرَةَ (م)

خستهلرى عيادت وجنازهلرى تشييع ايديگز زيرا بونلر آخرتى خاطرگزه گتيررلر قال عليه السلام (اكثروا ذكر الموت)

٩٦٥- مَنْ اَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ اَحَبَّهُ اللّٰهُ (م)

موتى چوقجه تذكر وتفكر ايدنلرى جناب الله سور.

٩٧٧- مَنْ رَآنِى فِى مَنَامِهِ فَقَدْ رَآنِى فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لاَ يَتَمَثَّلُ بِى (جا)
عالم معناده بنى گورن حقيقتده بنى گورمشدر زيرا شيطان بڭا تمثل ايده‌مز.

٩٧٨- بُشْرَى الْمُؤْمِنِ الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ (م)
رؤياى صالحه مؤمن ايچون بشارتدر.

٩٧٩- شُرْبُ اللَّبَنِ مَحْضُ الْاِيمَانِ اَىْ مَنَامًا (م)
رؤياده سود ايچمك كمال ايمانه اشارتدر.

٩٨٠- لاَ تَقُصَّ الرُّؤْيَا اِلاَّ عَلَى عَالِمٍ اَوْ نَاصِحٍ (م)
رؤيايى علما وصلحانڭ غيرى بر كيمسه‌يه تعبير ايتديرمه.

١٣٥- باب ما جاء فى اصابة العين

٩٨١- اِسْتَعِيذُوا بِاللهِ مِنَ الْعَيْنِ فَإِنَّ لَهَا حَقًّا (م)
اصابت عيندن محافظه‌ڭز ايچون جناب اللهه صغنڭز زيرا اصابت عين واردر.

٩٨٢- تَعَوَّذُوا بِاللهِ مِنَ الْعَيْنِ وَالنَّفْسِ (م)
گوزدن ونفسدن جناب حقه صغنڭز.

٩٨٣- اَلْعَيْنُ حَقٌّ تُدْخِلُ الرَّجُلَ الْقَبْرَ وَالْجَمَلَ الْقِدْرَ (م)
اصابت عين حقدر انسانى قبره دوه‌يى قزغانه ادخال ايدر.

٩٨٤- اَلْعَيْنُ حَقٌّ تَسْتَنْزِلُ الْحَالِقَ (م)
اصابت عين حقدر طاغى يرندن اوينادر.

٩٧٢- مَنْ سَقَى عَطْشَانًا فَارْوَاهُ فُتِحَ لَهُ بَابٌ اِلَى الْجَنَّةِ (م)

صوسز قالان برشخصى صو ايله طويوران كيمسه ايچون جنت قپوسى كشاد اولنور.

٩٧٣- مَنْ سَقَى مُؤْمِنًا عَلَى ظَمَإٍ سَقَاهُ اللّٰهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ (م)

صوسز بر مؤمنى سقى ايدن كيمسه يه جناب الله جنت شرابندن احسان ايدر.

١٣٤- باب فى الرؤيا والمبشرات

٩٧٤- اِنَّ الرِّسَالَةَ وَالنُّبُوَّةَ قَدِ انْقَطَعَتْ فَلاَ رَسُولَ بَعْدِى وَلاَ نَبِىَّ وَلٰكِنْ اَلْمُبَشِّرَاتُ رُؤْيَا الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ وَهِىَ جُزْؤٌ مِنْ اَجْزَاءِ النُّبُوَّةِ (جا)

تحقيقا رسالت ونبوت منقطع اولدى بندن صوكره دنيايه رسول ونبى گلمز انجق مؤمن كاملك عالم معناده گورديكى مبشرات يعنى رؤياى صالحه منقطع اولماز بونى اجزاى نبوتدن بر جزء مقامنده قبول وتلقى ايديگز.

٩٧٥- ذَهَبَتِ النُّبُوَّةُ وَبَقِيَتِ الْمُبَشِّرَاتُ (م)

بندن صوكره نبوت قالماز لكن رؤياى صالحه باقيدر.

٩٧٦- اَلرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ جُزْؤٌ مِنْ سِتٍّ وَاَرْبَعِينَ جُزْأً مِنَ النُّبُوَّةِ (جا)

رؤياى صالحه نبوتك قرق آلتى جزئنك بريسيدر زيرا عليه الصلوة والسلام افندمز مدت نبوتى اولان يكرمى اوچ سنه ظرفنده اوامر الهيه‌يى آلتى ماه رؤيا ايله اخذ وتلقى بيورمشدر آلتى ماه ايسه يكرمى اوچ سنه‌نك قرق آلتى جزئندن بر جزؤدر.

١٣٧- باب ما جاء فى امر التداوى

٩٩٠- اِنَّ اللّٰهَ تَعَالَى اَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا فَلاَ تَدَاوَوْا بِحَرَامٍ (جا)

جناب حق دردي ده دوايي ده نازل ايتديگى گبى هر درد ايچون بردوا خلق بيورمشدر. بناءً عليه تداوى‌يه دوام ايديگز فقط حرام ايله تداوى ايتمه‌يگز.

٩٩١- اَلدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ وَقَدْ يَنْفَعُ بِاِذْنِ اللّٰهِ تَعَالَى (جا)

دوا مقدرات الهيه‌دندر تحقيقا جناب حقك لطف واحسانيله منفعت بخش اولور.

٩٩٢- تَدَاوَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَمْ يُنْزِلْ دَاءً اِلاَّ اَنْزَلَ دَوَاءً (م)

بر خسته‌لق ظهورنده تداوى‌يه دوام ايديگز زيرا جناب الله دواسز بر خسته‌لك نازل بيورمامشدر.

٩٩٣- مَنْ تَدَاوَى بِحَرَامٍ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ شِفَاءً (م)

بر كيمسه شراب گبى حرام بر شى ايله تداوى ايدرسه جناب الله آنى كنديسنه شفا ايتمز.

١٣٨- باب ما جاء فى الايام

٩٩٤- مَنْ وَسَّعَ عَلَى عِيَالِهِ فِى يَوْمِ عَاشُورَاَ وَسَّعَ اللّٰهُ عَلَيْهِ فِى سَنَتِهِ كُلِّهَا (جا)

١٣٦- باب ما جاء فی الصور والمصور

٩٨٥- اَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلْمُصَوِّرُونَ (بخاری)

تحقیقا یوم قیامتده اشد عذاب ایله معذب اولان بر حیوانك رسمنی چیقاران کیمسه‌در.

٩٨٦- اِنَّ الْبَيْتَ الَّذِی فِيهِ الصُّوَرُ لاَ تَدْخُلُهُ الْمَلاَئِكَةُ (جا)

تحقیقا ایچنده حیوان رسمی بولنان بر خانه‌یه ملائکهٔ رحمت گیرمز.

٩٨٧- قَاتَلَ اللهُ قَوْمًا يُصَوِّرُونَ مَا لاَ يَخْلُقُونَ (جا)

جناب الله اوکیمسه‌لری هلاك ایتسون که خلقنه قادر اوله‌مدقلری ذی روحی تصویر ایدرلر.

٩٨٨- مَنْ صَوَّرَ صُورَةَ الْاَرْوَاحِ فَهُوَ مَلْعُونٌ (م)

ذیروح اولانلرك رسمنی چیقاران کیمسه ملعوندر.

٩٨٩- لاَ تَدْخُلُ الْمَلاَئِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ اَوْ صُورَةٌ (م)

ایچنده کلب ویا هیکل موجود اولان خانه‌یه ملائکهٔ رحمت داخل اولماز.

بر کیمسه عاشورا گوننده اهل وعیالنك رزقنی توسیع ایدرسه جناب الله او کیمسه‌نك سنه‌سنی کاملاً وسعت رزق ایله گچیریر.

۹۹۵- يَوْمُ الْاَحَدِ يَوْمُ غِرْسٍ وَبِنَاءٍ (م)

پازار گونی آغاچ دیکمك وابنیه یاپدیرمق ایچون مبارك بر گوندر.

۹۹۶- يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ يَوْمُ طَلَبِ سَفَرٍ وَرِزْقٍ (م)

پازار ایرتسی گونی سفر وطلب رزق ایچون مبارك بر گوندر.

۹۹۷- يَوْمُ الثُّلاَثَاءِ يَوْمُ حَدِيدٍ وَبَأْسٍ (م)

صالی گونی حدت وشدت ومحاربه گونیدر.

۹۹۸- يَوْمُ الْاَرْبِعَاءِ يَوْمُ لاَ اَخْذَ وَلاَ عَطَاءَ (م)

چهارشنبه گونی اخذ واعطا ایچون مسعود بر گون دگلدر.

۹۹۹- يَوْمُ الْخَمِيسِ يَوْمُ طَلَبِ الْحَوَائِجِ (م)

پنچشنبه گونی طلب حاجات ایچون مبارك بر گوندر.

۱۰۰۰- يَوْمُ الْجُمُعَةِ يَوْمُ عِيدٍ وَذِكْرٍ (م)

جمعه گونی عبادات واذکار ایله مؤمنلرك قلبی مسرور اوله‌جق بر یوم عیددر.

۱۰۰۱- يَوْمُ السَّبْتِ يَوْمُ مَكْرٍ وَخُدِيعَةٍ (م)

جمعه ایرتسی گونی اعدای دین مبینه لطایف حیل ایله غالب اوله‌جق بر گوندر.

بر کیمسه عاشورا گوننده اهل وعیالنك رزقنی توسیع ایدرسه جناب الله او کیمسه‌نك سنه‌سنی کاملاً وسعت رزق ایله گچیریر.

۹۹۵- يَوْمُ الْاَحَدِ يَوْمُ غِرْسٍ وَبِنَاءٍ (م)

پازار گونی آغاج دیکمك وابنیه یاپدیرمق ایچون مبارك بر گوندر.

۹۹۶- يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ يَوْمُ طَلَبِ سَفَرٍ وَرِزْقٍ (م)

پازار ایرتسی گونی سفر وطلب رزق ایچون مبارك بر گوندر.

۹۹۷- يَوْمُ الثُّلاَثَاءِ يَوْمُ حَدِيدٍ وَبَأْسٍ (م)

صالی گونی حدت وشدت ومحاربه گونیدر.

۹۹۸- يَوْمُ الْاَرْبِعَاءِ يَوْمُ لاَ اَخْذَ وَلاَ عَطَاءَ (م)

چهارشنبه گونی اخذ واعطا ایچون مسعود بر گون دگلدر.

۹۹۹- يَوْمُ الْخَمِيسِ يَوْمُ طَلَبِ الْحَوَائِجِ (م)

پنجشنبه گونی طلب حاجات ایچون مبارك بر گوندر.

۱۰۰۰- يَوْمُ الْجُمُعَةِ يَوْمُ عِيدٍ وَذِكْرٍ (م)

جمعه گونی عبادات واذکار ایله مؤمنلرك قلبی مسرور اوله‌جق بر یوم عیددر.

۱۰۰۱- يَوْمُ السَّبْتِ يَوْمُ مَكْرٍ وَخُدِيعَةٍ (م)

جمعه ایرتسی گونی اعدای دین مبینه لطایف حیل ایله غالب اوله‌جق بر گوندر.

44; Nesai, tahare 167, sayd 9, 11, zinet 110; İbn-i Mâce, libas 44; Darimi, istizan 34; Ahmed b. Hanbel, I, 80, 83, 104, 107, 139, 148, 150, II, 390, IV, 28, 29...

990. Ebu Davûd, tıb 11; Muvatta, ayn 12.

991. Heysemi, mecmaü'z-zevaid, V, 85.

992. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 56, Tirmizi, tıb 2; Ebu Davûd, tıb 1, 11; İbn Mâce, tıb 1; Ahmed b. Hanbel, III, 156, IV, 278.

993. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138, Suyûtî, el-Camius-sağır, II, 151.

994. Acluni keşfu'l-hafa, II, Hadis no: 2642.

995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 193, Müsnedi Ebi Ya'lâ el-mavsili cild 4 s. 479 Hadis no: 2612-85, Metalibü'l-âliye Hadis no: 3446, Acluni keşfu'l-hafa, II, 3255 no'lu hadisin altındaki açıklamalarda yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

936. Buhârî, sulh 1, 11; Ebu Davûd, edeb 50; Muvatta, hüsnü'l-hulk 7; Ahmed b. Hanbel, VI, 445.

937. Müslim, fiten 12; Ahmed b. Hanbel, I, 448.

938. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 16, Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 43-44.

939. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 57, Heysemi, mecmaü'z-zevaid, II, 164.

940. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138, Ebu Davûd, salat 205; Tirmizi, cum'a 7; Nesai, cum'a; İbn-i Mâce, ikame 93; Darimi, salat 205; Muvatta, cum'a 20; Ahmed b. Hanbel, III, 332, 425, V, 8.

941. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 148, Tirmizi, fedailü'l-cihad 26; Ahmed b. Hanbel, II, 237, 289.

942. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 122, Deylemi, müsned, Hadis no: 4964.

943. Müslim, salat 14; İbn-i Mâce, ezan 5; Ahmed b. Hanbel, III, 169, 264...

944. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, İbn Hibbân, sahih, I, 211, 212, 214.

945. Müslim, İmân 47, Buhârî, cihad 102; Tirmizi, İmân 17; Darimi, siyer 11; Ahmed b. Hanbel, III, 451, 467, IV, 402, 411, V, 236, 318, 413.

946. Tirmizi, İmân 17; cehennem 9; İbn-i Mâce, zühd 37; Ahmed b. Hanbel, II, 68, 128, 210, 214, 238, 302, 310, 360, 371, 375, 483, III, 116, 173, 178...

947. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146, Buhârî, cenaiz 1; Ebu Davûd, cenaiz 16.

948. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 645 Hadis no: 3263/34, Tirmizi, zühd 57; İbn-i Mâce, fiten 23; Darimi, rikak 67.

949. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 51, Buhârî, menakıb 24, tevhid 37.

950. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 34, Tirmizi, deavat 100.

951. Suyûtî, el-Camius-sağır, II, 201.

952. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, Heysemi, mecmaü'z-zevaid, III, 139.

953. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 148, İbn Mâce, ikame 25.

954. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 35.

955. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 56.

956. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 80.

957. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 134.

958. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Ebu Nuaym, hilye, IV, 96.

959. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 87 Hadis no: 23045/4549.

960. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 103, Heysemi, mecmaü'z-zevaid, X, 296.

961. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 103, Tirmizi, zühd 2; İbn-i Mâce, zühd19, 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310.

962. Heysemi, mecmaü'z-zevaid, III, 59.

963. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 76, Müslim, cenaiz 108; Tirmizi, cenaiz 60; Nesai, cenaiz 101; İbn-i Mâce, cenaiz 47, 48.

964. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 92, İbn-i Hibbân, sahih, IV, 267.

965. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137, Heysemi, mecmaü'z-zevaid, X, 325.
966. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 171, İbn-i Hibbân, sahih, VIII, 299.
967. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 171, Buhârî, hacc 47.
968. Camiül ehadis cild 8 s. 182 Hadis no: 25293, Deylemi, müsned, Hadis no: 7531.
969. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 193, Hakim, müstedrek, IV, 315.
970. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 19, Nesai, vesaya 9; İbn-i Mâce, edeb 8; Ahmed b. Hanbel, V, 285, VI, 7.
971. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 125, Deylemi, müsned, Hadis no: 5223.
972. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, Heysemi, mecmaü'z-zevaid, III, 131.
973. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, Ahmed b. Hanbel, III, 13; Ebu Davûd, zekat 41; Tirmizi, kıyame 18.
974. Tirmizi, rüya 2; Ahmed b. Hanbel, III, 267.
975. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 73, İbn Mâce, rüya 1; Darimi, rüya 3.
976. Buhârî, ta'bir 3, 4, 10, 26; Müslim, ruya 6, 7, 8, 9; Ebu Davûd, edeb 88; İbn-i Mâce, ruya 1, 3, 6, 9;Darimi, ruya 2; Muvatta, ruya 1, 3; Ahmed b. Hanbel, II, 18, 50, 219, 232, 233, 269, 314, 342, 369, 438, 495, 507, IV, 10, 11, 12...
977. Buhârî, ilim 38; ta'bir 10; Müslim, ruya 11; Ebu Davûd, edeb 88; Tirmizi, rüya 4, 7; İbn-i Mâce, ruya 2; Darimi, ruya 4; Ahmed b. Hanbel, II, 232, 261...
978. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 52, Münavî feyzü'l-kadir, III, Hadis no: 314.
979. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 81, Deylemi, müsned, Hadis no: 3640.
980. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 171, Tirmizi, ruya 7; Darimi, ruya 10.
981. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 15, İbn-i Mâce, tıb; 32.
982. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 58.
983. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 95, Acluni keşfu'l-hafa, II, Hadis no: 1797.
984. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 95, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 67 Hadis no: 11453/137, Ahmed b. Hanbel, I, 274, 294.
985. Buhârî, libas 79, 91, 92, 95; Müslim, libas 96, 97, 98, 99; Nesai, zinet 113; Ahmed b. Hanbel, I, 326, 375, III, 26.
986. Buhârî, libas 95, bedü'l-halk 7, 17, nikah 76, 96; Ebu Davûd, tahare, 89, libas 44, 45; Tirmizi, edeb 44; Nesai, tahare 167, sayd, 9, 11, zinet 110; Darimi, isti'zan 34; Ahmed b. Hanbel, I, 83, 104, 107, 139, 146, 148, 150, 277, III, 90, IV, 28, 29, 30, VI, 143, 246, 330.
987. Heysemi, mecmaü'z-zevaid, V, 173.
988. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143.
989. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 168, Buhârî, bedü'l-halk 7, 17, megazi, 12, libas 88, 94; Müslim, libas 81, 82, 83, 84; Ebu Davûd, tahare 89, libas 45; Tirmizi, edeb

877. Muvatta, isti'zan 36.

878. Deylemi, müsned, Hadis no: 4993.

879. Ebu Davûd, sünne 15; Tirmizi, kıyame 60; Ahmed b. Hanbel, III, 438, 440. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 407 Hadis no: 9495/261

880. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 150, Buhârî, salat 88, edeb 36, mezalim 5; Müslim, birr 65; Tirmizi, birr 18; Nesai, zekat 67; Ahmed b. Hanbel, IV, 104, 405...

881. Heysemi, mecmeu'z-zevaid, X, 278.

882. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 151, Buhârî, edeb 96; Müslim, birr 165; Tirmizi, zühd 50, deavat 98; Darimi, rikak 71; Ahmed b. Hanbel, I, 392, III, 104, 110, 159, 165, 167, 168, 172, 173, 178, 192, 198, 200, 202, 207, 208, 213, 222, 226...

883. Acluni keşfu'l-hafa, II, Hadis no: 2893.

884. Ebu Davûd, edeb 16; Tirmizi. Zühd 56.

885. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, Tirmizi, zühd 2; İbn-i Mâce, zühd 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310, III, 473, IV, 70, 77.

886. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, Hakim, müstedrek, IV, 332.

887. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 32, Deylemi, müsned, Hadis no: 563.

888. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 34, Suyûtî, el-camius-sağir, I, 85.

889. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64, Buhârî, İmân 1.

890. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 134.

891. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Acluni keşfu'l-hafa, II, Hadis no: 2353, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 390 Hadis no: 20184/1688.

892. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 402 Hadis no: 20206/1710.

893. Kenzül ummal cild 9 sf. 172 Hadis no: 25561, Deylemi Firdevs cild 5 sf. 365 Hadis no: 8450

894. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 147.

895. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 64 Hadis no: 91/

896. Ebu Davûd, zekat 28; Müslim, zekat 112; Nesai, zekat 94.

897. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 674 Hadis no: 3408/46 el-camius-sağir, 1113.

898. Muvatta, hüsnü'l-hulk 16.

899. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 137.

900. Nesai, zekat, 94; Ahmed b. Hanbel, V, 65.

901. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 1023.

902. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 1023.

903. Ahmed b. Hanbel, III, 466.

904. Heysemi, mecmeü'z-zevaid, X, 200, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 251 Hadis no: 5221/732.

905. İbn-i Mâce, ticaret 1; Tirmizi, buyu 4; Darimi, buyu 8.
906. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59 Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 941.
907. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59 Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 942.
908. İbn-i Mâce, ticaret 6.
909. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 87 Acluni keşfu'l-hafa, II, Hadis no: 1929.
910. Ahmed b. Hanbel, III, 362, 391.
911. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 3 Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 36.
912. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s- s. 4 Acluni keşfu'l-hafa, I, Hadis no: 56.
913. Ebu Davûd, etime 14; İbn-i Mâce, etime 17.
914. Ahmed b. Hanbel, II, 182.
915. Tirmizi, etime 12; Ebu Davûd, et'ime 17; İbn-i Mâce, et'ime 12; Darimi, et'ime 16; Ahmed b. Hanbel, I, 270, 343, 345, 364, III, 490.
916. İbn Mâce, et'ime 27.
917. Buhârî, nikah 72; İbn-i Mâce, nihah 25; Muvatta, nikah 50.
918. İbn-i Mâce, et'ime 17.
919. İbn-i Mâce, et'ime 8; Müslim, eşribe 104- 106; Ebu Davûd, et'ime 15; tirmizi, et'ime 9; Muvatta, sıfatü'n-nebi 6; Ahmed b. Hanbel, II, 8, 33, 80, 106, 128...
920. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 9, Deylemi, müsned, Hadis no: 1138.
921. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 31.
922. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 49, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XII, Hadis no: 35699.
923. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 51
924. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 106, Tirmizi, et'ime 43; İbn-i Mâce, et'ime 43; Darimi, et'ime 20; Ahmed b. Hanbel, II, 497.
925. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139.
926. Buhârî, buyu 3; Tirmizi, kıyame 60; Ahmed b. Hanbel, III, 153.
927. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 157, Müslim, eşribe 112-115; Tirmizi, eşribe 11; İbn-i Mâce, eşribe 21; Darimi, eşribe 24; Ahmed b. Hanbel, III, 54, 182, 199...
928. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 56.
929. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 55
930. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 55
931. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138
932. Künûzü'l-hakâik, 58, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 25367.
933. Tirmizi, zekat 28.
934. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146.
935. Künûzü'l-hakâik, 101, Buhârî, edeb 6, İmân 16, diyat 2, istitabe 1; Tirmizi, tefsir 4. Sure 4, 6, 7; Nesai, tahrim 3, kasame 48; Darimi, diyat 9.

816. Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 70.
817. Tirmizi, nüzur 9; İbn-i Mâce, fiten 16; Ahmed b. Hanbel, V, 428.
818. Heysemi, mecmeu'z-zevaid, X, 223.
819. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 16, Deylemi, müsned, Hadis no: 1458.
820. Buhârî, cihad 182, megazi 38, kader 5; Müslim, İmân 178; İbn-i Mâce, fiten 35; Darimi, siyer 73; Ahmed b. Hanbel, II, 309, V, 45.
821. Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 75.
822. Müslim, münafikin 65; Tirmizi, birr 25, fiten 2; İbn-i Mâce, menasık 76.
823. Ahmed b. Hanbel, I, 73.
824. Buhârî, nikah 47, tıb 51; Müslim, cum'a 47; Ebu Davûd, edeb 87; Tirmizi, birr 81; Darimi, salat 199; Muvatta, kelam 7; Ahmed b. Hanbel, I, 269, 303, 309, 313, 327, 332, 397, II, 16, 59, 62, 94; III; 470, IV 263.
825. Heysemi, mecmeu'z-zevaid, XI, 46.
826. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 44, İbn Mâce, cihad 40.
827. Buhârî, cihad 2; Müslim, birr 159, 160; Ebu Davûd, cihad 16; Ahmed b. Hanbel, II, 295, 527, 537.
828. Buhârî, cihad 43; Müslim, imaret 100; Nesai, hayl 6; İbn-i Mâce, ticaret 69; Ahmed b. Hanbel, III, 114, 127, 171, IV, 184, 188.
829. Acluni keşfu'l-hafa I, Hadis no: 1008.
830. Hakim, müstedrek, I, 108.
831. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 61
832. Deylemi, müsned, Hadis no: 2726.
833. Ebu Davûd, edeb 116; Ahmed b. Hanbel, V, 194, VI, 450.
834. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 71
835. Müslim, fiten 104; İbn-i Mâce, fiten 33; Ahmed b. Hanbel, V, 383, 397.
836. Ahmed b. Hanbel, II, 326.
837. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82
838. Müslim, zekat 113, 114; Tirmizi, zühd 28; İbn-i Mâce, zühd 27; Ahmed b. Hanbel, II, 358, 379, 380, 394, 443, 447, 501.
839. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 103 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 6 s. 293 Hadis no: 16542/4 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 6199
840. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 125
841. Tirmizi, isti'zan 7.
842. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 164
843. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 41.
844. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 53
845. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 103, Deylemi, müsned, Hadis no: 4893.

846. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 72, Müslim, cihad 27; Ebu Davûd, sünne 17; Nesai, cenaiz 60; Ahmed b. Hanbel, I, 215.
847. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 75
848. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82, Buhârî, Edebü'l-müfred, II, sh: 20, Hadis no: 865-866.
849. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 388 Hadis no: 20177/1681 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 8312
850. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Deylemi, müsned, Hadis no: 5863.
851. Münavî, Kunuzü'l-hakâik, s. 144
852. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 145, Heysemi, Mecmeuz-zevaid, I, 186.
853. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 145, Heysemi, Mecmeuz-zevaid, I, 186.
854. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 169, Heysemi, Mecmeuz-zevaid, IV, 262.
855. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 182, Ahmed b. Hanbel, V, 234.
856. Ebu Davûd, nikah 3; İbn-i Mâce, nikah 1.
857. Ebu Davûd, nikah 31
858. İbn-i Mâce, nikah 8.
859. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 56, Hâkim, müstedrek, II, 161.
860. Ahmed b. Hanbel, VI, 77, 91.
861. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, Deylemi, müsned, Hadis no: 5645.
862. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 156, İbn Mâce, nikah 1.
863. Nesai, işaretü'n-nisa 1; Ahmed b. Hanbel, III, 128, 199, 285.
864. Ebu Davûd, talak 3; İbn-i Mâce, talak 1.
865. Ebu Davûd, tereccül 7; Tirmizi, edeb 35; Nesai, zinet 35; Darimi, isti'zan 18; Ahmed b. Hanbel, IV, 414, 418.
866. Ahmed b. Hanbel, I, 191.
867. Buhârî, nikah 88, rikak 16, 51, bed'ül-halk 8; Tirmizi, cehennem 11; Ahmed b. Hanbel, I, 234, 359, II, 173, 297, IV, 429, 443.
868. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 49.
869. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 49., İbn-i Mâce, nikah 4; Tirmizi, rıda 10.
870. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 153, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 476 Hadis no: 23881/142 Kenzül ummal cild 3. Hadis no: 6342
871. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 153
872. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 153, Ahmed b. Hanbel, IV, 197, 202.
873. Camiu'l Ehadis. cild: 1 s. 426-427 Hadis no: 2928
874. Camiu'l Ehadis. cild: 2 s. 13 Hadis no: 3495
875. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 19, Ebu Davûd, sünne 2, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 731 Hadis no: 3716/46.
876. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 102 Hadis no: 14372/73

773. İbn Hatim İlel Hadis no: 1426, İbnül Cevzî İlel 1268-1270, Hatip Tarih 3/706 Hadis no: 812, İbn Asakir Tarihu Dımeşk Hadis no: 22975

774. Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 4167, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 8986, Ebuş Şeyh İsbahanî 896, Taberanî Müsnedi Hadis no: 1942, 3462 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 17743.

775. Tirmizî Hadis no: 2625, Ebu Davud Hadis no: 12999, Hakim Müstedrek 1/22 Hadis no: 54 Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 660, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 2076.

776. Deylemi Müsned Hadis no: 1310, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 750 Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 2339, İbn Adiy el-Kamil 7/247 Hadis no: 2147, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 30865.

777. İbn Hatim İlel Hadis no: 1248 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 13004 Heysemî Zevaid Hadis no: 10534, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 2005

778. Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 7096, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 5088, Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 5063, İbn Cevzi Zemmül Heva Hadis no: 556-557, Hatib Tarihu Bağdat 14/522 Hadis No: 4323, İbn Arabî Mu'cem Hadis no: 1020.

779. 780. Buharî Hadis no: 6612, 6243, Müslim Hadis no: 2658, Ebu Davut Hadis no: 2152, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 10537, Taberani Mu'cemül Kebir Hadis no: 14457, Beyhakî Sünenül Kübrâ Hadis No: 12514, 19112.

781. Taberani Mu'cemül Kebir Hadis no: 7224, Heysemi Zevaid Hadis no: 370, Ebu Nuaym Ahbaru Isbahan 1/214 Hadis no: 532, Şeceri Emali Hadis no: 127, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 8721.

782. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 140, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 19064, Ahmed B. Hanbel Zühd Hadis no: 1196, Buhari Tarih Hadis no: 243, Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 4685, 7275, İbn Hacer Metalibül Aliye Hadis no: 2610, 3237-3238, İbn Ebid Dünya Samt Hadis no: 692.

783. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77

784. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 193 Hadis no: 23247/4751 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 9037 Hatib, Tarihi Bağdat cild. 11 sf160 Hadis no: 5853

785. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 120, Ahmed b. Hanbel, I, 309, 317.

786. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 133, Tirmizi, hudud 24; Ahmed b. Hanbel, I, 217.

787. Nesai, cenaiz 100, eşribe 40, duhaya 36; İbn-i Mâce, eşribe 14; Ahmed b. Hanbel, I, 452, IV, 187, V, 359.

788. Ebu Davûd, eşribe 5; Tirmizi, eşribe 3; Nesai, eşribe 25; Darimi, eşribe 8; Ahmed b. Hanbel, II, 91, 167, 179, III, 343.

789. Heysemi, mecmeu'z-zevaid, V, 70.
790. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 105, 791. Müslim, eşribe 64, 69, 73, 75; Buhârî, edeb 80, ahkam 22, megazi 60; Ebu Davûd, eşribe 5, 7; Tirmizi, eşribe 1, 2; Nesai, eşribe 40, 49, 53; İbn-i Mâce, eşribe 9, 13, 14; Darimi, eşribe 8, Muvatta, duhaya 8; Ahmed b. Hanbel, I, 274, 279, 350, II, 16, 29, 31, 91, 98, 105, 158, 171, 175, 429, 501, III, 63, 66, 112, 119, 237, 361, 466, IV, 410, 416, 417, V, 356...
791. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 105
792. Ebu Davûd, eşribe 5; Tirmizi, eşribe 3; Nesai, eşribe 25; İb Mâce eşribe 10; Darimi, eşribe 8; Ahmed b. Hanbel, II, 91, 167, 179, III, 343.
793. Heysemi, mecmeu'z-zevaid, V, 72.
794. Tirmizi, eşribe1; İbn-i Mâce, eşribe 4; Ahmed b. Hanbel, II, 35, 176, 189, 197; Nesai, eşribe 43.
795. Darimi, eşribe 6; Müslim, eşribe 12; Ebu Davûd, tıb 11; Tirmizi, tıb 8.
796. Deylemi, müsned, Hadis no: 3638.
797. Ahmed b. Hanbel, V, 342.
798. Müslim, Tahare 52-55; Buhârî, libas 64; Tirmizi edeb 18; Nesai, tahare 14; Ahmed b. Hanbel, II, 16, 52, 229, 239, 283, 356, 365, 366, 387, 410, 489.
799. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 193 Hadis no: 848/164 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 269
800. İbn-i Hibbân, sahih, IV, 417.
801. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 46, Buhârî, libas 65, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 125 Hadis no: 4615/126, .
802. Müslim, tahare 55; Ahmed b. Hanbel, II, 365, 366.
803. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 100, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 6 s. 220 Hadis no: 163/310
804. Tirmizi, edeb 16; Nesai, tahare 12, ziynet 2.
805. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 46, Buhârî, libas 64.
806. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 100.
807. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 144, Deylemi, müsned, Hadis no: 5648.
808. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 163 Ahmed b. Hanbel, IV, 265.
809. İbn Mâce, mukaddime, 7.
810. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 104.
811. Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 10.
812. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 48, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 361 Hadis no: 9272/38, Suyûtî, el-Camius-sağır, 2, 2890.
813. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 159, Heysemi, mecmeu'z-zevaid, IV, 54.
814. Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 12.
815. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, Deylemi, müsned, Hadis no: 258.

746. Tirmizi Hadis no: 2448, Mizzî Tehzîb Hadis no: 593-594 İbn Ebid Dünya et-Tevazu' Hadis no: 204, İbn Hatim el-Ilel Hadis no: 1838, Taberanî Mu'cemül Kebir Hadis no: 401, Hakim Müstedrek 4/316 Hadis no: 7972.

747. Hakim Müstedrek 1/61Hadis no: 189, Beyhakî Esma ves Sıfat Hadis no: 122, Suyûti Camius Sağir Hadis no: 4309

748. Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 7664, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 27324, İbn Ebid Dünya Islahül Mal Hadis no: 328, Taberanî Mu'cemül Evsat Hadis no: 4894, 8307 İbn Cevzi İlel Hadis no: 1356, Şihab Müsned Hadis no: 335 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 5735

749. Müslim Hadis no: 92-93, Tirmizî Hadis no: 1999 Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 4298, Ahmed B. Hanbel Zühd Hadis no: 1018, İbni Huzeyme Tevhid Hadis no: 497-498, 609, Tahavî Müşkilül Asar Hadis no: 5557

750. Ahmed B. Hanbel Zühd Hadis no: 144, Ebu Nuaym Sıfatün Nifak Hadis no: 131, 312, Ebu Tahir Selefî Hadis no: 6 Heysemî Buğyetül Bahis Hadis no: 465, Zehebî Siyerü Alamün Nübelâ Hadis no: 455.

751. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 73, Taberanî Mu'cemül Evsat Hadis no: 6278, Ebu Nuaym Tesmiye Hadis no: 2 Suyûti Camius Sağir Hadis no: 4345, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 45087

752. Tahavî Müşkilül Asar Hadis no: 1781, Hakim Müstedrek 4/329 Hadis no: 8028, Taberî Tehzîb Hadis no: 1117, Yahya B. Muhammed Sa'd Meclisan Hadis no: 29, İbn Hacer İthaf Hadis no: 5249 Suyûti Camius Sağir Hadis no: 4932

753. Makdisi el-Ehadisül Muhtara Hadis no: 53, İbni Hacer Metalibül Aliye Hadis no: 3310, 3311 Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 59, İbn Batta Ukberî Hadis no: 560, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 3192, 13078, 14280, Busayri İthaf Hadis no: 590, 8480, Deylemî Firdevs Hadis no: 3673, Suyûti Camius Sağir Hadis no: 4935

754. Deylemî Firdevs Hadis no: 5880, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 853, Suyûti Camius Sağir Hadis no: 8383, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 45537.

755. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143, Şihab Müsned Hadis no: 484, Ebu Tahir es Selefî Mu'cem Hadis no: 1066, İbnül Arabî Zühd Hadis no: 124 Ebuş Şeyh Isbahanî et-Tevbih Hadis no: 164

756. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 164, Deylemi, müsned, Hadis no: 7161.

757. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 164.

758. Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 3738, Deylemî Müsned Hadis no: 7160 Suyûti Cem'ul Cevami' Hadis no: 298, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 25396.

759. Ahmed B. Hanbel Müsned no: 8390, 8580, 8596, 22848 İbn Vaddah Mervanî el-Bida' Hadis no: 69, Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 5450, Taberânî Mu'cemül Kebir Hadis no: 3026 Deylemi Müsned Hadis no: 8724.

760. Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 28784, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 4335, Deylemî Müsned Hadis no: 3165 Suyûti Cem'ul Cevami' Hadis no: 12691, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 12509.
761. Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 7121, İbn Adiy Duafa Hadis no: 8276, İbn Şahin Tergib Hadis no: 228, İbni Hibban Mecruhîn 2/302 Hadis no: 1246 Zehebî Tarihul İslam Hadis no: 3155 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 28709.
762. Buhârî Hadis no: 48, 6044, 7076, Müslim Hadis no: 67, Tirmizî Hadis no: 1983, 2635, İbn Mace Hadis no: 3939-3941, Neseî Sünenül Kübra Hadis no: 5558-5563, Bezzar Müsned Hadis no: 1172, 1796, 2120, 2076.
763. Tirmizî Hadis no: 3862, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 16361, 20025, 20054, Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 3607, Taberânî Mu'cemüs Sağir Hadis no: 168 İbn Asakir Tarihu Dımeşk Hadis no: 17071.
764. Hatib Tarihu Bağdat 9/343 Hadis no: 2843 Ebu Nuaym Marifetüs Sahabe Hadis no: 4075, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 8270, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 10913.
765 Buharî Hadis no: 7070, 7071, 6874, Müslim Hadis no: 101, 103 - 104, İbn Mace Hadis no: 2575-2576, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 6685, 6703, 7048, 27500, Ebu Nuaym Mustahreç Hadis no: 285, Abdürrezzak Musannef Hadis no: 17199, 18682 Mizzî Tehzîb Hadis no: 5172.
766. Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 6182, Halife B. Hayyat Müsned Hadis no: 84, Münziri Tergib Hadis no: 3441 Heysemi Mecmeuz Zevaid Hadis no: 7232 Bezzâr Müsned Hadis no: 1399, Heysemi Keşfül Esrar Hadis no: 3234.
767. Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 1540, Buhâri Tarih Hadis no: 246, Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 6113, Humeyd Müsned Hadis no: 138, Tayalisî Müsned Hadis no: 304, Darekutnî İlelül Varide Hadis no: 625.
768. Tirmizî Hadis no: 2505, İbni Hacer Lisanül Mizan Hadis no: 113, Zehebî Mizan Hadis no: 5260, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 8869, Taberâni Mucemül Evsat Hadis no: 7244, İbn Ebid Dünya Samt Hadis no: 288
769. Buharî Hadis no: 10, 6484, Tirmizî Hadis no: 2627 Ebu Davud Hadis no: 2481, Ahmed B. Hanbel Hadis no: 1132, 6914, 6916, 6943-6944, 6479, 6873 İbn Ebid Dünya Samt Hadis no: 25, 28 Bezzâr Müsned Hadis no: 3752.
770. Tirmizî Hadis no: 1946, İbn Mace Hadis no: 3691, Ebu Davud Hadis no: 6410, Ahmed B. Hanbel Hadis no: 14, 32-33, 76, İbn Asım Zühd Hadis no: 272.
771. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 175. Ebu Hamid Gazalî et-Tibrü'l Mesbuk s. 8, 13, Ebu Hamid Gazalî Fadîhü'l Batına s. 224
772. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 171, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 29467, Rafiî Ahbaru Kazvin cilt 1 sf. 55 Hadis no: 1286, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 37934

719. İbni Mace Hadis no: 2144, Darimî Sünen Hadis no: 2464, Hakim Müstedrek Hadis no: 2100, Beyhakî Sünenül Kübra Hadis no: 10318 Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 10454, İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: 6014-6015.

720. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 144, İbni Batta el-İbane Hadis no: 281, 517, el-Makdisi Etrafü'l-Garâib Hadis no: 1240, Deylemî el-Firdevs Hadis no: 5664 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 1118, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 23028

721. Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 15069, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 289 Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 876, Suyûtî el-Fethül Kebir Hadis no: 449

722. Bezzâr Müsned Hadis No: 949, İbni Hacer Metalibül aliye Hadis no: 2253, Heysemî Keşfül Estar Hadis no: 1279, Taberânî ed-Dua Hadis no: 1977, 1981, Taberânî Mu'cemüs Sağir Hadis no: 58, Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 2070.

723. Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 22452, 14495, Taberanî 1415, Tahâvî Müşkilül Asar Hadis no: 4987, Hakim Müstedrek Hadis no: 7135, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 15080, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 7255 Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 18396, Suyûtî el-Fethül Kebir Hadis no: 9722.

724. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 120, Tirmizî Hadis no: 1337 İbni Mace Hadis no: 2313, Beğavî Şerhüs Sünne Hadis no: 2498, Tahâvî Müşkilül Asar Hadis no: 4988, İbni Hacer İthaf Hadis no: 11664, Taberânî ed-Dua Hadis no: 1976.

725. Cenâbezî el-Avâlî es Sıhah Hadis no: 40, Rafiî Ahbaru Kazvîn Hadis no: 1187, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 15109, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 45390

726. Tirmizî Hadis no: 1972, Taberânî Mu'cemül Evsat Hadis no: 7398, 7597, Kelebâzî Bahrül Fevâid Hadis no: 37, İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: 6326, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 12195, Ebu Tahir Selkî el-Aşır min Meşyeha Hadis no: 28.

727. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 18, İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: cilt 1 Sf 113, Hadis no: 86 Haraitî İğlal Hadis no: 35, Ebu Zer Herevî Fevaid Hadis no: 5.

728. Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 16401, Neseî Sünenül Kübrâ Hadis no: 9316-9318, Neseî Sünenüs sağir Hadis no: 5092, 5247-5248, İbnu Hibban Sahih Hadis no: 5509 Taberânî Mu'cemül Kebir Hadis no: 725-726.

729. İbn Adiy el-Kâmil Cilt1. Sf. 103 Hadis no: 66, Beyhakî Şuabül İmân Hadis no: 4463-4464 Şecerî el-Emâlî Hadis no: 41, Darekutnî el-İlel Hadis no: 50.

730. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 107. Beyhakî Şuabül İmân Hadis no: 4469, İbn Adiy el-Kâmil Cilt 4. Sf.134 Hadis no: 3126, İbnu Hibban Sahih Hadis no: 5735, Heysemî el-Maksad Hadis no: 1764, Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 7440, İbni Hacer el-Metalibül Aliye Hadis no: 2630 Bişrân el-Emâlî Hadis no: 11

731. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 107. İbn Adiy el-Kâmil Cilt1. Sf. 103 Hadis no: 66, Beyhakî Şuabül İmân Hadis no: 4463-4464 Şecerî el-Emâlî Hadis no: 41, Darekutnî el-İlel Hadis no: 50

732. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 107, İbn Adiy el-Kâmil Cilt3. Sf. 479 Hadis no: 2613, Ebu Şeyh İsbahanî el-Fevâid Hadis no: 27, Haraitî Mesâvî Hadis no: 117, İbni Mende Mecalis Hadis no: 380, Şecerî el-Emâlî Hadis no: 178, 1463

733. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 133, Deylemî Firdevs Hadis no: 6394, Muttakî Kenzül Ummâl Hadis no: 8226, Suyûtî Camiul Ehadis Hadis no: 21195, Suyûtî Cem'ul Cevâmi Hadis no: 276.

734. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 147, Ebül Feth İbn.Favaris el-Fevâid Hadis no: 173, Ebu Tahir es-Selefî Meşiha Hadis no: 28

735. Darekutnî Ta'likât Hadis no: Cilt1 sf. 199 Hadis no: 199, İbni Hacer Lisanül Mizan Hadis no: 723, Vahdî Tafsîr (suretül Fatiha) Hadis no: 866 Zehebi Mizan Hadis no: 1671, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 2919, Ebid Dünya Zemmül Gıybe Hadis no: 25, Deylemî Firdevs Hadis no: 4320

736. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 126, Beyhakî Şuabül Îman Hadis no: 9036, Taberânî Mu'cemül Kebîr Hadis no: 1011, İbn Adiy el-Kâmil Cilt2. Sf. 433 Hadis no: 1504, Ebu Şeyh İsbahanî Tabakat Hadis no: 874.

737. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137, Suyûtî Aşariyyat Hadis no: 26, Beyhakî Şuabül Îman cilt 10 sf. 210 Hadis no: 19270, Şihab Müsned Hadis no: 426, Kelebâzî Bahrul Fevaid Hadis no: 202, Hatib Tarihu Bağdat Hadis no: 1398, 2889 İbni Asakir Tarihu Dımeşk Hadis no: 13431, 22281, 26648.

738. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96, Yakın bir lafızla Deylemi Firdevs Cilt 3 sf. 142 Hadis no: 4207

739. Gazzî el-Ciddül Hasis Hadis no: 463 Molla Ali el-Karî Masnu' Hadis no: 295, Molla Ali el-Karî Esrarül Merfûa Hadis no: 444 Sehavî Makasıd Hadis no: 1036

740. Ebu Davud Hadis no: 4903, Rebi' İbn Hubeyb Müsned Hadis no: 699, Hatib el-Kifaye Hadis no: 766, İbni Asakir Tarihu Dımeşk Hadis no: 20984-20985 Beyhaki Şuabül İman Hadis no: 6608, Beyhakî Adab Hadis no: 115.

741. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 65, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 7440, Suyûti Camiul Ehadis Hadis no: 11739, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 2907

742. Neseî Sünenül Kübrâ Hadis no: 4302, 4360, Neseî Sünenüs Suğra Hadis no: 3109, Taberânî Mu'cemüs Sağir Hadis No: 146 Ahmed B.Hanbel Müsned Hadis no: 7565, Hakim Müstedrek Hadis no: 2394.

743. Ebu Davud Hadis no: 4903, İbni Mace Hadis no: 4210, Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 6100, 6102, Müshir Nüsha Hadis no: 46, Humeyd Müsned Hadis no: 1317, 1430 Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 3656.

744. Suyûti Camius Sağir Hadis no: 2074, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 7669 Deylemi Firdevs Hadis no: 286

745. Suyûti Camius Sağir Hadis no: 2926, İbni Asakir Tarihi Dımeşk Hadis no: 10483, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 7734.

691. İbni Mace Hadis no: 2700, İbnu Hibban el- Mecruhîn Hadis no: 562, Heysemi Mecmeuz Zevâid Hadis no: 7080, Ebi Ya'la Zevaid Hadis no: 632.

692. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 148, Suyûtî, el-Camius-sağir, Hadis no: 12618 Bekir B. Ahmed B. Ali eş-Şirâzî Ehadis Hadis no: 3 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 46080 İbn Esîr Usudü'l Gâbe Hadis no: 4390

693. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 165, Deylemi el-Firdevs Hadis no: 7259

694. Müslim Hadis no: 103, 5131Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 10214, İbni Batta el-İbanetü'l Kübra Hadis no: 605, Ebu Bekr İbn Hilal es-Sünne Hadis no: 1511, İbn Mende el-İman Hadis no: 653, 655, Ebu Nuaym Mustahreç Hadis no: 190, Beyhakî Sünenül Kübra Hadis no: 6578.

695. Buhârî Hadis no: 1215, Müslim Hadis no: 1545, 1546, 1554, Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 6628, 6632 Ebi Şeybe Musannef Hadis no: 11862-11863, 11865, Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 6407, 5849, Abdurrezzak Musannef Hadis no: 6523.

696. Müslim Hadis no: 153, İbni Mace Hadis no: 1575, Neseî Sünen el-Kübra Hadis no: 1981, Ebu Davûd Tayalisi Müsned: 504, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 19180, 19181, 19104, 19289.

697. Taberâni Mu'cemü'l Evsat Hadis no: 5374 Ebi Umeyye Müsned Hadis no: 8

698. İbnu Hibban Sahih Hadis no: 1495, Hakim Müstedrek Hadis no: 1347, Darekutnî İlel Hadis no: 2988

699. Heysemî Keşfül Esrar Hadis no: 744, İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: 7024, Makdisî Ehadisü'l, Muhtara Hadis no: 1991

700. Buhârî Tarih Hadis no: 72, Ali B.Muhammed Kinanî et-Tehisül Habir Hadis no: 804, Ebi Umeyye Müsned Hadis no: 19, Heysemî Keşfül Esrar Hadis no: 742 İbnu Hibban Mecruhîn Hadis no: 1092, Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 6581.

701. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 35, Buhârî Hadis no: 1213, Müslim Hadis no: 1549, 1550, 5131 Ebu Davûd Hadis no: 2725, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 376, Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 6627, Ebi Şeybe Musannef Hadis no: 11863, Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 5624.

702. Taberani Mu'cemül Kebir Hadis no: 7485, 7487, Heysemi Mecmaüz Zevaid Hadis no: 1034, Taberanî Müsnedü Şamiyyîn Hadis no: 3387, 3389, İbn Ebi Asım Evail Hadis no: 90

703. İbn Hacer el-Metalibül Aliye Hadis no: 4691, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 5412, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 42522.

704. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 152, Deylemi el-Firdevs Hadis no: 6626, Suyûtî Cem'ul Cevam'i Cilt 4. Sf. 187 Hadis no: 11978/313

705. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 190, Tirmizî Hadis no: 2541, Neseî es-Sünenül Kübrâ Hadis no: 10741, Abdullah ibn Ahmed es Sünne Hadis no: 704.

706. Taberâni Mu'cemül Evsat hadis No: 893, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 15485, Deylemî Firdevs Hadis no: 3787, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 4977

707. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 83, Taberâni Mu'cemül Evsat hadis No: 912, İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: 4444 Busayrî İthaf: 2338, 2340 Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 4978 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 15486 Deylemî Firdevs Hadis no: 3788

708. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 67, Buhârî Hadis no: 2230, 2151, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 8900, 9958 Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 10124, 10266, Taberani Mu'cemül Evsat Hadis no: 9235.

709. Taberani Mu'cemül Evsat Hadis no: 3613, Taberani Mu'cemüs Sağir Hadis no: 403, Taberani Cüz' Hadis no: 156 İbn Adiy el-Kâmil Hadis no: 1392, İbn Marduye Cüz' Hadis no: 155 Beyhakî Şuabül İman Hadis no: 3281

710. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 105 İbn Hacer Metalibü'l Aliye Hadis no: 1493, Heysemî Buğiyyetül Bahis Hadis no: 438, Busayrî İthaf Hadis no: 2351,
Ebu Cehm Cüz' Hadis no: 91, Şemma' Zühd Hadis No: 333

711. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 100, Beyhakî Sünenül Kübra5/354 Hadis no: 10130, (10736) Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 6117-6118.

712. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 49, Neseî Kitabü'l İğrab Hadis no: 169 İbn Hacer İthaf Hadis no: 5420 Darekutnî Sünen Hadis no: 2524, Hakim Müstedrek Hadis no: 2244, (Yakın Lazfızlar) Müslim Hadis No: 2979, Neseî Sünenül Kübra Hadis no: 5956.

713. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 52, Deylemi, müsned, Hadis no: 2171.

714. Taberani Mu'cemül Evsat Hadis no: 7956 İbn Ebi Dünya el-Kanaa Hadis no: 70, Beyhâkî Zühd Hadis no: 111, Ebu Nuaym Marifetüs Sahabe Hadis no: 673, İbn Ebi Asım el-Ahad Hadis no: 1997 İbn Esir Usüdül Gâbe Hadis no: 2049

715. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 87, Suyûtî Camius Sağir Hadis no: 5341, Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 7576

716. İbn Hacer İthaf Hadis no: 7055, Taberani Mu'cemül Kebir Hadis no: 12455, Hakim Müstedrek Hadis no: 2533, Makdisî el- Ehadis Hadis no: 3366, Hasan B. Ali Cevheri Hadis Hadis no: 462

717. İbni Mace Hadis no: 2215, Ebu Davûd Hadis no: 2999, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 7118, Taberani Mu'cemül Kebir Hadis no: 18005, Beyhakî Sünenül Kübra Hadis no: 9935, Büşran Emâlî Hadis no: 27

718. Tirmizî Hadis no: 1315, Ahmed B. Hanbel Müsned Hadis no: 15520, 16145, Harbî Garibül Hadis Hadis no: 1170, İbni Carud el- Münteka Hadis no: 556, Dûlâbî el-Küna vel Esma Hadis no: 2033, Beğavî Şerhüs Sünne Hadis no: 2124.

663. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 186, İbnu Mace Hadis no: 1071, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 1143, Ebi Ya'la Müsned Hadis no: 1840, Muammer B. Ziyad Ehadisi Erbaîn Hadis no: 14 İbnül Basit el-Fevâid Hadis no: 60.

664. Bezzar müsned Hadis no: 1979, İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 22620, Heysemî Keşfül Esrar Hadis no: 3462 Yahya B.Hasan eş-Şecerî Emâlî Hadis no: 1653 Temmâm Razî Fevâid Hadis no: 700.

665. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 62, İbn Ebi'd-Dünya Zühd Hadis no: 9, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 9804, Sehavî Makasıd Hadis no: 373 Molla Ali el-Karî esrarül Merfûa Hadis no: 162. M.Tahir Fetinnî Tezkiratül Mevduat Hadis no: 1346(Bu hadis Muhaddislerce zayıf kabul edilmektedir.)

666. Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 9806, İbn Ebi'd-Dünya Zühd Hadis no: 77, M.Tahir Fetinnî Tezkiratül Mevduat Hadis no: 1343

667. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 121, Tirmizî Hadis no: 2271, Neseî Hadis no: 11301, Şihab Müsned Hadis no: 960, Tahâvî Müşkilül Âsâr Hadis no: 3688, İbn Esîr Usüdül Gâbe Hadis no: 1466, Mizzi Tehzib Hadis no: 2065.

668. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 136, Kelebâzî Bahrül Fevâid Hadis no: 26, İbn Muhled Hadis Hadis no: 10, Rafiî Tedvin fi Ahbarı Kazvîn Hadis no: 165, Taberânî Mu'cemül Kebîr Hadis no: 4791 İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 18456.

669. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 161, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 2351, Deylemî Cilt 4, sf.113.

670. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 169, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 9880, İbn Ebi'd-Dünya Zühd Hadis no: 393.

671. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 21, Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 1375 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 6074.

672. İbni Hibban Sahih Hadis no: 700, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 9613-9615, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 5089, Darekutnî İlel Hadis no: 1700, 1701 Rafiî Tedvin fi Ahbarı Kazvîn Hadis no: 242, Taberânî Mu'cemül Kebîr Hadis no: 9931.

673. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 71, Müslim Hadis no: 5261, İbni Mace Hadis no: 4111, Ahmed b. Hanbel Zühd Hadis no: 146, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 8088, 8851, 10081, Beyhâkî Zühd el-Kebîr Hadis no: 346, Beyhâkî Şuabül İmân Hadis no: 5229, 9155, 9766 İbnu Hibban Sahih Hadis no: 693, 694.

674. Tirmizî Hadis no: 2310, Hatip Tarihi Bağdat Hadis no: 2597, Zehebî Siyeri A'lamün Nübelâ Hadis no: 459, Molla Ali El-Karî Şerh Mişkat Hadis no: 5180, Ebul Feth B. Fevaris Müntekat Hadis no: 91, Buhâri (yakın lafızla) Hadis no: 6071.

675. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 63, Darekutnî İlelü'l Vâride Hadis no: 1483 Muttakî Kenzül Ummal Hadis no: 6118 Suyûtî, el-Camius-sağir, Hadis no: 6799.

676. İbni Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 23302 Rafiî Tedvîn Hadis no: 545, 570, 1078, İbn Hibbân el-Mecruhîn Hadis no: 554, Ebu Nuaym Hilye Hadis no: 9168.

677. Ebu Davûd Hadis no: 2717, Neseî Hadis no: 10417-14018, Ahmed b. Hanbel Zühd Hadis no: 146, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 19830, 19841, Beyhâkî Sünenü'l Kübra Hadis no: 6419, 6489, Beyhâkî Sünenü's-Sağir Hadis no: 493 İbnu Hibban Sahih Hadis no: 3078.

678. İbni Asâkir Ta'ziyetü'l Müslim Hadis no: 55, İbni Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 18353, Beyhâkî Şuabül İmân Hadis no: 9852, Şihab Müsned Hadis no: 1307, İbn A'rabî Mu'cem Hadis no: 979, Cürcâni Emâli Hadis no: 2.

679. Müslim Hadis no: 1529-1530, Tirmizî Hadis no: 897, İbni Mace Hadis no: 1434-1436, Ebu Davûd Hadis no: 2713, Neseî Hadis no: 1943-1944.
İbnu Hibban Sahih Hadis no: 3079-3080 Beyhâkî Şuabül İmân Hadis no: 8636 Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 6097-6098.

680. İbni Mace Hadis no: 1478, Taberânî Mu'cemül Kebîr Hadis no: 9487, 9489, 9490-9491, İbni Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 10462, İbni Hacer Metalibü'l Âliye Hadis no: 850, Şevkâni Neylü'l Evtar Hadis no: 1443.

681. Hakim Müstedrek Hadis no: 3270, 7958 Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 14086, Begavî Meâlimüt Tenzil Hadis no: 700, Begavî Şerhüs Sünne Hadis no: 4132, Hatip el-Fakîh vel Mütefakkih Hadis no: 77.

682. Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 24479 Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 6437, 6073 Ebi Şeybe Musannef Hadis no: 1446.

683. İbni Mace Hadis no: 1475, Yakın lafızlar Buharî Tarih Hadis no: 180, Tirmizî Hadis no: 156, 994, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 807 Hakim Müstedrek Hadis no: 2611, Beyhâkî Sünenül Kübrâ Hadis no: 12737.

684. Buharî Hadis no: 6721, İbni Mace Hadis no: 4161, Beyhâkî Şuabül İmân Hadis no: 9885, Ebu Nuaym Marifetüs Sahabe Hadis no: 5101, Mervezi Kıyamü Ramazan Hadis no: 22 Taberani Mu'cemül Evsat Hadis no: 8969

685. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 190, Müslim Hadis no: 5131, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 14248, 14648, Hakim Müstedrek Hadis no: 1190, 3619, 3745, İbnu Hibban Sahih Hadis no: 7472, 7478, Humeyd Müsned Hadis no: 1020.

686. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 72, Fetinnî Tezkiratül Mevduât Hadis no: 1573 İbni Irak Kinanî Tenzihüş Şerî'a Hadis no: 2120

687. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 72, İbni Irak Kinanî Tenzihüş Şerî'a Hadis no: 2120

688. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 147, İbni Mace Hadis no: 1477, Tahavî Müşkilül Asar Hadis no: 233-234, Ebu Nuaym Ahbaru İsbahan Hadis no: 1240.

689. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 147, Ebi Şeybe Musannef Hadis no: 11823, Hakim Müstedrek Hadis no: 1239, 1272, Beyhâkî Adâb Hadis No: 266, Beyhâkî Şuabül İmân Hadis no: 3813, 8667, İbn Şahin et-Tergib Hadis No: 416.

690. Taberani Mu'cemül Evsat Hadis no: 5569, Taberani Mu'cemül Sağir Hadis no: 811 İbni Asakir Tarihu Dımeşk Hadis no: 3241.

634. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 18, Buhârî, tefsiru sure 92, 3, 5, kader 4, tevhid 54; Müslim, kader 17; Ebu Davûd, edeb 120; Tirmizi, kader 3; İbn-i Mâce, mukaddime 10; Ahmed b. Hanbel, I, 29, 133, 140.

635. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 18, Buhârî, kader 4, tefsiru sure 92, 3, 5, 7, tevhid 54; Müslim, kader 6, 7, 8; Tirmizi, kader 3, tefsiru sure 92.

636. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 71

637. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 106, Buhârî, tefsiru sure 1.

638. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139. İbn Cevzi, el-İlelül-Mütenânihe Hadis No: 304, İbn Asakir Tarihi Dımeşk Hadis no: 11651

639. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 144. Ebi Nuaym Hilyetü'l Evliyâ Hadis no: 14864 Tefsirü İbn Kesîr, Tefsiri Suretü İkra'(Alak suresi tefsirinde) sf 436

640. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 164, Ebi Nuaym Hilyetü'l Evliyâ Hadis no: 5086 Abdülber' Camiu'l Beyâni'l İlm ve Fazluhû Hadis no: 410, İbn Asâkir Zemmü menlaya'melü bi İlmihî Hadis no: 7.

641. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 166, Deylemi, müsned, Hadis no: 7483. Abdullah İbn Mübarek Zühd. Hadis No: 152, Beyhâkî Sünen Hadis no: 161

642. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 172, İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 2481, İbnü Mukri Mu'cem Hadis no: 416

643. Tirmizi, tefsiru sure 9, 8; İbn-i Mâce, mesacid 19; Darimi, salat 23; Ahmed b. Hanbel, III, 28, 76. Beyhâkî Sünen Hadis no: 2697

644. İbn-i Mâce, Hadis no: 773, Ebu Davûd Hadis no: 473 Tirmizi Hadis no: 207

645. Tirmizi Hadis no: 3456 ve 3457, Ahmed b. Hanbel Hadis no: 12286, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 508 İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 3964 Bezzar Müsned Hadis no: 2034 ve 2411.

646. Müslim, Hadis no;833- 834, 5302-5303 Buhârî, Hadis no: 434 ve Buharî Tarih el-Kebîr 308-310; Ebu Davûd, tatavvu 1; Tirmizi Hadis no: 292-293 Nesai, Hadis no: 759, İbn-i Mâce, Hadis no: 727-728-729-730.

647. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 174, Deylemi, müsned, Hadis no: 7929. Darekutnî sünen Hadis no: 1355 ve1356, Hakim Müstedrek Hadis no: 848, Beyhâkî sünen Hadis no: 4557.

648. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 50, İbn-i Mâce, Hadis no: 774, Ebu Davûd Hadis no: 468, Ahmed b. Hanbel, Hadis no: 8417 ve 9327, Hakim Müstedrek Hadis no: 704 Beyhâkî sünen Hadis no: 4593, İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 14634.

649. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137, Taberânî Mu'cemü'l Evsat Hadis no: 6555 İbn-i Adiy el-Kamil Hadis no: 4584 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 695 Hadis no: 20848/2352 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 8524

650. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 23156, Horasâni Müsned Sirac Hadis no: 1172 ve1178, Heysemî Keşfü'l Estar Hadis no: 598.

651. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 22220, 23155, Muvatta Hadis no: 241, Ebu Şeybe Musannef Hadis no: 977 Makdisi el-Ehadisü'l Muhtara Hadis no: 3243, 3248, Mizzî Tehzib Hadis no: 2498 İbnü Hibban Sahih Hadis no: 2842 Taberâni Mu'cem el-Kebîr Hadis no: 5875 ve 21132.

652. İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 8565 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 3056 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 sf. 551 Hadis no: 10080/442.

653. Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 6682, İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 22250, İbn-i Asâkir et-Tevbe Hadis no: 10 İbn Ebi'd-Dünya et- Tevbe Hadis no: 85 Suyûtî, el-Camius-sağır, Hadis no: 3387, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 sf. 596 Hadis no: 10324/3.

654. Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 2156, Nesâî Hadis no: 9864, İbn-i Asâkir Tarihi Dımeşk Hadis no: 5922, İbn-i Hacer Emâli Hadis no: 22 Hatip Tarihü Bağdad Hadis no: 1713, İbn Ebi'd-Dünya et- Tevbe Hadis no: 167 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 sf. 660 Hadis no: 20769/2273.

655. İbn Ebi'd-Dünya et- Tevbe Hadis no: 166, İbn Bişran Emali Hadis no: 36 ve 856, İbni Hacer Metalibü'l Aliye Hadis no: 3364, Şihab Müsned Hadis no: 803.

656. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 44, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 7598, İbni Hacer Metalibü'l Aliye Hadis no: 3354 Darekutnî İlel Hadis no: 2349.

657. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 44, Buhârî Hadis no: 6307, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 7598, Sana'nî Tefsir Hadis no: 2800.

658. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 50, Münavi Fethül Kadir Cilt 5 sf.538-539 Hadis No: 7822 Hadisin şerhinde, İbn Receb Camiul Ulûm cild 2 sf 410

659. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Ahmed b. Hanbel Zühd Hadis no: 194 Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 17924 17494, 17497, Begavî Şerh es Sünne Hadis no: 1273, Humeyd Müsned Hadis no: 371, İbnü'l Esîr Üsüdül Gabe Hadis no: 58 Neseî, Hadis no: 9840, 9853-9856 İbnu Hibban sahih Hadis no: 937.

660. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Buhârî Edebül Müfred Hadis no: 619 Buhârî Tarih Hadis no: 437, Müslim Hadis no: 4878, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 17925, 17926, 22871, Taberânî Mu'cemül Kebîr Hadis no: 881.

661. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 60, Ahmed b. Hanbel Müsned Hadis no: 4118, Tahâvî Şerhu Meânil Âsâr Hadis no: 4603, İbn Hacer İthaf Hadis no: 12598, 12601, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: 6540.

662. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 87, İbnu Mace Hadis no: 3816, Neseî Hadis no: 9863, Beyhâkî Şuabül İman Hadis no: ٦١٨, İbn-i Hacer Emâli Hadis no: 226 Hatip Tarihü Bağdad Hadis no: 3006, Taberânî ed-Duâ Hadis no: 1682.

583. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 78, Ebu Davûd, talak 40; Tirmizi, birr 41; Ahmed b. Hanbel, VI, 85.

584. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69, Buhârî, edeb 39; Müslim, birr 14, 15; Ebu Davûd, edeb 7; Tirmizi, birr 62, zühd 52; İbn-i Mâce, zühd 24, 29; Darimi, rikak 47, 73; Muvatta, hüsnü'l-hulk 6; Ahmed b. Hanbel, II, 177, 220, VI, 74, 90...

585. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 75, Deylemi, müsned, Hadis no: 3269.

586. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 79, Ebu Davûd, edeb 126, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 302 Hadis no: 14853/229.

587. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 106, Deylemi, müsned, Hadis no: 2262.

588. Müslim, cenne 64; Ebu Davûd edeb 40; İbn-i Mâce, zühd 16, 23.

589. Deylemi, müsned, Hadis no: 2262.

590. Müslim, birr 69; Tirmizi, birr 82; Darimi, zekat 34; Muvatta, sadaka 12; Ahmed b. Hanbel, II, 382, III, 76.

591. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 60, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5719, 5740.

592. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 62, Deylemi, müsned, Hadis no: 2646.

593. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 171, Ebu Nuaym, hilye, II, 102.

594. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 39, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 648 Hadis no: 7129/2640, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5724.

595. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 63, Ebu Davûd, edeb 81; Tirmizi, deavat 115; Ahmed b. Hanbel, II, 297, 304, 359, 407, 491; Darimi, rikak 22.

596. Buhârî, tevhid 15, 35; Müslim, tevbe 1, zikr 2, 19; Tirmizi, zühd 51, deavat 131; İbn-i Mâce edeb 58; Darimi, rikak22; Ahmed b. Hanbel, II, 251, 315, 391, 413, 445, 480, 482, 516, 524, 534, 539.

597. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 131, Deylemi, müsned, Hadis no: 6276.

598. Suyûtî, el-Camius-sağır, II, 164.

599. Ahmed b. Hanbel, II, 31; Tirmizi, zühd 2; İbn-i Mâce, zühd 24.

600. İbn-i Hibbân, sahih VII, 448.

601. Müslim, İmân 140; Buahari, libas 43, rikak 18; Müslim, müsafirin 215, 218; Nesai, kıble 13; Ahmed b. Hanbel, V, 146, VI, 165, 268, 273, 61.

602. Nesai, kıble 13; Buhârî, İmân 32, rikak 18; Müslim, müsafirin 216, 218, müsafirin 78; Ebu Davûd, tatavvu 27; İbn-i Mâce, zühd 28.

603. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, Tirmizi, zühd 2; İbn-i Mâce, zühd 24; Ahmed b. Hanbel, II, 310, III, 473, IV, 70, 77.

604. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, VI, Hadis no: 1409.

605. Müslim, vasiyye 14; Ebu Davûd, vasaya 14; Tirmizi, ahkam 38; Nesai, vesaya 8; Ahmed b. Hanbel, II, 372.

606. Buhârî, cihad 134; Ahmed b. Hanbel, IV, 410, 418.

607. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XV, Hadis no: 42698.
608. Tirmizi, edeb 54; Ahmed b. Hanbel, II, 311, 438.
609. İbn Mâce, mukaddime 20.
610. Ahmed b. Hsnbel, V, 243, 244.
611. Buhârî, itikat 10, bedü'l-halk 7; Müslim, İmân 267, buyu 51, Ebu Davûd, savm 80, imare 36, melahim 14, libas 17; Tirmizi, edeb 47, fiten 26.
612. Deylemi, müsned, Hadis no: 2560.
613. Deylemi, müsned, Hadis no: 3258
614. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82, Tirmizi, tefsiru sure 56.
615. Müslim, zikr 14, 18; Tirmizi, cenaiz 67, zühd 6; Nesai, cenaiz 10; Darimi, rikak 43; muvatta, cenaiz 51; Ahmed b. Hanbel, II, 313, 346, 418, 420, 451...
616. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5956.
617. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 617, Heysemi, mecmeü'z-zevaid, X, 285, 271 (değişik lafızla rivayet edilmiştir).
618. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 32, Deylemi, müsned, Hadis no: 572.
619. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 93. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, I, Hadis no: 1776.
620. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 140, Deylemi, müsned, Hadis no: 5539.
621. Münavî, Künûzü'l-ḥakâik, s. 163, Ahmed b. Hanbel, III, 235, 104.
622. Ahmed b. Hanbel, I, 238, 235.
623. Tirmizi, fedailü'l-cihad 25.
624. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 53. Deylemi, müsned, Hadis no: 241.
625. Tirmizi, fedailü'l-cihad 8, 12, 25; Buhârî, rikak 24; Nesai, cihad 8; İbn-i Mâce, zühd 19; Darimi, cihad 11; Ahmed b. Hanbel, II, 505, IV, 135.
626. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 54, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XV, Hadis no: 42415.
627. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 162, Buhârî, edeb 72, i'tisam 5; Müslim, fedail 127, 128; Darimi, mukaddime 32; Ahmed b. Hanbel, VI, 45, 181.
628. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 174, Deylemi, müsned, Hadis no: 7935.
629. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 183, Tirmizi, fedailü'l-cihad 8, zühd 8; Nesai, cihad 8; Ahmed b. Hanbel, II, 505, IV, 136.
630. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, X, Hadis no: 28719.
631. Deylemi, müsned, Hadis no: 1140.
632. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, I, Hadis no: 260.
633. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 17, Buhârî, İmân 37; tefsiru sure 31, 6; Müslim, İmân 1, 5, 7; Nesai, İmân 5, 6.

526. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 76, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 742 Hadis no: 10954/81, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5447, 5448.
527. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, Buhârî, mezalim 3; Müslim, birr 58, 72, zikr 38; Ebu Davûd, edeb 38, 60; Tirmizi, hudut 3, birr 19; kuran 10; İbn-i Mâce, mukaddime 17, hudut 5, Ahmed b. Hanbel, III, 91, 252, 296, 389, 404, 500...
528. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 147, Buhârî, tevhid 2; Müslim, fedail 66; Tirmizi, birr 16, zühd 48; Ahmed b. Hanbel, IV, 358, 360, 361, 365, 366.
529. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 163, Deylemi, müsned, Hadis no: 7067.
530. Ebu Davûd, Emsal 241
531. Heysemi, mecmeu'z-zevaid VIII, 163.
532. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XIII, Hadis no: 581.
533. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5813, XVI, Hadis no: 44123.
534. Deylemi, müsned, Hadis no: 1749.
535. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5759.
536. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5777.
537. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 66, Buhârî, İmân 16, 3, edeb 77; Müslim, İmân 57, 59; Ebu Davûd, sünne 14; Tirmizi, birr 56, 80; İmân7; Nesai, İmân 16, 27; İbn-i Mâce, mukaddime 9, zühd 17; Muvatta, hüsnül-hulk 10.
538. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 73, Beyhaki, es-Sünenül-kübra, X, 109 (farklı bir lafızla rivayet edilmiştir.) Deylemi, müsned, Hadis no: 2257.
539. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 101, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5790.
540. Deylemi, müsned, Hadis no: 2238.
541. Deylemi, müsned, Hadis no: 3508.
542. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 186, Buhârî, hacc 94, İmân 42, ezan 21; Müslim, hacc267; Ebu Davûd, menasik 63; Tirmizi, hacc 54; Nesai, menasik 203, 204, 215, 219; Darimi, salat 59; Ahmed b. Hanbel, I, 21, 244, 269, 277...
543. Tirmizi, deavat 110.
544. Tirmizi, , birr 66.
545. Hakim, müstedrek, I, 64.
546. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7667.
547. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 33.
548. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 34.
549. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, İbn-i Mâce, fiten 23.
550. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, Deylemi, müsned, Hadis no: 3844.
551. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, Deylemi, müsned, Hadis no: 1589.
552. Suyûtî, el-Camius-sağır, I, 19.
553. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, VII, Hadis no: 21532.

554. Ebu Davûd, edeb 114; Tirmizi, edeb 57, zühd 39; İbn-i Mâce, edeb 37; Darimi, siyer 13; Ahmed b. Hanbel, V, 274.
555. Ebu Davûd, edeb 114; Tirmizi, edeb 57, zühd 39; İbn-i Mâce, edeb 37; Darimi, siyer 13; Ahmed b. Hanbel, V, 274.
556. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 129, Ahmed b. Hanbel, I, 379.
557. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 169, Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, X, 27.
558. Ebu Davûd, buyu 79; Tirmizi, buyu 38; Darimi, buyu 57.
559. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5496.
560. Deylemi, müsned, Hadis no: 410.
561. Ahmed b. Hanbel, III, 135, 154, 210, 251.
562. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 51, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5498.
563. Buhârî, rikak 23; Tirmizi, zühd 61; Darimi, rikak 4.
564. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7875.
565. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7841.
566. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 6998.
567. camilul hadis cild 6 s. 85 Hadis no: 13559, Deylemi, müsned, Hadis no: 3761.
568. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 6881.
569. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, Deylemi, müsned, Hadis no: 2771.
570. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 20 Hadis no: 11240/87, Deylemi, müsned, Hadis no: 3761.
571. Tirmizi, kıyame 50; Darimi, rikak 5; Ahmed b. Hanbel, VI, 159, 177.
572. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135, Buhârî, rikak 23; Tirmizi, zühd 61; Darimi rikak 4.
573. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 6889.
574. Ebu Davûd, hilye, VI, 290.
575. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7707.
576. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7007, 7023.
577. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XV, Hadis no: 39854.
578. Heysemi, mecmauz-zevaid, VIII, 68.
579. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 67
580. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96, Deylemi, müsned, Hadis no: 4315.
581. Buhârî, fedai'us-sahabe 27, menakıb 23; Tirmizi, birr 71; Ahmed b. Hanbel, IV, 193, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 169 Hadis no: 616/32
582. İbn-i Hibbân, sahih, I, 350. (kelime farkıyla rivayet edilmiştir.)

471. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 130, Deylemi, müsned, Hadis no: 6347 (kelime farkıyla rivayet edilmiştir.)
472. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, VI, Hadis no: 25853.
473. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 178.
474. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 74, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 620 (farklı bir kelimeyle)
475. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 45
476. Muvatta, husnul-hulk 16.
477. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 7170.
478. Deylemi, müsned, Hadis no: 3572.
479. Deylemi, müsned, Hadis no: 4228.
480. Ahmed b. Hanbel, V, 252, 256.
481. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 132 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 266 Hadis no: 19923/1427
482. Heysemi, mecmaü'z-zevaid, VII, 147.
483. Ebu Davûd, edeb 32; Tirmizi, birr 39.
484. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 55, Tirmizi, birr 36.
485. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 57, Deylemi, müsned, Hadis no: 2239.
486. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 61, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, VI, Hadis no: 16827.
487. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 26143 (farklı bir şekilde rivayet edilmiştir.)
488. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 93, Deylemi, müsned, Hadis no: 4228.
489. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 109.
490. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143, Nesai, zekat 72; Ebu Davûd, zekat 38, edeb 108; Ahmed b. Hanbel, II, 68, 99, 127.
491. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 183.
492. Ahmed b. Hanbel, V, 400, V, 335.
493. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 150 Deylemi, müsned, Hadis no: 6555. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 127 Hadis no: 11711/46
494. İbn Mâce, fiten 23; Tirmizi, kıyamet 55; Ahmed b. Hanbel, II, 43, V, 365. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 127 Hadis no: 11716/51
495. İbn Mâce, fiten 6.
496. Deylemi, müsned, Hadis no: 6541.
497. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 177, Müslim, İmân 71, 76; Buhârî, İmân 7; Muvatta, kıyame 59; Nesai, İmân 19, 33, İbn-i Mâce, mukaddime 9; Darimi, rikak 29; Ahmed b. Hanbel, III, 176, 177, 206, 206, 251, 272, 225, 278, 289, IV, 233...

498. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 150, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 123 Hadis no: 11693/28 Deylemi, müsned, Hadis no: 6551.

499. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 150 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 129 Hadis no: 11721/56 Suyûtî, el-camius-sağir, Hadis no: 9159

500. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, Buhârî, nikah 1; Müslim, nikah 5; Nesai, nikah 4; Darimi, nikah 3; Ahmed b. Hanbel, II, 158, III, 241, 259, 285, V, 409.

501. Buhârî, İmân 31; Nesai, İmân 10; Tirmizi, zühd 11; İbn-i Mâce, fiten 12; Muvatta, hüsnü'l-hulk 3, Ahmed b. Hanbel, I, 201.

502. Deylemi, müsned, Hadis no: 378.

503. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 16, Deylemi, müsned, Hadis no: 1455 (değişik lafızla rivayet edilmiştir).

504. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Ahmed b. Hanbel, VI, 278, 375.

505. Deylemi, müsned, Hadis no: 4699.

506. Tirmizi, zühd 33; Ahmed b. Hanbel, I, 30, 52, İbn-i Mâce, zühd 14.

507. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 9 s. 231 Hadis no: 21603/3107 Suyûtî, el-camius-sağir, Hadis no: 8705

508. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5686.

509. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 68, Deylemi, müsned, Hadis no: 2885.

510. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 89, Ebu Nuaym, hilm, VIII, 338.

511. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96, el-Mütteki, kenzü'l-ummal III, Hadis no: 6121.

512. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 102, Deylemi, müsned, Hadis no: 4699.

513. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141.

514. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 17241.

515. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 102

516. Tirmizi, birr 16.

517. Deylemi, müsned, Hadis no: 3298.

518. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, III, Hadis no: 5930.

519. Deylemi, müsned, Hadis no: 3473.

520. Tirmizi, birr 15; Ahmed b. Hanbel, I, 257, II, 207.

521. Ahmed b. Hanbel, VI, 256.

522. Ahmed b. Hanbel, VI, 23.

523. Buhârî, edeb 18, 27; Müslim, fedail 65; Ebu Davûd, edeb 145; Tirmizi, birr 12, Ahmed b. Hanbel, II, 228, 241, 269, 514.

524. Ebu Davûd, edeb 58, Tirmizi, birr 16; Ahmed b. Hanbel, II, 301, 442, 461...

525. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 75, Ebu Davûd, edeb 58, Tirmizi, birr 16.

419. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 147, Ebu Davûd, edeb 56; İbn-i Mâce, edeb 43; Muvatta, ruya 6; Ahmed b. Hanbel, I, 394, 397, 400.

420. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 161,

421. Buhârî, edeb 57, 62, isti'zan 9; Müslim, birr 23, 25, 26; Ebu Davûd, edeb 47; Tirmizi, birr 21, 24; İbn-i Mâce, mukaddime 7; Ahmed b. Hanbel I, 176, 183...

422. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 89, Deylemi, Müsned, Hadis no: 4135, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 590 Hadis no: 15482/56.

423. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 191, Ahmed b. Hanbel, III, 224.

424. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64.

425. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, X, Hadis no: 28686

426. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 7.

427. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 167, İbn Mâce, fiten 8.

428. Hakim, müstedrek, IV, 292.

429. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 101, İbn-i Hibbân, sahih, IX, 87.

430. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 133.

431. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, X, Hadis no: 45467.

432. Hakim, müstederek, I, 188, 189.

433. Hakim, müstederek, I, 188, 189.

434. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 43824, 43937.

435. Deylemi, Müsned, Hadis no: 2611.

436. Ebu Nuaym, hilye, VIII, 215; Hakim, müstedrek, IV, 152.

437. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45537, 45548.

438. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 93, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45480

439. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 153.

440. Müslim, hibe 13.

441. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45409

442. Hakim, müstederek, IV, 336.

443. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IV, Hadis no: 44422

444. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 74, Deylemi, müsned, Hadis no: 3216.

445. Deylemi, müsned, Hadis no: 2670.

446. Buhârî, İmân 41, nafakat 1; Müslim, zekat 49; Nesai, zekat 60; Darimi, istizan 35; Ahmed b. Hanbel, II, 2, 4, IV, 120, 122, V, 273.

447. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 47, Deylemi, müsned, Hadis no: 18.

448. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 81, Heysemi, mecmeü'z-zevaid, VIII, 25.

449. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 126, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 44950.

450. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 154, Buhârî, İmân 41, nafakat 1; Müslim, zekat 49; Nesai, zekat 60; Darimi, istizan 35; Ahmed b. Hanbel, II, 2, 4, IV, 120, 122.
451. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 50, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45472.
452. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45138.
453. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69, Deylemi, müsned, Hadis no: 3026.
454. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69, Buhârî, sulh 6, megazi 43; Ebu Davûd, talak 35; Tirmizi, birr 6; Darimi, feraiz 38.
455. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XI, Hadis no: 30380.
456. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 94, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XVI, Hadis no: 45470.
457. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 34906.
458. Müslim, İmân 74, 76, 77; İbn-i Mâce, edeb 4; Darimi, et'ime 11; Ahmed b. Hanbel, II, 174, 267, 433, 463, IV, 384, 385, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 9 Hadis no: 22877/4381.
459. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 63, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 24895.
460. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 125, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 24904.
461. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 24906; Heysemi, mecmaüz-zevaid, VIII, 167
462. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, XV, Hadis no: 43053.
463. Buhârî, mezalim 3; ikrah 7; Müslim, birr 58; Ebu Davûd, edeb 38; Tirmizi, hudut 3; Ahmed b. Hanbel, IV, 104.
464. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 22, Müslim, zikir 37, 38; Ebu Davûd, edeb 60; Tirmizi, hudut 3, kuran 10; İbn-i Mâce, mukaddime 17; Ahmed b. Hanbel, II, 202, 296, 500, 514.
465. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69.
466. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146
467. Ebu Davûd, zekat 41; Tirmizi, kıyame 18; Ahmed b. Hanbel, III, 14.
468. Müslim, İmân 151; Ahmed b. Hanbel, III, 391; Tirmizi, deavat 97, vitr 17; İbn-i Mâce, ikame 189.
469. Buhârî, vekalet 5, 6, istikraz 4, 6, 7, menakıb 68, edeb 38, 39; Müslim, müsakat 118, 123, fedail 68, ; Ebu Davûd, nikah 46; buyu 11; Tirmizi, buyu 73, rida 11, birr 47; Nesai, buyu 64, 103.
470. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 86, Deylemi, müsned, Hadis no: 3954, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 521 Hadis no: 15354/15

350. Buhârî, edeb 34; zekat 10; Müslim, zekat 66, 67, 68, 70; Tirmizi, kıyame 1, zühd 37; Nesai, zekat, 63, 64; İbn-i Mâce, mukaddime, 13, zekat, 28.
351. Müslim, zekat 93; Nesai, zekat, 60, vesaya 1; İbn-i Mâce, vesaya 4.
352. Tirmizi, zekat 28.
353. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 111.
354. Ebu Nuaym, hilye, X, 40.
355. Tirmizi, zekat 28; Ahmed b. Hanbel, III, 502, 503.
356. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 52.
357. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 34.
358. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85.
359. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 11.
360. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 135.
361. İbn-i Mâce, edeb 19.
362. Ahmed b. Hanbel, II, 380.
363. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64, Buhârî, savm 54; İbn-i Mâce, edeb 5.
364. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82.
365. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137.
366. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138.
367. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 156, Buhârî, edeb 86.
368. Tirmizi, edeb 41.
369. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 150.
370. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 39.
371. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 181.
372. Buhârî, mezalim 3; Müslim, birr 58, 72; Ebu Davûd, edeb 38, 60; Tirmizi, hudu 3; birr 19; İbn-i Mâce, mukaddime 17.
373. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 61.
374. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 80, Tirmizi, birr 41.
375. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 98, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 6 s. 93 Hadis no: 16123/41
376. Tirmizi, birr 40.
377. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 144.
378. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 81.
379. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 27.
380. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 234.
381. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 32.
382. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 76.
383. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 123.
384. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 31.

385. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 124.
386. Ahmed b. Hanbel, IV, 165.
387. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146.
388. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 34.
389. Nesai, cihad 8.
390. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 100.
391. Tirmizi, birr 41. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 167
392. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 31.
393. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 122.
394. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 178, Nesai, cihad 8; Ahmed b. Hanbel, II, 256.
395. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 15.
396. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 27.
397. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 40.
398. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 44.
399. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 709 Hadis no: 3594/152 Suyûtî, el-camius-sağir, Hadis no: 1197.
400. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 19, Ahmed b. Hanbel, II, 208.
401. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 63.
402. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 3.
403. el-Mütteki, kenzü'l-ummal 10, Hadis no: 28331
404. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 119 Hadis no: 4580/91 Ebu Nuaym, hilye, V, 60. Suyûtî, el-camius-sağir, Hadis no: 2742
405. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 57, Ahmed b. Hanbel, I, 307.
406. el-Mütteki, kenzü'l-ummal, IX, Hadis no: 24764, 24820
407. Camiul ehadis cild 4 s. 406 Hadis no: 12444 el-Mütteki, kenzü'l-ummal 9, Hadis no: 24847
408. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77, Ahmed b. Hanbel, II, 280.
409. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77, el-Mütteki, kenzü'l-ummal, VI, Hadis no: 17472, 18471.
410. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 17, Ebu Nuaym, hilye VI, 345.
411. Tirmizi, zühd 25; İbn-i Mâce, zühd 3; Ahmed b. Hanbel, II, 41, 343.
412. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137.
413. Buhârî, el-i'tisam, 2.
414. Heysemi, Mecmeü'z-zevaid, III, 7.
415. Ahmed b. Hanbel, I, no: 46.
416. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 68.
417. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 104, Deylemi, Müsned, Hadis no: 4869.
418. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 133, Deylemi, Müsned, Hadis no: 6391.

281. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 89.
282. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 89.
283. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 51.
284. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 192.
285. Tirmizi, ilim 14.
286. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 8.
287. Tirmizi, ilim 14.
288. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 36.
289. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 63.
290. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 119, Buhârî, cihad 102; megazi, 38; Müslim, fedailu's-sahabe 35.
291. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 99, Ebu Nuaym, hilye, VIII, 175.
292. Tirmizi, zühd 53; Ahmed b. Hanbel, II, 429.
293. Tirmizi, zühd 53; Ahmed b. Hanbel, II, 429.
294. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 79.
295. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 31, Ebu Nuaym, hilye, VIII, 216.
296. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 131.
297. İbn-i Mâce, cihad 10.
298. İbn-i Mâce, cihad 10.
299. Buhârî, cihad 30, tıb 30; Müslim, imare 166; Nesai, cenaiz 112.
300. Buhârî, cihad 30; Müslim, imare 164; Tirmizi, cenaiz 65.
301. Darimi, sünen, cihad 16.
302. İbn-i Mâce, cenaiz 61.
303. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 54, Nesai, cihad 48; İbn-i Mâce, cihad 17.
304. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 66.
305. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 82, Ebu Davûd, cihad 26.
306. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 145, Nesai, tahrim 22.
307. Ebu Nuaym, hilye, X, 44.
308. Ebu Nuaym, hilye, IV, 189.
309. Ebu Nuaym, hilye, IV, 189.
310. Hakim et Tirmizi, Nevâdirül Usûl 268. asıl Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 774-775 Hadis no: 24437/76
311. Darimi, sünen, mukaddime, 38.
312. Buhârî, ilim 38; Ahmed b. Hanbel, I, 323, 327.
313. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 145, Tirmizi, tefsir 1; Ebu Davûd, ilim 5.
314. Buhârî, ilim 38; cenaiz 33; Müslim, İmân 112; zühd 72; Ebu Davûd, İmân 1; Tirmizi, fiten 70, tefsir 1; menakıb 19;İbn-i Mâce, mukaddime, 4, 23.
315. Buhârî, ilim 38.

316. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 205.
317. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 145, Buhârî, ilim 38.
318. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 26.
319. Müslim, hacc 505, 510; Tirmizi, salat 126; Nesai, mescid, 4, 7; hacc, 122.
320. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 128, Suyûtî, el-camius-sağir, II, 147.
321. Buhârî, mesci mekke, 5; mescidi medine, 2; itisam 16; Tirmizi, menakıb 67; Nesai, mesacid, 7.
322. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, İbn-i Hacer, metalibu'l-aliye, I, 371.
323. Nesai, menasık 134.
324. Buhârî, hacc 63; Müslim, hacc 206, 207; Tirmizi, hacc 41, 109; İbn-i Mâce, menasık, 32.
325. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 195.
326. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, V, 245.
327. Ebu Davûd, sünne, 21; Tirmizi, kıyame 11; İbn-i Mâce, zühd 37.
328. Ebu Davûd, sünne, 21; Tirmizi, kıyame 11.
329. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 42.
330. Buhârî, rikak 51; Müslim, İmân 318; Ebu Davûd, sünne 21; Tirmizi, cehennem 1; İbn-i Mâce, zühd, 37.
331. İbn-i Mâce, zühd, 37. (Hadis no: 4313) Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 13 s. 204 Hadis no: 27980/1353 Suyûtî, el-camius-sağir Hadis no: 10011
332. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 38, Buhârî, rikak 51; Müslim, İmân 318.
333. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 37.
334. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 76.
335. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 25.
336. İbn-i Mâce, dua 11.
337. Ebu Davûd, vitr 29.
338. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 16.
339. Tirmizi, salat 44, deavat 128;Ebu Davûd, salat 35, cihad 39.
340. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 17.
341. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 86.
342. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 55.
343. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 99.
344. Ahmed b. Hanbel, V, 234.
345. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 162.
346. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77.
347. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143.
348. Hakim, mstedrek, I, 29.
349. Buhârî, cihad 180; Tirmizi, deavat 47.

213. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 94, Ebu Nuaym, Hilye, III, 192.

214. Buhârî, nafaka 2; Müslim, zekat 95; Ebu Davûd, zekat 39; Nesai, zekat 6; İbn-i Mâce, edeb 3.

215. İbn-i Mâce, mukaddime 17.

216. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 182.

217. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 106, İbn-i Mâce, mukaddime 23; Darimi, mukaddime 24; Ahmed b. Hanbel, I, 19.

218. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139, Ebu Nuaym, Hilye, VII, 96.

219. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146.

220. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 181.

221. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 181.

222. Heysemi, Mecmeuz-zevaid, I, 185.

223. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 94.

224. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 169.

225. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 141, Ebu Davûd, ilim 9; Tirmizi, ilim 3; Ahmed b. Hanbel, I, 431; II, 263, 296; İbn Mâce, ahkam 3.

226. Darimi, sünen, mukaddime 20.

227. Ebu Davûd, akdiyye 2; İbn-i Mâce, ahkam 3.

228. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 172.

229. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137, Hakim, müstedrek, I, 126.

230. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 13.

231. Buhârî, tevhid, 52; Ebu Davûd, vitr 20; Nesai, iftitah, 83.

232. Ebu Nuaym, Hilye, VII, 99.

233. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 43.

234. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 37.

235. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 50.

236. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 52.

237. Buhârî, fedailu'l-kuran, 31; Ebu Nuaym, Hilye, IV, 236.

238. Buhârî, fedailu'l-kuran, 17; Tirmizi, sevabı kuran, 14.

239. İbn-i Hacer, el-metalibu'l-aliye, III, 282.

240. İbn-i Hibbân, sahih, IV, 121; İbn-i Hacer, el-metalibu'l-aliye, III, 361.

241. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 185.

242. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 140.

243. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 146, İbn-i Hacer, el-metalibu'l-aliye, III, 383.

244. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 36.

245. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 36.

246. Tirmizi, deavat, 57, 119; Ahmed b. Hanbel, V, 156.

247. Tirmizi, dua, 110.

248. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 152.
249. Buhârî, deavat 2, 16; Tirmizi, deavat 15; Nesai, istiare, 57.
250. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 130.
251. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 209.
252. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 52, Ebu Davûd, edeb 38; Tirmizi, deavat 20.
253. Tirmizi, deavat 82.
254. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 49.
255. İbn-i Mâce, edeb 55; Ebu Nuuaym, hilye X, 387.
256. İbn-i Hacer, el-Matalibu'l-aliye, II, 232.
257. Ahmed b. Hanbel, III, 68, 71.
258. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 99.
259. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 59, Buhârî, teheccet 16; teravih 1; Müslim, müsafirin 125; Ebu Davaud, tahare 79; Tirmizi, mevakıt 208; Nesai, lely 36.
260. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 67.
261. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 72.
262. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 73.
263. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 789 Hadis no: 11152/71, el-camius-sağir, 4972
264. Ebu Nuaym, hilye IV, 303, 338.
265. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 147.
266. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 173.
267. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 173.
268. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 73.
269. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 99, Tirmizi, sevabu'l-kuran 25.
270. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 175.
271. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 92.
272. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 53.
273. Buhârî, cihad 93.
274. Buhârî, cihad 22, 113; Müslim, cihad 20; Ebu Davûd, cihad 89; Tirmizi, fedailu'l-cihad 23.
275. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 150, Tirmizi, fedailu'l-cihad 2; Ahmed b. Hanbel, VI, 20.
276. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 65, Buhârî, cihad 157; menakıb 25; Müslim, cihad 18, 19; Ebu Davûd, cihad 92; Tirmizi, cihad 5.
277. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139.
278. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 5.
279. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 98.
280. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 113.

156. (Hadisin Birinci kısmı) İbn Hacer el-Metâlibü'l Âliye Kitabül Menâkıb Hadis no: 4030, İbn Asakir Tarih Hadis no:5441 ve 23583, Ebu Bekir İbn Hilal süne Hadis no:700 ve701 Ebrekûh Mu'cemüs- Şüyûh Hadis no: 290 /(Hadisin ikinci kısmı)Buhârî Tarih Hadis no: 5/240, 7/327 Tirmizi Sünen Hadis no: 3842, İbn sa'd 7/418, İbn Asım Ahad ve'l Mesani II cilt s.358 Hadis no: 1129, Begavi Mu'cemüs Sahabe Hadis no:4/491 Taberâni Müsned Şamiyyîn 1/190, Hatib Bağdadi Tarih 1/207, İbn Asakir Tarih 59-62, 8182

157. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 26. İbn-i Hibbân, sahih, IX, 170.

158. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 37. Ebu Nuaym, Hilye, II, 183.

159. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64.

160. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77.

161. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64, Ebu Nuaym, Hilye, II, 183.

162. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 81.

163. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 81.

164. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 172, Tirmizi, menakıb 56.

165. Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, VII, 164.

166. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 134, Tirmizi, fiten 47; Ahmed b. Hanbel, V, 42.

167. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138, Tirmizi, fiten 47; Ahmed b. Hanbel, V, 42.

168. Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, VII, 164.

169. Tirmizi, ahkam 4.

170. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 77. Bu rivaye yakın manalar için kaynaklar Ebu Nuaym el-Hilye VIII Cilt. Sf.91, İbn Abdülber Camiu'l İlm I.cilt sf. 641, Ebi Ya'la Tabakat II.cilt sf.36, İbn Kesîr, El-bidaye ven Nihaye X.cilt sf.337

171. Buhârî, ahkam, 1; cihad, 109; Müslim, imre 32, 53; Nesai, bey'at, 27; İbn-i Mâce, cihad, 39.

172. İbn-i Mâce, zühd 1.

173. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 21, Buhârî, enbiya 14.

174. Müslim, zühd 11; Ahmed b. Hanbel, I, 168, 177.

175. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 166.

176. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 60, Müslim, birr 32; Tirmizi, birr 18; Ahmed b. Hanbel, II, 277, 360.

177. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 75.

178. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 136.

179. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 162, Camiul ehadis cild 2. S91 Hadis no: 4106/97, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 17 Hadis no: 4106/97

180. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 5, Tirmizi, tefsiru sure 15, 6.

181. Tirmizi, adab, 81.

182. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 422Hadis no: 12879/442 Hatib, Tarihi Bağdat cild 9 s. 233
183. Tirmizi, adab, 81.
184. İbn-i Mâce, fiten, 6.
185. Buhârî, cenaiz, 79.
186. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 105, Ahmed b. Hanbel, V, 267.
187. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 137.
188. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 108 Hadis no: 305/95 el-camius-sağir I. 94.
189. Buhârî, ilim 10; Ebu Davûd, ilim 1; İbn-i Mâce, mukaddime 17; Darimi, mukaddime 32.
190. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 129.
191. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 448 Hadis no: 15185/113 el-camius-sağir II. 5047.
192. Tirmizi, ilim 19; İbn-i Mâce, mukaddime 17; Darimi, mukaddime 29.
193. Ebu Davûd, ilim 1; Tirmizi, ilim 19; İbn-i Mâce, mukaddime 32.
194. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96, Ebu Davûd, ilim 1; Tirmizi, ilim 19; İbn-i Mâce, mukaddime 32.
195. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 160.
196. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 88.
197. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96.
198. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 149, Darimi, fi tevkifi ulema, mukaddime 37.
199. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 154
200. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 155.
201. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 163.
202. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 32.
203. İbn-i Mâce, mukaddime 17; Tirmizi, ilim 19. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild: 2 s. 596 Hadis no: 6887/2398
204. Buhârî, ilim 10; i'tisam 10; Müslim, imaret 175, zekat 98, 100; Tirmizi, ilim 4; İbn-i Mâce, mukaddime 17.
205. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 60.
206. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 97, Darekutni, sünen, III, 79.
207. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 132.
208. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 56.
209. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 56.
210. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 12.
211. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 13.
212. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 94, Tirmizi, ilim 19; İbn-i Mâce, zühd 15.

95. Buhârî, umre 1; Müslim, hacc 437; Tirmizi, hacc 2, 88; Nesai, hacc 3, 5, 6; İbn-i Mâce, menasik 3.
96. Buhârî, hacc 56; Tirmizi, hacc 35, 43, kıyame 15; Nesai, menasik 145; İbn-i Mâce, menasik 27.
97. Darekutni, sünen, II, 278; Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, V, 246.
98. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64, Buhârî, cihad 62; İbn-i Mâce, menasik 44; Nesai, hacc 4.
99. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 94, Darekutni, Sünen, II, 285.
100. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 140.
101. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 6.
102. Tirmizi, menakib 20; Buhârî, fedailü's-sahabe 5.
103. Darekutni, sünen, I, 398; İbn-i Hibbân, sahih, III, 280, IX, 14.
104. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 47.
105. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 155.
106. Tirmizi, menakib 16; İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 80.
107. Tirmizi, menakib 16.
108. Nevadirul usul
109. Tirmizi, menakib 16, 37; İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, V, 382, 385.
110. Tirmizi, menakıb 16.
111. Ahmed b. Hanbel, V, 285, VI, 7.
112. Tirmizi, menakib 16, 37; İbn-i Mâce, mukaddime 11.
113. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 153.
114. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 69.
115. Tirmizi, menakib 17, 19; İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ebu Davûd, imare 18.
116. Suyûtî, el-camius-sağir, I. 157.
117. Buhârî, edeb 109; İbn-i Mâce, cenaiz 27.
118. Hakim, müstedrek, III, 90.
119. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 23, Tirmizi, menakib 17; İbn-i Mâce, mukaddime 11.
120. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 75.
121. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 92.
122. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 124.
123. Suyûtî, el-camius-sağir, II 61.
124. İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 74, III, 184, 281; Ebu Nuaym, hilye, I, 56.
125. Tirmizi, menakib 18; İbn-i Mâce, mukaddime 11.
126. Suyûtî, el-camius-sağir, II 140.

127. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 88.
128. Tirmizi, menakib 20.
129. Suyûtî, el-camius-sağir, II 20.
130. Suyûtî, el-camius-sağir, II 69.
131. Buhârî, fedailü ashabin-nebi 3; Tirmizi, menakib 20, İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 170.
132. Ebu Nuaym, hilye, VIII, 235.
133. Hakim, müstedrek, III, 135.
134. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 62.
135. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 88, İbn-i Mâce, mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, I, 118, 119.
136. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 62.
137. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 155, Ebu Nuaym, hilye, V, 58.
138. Tirmizi, menakib 30; İbn-i Mâce, mukaddime 11.
139. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 5.
140. Buhârî, sulb 9; fedailü ashabin-nebi 22, fiten 20; Ebe Davûd sünne 12; mehdi 8; Tirmizi, menakıb, s. 30; İbn-i Mâce, cum'a 27.
141. İbn-i Mâce, mukaddime 11.
142. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 134, İbn-i Mâce, mukaddime 11.
143. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, İbn-i Mâce, cenaiz 64.
144. Tirmizi, menakıb 30; İbn-i Mâce, mukaddime 11.
145. Buhârî, fedailü's-sahabe, 12, 16, 29, nikah 109; Müslim, fedailü's-sahabe 93, 94; Ebu Davûd, nikah 12; Tirmizi, menakıb 60; İbn-i Mâce, nikah 56.
146. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 96, Buhârî, fedailü ashabin-nebi 29; Tirmizi, menakıb 30.
147.. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 170 Hadis no: 618/34
148. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 6, Ebu Nuaym, Hilye, IV, 332.
149. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 88, Tirmizi, menakıb 62.
150. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 23 Hadis no: 12066, Buhârî, fedailü ashabin-nebi 5; Müslim, fedailü ashabin-nebi 221, 222; Ebu Davûd, sünne 16; Tirmizi, menakıb 58, İbn-i Mâce, mukaddime 11.
151. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 25 Hadis no: 14153/119, Müslim, fedailü ashabin-nebi 221, 222; Ebu Davûd, sünne 16.
152. Hakim, Müstedrek, III, 195.
153. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 37.
154. Buhârî, fedailü ashabin-nebi 5; Müslim, fedailü ashabin-nebi 221, 222; Ebu Davûd, sünne 10; Tirmizi, menakıb 58.
155. Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, IV, 372.

40. Nesai, cihad 24; Ahmed b. Hanbel, IV, 126. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 236 Hadis no: 5139/650
41. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 50, Buhârî, tefsiru sureti'l-lokman 2, İmân 37; Müslim, İmân 57; Ebu Davûd, sünne 16; Tirmizi, İmân 4; İbn-i Mâce, mukaddime 9; Ahmed b. Hanbel, I, 27, 51, 53, II, 107, 426.
42. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 177.
43. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 192.
44. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 80. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 767 Hadis no: 11056/57
45. Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, I, 38.
46. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 80, İbn Hibbân, sahih, II, 201; İbn-i Hacer, el-Metalibü'l-aliye, I. 23. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 767 Hadis no: 11059/60
47. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 155.
48. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 9.
49. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 57.
50. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139, Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, I, 62, Ebu Davûd, tahare 32; Tirmizi, tahare 42; İbn-i Mâce, tahare 73. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild: 9 s. 36 Hadis no: 212, 7/2711
51. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 165
52. Tirmizi, İmân 9.
53. Tirmizi, salat 188; Ebu Davûd, salat 145; Nesai, salat 9, tahrim 2;. İbn Mâce, ikme 202. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 251 Hadis no: 8796
54. Buhârî, ezan 129, rikak 52, tevhid 24; Müslim, İmân 299, İbn-i Mâce, zühd 38.
55. Müslim, İmân 134; Tirmizi, İmân 9; İbn-i Mâce, ikame 77; Darimi, salat 29.
56. Buhârî, ezan 30; Müslim, mesacid 249; Nesai, imare 42. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 5 s. 472 Hadis no: 15244/172
57. İbn Mâce, mesacid 17; Nesai, cum'a 2. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 7 s. 382 Hadis no: 18463/1416
58. Müslim, mesacid 260; Ebu Davûd, salat 47; Tirmizi, mevakit 50.
59. Ahmed b. Hanbel, II, 371, 441.
60. Müslim, mesâcid 67.
61. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 50.
62. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 53, Müslim, İmân 134; Ebu Davûd, sünne 15; Tirmizi, İmân 9; İbn-i Mâce, ikame 17.
63. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 138, Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 8 s. 789 Hadis no: 21057/2561 Ebu Nuaym, Hilye, VII, 254
64. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, Tirmizi, fiten 7.

65. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 148, Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, III, 366.
66. Müslim, siyam 202, 203; Ebu Davûd, savm 55; Tirmizi, mevakit 207, 45; Nesai, kıyamü'l-leyl
67. Ebu Davûd, vitr 24; Tirmizi, deavat 59; Nesai, sehv 96; İbn-i Mâce, ikame 187, edeb 56.
68. Tirmizi, salat 189; İbn-i Mâce, kame 187; Müslim, müsafirin 101, 102, 103; Ebu Davûd, tatavvu 1
69. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143, Tirmizi, salat 201; Nesai, imame 65.
70. Tirmizi, mevakit 204.
71. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 139, Tirmizi, kader 17; Darimi, mukaddime 22.
72. Suyûtî, el-camius-sağir, I, 110.
73. Buhârî, savm 5, bedü'l-halk 11; Müslim, sıyam 2; Nesai, sıyam 4, 5.
74. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 37 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 7 s. 328 Hadis no: 1490/284
75. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 48.
76. Ahmed b. Hanbel, V, 296, 297, 304, 128.
77. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 51.
78. Tirmizi, savm 13; İbn-i Mâce, sıyam 24; Darimi, savm 11.
79. İbn-i Mâce, sıyam 33; Tirmizi, savm 52, 45, 53; Müslim, sıyam 204.
80. Buhârî, İmân 27; Müslim, müsafirin 173, 174; Ebu Davûd, ramazan 1; Tirmizi, savm 1; Nesai, kıyamü'l-leyl 3, sıyam 39; İbn-i Mâce, ikame, 173, sıyam 2.
81. Buhârî, İmân 27, 25, 28, 35, savm 6, teravih 1; Müslim, müsafirin 173, 176; Ebu Davûd, ramazan 1; Tirmizi, savm 1; Nesai, sıyam 39; İbn-i Mâce, sıyam 25.
82. Ebu Davûd, savm 21; Tirmizi, zekat 26 Nesai, sıyam 28 İbn-i Mâce, sıyam 25.
83. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 125.
84. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143 İbn Mâce, sıyam 33; Tirmizi, savm 52, 45. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 9 s. 396 Hadis no: 21937/3441
85. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 63.
86. Suyûtî, el-camius-sağir, II, 160.
87. Tirmizi, zekat 19; Ebu Davûd, zekat 5; İbn-i Mâce, zekat 14.
88. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 58.
89. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 131, Müslim, birr 69; Tirmizi, birr 82;
90. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 131, Buhârî, savm 3; İbn-i Mâce, savm 2.
91. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 143.
92. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 183.
93. Suyûtî, el-camius-sağir, I s. 151.
94. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 64.

Camiü'l-ehadis: el-Camiü's-sagir ve zevaiduhu ve'l-camiü'l-kebir Ebü'l-Fazl Celaleddin Abdurrahman b. Ebi Bekr Suyûtî cem', tertib: Abbas Ahmed Sakr, Ahmed Abdülcevad Beyrut: Darü'l-Fikr, 2004. 21 cild

İbnü'l- Cevzi **Bostanu'l Vaizin ve Riyazu's-samiin** Beyrut, 1419 Daru'l-kütüb es-segafiyye

HADİS NUMARASI İLE KAYNAKLARI

1. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 52. Râmûzü'l-ehâdîs, 241

2. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 104, Ebû Dâvûd, Edeb, 18 Darekutni, Sünen, I, 229.

3. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 sayfa 555 Hadis no: 2777/1862

4. Kurtubi tefsir elcamiu li ahkam'il kur'ân 1/92 İbn kesir tefsir 1/18

5. Müslim, eşribe, 103; Ebu Davûd, etime 15. Müslim'den el-Ezkâr, 26.

6. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir s. 392 Hadis no: 16776/238 Darekutni, I, 229; İbn-i Mâce, Nikah 19 (no: 1894); Ebu Davûd, Edeb 18; İbn-i Hibbân, sahih, I, 102.

7. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 65. Camiu'l Ehadis. cild 4s. 249 Hadis no: 11406

8. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 65. Camiu'l Ehadis. cild 4s. 249 Hadis no: 11405

9. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 24 İbn-i Mâce, Edeb 55. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir s. 735 Hadis no: 3743/73

10. Ebu Nuaym, Hilye, I, 224. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 9 s. 735 Hadis no: 21527/3031 Camiu'l Ehadis. cild 7, s. 30 Hadis no: 20632

11. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 85.

12. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 142, Camiu'l Ehadis. cild 7 s. 231 Hadis no: 22103 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 9 s. 322 Hadis no: 21788/3292

13. İbn Hibbân, Sahih, II, 132. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 486 Hadis no: 6344/1855

14. İbn Hibbân, Sahih, II, 142.

15. İbnü'l- Cevzi Bostanu'l Vaizin ve Riyazu's-samiin s. 471-472

16. Ebu Davûd, vitr 26; Darimi, rikak 58.

17. İmam Sahavi el-kavlü'l-bedi' s.414, İbnü'l- Cevzi Bostanu'l Vaizin ve Riyazu's-samiin s.355, 465

18. Buhârî İmân, Müslim İmân, Ebu Davûd, Sünen 16; Nesai, imam 5, 6; İbn-i Mâce, fiten 12; Ahmet bin Hanbel, I, 27, 51, II, 107. Camiu'l Ehadis. cild: 3 s. 445 Hadis no: 9684

19. Müslim, İmân, c. 1, s. 112, Hadis No 192 Ahmed b. Hanbel, IV, 199, 204, 205. Camiu'l Ehadis. cild 3 s. 446 Hadis no: 9689 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 555 Hadis no: 10107/469

20. İbn Mâce, Mukaddime. Camiu'l Ehadis. cild: 3 s. 452 Hadis no: 9742 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 572 Hadis no: 10194/556

21. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 156. Camiu'l Ehadis cild: 3 s. 451 Hadis no: 9734

22. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 156. Camiu'l Ehadis cild: 3 s. 452 Hadis no: 9740

23. Suyûtî, el-Camius-sağir I, 127. Camiu'l Ehadis cild: 3 s. 452 Hadis no: 9745 Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 579 Hadis no: 10228/590

24. Suyûtî, el-Camius-sağır II, 140. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 9 s. 235 Hadis no: 18178/1131 Camiu'l Ehadis cild: 5 s. 175 Hadis no: 17971

25. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 51, İbn Mâce, Mukaddime 9.

26. Buhârî, İmân 1; İbn-i Mâce, mukaddime 9. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 3 s. 486 Hadis no: 10236/598

27. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 182. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 12 s. 119 Hadis no: 26414/2053

28. Buhârî, Bedü'l-vahy 1, ıtk 6, menakibu'l-ensar 43, talak 11; Müslim, imare 155; Ebu Davûd, talak 11; İbn-i Mâce, zühd 26; Tirmizi, fedailü'l-cihad 16; Nesai, tahare 59.

29. İbn Mâce, ikame 177; Ebu Davûd, tatavvu 20.

30. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 10 s. 507 Hadis no: 23952/213, Suyûtî, el-Camius-sağır, II, 194. Hadis no: 9296 Taberanî Mu'cemül Kebir cild 6 s. 228 Hadis No: 5942

31. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 263 Hadis no: 5281/792, İbn Hibbân, sahih III, 150 Suyûtî, el-Camius-sağır Hadis no: 1917

32. İbn-i Mâce, sıyam 21. Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, IV, 270. Camiu'l Ehadis. cild 4 s. 406 Hadis no: 12442

33. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 156. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 4 s. 207-208 Hadis no: 12081/84

34. Nesai, cihad 24; Ahmed b. Hanbel, IV, 126;. Darekutni, I, 51.

35. İbn-i Mâce, zühd, 20.

36. İbn-i Hibbân, sahih, I, 246; Beyhaki, es-Sünenü'l-kübra, X, 243. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 2 s. 346 Hadis no: 5665/1176

37. Münavî, Künûzü'l-hakâik, s. 58.

38. Ebu Nuaym, hilye, V, 189.

39. Ebu Nuaym, hilm, I, 224. Cem'ü'l-cevami' el-Camiü'l-kebir cild 1 s. 210 Hadis no: 837/77

Hazret-i Sultan Mehmed Han-ı Hâmis asrıdır;
Böyle âsâra veren hüsn-i revâc u i'tilâ...

Hak Teâlâ, ömr ü iclâlin ferâvân eylesin.
Her işi olsun tahakkuk-yâb-ı tevfik-i Hudâ.

Ahd-i lütfunda nice âsâr-ı feyza-feyz-i din
Münteşir olsun, uyûn-i ehl-i hak bulsun cila.

Her ne sûye veche-dâr olsa cunûd-i şevketi,
Mazhar-ı nasr u fütûh olsun, İlâhi! Dâima...

Bu duaya -lâ-cerem-, Muhtar âmîn-hân olur;
Yerde müminler, semada hep surûşân-ı ulâ

Sultan Beşinci Mehmed Reşad asrıdır,
Bu gibi eserlerin basılmasına imkân ve değer veren...

Hak Teala onun ömür ve saltanatına bereket versin...
Allah'ın tevfikiyle her işi yolunda gitsin...

Onun lütüfkar zamanında dinin nice feyizli eserleri,
Neşredilsin ve bunları okuyarak hakikat ehlinin gözleri nurlansın...

Her ne tarafa yönelirse kudretli askerleri,
Daima zafer ve fetihlere mazhar olsun, İlâhi!

Ey Muhtar!.. Bu duaya "amin" der mutlaka...
Yeryüzünde müminler, yüce melekler semâda...

HADİS-İ ŞERİFLERDE KULLANILAN KAYNAK KİTAPLAR

Ebu Abdullah İbnü'l-Beyyi Muhammed Hakim en-Nisaburi, **el-Müstedrek ale's-sahihayn** I-IV, Beyrut, tarihsiz

Ebu Nuaym, **Hilyetü`l-Evliya ve Tabakatü`l-Asfiya** 10 cild / Ahmed b. Abdullah b. İshak Ebu Nuaym el- İsfahani; -- 2. bs. Beyrut: Daru`l-Kitabi`l-Arabi, 1967

İbn Hibbân, **Sahih (el-İhsan bi tertibi Sahih İbn-i-i Hibbân)**, Beyrut, 1987

El Heysemi, **Mecmaü`z-Zevaid ve Menbaü`l-Fevaid** 10+(3F) cild / Ebü'l-Hasan Nureddin Ali b. Ebi Bekr b. Süleyman Heysemi; -- Beyrut: Daru`l-Kütübi`l-İlmiyye, 1988. Beyrut, 1967

El-Beyhaki, **es-Sünenü`l-Kübra** 10 cild / Ebu Bekr Ahmed b. Hüseyin b. Ali Beyhaki; -- (Mısır): Daru'l-Fikr, (t. y.)

Deylemi, Müsned **el-Firdevs bi-Mesur el-Hitab: el-Firdevsü`l-Ahbar** 6 cild / Ebu Şüca' Şiruye b. Şehredar b. Şiruye Deylemi; -- Beyrut: Daru`l-Kütübi`l-İlmiyye, 1986

El-Münavî, **Künüzü`l-Hakaik fi Hadisi Hayri`l-Halaik** / Zeynüddin Muhammed Abdürrauf b. Tacilarifin b. Ali Münavi; -- İstanbul: Bosnevi el-Hac Muharrem Ef. Litografya Destgahı, 1275 195s.

Feyzü`l-Kadir Şerhi`l-Camii's-Sağir min Ehadisi`l-Beşiri`n-Nezir 6 cild / Zeynüddin Muhammed Abdürrauf b. Tacilarifin b. Ali Münavi; tash. Ahmed Abdüsselam -- Beyrut: Daru`l-Kütübi'l-İlmiyye, 1994

Es-Suyûtî, **el-Camiu's-sağir**, Mısır, 1321

Cem'ü'l-cevami' = el-Camiü'l-kebir. 25 cild Ebü'l-Fadl Celaleddin Abdurrahman b. Ebi Bekr Suyûtî Kahire: el-Ezherü'ş-Şerif, 1426-2005

El-Acluni, **Keşfü`l-Hafa ve Müzilü`l-İlbas: Amma İştehere mine`l-Ehadis ala el-Sineti`n-Nas** 2 cild / Ebü'l-Fida İsmail b. Muhammed el-Acluni; tah. Ahmed el-Kalaş -- Beyrut: Müessesetü Menahil`il-İrfan,. Beyrut, tarihsiz

Ali el-Muttaki, **Kenzu'l-ummal**, Haydarabad, 1312-1314

Ed-darekutni, 1966 **Sünenü`d-Darekutni** / 2c. `de 4c. Ebü'l-Hasan Ali b. Ömer b. Ahmed Darekutni; -- 4. bs. (ofset Beyrut: Alemü`l-Kütüb, 1986 25sm.;

İbn Hacer, **el-Metalibu'l-aliye**, Kuveyt 1973

Hakim et-Tirmizi, **Nevadiru'l-usul** İstanbul 1294

**Nevadirü`l-Usul fi Ma`rifeti Ehadisi`r-Resul** 2 cild / Ebu Abdullah Muhammed b. Ali b. Hasan Hakim et-Tirmizi; tahk. Ahmed Abdürrahim es-Sayıh, es-Seyyid el-Cemili -- Kahire: Daru Edyan li`t-Türas, 1988

Söyle kimdir, hâzin-i dâniş-ver-i ulviyetin?
Kim seni keşf etti? Ey Kenz-i Hakâyik-İhtivâ!

Himmet-i ulyâsı şöhret-gîr olan Ârif midir?
Eyleyen senden nikab-endâz-ı İşkâl u hafâ?

Mürşid-i rûşen-güher, allâme-i ulvî-nazar,
Şeyh-i Bistamî-siyer, minhac-ı Hakk'a pîşvâ...

Hazret-i Es'ad Efendi kim uluvv-i şânını,
Dâniş u irfanını; tasdik eder ehl-i nuhâ..

Teng-destân-ı meâni-i hadis-i envere
Kenz-i irfan açtı, ol genç-ver-i irşâd u tukâ.

Hikmet-i vakte göre cem'-i ehâdîs eyleyip,
Türkçe medlûlâtını tezyîle kıldı i'tina.

"Kellimu'n-nâse" hadis-i intibah-efzâsına
İmtisâlen, meslek-i îcâza kıldı iktifâ...

Behre-dâr etti Arapça bilmeyen müminleri,
Hikmet-i hükm-i ehâdîs-i Nebi'den. Ni'mezâ!

Nef'i şâmil, feyzi kâmil böyle bir Türkî eser
İntiba etmiş eğer varsa cihana es-salâ

Revnak-ı taht-ı hilâfet, ruh-i cism-i saltanat,
Hâmi-i irfan-ı ümmet, hüsrev-i ferman-reva,

Senin yüce bilgilerinin hazinedarı kimdir?
Seni kim keşfetti? Ey hakikat hazinesi!

Yüce himmeti meşhur olan Arif midir,
Senden işkal ve gizlilik perdesini kaldıran?

Parlak bir inci olan Mürşid, ulvi bakışlı allame,
Hayatı Beyazıd-ı Bistami gibi, Hakk yolunun öncüsü…

Hazret-i Esad Efendi ki onun yüce şanını,
Âlimler tasdik ederler ilim ve irfanını...

Nurlu hadislerin manalarına erişemeyenlere,
O irşad ve takva yolunu "Kenz-i irfan" açtı...

Zamanın ihtiyacına göre hadisleri bir araya derledi...
Türkçe anlamlarını ilave etmeye özen gösterdi...

"İnsanlara akıllarına göre hitap ediniz..." hadisine uyarak,
Kısa hadisleri seçme yolunu izledi...

Arapça bilmeyen müminleri nasibdar etti,
Hadislerdeki hükümlerin hikmetinden.. Ne güzel!

Faydası kapsamlı, çok feyizli böyle bir Türkçe eser,
Basılmış değil, kendine güvenen ortaya çıksın!

O ki Hilafet tahtının revnakı, saltanatın ruhu,
Ümmetin irfanını himaye eden, fermanı yürüyen Padişah…

Fâzıl-ı şehîr ve ârif-i rûşen-zamîr, mektûbî-i ser-askerî, atûfetlû Muhtar Beyefendi Hazretleri'nin takrîz-i âlîleridir:

Barekallah! Ey Mukaddes Kenz-i İrfan u hüda!
Sendedir, envâr-ı tevfîk-i ilâhî; Rûşenâ!

Her güher kim, senden oldu cilve-saz-ı i'tibar;
Dîde-i akla verir nur-i yakîn u ihtidâ...

Cevheru'l-asl-ı füyûzundan olanlar behre-mend,
Olsa layıktır, saadet-yâb-ı nef'-i dû-serâ...

Vâcibu't-takdissin; zira tecelli eyledi,
Senden envâr-ı ehâdîs-i Habîb-i Kibriyâ...

Bâdi-i îcâd-ı âlem, şâfi'-i rûz-i nedem,
Seyyid-i evlad-ı Âdem, nur-i çeşm-i enbiyâ...

Sırr-ı pâk-i akl-ı kül, ayn-ı tecellî-i rüsul,
Hâdi-i hayru's-sübül, Ahmed Muhammed Mustafa...

Her hadisidir ânın bir gevher-i rahşan-ı vahy...
Nur-i feyz-efruzuna karşı güneştir çûn Süha...

Âfitabın nuru zâildir, bu nur amma verir,
Subh-i mahşerde uyûn-i müminîne incilâ...

Hâsılı, bi'l-cümle meknûzât-ı hikmet-perverin
Her biridir ehline bir âfitab-ı hak-nüma...

Fâzıl-ı şehîr ve ârif-i rûşen-zamîr, mektûbî-i ser-askerî, atûfetlû Muhtar Beyefendi Hazretleri'nin takrîz-i âlîleridir :

Mübarek olsun! Ey mukaddes irfan ve hidayet hazinesi!
Ey Ruşen, ilahi başarının nurları sende saklıdır...

Senden ibret vermek için tecelli eden her inci,
Aklın gözüne yakin ve hidayet nurlarını bahşeder...

Senin feyizlerinden nasibi olanlar,
İki cihanın saadetine erişseler, layıktır...

Hürmetle anılman gerekir, zira senden tecelli etti,
Allah Rasulü'nün nurlu hadisleri...

O Rasul ki cihanın yaratılmasının sebebi, kıyamet gününün şefaatçısıdır
Adem oğullarının efendisi, peygamberlerin göz nurudur...

Akl-ı kül'ün pak sırrı odur, Resuller onda tecelli etmiştir...
En hayırlı yolu gösterir; Ahmed, Muhammed ve Mustafa odur...

Onun her hadisi, vahyin parlak bir incisidir.
Güneş, onun çok feyizli nurunun yanında Süha yıldızı gibi sönük kalır.

Güneşin ışığı gün gelir yok olur; ama bunun nuru,
Mahşerin sabahında müminlerin gözlerini aydınlatır...

Özetle, bütün hikmetli sözlerinin hazinesi,
Hakkı gösteren bir güneş gibidir...

137. BAB: TEDAVİ OLMAK HAKKINDA

990. Cenab-ı Hak derdi de devayı da nâzil ettiği **[indirdiği]** gibi, her derd için bir deva halk buyurmuştur. Binaenaleyh tedaviye devam ediniz, fakat haramla tedavi etmeyiniz.

991. Deva, mukadderât-ı ilâhiyedendir. **[İlaç ilâhi takdirlerdendir.]** Tahkîken, Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve ihsanıyla menfaat-bahş **[fayda verici]** olur.

992. Bir hastalık zuhûrunda **[ortaya çıktığında]** tedaviye devam ediniz. Zira Cenab-ı Allâh devasız bir hastalık nâzil buyurmamıştır **[indirmemiştir]**.

993. Bir kimse şarap gibi haram bir şeyle tedavi ederse; Cenab-ı Allâh, onu kendine şifa etmez.

138. BAB: GÜNLER HAKKINDA

994. Bir kimse âşûra gününde ehl ü iyâlinin **[âilesinin]** rızkını tevsî' ederse **[genişletirse;]** Cenab-ı Allâh, o kimsenin senesini kâmilen vüs'at-ı rızk **[rızık bolluğu]** ile geçirir.

995. Pazar günü; ağaç dikmek ve ebniye **[bina]** yaptırmak için mübarek bir gündür.

996. Pazartesi günü; sefer ve taleb-i rızk için mübarek bir gündür.

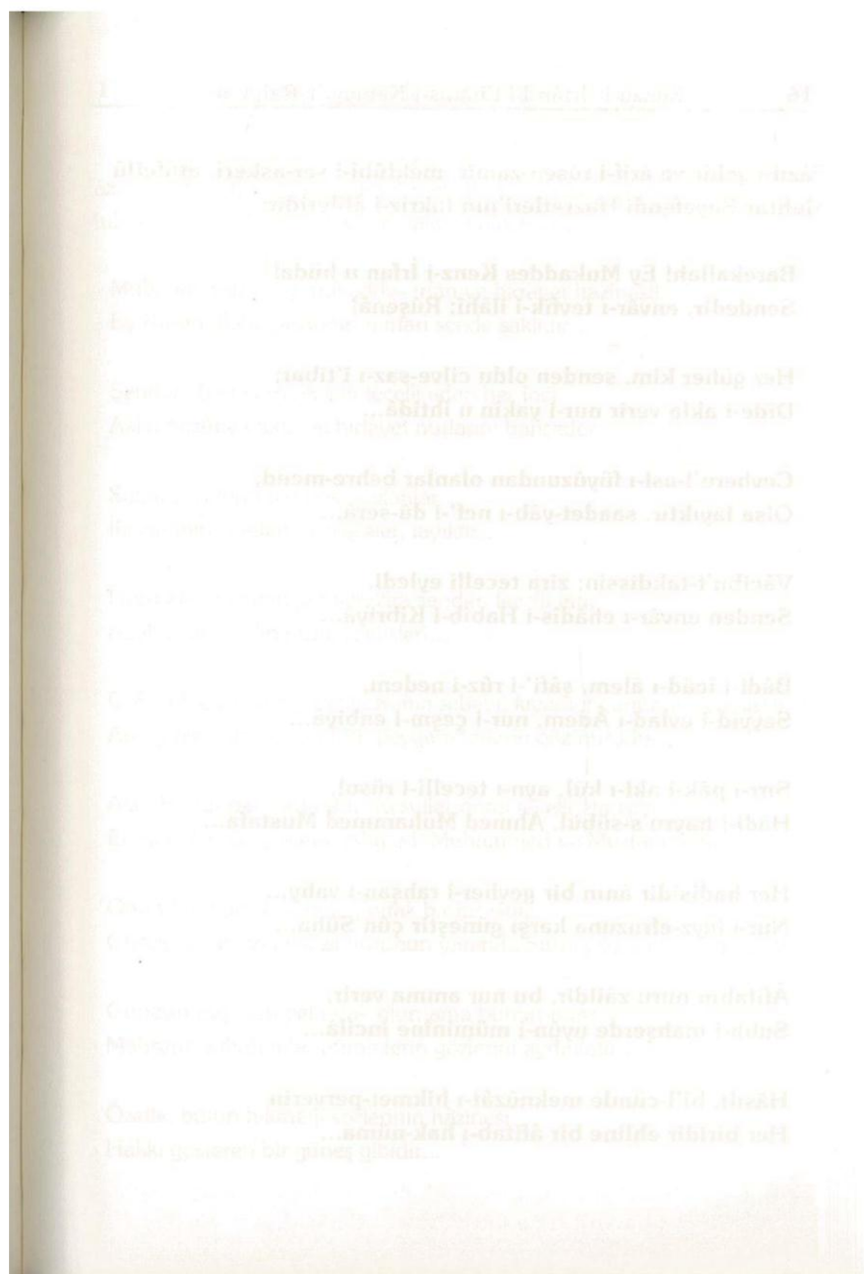
997. Salı günü; hiddet ve şiddet ve muharebe günüdür.

998. Çarşamba günü; ahz u i'tâ **[alış veriş]** için mesut bir gün değildir.

999. Perşembe günü; taleb-i hâcât **[ihtiyaç duyulan şeylerin peşinde koşmak]** için mübarek bir gündür.

1000. Cuma günü; ibadât ve ezkâr ile müminlerin kalbi mesrur **[sevinçli]** olacak bir yevm-i îddir **[bayram günüdür]**.

1001. Cumartesi günü; a'dâ-yı din-i mübine **[İslam düşmanlarına]** letâyif-i hiyel ile **[çeşitli ince taktiklerle]** gâlip olacak bir gündür.

... zevk-i ... mülâhaza-i ser-askeri ...
... Hazretleri'nin takriz-i şerifidir.

Barekallah! Ey Mukaddes Kenz-i İrfan u hüda!
Sendedir, envâr-ı tevfik-i ilahi; Rûşenâ!

Her güher kim, senden oldu cilve-saz-ı i'tibar;
Dide-i akle verir nur-i yakin u ihtida...

Cevher-i asl-ı füyûzundan olanlar behre-mend,
Olsa layıktır, saadet-yâb-ı nef'-i dû-sera...

Vâcib'i takdisin; zira tecelli eyledi,
Senden envâr-ı ehâdis-i Habib-i Kibriya...

Bâdi-i icâd-ı âlem, şâfi'-i rûz-i nedem,
Seyyid-i evlâd-ı Âdem, nur-i çeşm-i enbiya...

Sırr-ı pâk-i akl-ı kül, ayn-ı tecelli-i rüsul,
Hadi-i havm-ı sübül, Ahmed Muhammed Mustafa...

Her hadisidir anın bir gevher-i rahşan-ı vahy...
Nur-i feyz-efzasına karşı güneştir çün Süha...

Âftâbın nuru zâtidir, bu nur anına verir,
Subh-i mahşerde uyûn-i müminine incila...

Hâsılı, bi'l-cümle melcûzât-ı hikmet-perverin
Her biridir ehline bir âftâb-ı hak-nüma...

969. Âhir zamanda bir takım âbid zuhûr eder ki **[ortaya çıkar ki]**, ferâiz-i diniyesini **[dini farzlarını]** olsun öğrenmemiştir. Kezâlik **[aynı şekilde]** bazı kurrâya tesadüf olunur ki fısk ile âlûdedir. **[Bazı Kur'an hâfızları da günahlara bulaşmışlardır.]**

133. BAB: SU VERMEK

970. Sadakanın efdali muhtaç olanlara su içirmektir.

971. Hiçbir sadaka yoktur ki, su içirmek gibi bir ecri-azîmi müstelzim olsun **[büyük mükâfatı gerektirsin]**.

972. Susuz kalan bir şahsı su ile doyuran kimse için, cennet kapısı güşad olunur **[açılır]**.

973. Susuz bir mümini sakyeden **[su içiren]** kimseye; Cenab-ı Allâh cennet şarabından ihsan eder.

134. BAB: RÜYA VE MÜJDELER

974. Tahkîken risalet ve nübüvvet **[peygamberlik]** münkatı' oldu **[kesildi]**. Benden sonra dünyaya resul ve nebi gelmez. Ancak mümin-i kâmilin, âlem-i manada **[mana âleminde]** gördüğü mübeşşirât **[müjdeler;]** yani rü'ya-yı sâliha **[sâlih rüyalar]** münkatı' olmaz. Bunu ecza-yı nübüvvetten bir cüz **[Bu rüyaları peygamberliğin kısımlarından biri]** makamında kabul ve telakki ediniz **[alınız]**.

975. Benden sonra nübüvvet kalmaz. Lâkin rü'ya-yı sâliha bâkidir.

976. Rü'ya-yı sâliha, nübüvvetin kırk altı cüzünün birisidir.

Zira aleyhissalatu vesselam Efendimiz müddet-i nübüvveti **[peygamberlik süresi]** olan yirmiüç sene zarfında, o evâmir-i ilâhiyeyi **[ilahi emirleri]** altı mâh **[ay]** rüya ile ahz u telakki buyurmuştur **[vahyi almıştır]**. Altı mâh ise, yirmi üç senenin kırk altı cüzünden bir cüzdür.

977. Âlem-i manada **[Rüyada]** beni gören, hakikatte beni görmüştür. Zira şeytan bana temessül edemez **[benim suretime giremez]**.

978. Rü'ya-yı sâliha mümin için beşarettir. **[Sâlih rüyalar mümin için müjdedir.]**

979. Rüyada süt içmek, kemal-i imana işarettir.

980. Rüyayı ulema ve sulehanın **[âlim ve sâlih olanlardan]** gayrı bir kimseye tabir ettirme.

135. BAB: GÖZ DEĞMESİ (NAZAR)

981. İsabet-i ayndan **[Göz değmesinden]** muhafazanız için Cenab-ı Allâh'a sığınınız. Zira isabet-i ayn **[nazar]** vardır.

982. Gözden **[Nazardan]** ve nefesten Cenab-ı Hakk'a sığınınız.

983. İsabet-i ayn **[Nazar]** haktır. İnsanı kabre; deveyi kazana idhal eder **[sokar]**.

984. İsabet-i ayn **[göz değmesi]** haktır. Dağı yerinden oynatır.

136. BAB: SURETLER VE SURET YAPAN HAKKINDA

985. Tahkîken, yevm-i kıyamette eşedd-i azab ile muazzep olan, bir hayvanın resmini çıkaran kimsedir. **[Gerçekten kıyamet günü en şiddetli azaba uğrayacak kimse, bir canlının resmini yapandır.]**

986. Tahkîken içinde hayvan resmi bulunan bir hâneye melâike-i rahmet girmez.

987. Cenab-ı Allâh o kimseleri helak etsin ki, halkına kâdir olamadıkları zî-ruhu tasvîr ederler. **[yaratmaya güçleri yetmediği ruh sahibi canlıların suretini yaparlar.]**

988. Zî-ruh **[Ruh sahibi, canlı]** olanların resmini çıkaran kimse mel'undur **[lanetlenmiştir]**.

989. İçinde kelp **[köpek]** veya heykel mevcut olan hâneye melâike-i rahmet dâhil olmaz.

cede onlara müşâbih **[benzer]** zevât-ı zevi'l-ihtiramdır **[hürmete değer büyük kişilerdir]**.

949. Enbiyanın gözleri uyur, kalpleri uyumaz. Yani dâima Cenab-ı Hakk'ı zikreder.

128. BAB: HZ. PEYGAMBER'E SALÂT VE SELÂM GETİRMEYEN HAKKINDA

950. Tahkîken, Nâsın en ziyade bahîli **[İnsanların en cimrisi,]** ismimi işitip de bana salât u selam göndermeyen kimsedir.

951. Bir kimse ismimi işitir de, salât u selam getirmezse; bana cefa etmiş olur.

952. Bir kimse indinde **[yanında]** ismim zikrolunur da, bana salât u selâm göndermezse; o kimse şakîdir **[bedbahttır]**.

953. Bana salavat vermeyi unutan kimse, cennetin yolunu şaşırır.

129. BAB: SELÂM VERMEK VE SELÂMI TERKETMEK

954. Tahkîken, nâsın **[insanların]** ziyade bahîl **[cimri]** olanı, mülâkî olduğu **[karşılaştığı]** din kardeşlerine selam vermeyen kimsedir.

955. A'maya **[köre]** selâm vermemek hıyanettir.

956. Selâm vermek sünnet ve red etmek **[karşılık vermek]** yani "ve aleykumu's-selam" demek farzdır.

957. Müminlere selam vermek ve umûr-i hayriyeye **[hayırlı işlere]** dair güzel söz söylemek; Cenab-ı Hakk'ın af ve mağfiretini mucib olan **[gerektirecek]** şeylerdendir.

130. BAB: ÇOK KONUŞMAK VE GÜLMEK

958. Bir kimse gülerek, günah işlerse; ağlayarak, cehenneme dâhil olur.

959. Çok söyleyenlerin hatası çok olur. Hatası çok olanların ise günahları çok olur. Günahı çok olanlara da yevm-i kıyamette layık olan azaptır.

960. Kahkaha ile gülmek şeytandan ve gülümsemek Rahman'dandır.

961. Çok gülmek kalbi öldürür. Yani zikirden gafil eder ve mucib-i fakr olur **[fakirliği gerektirir]**.

131. BAB: KABİR ZİYARETİ VE ÖLÜMÜ HATIRLAMAK

962. Bir kimse ebeveyninin ve yahut onlardan birisinin, Cuma günü kabrini ziyaretle, yâsin-i şerif okusa günah-ı sağâiri mağfur olur **[küçük günahları affolur]**.

963. Kabirleri ziyaret ediniz; zira âhireti hatırınıza getirir.

964. Hastaları iyâdet **[ziyaret]** ve cenazeleri teşyî' ediniz **[uğurlayınız]**. Zira bunlar âhireti hatırınıza getirirler. Kale aleyhisselam (eksirû zikre'l-mevt...) **[Hz. Peygamber şöyle buyurdu: Ölümü çok hatırlayınız.]**

965. Mevti **[Ölümü]** çokça tezekkür ve tefekkür edenleri **[hatırlayarak, düşünenleri]** Cenab-ı Allâh sever.

132. BAB: KIYAMET SAATİ HAKKINDA

966. Yeryüzünde "Allah, Allâh" zikri münkatı olmadıkça **[kesilmedikçe]** kıyamet zamanı gelmez.

967. Beytullah'ı tavaf etmek terk olunmadıkça kıyamet kaim olmaz **[kopmaz]**.

968. Kur'an ile Hacer-i Esved yeryüzünden kalkmadıkça kıyamet kaim olmaz **[kopmaz]**.

929. Kaşı zeberced taşından olan hâtemi isti'mal ediniz; tahkîken usursüz bir yüsrdür. **[Kaşı zeberced taşından olan yüzük takınız; zira bu kendisinde hiç zorluk olmayan bir kolaylıktır.]**

930. Kaşı zümrütten olan hâtem **[yüzük]** isti'mal ediniz **[takınınız]**. Zira fakrı izale eder **[yoksulluğu giderir]**.

931. Yakut-i asfardan **[Sarı yakutdan]** hâtem isti'mal eden **[takınan]** kimse fakir olmaz.

121. BAB: TOKALAŞMA VE ÖPME HAKKINDA

932. Din kardeşinin elini öpmek musâfahadır.

Öyle olunca (tesâfehû...) ilâ-âhirihi hadis-i şerifi mucebince; el öpmek sünnet-i seniyeden olur.

122. BAB: SILA-İ RAHİM

933. Sıla-i rahim, ömrü tezyîd **[arttırır;]** ve sadaka-i hafiye **[gizli verilen sadaka]** Cenab-ı Hakk'ın gazabını itfâ eder **[söndürür]**.

934. Sıla-i rahmi kat' eden **[kesen]** kimsenin nasibini, Cenab-ı Allâh cennetten keser.

935. Sıla-i rahmi kat' ve ebeveyne isyan; günah-ı kebâirdendir. **[Akrabalık bağını kesmek ve ebeveyne karşı gelmek; büyük günahtır.]**

123. BAB: ARABULUCULUK VE FİTNENİN KÖTÜLÜĞÜ

936. İki zat beynindeki adâveti **[İki kişi arasındaki düşmanlığı]** izale ve ıslah; efdal-i sadakâttandır **[en efdal bir sadakadır]**.

937. Fitne haddizatında uykudadır. Cenab-ı Allâh onu uyandıranlara la'net etsin.

938. Nâsın beynini **[İnsanların arasını]** ıslah et, velev ki yalan bir sözü irtikab ile olsun. **[Yalan söylemek zorunda kalsan bile, insanların arasını düzeltmeye çalış.]**

124. BAB: CUMANIN FAZİLETİ

939. Cuma gününe musâdif hasenâtın ecri muzaafdır. **[Cuma gününde yapılan iyiliklerin mükâfatı kat kat verilir.]**

940. Bi-lâ-özür **[Mazeretsiz olarak]** üç Cuma namazını terk edenler, münafikîn güruhundan **[münafıklar topluluğu arasına]** yazılırlar.

941. Cuma günü vefat eden mümin, azab-ı kabirden hıfz buyurulur **[muhafaza olunur]**.

125. BAB: İMAM VE MÜEZZİN HAKKINDA

942. İmam ve müezzin için hâsıl olan ecir, cemaatin umûmuna verilen ecrin bir mislidir.

943. Cenab-ı Allâh'ın in'âm ve ihsanını **[kıyamet günü]** herkesten ziyade bekleyen, fî-sebîlillah ezan okuyanlardır, demektir.

126. BAB: KELİME-İ ŞEHÂDET HAKKINDA

944. Her kim Cenab-ı Hakk'ın birliğine şehadet ederse, cennete dâhil olur. (Velev ki günahı nisbetinde bir zaman muazzep olsun.)

945. Her kim ki Cenab-ı Hakk'ın vahdâniyetini ve Muhammed el-Mustafa aleyhi ekmelu't-tehâyâ Efendimiz'in Rasulullah olduğunu, kemal-i hulûs ile **[samimi olarak]** tasdik ederse, onun üzerine azab-ı ebedî haram olur.

946. Bir kimse hulûs-i kalple **[halis bir kalple]** kelime-i tevhidi söylerse, cennete dâhil olur. Yani günahı nisbetinde muazzep olsa bile nihayet affolunur.

947. لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ **[Lâ ilâhe illallah]** kelime-i tayyibesiyle, hatm-i hayat eden **[son nefesini veren]** mümin cennete dâhil olur.

127. BAB: PEYGAMBERLER HAKKINDA

948. Nâs **[insanlar]** içinde ziyade mihnet **[sıkıntı]** ve meşakkatler, imtihan olunan enbiya-ı izâm; ikinci derecede evliya-ı kiram ve üçüncü dere-

908. Vatanına hizmet ve kendisine ticaret maksadıyla, diyar-ı âherden erzak celb edenler **[başka bir şehirden yiyecek getirenler]** merzuk ve yüksek fiatla satmak garazıyla **[gayesiyle]** erzakı haps eden **[yiyecekleri depolayan]** muhtekirler **[karaborsacılar]** mel'undur.

909. Helâl lokma aramak ve onunla karnını doyurmak cihad gibi mucib-i ecirdir **[sevabı gerektirir]**.

910. Bir ağacın yenilen meyvesi o ağacı diken için sadaka olur, demektir.

119. BAB: YİYECEK VE İÇECEKLER HAKKINDA

911. El ve ağız yakacak kadar sıcak olan taamdan **[yiyecekten,]** vücud müstefid olamayacağı **[faydalanamayacağı]** cihetle, derece-i i'tidali **[normal sıcaklığı]** buluncaya kadar soğutunuz.

912. Su içerken nefes almak icab ederse, bardağı ağzından ayır; sonra nefes al.

913. Taama müctemian **[Sofraya topluca]** oturunuz ve besmele-i şerife ile bed' ediniz **[başlayınız]**; o taam sizin için, bi'l-vucûh mübarek ve müteyemmin olur **[her bakımdan bereketli ve uğurlu olur]**.

914. Cenab-ı Allâh kullarının me'kûlât ve meşrûbâtında **[yiyecek ve içeceklerinde]** (ve belki melbûsâtında **[giyeceklerinde]** bile) âsâr-ı nimetini **[vermiş olduğu nimetinin izlerini]** görmeyi sever.

915. Tahkîken, bereket Cenab-ı Allâh tarafından taâmın vasatına nâzil olur **[bereket yemeğin ortasına iner]**. Binaenaleyh yemeğin sonuna kadar, taâmı **[yemeği]** kenardan yiyiniz, ortasından yemeyiniz.

916. Dünya ve âhiret taâmının e'az ve elezzi lahmdir. **[Et, hem dünya hem de âhiret yiyeceklerinin en aziz ve lezîz olanıdır.]**

917. Taâmların **[yemeklerin]** fenası bir velîme taâmıdır **[düğün yemeğidir]** ki; ona tok ve ağniya **[zenginler]** davet olunup; aç ve muhtaç olan fukara **[fakirler]** ondan mahrum edilir.

918. Taâmı müctemian yiyiniz, infirad etmeyiniz. **[Sofraya toplu olarak oturunuz, yalnız yemeyiniz.]** Zira bereket cemaatledir.

919. Sol el ile yemek yemeyiniz. Zira şeytan sol eliyle yer.

920. Bir insan Allâh için az yerse, kalbi nur ile memlû' olur **[dolar]**.

921. Tahkîken, doyduktan sonra yemek yenilmesine Cenab-ı Allâh buğz eder.

922. Lokma-i haramdan neşv u nema bulan vücud-i insana, nâr-ı cahîm evlâdır. **[Haram lokmayla beslenen insan vücuduna cehennem ateşi daha iyidir.]**

923. Bir günde iki defa yemek israftır.

924. Zeytinyağını yeyiniz ve hastalarınıza sürünüz. Tahkîken o mübarektir.

925. Çok yiyip içen kimsenin kalbi kâsî **[katı]** olur, yani zikir edemez.

926. Hil ve hürmeti, dâ'î-i şüphe olan nesneyi terk **[Helâl ve haramlığı şüpheli olan şeyleri terk ederek;]** ve helâl olduğu muhakkak **[kesin]** bulunan şeyleri kabul et.

Bu hadis-i şerif, insan, bâtını **[içini]** haramdan tevakki etmek **[sakınmak]** için kemal-i ihtiyat üzre **[ihtiyatlı, temkinli]** bulunmasının lüzumu hakkında îrâd buyurulmuş **[söylenmiş]** ise de; ef'âl ve akvâl ve sâir muamelatına **[fiil, söz ve diğer davranışlarında]** dahi tatbîk için bir kâide-i külliye **[genel bir kural]** tarzında bulunmuştur.

927. Kıyâmen ekl u şurb menhîdir. **[Ayakta yemek ve içmek yasaktır.]**

120. BAB: YÜZÜK TAKMAK

928. Kaşı akîk taşından olan hâtemi isti'mal ediniz **[yüzüğü takınız]**. Zira gamm-ı fakrı ifnâ eder, demektir. **[Akîk taşından kaşı olan yüzük takınız; zira bu, fakirlik üzüntüsünü yok eder.]**

887. Tahkîken, uhuvvetin muhafazasıyla, muhabbet-i kadîmeye müdâvemet olunmasını Cenab-ı Allâh sever. **[Cenab-ı Allâh, din kardeşliğini korumayı ve kardeşler arasında sevginin devam etmesini sever.]**

888. Tahkîken, Cenab-ı Allâh için birbirini sevenler, yevm-i kıyamette arşullahın gölgesinde kemal-i âsâyiş ve istirahatle mahfûz olurlar. **[Arşın gölgesinde emniyet ve huzur içinde istirahat ederler.]**

889. Allah için sulehâyı **[sâlihleri]** sevmek; Allâh için fusekaya **[fâsıklara]** buğz eylemek farzdır.

890. Sâlih ihvâna mâlik **[Sâlih kardeşlere sahip]** olmak; insanın saadet ve selametindendir.

891. Cenab-ı Hak herkesi, sevdiği tâife ile haşr eder.

892. Bir insan bir tâifeyi yaptıkları amel sebebiyle severse, yevm-i kıyamette, onlarla haşr olunur.

893. Sıdk ve salah ile mevsûf **[dürüstlük ve iyilikle tanınmış]** olanlardan ahbâbı çoğaltınız. Zira onlar şefaat ederler.

117. BAB: HEDİYE, SADAKA VE HÂCET İSTEMEK

894. Talep ve tese'ül **[dilencilik]** etmeksizin, emvâl-i selâtînden **[sultanların malından]** Cenab-ı Allâh, sana bir şey ihsan ederse; onu alıp yemeli ve kendine mal etmelisin.

895. İ'tâ ve in'âm ederken **[Hediye veya sadaka verirken,]** yüzünde Âsar-ı lütuf ve şefkat numûdâr olan **[lütuf ve şefkat eserleri ortaya çıkan, görünen]** zevât-ı kiramda hayrınızı arayınız.

896. Bi-lâ-tese'ul, mal-ı helâlden sana bir şey i'tâ olundukta; bi't-tenavül, fazlasını tasadduk et. **[İstemediğin halde, helâl maldan sana verildiği zaman; onu kabul et ve ondan daha fazlasını sen de tasadduk et.]**

897. Muhtaç olduğunuz şeyleri izzet-i nefs ile **[onurunuzu kırmadan]** isteyiniz. Zira umûrun kâffesi **[bütün işler,]** mukadderat-ı ilâhiye **[ilâhi takdir ve taksîm]** ile cereyan eder.

898. Yekdiğerinize **[birbirinize]** hediye veriniz; beyninizde **[aranızda]** muhabbet vücuda getiriniz.

899. Yekdiğerinizle teâtî-i taâm ediniz. Zira tevsî'-i rızka medar olur. **[Birbirinize yemek ikram ediniz. Bu durum rızkın bereketine sebep olur.]**

900. Mal-ı dünyadan, her kime istemeksizin, bir şey verilirse; onu kabul etmeli.

901. Hediyeleşiniz; bu suretle beyninizdeki **[aranızdaki]** muhabbeti teksîr ve tezyîd etmiş **[çoğaltmış, arttırmış]** olursunuz.

902. Yekdiğerinize **[birbirinize]** hediye veriniz. Zira hediye kalpteki muhabbeti tezyid eder **[çoğaltır]**.

118. BAB: TİCARET, KAZANÇ VE MESLEK HAKKINDA

903. İnsanın kazandığı şeylerin efdali **[en üstünü;]** yetiştirdiği evladı ve hıyanetsiz olan mübâyaâtıdır **[ticaretidir]**.

904. Te'min-i maişet için **[Geçimini sağlamak için]** çalışan hırfet **[meslek]** ve sanat sahiplerini Cenab-ı Hak sever.

905. Sâdık ve emîn olan tacir; yevm-i kıyamette enbiya ve sıddîkîn ve şüheda ile haşr olunur.

906. Sıdk ile mevsuf olan **[dürüstlük sıfatını taşıyan]** tacir, yevm-i kıyamette **[kıyamet gününde]** arşullah sâyesinde **[arşın gölgesinde]** hararetten mahfuz olur **[sıcaktan korunmuş olur]**.

907. Korkak tacir, ticaretten mahrum ve cesur ise bilakis merzuk **[rızkını kazanmış]** olur.

867. Cennete muttali oldum, ehlinin ekserisini **[çoğunu]** dünyada fakir olan kimselerden buldum. Nâr-ı cahîme de kesb-i vukûf eyledim **[cehennem ateşine de vakıf oldum]**, ehlinin ekserisini kadınlardan gördüm.

868. Hangi kadın ki zevcini gazaplandırır; Cenab-ı Allâh'ın la'netine müstahak olsun.

869. Zevci kendisinden razı olduğu halde bir kadın vefat ederse, cennete dâhil olur. Bu hadis-i şerifteki beşaret **[müjde,]** günah-ı kebireden masûn olan **[büyük günahlardan sakınan]** hanımlara âid olduğu âşikardır.

115. BAB: HAYIRLI MAL HAKKINDA

870. Takva ve tâat için; mal ve servet müminlere ne güzel bir muîndir **[yardımcıdır]**.

871. Bir senelik teayyüşüne **[geçimine]** medar olan **[karşılık gelen]** kût **[erzak,]** insanın diyânetine ne güzel bir muîndir **[yardımcıdır]**.

872. Racul-i sâlih **[salih adam]** için, mal-ı helâl ne güzeldir. **[Salih bir adam için, helâl kazanılmış mal ne güzeldir.]**

116. BAB: DİN KARDEŞLERİ VE ARALARINDAKİ SEVGİ

873. Sulehâdan **[Sâlihlerden]** birçok ihvân **[kardeş]** edininiz. Zira sulehâdan her fert şefaat için kıyamette me'zundur **[izinlidir]**.

874. Cenab-ı Allâh'a imandan sonra efdal-i a'mâl **[en hayırlı amel,]** suleha **[salihler]** ile muhabbet ve meveddet **[sevgi]** eylemektir.

875. Efdal-i a'mâl **[En üstün amel]** Allâh için sulehâyı **[salihleri]** sevmek, Allâh için fusekaya **[fâsıklara]** buğz eylemektir.

876. Aklın başı, ba'de'l-iman **[imandan sonra]** kavlen ve fiilen nâs **[insanlar]** ile muhabbet ve meveddeti husule **[sevgiyi meydana]** getirmektir.

877. Şeytan bir veya iki mümine tasalluta ikdam eder **[sataşmaya kalkışır;]** lakin üç olunca, me'yûs **[ümitsiz]** olur. Yani İnsan namaz için olsun,

zikir için olsun dâima cemaatten ayrılmamalıdır. Bir sefer **[yolculuk]** bile murad olunduk da kezâlik sulehadan müteaddid refik **[sâlih yol arkadaşları]** aramalıdır.

878. Her şey için bir anahtar vardır. Cennetin anahtarı ise fukara ve mesâkîni **[fakir ve düşkünleri]** sevmektir.

879. Bir kimse hub ve buğzunu **[sevgi ve nefretini]** men' ve atâsını **[men etmeyi ve ihsanını;]** hâlisan Cenab-ı Allâh rızası için ederse; tahkîken imanını kâmil etmiş olur.

880. Mümin mümin için duvar gibidir. Birbirinden kuvvet alır.

Filhakîka **[hakikaten]** ne büyük hikmettir ki, müminler kemal-i ihlas ve muhabbetle yekdiğerine rabt-ı kalp edince **[kalbini bağlayınca]**; maddî olsun, manevî bulunsun zuhûr ve sudûru me'mul ve melhûz **[meydana gelmesi düşünülen ve muhtemel]** olan mekâyid u mefâsid-i a'dâdan **[düşmanların fesat ve tuzaklarından]** masûn ve mahfûz olur **[korunmuş olurlar]**.

881. Hasbeten-lillah **[Sadece Allâh rızası için]** yekdiğerine muhabbet eden müminler, etrâf-ı arş-ı azîmde **[Arşın etrafında]** yakuttan musanna' **[yakutla süslenmiş]** kürsüler üzerinde otururlar.

882. İnsan sevdiğiyle haşr olunur.

883. Yalnız bulunmak, kötü refiklerle **[arkadaşlarla]** bulunmaktan ve sulehâ ile refâkat **[arkadaşlık]**, yalnızlıktan hayırlıdır.

884. Mümin-i kâmilden başka kimseyle musâhabe **[dostluk]** etme.

885. Nefsin için sevdiğin hayrı, nâs için dahi sev; o halde Müslim-i kâmil olursun.

886. Fukara ve mesâkîni **[Yoksul ve düşkünleri]** seviniz ve onların mecâlisinde **[meclislerinde]** oturunuz.

847. Evlat kokusu cennet kokusundandır. Bu kokunun, hafîde **[torunlara]** de şumûlü olduğu **[kapsadığı;]** bence meşhûd **[şahit olunmuş]** ve muhakkaktır.

848. Şiir kelamdır. Şer'a muvafık **[Şeriata uygun]** ve hakka müşevvik **[hakkı teşvik edici]** olanları güzel ve bunun hilâfında **[aksinde]** bulunanları çirkindir.

849. İnsan bir şeyi severse dâima onu yâd eder **[anar]**. Yani bir insan, Cenab-ı Hakk'ı çok zikretmezse iddia-yı muhabette kâzibdir **[sevgi iddiasında yalancıdır]**.

850. Benim rayihamı **[kokumu]** almak arzu edenler, kırmızı gül koklasınlar.

851. Bir kimse aşka dûçar olur **[tutulur]** da, iffetine halel **[leke]** getirmezse vefat ederken, şüheda **[şehidler]** zümresine lâhık olur **[katılır]**.

852. İlim ve irfan sahibi olduğunu iddia eden, câhildir.

853. Bir kimse, Cenab-ı Hakk'ın gazabından emin olarak, her halde cennete gideceğini iddia ederse; o kimse, cehennemdedir.

854. Akılsız, yani diyanetsiz kadınların sütünü çocuklarınıza vermeyiniz. Zira te'sir eder.

855. Hazer **[sakınma, tedbir]** kaderden kurtulmaya medar **[çare]** olamaz. Lâkin bu kaderden maksat dua ve tasadduk gibi hiçbir şeye muallak **[bağlı]** olmayan bir kaderdir.

113. BAB: NİKÂH HAKKINDA

856. Teehhül ediniz **[Âile kurunuz;]** çok olunuz. Zira ben sizin kesretinizle **[sayınızın çokluğuyla]** ümem-i sâlife **[geçmiş ümmetler]** üzerine iftihar ederim.

857. Nikâhın hayırlısı, gerek mehir ve gerekse kabul ve muvâfakat cihetlerinden olsun; kolaylıkla husûle **[meydana]** gelenidir.

858. Günahtan pâk olarak, Cenab-ı Hakk'a mülâkî olmasını **[kavuşmasını]** murad eden kimse; teehhül etmelidir **[evlenmelidir]** demektir.

859. Nisâ tezevvüç ediniz. **[Kadınlarla izdivaç ediniz.]** Zira onlar mal ve rızıkla gelirler.

Yani iâşelerinden **[geçimlerinden]** korkup, teksîr-i nufûs-i İslam **[Müslümanların nüfusunu arttırmak]** için meşrû ve mesnûn **[sünnet]** olan emr-i nikâhı terk etmeyiniz.

860. Mehrinin kılleti ve mukaddimât-ı nikâhının teshîl ve teysîri; kadınların meymenetine delalet eder. **[Mehrinin az olması ve nikâh hazırlıklarının basit ve kolaylığı; gelinin uğurlu olduğunu gösterir.]**

861. Her kimse ki, kerîmesini **[kızını]** bir fâsıka tezvîc ederse **[nikâhlarsa;]** kat'-ı rahim etmiş **[yakınlık bağını koparmış]** olur.

862. Nikâh benim sünnetimdir. Sünnetimle âmil olmayan **[amel etmeyen]** kimse, ümmet-i kâmilemden değildir.

863. Cenab-ı Allâh, bana dünyanızdan nisâ ile ıtriyatı **[kadınlar ve güzel kokuyu]** sevdirdi. Mahzûziyet-i kesîrem **[En çok haz aldığım]** ise, münâcât-ı Hâlık'tan **[Allah'la münâcâttan]** ibaret olan salât **[namaz]** ile husule geldi.

114. BAB: KADINLARIN HAKLARI

864. Cenab-ı Allâh, şer'an câiz olan şeyler miyanında **[arasında,]** talakı **[boşamayı]** sevmez.

865. Râyiha-i tayyibesini **[Güzel kokusunu]** nâsa **[insanlara]** duyurmak üzre isti'mal-i ıtriyat eden **[koku süren]** kadınlar zâniye **[zinakâr]** hükmündedir.

866. Kadın beş vakit namazını kılar ve Ramazan orucunu tutar, fercini hıfz **[iffetini korur]** ve zevcine itaat ederse, muazzep olmaksızın cennete dâhil olur.

828. Hayır ve bereket; cihad gibi mekâsıd-ı mebrûre **[güzel maksadlar]** üzerine beslenen at ve kısrakların nâsiyesindedir **[alınlarında, perçemindedir]**.

829. Erbâb-ı ma'siyete buğz ile Cenab-ı Hakk'a takarrüb ediniz. **[Allah'ın emirlerine karşı gelenlere öfke duyarak Allâh'a yakınlaşınız.]**

830. Üç fırka yevm-i hisabda **[hesap gününde]** helak olur. Birincisi, ihsân ve in'âmı Allâh için olmayan eshiyâ **[cömertler]**. İkincisi, mahza **[sadece]** din uğrunda muharebeye gitmeyen şüc'ân **[kahramanlar]**. Üçüncüsü, ilmiyle âmil olmayan ulemâdır **[ilmiyle amel etmeyen âlimlerdir]**.

831. Ricâlin hüsn-i cemali; lisanındaki fesâhat ve belağattır. **[Erkeklerin güzelliği, düzgün ve edebî konuşmalarındadır.]**

832. Nâsın medh u senasıyla mesrûr ve müftehir olmak **[İnsanların övmesine sevinmek ve iftihar etmek;]** insanı kendi aybını görmekten kör ve işitmekten sağır eder.

833. Senin bir şeye ve yahut bir şahsa muhabbetin; onun meâyib ve kabâyihinden **[ayıp ve kusurlarını]** seni görmez ve işitmez eder.

834. Din ile akıl birdir. Aklı olmayanın dini de yok, demektir.

Yani din, akıl nisbetinde olur ki; erbâb-ı ukûl **[akıllı kişler,]** dâima rızau'llahı istihsal **[Allah'ın rızasını kazanma]** yolunda kimseyi incitmeyerek; kulûb-i nâsı tatyîb ve taltîfe **[insanların gönlünü hoş etmeye]** sa'y ve ihtimam **[gayret ve özen]** ile dinlerini takviye ederler.

835. Deccalin sol gözü yoktur. Vücudu gayet tüylüdür. "Cennet" ve "cehennem" namıyla, nezdinde iki mevki vardır. Lakin hakikatte, cehennem gösterdiği mevki, cennet ve cennet gösterdiği mevki ise, cehennemdir.

836. Etfâl-i müslimîn **[Müslümanların çocukları,]** cennette İbrahim aleyhisselam hazretleri'nin taht-ı tekeffül ve terbiyelerinde **[bakım ve eğitiminde]** bulunurlar.

837. Gençlik, cünûndan bir şubedir. **[Gençlik çağı bir çeşit deliliktir.]** Bu hadis-i şeriften anlaşılıyor ki, gençlerin kendi akıllarına itimadları câiz olmayıp; belki dâima ehl-i fazl ve erbâb-ı kemale **[erdemli, tecrübeli kişilere]** müracaat eylemeleri ehem ve elzemdir **[çok önemli ve gereklidir]**.

838. İhtiyarların kalbi iki şeyin muhabbetinde gençtir. Birisi, çok yaşamak diğeri para toplamak.

839. Fakr ve ihtiyaç; kısmet-i ilâhiyeye itiraz ve adem-i rızayı intaç edince küfre karîb olur. **[Fakirlik ve mahrumiyet; Allâh'ın taksimine itiraz etmek gibi büyük bir günaha sebeb olabileceğinden neredeyse "küfür" gibidir.]**

840. İnsandan başka bir şey yoktur ki, bir'i kendi cinsinden bin'e değsin **[bin taneden hayırlı olsun]**.

841. Kendilerini ehl-i küfre benzetenler bizden değillerdir.

842. Veyl **[yazıklar]** şol bir âlimedir ki, muhtaç olan bir câhile, ferâiz-i diniyesini ta'lim etmez **[dini farzları öğretmez]**. Kezâlik cehennem şol bir câhil içindir ki, ferâiz-i diniyesini ulemadan **[dini farzlarını âlimlerden]** öğrenmeye sa'y **[çalışma]** ve gayret eylemez.

843. Mecnûn **[deli]** ancak şol bir kimsedir ki, tevbe ve nedâmet **[pişmanlık]** etmeyip, ma'siyetde **[günahında]** devam ede.

844. Çocuk bulunmayan bir hânede bereket yoktur.

845. Dünyanın izzeti, gına ve servetle; âhiretin saadeti ise, takva ve tâatledir.

846. Müşrikînin sinn-i bulûğa ermeyen **[bulûğ yaşına gelmemiş]** çocukları, ehl-i cennete hizmetçi olurlar.

111. BAB: RİYA HAKKINDA

814. "Şehvet-i hafiye" **[gizli şehvet]** den hazer ediniz **[sakınınız]**. Mesela bir âlimin, nâsın rağbet ve ikbalini arzu edip, başına toplanmasını sevdiği gibi.

815. Halka karşı zühd ü takva ibraz **[Halka zâhid ve muttaki görünmek]** için, libas-ı sûfiye **[mutasavvıf kıyafeti;]** ve yahut mütemevvil **[varlıklı]** görünmek üzre elbise-i fâhire **[pahalı kıyafet]** iksasıyla **[giymekle]** hâsıl olacak şöhretlerden hazer ediniz **[sakınınız]**.

816. Tahkîken, Cenab-ı Allâh riyakârların, bi-lâ-azap cennete duhûlünü **[azap çekmeden cennete girmelerini]** haram buyurmuştur.

817. Şehvet-i hafiye ile riya; şirk-i asğardır **[küçük şirktir]**. Riya, nâsa göstermek üzere yapılan ibadete; şehvet-i hafiye ise, nâsın hüsn-i zannını kazanmak maksadıyla; taklîl-i taâm **[az yemek]**, terk-i kelam **[az konuşmak]** gibi şeylere itlâk olunur **[denir]**.

818. Bir kimse nâsa göstermek maksadıyla amel ve ibadette bulunursa; tahkîken, merâhim-i celile-i ilâhiyeden **[Allah'ın yüce rahmetinden]** mahrum olur.

819. Nâsın ziyade müstehıkk-ı azab olanları **[İnsanların en çok azabı hak edenleri,]** şol bir kimsedir ki, kendini âleme iyi gösterir; halbuki hakikatte hayırdan behresizdir **[nasibi yoktur]**.

112. BAB: ÇEŞİTLİ HADİSLER

820. Cenab-ı Allâh din-i islamı, bir racul-i fâcir **[açıktan günah işleyen bir kimse]** ile de te'yîd eder **[destekler]**. Racul-i fâcir **[açıktan günah işleyen kimse]**, ilmiyle âmil olmayan âlime de şâmildir. **[İlmiyle amel etmeyen alimi de içine alır. Yani o da facirlerden olur.]**

821. Muamelât-ı dünyeviyeyi **[Dünya işlerini]** tamamıyla öğrenip de, umûr-i âhirete câhil kalanlara **[Dini hükümleri öğrenmeyenlere]** Cenab-ı Hak buğz eder.

822. Tahkîken, şeytan musallî olan **[namaz kılan]** kimselerin kendine ibadet etmesini beklemez. Lakin o gibiler arasına buğz ve adâvet **[kin ve düşmanlık]** gibi mesâvî ilkâsı **[kötülükleri fısıldamak]** için son derecelerde çalışır.

823. Tahkîken, sabah namazıyla tulû-i şems **[güneşin doğuşu]** beyninde **[arasında]** olan taksîm-i erzak **[rızkın paylaştırılması]** zamanını uykuda geçirmek, rızkın bir kısmına mâni olur.

824. Tahkîken, Gayet fesahatle vâki' olan nasâih ve mevâizdeki te'sirât-ı azîmeye "sihir" denilse sezâ. **[Güzel bir ifadeyle söylenen nasihat ve vaazların, bunları dinleyenlerde meydan getirdiği büyük etkilere "sihir" denilse layıktır.]** Ve Cenab-ı Allâh ve Rasulullah'ın hamd ü senasında ve menâkıb-ı evliyada ve guzâtı teşcî' **[gâzileri cesaretlendirmek]** ve ümmeti hayır ve hasenâta teşvîk yolunda, kemal-i belağatla inşad olunun **[okunan]** eşâr-ı müessireye **[tesirli şiirlere]** ayn-ı hikmet **[hikmetli sözler]** söylenilse be-câdır **[yerindedir,]** demektir.

825. Tahkîken, vahiy nâzil olmayan mesâilde **[meselelerde]** ben de sizler gibiyim.

826. Tahkîken, ben latîfe ve mizah ederim. Lakin hakkın gayrısını da söylemem. Mesela sinn-i şeyhûhete vâsıl olmuş **[ihtiyarlık çağına gelmiş]** bir hatuna : "İhtiyar kadın cennete dâhil olamaz." Yolunda vâki olan iltifat ve latîfe-i risalet-penâhîleri **[Hz. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in latifeleri]** gibi ki; bundan maksad-ı âlîleri, Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla cennete dâhil olacak zevâtın **[cennete girecek zatların]**, umumiyetle genç olacağına işaret buyurmaktır.

827. Ervâh mütenevvi' ve muhteliftir. Evsâf ve ahlakı muvâfık olanlar, dünyada yekdiğeriyle ülfet ve istînâs ederler; muvafık olmayanlar sevişmezler, demektir. **[Ruhlar çeşit çeşittir. Ahlakı ve mizaçları uyuşanlar, dünyada birbirlerine ısınır ve severler; mizaçları uyuşmayanlar ise uzlaşamazlar.]**

789. Şarap içen, puta ibadet eden gibidir.

790. Her sekir **[sarhoşluk]** veren, haramdır.

791. Her sekir veren, hamrdır. **[Sarhoşluk veren herşey içkidir.]**

792. Kesîri müskir olan şeyin, kalîli de haramdır. **[Çoğu sarhoş eden içkinin, azı da haramdır.]**

793. Nur-i iman, şarap içenin kalbinden çıkar.

794. Bir kimse sekir verici **[sarhoşluk veren]** bir şeyi içerse, Cenab-ı Allâh o kimsenin kırk gün namazını kabul buyurmaz.

795. Tahkîken, hamr **[içki]** deva değildir; bilâkis marazdır **[hastalıktır]**.

796. Müskirâtı **[Sarhoş edici içecekleri]** içen kimsenin, Cenab-ı Allâh'ın rahmetinden mahrum olacağı; Tevrat, İncil ve Kur'an'da beyan buyurulmuştur.

797. Ümmetimden bir tâife olur ki, "hamr" **[içki]** içerler ve "hamr"ın namını tebdil edip **[ismini değiştirerek,]** istedikleri bir ismi ona takarlar.

108. BAB: BIYIKLARI KISALTMAK VE BENZER KONULAR

798. Dudaklarınız üzerine gelen bıyık kıllarını kesiniz; sakallarınızı çok kesmeyiniz, demektir.

799. Bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyade **[fazla]** kesmeyiniz ve kendinizi Yahudilere benzetecek kadar da uzatmayınız.

800. Saçlarınızı tamamıyla traş ediniz yahut tamamiyle traş etmeyiniz. Yani bir bölüğünü traş edip, diğerini bırakmayınız.

801. Dudaklarınız görülecek kadar bıyığınızı kesiniz, sakalınızı terk ediniz.

802. Dudaklarınız üzerine inmiş olan bıyıklarınızı kesiniz, sakalınızı ziyade kesmeyiniz. Yani Mecusilere muhalefet ediniz.

803. Bıyıklarınızı dudaklarınızla beraber edinceye kadar kesiniz.

804. Bıyığını dudakları görününceye kadar kesmeyen, bizden; yani ümmet-i kâmilemizden değildir.

805. Sakalınızı çoğaltınız, bıyıklarınızı kısaltınız.

806. Bıyık kesmek dinimizin şiârındandır **[alametlerindendir]**.

807. Bıyıklarını kesmeyip, dudakları üstüne uzatan kimsenin duasını Cenab-ı Allâh kabul buyurmaz.

808. Sakalınızı uzatınız ve bıyıklarınızı kesiniz.

109. BAB: BİD'ATÇILAR HAKKINDA

809. Akâid-i fâside ashâbının **[Yanlış inanç sahibi olanların]** ibadetini, Cenab-ı Allâh kabulden imtina' buyurmuştur. Meğerki tevbe edip, ehl-i sünnet ve cemaat itikadına rucû' etsin **[dönsün]**.

810. Bid'atın cümlesi dalalettir. Meğerki ibadet nevinden olsun.

110. BAB: BAZI MECLİSLERDEN NEHİY

811. Tazyî'-i evkat ve gafleti mucip olan mecâlis ve mehâfilden içtinab ediniz. **[Zamanı boşa geçirmeye ve gaflete sebep olacak toplantılardan ve yerlerden uzak durunuz.]**

812. Sû-i karînden **[kötü arkadaştan]**, yani âsî ve mücrim rufekâdan hazer et **[günahkâr arkadaşlardan sakın]**. Zira senin de onlardan olduğun anlaşılır, demektir.

813. Füsekânın **[Fâsık kimselerin]** ziyafet ve davetine icabet menhiyâttandır **[yasaklanmıştır]**.

769. Müslim-i kâmil şol bir kimsedir ki, Müslümanlar onun dilinden ve elinden emin olsun.

770. Kölelerine bed **[kötü]** muamelede bulunan kimse, azapsız cennete duhûl edemez **[giremez]**.

771. Veyl şol kimseye ki, bir mümine gazap eder; Cenab-ı Hakk'ın gazabını düşünmez.

772. Aybını yüzüne söylemek üzere, kasîr **[kısa boylu]** olanlara, "Yâ kasîr!" diyerek hitap eyleme.

104. BAB: YALAN ŞAHİTLİK ETME

773. Şahid-i zûr **[yalancı şahit]** eda-yı şehadet **[şahitlik yapmak]** için, daha yerinden hareket etmezden evvel kendisini Cenab-ı Allâh azab-ı cahime müstahak eder.

774. Eda-yı şehadet için davet olunan kimse şehadetini ketm ederse **[gizler, konuşmazsa]** şahid-i zûr **[yalancı şahit]** gibi bir günah-ı kebîre irtikab etmiş **[büyük günah işlemiş]** olur.

105. BAB: ZİNA HAKKINDA

775. Bir kul zina ettikte nur-i iman kalbinden hariç olur. Bir gölge gibi üstünde bulunur. Ancak tevbe ile rücû' eder **[döner]**.

776. Zina gibi fuhşiyatın zuhûru, hareket-i arzın vukûunu mucib olur. **[yer sarsıntılarının meydana gelmesine sebep olur.]**

777. Tahkîken, zina eden kimselerin vücudu, yevm-i kıyamette ateş kesilir, fırın gibi iştial eder **[tutuşur, yanar]**.

778. Zinadan hazer ediniz. Zira zinada dört hal vardır: Vecihde olan nûr-i cemali **[çehrede olan güzellik nurunu,]** rızıkta olan hayır ve bereketi giderir. Cenab-ı Allâhın gazabını ve tûl-i müddet **[uzun süre]** nâr-ı cahim ile azabı intaç eder **[doğurur]**.

779. Gözlerin zinası, harama nazardır **[bakmaktır]**.

780. Lisanın zinası, câiz olmayan kelamı söylemektir.

781. Bir kimse zina ederse, imanı ondan çıkar. Şu kadar var ki kemal-i nedâmetle **[çok pişman olarak]**, hâlisan **[samimi olarak]** tevbe eder ise affolunur.

782. Bir kimse ağzını menhiyâttan **[yasaklardan]** ve fercini fuhşiyattan **[iffetini]** hıfz ederse **[korursa]** cennete dâhil olur.

Yani bazı kimseler her hal ve harekâtını şer'-i şerife tevfik etmiş **[uydurmuş]** iken, yalnız lisanını muhafaza edemediği ve yahut esir-i şehvet **[şehvetin kölesi]** olduğu görülür ki; bu gibiler işbu hadis-i şerifin hükmüyle âmil oldukları halde, dâhil-i cennet olacakları **[cennete girecekleri]** şüphesizdir.

783. Zina, fakrı tevlîd eder. **[Zina, fakirliği doğurur.]**

106. BAB: LÛT KAVMİNİN AMELİ HAKKINDA

784. Lût kavminin amelini işleyenler, yani livata edenler **[ters ilişki yapanlar]** vefat edince; Cenab-ı Allâh cesedlerini kavm-i mezkûra ilhak edip **[o kavme katıp]**, onlarla haşreyler.

785. Lût kavminin fiilini irtikab edenlere **[işleyenlere]**, Cenab-ı Hak la'net etsin.

786. Lût kavminin ef'âl-i şenîasını irtikab edenler **[çirkin fiillerini işleyenler]** mel'undur **[lanetlenmiştir]**.

107. BAB: SARHOŞLUK VEREN İÇKİLERİN YASAKLANMASI

787. Her ne olursa olsun, kesîri müskir olan şeylerin, kalîlinden de içtinab ediniz. **[Hangi içecek olursa olsun, çoğu sarhoşluk verenin azını içmekten de sakınınız.]**

788. Kesîri müskir olan **[Çoğu sarhoşluk veren]** şeylerin azından da sizi nehy ederim **[sizi sakındırırım]**.

749. Kalbinde cüzî bir kibir bulunan kimse, azap görmedikçe, cennete dâhil olamaz.

101. BAB: MÜNAFIK VE GİZLİ ŞİRK

750. Ümmetim üzerine en ziyade korktuğum şey, amel ve ibadeti olmadığı halde, mehâfil ve mecâliste ibrâz-ı ilm u fesâhat gibi sıfat-ı nifâkı ihtiyar eden kimsenin hal ve şanıdır. **[Ümmetim için en çok korktuğum kimseler; İslami hükümlere uymadıkları halde, toplanma yerlerinde konuşan ve bilgiçlik taslayan münafık kimselerdir.]**

751. Dünyada ikiyüzlü olan hâin ve münafıklar, yevm-i kıyamette iki yüzü ateş olduğu halde gelirler.

752. Şirk-i hafî **[Gizli şirk]** nâsın medhini veya ihsânını **[insanların sitayiş ve lütfunu]** ve yahut ta'zimini **[saygısını]** kazanmak maksadıyla amel ve ibadet etmektir. Şirk-i zâhir ise beyandan müstağnidir. **[Açık şirki ise herkes bilir.]**

753. Şirk benim ümmetimde, karanlık geceleri mermer taş üzerinde yürüyen karıncanın izinden, eserinden daha hafîdir **[gizlidir]**. Bunun ednası **[en düşüğü]** cevr **[zulüm]** ile yapılan efâli **[işleri]** hoş görmek, yahut adalet dâiresinde görülen bir şeyi sevmemektir.

754. Nâsa sâlih görünmek için, Cenab-ı Hak'tan olan havf ve haşyetinin fevkinde **[üstünde]** bir haşyet **[korku]** gösterenler riyakâr ve münafıktır.

755. Dünya için ibadet eden kimse naîm-i uhreviden **[uhrevî nimetlerden]** mahrum olur. Meğerki mağfûr olsun.

756. Veyl **[Yazık]** şol bir kimseye ki, libâs-ı sûfiye **[mutasavvıf kıyafeti]** iksâ eder **[giyinir]** de kavl ve fiili birbirine muhalif olur.

757. Veyl şol kimseye ki, lisan ile Allâh'ı zikreder; kalbinden ise Cenab-ı Hakk'ın yaptığına razı olmaz.

758. Veyl şol kimseye ki, lisan ile Cenab-ı Allâh'ı çok zikreder; fiile gelince şer'in hilafını irtikab **[dinin aksini yapmak]** ile, Allâh'a âsî olur.

759. Ümmetimde yalancılar, deccaller vücuda gelir. Yalancı ve deccalden maksad-ı risâlet-penâhîleri; **[Hz. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in maksadı]** zâhirde nâsı irşad ve ıslah etmek sıfatıyla görünüp, hakikatte halkı mütâbaat-ı şerîatten **[şerîata uymaktan]** alıkoyanlardır.

102. BAB: CEHALETİN KÖTÜLÜĞÜ

760. Âlimin günahı birdir; câhilin ise ikidir. Zira cehilde **[cahil olmak da]** bir günah addolunur.

761. Ferâiz-i diniyesini **[dini farzları]** öğrenmeksizin ibadet edenler, değirmen eşeği gibidir. Yani seyr u sülûk edip, Hakk'a vâsıl olamaz.

103. BAB: SÖVME, KAVGA VE EZİYET ETME

762. Mümini seb ve şetm **[sövme ve hakaret]** etmek fısk ve bi-gayr-ı hakkın **[haksız olarak]** katli ise küfre karîbdir **[yakındır]**.

763. Bir Müslime ezâ eden, bana ezâ etmiş olur ve bana edilen ezâ ise Cenab-ı Hakk'a rücû' eder **[gider]**.

764. Her kim ki hükûmet-i islamiyenin **[İslam devletinin]** zîr-i cenah **[kanatları altında]** ve taht-ı emanetinde **[güvenliğinde]** bulunan bir gayr-ı Müslime ezâ ederse; ben, o kimsenin hasmıyım **[düşmanıyım]**.

765. Müminlere teşhîr-i silah eden **[silah çeken]** kimse, cemaat-i müminîne iltihak etmez **[katılmaz]**, demektir.

766. Memlukünü **[Kölesini]** haksız yere darb eden **[döven]** kimse, yevm-i kıyamette, mahbusiyetle **[hapisle]** ceza görür.

767. Müslimi katil, küfür gibi günah; seb ve şetm ise bâis-i fıskdır. **[mümine sövmek ve hakaret ise fasıklıktır.]** Kezâlik bir mümin için, üç günden ziyade din kardeşiyle kin tutmak câiz olamaz.

768. Din kardeşini meâyibden **[ayıplardan]** biriyle ta'yîb eden **[ayıplayan]** kimse, o aybı bizzat kendisi yapmadıkça vefat etmez.

97. BAB: YALAN SÖZ

726. İnsan kizbi irtikab edince **[yalan konuşunca,]** o kizbin râyiha-ı kerihesiyle **[o yalanın saçtığı kötü kokuyla]** muhafızı olan melâike-i kiram kendisinden bir mil tebâud eder **[uzaklaşır]**.

727. Günahların a'zamı **[en büyüğü]** lisanın kizbidir **[yalan konuşmasıdır,]** demektir.

728. Kizb **[yalan,]** bühtan**[iftira,]** gıybet, şehadet-i zur **[yalan şahitlik]** gibi kabâyihten **[kabahatlerden]** sizi nehy ederim.

729. Yalandan hazer ediniz **[sakınınız]**. Zira yalan ile iman cem' olmaz **[bir araya gelmez]**.

730. Kizb **[yalan]**, insanın yüzünü kara eyler. İki şahsın beynini **[arasını]** ifsada çalışmak **[bozmak]** azab-ı kabri intaç eder **[doğurur]**.

731. Yalan ile iman bir mahalde **[yerde]** bulunmaz.

732. Yalan rızkın bereketini tenkîs eder **[azaltır]**.

733. Yalan söyleyenler ekîden **[hakikaten]** mel'undur **[lanetlenmiştir]**.

734. Bir defa yalan söyleyen üç defa la'nete müstahak olur **[laneti hak eder]**.

98. BAB: GIYBET HAKKINDA

735. Gıybetten hazer ediniz. **[sakınınız]** Zira gıybetin bir kısmı zinadan eşeddir **[daha kötüdür]**.

736. Fısk ve fücûru zâhir olanların gıybeti haram olmaz.

737. Bir kimse hayâ libasını bırakır ise **[utanma elbisesini çıkarırsa,]** gıybeti haram olmaz.

738. Gıybet, zinanın biraderi ve onun şebîhesidir. **[Gıybet, zinanın kardeşi ve benzeridir.]**

739. Gıybet edenlerle, istima' eyleyenler **[dinleyenler]** günahta şeriktirler **[ortaktırlar]**.

99. BAB: HASET VE KISKANÇLIK

740. Hasetten hazer ediniz **[sakınınız]**. Tahkîken, ateş hatabı **[odunu]** mahvettiği gibi, haset de hasenâtın **[iyiliklerin]** mahvına sebep olur.

741. Sarısabır **[denilen bir çeşit bitkinin,]** balı ifsat ettiği **[bozduğu]** gibi; haset de, müminin imanını ifsat eder **[bozar]**.

742. İman ile haset bir mümin-i kâmilin kalbinde katiyen birleşmez.

743. Ateş hatabı **[odunu]** yakıp imha ettiği gibi; ğayrda **[başkasında]** olan nimetin zevalini arzu eylemek manasında olan haset dahi, insanın amel ve ibadetini mahveyler.

100. BAB: KENDİNİ BEĞENMEK VE KİBRİN KÖTÜLÜĞÜ

744. Tahkîken, ucb, yani bir insan kendini beğenip, diğerini beğenmemek; yetmiş senelik ibadeti ifnâ **[yok]** ve imhâ eder.

745. Kibirden hazer ediniz **[sakınınız]**. Zira iblisi, Âdem aleyhisselam'a secde etmemeğe kibir sevk etmiştir.

746. Ne fena bir kuldur şol kimse ki, kendini fâzıl **[erdemli]** bilip kibir eyler ve azamet, kibriya **[büyüklük ve yücelik]** Cenab-ı Hakk'a mahsus olduğunu düşünmez. Kezâlik ne kadar kötüdür şol kimse ki; tecebbür ve teaddî **[zorbalık ve aşırılık]** ile hukûk-ı ibâda **[insanların haklarına]** tecavüz eder; Cebbâr olan Cenab-ı aliyyu'l-a'la'yı unutur.

747. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Büyüklük kendime mahsus bir sıfat-ı sübhaniyemdir. Bunda benimle iştirak eylemek **[ortak olmak]** fikrinde bulunan mütekebbirleri yevm-i kıyamette zelil ve helak ederim.

748. Bir kimse kendini büyük zannedip, nâsı tasğîr ederse **[insanları küçümserse;]** Cenab-ı Allâh, o kimseyi hakîr **[alçak]** eder.

91. BAB: BORÇLU HAKKINDA

706. Medyûn **[Borçlu]** kabrinde mahpustur.

707. Medyûnen **[borclu olarak]** vefat edenlerin, kabirlerinde elleri omuzlarına bağlıdır. Edâ-yı deynden **[Borcu kapatmaktan]** başka ellerini bir şey açamaz.

708. Sizin ber-güzîdeniz **[Güzîde mümin]** şol bir kimsedir ki, zimmetinde olan borcu hak sahibini incitmeden îfâ eder **[öder]**.

92. BAB: BORÇ VERME HAKKINDA

709. Muhtaç olup da müracaat edenlere, karzan **[borç olarak]** verilen şeylerin kâffesi **[hepsi]** sadaka gibi ecr u mesûbâtı **[sevap ve mükâfatı]** muciptir **[gerektirir]**.

710. Her hangi karz ki bir menfaati cer etsin, faiz gibi haramdır. **[Alacaklının her hangi bir şekilde menfaat elde ettiği borç verme işlemi, faiz gibidir, helal olmaz.]**

711. İnsanın muhtacîne olan ikrazı, sadakasından efdaldir. **[İnsanın, dara düşenlere borç vermesi, fakire sadaka vermelerinden daha hayırlıdır.]** Zira muhtaç olmayan istikraz etmez **[borç istemez]**.

93. BAB: FAİZ HAKKINDA

712. Faizde alan, veren müsâvidir **[eşittir]**.

713. Faiz yiyenlerle, zekât vermeyenleri nâr-ı cahîm **[cehennem ateşi]** ile tebşîr et **[müjdele]**.

94. BAB: AÇGÖZLÜLÜK HAKKINDA

714. Nâsın elinde bulunan şeye tama'dan **[göz dikmekten]** hazer ediniz **[sakınınız]**. Zira tama' ayn-ı fakrdır. **[Açgözlülük fakirlik demektir.]** Kezâlik neticesi mahcubiyetle, mazereti müstelzim olan fenalıktan da içtinab ediniz. **[Sonunda utanacağınız ve özür dilemek zorunda kalacağınız fenalıklardan da uzak durunuz.]**

715. Mâl-ı dünyaya tama, marifetullahı kulûb-i ulemadan izale eder. **[Dünya malına göz dikmek, âlimlerde Allâh'ı bilmeyi yok eder.]**

95. BAB: TALAN, HIRSIZLIK, HİLE VE HIYANET

716. Nehb ve ğârat **[talan ve yağma]** edenler ve haksız yere insanları soyanlar ve yahut soymak için emir ve işaret edenler bizden değildir. Yani ümmet-i kâmilemizden hariçtirler **[dışındadırlar]**.

717. Ğış ve hile eden **[İnsanları aldatan ve hile yapan]** kimseler cemaat-i islamiyemizden ma'dud **[sayılmış]** olamaz.

718. Muâmelâtta bize ğış ve hile edenler bizden değildir.

719. Muhtekirler melundur **[Karaborsacılar lanetlenmiştir]**.

720. Muâmelât-ı dünyeviye de **[dünya işleri]** olsun, umûr-i diniyede **[dini işler]** olsun, ümmetime hile ve hud'a eden **[aldatan]** kimseye Cenab-ı Hak la'net etsin.

96. BAB: RÜŞVET HAKKINDA

721. Âmirlerin aldığı hediye haram, kadıların rüşvet kabulü ise küfre karîb **[yakın]** bir günahtır.

722. Rüşveti veren ve alan; her ikisi de nâr-ı cahîmdedir **[cehennem ateşindedir]**.

723. Rüşveti alana, verene ve tavassut edene **[aracı olana]** Cenab-ı Hak la'net etsin.

724. Rüşveti veren ve alana Hazret-i Allâh la'net etsin.

725. Hükm-i şer'iyi infaz **[dini hükmü yerine getirmek]** için hâkimin aldığı rüşvet, kendisiyle cennet arasında bir hâil-i hâil **[korkunç bir engel]** olur.

688. Bir müslim meyyitin **[ölünün]** üzerine, müslimînden yüz kişi namaz kılarsa mağfur olur **[bağışlanır]**.

689. Muhtaç bir meyyiti **[ölüyü]** tekfîn eyleyen **[kefenleyen]** mümini, Cenab-ı Allâh cennet sündüsü **[ipeği]** ile iksâ eder **[giyindirir]**.

88. BAB: VASİYET VE VASİYETİN TERKİ

690. Terk-i vasiyet, dünyada ayıp ve âr olduğu gibi, ukbâcada bâis-i şeyn ve nâr olur. **[Vasiyet yazmamak dünyada ayıplanmaya, âhirette kötülenmeye ve cehenneme sebeptir.]**

691. Mahrum şol bir kimsedir; ki vasiyet gibi sebeb-i necat **[kurtuluş sebebi]** ve uluvv-i derecâtı **[yüksek dereceleri]** müstelzim olan **[gerekli kılan]** hayırdan mahrum olarak vefat eder, demektir.

692. Vasiyet etmeksizin vefat eden bir mümin, civarında medfun **[gömülü]** olan emvât ile **[ölülerle]** tekellüm **[konuşmak]** ve muhabbet etmeye me'zun **[izinli]** olamaz.

693. Vasiyet etmek her mümin üzerine haktır.

89. BAB: ÖLÜYE AĞLAMAK VE AĞIT YAKMAK

694. İki şey vardır ki, onlar bir insanda bulunursa sıfât-ı küfürden **[kâfirlik sıfatlarından]** sayılır. Birisi, sahîhu'n-neseb **[nesebi temiz]** olan bir kimseye veled-i zinadır, yani piçtir, diyerek iftira ve bu suretle kendisini tafzîh **[rezil]** eylemek. Diğeri, vefat etmiş bir zatın evsâf ve ahvâlini **[sıfat ve hallerini]** nazmen veya nesren zikir ve ta'dâd ederek **[sayarak,]** savt ile **[yüksek sesle]** ağlamaktır.

695. Tahkîken, meyyit, dirilerin savt ile olan bükâlarından muazzep olur. **[Hakikaten, ölüler, dirilerin yüksek sesle olan ağlamaları nedeniyle azap çekerler.]**

696. Musibet zamanında saçını yolmak, savt **[yüksek ses]** ile ağlamak, yakasını yırtıp elbisesini parçalamak gibi âdât-ı kabîhayı **[çirkin adetleri]** irtikab edenlerden **[işleyenlerden]** ben teberri ederim **[uzaklaşırım]**.

697. Emvât için savt ile **[Ölüler için yüksek sesle]** ağlayanlar, yevm-i kıyamette iki saf üzerine tertib olunurlar. Saffın birisi ehl-i azabın sağında, diğeri solunda ahz-ı mevki-i şeâmet ederler **[uğursuz yerlerini alırlar]**. Ve kelplerin **[köpeklerin]** bağırışı gibi bağırarak haykırarak, derekât-ı nâr-ı cahîm **[cehennem ateşinin alt tabakaları]** için sevk olunurlar.

698. Üç şey ehl-i küfür ef'âlindendir **[fiillerindendir]**. Musibet zamanında yaka yırtmak, emvât için savt **[ölüler için yüksek ses]** ile ağlamak ve neseb hakkında ta'n etmek **[insanların nesebine dil uzatmak]**.

699. İki sada **[ses]** var ki, bu sadaların sahibi iki cihanda mel'un, yani rahmeti Hak'tan mahrumdur. Birisi hengâm-ı surûrda **[sevinç zamanında]** düdük ve zurna ve diğer birisi musibet zamanında feryat ile ağlamak sadasıdır **[sesidir]**.

700. Musibet için savt ile **[sesli]** ağlayan ve istima' edenlere **[ağıtları dinleyenlere,]** Cenab-ı Hak la'net etsin. İşte bunun için mâtemde bulunmak câiz olamaz.

701. Tahkîken, vefat eden kimse, âilesinin bükasıyla **[yüksek sesle ağlamasıyla]** kabirde muazzep olur **[azap olunur]**.

90. BAB: KABİR AZABI VE CEHENNEME GİRİŞ

702. İstibra hususunda takva üzere olunuz. Zira kabirde birinci muhasebe bevlden taharet **[idrardan temizlenme]** hakkındadır.

703. Kabir azabı haktır. Tasdik etmeyen kimse kabirde muazzep olur **[azap olunur]**.

704. Ümmetim olan muvahhidîn, mükellef oldukları ibadâtın noksanıyla muazzep olurlar **[azap olunurlar]**.

705. Kalbinde zerre kadar imanı olan kimse, nâr-ı cahîmde **[cehennem ateşinde]** ebedî olarak kalmaz, demektir.

671. Dünyaya muhabbet günah-ı kebâirin ekberidir. **[Dünya sevgisi büyük günahlardandır.]** Vâkıa, dünya muhabbetine dûçar olanların **[kapılanların]** her türlü menâhîyi **[dini yasakları]** irtikab edegeldikleri **[işledikleri]** müsellemdir **[bilinmektedir]**.

672. Tahkîken, bu altın ve gümüş sizden mukaddem **[önceleri]** gelen ümmeti ihlâk **[helak]** ettiler. Buhl **[Cimrilik]** ve hırs ve tefâhürden **[övünmekden]** içtinab etmediğiniz **[kaçınmadığınız]** takdirde; bunlar sizin dahi sebeb-i helakiniz **[helak sebebiniz]** olur.

673. Dünya müminin cehennemi ve kâfirin cennetidir. Yani bir mümin, dünyada ne kadar ğarîk-i ni'am-ı lâ-tuhsâ **[sayısız nimetler içinde]** olsa; yine cennete nisbetle cehennemdir. Ve bir kâfir, dünyada ne kadar bela ve musibetle muazzep bulunsa; yine cehenneme nisbetle cennetdir.

674. Altın ve gümüşe tapanlar; yani Cenab-ı Hakk'ı unutup da, muhabbetlerini onlara hasr **[tahsis]** edenler mel'undur **[lanetlenmiştir]**.

675. İki dirheme mâlik **[sahip]** olanın hesabı, bir dirheme mâlik olan kimsenin hesabından eşeddir **[daha zordur]**.

87. BAB: ÖLÜM VE ÖLÜLER HAKKINDA

676. Mevtânızı sulehâ civarında defnediniz. **[Ölülerinizi sâlih kişilere yakın gömünüz.]** Zira diriler, fena komşudan muazzep olduğu **[azap çektiği]** gibi; ölüler de, fenaların mücâveretiyle **[komşuluğuyla]** rahatsız olur.

677. Ölüm mukaddimeleri **[belirtileri]** zuhûr eden hastalarınız üzerine Yâsin-i şerifi kıraat ediniz.

678. Nâsa **[İnsanlara]** vaaz **[öğüt, ibret]** için, tefekkür-i mevt **[ölümü düşünmek]** yetişir. Ğına **[Zenginlik]** için de Rezzak-ı hakikiye sıdk u yakîn **[kesin iman]** kâfidir.

679. Mukaddimât-ı mevt zâhir olan **[Ölüm belirtileri ortaya çıkan]** hastalarınızın yanlarında kelime-i tevhidi tekrar ile kendilerine isma' ve ihtar ediniz **[işittirerek, hatırlatınız]** demektir.

680. Cenazeyi teşyî‘ eden **[götüren]** kimse, tabutun her bir koluna girip, birkaç hatve **[adım]** götürmeli.

681. Ömrünü ibadetle geçirip vefat edenleri, Cenab-ı Hak hayırla ihya buyuracağı **[diriltec eği]** gibi; vakitlerini ma‘âsî ve menâhî **[günah ve isyan]** ile imrâr eyleyenleri **[geçirenleri]** dahi, amelleri ile mütenasip bir surette ba‘s eyler **[diriltir]**.

682. Mevt-i mufâcee, yani keyfsiz olmaksızın birden bire vefat etmek; redd-i mezâlim **[hak sahiplerine zulmen alınan mallarını iade etmek]** ve vasiyet gibi mukaddimât-ı saâdeti ikmal etmiş olan sulehâ **[vasiyette bulunmak gibi mutluluğun ön hazırlıklarını getirmiş olan Salihler]** için, sebeb-i rahat ve fusekâ için dahi alâmet-i gazabtır.**[Âni ölüm, kendisinde hakkı olanlarla helalleşmiş, vasiyetini yazmış salih kimseler için rahatlık; fâsıklar için ise gazaptır.]**

683. Cenaze hazır olunca, defnini te'hir etmeyiniz **[geçiktirmeyiniz]**; lâkin namaz kılanlar yüze yahut kırka bâliğ olmak için zararsız te'hir **[geciktirme]** müstesnadır.

684. Tezyîd-i ibadet **[Çok ibadet etmek,]** nimet-i hayata **[hayat nimetine]** mütevakkıf **[bağlı]** olduğundan; mevt **[ölüm]** ile, o nimetin zevalini **[elinden çıkmasını]** temenni etmeyiniz, demektir.

685. Salâh-ı hal ile **[salih bir kimse olarak]** vefat edenler, mesrûren **[sevinerek]** dirileceği gibi; eliyâzu-billah **[Allah korusun]** isyan ve tuğyan içinde vefat edenlerde me'yûsen **[ümitsiz bir halde]** dirilecektir.

686. Mevti tezekkür **[ölümü hatırlamak]**, yani dünyada misafir olduğunu ve karîben **[yakın zamanda]** cemaat-i emvâta iltihak edeceğini **[ölüler arasına karışacağını]** tefekkür sadakadır.

687. Hakikatte hâneniz kabir olduğunu tahattür eylemek **[hatıra getirmek,]** sizi a‘mâl-i sâlihaya **[güzel işlere]** teşvik ile cennete karîb **[yakın]** eyler, demektir.

650. Edâ-yı salâtı gözeten **[Namaz vaktini bekleyen]** kimse, namaza durmuş gibidir. Namazını edâ edinceye kadar sevap istimrar **[sevap devam]** eder.

651. Mescitte oturup, namaza muntazır olan **[bekleyen]** kimse; bilfiil namazda bulunmuş gibidir.

85. BAB: TEVBE VE İSTİĞFAR

652. İstiğfar, insanın sahife-i a'mâlinde **[amel defterinin sayfalarında]** nur gibi parlar.

653. Günahından tevbe eden kimse günah etmemiş gibi olur. Bir taraftan istiğfar, diğer taraftan günahında ısrar eden ise el-iyâzu-billah **[Allah saklasın]** Cenab-ı Hak ile istihza **[alay]** etmiş gibi olur.

654. Bir kimse kalben ve kâliben **[lisanla]** (استغفر الله) "estağfirullah" zikr-i şerifine devam ederse; Cenab-ı Allâh o kimsenin gamlarını feraha ve muzâyakasını vüsate **[sıkıntısını genişliğe]** tebdil ile; me'mul olunmadık **[umulmadık]** bir taraftan kendisini merzûk eder **[rızıklandırır]**.

655. Tevbe ve istiğfarla günah-ı kebâir **[büyük günahlar]** af olunduğu gibi; mükerreren **[tekrar tekrar]** irtikab edilen **[işlenen]** günah-ı sağîr **[küçük günahlar]** dahi, kebîre a'dâdına **[büyük günahlar sırasına]** dâhil olur, demektir.

656. Tahkîken **[gerçekten]**, ben günde yetmiş defa Cenab-ı Hakk'a tevbe ederim.

657. Tahkîken, ben günde yetmiş defa Hazret-i Allâh'tan mağfiret isterim.

658. Kalbinde nedâmet **[pişmanlık]** olmadığı halde, yalnız lisanen **[dille]** edilen istiğfar yalancılar tevbesidir.

659. Cenab-ı Hakk'a tevbe ediniz. Tahkîken, ben günde yüz defa Cenab-ı Allâh'a tevbe ederim.

660. Günde yüz defa Cenab-ı Hakk'a tevbe ve istiğfar ediniz.

661. Günahtan tevbe, bir daha o günahı işlememeyi cezm **[azm]** eylemektir.

662. Cennet ve rahat şol bir kimse içindir ki, defter-i amâlinde kesretle **[amel defterinde çok çok]** (استغفر الله) "estağfirullah" zikr-i şerifini bulur.

663. Ey nâs! Mevtten mukaddem tâib ve müstağfir olunuz, demektir. **[Ey insanlar! Ölümden önce tövbe ve istiğfar ediniz.]**

86. BAB: DÜNYANIN VE DÜNYA MALININ KÖTÜLENMESİ

664. Mâl-ı dünyayı ehline **[Dünya malını dünyacılara]** terk ediniz. Zira ondan kifayet fevkinde ahz eden **[yeterli miktarın üstünde alan]** kimse, bi-lâ-şuur **[farkına varmadan]** kendini helak etmiş olur.

665. Dünya muhabbeti her günahın başıdır.

666. Dünyadan hazer ediniz **[sakınınız]**. Zira Hârut ve Mârut'un fevkinde bir sâhiredir. **[Hârut ve Mârut'tan üstün bir sihirbaz kadındır.]**

667. Her ümmetin helakini mucip **[gerektiren]** bir fitne vardır. Benim ümmetimin sebeb-i helaki ise mâl-ı dünyadır.

668. Bir kimse uykudan uyanır uyanmaz, her şeyden mukaddem **[önce]**, dünyayı düşünürse; Cenab-ı Allâh onun işini perişan edip, rahatını selbeyler **[çekip alır]**.

669. Dünyadan ve zinet-i metâ'ın **[malların]**dan muhabbetinizi kat' ediniz **[kesiniz]**.

670. Dünya muhabbetiyle kalbinizi işğal ve Cenab-ı Hakk'ın zikir ve muhabbetinden ta'tîl etmeyiniz.

628. Namazında huşû ve huzuru olmayan kimsenin namazı; şâyân-ı kabul **[kabule değer]** bir namaz değildir.

629. Haşyet-i ilâhiyeden **[Allah korkusundan]** ağlayan bir kimse, nâr-ı cahîme **[cehennem ateşine]** dâhil olmaz.

83. BAB: AMEL VE İBADET HAKKINDA

630. İstediğiniz kadar ilmi tahsil ediniz, Allâh hakkı için ameliniz olmadıkça, ilmin cem'iyle me'cur olamazsınız. **[ilim öğrenerek uhrevî mükâfat kazanamazsınız.]**

631. Vezâif-i ubudiyetini **[Dini görevlerini]** îfâda **[yerine getirmekte]** kusur edenleri; Cenab-ı Hak, gam ve kedere mübtela eder.

632. İman, amelsiz; amel de, imansız makbul olamaz.

633. Cenab-ı Allâh'ı güya ki **[sanki]** karşında görüyorsun gibi, kemâl-i huşû ve huzur ile ibadet et. Zira her ne kadar sen, onu göremiyorsan; muhakkak o, seni görüyor.

634. Yâ Muaz! İbadet et. Benim şefaatime tevekkül etme.

635. Ey müminler! İbadet ediniz. Zira her kimse cennet veya cehennemden herhangi biri için halk olunmuş **[yaratılmış]** ise, onunla mütenâsib **[ona uygun]** amelde bulunur.

636. Dünya âhiretin mezraasıdır **[tarlasıdır]**. Yani dünyada ne ekilirse âhirette o biçilir.

637. Amelin nisbetinde ceza **[karşılık]** görürsün. (El-cezâu min cinsi'l-amel **[Karşılık, işlenen amelin türündendir]**) gibidir.

638. Sünnet-i seniyye-i nebeviyeye temessük eden **[Hz. Peygamber'in sünnetine sarılan]** mümin cennete dâhil olur.

639. İlmiyle âmil olan âlime, Cenab-ı Allâh ilm-i ledünnü **[kendi katından bir ilim]** ihsan eder, demektir.

640. Yani azap şol bir kimseye ki, evâmir-i ilâhiyeyi **[ilâhî emirleri]** öğrenmez. Kezâlik, azap şol bir kimseye de olsun ki, evâmir-i ilâhiyeyi öğrenir de mucebince **[gereğince]** amel etmez.

641. Dünyada hasenâtı **[iyilikleri]** olmayan kimse için; kıyamette ecr ve sevap yoktur.

642. Günahkâr ve âsî olduğun halde, Cenab-ı Hakk'ın şeref-i likâsına **[Allah'a kavuşma şerefine]** nâil olamazsın. Meğerki fazlıyla muamele buyursun.

84. BAB: CAMİLER HAKKINDA

643. Vezâif-i ubudiyeti îfâ **[İbadet görevlerini yerine getirmek]** için kalbi, mesâcid-i şerifeye muhib ve merbût olan **[gönlü camilere muhabbetli ve bağlı]** bir zatı görürseniz; kemâl-i imanına şehadet ediniz.

644. Gece karanlığında mesâcid-i şerifeye **[camilere]** gidenleri, yevm-i kıyamette nûr-i tâm ile tebşîr ediniz. **[Nuru parlak olmakla müjdeleyiniz.]**

645. Mesâcid **[Camiler]** cennet bahçeleridir. Binaenaleyh ibadet için mesâcitte **[mescidlerde]** bulunmak cennette bulunmak demektir.

646. Hâlisan-li-vechillah **[Allah rızasını gözeterek]** bir mescid bina eden kimse için, Cenab-ı Allâh cennette bir hâne yapar.

647. Mescide komşu olan kimsenin, mescidin gayrında kıldığı namaz nâkısdır **[eksiktir]**.

648. Cemaate gidenler için, yollarının bu'd u mesafesi nisbetinde **[uzaklığı-yakınlığı oranında]** ecr-i azîm **[büyük mükâfat]** vardır, demektir.

649. İbâdât ve tâât için mescide ülfet eden **[Namaz, zikir gibi ibadetler için camiye alışan, ısınan]** kimse, Cenab-ı Hakk'a ülfet etmiş **[yakınlaşmış]** demektir.

81. BAB: ALLAH SEVGİSİ VE KORKUSU

613. Hikmetin başı, insanı her türlü günahtan men' eden mehâfetu'llahtır **[Allah korkusudur]**.

614. Sure-i Hûd ile emsali beni ihtiyarlattı.

(Maksad-ı risalet-penâhîleri) bu sûre-i şerîfelerde mezkur olan ehvâl-i âhiret **[âhiretteki korkulu haller]** ve ümmetin (festekim kema umirte- **[sana emredildiği gibi dosdoğru ol]**) muktezası **[gereği]** üzere saadeti için, mevkûfun-aleyh olan **[üzerinde durulan]**, emr-i istikamet **[Allah'u Teâlâ'nın istikamet emri]** hatıra geldikçe, bu yüzden hasıl olan gam ve gâile-yi azîmeyi **[büyük üzüntü ve sıkıntıyı]** takdîr ve beyandır.

[Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in bu hadis-i şeriften maksadı:

Bu sure-i şerifelerde zikredilen "Ahiretin korkulu halleri ve sana emredildiği gibi dosdoğru ol" ayeti kerimesi gereğince, ümmetin saadeti için şart olan "doğruluk" hatıra geldikçe ortaya çıkan üzüntü ve sıkıntıyı açıklamaktır.]

615. Bir kimse kesret-i muhabbetinden **[çok sevdiğinden]** dolayı, Cenab-ı Hakk'ın likâsını **[kavuşmayı]** severse; Cenab-ı Hak da, onun likâsını sever. Bu muhabbet, ekser müminler için mevte karîb **[ölüme yakın]** bir zamanda zuhûr eder **[ortaya çıkar]**.

616. Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine razı olandan, Cenab-ı Hak razı olur.

617. Cenab-ı Allâh'ın sevdiği kula, günah zarar vermez. Yani o gibi kimseleri, Cenab-ı Allâh meâsîden **[isyan ve günahlardan]** muhafaza eyler ve geçmiş günahlarını da tevbe ile af ve mağfiret buyurur.

618. Tahkîken, şedâid-i uhreviyeyi **[uhrevî sıkıntıları]** teemmül **[düşünmek]** ve tefekkürle kalbi mahzun olanları Cenab-ı Allâh sever.

619. Muhabbetu'llahın alâmeti, zikrullahı sevmek olduğu gibi; buğzunun alâmeti dahi, zikrini buğz etmektir.

620. Cenab-ı Allâh kendisinden korkan mutî'lere **[itaatkârlara]**, bir heybet ihsan eder ki; her şey ondan korkar, demektir.

621. Vallahi, Cenab-ı Allâh kendi sevgilisini nâr-ı cahîme ilkâ etmez **[cehennem ateşine atmaz]**.

82. BAB: AĞLAMA, HAŞYET VE HUŞU

622. İmam Ömer Radıyallahu Teâlâ anh efendimizin kerîmesi Rukiyye'nin vefatında, cemaat-ı nisvân **[kadınlar topluluğu]** ağlamaya başlamalarıyla; imam-ı müşarun-ileyh **[adı geçen Hz. Ömer]** efendimiz, bunların men'i için darblarına **[ceza olarak döğülmelerine]** kadar bir muâmele-i şedîdede **[şiddetle muamelede]** bulunduğu aleyhi's-salâtu ve-selam efendimiz tarafından müşahede buyuruldukta : "Yâ Ömer! Dokunma ağlasınlar," buyurduktan sonra; hanımlara hitaben de : "Şeytan sayhasından **[Şeytan gibi bağırıp çağırmaktan]** hazer ediniz. Tahkîken, ağlamak gözden, kalpten olursa "rahmânî"; elden, lisandan olursa "şeytanî" olduğunu beyan buyurmuştur.

623. Bir kimse Cenab-ı Allâh'ı zikreder de, havf ve haşyetten **[korkarak, ürpererek]** gözyaşları yere dökülürse; Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette onu muazzep **[azap]** etmez.

624. Gözyaşı dökerek sadasız **[sessiz]** ağlamak ve kalben Cenab-ı Hak'tan korkmak; rahmet-i ilâhiyedendir.

625. Cenab-ı Hakk'ın korkusundan sadasız ağlamak; nâr-ı cahîmden halâs ve necâtı **[kurtuluşu]** muciptir.

626. Ağlamak, rahmet-i Rahman'dan; bağırmak çağırmak ise iğva-yı şeytandandır **[şeytanın ayartmasındandır]**.

627. Vallahi, ben cümlenizden ziyade Cenab-ı Hakk'ı bilirim ve cümlenizden ziyade ondan korkarım.

79. BAB: HÜSN-İ ZAN HAKKINDADIR

595. Müminlere hüsn-i zan, ibadetin birincilerindendir.

596. Cenab-ı Allâh buyurdu ki: Ben abdimin zannı indindeyim **[ben kulumun zannına göreyim,]** istediği gibi bana zan etsin. Hiç şüphe yoktur ki, mutî' ve muhib olan kullar hüsn-i zandan ve âsî ve mücrim **[suçlu]** olanlar ise havf ve haşyetten **[korkudan]** vâreste olamazlar.

597. Hüsn-i zannın fevkinde **[üstünde]** bir ibadetle Cenab-ı Allâha ibadet olunmamıştır.

598. Şer'-i şerîf dairesinde hareket eden müminlere hüsn-i zan, insanın güzel ibadetlerindendir.

80. BAB: VAAZ VERMEK

599. Muharremâttan hazer et, nâsın a'bedi olursun. **[Haram kılınan şeylerden sakın ki, insanların en çok kulluk edeni olursun.]**

600. Velîme **[Düğün yemeği]** gibi bir cemiyet-i hayriye **[hayırlı toplantı]** için olunan davete icabet ediniz. Rüşvet nevinden olmayan bir hediyeyi red ve Müslümanları ruhsat-ı şer'iye **[şer'i bir sebep]** olmaksızın darb etmeyiniz, demektir.

601. Cenab-ı Hakk'ın birinci sevdiği amel, vaktin hulûluyla **[girmesiyle]** beraber edâ olunan namazdır. İkincisi vâlideyne ihsan ve muhalif-i şeriat olmayan emirlerine imtisaldir. Üçüncüsü mahza **[sadece]** fî-sebilillah olan cihattır.

602. Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, dâimi bir surette edilen bir ameldir ve lev ki az olsun.

603. Nefsin için arzu ettiğin hayrı, nâs için dahi arzu et.

604. Sıfat-ı âmiriyeti hâiz olduğunuz halde, halka ihsan ve memlukünüze afla muamele ediniz. **[Yönetici konumunda olduğunu zaman halka iyilik yapınız; kölelerinizin kusurlarını ise affediniz.]**

605. İnsan fevt olursa **[ölürse]** amel ve ibadetin sevabı munkatı' olur **[kesilir]**. Şu kadar var ki bir mülk vakfeder yahut ulûm-i diniyeyi tedrîs ile **[dini ilimleri öğreterek]** çırak **[talebe]** yetiştirir ve yahut kendisini ed'iye-i hayriye **[hayır dualar]** ile yâd ettirir bir veled-i sâlih **[sâlih çocuk]** terk ederse; işte bunların beka ve teselsülle ecr u mesûbâtı devam ve tevâlî eder **[bunlar yaşadıkça sevapları devamlı zincirleme o kişiye de geçer]**.

606. Abd **[kul]**, hasta olur ve yahut seferde bulunursa; hal-i sıhhat ve ikâmetinde itiyat ettiği **[sağlıklı ve mukîm olduğu zamanlarda sürekli yaptığı]** amel ve ibadetin sevabı gibi; Cenab-ı Allâh, kendisine ecr u mesûbât **[sevap ve mükâfat]** in'âm ve ihsan eder.

607. Ümmetimden yetmiş sene yaşayan pek azdır, demektir.

608. Cenab-ı Hak, ibâdına **[kullarına]** i'tâ buyurduğu **[verdiği]** nimetlerin âsârını **[eserlerini]** görmek ister. Ulemada tedrîs **[âlimlerde eğitim]**, umerâda adalet **[yöneticilerde adalet]**, ağniyada tasadduk **[zenginlerde sadaka]** gibi.

609. Tahkîken **[Gerçekten]**, bade'l-mevt **[ölümden sonra]** müminîne vâsıl olan **[ulaşan]** ecr u mesûbât; **[mükâfat ve sevap]** neşr-i ilminden **[ilmi yaymaktan]**, veled-i sâlihinden **[salih evladından]**, tevrîs ettiği **[miras olarak bıraktığı]** Mushaf-ı şeriften, yaptırmış olduğu câmiden, yollarda bina-gerdesi olan **[bina ettiği]** misafirhanelerden, câri ettiği **[yaptırıp akıtmış olduğu]** sulardan, hal-i sıhhat ve hayatında malından vermiş olduğu sadakadan ibarettir.

610. Tene'ume **[nimetlere]** dalmaktan hazer ve içtinab et **[sakın ve uzak dur]**. Zira Cenab-ı Allâh'a abd olanlar dâima mütena'im olmak **[nimet içinde yüzmek]** fikrinde bulunmazlar, demektir.

611. Gayetle kırmızı renkli libastan hazer ediniz **[sakınınız]**, zira şeytanın en ziyade sevdiği bir zinetidir.

612. Sarımsak ve pişmemiş soğan ve pırasa şeytanın ıtrıyatındandır **[sevdiği kokulardandır]**.

76. BAB: İNSANLARI AFFETMEK VE ÖFKESİNİ YENMEK

574. Musa aleyhisselam: (Yâ Rab! Senin ind-i ulûhiyetinde e'azz-i ibâdın kimdir? **[senin katında en aziz kulun kimdir?]**) diye sual eyledikte; Cenab-ı Hak cevabında: (Kendisine ezâ edenin cezasını vermeğe kudreti olduğu halde, affeyleyendir.) buyurdu.

575. Kendi gazabını def' edenlerden, Cenab-ı Allâh azabını ref' eder **[kaldırır]**.

576. İntikama kâdir olduğu halde, kendine zulmedeni affeyleyen kimseyi, Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette affeder.

577. Maktulün **[öldürülenin]** kanını affeden verese **[vârisler]** için cennetten başka bir ecir yoktur.

578. Esnâ-yı katil ve cerhinde **[öldürülme anında]** kâtilini affeden maktul **[öldürülen]** cennete dâhil olur.

579. Ümmetimin ber-güzidesi **[seçilmiş kimseleri]** şol bir hürlerdir ki, gazap ettiklerinde nefislerine esir olup fenalık yapmazlar. Allâh için gazaplarından rucû' ederler, demektir.

580. Sirke, balı ifsat ettiği **[bozduğu]** gibi; gazap dahi, imanı ifsat eyler **[bozar]**. Yani lütuf ve şefkat ve hilim gibi evsâf-ı cemilesini **[güzel sıfatlarını]** izale eder.

77. BAB: GÜZEL VE KÖTÜ HUYLAR HAKKINDA

581. İndallah, ibâdın **[kulların]** ziyade sevgilisi, ahlâk-ı hamîdeye mâlik olandır. **[Allah katında kulların en sevgili olanı güzel ahlaka sahip olanlardır.]**

582. Tahkîken, mümin, ahlâk-ı hamîde ve evsâf-ı ber-güzidesiyle **[seçkin vasıflarıyla]**, sâimu'd-dehr **[gündüzleri oruç tutan]** ve kâimu'l-leyl **[geceleri namazda]** olan zâhidlerin makam-ı âlîsine **[yüce makamına]** nâil olur. (Şer'an ve aklen güzel olan efâlin suduru için müheyya **[işleri yapmaya elverişli]** olan kuvve-i nefsaniyeye **[nefisten gelen kuvvete]**

hüsn-i hulk **[güzel ahlak]** namı verilir. Sû'-i hulk **[kötü ahlak]** bunun aksidir.)

583. Sirke, balı ifsat ettiği gibi, sû-i hulk **[kötü ahlak]** dahi amel ve ibadeti ifsat eder **[bozar]**.

584. Ahlâk-ı hasene **[güzel ahlak]** kendi sahibini cennete dâhil eder.

585. Sizlerden cennette bana refîk **[arkadaş]** olan kimse, dünyada ahlâk-ı haseneye mâlik **[sahip]** olanınızdır.

586. Sû-i hulk **[kötü ahlak]** insan için şeâmeti **[uğursuzluğu]** mucip olur **[gerektirir]**. Sizin en fenanız ahlâk-ı seyyie **[kötü ahlak]** sahibidir.

587. İmanın kemali, hüsn-i hulktur **[güzel ahlaktır]**.

78. BAB: TEVAZU HAKKINDA

588. Cenab-ı Allâh "tevazu ediniz" diye; bana emir buyurdu.

589. Nâs **[İnsanlar]** ile tevazu ve fukara ile mücâleset ediniz. **[yoksul kişilerle düşüp kalkınız.]** Zira indallah mükerrem **[değerli]** olduğunuz gibi, kibir sıfat-ı kabîhasindan **[çirkin sıfatından]** dahi kurtulursunuz.

590. Bir kimse Allâh korkusuyla tevazu ederse, Cenab-ı Hak da onu âlî eder **[yükseltir,]** demektir.

591. Âlim olan zat halka tevazu gösterirse, kadr u haysiyetini tezyid etmiş **[değerini ve şerefini arttırmış]** olur, demektir.

592. Fukara ile mücâleset **[oturmak]** tevazudandır.

593. Mütevazi olmadıkça zâhid olamazsın.

594. Mecâlis ve mehâfilin hâiz-i şeref olmayan bir noktasında **[Meclis ve mahfellerin sıradan yerlerinde]** oturmaya razı olmak tevazudandır.

553. Umûrunda **[işlerinde]** istihare edenler, hâib **[hayal kırıklığı yaşamış;]** ve istişare eyleyenler, nâdim **[pişman]** olmadıkları gibi; idare-i maişetinde **[harcamalarında]** israf etmeyip, i'tidali iltizam edenler **[orta yolu tutanlar]** de fakr u zarurete düşmediler.

554. İstişare olunan zat mu'temendir **[güvenilir kişi olmalıdır]**. İstişare olundukta, kendi nefsi için arzu ettiği hayırları, kendisiyle istişare edenlere de söylemeli, demektir.

555. İstişare olunacak zat, emniyet-i kâmile ile mevsuf **[son derece güven duyulan biri]** olmalıdır, demektir.

556. Müminlerin güzel gördüğü şey, indallah **[Allah katında da]** güzeldir.

557. Füseka **[Fâsıklar]** ile istişare etmeyiniz. Zira onlar musîb **[isabetli]** bir re'ye **[fikre]** mâlik değillerdir.

74. BAB: EMANET HAKKINDA

558. Nezdinde **[Yanına]** emanet bırakılan eşyayı sahibine iâde et. Sana hıyanet eden kimseye de hıyanet etme.

559. Emanet, ayn-ı ğınadır. **[Güvenilir, emîn olmak bir tür zenginliktir.]** Yani emanetle **[emin olmakla]** mevsuf **[vasıflı]** olan zat, servet-i itibara **[itibarlı olma servetine]** mâliktir.

560. Nâsın malında ve ırzında emanete mâlik olmak, vüsat-i rızık **[rızık bolluğu;]** ve hıyanet ise bilakis fakr u ihtiyacı celbeder **[fakirliği ve yoksulluğu çeker]**.

561. Emanete hıyanet edenler, kemâl-i imandan mahrumdur.

562. Emanet, ayn-ı izzettir. **[Emin olmak, başlıbaşına şereftir.]**

75. BAB: DİLİ KORUMAK VE AZ KONUŞMAK

563. Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, lisanı mâlâyaniden, hususiyle kizb u gıybet, sebb u şetm gibi menâhîden hıfz etmektir. **[Allah'ın en çok sevdiği amel, insanın dilini boş sözlerden, özellikle de yalan, dedikodu, küfür gibi yasaklanmış şeylerden korumasıdır.]**

564. Sadakâtın efdali **[sadakaların en hayırlısı,]** mâlâyani **[faydasız]** ve haram olan sözlerden lisanı hıfz eylemektir.

565. Benî Âdemin **[Âdemoğlunun, insanların]** başına gelen günahların ekserisi lisanındandır.

566. Hikmet ondur. Dokuzu uzlette, diğer biri de samt u sükûttadır. Yani mâlâyaniden lisanını hıfz eylemektedir.

567. Muharremâttan içtinab eden sâimin sükûtu tesbîh, nevmi ibadet, duası makbul, amel ve ibadeti muzaaf olur. **[Haramlardan kaçınan oruçlunun susması tesbih, uykusu ibadet, duası makbul, ibadetlerine ise iki kat sevap yazılır.]**

568. Mâlâyaniden sükût ibadetlerin efdalidir.

569. Nutka lüzum-i şer'i olmazsa sükût, ulemayı tezyîn eder ve cühelanın ayıbını örter. **[Dinen konuşmak gerekmedikçe, sükût etmek bilgili kişiyi güzelleştirir, câhillerin ise kusurlarını örter.]**

570. Sükût **[susmak]** ahlâk-ı hamîdenin **[güzel ahlakın]** başıdır.

571. Mâlâyaniden sükût eden zat, mehâlik-i dâreynden necat **[dünya ve âhirette helak olmaktan kurtuluş]** buldu, demektir.

572. Selametini arzu edenler lisanlarını hıfz eylesinler **[korusunlar]**.

573. Selametini isteyen kimse samt u sükûtu iltizam etsin **[suskun kalmaya devam etsin]**.

69. BAB: HİLİM [YUMUŞAK HUYLU OLMA]

532. Halîm olanlar dünya ve âhirette büyük ve muhteremdirler.

533. Yani, hilim nübüvvete karîb **[peygamberliğe yakın]** bir fazilettir.

70. BAB: HAYÂ HAKKINDA

534. Kavim ve kabilendeki bir racul-i sâlihten **[sâlih adamdan]** hayâ ettiğin gibi; her haline vâkıf olan Cenab-ı Hak'tan da hayâ ile; hafî ve celî **[gizli veya açık]** bir gûna **[bir tür]** fenalığa tecâsür **[cüret]** etmemek için sana vasiyet eylerim.

535. Hayâ ile iman-ı kâmil mütelâzımdır **[birbirlerini gerekli kılıcılardır]**. Yekdiğerinden ayrılmaz. Yani biri gidince öteki de kalmaz.

536. Nâsdan **[insanlardan]** hayâ etmeyen, Cenab-ı Allâh'tan da hayâ etmez.

537. Hayâ imandandır.

538. Aklın başı, ba'del-iman **[imandan sonra]** hayâ ile hüsn-i hulktur **[güzel huylu olmaktır]**.

539. Hayâ ve hicâbın **[utanmanın]** azlığı, alâim-i küfürdendir **[küfür alâmetlerindendir]**.

71. BAB: SÜKÛNET VE VAKAR

540. Ulûm-i şer'iyeyi **[Dinî ilimleri]** ve ona lazım olan vakârı tahsil ediniz ve ilmi ahzettiğiniz **[öğrendiğiniz]** zata tevazuda bulununuz. Çünkü tevazu olmadıkça ilme vüsul **[erişmek]** olamaz.

541. Serî' **[hızlı]** yürümek insanın vakarını izâle eder **[heybetini giderir]**.

542. Eyyüha'n-nâs **[Ey insanlar!]** Vakar ve haysiyetinizi dâima muhafaza ediniz.

72. BAB: SABRIN FAZİLETİ VE ACELECİLİĞİN KÖTÜLÜĞÜ

543. Mesâib zamanında sabırla inâyet-i Bârî'ye intizar ibadettir. **[Felâket zamanında sabrederek, Allâh'ın yardımını beklemek ibadet hükmündedir.]**

544. Umûrda teenni **[işlerde acele etmemek]**, Cenab-ı Hak'tan ve acele ise şeytanın ilkââtındandır **[vesveselerindendir]**.

545. Teenni **[ağır ve ihtiyatlı hareket]** her şeyde güzeldir. Yalnız âhirete müteallık **[alakalı]** amel ve ibadette müstahsen olan **[güzel görülen]** isti'caldir **[acele etmektir]**.

546. Umûr-i Hayriye **[Hayır işleri]** müstesna olduğu halde, her işte, acele eden hata eder.

547. Tahkîken, Cenab-ı Allâh sabrı, bela ve musibet nisbetinde ihsan eder.

548. Tahkîken, sabr-ı cemîl **[güzel sabır]** şol bir kimsenin sabrıdır ki, halinden kimseye şikâyet etmez.

549. Bela ve musibet üzerine sabır ve tahammül edip, Cenab-ı Hakk'ın nehiy buyurduğu kavl ü fiili irtikab etmemek **[söz ve davranışları işlememek]** ibadettir.

550. Sabır ve tahammül, ferec ve sürurun **[felaketten kurtuluş ve sevinmenin]** anahtarı olduğu gibi; zühd ve kanaat dahi ğına-yı ebedîdir **[sonsuz zenginliktir]**.

551. Sabır, cennet hazinelerinden bir hazinedir.

73. BAB: DÜŞÜNMEK, İSTİŞARE VE İSTİHARE

552. Bir işe başlamak istediğin zaman, âkıbetini tefekkür edip, hayır ve sevabı câlip **[çekici]** ise, devam; şer ve ikâbı **[cezayı]** mucip ise **[gerektirirse]**, içtinab etmeli **[kaçınmalı]**.

510. Müminin izzet-i rif'ati, nâsdan istiğnasıdır. **[Halktan bir şey istemeyen mümin azîz ve değerli olur.]**

511. Ğına-yı hakiki, nâsın malından istiğnasıdır. **[Gerçek zenginlik, insanların elindekine göz dikmemektir.]**

512. Kanaat tükenmez bir hazinedir.

513. Cenab-ı Hakk'ın taksîmine razı olan kimse, ğına-yı kalbe **[zengin bir kalbe]** mâlik olur.

514. Cenab-ı Hakk'ın verdiği rızka kanaat eden mümin cennete dâhil olur.

515. Deveni bağla, Cenab-ı Hakk'a da mütevekkil ol. Yani emvali muhafaza **[malları muhafaza]**, tevekküle halel **[zarar]** vermez.

68. BAB: YUMUŞAK HUYLU VE MERHAMETLİ OLMANIN FAZİLETİ

516. Yeryüzünde bulunan fukara ve zuafaya **[yoksul ve düşkünlere]** merhamet ediniz ki; gökte olan melâike-i kiram da size merhamet edip, hakkınızda dua-yı hayr etsinler, demektir.

517. Rıfk ve şefkat; yani nâsla mülâyemet **[yumuşak huyluluk]** ve lütuf ve merhamet eylemek; akıl ve hikmetin başıdır.

518. Cenab-ı Allâh'ın ziyade sevdiği hâne şol bir hânedir ki, onun içinde ihsan ve i'zâz **[iyilikte bulunup, üstün tutmak sureti]** ile bir yetim beslenilir. Yani bir yetimi hânesine alıp ta ikram ve i'zâz ile büyütüp besleyenleri, Cenab-ı Hak ziyade sever.

519. Kavmin muhterem ve mükerremi, Cenab-ı Allâh'ın rızası için kavmine hizmet eden kimsedir.

520. Küçüğümüze merhamet, büyüğümüze hürmet ve itaat etmeyenler ümmet-i kâmilemizden değildir.

521. Bir mümine yapılan zillet ve hakareti görüp de men'ine muktedir iken muâvenette **[yardımda]** bulunmayanları Cenab-ı Hak mahşerde zelil eder, demektir.

522. Her kim ki dualarının kabulünü ve ğumûm ve humûmunun **[gam, tasa ve kederlerinin]** def' u ref'ini **[ortadan kalkmasını]** murad ederse, sıkıntıda bulunanların imdadına yetişsin.

523. Merhamet etmeyenlere merhamet olunmaz. Yani nâsa **[insanlara]** rahm u şefkat etmeyen kimseye Cenab-ı Hak merhamet etmez.

524. Bir kalpten merhamet eksik olmaz, meğerki o kalbin sahibi şakî **[bedbaht-kötü talihli]** olsun.

525. Fukara ve zuafaya **[fakirlere ve zayıflara]** merhamet edenlere, Cenab-ı Hak merhamet eder.

526. Rıfk **[yumuşak huylu olma,]** insan için müteyemmin ve mesud **[uğur ve mutluluk]** olduğu gibi; aksi olan huşûnet **[sertlik]** dahi mucib-i şeâmetidir **[uğursuzluk sebebidir]**.

527. İksâ-yı libas ile **[Yoksulları giyindirerek]** din kardeşinin avretini setreden **[örten]** kimsenin avretini yevm-i kıyamette Cenab-ı Allâh setr buyurur **[örter]**.

528. Nâsa merhamet etmeyenlere, Cenab-ı Hak merhamet buyurmaz.

529. Cenab-ı Allâh'a kasem ederim ki, bir kimse bi-lâ-azap **[azapsız]** cennete giremez. İllâ ki rahîm olsun. **[Merhametli olan kimse ise azapsız cennete girebilir]**

530. Dul ve bîkes **[kimsesiz]** kadınlara muâvenette **[destek olmakta,]** zevc-i sâlih **[hayırlı koca]** gibi olunuz.

531. Yetimlere gayet rahîm ve şefîk **[merhametli ve şefkatli]** olan peder gibi olunuz demektir.

488. Vaad borçtur. Veyl **[Yazıklar olsun]** şol kimseye ki vaad eyler de, sonra bir mâni'-i şer'î bulunmaksızın îfâ etmez. **[dini engel bulunmaksızın yerine getirmez]**

489. Nâsa **[insanlara]** anlayabilecekleri mertebede **[düzeyde]** söz söyleyiniz, inkârlarını mucip **[gerektirecek]** olacak sözlerden sarf-ı nazar ediniz **[kaçınınız]**.

490. Size iyilik edenlere mükâfât ediniz **[karşılık veriniz]**.

491. Bir kimse kavim ve kabilesine muhabbet etmekle levm olunmaz **[kınanamaz]**.

65. BAB: MÜMİNLERİN SIFATLARI

492. Mümin olanlar, ehl-i imanla ülfet ederler **[yakınlaşırlar]**. Müminlerle râbıta-i ülfetten münkatı' olanlarda **[ülfet bağını koparanlarda]** hayır yoktur.

493. Müminin, nâs **[halk]** üzerinde külfet ve meşakkati **[sıkıntı ve zorluk vermesi]** az olur.

494. Vaaz ve nasihat için nâsla ihtilat edip **[insanlara karışıp,]** ezâ ve cefâlarına sabır ve tahammül eden âlim ve âbid; ihtiyar-ı inziva hasebiyle **[köşeye çekilmeyi tercih ettiği için]** kimseye faydası dokunmayan sulehâdan **[sâlihlerden]** efdaldir.

495. Mümin-i kâmil olanlar, indallah, bazı melâikeden efdaldir.

496. Mümin-i kâmil, vakûr **[ağır başlı;]** ve umûru **[işleri,]** sehl **[sade]** ve kolay olur.

497. Bir kimse kendi nefsi için arzu ettiği ecr u mesûbâtı **[mükâfat ve sevapları,]** din kardeşi için dahi arzu etmedikçe mümin-i kâmil olamaz.

498. Mümin, iman sebebiyle tatlıdır; binaenaleyh dâima tatlıya meyyaldir **[eğilimlidir]**.

499. Müminin mülâyemeti **[yumuşaklığı]** o kadar ziyade olur ki, kendisini görünce ahmak zannedersin.

500. Sünnet-i seniyeme tebaiyet etmeyen **[uymayan]** benden değildir.

501. Lüzumsuz kavl u fiili **[söz ve tavırları]** terk eylemek, insanın hüsn-i islamiyetine **[güzel Müslüman olduğuna]** delildir.

66. BAB: ŞÜKÜR HAKKINDA

502. İman-ı kâmil iki nısfdır **[yarımdır]**. Bunların birisi, irtikab-ı menâhîden imtina' **[yasak olan şeylerden kaçınma]** ve diğeri, imtisâl-i evâmir **[ilahi emirleri yerine getirme]** ve itaat-i ilâhiyeden **[Allah'a itaatten]** ibaret olan şükürdedir.

503. Cenab-ı Allâh'a ziyade şükreden kimseniz, iyilik gördüğü zata ziyade şükredendir.

504. Cenab-ı Hakk'ın in'âm ve ihsanını ikrar, şükürdür. **[Cenâb-ı Hakk'ın nimet ve iyiliklerini kabul etmek ve dile getirmek şükürdür.]**

67. BAB: KANAAT, TEVEKKÜL VE RIZA

505. Cenab-ı Hakk'ın verdiğine kanaat tükenmez bir maldır.

506. Cenab-ı Allâh'a hakkıyla tevekkül etseniz, kuşları merzuk ettiği **[rızık verdiği]** gibi sizi de merzuk eder **[rızıklandırır]**.

507. Bir kimse Cenab-ı Hakk'ın ihsan buyurduğu az bir rızka razı olursa, Cenab-ı Hak da o kimseden az bir amel ve ibadetle razı olur.

508. Herkesten kavî **[güçlü]** olmasını arzu eden kimse, Cenab-ı Hakk'a tevekkül etsin.

509. Müminlerin sâlihi, kâni' **[kanaatkâr]** ve kötüsü tâmi' **[tamahkâr]** olandır.

63. BAB: YEMEK YEDİRMEK HAKKINDA

467. Bir kimse aç bir mümini doyursa, Cenab-ı Allâh'da ol kimseyi cennet meyveleriyle doyurur.

468. Tahkîken, Müslimi it'âm **[doyurmak]** mağfireti istilzâm eder. **[bağışlanmaya sebep olur.]**

469. Sizin ber-güzideniz **[şerefliniz]** it'âm-ı taâm eden **[yemek yediren]** kimsedir.

470. Sehînin taâmı deva, bahîlin ise dâ'dır. **[Cömertin yemeği âfiyet verir, cimrininki ise hastalığa sebep olur.]**

471. Aç bir karnı doyurmaktan efdal bir amel ve ibadet olamaz.

472. Misafirîne ikrâmen **[ikram olarak]** bir koyun zebheden **[kesen]** mümin için, o koyun nârdan fidye-i necat **[ateşten kurtuluş fidyesi]** olur.

473. İhvânla ekledilen taâm **[Din kardeşleriyle yenilen yemek]** için, yevm-i kıyamette insan ile hesap görülmez.

474. Ramazan-ı şerif müstesna olmak üzere, nice oruç olmayan kimse vardır ki, fukarayı it'âm **[doyurmak]** ve zuefâyı **[zayıflara]** infak sebebiyle; gündüz sâim **[oruçlu]** ve gece kâim **[namazlı]** olan âbidlerden ziyade me'cur **[sevaplı]** olur.

64. BAB: BAZI EDEP KURALLARI

475. Nâsa **[İnsanlara]** hal ve şanlarıyla mütenasip mahaller gösteriniz. Yani mecâlis ve mahâfilde **[meclisler ve mahfeller]** olsun, meşy u harekette **[yürüyüş ve tavırlarda]** bulunsun, efâzılın **[faziletli büyüklerin]** haklarını kaybetmeyiniz. Herkese layık olan muameleyi icrâ ediniz.

476. Musâfaha ediniz. Kalplerinizdeki buğz ve adâveti **[nefret ve soğukluğu]** giderir. (Musafaha, hîn-i mülakatta **[karşılaşma anında]** yekdiğerinin elini tutup öpmek ve yahut hafifçe sıkmak demektir.)

477. Aklın başı, nâsla mülâyemet ve hüsn-i muâşerettir. **[Nazik ve yumuşak tavırlı olarak, insanlarla güzelce geçinmek aklın gereğidir.]**

478. Hafî **[Gizli]** olan amel ve ibadet, celî **[açık]** olandan efdaldir. Lâkin nâs **[insanlar]**, onu görüp iktida etsinler **[uysunlar]** fikriyle alenen yapılan ibadet daha efdaldir.

479. Vaad **[söz]**, borç gibidir.

480. Niyet eylediğin bir iş için, kalbinde havf **[korku]** ve tereddüt olursa, o işi yapmamalı.

481. Kavlen ve fi'len nâsla **[söz ve fiille insanlarla]** hoş geçinmek ve mülâtafe eylemek **[lütufkâr davranmak]** sadakadır.

482. Pederinin ahbabını ziyaret hasenâttandır.

483. Mecâliste **[Meclislerde, toplantılarda]** cereyan eden **[konuşulan]** sözler mektûm **[saklı, gizli]** tutulmalıdır.

484. İhvân-ı dine karşı tebessüm ve izhâr-ı ferah eylemek **[neşeli görünmek]** sadakadır.

485. Eş'âr-ı arabiyeyi **[Arapça şiirleri]** ve belki şiir için lazım olan şeyleri teallüm ediniz **[öğreniniz]**. Zira inşâd-ı şiir **[şiir okumak]** için istihsali lazım gelen mukaddimatın tahsili **[öncelikle öğrenilmesi gereken şeylerin elde edilmesi]**, lisanınızı fasîh eyler, demektir.

486. İhsan sahibi olan ağniyanın **[zenginlerin,]** fukara tarafından mükâfâtı **[verilecek karşılığı]** nush u pend **[öğüt ve nasihat]** ile dua-yı hayr **[hayır dua]** eylemektir.

487. Müminin me'kûlât ve meşrûbâtından **[yiyecek ve içeceğinden]** fazla kalanı yemek ve içmek şifadır.

59. BAB: AİLE REİSİNİN AİLESİNE HARCAMA YAPMASI

446. Bir kimse tasadduk niyet-i hayriyesiyle **[hayırlı niyetiyle]**, israf etmeksizin, ehl ü iyâline **[ailesine]** infak ederse, niyeti nisbetinde me'cur olur **[mükâfatlandırılır]**.

447. Kulun mizan-ı hasenâtına **[iyilik terazisine]** en evvel vaz' olunan **[konulan]** şey, ehl ü iyâline verdiği nafakadır.

448. Nâsın **[İnsanların]** fenası iktidarı olduğu halde, ehl ü iyâlinin maişetini tazyîk eden **[kısan]** kimsedir.

449. Cenab-ı Allâh vüsat-i rızk **[geniş rızık]** ihsan ettikten sonra, iyâlini tazyîk ile iâşe eden **[ailesinin geçimini kısan]** kimse ümmet-i kâmilemizden değildir.

450. Bir insanın kendi ehl ü iyâline **[aile fertlerine]** verdiği nafakası sadaka makamındadır.

60. BAB: AKRABA HAKLARI

451. Biraderlerin dînen ve ilmen büyük olanı, peder makamındadır.

452. Zevcine **[Kocana]** ettiğin hizmet sadakadır. Bu hadis-i şerif, fakr-ı halinden **[yoksulluktan]** dolayı sadaka vermediği için dîl-hûn **[kalbi kırık]** ve mahzun olan bir hatuna hitaben îrâd buyurulmuştur **[söylemişlerdir]**.

453. Pederi olmayan bir çocuk için, dayısı peder makamındadır **[yerindedir]**.

454. "Hâle", yani vâlidenin hemşiresi **[annenin kız kardeşi]**, insanın vâlidesi **[annesi]** makamındadır.

455. Vâlidenin ve pederin hemşireleri **[kız kardeşleri]**, vâlide makamındadır.

456. İnsanın amcası, pederi makamındadır.

61. BAB: KOMŞU HAKLARI HAKKINDA

457. Komşunun komşu üzerinde azîm **[büyük]** hakkı vardır.

458. Allah'a ve yevm-i kıyamete imanı olan kimse komşusuna ihsan etsin.

459. Komşuların haddi **[sayısı]** kırk hânedir. Yani bunun hâricine **[dışındakilere]** "komşu" denilemez.

460. Komşusu aç ve kendisi tok olan bir merhametsiz mümin-i kâmil olamaz.

461. Komşusunun yiyecek bulamayıp da aç olarak yattığını bildiği halde, muâvenette **[yardımda]** bulunmayan bir ganî **[zengin,]** kemâl-i imanla mevsuf **[gerçek mümin]** değildir, demektir.

62. BAB: MÜMİN KARDEŞLERİNİN İHTİYAÇLARINI GÖREN VE ONLARA HİZMET EDENLER HAKKINDA

462. Din kardeşinin dünyevî ve uhrevî bir müşkülünü **[meselesini]** halleden kimse için, hac ve umre gibi bir sevap yazılır.

463. Şol bir kimse ki din kardeşinin ihtiyacını def' eyler **[görür]**, Cenab-ı Allâh'da o kimsenin hâcâtını reva eder. **[ihtiyaçlarını giderir]**

464. Bir kul din kardeşinin muâvenetinde **[yardımında]** bulundukça, Cenab-ı Allâh'da o kula muâvenet **[yardım]** buyurur.

465. Kavmin hâdimi, sevap almak için cümlesinin fevkindedir. **[Bir topluma hizmet eden kimse, o topluluğun içinde mükâfatı en çok olandır.]**

466. Kendisine iltica edenlerin recâsını kat' eyleyenin, recâsını Cenab-ı Allâh terviç eylemez. **[Kendisinden yardım ümit edenleri geri çeviren kimselerin ümitlerini Allâh boşa çıkarırır.]**

55. BAB: ÜMMETİN İHTİLAFI VE İTTİFAKI

425. Fukaha ve müçtehidîn-i izâm miyanındaki ihtilaf **[Fakihler ve büyük müçtehitler arasındaki görüş ayrılıkları;]** tevsî'-i dâire-i şeriata **[şeriat dairesini genişletmeye]** ve teshîl-i muâmelât-ı ümmete **[ümmetin işlerini kolaylaştırmaya]** medar **[sebep]** olduğundan mahz-ı rahmettir **[ancak rahmet sayılır]**.

426. Ashâbım beynindeki **[arasındaki]** ihtilaf rahmettir.

427. Ulemâ-ı ümmetim **[ümmetimin âlimleri]** hak olmayan bir şeyde ittifak etmez.

56. BAB: BÜYÜKLERE SAYGI GÖSTERMEK

428. Size kavmin ehl-i salah ve takvasından bir zat geldikte, ona ikram ediniz.

429. Büyüklerinize ta'zîmen **[hürmeten]** kıyam ediniz **[ayağa kalkınız]**.

430. Sinni **[yaşı]** kemâle ermiş bir mümini ikram etmek, Cenab-ı Hakk'ı ta'zîm etmektir.

57. BAB: ANA BABAYA İYİLİK ETMEK

431. Vâlideyne **[ana babaya]** hizmet ve itaat ve ihsan sebebiyle, Cenab-ı Allâh insanın ömrünü müzdad **[ziyade]** buyurur. Yani vücuduna sıhhat, kalbine vüs'at **[genişlik]** ihsan eder de enfâs-ı ma'dûdesini **[sayılı olan nefeslerini]** az bir zamanda ikmal eylemez **[bitirmez]**.

432. Vâlideyne kavlen ve fiilen ihsan eylemek, fî- sebilillah **[Allah yolunda]** cihatta bulunmak kadar faydayı mucip olur **[gerektirir]**.

433. Vâlideyne ihsan, ömrü tezyîd **[artırır]**; kizb **[yalancılık]**, rızkı tenkîs **[azaltır;]** dua-i hayr **[hayır dua,]** kazaları red eder **[geri çevirir]**.

434. Üç şey vardır ki onlarla **[beraber olunca, hiçbir]** amel ve ibadet müfîd **[faydalı]** olamaz. Birincisi, Cenab-ı Allâh'a şirk; ikincisi, mümin olan ebeveynine isyan; üçüncüsü, saff-ı harbden **[savaştan]** firardır.

435. Cennete duhûl **[girmek]** vâlidelere tevazu ve itaat ve istihsal-i rızaları **[rızalarını kazanmak]** için hâk-paylerine **[ayaklarına]** kapanmakla olur.

436. Cenab-ı Allâh'ın rızası, ebeveynin rızasında; gazabı da, gazaplarındadır.

437. Bir kimse vâlideyninin mahzuniyetini mucip **[üzüntüsünü gerektirir]** harekette bulunursa, günah-ı kebire **[büyük günah]** sahibi olur.

438. Ebeveynine ve hâlıkına mutî olan abd **[Anne babasına ve yaratıcısına itaatkâr olan kul]**, cennet-i a'lâ-yı illîyindedir **[en yüksek cennettedir]**.

439. Ebeveynine muhabbetle nazar etmek **[bakmak]**, evlat için ibadet makamındadır.

58. BAB: ANNE BABA ÜZERİNDEKİ EVLAT HAKLARI

440. Cenab-ı Hakk'tan korkunuz, in'am ve ihsan hususunda evladınız beyninde **[arasında]** adalet ediniz.

441. Evlatlarınızı peygamberinize ve ehl-i beytine ve kıraat-i Kur'an'a muhabbet gibi; üç hasletle terbiye ediniz.

442. Bir kimsenin üç mahdumu **[oğlan çocuğu]** olur da, birisini olsun Muhammed ism-i şerifiyle tesmiye etmezse **[isimlendirmezse]** cehalet etmiş olur.

443. **[Bu hadis-i şerifin anlamı]** Veledin **[Çocukların]** kokusu, cennette bulunan reyhan kokusunu andırır, demektir.

444. Cenab-ı Allâh şol pedere merhamet buyursun ki, evladına umûr-i hayriye için **[hayırlı işlerinde]** muâvenet **[yardım]** eder.

445. Evladın pederleri üzerindeki hakları: güzel bir isimle tevsîm **[isimlendirme]** ve âdâb-ı islamiye ile kendilerini te'dîb **[edeblendirme]** ve ta'lim **[eğitim]** etmektir.

403. Arslandan nasıl kaçarsanız, cüzzam illetine mübtela olmuş kimseden de öylece kaçınız.

404. Servet ve gınada mâdûnunuza **[sizden aşağıda olanlara]** nazar ediniz. Fevkinizde **[Üstünüzde]** olan ağniyaya **[zenginlere]** bakmayınız ki, içinde bulunduğunuz nimeti tasğîr etmeyesiniz **[küçümsemeyesiniz]**. Yani bu yüzden dâreynde **[iki cihanda]** muazzep olmayasınız **[azap görmeyesiniz]**.

405. Dünyanın geniş vakitlerinde; yani, sıhhat ve servet, âsayiş ve emniyet gibi esbâb-ı istirahat **[rahatlık ve huzur sebepleri]** mükemmel olduğu bir zamanda Cenab-ı Hakk'a ibadât ve tâât ile kendini takdim et ki; muzayakalı **[sıkıntılı]** bir zamanda, seni lütufla yâd buyursun **[hatırlasın]**.

406. Rüfekâ ve cülesânızın **[Arkadaş ve dostların]** hayırlısı şol kimsedir ki, rü'yeti **[görülmesi]**, Cenab-ı Allâh'ı size zikr ettire **[hatırlata]**; sözleri, amel ve ibadetinizi tezyid ede **[arttıra;]** fiili, yevm-i âhireti hatırınıza getire.

407. Nice âbid-i cahil **[cahil abid]** var ki, şeytana maskaradır ve nice âlim-i fâsık var ki, ilmiyle muazzeptir **[azap olunur]**. Bunlardan hazer ediniz **[sakınınız]**.

408. Sefer ediniz, sıhhatinizi mucibdir **[gerektirir]**.

409. Ahlâk-ı hamîde **[Güzel ahlâk]** sahibi olan ağniya-yı şâkirîn **[şükreden zenginler]** ile sefer ediniz.

Bundan maksad-ı nebevi **[Hazreti peygamber Sallallahu Aleyhi ve Sellem efendimizin bundan maksadı]**, hâl-i seferde, insan-ı kâmile lazım olan bil-cümle **[bütün]** hal ve harekâtı öğrenmek içindir.

410. Cenab-ı Allâh'a mutî **[itaatkâr]** ol ki, "âkıl" **[akıllı]** denmeye şâyân **[lâyık]** olasın ve Cenab-ı Allâh'a masiyette bulunma ki, "câhil" tesmiye olunmayasın **["cahil" ismini almayasın]**.

411. Dünyada garîp **[gurbette olan kişi]** yahut bir yolcu gibi ol. Nefsini ehl-i kubûrdan **[kabirde yatanlar arasında]** say.

412. Fâsıka ikram eden kimse, İslamiyetin hedmine **[yıkılmasına]** muâvenet **[yardım]** etmiş olur.

413. Ümmetimin cümlesi cennete dâhil olur, ancak bana itaat etmeyenler... Yani onlar itaatsizlikleriyle mütenâsip **[uygun]** bir zaman için nâr-ı cahim ile muazzep **[azap]** olurlar.

414. Bir kimse üç evlat defnederse, Cenab-ı Allâh azab-ı cahimi **[cehennem azabını]** ona haram eder.

415. Safî ipekten ma'mul **[imal edilmiş]** libas giyenler âhirette onu giyemezler.

416. Oturulacak mahallerin ahseni **[en güzeli]** şol bir mahaldir ki, insanı kıbleye teveccüh etsin.

417. Vaaz için, ihtiyarlık kâfidir.

418. Satranç oynayanlar, Allâh'ın rahmetinden mahrumdur.

419. Nerd **[Tavla]** ile laib eden **[oynayan]** Cenab-ı Allâh ile Resulüne isyan etmiş olur.

420. Bir Müslimin, bir Müslim ile terk-i tekellümü **[görüşmeyi kesmesi]** kanını dökmek gibidir.

421. Bir mümin için din kardeşiyle, üç günden ziyade terk-i tekellüm **[konuşmaması]** helâl olmaz.

422. Bir gün icrâ-yı adalet **[adaleti icra]** etmek, altmış senelik ibadetten hayırlıdır.

423. Ümmetimin fukarası **[fakirleri]**, ağniyasından **[zenginlerinden]** yetmiş sene mukaddem **[önce]** dâhil-i cennet olur.

424. Bir gecenin humması **[sıtma, ateşli hastalık]**, bir senenin günah-ı sağîrine **[küçük günahına]** keffâredir.

52. BAB: DİLENCİLİK YAPMANIN KÖTÜLENMESİ

384. Cenab-ı Allâh, harîs **[hırslı]** ve mu'ciz **[taciz edici]** olan sâilleri **dilencilere]** buğz eder. **[Allah Teâla açgözlü ve ısrarla isteyen dilencileri sevmez.]**

385. Sâiller **[Dilenciler,]** tese'ülde **[dilenmede]** olan zül **[zillet]** ve hakareti bilselerdi, dünyada hiçbir sâil tese'ül etmezdi.

386. Fakr u ihtiyacı olmaksızın tese'ül eden **[dilenen]** kimsenin, ahz u tenavül ettiği **[alıp yediği]** şey ateştir.

387. Üç günlük kûta **[yiyeceğe]** mâlik olan kimse için dilenmek helâl olmaz.

53. BAB: CİMRİLİĞİN KÖTÜLENMESİ HAKKINDA

388. Tahkîken, seyyid **[efendi, reîs, başkan]** olan bahîl **[cimri]** olmaz. Yani buhl **[cimrilik]** ile büyüklük olamaz.

389. Bahîl olan, kable'l-azab **[Cimri olan, azap çekmeden]** cennete dâhil olamaz.

390. Bahîllerin **[cimrilerin]** bi-lâ-azab **[azapsız olarak]** cennete giremeyeceklerine, Cenab-ı Allâh yemin etmiştir.

391. Buhl ve kizb **[Cimrilik ve yalancılık]** sıfatları, imanla cem' olmaz **[bir arada olmaz]**. Yani bu sıfatlar mümin-i kâmilde bulunmaz.

392. Tahkîken, hal-i sıhhat ve hayatında **[sağlıklı zamanında]** bahîl **[cimri]** olup da, maraz-ı mevtinde **[ölüm hastalığında]** sehâvet **[cömertlik]** gösterenlere Cenab-ı Allâh buğzeder.

393. Bahîl **[cimri]** kimse, bi-lâ-azab **[azab görmeden]** cennete duhûl edemez **[giremez]**.

394. İman-ı kâmil ile buhl **[cimrilik]**, bir kimsenin kalbinde katiyen içtima eylemez **[bir araya gelmez]**.

54. BAB: BAZI NASİHATLER

395. Bana elçi gönderdiğiniz halde, hilkati **[çehresi]** güzel, ismi güzel birisini gönderiniz.

396. Bir harîk **[yangın]** vukuunu gördüğünüz halde, "Allahu Ekber" diyerek, tekrar tekrar tekbir alınız. Zira harîki itfâ eder **[yangını söndürür]**.

397. Pençe-i mevte **[Ölümün pençesine]** düşmezden evvel, tevbe ve istiğfar ve redd-i mezâlim **[kul haklarını ödeme]** gibi mukaddemât **[iyilik takdimi]** ile mevte **[ölüme]** hazırlan.

398. Her zamanın padişahına itaat et ve her bir imamın arkasında namaz kıl ve ashâbımdan hiç birisini seb ve şetm etme **[kötüleme, sövme]**.

399. Biliniz ki, sizden bir fert yoktur, illâ **[ancak]** vârisinin malını kendi malından ziyade sever. Hâl-i hayatında tasadduk ettiğin şeyler, kendi malındır ki, ba'de'l-mevt **[ölümden sonra]** semeresini **[meyvelerini]** iktitaf edersin **[koparır, toplarsın]**. Senden sonraya terk ettiğin mal ise veresenindir **[mirasçılarındır]**.

400. Ümmetimin efdali, ruhsat-ı şer'iye ile âmil olan **[dinî ruhsatlarla amel eden]** kimsedir. Yani halka karşı ızhâr-ı salâh ve takva **[insanlara dindarlık ve iyilik göstermek]**, fikr-i mücerrediyle **[düşüncesiyle]** bir takım tekâlif-i şâkkaya **[zorlu ibadetlere]** müdâvim olanlar **[devam edenler]**, tehlike-i riyadan vareste **[riya tehlikesinden kurtulmuş]** olamaz.

401. Dâire-i şerîatten harice **[İslami hükümlerin dışına]** çıkmamak şartıyla, birbirinizle muhabbet ve latîfe **[şaka]** ediniz. Zira dininize ğılzet ve şiddet isnadını **[başkalarının, dininiz hakkınızda "sert, katı", demesini]** sevmem.

402. Fusekâyı **[fâsıkları]** irtikab ettikleri **[işledikleri]** fısklarıyla zikrediniz ki; nâs **[insanlar,]** şer ve şeâmetlerinden içtinab etsin **[kötülük ve uğursuzluklarından kaçınsın]**.

49. BAB: MİSAFİR AĞIRLAMANIN FAZİLETİ

361. Ziyaret maksadıyla gelen misafirlerinize ikram ediniz.

362. Bir kavme misafir geldikte, rızkıyla gelir; gittikte, o kavmin sebeb-i mağfireti **[aflarına sebeb]** olarak gider.

363. Misafire hürmet ve riâyet vâcibdir.

364. Misafir rızkıyla beraber gelir ve hâne sahibinin günahını affa vesile olarak gider.

365. Gurbetine acıyıp, garîbe ikram eden kimse için cennet vâcib olur.

366. Kalbi nâ-şâd **[hüzünlü]** olan garîbe, gülenç **[güleç]** yüz gösterenleri; Cenab-ı Hak taltîf **[lütuf ve ikram]** buyurur.

367. Misafir için takat haricinde olan tekellüf menhîdir. **[Misafiri ağırlamak için gücün yettiğinden fazla zorlanmaya girmek yasaklanmıştır]**.

50. BAB: CÖMERTLİK VE ELİ AÇIKLIK

368. Cenab-ı Allâh kerîmdir, kerem sahiplerini ve âlicenap **[cömert ve iyiliksever]** kimseleri sever. Denî **[bayağı]** ve alçak tabiatta bulunanlardan ikrâh eder **[hoşlanmaz]**.

369. Cennet, eshiyânın **[cömertlerin]** hânesidir.

370. Cûd u kerem, Cenab-ı Allâh'ın a'zam-ı sıfâtındandır. **[Cömertlik ve kerem Allâh'ın en yüce sıfatındandır.]**

371. Ehl-i beytimden birine kavlen ve fi'len ihsan eden **[sözle ve fiille iyilikte bulunan]** kimseye, yevm-i kıyamette, mükâfat ederim.

372. Müslim kardeşinin çıplak olduğunu görüp setr ile **[örterek]** âlemde rüsvay **[rezil]** etmeyen kimsenin; Cenab-ı Allâh, yevm-i kıyamette ayıplarını setreder **[örter]**.

373. Cûd u sehâ ile mevsuf **[cömert ve eli açık kimseler]** olunuz ki; Cenab-ı Allâh, hakkınızda cûd **[cömertlik]** ile muamele buyursun.

374. Sahî **[cömert]** olan bir câhil, indallah, bahîl **[cimri]** olan bir âlimden efdaldir.

375. Cenab-ı Hak buyurmuştur ki: Sen infak et, ben de sana infak edeyim.

376. Sahî **[cömert]** olan bir cahil, elbette bahîl **[cimri]** olan bir âbidden, indallah daha makbuldür.

377. Nâsın muhabbetini **[İnsanların sevgisini]** arzu eden kimse, malını bezledip **[cömertçe harcayıp,]** ihsan eylesin.

51. BAB: RIZIK HAKKINDA

378. Tahkîken, erzâk **[rızıklar,]** insanı ecelinden daha ziyade arar ve nerede olursa olsun sahibini bulur.

379. Rızık ecelinden ziyade sahibini arar, nerede olsa bulur.

380. Benîâdem **[insanoğlu]** ecelden kaçtığı gibi, rızıktan da kaçsa; ecel her nerede olsa onu bulduğu gibi, rızık da kendisini arar bulur.

381. Tahkîken, Cenab-ı Allâh herkesin rızkını, tekâlîfi **[yükümlülükleri]** yani âilesinin kıllet ve kesreti nisbetinde **[azlık ve çokluğu oranında]** indirir.

382. Rızık, ecel gibi Cenab-ı Allâh'ın ibâdını **[kullarını]** arar. Nerede olsa bulur.

383. Sizden bir kimse rızkından firar etse **[kaçsa]** bile; rızık, mevt **[ölüm]** gibi kendisini bulur.

izzeti'llahi min şerri mâ-ecidu] duasını tilavet etmeli **[okumalı]**. Biiznillahi Teâla şifâ bulur.

343. Cenab-ı Allâh buyuruyor ki: Bir abd **[kul]** ellerini kaldırıp, benden talep etmezse ona gazap ederim. Zira bu hal, ya gafletten ve yahut kibirden ileri gelir.

344. Hazer (sakınma] kaderi def edemez. Lâkin sulehânın **[sâlihlerin]** duası, nüzul etmiş ve edecek **[meydana gelmiş ve gelecek]** olan bela ve musibeti def' u ref'e **[salmaya ve uzaklaştırmaya]** medar olur. Öyle olunca, ey Allâh'ın kulları dua ediniz.

345. Kur'an-ı azîmu'ş-şân her ne vakit hatim olunursa akabinde olunan bir duâ müstecabdır **[makbuldur]**.

346. Bir kimsenin sevgilisi aleyhinde olan duâsının, adem-i kabulünü **[kabul edilmemesini]** Cenab-ı Hakk'tan istirham eyledim.

347. Bir farz namazını huşû' ile edâ eden kimsenin, o namazın akabinde vâki' olacak **[sonrasında meydana gelecek]** bir duâsı müstecâb **[makbul]** olur.

46. BAB: MAZLUMUN DUASI

348. Mazlumun duasından hazer ediniz **[sakınınız]**. Zira sür'at-i seyirde şerâre gibi sema-yı icâbete suûd eder **[Zira kıvılcım gibi süratle kabul edileceği gökyüzüne yükselir]**.

349. Mazlumun duası makbuldür velev ki fâsık olsun.

47. BAB: SADAKA HAKKINDA

350. Sadakât ile **[sadakalarla]** nâr-ı cahimden hazer ediniz **[sakınınız]**. Ve lev ki bir hurmanın nısfıyla **[yarısıyla]** olsun. Ona da mâlik değilseniz, kulûb-ı nâsı tatyîb **[insanların gönlünü hoş]** edecek bir kelime-i tayyibe **[güzel söz]** ile olsun tasadduk ve takvada bulununuz.

351. Sadakâtın efdali; vücudun sâlim, malın mahbûb, imtidâd-ı hayat me'mûl **[sağlıklı, malı sever, uzun yaşamayı ümid eder halde]** olduğu ve fakr u zaruretten korkulduğu bir zamanda; bi-lâ-te'hîr **[geciktirmeden]** tasadduk ettiğin bir maldır. Can hulkûma **[boğaza]** gelinceye kadar imhâl edip **[geciktirip]** de, ol vakit: "Falana şu kadar, filana şu kadar" deme ki; o anda ister istemez mal senin değil, gösterdiğin kimselerindir.

352. Tahkîken, tasadduk cenab-ı Hakk'ın gazabını itfâ **[söndürür]** ve insanı saadette ibkâyla **[devamlı kılmakla]** sû-i hâtimeden **[imansız ölmekten]** muhafaza eyler.

353. Yâ Bilal! İtâ ve infâk et. **[Allah yolunda ver, harca...]** Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla, emvâline **[mallarına]** noksan ârız olacağından **[eksiklik geleceğinden]** korkma.

354. Tasadduk ediniz; zira sadaka, sizi nâr-ı cahimden fikâk **[cehennem ateşinden kurtulma]**, yani halâs eder **[kurtarır]**.

355. Müslim kimsenin sadakası, tezyid-i ömrü **[ömrü uzatmayı]** mûcib olduğu gibi; sû-i hâtimeden **[imansız ölmekten]** de muhafaza eder.

356. Sadaka yetmiş nev'i belâyı men' eder. Bunların hafifi, cüzzam ve baras illet-i meşhurasıdır **[meşhur hastalıklardır]**.

357. Tahkîken, sadakayı, sâil **[dilenci]** ahz etmeden **[almadan önce;]** Cenab-ı Hak, yed-i kudretiyle **[kudret eliyle]** kabul edip, ahz eder **[alır]**.

358. Sadaka, savmdan **[oruçtan]** efdaldir. Savm ise, insanı nâr-ı cahimden vikâye **[cehennem ateşinden korumak]** için kalkan makamındadır.

48. BAB: MÜMİNLERİ SEVİNDİRMEK

359. Edâ-yı ferâizden **[farzları yerine getirdikten]** sonra, Cenab-ı Hakk'ın ziyade sevdiği amel, Müslim bir kimsenin kalbini mesrûr **[sevinçli]** eylemektir.

360. Bir müminin kalbini mesrûr eden **[sevindiren]** kimse, beni mesrûr etmiş **[sevindirmiş]** olur.

331. Yevm-i kıyamette üç fırka şefaat eder. Bunların birincisi enbiyâ aleyhimüsselâm, ikincisi ilmiyle âmil olan ulemâ-ı kiram, üçüncüsü saff-ı harbde vefat eden şühedâ-ı zevi'l-ihtiramdır **[hürmete değer şehitlerdir]**.

332. Tahkîken, bir kavim cehennemden şefaat sayesinde çıkarlar.

45. BAB: DUA HAKKINDADIR

333. Müşkilât-ı azîmeye dûçar olduğunuz **[büyük sorunlarla karşılaştığınız]** zaman,

حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ **["hasbünallahu ve ni'mel-vekil"]** zikr-i cemiline devam ediniz.

334. Duâ ve tazarru' zamanında ziyade ilhâh **[çok isteyen]** ve ısrar edenleri, Cenab-ı Hak sever.

335. Eğer bir kul, Cenab-ı Hak'tan bir şey istirham eyler **[diler]** de, merâmına **[arzusuna]** nâil olmazsa, Cenab-ı Allâh onun için bir sevap yazar.

336. Bir babanın oğlu için duası, bir peygamberin ümmeti hakkındaki duası gibi makbuldür.

337. Din kardeşi hakkında gıyabi olarak **[arkasından]** yapılan dua, dergâh-ı icâbetten **[kabul dergâhından]** red olunmaz.

338. Ni'met-dîdelerin **[kendilerine iyilik yapılan kimselerin]** in'âm ediciler **[iyilik yapanlar]** hakkındaki dua-yı hayrı **[hayır duaları]** red olunmaz.

339. Ezanla ikâmet beyninde **[arasındaki zamanda]** olan dua, müstecab **[kabul]** olur. O miyanda **[arada]** dua ediniz.

340. Aleyhi's-salâtu ve's-selam Efendimiz'le ehl-i beytine salât ve selâm okunmadıkça, olunan dua makâm-ı icâbete vâsıl **[kabul edilecek makama ulaşmış]** olamaz. Duanın kabulü için bir takım şartlar daha vardır

ki; dua eden kimse, duanın bidâyet ve nihâyetiyle, vasatında **[başı, sonu ve ortasında]** dahi salât u selâmı tekrar etmeli. Duadan akdem **[önce]** tasadduk ve yahut zikir ve fikir ve namaz gibi bir hayır işte bulunmalı. Cenab-ı Hakk'a hamd ü sena etmeli. Hulûs-i kalb, nezâfet **[temizlik]**, tahâret, istikbal-i kıble, izhâr-ı meskenet **[acizliğini ortaya koyma]**, tezellül **[alçalma, küçülme]**, tazarru', enbiyâ ve evliyâya tevessül **[onlar hürmetine Allah'u Teâlâ'dan istekte bulunma]**, günahkâr ve mücrim **[şuçlu]** olduğunu itiraf ve ikrar ile tevbe ve istiğfar edip, ekl-i haramdan ictinab etmeli **[haram yemekten kaçınmalı]**. Şu suretle vâki olacak daavât-ı hayriyenin **[hayırlı duaların]** kabulü için iştibah **[şüphe]** olunamaz. Bunu da ilave edelim ki, nâsın bazısı her ne kadar Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine rıza gösterip; sükût eylemek cihetini **[susmayı]**, dua üzerine tercih etmişlerse de ekser-i muhakkikîn **[araştırıcı âlimlerin büyük kısmı]** mesâlih-i dünyeviye ve uhreviye **[dünyevi ve uhrevi faydalar]** esbâbdan müteretteb **[sebeplere bağlı]** olduğunu ve dua-yı müstecab ise sebeplerin biri bulunduğunu beyan ile; duayı terk etmek, kazaya rıza göstermek fikriyle yemek yememek, şiddet-i şitâda **[soğuk kış günlerinde]** elbise giymemek, hastalıkta ilaç, muharebede silah isti'mâl etmemek gibi bir takım harekât-ı na-meşrûayı **[doğru olmayan işleri]** irtikab **[işlemek]** kabîlinden olur, demişlerdir. Hususiyle dua izhâr-ı ihtiyaç ve Cenab-ı Hakk'a iltica olduğu için müstakıllen **[bağımsız]** bir ibadet makâmına kâim olacağından **[geçeceğinden;]** şu halde lisânen dua eylemek ve kalben Cenab-ı Hakk'ın kaza ve kaderine razı ve teslim olmak evlâ ve ercahtır **[daha uygun ve layıktır]**.

341. Ağrıyan dişinin üzerine şehadet parmağını koyup, Yâsin-i şerifin âhirini **[sonunu]**, yani

(اولم یر الانسان) **[eve-lem-yera'l-insanu]** âyet-i kerimesini nihayetine kadar okumalı. Bi-iznillahi Teâla şifâ-yâb olur **[Allah Teâla'nın izniyle şifa bulur]**.

342. Sağ elini vücudundan rahatsız olan mahalle vaz edip **[koyup,]** yedi defa mesh ve her meshte أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ **[Eûzu bi-**

313. Ulûm-i arabiyeye müstenid olmaksızın **[dayanmaksızın]** kendi re'yiyle **[görüşüyle]**, Kur'an-ı Kerim'e mana veren kimse; isabet etse bile, tahkîken, hata etmiş olur.

314. Söylemediğim bir hadisi amden **[kasıtlı olarak]** bana isnad edip, rivayet eden kimse kendisine nâr-ı cahimden **[cehennem ateşinden]** yer hazırlasın.

315. Söylemediğim hadisi bana isnad **[nispet]** eden nâr-ı cahimdedir.

316. Şehâdeti **[şahitliği]** makbul, yani adâletle mevsûf olmayan **[adalet sıfatını taşımayan]** kimseden, hadis-i şerifimi ahz **[alıp]** ve kabul etmeyiniz.

317. Âyât-ı Kur'aniyeye **[Kur'an âyetlerine]** kendi re'yiyle **[görüşüyle]** mana veren kimse, cehennemden kendisine yer hazırlasın.

43. BAB: MEKKE VE MEDİNE-İ MÜNEVVERE'NİN FAZİLETİ

318. Medine-i Münevvere'de bir ramazan-ı şerifi tutmak, bilâd-ı sâirenin **[başka şehirlerin]** bin ramazanından; kezâlik bir Cuma namazını orada edâ etmek, bilâd-ı sâirenin bin cumasından efdaldir.

319. Beyt-i şerif'de **[Kâ'be'de]** edâ olunan salâtın **[namazın]** biri, mahâll-i sâiredeki **[başka yerlerdeki]** namazların yüz binine ve benim mescidimde kılınan namazın biri, kezâlik başka yerlerde kılınan namazların binine ve Beyt-i mukaddes'de **[Mescidi Aksa'da]** edâ edilen salâtın biri dahi, sâir **[başka]** mahallerde kılınan namazların beş yüzüne muâdildir **[eşittir]**.

320. Zemzem suyu ihlâs ve yakîn ile **[hâlis niyetle, inanarak]** içilirse her derde devadır.

321. Minberim ile hânemin beyni **[arası]** cennet bahçelerinden bir bahçedir.

322. Kabrimi ziyaret eden kimseye şefaatim vâcib olur.

323. Beyt-i şerifi yedi defa tavaf edip iki rek'atte namaz kılan kimse, bir köle azat etmiş gibi me'cûr olur **[mükâfat kazanır]**.

324. Elli defa Beyt-i mükerrem'i **[Ka'be'i]** tavaf eden kimse, anasından yeni doğmuş gibi günahsız olur.

325. Kabe-i Muazzama'ya nazar etmek ibadettir.

326. Vefatımdan sonra kabrimi ziyaret eden mümin, hayatımda beni ziyaret etmiş gibi olur.

44. BAB: ŞEFAAT HAKKINDA

327. Enbiya-yı sâireden **[diğer peygamberlerden]** fazla olarak kendime mahsus bir şefaat var ki, ümmetimden günah-ı kebîre ashâbını **[büyük günak işleyenleri]** onunla yâd ederim. Bu şefaat, günahkârların bir kısmını duhûl-i nârdan **[ateşe girmekten]** kurtarır ve bir kısmını dahi duhûlden **[girdikten]** sonra nâr-ı cahimden halâs eyler **[cehennem ateşinden kurtarır]**. Lâkin (Benim şefaatim, ashâbıma sövenlerden başkası içindir.) hadis-i şerifinden gaflet olunmaya.

328. Şefaatim ümmetimin müznibi **[günah işleyeni]** içindir.

329. Şefaat-i mahsûsam **[Özel şefaatim,]** ümmetimden ehl-i beytime muhabbet edenler içindir. Malum ola ki, ehl-i beyte muhabbet, onların amel ve ibadetlerine ittiba' eylemektir. Yoksa kavl-i mücerred **[sadece lâf]** yahut maazallah **[Allah korusun]**, sâir ashâb-ı kirama adâvet **[düşmanlık]** manasına değildir. Zira şeker gibi tatlı olan muhabbet-i ehl-i beyt, süm **[zehir]** gibi muzır ve mühlik **[zararlı ve helak edici]** olan buğz-ı ashâb **[ashâba nefret]** ile karışırsa; şüphesiz, zarardan başka bir faydayı müntiç olamaz **[doğurmaz]**.

330. Ümmetimden bir kavim cehenneme dâhil olduktan sonra, şefaatim sayesinde çıkarlar ki; bu kavim, "cehennemî" tesmiye olunurlar **[onlara "cehennemlik" ismi verilir]**.

40. BAB: ŞEHİDLERİN FAZİLETİ

297. Berren mücahede edip **[Karada cihad ederek,]** şehadet şerbetini nûş edenlerin **[içenlerin]** günahı, duyûnât ve emânât **[borçlar ve emanetler]** gibi hukûk-i nâs **[kul hakkı]** müstesna olduğu halde mağfur olur **[bağışlanır]**. Gazâ-yı bahrîde **[Deniz savaşında]** şehid olanlara gelince, zimmetlerinde olan hukûk-i nâs **[kul hakları]** dahi af ve mağfiret olunarak; onu, Cenab-ı Hak hazine-i gaybdan **[kendi hazinesinden]** îfâ ve ihsan eder.

298. Bahren **[Denizde]** şehid olanların ecir ve mesûbâtı **[sevapları]**, berren **[karada]** şehid olanların ecir ve mesûbâtının **[sevaplarının]** iki katıdır.

299. Tâûn ile vefat eden her bir Müslim şehittir.

300. Zulmen âlât-ı cârihayla katil ve tâûn ve ebniyenin hedmi, sibâın ekli, gark ve hark, ishal, zatulcenb hastalıkları, bunların kâffesi vesile-i şehadettir. **[Kesici âletlerle öldürülme, veba, binaların üzerine yıkılması, yırtıcı hayvanların parçalaması, boğulma, yangında ölme, ishal, akciğer iltihabı gibi hastalıklardan ölenlerin tamamı şehid sayılırlar.]** Yani bunların biriyle vefat eden Müslim cemaat-ı şühedaya iltihak eder **[şehitler cemaatine katılır]**.

301. Saff-ı harbde **[Savaş saflarında]** şehid olan kimse, maktul **[öldürülmüş]** olduğundan dolayı elem-i katli **[ölüm acısını]** duymaz. Ancak sizden birisinin a'zası parmakla sıkılırken ne kadar zahmet görürse, bu dahi o kadar zahmet hisseder.

302. Gurbette vefat edenler şehittir.

303. Batın **[Karın]** hastalığıyla olsun, mağrûken **[boğularak]** olsun vefat edenler şehittir.

304. Humma ile vefat edenler şehittir.

305. Her bir şehid, ehl-i beytinden **[âilesinden]** yetmiş kimse için şefaat etmeye me'zundur **[izinlidir]**.

306. Mazlûmen katlolanların kâffe-i zünûbu mağfûr olur **[bütün günahları bağışlanır]**.

41. BAB: HADİS EZBERLEMEK VE NAKLETMEK

307. Hilâf-ı şeriat **[Şeriata aykırı]** bid'atlardan **[dine sonradan sokulan şeylerden]** birinin def'i ve yahut sünnet-i seniyemden birinin icrası için; ehâdîs-i şerîfemden birini ümmetime tebliğ eden zât cennettedir.

308. Tezkiye-i nefs **[ruh arınması]** ve tathîr-i kulûb-i nâsa **[insanların kalplerini temizlemeye]** mu'în **[yardımcı]** olan ehâdis-i şerifemden; ümmetime tebliğ için kırk hadis hıfz **[ezberleyip]** ve mahallinde sarf eden **[yerli yerince söyleyen]** kimseyi; yevm-i kıyamette şefaat-i mahsûsama **[hususi şefaatıma]** dâhil ederim.

309. Ümmetimden kırk hadis-i şerifi hâmil ve hâfız olan kimseyi; Cenab-ı Allâh, yevm-i kıyamette fukaha-yı kiram **[fıkıh âlimleri]**, ulema-yı izâm **[İslam âlimleri]** zümresinde haşreder.

310. Tahkîken, hadis-i şerifi rivayet ederken, mana bozulmamak şartıyla kelimâtın **[kelimelerin]** takdim ve te'hirinde beis yoktur.

42. BAB: KUR'AN VE HADİSLER HAKKINDA BİLGİSİZCE KONUŞANLAR HAKKINDA

311. Tahkîken, tefsir ve hadis gibi ulûm-i mühimme **[önemli ilimler]** üzerine mübteni **[kurulu]** olan ahkâm-ı fer'iye-i şer'iye **[amelî fıkhî hükümler]** dininizdir. Böyle bir emr-i mühimi **[mühim bir iş]** ahz edeceğiniz **[alacağınız]** kimselere dikkat ediniz. Yani kemâl-i ilim ve amel ile zâhir ve bâtını ma'mûr olmayanlara emniyet ve iktidâ **[güvenmek ve uymak]** câiz olamaz.

312. Ulûm-i arabiyede **[Arapça ilimlerinde]** âlim olmayan kimse, âyât-ı Kur'aniyeye **[Kur'an âyetlerine]** mana verirse, nâr-ı cahimden **[cehennem ateşinden]** kendisine yer hazırlasın.

279. Her karnda **[asırda]** benim ümmetimde "sâbikûn" **[öne geçenler]** vardır ki bunlara "budelâ ve sıddîkîn" ıtlak olunur **[ismi verilir]**. Haklarındaki inayet ve merhamet-i ilâhiye o kadar mebzuldur **[boldur]** ki sizler de o sayede yer ve içersiniz ve ehl-i arz için vukuu mütesavver olan **[meydana gelmesi düşünülen]** bela ve mesâib **[musibetler]** onlarla def' ve ref' olur **[uzaklaştırılıp, kaldırılır]** demektir.

280. Cenab-ı Hakk'ın velileri onlardır ki, görüldükte Allâh hatıra gelir; illa meğerki gören kimsenin dünyadan başka bir arzusu olmasın.

281. Mahlûkattan hiçbir şeye la'n **[la'net]** etmemek makam-ı velayette bulunan abdâlînin alâmetidir.

282. Cenab-ı Allâh'a muhabbetin alâmeti, zikrullahı sevmek ve buğzunun alâmeti, zikrullahı sevmemektir.

283. "Evvâb" şol kimselere denilir ki, Allâh ile kendi beyninde **[arasında]** geçmiş günahlarını tezekkürle **[hatırlamakla]** tevbe ve istiğfarda buluna.

284. Cenab-ı Allâh dünyaya: (Bana hizmet edenlere hizmet et) diye ferman buyurur.

38. BAB: İYİLİKLERİ EMRETMEK, HAYIR YOLLARINI GÖSTERMEK VE ÖĞÜT VERMEK

285. Efâl-i müstahseneyi **[güzel işleri]** emredenler, o fiilin fâili gibi me'cur olurlar **[o fiili yapan gibi mükâfatlandırılırlar]**.

286. Nâsın ber-güzidesi **[insanların en seçkin olanı]** âlemi **[insanları,]** ibadât ve tâata teşvik edip; o suretle ibâdı **[kullarını]** ma'bûduna sevdirmeye gayret eden kimsedir.

287. Umûr-i hayriyeye delâlet eden **[hayır işlerinin yolunu gösteren,]** kimse o hayrı işleyen gibi me'cur olur **[mükâfatlandırılır]**.

288. Tahkîken, Cenab-ı Hakk'ın kulları içinde en ziyade sevdiği kimse, nâsa **[insanlara]** nasihat edenlerdir.

289. Cenab-ı Allâh'ı ibâdına **[kullarına]** sevdiriniz ki, Allâh sizi sevsin. Yani Cenab-ı Hakk'ın dünyada ihsan ettiği a'za ve cevârih **[uzuv ve organlar]**, sıhhat ve âfiyet, rızık ve maişet gibi ta'dâdı adîmu'l-imkân olan **[sayılması mümkün olmayan]** niam-ı gûnagûn **[çeşit çeşit nimetler]** ile; mevt **[ölüm]**, kabir, haşir, hesap, sırat hengâmelerinde **[zamanlarında]** müminîn için mev'ûd ve muntazar **[vaat edilip ve hazırlanmış]** olan merâhim-i celilesini **[büyük rahmetlerini]** gâfil bulunan kullarına ihtar ve tezkâr ederek **[uyararak ve hatırlatarak]** muhabbetlerini celbe **[çekmeye]** sa'y **[çalışıp]** ve gayret ediniz.

290. Cenab-ı Allâh seninle bir şahsa hidayet ederse, senin için ondan hâsıl olacak ecir ve mesûbat **[mükâfat ve sevap]** o kadar büyüktür ki, üzerine şems tulû eden **[güneş doğan]** eşyanın kâffesinden **[hepsinden]** hayırlıdır.

291. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: 'kulumun bana en ziyade makbul bir ibadeti hâlisan-li-vechillah **[sadece Allâh rızası için]** nâsa **[insanlara]** nasihat eylemektir.

39. BAB: TÖVBEKÂR GENCİN FAZİLETİ

292. Tahkîken, Hak Celle ve Âlâ hazretleri genç olan tövbekârları sever.

293. Tahkîken, Allâh Teâla ve Tekaddes hazretleri şol bir genci sever ki, müddet-i şebâbını **[gençlik çağını]** takva ve taat-ı Bârî **[Allah'a itaat etme]** yolunda ifnâ etmiş **[geçirmiş]** olsun.

294. Gençliklerinde ibadet eden nev-civanların **[delikanlıların,]** ihtiyarlıktan sonra ibadete başlayanlar üzerine .olan fazlı; mürselînin sâir, nâs **[resullerin, başka insanlar]** üzerine olan fazlı gibidir.

295. Tahkîken, Cenab-ı Allâh ibadete devam eden gençleri, melâike-i kirama gösterip onlarla mübâhât **[öğünür;]** yani izhâr-ı meserret ve azamet eyler **[sevincini gösterir]**.

296. Cenab-ı Hakk'ın yanında tövbekâr olan gençlerden sevgili bir şey yoktur.

259. Benim gözlerim uyur, lâkin kalbim uyumaz. Yani zikrullahtan bir lahza **[an]** gâfil olmaz.

260. Zikirlerin ekmeli **[en mükemmeli]** hafî **[gizli]** ve rızkın efdali mikdar-ı kâfi **[yeterli miktarda]** olandır. Buradaki zikr-i hafiden maksat, zikr-i kalbîdir **[kalbin zikridir]**. Zira (İki kişiyi geçen her sır yayılır.) mâsadakınca **[gereğince]**, lisanen olunan bir zikir hiç olmazsa insanın sağ ve solunda bulunan meleklerle, mülâzemetindeki **[ondan ayrılmayan]** şeytan tarafından işitileceğinden zikr-i hafi **[gizli zikir]** değildir.

261. Kalpte, Cenab-ı Hakk'ı zikir; haset, riya, kibir gibi emrâz-ı kalbiyeyi **[kalp hastalıklarını]** izâle **[kaldırmak]** için ayn-ı **[tam]** şifâdır.

262. Zikir sadakadan efdaldir **[daha faziletlidir]**.

263. Şeytan, benî Âdem'in kalbine icra-yı nüfuz **[sızmak]** için istila eder **[ele geçirir]**. Lâkin kalb Cenab-ı Allâh'ı zikredince me'yûsen **[ümidini keserek]** geri çekilir. Nisyan ederse **[Allah'ı unutursa]** istila eder **[kaplar]**.

264. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Ey benî Âdem **[insanoğlu]**, beni zikrettikçe şükrümü ifâ etmiş **[yerine getirmiş]** ve beni unuttukça hakkımı unutmuş olursun.

265. Hiç bir cemaat zikrullah için cem' olup **[toplanıp]** dağılmadı ki, zikirlerine sebep Cenab-ı Hak tarafından af ve mağfiret ile tebşir **[müjde]** olunmasın.

266. Kesret-i muhabbetten **[Allah sevgisinin çokluğundan]** nâşi **[dolayı,]** Cenab-ı Allâh'ı kalbinden çıkarmayan kimse nifaktan **[münafıklıktan]** kurtulur.

267. Çok zikreden kimseyi Cenab-ı Allâh sever.

268. Zikir, farz olmayan oruçtan efdaldir.

269. Cenab-ı Allâh buyurmuştur ki: Bir kul benim zikrimle iştigal eylemesinden **[meşgul olmasından]** dolayı kendi ihtiyâcâtının talebini **[ihtiyaç-**

larını istemeyi] unutursa; ben, o kuluma kendisi istemezden evvel in'am **[önce nimet verir]** ve ihsan ederim.

270. Cenab-ı Hakk'ın niam-ı celîlesini **[büyük nimetlerini]** ve ahvâl-i âhireti **[âhiret hallerini]** tefekkür gibi bir ibadet olamaz.

271. Zikr-i murakabeyi **[Allah'u Teâlâ'nın her şeyi gördüğünü]** kalbiniz için âdet ittihaz ediniz **[alışkanlık haline getiriniz]**.

36. BAB: CİHAT VE NEFİSLE CİHADIN FAZİLETİ

272. Cenab-ı Allâh'ın rahmetini celb **[çekmek]** için en müessir **[etkili]** amel, cihat-fî-sebilillahtır **[Allah'u Teâlâ yolunda cihaddır]** ki; efdaliyette **[fazilette]** ona bir şey takarrub edemez **[yaklaşamaz]**.

273. Ümmetimden en evvel deryada **[denizde]** cihad eden fırka, tahkîken **[muhakkak ki]**, cennet ve mağfireti kazandılar. Bu şerefe hazreti Muaviye mazhar olmuştur.

274. Cennet hîn-i muharebede **[savaş anında,]** guzât-ı muvahhidînin **[Müslüman gâzilerin]** isti'mal ettikleri **[kullandıkları]** kılıçların sâyesi **[gölgesi]** altındadır.

275. Hakikatte mücahid, nefs-i emmâresi **[kötülüğü emreden nefis]** ile mücahede eden kimsedir.

276. Muharebe için en ziyade lâzım olan isti'mal-i hud'adır. **[hile kullanmaktır]** Yani fenn-i harbi **[savaş sanatını]** bilmeyen kimse hasmına **[düşmanına]** mağlub olur.

277. Fi-sebilillah **[Allah yolunda]** mücahid olanları Cenab-ı Hak cennete dâhil eder.

37. BAB: VELİNİN FAZİLETİ VE ALÂMETLERİ

278. Cenab-ı Hakk'ın siyanetiyle **[korumasıyla]** bela ve musibet, âbid olan mümin-i kâmilin kalbini zikir ve fikirden men eylemez.

mesâib ve mehâlikten **[mal ve cana gelebilecek musibet ve tehlikelerden]** insanı mahfuz eder **[korur]**.

249. Bir kimse bu istiğfarı

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّى لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اَنْتَ خَلَقْتَنِى وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَااسْتَطَعْتُ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوءُ بِذَنْبِى فَاغْفِرْلِى فَاِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلاَّ اَنْتَ

["Allahümme ente Rabbî, Lâ ilâhe illâ ente, halaktenî ve ene abduke, ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eûzu bike min şerri mâ sana'tu, ebûu leke bi-ni'metike aleyye ve ebûu bi-zenbî fağfir lî, feinnehu lâ yağfiruzzunûbe illâ ente."]

sıdk ve îkân **[şüphesiz bir iman ve samimiyetle]** ile sabah okuyup gününde vefat ederse ve yahut akşam üstü okuyup, gecesi vefat eylerse; tahkîken **[gerçekten]**, ehl-i cennettir.

250. Bu zikr-i şerife

لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ الْعَلِىُّ الْعَظِيمُ لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

["Lâ ilâhe illallahu'l-halîmu'l-kerîm. Lâ ilâhe illallahu'l-aliyyu'l-azîm. Lâ ilâhe illallahu rabbu's-semâvâti's-seb'i ve rabbu'l-arşi'l-kerîm"]

müdâvemet olunursa **[devamlı okunursa,]** bi-iznillahi teâlâ **[Allah'u Teâlâ'nın izniyle]**, şedâid ve mesâib **[zorluklar ve musibetler]** ferah ve ferece **[neşe ve sevince]** mübeddel olur **[çevrilir]**.

251. لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ **["Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah"]**

Bu kelime-i tayyibe **[hoş kelime,]** doksan dokuz illete **[hastalığa]** deva olur ki en hafifi hüzün ve kederdir.

252. Uyku için yatağa girildikte, bu zikr-i şerifi

بِاسْمِكَ رَبِّى وَضَعْتُ جَنْبِى فَاغْفِرْلِى ذَنْبِى **["Bismike Rabbî vada'tu cenbî, fağfir lî zenbî"]** vird eylemek **[sürekli okumak]** sünnet-i seniyedir **[Peygamber efendimizin sünnetidir]**.

35. BAB: ZİKİR VE TEFEKKÜRÜN FAZİLETİ

253. Cennet bahçesine uğradığınız halde fevâkihinden **[meyvelerinden]** tenavül ediniz **[yiyiniz]**. buyurulmasıyla; cennet bahçesinden maksat ne idiğü **[ne olduğu]**, sahabe-i kiram tarafından istîzâh olundukta **[açıklama istendiğinde,]** zikrullah için teşekkül eden halka **[oluşturulan zikir halkası]** olduğu beyan buyurulmuştur.

254. Tarîka-i aliyyede **[yüce tarikatte]** mer'iyyu'l-icrâ bulunan **[tatbik edilmekte olan]** zikirlerden "murâkabe-i ma'iy" namıyla marûf olan **[ismiyle bilinen]** zikre işaret buyrulan iş bu hadis-i şerifin manası: "İmanın efdali, her nerede olursa olsun Cenab-ı Allâh seninle hâzır **[birlikte]** ve her haline nâzır bulunduğunu **[nazar ettiğini]** bilmendir."

255. Kelime-i tevhid, asl-ı imanı tevlid eylediği **[imanın aslını doğurduğu]** için, zikirlerin ekmeli **[en mükemmeli]** ve Cenab-ı Hakk'ı tahmid **[Allaha hamdetmek]**, niam-ı samedaniyeyi **[ilâhi nimetleri]** tezyide medar olduğu **[arttırmaya sebep olduğu]** için duaların efdalidir.

256. Yevm-i kıyamette, indallah, efdal-i ibâd **[en faziletli kul]** olan kimse, Cenab-ı Hakk'ı dünyada çok zikretmiş olandır.

257. Cenab-ı Hakk'ın kesret-i zikriyle **[çok zikretmekle]** o derece mest ve medhûş olunuz **[hayretle kendinizden geçiniz]** ki, münâfikîn **[münafıklar]** sizi mecnun **[deli]** zannetsinler.

258. Tahkîken **[şüphesiz]**, her şeye cila verecek bir âlet var. Kalbin cilası ise zikrullahtır. Azaptan necat **[kurtuluş]** için zikrullah gibi bir şey olamaz velev ki seyfin **[kılıcın]** kırılıncaya kadar fî-sebilillah **[Allah yolunda]** muharebe edesin.

seslerinizle süsleyiniz, anlamı kastedilmektedir] Beş hadis sonraya müracaat oluna.) **[237. Hadise bakınız]**

232. Sizden birisi Cenab-ı Hak'la münâcât ve mükâlemeyi **[O'na yalvarıp ve O'nunla konuşmayı]** severse, huzûr-ı kalp **[kalp huzuru]** ile Kur'an okusun.

233. Ümmetimin eşrefi **[en şereflisi]** Kur'an'ın ahkâm-ı celîlesiyle âmil ve tilâvetine muvâzıb **[yüce hükümleri ile amel ve okumasına devam edici]** olan huffâz **[hâfızlar]** ile; salât-ı teheccüd **[gece namazı]** ve zikir için geceleri ihya edenlerdir.

234. Lisandan câri olan **[dilden dökülen]** bil-cümle **[bütün]** sözlerin efdali Kur'an-ı şerif'tir.

235. Ümmetimin efdal ibadeti; Mushaf-ı şerife bakarak, tilâvet-i Kur'an eden **[Kur'an tilavet eden]** kimse **[nin ibadeti]**dir.

236. Kur'an-ı şerif'in evâmir ve nevâhîsi ile âmil olarak **[emir ve yasaklarıyla amel ederek]** Kur'an'ı tilâvet et. Yoksa tilâvet etmemiş olursun.

237. Hüsn-i savt **[Güzel ses]** Kur'an'ın bir nevi zinetidir **[süsüdür]** ki, te'sirini tezyid eyler **[etkisini artırır]**.

238. Kur'an-ı azîmuşşân'ın, sâir kelâm **[diğer sözler]** üzerine olan fazileti; Hâlık'ın, mahlûku üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

239. Âyât-ı Kur'aniye'den bir gecede yüz âyet okuyan kimse, gâfilîn güruhundan **[gafiller topluluğundan]** ma'dud **[sayılan]** olmaz.

240. Her gece Yâsin-i şerifi kıraat eden mümin-i kâmilin, günah-ı sağâiri **[küçük günahları]** mağfur olur **[bağışlanır]**.

241. İhlâs-ı şerifi bin defa kıraat eden **[okuyan]** mümin-i kâmil, nefsini nâr-ı cahimden **[cehennem ateşinden]** kurtarmış olur.

242. Yâsin-i şerifi her gece kıraate devam eden kimse, vefat ederken şehid olarak vefat eder.

243. Her gece "izâ vakı'a" **[Vâkıa]** Suresi'ni tilavet eden **[okuyan]** kimseye, fakr-ı hal **[yoksulluk]** teveccüh etmez **[yönelmez]**.

244. Uyku için yatağa yatarken evvela **[önce]** Fâtiha, sâniyen **[ikinci olarak]** İhlâs-ı şerifi okuduğun halde mevtten **[ölümden]** başka her şeyden emin olursun.

245. Tebâreke Suresi'nin kıraatine devam eylemek, azâb-ı kabirden **[kabir azabından]** emin olmaklığı istilzâm eder **[gerektirir]**.

34. BAB: BAZI ZİKİR VE VİRDLER HAKKINDA

246. (لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ) **["Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah"]** zikrini çok ediniz. Zira cennet hazinesinin mücevherâtındandır.

247. Edâ-yı deyn **[borç ödemek]** için:

اَللّٰهُمَّ اكْفِنِى بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَاَغْنِنِى بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

["Allâhümme'kfinî bihelâlike 'an harâmike ve eğninî bifadlike 'ammen sivâke."]

"İlâhî mâl-ı helâl **[Allahım helal mal]** ile beni haramdan ve mahz-ı fazlınla mâsivâdan müstağni buyur" **[sadece senin lutuf ve kereminle senden başkalarına muhtaç olmaktan koru]**.

Bu hadis-i şerife devam eden kimse ne kadar borcu olursa olsun, tesviyesine **[ödemesine]** muvaffak olur. Meğerki Cenab-ı Hakk'ın âsî ve mücrim **[suçlu ve günahkâr]** kullarından olsun.

248. Kuvvet-i iman ve îkân **[kuvvetli ve şüphesiz bir iman]** ile bu zikr-i şerifin:

حَسْبِىَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ **["Hasbiyallahu ve ni'mel-vekil"]** tekrar ve tilavetine **[okunmaya]** devam olunsa; mal ve can üzerine nüzulu melhuz olan

30. BAB: İLİM ÖĞRENMEK VE ÖĞRETMEK

214. Ulûm-i diniyeyi teallüm ettikten **[öğrendikten]** sonra, din kardeşlerini dahi talim etmek **[öğretmek]** sadakâtın **[sadakaların]** efdalidir **[en faziletlisidir]**.

215. İman ve İslamın erkân ve şerâitini **[esaslarını ve şartlarını]** ve Cenab-ı Hakk'ın evâmir ve nevâhîsini **[emir ve yasaklarını]** öğrenmek her bir Müslime farzdır.

216. Allah için ilmi talep edenlerin rızıklarını, Cenab-ı Allâh me'mûl olunmadık **[umulmadık]** mahallerden **[yerlerden vereceğini]** tekeffül etmiştir **[üzerine almıştır]**.

217. İlmullahtan **[Dini ilimlerden]** bir kelimenin istimaı **[dinlenmesi,]** insan için bir sene ibadetten efdaldir **[daha faziletlidir]**.

218. Fahr u mübâhât **[iftihar ve öğünmek]** için bir ilmi teallüm eden **[öğrenen]** kimseyi, Cenab-ı Hak cehenneme dâhil eder **[girdirir]**.

219. Ulûm-i diniyeye tâlip olan kimseye, cennet tâlip olur.

220. İhtiyarlar, umûr-i diniyelerini **[dini vazifeleri]** öğrenmek için fâzıl **[faziletli]** olan gençlerin huzurunda oturmaktan sıkılmasınlar.

221. İhtiyarlar yemekten sıkılmadıkları gibi, teallüm-i ilimden **[ilim öğrenmekten]** dahi sıkılmasınlar.

31. BAB: KÖTÜ ÂLİMLER HAKKINDA

222. Yevm-i kıyamette, eşedd-i azâb **[en çetin azap]** ile muazzep olan **[azap çeken]**, ilmiyle müntefi' **[ilmiyle istifadesi]** olmayan âlimdir.

223. Ulûm-i diniyeyi **[dini ilimleri]** muhtaç olandan saklayan ulemaya **[âlimlere]**; denizdeki balıklara, semadaki kuşlara varıncaya kadar her şey la'net okur.

224. Bir kimse ilmini tezyid eder de **[arttırır da]** zühd ve kanaati tezyide **[arttırmaya]** gayret etmezse Cenab-ı Hakk'a uzak kalmaktan başka bir şeyi kazanamaz.

225. Kendisinden sual edilen bir meseleyi ehlinden ketmedip **[gizleyip,]** cevabını vermeyen âlimin ağzına nâr-ı cahimden **[cehennem ateşinden]** bir gem vurulur.

32. BAB: BİLMEDEN FETVA VE HÜKÜM VERMEK

226. Sizden nâr-ı cahime **[cehennem ateşine]** en ziyade cesur olan kimse ilm-i yakîni **[kesin bilgisi]** olmaksızın, mesâil-i şer'iyeyi **[fıkhi soruları]** iftâya **[cevaplamaya]** cür'et eyleyendir.

227. İlmi olmayan kâdı ile **[hâkim]**, ilmi olduğu halde ilmiyle amel etmeyen kâdı, ikisi de cehennemde; ilmiyle beraber haktan ayrılmayan kâdı dahi cennettedir.

228. Mesâil-i şer'iyeye ilmi lâhık **[dinî meselelere dair yeterli bilgisi]** olmadıkça, bir meselede kendiliğinden fetva veren kimseye semâvât ve arazînde **[göklerde ve yerlerde]** mevcut olan melâike la'net eder.

229. Bilâ-ilim **[ilimsiz]** mesâil-i şer'iyeye **[dinî meselelere]** fetva veren kimseye melâike la'net okur.

33. BAB: KUR'AN KIRAATİ VE VE KUR'AN'IN FAZİLETİ

230. Kelâm-ı kadîmi **[Ezeli Kelâm olan Kur'an-ı Kerim'i]** kıraat edenlerin ahseni **[okuyanların en güzeli,]** esna-ı kıraatinde **[okuma esnasında]** Cenab-ı Hak'tan havf ve haşyetini **[korku ve ürpermesini]** gördüğün kimsedir.

231. Tilâvet-i Kuranı; tertîl-i hurûf **[harflerini tane tane okuyarak]** ve tefekkür-i mana **[âyetlerin manalarını düşünerek]** ve terfîk-i asvât ile **[sesinizi ona katarak]** tezyin ediniz **[süsleyiniz]**. (Mana ale'l-kalbdir. **[Hadis metninin lafız olarak çevirisi: "Seslerinizi, Kur'an'la süsleyiniz" şeklindedir. Halbuki anlam tersinedir. Kur'an-ı Kerim'i**

195. Umûr-ı hayriyeyi **[hayırlı işleri,]** nâsa talim **[insanlara öğreterek]** ve nefsini unutup **[kendini unutarak]** mahrum eden âlim bir muma benzer ki kendini yakıp âlemi tenvir eder **[aydınlatır]**.

196. İlminden istifade olunan bir âlim, bin âbidden hayırlıdır.

197. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]** avâm **[halk]** üzerine olan fazıl ve meziyeti, Ebu Bekir'in ümmetim üzerine olan fazıl **[üstünlüğü]** ve meziyeti **[fazileti]** gibidir.

198. Bir âlim-i âmili ta'zîm ve tevkîr **[saygı ve hürmet]** eden mümin, Cenab-ı Hakk'ı tevkîr **[büyüklemiş, ta'zim]** etmiş olur.

199. Âlimin uykusu, sıhhat ve ibâdetine medâr **[sebep]** olmak niyetiyle olduğu için ibadet ve nefesi tesbihtir.

200. Âlim-i âmilin yüzüne bakmak ibadet makamına kâim olur **[ibadet yerine geçer]**.

201. Ümmetimin ulemasını tazim ve tevkîr **[saygı ve hürmet]** ediniz. Zira onlar yeryüzünün kevâkibidirler **[yıldızlarıdırlar]**.

202. Tahkîken **[muhakkak ki]**, ulemâ ile muhabbet ve ihtilat eden **[görüşen]** umerâyı **[yöneticileri,]** Cenab-ı Allâh sever.

27. BAB. FIKIH VE FUKAHA

203. Tahkîken, her şeyin bir esası vardır. Bu din-i mübinin esası ise ilm-i şeriattır. Binaenaleyh müteşerri' **[şeriatı bilen]** bir âlimin vücudu **[varlığı,]** şeytan için bin âbidin vücudundan ağırdır.

204. Cenab-ı Allâh bir kimsenin hayrını murad ederse, o kimseyi mesâil-i şer'iyeye **[fıkhi meselelere]** âlim eder.

205. Cenab-ı Hakk'ın evâmir ve nevâhîsini **[emir ve yasaklarını]** ulema ve fukahadan **[âlim ve fakihlerden]** öğrenmek her bir Müslime farzdır.

206. Şeytan ulûm-i şer'iyeye **[şer'i ilimlere]** âlim olan bir zattan korktuğu kadar, bin âbidden korkmaz.

207. Mesâil-i şeriyenin **[fıkhi meselelerin]** müzakeresi **[görüşülmesi]** için teşekkül eden bir mecliste hazır bulunmak bir sene ibadet eylemekten efdaldir.

28. BAB: İLİM TALEBESİ

208. Din-i mübine hizmet maksadıyla ilmi talep ve tahsil edenler, indallah, mücahid fî sebilillahtan **[Allah yolunda cihad eden kimseden]** efdaldir. Zira onlar cihanın cemi'-i cihâtında **[her tarafında]** bulunan muhâlifîni **[İslam karşıtlarını]** seyf-i manevi **[manevi bir kılıç]** ile mağlup etmeye; muharebelerdeki mücahidîn ise bir cemaat-ı mahsusayı **[sadece karşılarındaki düşmanı]** mukabeleye **[karşı çıkıp savaşmaya]** çalışmaktadır.

209. Tâlib-i ilim **[ilim talebesi]**; tâlib-i rahmettir, İslamın rüknüdür **[İlim öğrenen kimse Allâhın rahmetini istemiş olur; ilim dinin esasıdır]**. Bunlara ecr ü mesûbât **[mükâfat ve sevap]** enbiya-yı izâmla **[yüce peygamberlerle]** beraber verilir.

29. BAB: İLMİN FAZİLETİ

210. Cenab-ı Allâh Hazreti Süleyman aleyhisselam'ı mal ve mülk ve ilim beyninde **[arasında]** muhayyer buyurdu **[serbest bıraktı]**. Nebiyy-i müşârun-ileyh **[işaret olunan nebi]** hazretleri, tercihen, ilmi ihtiyar ettiği **[seçtiği]** için mülk ve mala dahi nâil oldu.

211. Her şeye vusûl **[erişmek]** için bir tarîk **[yol]** vardır. Cennetin tarîki **[yolu]** ise ulûm-i diniyedir **[dini ilimlerdir]**.

212. İlim ve irfan, müminin gâib olmuş metaıdır **[malıdır]**; nerde bulursa alır.

213. İlim hazinedir; anahtarı ise sualdir.

177. A'mâl-i sâlihadan **[sâlih amellerden]** ayrılmayan kimsenin, iki rek'at namazı; a'mâl-i mahlûta ashabının **[amelleri dünya ile karışık olan kişilerin]** bin rekat namazından efdaldir.

178. Kavim ve kabilesi olmadığı halde, izzet ve rif'at **[yükselmek]** arzu edenler; takva ve taata devam etsinler.

179. Cenab-ı Allâh'a muti' ve muttaki **[itaatli ve takva sahibi]** olandan başka kimse âkıl değildir **[Akıllı kişiler sadece Allâha itaatkâr olan takva sahipleridir]**.

25. BAB: HZ. PEYGAMBER'İN ÜMMETİNİN FAZİLETİ

180. Mümin-i kâmilin **[kâmil mü'minin]** firasetinden hazer ediniz **[sakınınız;]** zira kalbindeki nûr-ı ilâhi ile esrârınızı **[sırlarınızı]** keşfedeceği ağleb **[yüksek]** ihtimaldir.

181. Ümmetim mübarek bir ümmettir. Ashâb-ı kiram, tâbiîn **[Ashab-ı Kiram efendilerimizi görenler]** ve tebe-i tâbiîn **[Ashab-ı Kiram efendilerimizi görenleri görenler]** müstesna olduğu halde, ricâl-i ümmetin **[ümmetin fertlerinin]** eslâf ve ahlâfından **[önceki ve sonrakilerin]** hangisi hayırlı olduğu bilinemez. Yani velâyet ve uluvv-i derecâtı **[velilik ve yüksek dereceleri]** sadr-ı evvelde **[ilk dönemde yaşamış]** bulunan evliya-ı kirama hasr **[kısıtlama]** câiz olamaz. Çünkü Cenab-ı Hak hiçbir zamanda füyuzatını **[feyiz ve bereketini]** kulları üzerinden eksik eylemez.

182. Yevm-i kıyamette Sırat Köprüsü'nden geçilirken, nâr-ı cahim **[cehennem ateşi]** (geç yâ mümin; zira senin nurun, benim ateşimi söndürüyor) diyerek; mümin-i kâmile hitap eder.

183. Ümmetimin kümmelîni **[kâmil kişileri]** yağmur gibidir. Evvelinden mi âhirinden mi; nâs **[insanların]** hangisinden ziyade müstefid olacağı **[daha fazla istifade edeceği]** malum **[belli]** değildir.

184. Mümin-i kâmil olan kimse, indallah **[Allah katında]** bazı melâikeden efdaldir **[meleklerden üstündür]**.

185. İslamiyet dâima âlî **[yüksekte]** ve galiptir; mağlup olmaz.

186. Müminlerin ömrü uzadıkça hakkında hayırlı olur.

187. Bir kimse din kardeşine ikram ederse, Cenab-ı Hakk'a ikram etmiş olur.

26. BAB: ULEMÂNIN FAZİLETİ

188. Ulemâ-ı âmilîne iktidâ ediniz **[ilmiyle amel eden âlimlere uyunuz]**. Zira teayyuş-ı dünyevi **[dünyevî geçim]** ve necât-ı uhreviyeniz **[uhrevî kurtuluş]** için sülûk ettiğiniz tarîkin münevviridirler **[yürüdüğünüz yolu aydınlatanlar onlardır]**.

189. Ulemâ-ı âmilîne ikrâm ve i'zâz ediniz **[maddi ikramlarla yemekler yediriniz]** Zira onlar tebliğ-i ahkâm-ı ilâhi **[ilahi hükümleri bildirmek]** hususunda, verese-i enbiyâdırlar **[peygamberlere varistirler]**. Onlara ikram eden, Cenab-ı Allâh ve resulüne ikrâm etmiş olur.

190. Âlim-i âmilin, âbid **[ibadet eden]** cahil üzerine yetmiş derece fazıl ve meziyeti vardır.

191. Nâsdan **[insanlardan]** iki sınıf vardır ki salâhları **[iyi olmaları]**, salâh-ı âmmeyi **[halkın iyiliğini]** ve fesatları, fesad-ı âmmeyi **[halkın kötülüğünü]** mucip olur **[gerektirir]**. Onların biri ulemâ **[âlimler]**, diğeri umerâdır **[yöneticilerdir]**.

192. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]**, âbid **[ibadet eden]** üzerine olan fazlı **[üstünlüğü;]** benim ümmetim üzerine olan fazlım **[üstünlüğü]** gibidir.

193. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]**, âbid üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** on dört gecelik ayın, yıldızlar üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

194. Âlim-i âmilin **[ilmiyle amel eden âlimin]** sâirleri **[başkaları]** üzerine olan fazlı, nebinin ümmeti üzerine olan fazlı **[üstünlüğü]** gibidir.

159. Ashâbımda kadr u haysiyetimi **[değer ve şerefimi]** muhafaza edenleri, Cenab-ı Hak muhafaza buyursun. Yani onlara isnad edilen şeref, benden muktebes **[alınmış]** bulunmakla, hakikatte bana isnad **[nisbet]** eylemektir. Kezâlik **[aynı şekilde]** onları ta'n u teşnî' eylemek **[tenkit ve kötülemek]** dahi mâ'nen bana âiddir **[bana yapılmış olur]**.

160. Damatlarımla, kayınpeder ve kayınbiraderlerim gibi zevcâtıma **[eşlerime]** karâbeti **[akrabalığı]** bulunanların; cennete duhülleri **[girmeleri]** için, Cenab-ı Hakk'a tazarru **[yakarış]** ve niyaz eyledim; Cenab-ı Hak dahi kabulüyle beni mesrur eyledi. **[sevindirdi]**

161. Ümmetimin en edepsizi, ashâb-ı kiramımın aleyhinde itâle-i lisana **[ileri geri konuşmaya]** cür'et eden eşirrâdır **[şerlilerdir]**.

162. Şefaatim ümmetimden her birine şâmildir **[kapsayıcıdır]** ; yalnız ashabımı seb ve şetm **[küfür ve kötü söz]** edenler mahrumdur.

163. Ashabıma ihtiramla **[hürmetle]**, şan ve şerefimi muhafaza eden kimse; cennetteki havuzumdan su içer. Yani etmeyen, içmez. Zira dinimizin esası bulunan âyât-ı kerime ve ehâdis-i şerife; onlardan rivayet olunduğu cihetle; onlara isnad-ı fısk **[fasıklık nisbet etmek]**, ancak din-i mübînin iptaline teşne olan **[sağlam dinimizin yıkılmasına can atan]** bir zındıktan beklenilir.

164. Nâr-ı cahîm **[cehennem ateşi]** dokunmaz şol bir Müslime ki; **[öyle bir müslümana ki]** beni görmüş, yahut beni göreni görmüş ola.

23. BAB: SULTANI TA'ZİM HAKKINDA

165. Padişah, yeryüzünde Cenab-ı Allâh'ın zıllıdır **[gölgesidir]**. Evâmirine **[emirlerine]** itaat ve inkiyad edeni **[boyun eğeni]** Cenab-ı Allâh aziz **[izzetli]** ve hilafı **[aykırı]** halinde bulunanları zelil eyler **[kendisine karşı gelenleri alçaltır]**.

166. Cenab-ı Allâh'ın sultanını iclâl edeni **[yüceltени]**, Cenab-ı Allâh yevm-i kıyamette iclâl ve i'lâ eder **[değer verir ve makamını yükseltir]**.

167. Sultan-ı İslama hürmet etmeyeni, Cenab-ı Allâh zelil **[alçak]** eyler.

168. Padişah, fukara ve zuafanın **[fakirlerin ve zayıfların]** âsâyiş **[güvenlik]** ve istirahatı için, Cenab-ı Hakk'ın yeryüzünde sâyesidir **[gölgesidir]**. Ona hile ve hıyanet **[hainlik]** eden dalalette kalır **[Hak yoldan sapmış olur]**.

169. Tahkîken, yevm-i kıyamette, indallah, efdal-i ibâd **[kulların en fazîletlisi]** refîk ve şefîk **[yumuşak huylu ve şefkatli]** olan imam-ı âdildir.

170. Padişah-ı İslamın muvaffakiyet ve muzafferiyeti **[başarı ve zaferi]** için dua etmek, sebeb-i mağfirettir **[bağışlanma sebebidir]**.

171. Emîrü'l-mü'minîne itaat eden kimse, tahkîken **[muhakkak ki]**, bana itaat ve ona masiyet **[isyan]** eden kimse bana isyan etmiş olur.

24. BAB: VERA' VE TAKVANIN FAZİLETİ VE BUNLARIN EHLİ OLANLAR

172. Dünya muhabbetini kalbinden çıkar ki, Cenab-ı Allâh'ın mahbubu **[sevgilisi]** olasın. Nâsın **[insanların]** elindeki emvâlden **[mallardan]** tama'ını kes **[aç gözlülük yapma]** ki, nâs seni sevsin.

173. İndallah, nâsın **[Allah katında, insanların]** mükerrem **[değerli olan]** ve muhteremi; **[saygıya değer olanı]** takva ve taati çok olan kimsedir.

174. Ğına **[zenginlik]** ve servet, ve takva ve taat, ve rıfk **[yumuşak huyluluk]** ve şefkat gibi evsâf-ı cemileyi **[güzel sıfatları]** câmi' olan **[kendinde toplayan]** ibâdını **[kullarını]** Cenab-ı Hak sever.

175. Cenab-ı Allâh kendine muti' **[itaatkâr]** olan kimseyi, her şeyden mahfûz eder **[korur]**.

176. Aleyhi's-salâtu ve's-selâm Efendimiz, kalb-i şeriflerine işaretle "Takva buradadır" buyurmuşlar.

iki azîm ordu içinde tekevvün edecek olan münazaayı bununla ıslah buyursun **[Cenab-ı Hak Müslümanlardan iki büyük ordunun arasında çıkacak savaşı bununla ortadan kaldırsın]**.

Vâkıa **[gerçekte]** İmam-ı müşarun-ileyh hazretleri'nin zaman-ı hilafetlerinde ve taht-ı kumandasında **[kumandası altında]** bulunan kırk elli bin kadar asker ile hazreti Muaviye'ye tâbi olan asâkir-i kesîre **[pek çok asker]** arasında muharebe vukuuna ramak kalmışken, imam Hasan radıyallahu anh efendimiz uhdesindeki **[üzerindeki]** hilafeti, hazreti Muaviye'ye terk ederek, ateş-i fitneyi itfâya **[fitne ateşini söndürmeye]** inayet buyurmuşlardır.

141. Hazreti Hasan ile hazreti Hüseyin'i seven, tahkîken, beni sevmiş ve onlara buğzeden, muhakkak bana buğzetmiş olur.

142. Hasan ve Hüseyin'i seven kimse, muhakkak beni sevmiş olur.

20. BAB: FATIMATÜZZEHRA'NIN FAZİLETİ

143. Ehl-i beytim miyanında **[arasında]** en ziyade sevdiğim, Fâtıma'dır.

144. Cennet hanımlarının ekâbiri **[en büyükleri]** dörttür. Onlar Meryem ve Fâtıma ve Hatice ve Âsiye hazeratıdır **[hazretleridir]**.

145. Fâtımatüzzehra benden bir cüzdür **[parçadır]**. Onu gazaplandıran beni gazaplandırmış olur.

146. Hazreti Meryem müstesna olduğu halde Fâtımatüzzehra cennet kadınlarının büyüğüdür.

21. BAB: ÂİŞE'NİN FAZİLETİ

147. Nisvân **[kadınlar]** içinde ziyade sevdiğim Âişe, ricâlden **[erkeklerden]** ise pederi olan hazreti Sıddîk'tır.

148. Nâsın bana en ziyade sevgilisi Âişe-i sıddîka'dır.

149. Âişe-i sıddîka cennette refîkamdır **[eşimdir, arkadaşımdır]**.

22. BAB: ASHAB VE ASHÂRA [HZ PEYGAMBERİMİZİN AKRABASINA] SAYGI VE ONLARIN HAKKINDA NASIL KONUŞULACAĞI

150. Sahabemi bana terk ediniz. Nefsim kendi yedinde **[elinde]** olan Cenab-ı Allâh'a kasem **[yemin]** ederim ki; fukara ve zuafaya **[fakir ve zayıflara]** cebel-i Uhud sikletinde **[Uhud Dağı ağırlığında]** altın infak etseniz, onların amelinin sevabı gibi bir sevaba nâil olamazsınız.

151. Ashab ve ashârımı **[akrabamı]** bana terk ediniz. Onların aleyhinde itâle-i lisan **[dil uzatmak]** ile bana eziyet verenleri, yevm-i kıyamette cenab-ı Allâh muazzeb buyursun. **[azap etsin]**

152. Şehidlerin büyüğü, hazreti Hamza bin Abdülmuttalip'tir.

153. Şühedanın **[şehitlerin]** büyüğü, İmam Ali hazretleri'nin biraderi olan Cafer bin Ebi Talip'tir.

154. Ashabımdan birine seb ve şetm edene **[sövene]** cenab-ı Hak la'net etsin.

155. Ashabımdan birini seb ve şetm edenlere **[sövüp sayanlara]**, Cenabı Allâh ile melâike-i kiram ve cemî'-i nâsın **[bütün insanların]** la'neti olsun.

156. Ümmetim miyanında **[arasında]** en sahî **[cömert]** olan Muaviye'dir. Yâ Rabbi! Muaviye'yi hâdî ve mehdî **[hidâyet edici ve hidâyete erişmiş]** kıl.

157. Yâ Rabbi! İlm-i hesap ve kitâbı **[hesap ve yazı ilmini]** Muaviye'ye ta'lim **[öğret]** ve kendisini azab-ı âhiretten **[cehennem azabından]** muhafaza buyur.

158. Tahkîken **[muhakkak ki]**, ümmetimin en ziyade **[en fazla]** edepsizi, ashab-ı kiramımın aleyhinde itâle-i lisana **[dil uzatmaya]** cür'et ve cesaret eden eşirrâdır **[şerlilerdir]**.

125. Cennette her nebî için bir refik-i mahsus **[yakın arkadaş]** var; benim de refikim, Osman bin Affan'dır.

126. Cehenneme müstehak olanlardan yetmiş bin şahıs, hazreti Osman'ın şefaatıyla bilâ-hesap cennete dâhil olurlar.

127. İmam Osman cennette benimledir, refîkimdir.

18. BAB: ALİ'NİN FAZİLETİ

128. Ben ilmin medinesiyim **[şehriyim,]** imam Ali de kapısıdır. İlmi isteyen, kapısına müracaat etsin.

Bu hadis imam Ali hazretleri'nin ulûm-i diniyede **[dini ilimlerde]** olan hazz-ı vâfirini **[yüksek nasibini]** isbat ediyor. Mesâil-i diniyeden **[dini meselelerden]** bir mesele için, hazreti Muaviye'ye müracaat olunduğu sırada: "İmam Ali hazretlerine müracaat ediniz; zira benden a'lemdir **[daha bilgilidir]**" cevabını verir.

129. İmam Ali hazretlerinin fezâil ve menâkıbını **[fazilet ve başından geçenleri]** zikr eylemek yahut hakkında "radıyallahu anh" söylemek ibadettir. (Esmaullahın maadası **[Allâh'ın isimlerinden başkası]** zikrolunmaz) diye itiraz olunmasın; zira ("Sâlihleri yâd etmek kefarettir." "Sâlihler zikrolununca rahmet iner. ") gibi ehâdis-i şerife dahi bu manayı müeyyiddir **[destekleyicidir]**.

130. İmam Ali dünyada ve âhirette kardeşimdir.

131. İmam Ali'nin, bana olan nisbeti; Harun'un, Musa aleyhisselam'a olan nisbeti gibidir. Şu kadar var ki benden sonra kimse için nübüvvet **[peygamberlik]** olamaz. Bu hadis-i şeriften anlaşılan nisbet, nisbet-i nübüvvet **[peygamberlik nispeti]** ve yahut kendinden sonra intikal-i hilafet **[hilafetin geçmesi]** değildir. Zira Harun aleyhisselam, Musa aleyhisselam'dan evvel dâr-ı ukbaya **[ahiret yurduna]** teşrif buyurmuşlardır. Belki maksad-ı risâlet-penâhîleri; **[risalet makamının sahibi Peygamber Efendimizin maksadı Sallallahu Aleyhi ve Sellem]** Tebük gaza-

sına teşriflerinde, imam Ali hazretlerini istihlaf buyurdukları **[yerine vekil bıraktıkları]** manadır.

132. Müminin sahife-i a'mâlinin **[amel defterinin]** alameti, imam Ali hazretleri'nin muhabbetidir.

133. Bir kimse Ali'yi severse, beni sevmiş olur ve Ali'ye buğzeden **[düşmanlık eden]**, bana buğzetmiş olur.

134. İmam Ali hazretlerinin muhabbeti öyle bir güzel şeydir ki, onun sahibine günah zarar veremez. Yani günah işlemez ki zarar versin. Binaenaleyh ahkâm-ı şeriye hilafında **[dini hükümlerin aksine]** hareket edenlerde, biliniz ki, İmam-ı müşarun-ileyh'in **[Hz. Ali'nin]** muhabbeti yoktur.

135. İmam Ali hazretleri'ne adâvet **[düşmanlık]** eden kimseye, Cenab-ı Allâh aduvv **[düşman]** olsun. Lakin içtihat üzerine olan ihtilaf-ı ashâba **[sahabenin arasındaki ayrılıklara]** "adâvet" ıtlak olunmaz **["düşmanlık" denilemez]**.

136. İmam Ali hazretleriyle kavlen ve fi'len etbâ' ve ensârı **[söz ve fiilleriyle tâbileri ve yardımcıları]** olanlar; yevm-i kıyamette fâiz **[kazançlı]** ve ihsan-ı ilâhiyeyi hâizdirler **[ilâhi lütuflara nâildirler]**.

137. İmam Ali hazretleri'nin vech-i şeriflerine **[şerefli çehresine]** bakmak, ibadet makamına kaimdir. **[ibadet yerine geçer]**

19. BAB: HASAN VE HÜSEYİN'İN FAZİLETİ

138. Bir melek semadan, birinci defa olarak bana gelip selâm verdi. Hasan ile Hüseyin şebâb-ı ehl-i cennetin **[cennet gençlerinin]** seyyidleri **[efendileri]** ve Fâtımatüzzehra, nisâ-ı ehl-i cennetin **[cennet kadınlarının]** seyyidesi **[hanım efendisi]** olduğunu tebşir eyledi **[müjdeledi]**.

139. Ehl-i beytim miyanında **[arasında]** ziyade sevdiğim Hasan ve Hüseyin'dir.

140. Tahkîken, benim bu mahdumum **[oğlum]**, yani Hasan radıyallahu anh büyük bir zattır. Me'mul ederim ki **[Ümit ederim ki,]** Cenab-ı Hak

108. İmam Ali ve Fâtıma ve Hasan ve Hüseyin benim ehlimdir. Ve Ebu Bekir ve Ömer ehlullahdır. Ehlullah ise benim ehlimden efdaldir.

109. Benden sonra gelen hulefâma **[halifelerime]** iktida ediniz **[uyunuz]**. Onlar Ebu Bekir ve Ömer'dir.

110. Cenab-ı Allâh beni Vüzera-ı Erbaa **[dört vezir]** ile müeyyed buyurdu **[destekledi]**. İkisi ehl-i semadan, yani Cebrâil ve Mikâil ve ikisi de ehl-i Arz'dan **[yer yüzünden]**, yani Ebu Bekir ve Ömer hazerâtıdır **[hazretleridir]**.

111. Ebu Bekir es-sıddîk ve Ömer el-faruk radıyallahu teâla anhuma efendilerimiz hazeratına **[hazretlerine]** muhabbet imandan olup, buğzları **[onlara düşmanlık]** ise küfürdür.

112. Ehl-i cennet kâmillerinin seyyidi Ebu Bekir ve Ömer hazerâtıdır. Tahkîken, Ebî Bekir cennet ehli miyanında **[arasında,]** semada Süreyya **[kutup yıldızı]** yıldızı gibi parlaktır.

113. Benden sonra makam-ı hilafetin **[halifelik makamının]**, Ebu Bekir'in ve ondan sonra Ömer hazerâtına intikali **[geçmesi]** için vuku bulan **[meydana gelen]** işaretlerim kendiliğimden olmadı. Belki Cenab-ı Allâh bu iki zatı, sâirlerine **[başkalarına]** takdim buyurdu. Bunun hikmeti ise bâr-ı nübüvvet-i Muhammediyeyi **[Hz. Muhammed'in peygamberlik yükünü]** münhasıran **[sadece]** müşârun-ileyhima **[bahsi geçen]** efendilerimizin hâmil ve hâiz olması **[taşıması ve sahip olması]** ve bâr-ı nübüvvet **[peygamberlik yükü]**, bâr-ı velâyetin **[velîlik yükünün]** fevkinde **[üstünde]** bulunmasıdır.

114. Benden sonra makam-ı hilafet, Ebu Bekir'in ve ondan sonra Ömer'indir. Bunlardan sonra ihtilaf zuhûr eder **[ayrılıklar ortaya çıkar]**.

16. BAB: ÖMER'İN FAZİLETİ

115. Cenab-ı Allâh kelime-i hakkı **[doğru sözü]** Hazreti Ömer'in lisan ve kalbinde câri buyurdu **[Cenâbı Allâh Hak sözleri, Hazreti Ömer'in kalbine koydu ve onun lisanıyla söyletti]**.

116. Hak (yahut) sıdk **[doğruluk]**, Ömer iledir; nerede olursa olsun.

117. Eğer benden sonra bir nebî olaydı, Ömer bin Hattab olurdu.

118. Hazreti Ömer'den hayırlı bir zat üzerine güneş doğmamıştır.

(Bu hadis-i şerif imam Ömer'in zaman-ı hilafetlerinde nâil olacakları makamı tebşirdir **[müjdeler]**. Yoksa hazreti Sıddîk'ın ondan efdal olduğu ehâdis-i şerife ile müsbettir **[sabittir]**.)

119. Allâhım! Din-i İslamı Ömer bin Hattab ile azîz et.

120. Cenab-ı Allâh'ın rızası, Ömer'in ve Ömer'in rızası, Cenab-ı Allâh'ın rızasıdır.

121. İmam Ömer benimledir; ben dahi onunlayım. Hak ise, her nerede olursa olsun, Ömer'den ayrılmaz.

122. Eğer içinizde ben vazife-i risâletle ba's olunmasaydım **[elçilik göreviyle gönderilmeseydim,]** bu vazife imam Ömer'e tevdî' olunurdu **[verilirdi]**.

17. BAB: OSMAN'IN FAZİLETİ

123. Osman bin Affan hazretleri, dünyada ve âhirette herkesten ziyade bana karîbdir **[yakındır]**.

124. İmam Osman hazretleri, ümmetimde hayâ ve sehâ **[cömertlik]** ile mevsuf **[vasıflanmış]** olanların birincisidir. İmam-ı müşarun-ileyh **[zikri geçen Hz. Osman]** yalnız kölelerinden iki bin dört yüz neferini fîsebilillah **[Allah yolunda]** âzad buyurduğu mervidir **[rivayet edilmiştir]**. Radıyallahu anh.

12. BAB: ZEKÂT VE ZEKÂT VERMEYENLER

85. İ'tâ-yı zekâtla **[zekât vermekle]**, malınızı muhafaza; fukaraya tasadduk ile hastalarınızı tedavi; dua ve tazarru ile belâ ve mesâibi red ediniz **[âfet ve felâketleri geri çeviriniz]**.

86. Malının zekâtını i'tâ etmeyen **[vermeyen,]** yevm-i kıyamette nâr-ı cahimdedir **[cehennem ateşindedir]**.

87. Malının zekâtını müstehıkkı olmayana **[dinen hak etmeyene]** veren, zekât vermemiş gibi olur.

88. İslamiyetinizin kemâli, edâ-yı zekâta mütevakkıftır **[zekâtı vermeye bağlıdır]**.

89. Re'sülmaldan **[sermayeden]** zekâtın ihracı **[ödenmesi]**, serveti tenkîs etmez **[azaltmaz]**. Yani bir kimse malının zekâtını verirse, bereketini tezyid etmiş **[arttırmış]** olur.

90. Zekât vermeyenlerin boyunlarına, yevm-i kıyamette halka gibi siyah bir yılan geçirilir.

91. Zekât vermeyenlerin kıldıkları namaz şayân-ı kabul olamaz **[kabule değer bulunmaz]**.

92. Cenab-ı Hak zekât vermeyenlerin iman ve salâtını kabule şâyan buyurmaz.

13. BAB: HAC, UMRE VE HACER-İ ESVED

93. Hac ediniz; zira zâhirdeki kirleri su izâle ettiği **[su ile giderip temizlediği]** gibi, günahları dahi hacc-ı şerif imha eder.

94. Hüccâc-ı zevi'l-ibtihac **[Gönülleri şen hacılar]** zehâb ve iyâblarında **[gidiş ve dönüşlerinde]** Cenab-ı Allâh'ın hıfz u himayesindedir.

95. İhtilat-ı mehârimden masûn **[haramlara bulaşmaktan uzak]** kalan hacı için cennetten başka ceza **[karşılık]** yoktur.

96. Haceru'l-Esved cennetten gelmedir; kardan beyaz olduğu halde, ehl-i şirkin günahından müteessiren **[etkilenerek]** siyahlanmıştır.

97. Bir kimse hacceder ve ba'dehu **[daha sonra]** kabrimi ziyaret eylerse, hayatımda beni ziyaret etmiş gibi olur.

98. Şer'-i şerife muvafık **[uygun]** olan hac, cihattan maduttur **[sayılır]**.

99. Umre, hacc-ı asğar **[küçük hac]** demektir.

100. Bir kimse haccettikten sonra, beni ziyaret etmezse bana cefa etmiş olur **[beni incitmiş, üzmüş olur]**.

14. BAB: EBU BEKİR ES-SIDDIK'IN FAZİLETİ

101. Nebî müstesna olduğu halde, Ebu Bekir herkesten efdaldir.

102. Ebu Bekir benden ve ben Ebu Bekir'denim. Ebu Bekir dünya ve âhirette kardeşimdir.

103. Ebu Bekir es-sıddık'a deyiniz: imam olup, nâsa **[insanlara]** namaz kıldırsın.

Bu hadis-i şerif dahi Hazret-i Sıddık'ın hilafetine işaret olan hadislerdendir.

104. Ümmetimden en evvel cennete dâhil olan **[giren]** Ebu Bekir'dir.

105. Yevm-i kıyamette herkesle hesap görülür, ancak Ebu Bekir müstesnadır.

15. BAB: EBU BEKİR VE ÖMER'İN FAZİLETİ

106. Enbiya ve mürselîn **[Nebiler ve Rasüller]** müstesna oldukları halde, Ebu Bekir ve Ömer cennette bulunan bil-cümle kâmillerin seyyididirler **[bütün kâmil mü'minlerin efendileridir]**.

107. Ebu Bekir ve Ömer benim için başa nisbetle sem' ve basar **[göz ve kulak]** gibi azîz ve mühimdirler.

10. BAB: SÜNNET NAMAZLARI

66. Ferâizden **[Farz namazlardan]** sonra namazların efdali **[en faziletlisi,]** geceleri kılınan teheccüd namazıdır.

67. Salât-ı duhâya **[Kuşluk namazına]** devam edenin, günah-ı sağiresi **[küçük günahları]** mağfur olur velev ki deniz köpüğü kadar çok olsun.

68. Bir gün bir gecede on iki rek'at sünnet-i müekkedeye devam eden kimse için, Cenab-ı Allâh cennette bir köşk halk eder **[yaratır]**.

69. İkindi namazından mukaddem **[önce]** dört rekat sünnet namazına devam edenleri, Cenab-ı Allâh nâr **[ateş]** ile muazzeb **[azap]** etmez.

70. Akşam namazından sonra, kable't-tekellüm **[konuşmadan,]** altı rek'at sünnet kılmaya devam edenlerin elli senelik günah-ı sağiresi **[küçük günahı]** mağfur **[bağışlanır]** olur.

71. Sünnetimi terk eden kimse, indallah hâsirîn güruhundan **[hüsrana düşen topluluk arasında]** olur.

11. BAB: RAMAZAN VE ORUCUN FAZİLETİ

72. Ramazan-ı şerifte nafakalarınızı vüs'atlandırınız **[sadaka ve yedirip içirmelerinizi çoğaltınız]** zira bu tevsi' **[genişlik]**, mevki-i muharebede **[harp meydanında, siperde]** aç kalan gazileri doyurmak kadar câlib-i ecr ü sevaptır **[Mükâfat ve sevabı size çeker]**.

73. Ramazan-ı şerifin duhuluyla **[girmesiyle,]** nuzul-i rahmet **[rahmetin inmesi]** için cennet kapıları güşad **[açık]** ve menâhîden içtinab **[yasaklardan kaçınma]** sebebiyle ebvab-ı cehennem mesdûd **[cehennem kapıları kapatılmış]**olduğu gibi; şeytanlar da zincirler ile bağlı ve mahpus olurlar. Şurası da şayan-ı beyandır ki fezâil-i mezkure **[bu faziletler]** oruçlarını, şer'-i şerife tatbik eden **[Dinin emirlerine göre oruç tutan]** hürler içindir. Yoksa nefse esir olanlar, velev ki şeyâtîn mahpus olsun **[her ne kadar şeytanlar hapis edilmiş olsalar da]**, yine mazhar-ı hayr **[hayra nail]** olamazlar.

74. Ayların efdali Ramazan-ı şerif ve ziyade muhteremi ise Zilhiccedir.

75. Receb-i şerifin birinci gününde oruç tutmak, üç senelik ve ikinci günü sâim **[oruçlu]** olmak iki senelik ve yine şehr-i mezkurun **[zikri geçen Recep ayının]** üçüncü günü oruçlu bulunmak, bir senelik günah-ı sağire **[küçük günahlara]** keffâre olur. Bunlardan sonra beher **[her bir]** günü, bir aylık sağir **[küçük]** günahın afv ve mağfiretine medar **[sebep]** olur.

76. Yevm-i arefede **[Arefe günü]** oruç tutmak, mâzi ve müstakbelden **[geçmiş ve gelecekten]** birer senenin günah-ı sağiresine **[küçük günahına]** keffâre olur. Savm-ı âşura **[Aşûre orucu]** ise yalnız geçmiş olan bir senenin günahına keffâre olur.

77. Sâim **[Oruçlu]** olan kimse, bir mümini gıybet veyahut ezâ ve cefa etmedikçe; iftar edinceye kadar ibadettedir.

78. İftarda ta'cil; **[acele]** sahur için te'hir ediniz **[geçiktiriniz]**.

79. Bir kimse Ramazan-ı şerifi sâim **[oruçlu]** olup; sitte-i Şevval'i **[Şevval ayından altı günü]** dahi ona tâbi ederse, seneyi kâmilen oruç tutmuş gibi olur.

80. Ramazan-ı şerifte sıdk ve yakîn ile oruç tutanlar, namazlarını terk etmeksizin salât-ı terâvihi de edâ etseler, günah-ı sağirleri **[küçük günahları]** mağfur olur.

81. Kadir gecesini sıdk ve yakîn ile ihya eden mümin-i kâmilin, günah-ı sağirleri **[küçük günahları]** mağfur olur.

82. Sâim **[oruçlu]** olan kimse, hurma ile iftar etsin; bulamadığı halde, suyla iftar eylesin ki su tahûrdur. **[çok temiz ve temizleyicidir]**.

83. Savmda **[oruçta]** riya tasavvur olunmaz **[düşünülmez]**.

84. Îd-i fıtırdan **[Ramazan Bayramından]** sonra altı gün oruç tutan kimse, o seneyi kâmilen oruç tutmuş gibi olur.

46. Misvak ağzın rayihasını **[kokusunu]** tatyib **[hoş]** ettiği gibi, Cenab-ı Allâh'ın dahi rızasını mucip **[gerektirici]** olur.

47. Nezâfete **[temizliğe]** riayet ve müdâvemet **[devam etmek]** insanı, kemal-i imana davet eder.

8. BAB: ABDEST HAKKINDA

48. Sizden, yani müminlerden bir kimse daima abdestli bulunmak niyetiyle abdest alırsa, abdesti bozulmadıkça namazda bulunmuş gibi me'cûr olur **[mükâfat kazanmış olur]**.

49. Abdest alırken vesâvis-i şeytaniyeden **[şeytanın vesveselerinden]** Cenab-ı Hakk'a sığınınız. Yani vesveseyi takip etmeyiniz **[Şeytanın fısıltılarına kulak vermeyiniz]**.

50. Sünnet-i seniyeye tebean **[sünnete uyarak,]** abdesti olduğu halde tekrar abdest alan kimseye on hasenât **[iyilik sevabı]** verilir.

51. Abdest üzerine abdest almak, nûr üzerine nûr kabîlindendir **[karşılığındadır]**.

9. BAB: FARZ NAMAZLAR, BUNLARIN TERKİ VE CEMAATİN FAZİLETİ

52. Her şeyin bir alameti vardır. İmanın alameti ise namazdır.

53. Yevm-i kıyamette muhasebe-i ibâd **[kulların hesabı]** namazdan bed' olunur **[başlanır]**. Bu hesap doğru verilirse, a'mâl-i sâirenin **[diğer amellerin]** de kabulüne yardımı olur. Aksi takdirde kaziye ber-aks olur **[hüküm yukardakinin tersi olur]**. **[Namazın hesabı verilemezse, başka amellerin hesabını vermek de güçleşir]**.

54. Nâr-ı cahîm, müstehıkk-i azap **[Cehennem azabı bu azabı hak etmiş]** olan müminlerin vücudunu yakar; fakat Cenab-ı Hakk'a secde ederken yere müsâdif **[değmiş]** olan a'zâya dokunamaz.

55. İnsan ile küfür beyninde **[arasında,]** yalnız terk-i salât **[namazı terk etmek]** vardır. Yani namazı terk etmek insanı küfre yaklaştırır.

56. Cemaatle edâ olunan namazın ecri, münferiden **[tek başına]** kılınan namazın ecrinden yirmi beş derece efdaldir.

57. Cemaate devam etmeyenler nedâmet **[pişmanlık]** etmezlerse, elbette evlerini yakarım. Yani harîk **[yangın,]** terk-i cemaat edenlere dünyada bir ceza-yı âcildir **[Hemen verilen bir cezadır]**.

Bu hadis-i şerifin bir mu'cize-i bâhire **[parlak bir mucize]** olduğu herkesçe müsellem olsa **[kabul edilse]** gerektir. Zira zamanımızda camii ve cemaati terk edenler çoğaldığından, harîk vukuu **[yangın çıkması]** da hemen o nisbette çoğalıyor.

58. Bir kimse yatsı namazını cemaatle kılsa, o gecenin nısfını **[yarısını]** ibadetle geçirmiş; kezalik **[aynı şekilde]** sabah namazını cemaatle kılarsa, geceyi kâmilen namazla ihya etmiş gibi olur.

59. Bir kimsenin kıldığı namaz, kendisini menhiyattan **[dinimizce yasak olan şeylerden]** men' etmezse, o kimse için Cenab-ı Allâh'ın rahmetinden uzaklaşmaktan başka bir fayda vermez.

60. Taam **[yemek]** hazır olduğu bir zamanda edâ edilen namaz nâkısdır **[eksiktir]**. Meğerki vaktin fevtinden korkula **[Vaktin çıkacağından endişe olursa müstesna]**.

61. Kuvvet bulmak için din-i İslamın, cemaate olan ihtiyacı; sevap almak **[için]** müminlerin cemaate olan ihtiyacından ziyadedir.

62. Abd **[kul]** ile şirk beyninde **[arasında]** terk-i salât **[namazı terketme]** vardır. Yani salât terk edilince abd **[kul]** müşrik gibi olur.

63. Namazını terk eden kimse vefat edince, Cenab-ı Allâh'ı gazap sıfatıyla bulur.

64. Cennetin vasatında **[tam orta yerinde]** oturmasını arzu eden kimse, cemaat namazından ayrılmasın.

65. Namaz kılmayan kimse, hiçbir din ihtiyar etmemiş **[dinsiz]** gibidir.

5. BAB: NİYET HAKKINDA

28. Amel ve ibadetle me'cûr olmak **[sevap kazanmak]** hulûs-i niyete **[halis niyete]** mütevakkıftır **[bağlıdır]**.

29. Bir kimse teheccüd namazına kalkmak niyetiyle yatağına yatıp, sonra nevm **[uyku]** galebe ederek uyanamazsa, niyeti nisbetinde me'cur **[mükâfat]** olur. Uykusu ise Cenab-ı Hak tarafından kendisine bir tasadduk **[sadaka]** olur.

30. Müminlerin niyetleri amellerinden ve münafıkların da amelleri niyetlerinden hayırlıdır.

31. Saadet-i uhreviye **[ahiret mutluluğu]** için ibâdât ve tâatte bulunanların **[Allaha ibadet ve itaat edenler]**, Cenabı Hak saadet-i dünyeviyesini de **[dünya mutluluğunu da]** ihsan buyurur.

32. Nice oruç tutan kimse vardır ki, açlıktan başka bir şey istifade edemez ve nice kâim **[gece namaz kılan]** kimseler vardır ki, uykusuzluktan gayrı bir menfaat bulamaz. Yani amel, hüsn-i niyete tâbi olmalıdır.

33. Cenab-ı Allâh'ın tahsil-i rızası **[rızasını kazanmak]** için beslenen niyet-i hasene **[güzel niyet]**, sahibini cennete dâhil eyler **[girdirir]**.

6. BAB: AMELDE DOĞRULUK VE İHLÂSLI OLMAK

34. Amel ve ibadetinizi riyadan **[gösterişten]**, sivâdan **[Allâh rızası dışındaki her şeyden]** hâlis ediniz. Yoksa Cenab-ı Hak kabul buyurmaz.

35. Tahkîken **[muhakkak ki]** bir kul namazını gerek alenen **[açıktan]** ve gerekse sırran **[gizlice]** edâ eylediği esnada, âdab ve erkânını sünen-i seniyeye tevfik ederse **[edeblerini, farz ve şartlarını ve peygamberimizin yüce sünnetine uygun yaparsa]**, Cenab-ı Allâh : (Hakkâ ki **[gerçekten]** bu benim kulumdur) buyurur.

36. Tahkîken; doğru söylemek, insanı hayra; hayır ise cennete îsâl eder **[ulaştırır]**. İnsan doğruyu iltizam ettikçe **[doğruluğa bağlı kaldıkça]** indallah **[Allâh'ın yanında]** "sıddîk" olur. Kezâlik **[aynı şekilde]** kizb

[yalan] insanı fıska **[günaha]**; fısk ise nâra **[cehenneme]** îsâl eder **[ulaştırır]**. İnsan kizbi iltizam edince **[yalana bağlı oldukça]** indallah "kezzab" **[yalancı]** yazılır.

37. Ecir ve mesûbâtın **[mükâfat ve sevapların]** mükemmeli, halvette **[yalnızken]** yapılan ibadete dahi, nâs **[insanlar]** içinde yapılan ibadet gibi i'tina **[özen]** ve dikkat eylemektir.

38. Bir kimse zâhir ve bâtını **[içini ve dışını]** tanzîf ve tathîrle **[temiz ve pâk tutmakla,]** kırk gün hâlisen **[ihlasla]** Cenab-ı Allâh için amel ve ibadet ederse; kalbi menba-ı hikmet **[hikmet pınarı]** olup, lisanından zülâl-i marifet cereyana **[dilinden ilim ve hikmetin tatlı suları akmaya]** başlar.

39. İbadetini riya ve garaz ve ivazdan **[gösteriş, düşmanlık ve karşılık beklemekten]** hâlis et **[arıt]**. O halde az bir amel, senin için kâfidir.

40. Tahkîken, Cenab-ı Allâh, amel ve ibadeti kabul buyurmaz; riya ile garaz ve ivazdan **[gösteriş, düşmanlık ve karşılık beklemekten]** hâlis **[saf]** olmadıkça.

41. İhsan, yani en güzel bir hizmet, Cenab-ı Allâh'ı görür gibi kemâl-ı teeddüble **[tam bir edeple]** ibadette bulunmaklığındır. Eğerçi **[şayet]** sen onu görmüyorsan, muhakkaktır ki o seni görüyor.

42. Lisan ile kalp bir olmadıkça, hiçbir kul mümin-i kâmil olamaz.

43. Riyadan vâreste **[uzak]** olduğu cihetle, sırran **[gizlice]** vuku bulan amel ve ibadetin ecri; cehren **[açıktan]** yapılandan yetmiş kat ziyadedir.

7. BAB: TEMİZLİK VE DİŞ TEMİZLİĞİNİN FAZİLETİ

44. Misvak isti'mali **[kullanımı]** fesâhati **[güzel konuşmayı]** tezyit **[ziyade]** eder.

45. Misvakla edâ olunan namazın **[kılanan namazın]**, misvaksız kılınan namaz üzerine fazlı pek çoktur, demektir.

9. Cenab-ı Hakk'ı sena için الحمد لله "El-hamdulillah" demek zikirlerin efdalidir **[en faziletli olanıdır]** .

3. BAB: HZ. PEYGAMBERE SALÂT VE SELÂM GETİRME-NİN FAZİLETİ

10. Bir kimse nezdinde **[yanında]** ismim zikrolunduğu halde, bana salât u selâm göndersin; tahkîken **[Muhakkak ki]** bana bir kere salât gönderenlere, Cenab-ı Allâh on defa rahmet eder.

11. Efdal-i kâinat efendimiz'e salât u selâm getirmek abd **[köle]** azad etmekten efdaldir.

12. Cenab-ı Allâh'a râziyen mülâki olmak **[O'na razı olarak kavuşmak]** arzusunda bulunanlar, bana çokça salât göndersinler.

13. Tahkîken, sizden bana en yakın olan kimse, beni çokça salât u selâm ile yâd edenlerdir.

14. Bana salât gönderenlere Cenab-ı Hak, Sırat Köprüsü üzerinde bir nûr ihsan eder. Ehl-i nûr ise ehl-i nârdan olmayacağı bedihidir **[Nûr sahibi olanların, ateş sahibi olanlardan olmayacağı çok açıktır]**.

15. Sizden Cennette en ziyade **[en cok]** huri kazanan kimse, bana çokça salât u selâm gönderenlerdir.

16. Bir kere bana salât gönderenlere Cenab-ı Allâh on defa rahmet eder.

17. Husûl-i matlabında, dûçar-ı 'usret olan kimse **[İstek ve arzularına erişmekte zorluk çeken kimse]** bana çokça salât u selâm göndersin. Tahkîken, salât u selâm izâle-i ğumûm **[üzüntüleri giderme]** ve teksir-i erzak **[rızka bereket]** ve hall-i müşkilat **[sorunları çözmek]** için yegâne **[en kuvvetli]** bir vesiledir.

4. BAB: İMAN VE İSLAM

18. İslamiyet, kelime-i şehâdet ile edâ-yı savm u salât **[oruç ve namazı edâ etmek]** ve erbâb-ı servet **[servet sahipleri için]** için îfâ-yı hacc u zekâttan **[hac ve zekat ibadetlerini yerine getirmekten]** ibarettir.

19. Hukuk-i ibâd **[kul hakları]** müstesna olduğu halde, din-i İslam, zaman-ı küfürdeki **[Kişinin islamdan önceki küfür zamanlarındaki]** ma'siyeti **[günahları]** imha eder.

20. İman-ı kâmil; kalp ile marifet **[kalb ile bilmek, ya'ni kalb ile inanmak ve tasdik etmek]**, lisan ile ikrâr **[dil ile söylemek]**, cevârih ve a'zâ **[uzuvlar]** ile amel eylemekten ibarettir.

21. Kadere iman etmek, hüzün ve kederi giderir.

22. İman-ı kâmil, haramdan ve tama'dan müberradır **[Olgun iman sahibi haramdan ve açgözlü olmaktan uzaktır]**.

23. İman ile amel yekdiğeriyle mütekarin **[yakın olarak birlikte bulunur]** ve mütelâzimdir **[biri ötekini gerektirir]**. Binaenaleyh iman, amelsiz; yahut amel, imansız bir işe yaramaz.

24. İman ne temenna **[temenni]** ve arzuyla; ne de zâhirde kendini kavlen ve fi'len **[sözle ve fiillerde]** evliyaullaha benzetmekle olur. Ve lakin müminin imanı öyle bir şeydir ki, kalbinde yer tutmuş ola ve amel ve ibadeti de onu tasdik ede.

25. İman kalp ile bilip, lisan ile ikrar ve a'zâ ve cevarihle **[uzuvlarla]** amel ve ibadet eylemektir.

26. İman, kavl **[söz]** ve ameldir. Zâid ve nâkıs **[fazla ve eksik]** olabilir. Yani herkesin imanı amel ve ibadeti nisbetindedir.

27. Cenab-ı Allâh amelsiz imanı ve imansız ameli kabul buyurmaz.

runileyh Efendimiz hazretleri'nin ehâdis-i şerifelerinden, saadet-i diniye ve dünyeviyeyi **[din ve dünya saadetini]** müştemil **[kapsayıcı]**ve müstekmil **[tamamlayan]** bin bir kadarını cem' ve tercemeye başladım.

Ümid ederim ki (Kenzü'l-İrfan) ser-levhasıyla **[başlığıyla]**, tab' ve neşredilen şu eser-i âcizânemi mütalaa edenler, artık ahlâk-ı hamîdenin **[güzel ahlakın]** menbaı **[kaynağı]** ve ulûm-ı mearifin mecmaı **[marifet ilimlerinin toplanıp birleştiği yer,]** din-i mübin-i İslam olduğunu tasdik ve her türlü hallerini, iradât-ı ilham-ğâyât-ı Cenab-ı Risalet-penahi'ye **[vahiy ve ilhama mazhar olan Risalet Sahibi Peygamberimiz'in iradesine]** tatbik ile ilmen ve amelen saadet-i dâreyne **[iki dünya saadetine]** vâsıl olurlar.

Ve mina'llahi't-tevfik **[Başarı ve yardım Allâh'tandır]**.

Ahd-i cedid-i meşrutiyetin padişah-ı nev-câhı **[Meşrutiyet döneminin yeni padişahı]** ve hanedân-ı âl-i Osman'ın vâris-i bî-iştibahı **[Osmanlı hanedanının şüphesiz mirasçısı]** bulunan Sultan Mehmed Hân-ı Hâmis hazretlerinin zaman-ı sa'd-iktiran-ı hilafet-penâhîlerinde **[saadetli hilafet zamanlarında]** en evvel tab' ve neşri tahakkuk eden **[gerçekleşen]** iş bu kitab-ı şerifin hakk-ı ehakk-ı şâhânelerinde bâdi-i enva-ı mes'adet **[halifemiz hakkında her çeşit saadetin başlangıcı]**ve vesile-i enhâ-ı yümn ü bereket **[her tür uğur ve berekete vesile]** olmasını Cenab-ı Rabbu'l-İzzet hazretleri'nden tazarru' ve istirham eylerim.

Rabbi yessir ve lâ-tu'assir **[Rabbim kolaylaştır, zorlaştırma]**.

* * *

İş bu risalede cem' edilen **[toplanan]** ehâdis-i şerifenin nihayetlerine mevzû' **[konulmuş olan]** işaretlerden "جا" Camiu's-Sağir, "م" Münâvi, "ن" Nevadiru'l-Usûl nam kütüb-i mu'tebereden **[muteber kitaplardan]** me'huz **[alınmış]** olduklarına alâmettir. Dûçar-ı iştibah olanların **[şüpheye düşenlerin]** kütüb-i mezkureye **[adı geçen kitaplara]** müracaat etmeleri arz olunur.

1.BAB: BESMELENİN FAZİLETİ

1. Bi'l-cümle **[bütün]** kütüb-i semâviyenin **[semâvi kitapların]** miftahı **[anahtarı]** besmele-i şerifedir.

2. Umûr-ı meşrûanın **[meşrû işlerin]** herhangisi olursa olsun, besmele-i şerife ile bed' olunmaz **[başlanmaz]** ise, behresizdir **[nasipsizdir]**.

3. Bir vartaya **[sıkıntıya]** düştüğün vakit,

(بسم الله الرحمن الرحيم ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم)

"Bismillahirrahmanirrahim, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahi'l-'aliyyi'l-azîm" e devam etmeli; zira Cenab-ı Allâh bunların şerefiyle bela ve mesâibin **[musibetlerin]** envaını **[her çeşidini]** def eder.

4. Cehennemin başlıca me'murları bulunan on dokuz zebâninin ta'zibinden **[azap etmesinden]** necat **[kurtuluş]** bulmasını arzu eden kimse, besmele-i şerifeye devam etsin.

5. Sizden bir kimse evine girmek murad edince, bir şeytan o hâneye girmek için kendisini takip eder. Lâkin hâneye girerken, besmele-i şerifeyi okursa, şeytan: (Benim için bu haneye medhal **[giriş]** yoktur) diye me'yûsen avdet eder **[ümidini keserek geri döner]**.

2. BAB: "EL-HAMDU LİLLAH" SÖZÜNÜN FAZİLETİ

6. Umûr-ı meşrûaya **[meşru işlere]** الحمد لله "El-hamdulillah" ile ibtida olunmaz ise **[başlanmazsa]** hayır ve bereketi maktû' **[kesik]** olur.

7. Cenab-ı Hakk'ın in'âmına **[nimetlerine]** hamd ü sena, insanı nimetin zevâlinden **[kaybedilmesinden]** mahfûz eder **[korur]**.

8. الحمد لله "El-hamdulillah" demek şükürlerin başıdır. Hamd ü sena etmeyen kimse, Hakk'a şükretmemiş olur.

4- Risale-i Es'adiyye: Tasavvuf ve tarikatın lüzumu ve faziletiyle seyr u sülukün usul ve adabından bahseden küçük bir risaledir. İstanbulda Ahmed Kamil Matbaasında 1341/1922 ve 1343/1924 tarihlerinde basılmıştır.

5- Risâle-i Ehadiyye/Tevhîd Risalesi Tercümesi: Muhyiddin İbn Arabî Hazretlerine nisbet edilen eser "Men arafe nefsehû fekad arafe rabbehû" isimli risâlenin Türkçe tercüme ve şerhidir. Bu risale İbn Arabi'ye değil Evhadid-din Balyani'ye aiddir. İstanbulda 1337/1918 Arapça ve Türkçe şerhiyle Ali Kadrî tarafından basılmıştır.

6- Fatiha-i Şerife Tercümesi:

Fatiha süresinin tefsiri bir tercemesidir. Osmanlıca olarak müstakil olarak, latin harfleriyle Risale-i Es'adiyye ile birlikte yayınlanmıştır.

7- Makâleleri :

Es'ad Efendinin Tasavvuf, Mekârim-i Ahlâk ve Beyânü'l Hak dergilerinde çeşitli yazıları yayınlanmıştır. Bu yazıların bir kısmı Mektubat isimli eserindedir.

KENZÜ'L-İRFÂN Fİ EHÂDİS-İ NEBİYYİ'R-RAHMÂN

MUKADDİME

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلاَمُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى آلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ.

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

El-hamdulillahi rabbi'l-âlemin, ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidina Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn

Şu bedâyi'-hâne-i âlemde **[Eşsiz güzelliklerin sergilendiği Kâinât hânesinde]** cevher-i insaniyeti şa'şaadâr eyleyen **[insanın özüne parlaklık veren]** ne kadar ahlâk-ı hamîde **[övülmeye değer huylar]** ve evsâf-ı cemîle **[güzel sıfatlar]** varsa, cümlesi umman-ı irfan **[ilim ve marifet denizi]** olan Peygamber-i zî-şan Efendimiz hazretlerinden alınmış ve tercemelerle bütün cihana dağılmışken, meârif-i islâmiyeden **[islâmi bilgilerden]** bî-behre **[nasipsiz]** kalan nev-reside-gân-ı zamandan **[zamanın yeni yetme gençlerinden]** bazılarının güya menba-ı mearif **[ilim ve marifet kaynakları]** ecânipteymiş **[yabancılardaymış]** zu'm-i fâsidine **[bozuk zannına]** düştüklerini **[kapıldıklarını]** vakit vakit işitir, müteessir olurdum.

Bir gün şu zehâb-ı bâtılı **[yanlış kanaati]** iki genç lisanından bizzat dahi işitmekle, ol babdaki teessürâtım **[üzüntülerim]** arttı. Binaenaleyh nihayeti vahim olan bu gibi efkâr-ı sakîmeden **[yanlış düşüncelerden]** ihvân-ı dinimizi **[din kardeşlerimizi]** kurtarmak üzere, Nebiyy-i müşâ-

verdi. Es'ad Efendi, bununla birlikte meczûb tabiatlı olmaktan çok, temkin ehli olmayı tavsiye eder. "Bize serinkanlı insan lazım" derdi.

Esad Efendi, "Ümmetimin şereflileri Kur'an hamilleridir." hadisini "Kuran tilavetine müdavim, ahkâmıyla amil, teheccüt namazı ve zikirle geceleri ihya edenlerdir" diye yorumlardı. Yoksa bazılarının dediği gibi sadece Kur'an hafızları demek değildir. Kuran ahkâmına itaatkar olmayan ve namaz bile kılmayan hafızlar neye yarar? Nitekim Kuranda öyleleri hakkında: "Kendilerine Tevrat yükletilip de onu taşımayan; emirlerini tutmayanların durumu kitaplar taşıyan eşeğin durumu gibidir" (el-Cuma, 62/5) buyurulmuştur. Sırtında kitap taşıyan merkebe taşıdığının ne faydası vardır?

Muhammed Es'ad Erbili, meşayıhın ulemasından olması sebebiyle daha sağlığında büyük bir şöhrete ve halk tarafından hüsn-i kabule mazhar olmuştur. Nitekim onun yakınlarından bir meczûb derviş, daha Erbil'de iken şöyle bir rüya görür: "Es'ad Efendi'nin iki kolu, İstanbul merkez olmak üzre, Erbil'den Balkanlara kadar olan geniş bölgeyi ihata etmektedir. Önce bir rüyadan ibaret olan bu hal, elli sene sonra hakikat olmuş ve Es ad Efendi'nin Anadolu'dan Arnavutluk, Bulgaristan ve Sırbistan'a kadar uzanan alanda pek çok müridi bulunmuştur.

Esad Efendi, Muhammedi meşrebde ve îsar ve infak doygunluğunda bir gönül sultanıydı. Nitekim vefatına yakın şunları söylemişti: İntisabımın ilk yıllarında gönlüme: Ya Rabbi, huzur-i ilahiyyene çıplak olarak geleyim. Şayan-ı kabul amelim varsa onları günahkâr kullarına bağışlayayım şeklinde bir duygu gelmişti. Şimdi aynı duygularla doluyum.

Es'ad Efendi buyururlardı ki iki mes'ele hakkında şüphem vardı. İmam Rabbanî hazretlerinin mektûbatını okuyunca bu şüphelerim zail oldu:

a) Tarikatte asıl olan tam anlamıyla sünnete bağlanmak olduğuna göre, bazı tarikatlarda riyazat yapmadan manevî yükseliş nasıl olabilir?

Bu sorunun cevabını İmâm-ı Rabbani'nin Mektûbat'ında buldum. "Karnın, temiz ve helal yiyecekle doyarsa fikirde havatır olmaz. Zikir, fikir, rahat ve huzurlu olur. Fakat nefsin hakkı verilmezse huzûra mani olabilir".

b) "Fena-yı kalbden sonra kalbe havatır nasıl gelebilir?

Bunun cevabını da "Kalb fena bulduktan sonra kalbe gelen havatır kalbe zarar vermez, aksine kalb vazifesini yapmaya devam eder." Hükmünde buldum.

Esad Efendi, İbadet ve ahlak gibi çeşitli konulardaki hadislerden derlediği "Kenzu'l-İrfan" adlı eserini neşrettiğinde onun bu eseri büyük hüsn-i kabüle mazhar oldu.

O'nun Türkçeyi kullanmaktaki liyakati ve şiirlerindeki başarısını Necip Fazıl şöyle ifade etmektedir: "Esad Efendinin Kenzü'l-İrfan isimli eserinde asli metne ve Osmanlıca'ya büyük bir sadakat ve hâkimiyet müşahede ettiğimizi belirtmek borcundayız...

Ana dili Türkçe olmakla beraber aynı kuvvetle Arapça, Farsça ve Kürtçe de bilirdi. Divanı ve diğer eserleri buna delildir. Türkçeyi kullanmaktaki mahareti Hüseyin Vassaf Bey' in ifadesiyle "selîka-i kalemiyyesi ve tarz-ı ma'nadaki tevcihi kendisin sahife-i edebiyatta sername-i mübahat eyliyecek derecededir."

Esad Efendi'nin birçok halifeleri vardır. Onun, halifeleri arasında en meşhuru ise Adanalı Ramazanoğlu Mahmud Sami Efendi hazretleridir.

Eserleri;

1-Kenzü'l-İrfan: Ahlak, ibadet ve takva gibi muhtelif konularda derlenmiş 1001 hadis-i şerîfin tercüme ve izahından ibarettir. Eser Osmanlıca olarak Mahmud Bey Matbaasında iki defa neşredildi. (İstanbul, 1317, 1327)

2-Mektubat: Bilhassa Erbil' de bulunduğu sırada muhib ve müridlerine yazdığı tasavvufi mahiyette yüzelli dört mektubtan müteşekkildir. Tamamına yakını Türkçe olmakla beraber birkaç arapça ve farsça mektup da vardır. Osmanlıca olarak Evkaf 1338/1919 ve Kâmil bey Matbaalarında 1341/1922 neşredilmiştir.

3-Dîvan: Türkçe ve Farsça şiirlerinin toplandığı eseridir. Aruz veznini büyük bir ustalıkla kullanan Es'ad Efendi, zaman zaman tasavvuf halk edebiyatı şairleri gibi şiirler ve onlara tahmisler de yazmıştır.

MUHAMMED ES'AD EFENDİ (KUDDİSE SIRRUHU) (1847-1931)

Hüseyin Vassaf Sefine-i Evliyâ isimli eserinde Es'ad Efendi hakkında şu bilgileri verir;

Es'ad Efendi uzuna yakın boylu, beyaz sakallı, süzme gözlü, esmer tenli, şişmana yakın cüsseli, güler yüzlü, tatlı sözlü, vakur bir zat idi. Çok kuvvetli bir hafızaya sahipti. Senelerce evvel görüştüğü zatı hemen tanır, konuştukları mevzuyu derhal hatırlardı.

Musul'un Erbil kasabasında 1264/1847 yılında doğdu. Baba ve anne tarafından seyyiddir. Babası Erbil'de bulunan Halidî tekkesi şeyhi M. Saîd Efendidir. Babası tarafından dedesi Şeyh Hidâyetullah Efendi ise Mevlana Halid el-Bağdadi' nin Erbil'de yaptırdığı tekkeye tayin ettiği halifesidir.

Es'ad Efendi, ilk tahsiline dair malumatı kendileri şöyle ifade eder; "ibtidayı tahsilim pederimin hankâh (büyük tekke) ve medresesinde ve muallim-i mahsûsum (hususi hocam) Mehmed efendiden olup, ahîren (sonrasında) ulûm-ı âliyeyi ulemayı benâmdan (meşhur alimlerden) Davûd Efendi merhumdan bi'l ikmâl (tamamladım) bin iki yüz seksen yedi (1287/1870) tarihinde icâzet dahî o zât-ı muhteremdendir." Bu ifadeden anlaşıldığı üzre Es'ad Efendi, Erbil ve Deyr'deki Ulemâdan yirmi üç yaşında iken 1287/1870 yılında ikmali nush etmiş ve ilmî icazetini almıştır.

Es'ad Efendi zahirî ilimleri ikmal ettikten sonra manevi bir işaretle Nakşi-Halidî şeyhi Taha'l-Hariri'ye (ö 1294/1875) 1287 yılında intisab etti. Beş yılda seyru sulükunu ikmal île 1875 yılında hilafet aldı. 1292/1875 yılında Hac vazîfesini ifa etmek için Hicaz'a gitti. Hacda iken şeyhinin vefatını öğrenmesi üzerine ma'nevî bir işâretle İstanbul'a geldi.

Fatih Cami-i Şerîfinde "Hafız Divânı"nı okuttu. Daha sonra Mevlana Molla Camî Hazretlerinin "Lüccetü'l-Esrâr" isimli meşhur eserini okuttu. Her hafta Salı günleri okuttuğu derslere ilim, irfan ve aşk ehli pek çok zevat iştirak eder ve hatta Bâyezid dersiamlarından Yektâ Efendi gibi birçok zevât onu bu derslerinden tanıyarak ona intisap ederler.

Kısa zamanda şöhreti İstanbul'u tuttu ve Sultanın damadı olan Derviş-paşa-zade Halid Paşa kendisini saraya davet ederek ondan bir buçuk sene kadar arapça ve dini ilimler tahsil etti. Sultan ikinci Abdülhamit Han tarafından da Meclis-i Meşayıh azalığına tayin olundu. Bu esnada Es'ad Efendi, Abdülkadir Geylanî hazretlerinin neslinden Bağdad'da bulunan Kadirî âsitanesi Şeyhi Seyyid Abdülhamid Rifkânî'den 1303/1883 yılında Kadirîlik icâzetini alır. Bu icazetnâmesi ile Fındıkzâde Macuncu civarındaki Şehremîni Odabaşı semtindeki Kelâmî Dergâhı şeyhliğine ta'yin olunur. Es'ad Efendi 1332/1913 senesinde Meclis-i Meşâyıh reisliğine getirilmiştir. 4 Şubat 1931 yılında 83 yaşında hapishanede zehirlenerek şehid edilmiştir.

Toplantı günleri meclise, ders günleri Fatih camiine, ara sıra da Saray'a giderdi.

Es'ad Efendi'nin nazarı keskin, sohbeti etkileyici idi. İhvan ve halifelerinden de teveccüh ve nazarı keskin insanlar vardı. Nitekim Es'ad Efendi'nin Erbil'de ziyaret maksadıyla bulunduğu sırada çevre köy ve kasabalardan ihvan akın akın geldiler. Gelenler arasındaki bir genç Es'ad Efendi'nin yanına kadar sokuldu. Efendi hazretleri ona "Okuma yazma bilip bilmediğini, tarikata girip girmediğini" sordu. O da şöyle konuştu:

- "Okumam yok. Henüz tarik da almadım. Köyümüzden bir kızı sevmiştim. Babasından istettim, vermediler. Muhtar beni askere gönderdi. Ben askerde iken o kızı oğluna almış. Şimdi ben onlardan birini öldürüp intikamımı almadıkça tarikata girmeyeceğim.

Es'ad Efendi, gencin söylediklerine hayretle "ya öyle mi?" diye mukabele etti. Bu arada halifelerinden Şemseddin Efendiye bu gençle meşgul olmasını işaret etti ve abdest tazelemek için dışarı çıktı. Dönüşünde bu genci değneğini at yapmış koşarken gördü, o haliyle biraz koşuştuktan sonra kalabalığı yararak geldi. Şemseddin Efendi'nin teveccühüyle önce meczûb bir tavır sergileyen bu delikanlı daha sonra Es'ad Efendi'ye gelip: "Bana tarik ver" dedi. Es'ad Efendi:

"Hani sen adam öldürecektin" dedi. Genç, "o hal geçti" karşılığını verdi. Tekrar tarik isteyince Es'ad Efendi "Senin Şeyhin Şemseddin Efendidir" dedi. Fakat o genç "Hayır, hayır o değil, ben biliyorum sensin" karşılığını

Dizgi, Mizanpaj:
Yasin Yayınevi

Yayıncı Sertifika No:
16459

İsbn No:
978-605-5719-98-2

Baskı-Cilt:
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Yolu No:8
Davutpaşa / Zeytinburnu / İST.

İstanbul 2015

YASİN YAYINEVİ
Manyasızade cad. No: 25/B Çarşamba
Fatih – İstanbul
Tel.: 0212.534 04 34
Faks: 0212.355 83 08
www.yasinyayinevi.net

KENZÜ'L-İRFÂN

FÎ EHÂDİS-İ NEBİYYİ'R-RAHMÂN

MUHAMMED ES'AD EFENDİ

(Kuddise sırrıhu)

Arapça - Osmanlıca - Türkçe Tashih-Kontrol:

Mustafa Köseoğlu, Ahmet Yaşar Patır

Türkçe'ye Çeviren:

Murat Albayrak

بسم الله الرحمن الرحيم

كنز العرفان

فى احاديث نبى الرحمن

اميد ايدرم كه [كنز العرفان] سرلوحه‌سيله طبع ونشر ايديلن شو اثر عاجزانه‌مى مطالعه ايدنلر آرتق اخلاق حميده‌نك منبعى وعلوم معارفك مجمعى دين مبين اسلام اولديغنى تصديق وهر درلو حاللرينى ارادات الهامغايات جناب رسالتپناهى يه تطبيق ايله علماً وعملاً سعادت دارينه واصل اولورلر. ومن الله التوفيق.

اربيلى الحاج محمد اسعد افندى
[قدس سره]

